GEORGII MUNDII A RODACH ... TRACTATUS DE MUNERIBUS, HONORIBUS ET...

Georg Mundig von Rodach, Lucas Schnitzer

LIBERTAS
GEORGII MUNDII
á Rodach JC. &c
TRACTATUS
DE
MUNERIBUS, HONORIBUS ET ONERIBUS &c.
NORIBERGÆ
Typis et impensis
JEREMIÆ DÜMLERJ.
PRUDENTIÆ
VIRTUTI

GEORGII MUNDII A RODACH,

Jurisconsulti, Sacri Cæsarei Palatii Comitis &c. Poetæ Laureati, Consiliarii Electoralis Saxonici &c.

DE

MUNERIBUS ET HONORIBUS, TAM PERSONALIBUS, QUAM REALIBUS, TAM ORDINARIIS, QUAM EXTRA ORDINARIIS,

Sive

DE EXCUBIIS AGENDIS, HOSPITIBUS RECIPIENDIS, ET CONTRIBUTIONIBUS, ALIISq; ONERIBUS SUBEUNDIS,

Tractatus Theorico-Practicus,

Cui

Aliquam multa immediatorum Nobilium & aliorum Privilegia inserta & declarata,

Opus novum, pium, utile,

&

Hoc præsertim tempore, summè necessarium.

NORIMBERGÆ,

Typis & impensis Jeremiæ Dümleri.

ANNO CHRISTI

CIↃ IↃ C XLV.

Symbolum Autoris.

IPSE FACIET.

Psalm. 37. vers. 5.

Q*Vid depreßa jaces mea mens? quid tristia fundis*
Carmina, cum tete sors inimica premit?
In Dominum confide tuum, confide Iehova,
Hic facit, Hic fecit, *semper &* Hic faciet.
Ergò DEO *confide tuo, confide* Jehovæ,
IPSE *etenim* FACIET, *te cripietq; malis.*

Georg. Mundius à Rodach JCtus
Com. Palat. Cæs. &c.

Aliud.

Αὐτὸς ποιήσει. σὺ σαὶ γ' ὅλ' ἐπίτρεψον ἐκείνῳ
Εὔξασθαι θνητῶν ἔργμα, θεοῖο δράζειν.

Matth, Zuberus. P. L.

Totius immediatæ, & liberæ Imperialis

NOBILITATIS

DIRECTORIO,

Ejusq; membris splendidissimis

Viris

Generosis, Strenuissimis, Virtute & Genere Nobilissimis,

Dn. Johanni Philippo Geudern von vnd zu Herolßberg / in Newhof/Stein/rc. Equiti Aurato, & Consiliario Anhaltino, Montanorum Capitaneo.

Dn. Carolo von Streitberg in Veilbronn / Sachsgrün / Gattendorff/rc. Judicii feudalis Brandenb. Assessori.

Dn. Wolfgango Sigismundo von Luchaw /in Dandorf / Eckersdorf/rc. Colonello & Consiliario Brandenburgico.

Dn. Carolo Gothofredo von Giech in Thurnaw/ Buchaw/ Wiesenfels/Pesten/Bronn/Partenfeld/Krägelstein/judicii feudalis Bambergensis Assessori.

Dn. Johanni Christophoro von vnd zum Rabenstein/rc. Judicii feudalis Bamberg. Assessori.

Dn. Johanni Casparo von Herdaw in Aßmanstadt/rc. Capitaneo in Odenwald.

Dn. Johanni Erhardo Wolfsfeel von Reichenberg / in Vttingen/ Lindfluhr/rc.

Dn. Johanni Volperto von Schlitz cognom. Görtz in Schlitz/hereditario Mareschallo & Consiliario Fuldensi, designato Capitaneo in Röhn & Werrn.

Dn. Joachimo Christophoro von Seckendorf in Vllstädt/ Capitaneo auff dem Steiger Wald.

Dn. Georgio Friderico von Kreilsheim auff Rütlingen/ Capitaneo in Altmühl.

Dn. Wolfgango Bernhardo von Kreilsheim auff Newhauß / Equitum Magistro & Consiliario Würtzburgensi.
Dn. Ernesto Wilhelmo von Liechtenstein / auff Yppesheim vnd Stein / &c.

Dominis, Fautoribus & Amicis meis gratiosis & colendis,

S. & Offic.

SAulem, primum populi Israelitici Regem, primum quoq; contributionum autorem fuisse ex 1. Reg. 8. v. 11. & seqq. summæ eruditionis & judicii gravissimi ICtus Ernestus Cothmannus Cons. 3. n. 232. vol. 4. conjectat. Ego verò, jussu divino, Mosen omnium legislatorum primum, earundem certum constitutorem extitisse nullus dubito. Hic enim cum sanctuarium, cum sua suppellectile, conficere juberetur, ab omni populo, aurum, argentum, æs, sericum, colore hyacinthino tinctum, & purpuram, coccumq; bis tinctum, & pelles arietum rubricatas, & lapides & gemmas, Levit. 11. v. 3. & seqq. petiit, & tanto numero, à volente populo, accepit, ut, ne vir aut mulier quid ulterius afferret, præconis voce renunciare coactus fuerit, Levit. 36. v. 5. & seqq. & hoc in honorem DEI ter-optimi, ter-maximi factum, primum omnium charitativũ fuit: quod deinde successu temporis, exigente necessitate, alia excepisse, credibile est, Exod. 30. v. 13. 2. Paralipom. 24. v. 9. Tum temporis quippe, in constituenda & formanda Republica, gerendoq; bello, præter spolia Aegypti, & quæ ab insequentibus, & in mari rubro submersis hostibus acceperant arma, populo Iudaico nulla erant subsidia, quam quæ sibiipsi subministraret. Constat

namq;

Mundius hic ille est, quo Iuris norma recepit
Fracta decus, ſedem devia, ſpreta fidem.

Lucas Schnitzer Scalpsit. Georg: Christoph: Stirn D.

namq; neq; quietem sine armis, neq; arma sine stipendiis, neq; stipendia sine tributis, haberi posse, dissolutionemq; status fore, si fructus, quibus Respublica sustinetur, diminuantur, teste Tacito lib. 4. Histor. & lib. 14. Annal. & Plin. in Panegyr. Trajan. unde & adhuc hodie, cujuscunq; imminentis necessitatis causa, Contributiones instituuntur, quas Extraordinarias rectè vocamus, ad differentiam videlicet statorum & ordinariorum annuorum tributorum, in subsidium magistratus dari solitorum. Atq; utinam, atq; iterum utinam in impositionibus & exactionibus, certus modus observaretur, nec tam enormiter & à magistratu ipso & ab exactoribus atq; præfectis, præter imperatas pecunias suo privato etiam compendio servientibus, peccaretur: & omnia melius se haberent: nec tot universitates, civitates, oppida & pagi pessum irent, & funditus subruerētur. Dum verò, quod dolendum, & à principibus & inferioribus magistratibus, contra jura & consuetudinē, non excusso prius, quod ante omnia fieri deberet, proprio marsupio, ad omnē, quantumvis non necessarium casum, pecuniæ jam, non ut olim, petantur, sed imperentur, & rigorosè exigātur, & præterea nulla ratio parentium & morosorum habeatur, sed illi, præ his, excutiantur & subruantur, mirum non est, quod justo DEI judicio, cæcitatem mentibus immittente, omnia adversum cadant, & sublapsa referantur.

Videmus hodie, quod Ethnicis sanioribus invisum, & victu & amictu spoliari subditos, ob contributiones impositas: videmus ad incitas redigi, & quasi rem bene gestam haberi. Cinguli privatio, cum quinquaginta librarum auri mulcta, & amissione dignitatis atque militiæ, talibus olim proposita erat harpyis: hodie catenæ aureæ, & splendida officia iis dantur,

)( )(

qui

qui onera importabilia cumulare faciunt, quod dicit Sylvius, de Curial. miser. & novos emulgendi subditos excogitare possunt modos. Ita verò fit, ubi Mars dominium obtinet, & Avaritia hominũ mentes obsedit. Neq; modus huic reterit nullus, nisi cordatiores ad sanandum hoc ulcus modos invenerint, &, καὶ ταῖς χερσὶ, καὶ ποσὶ, καὶ πάσῃ δυνάμει· *allaboraverint, atque magistratibus jam non emergentia, sed jam jam emersa damna ad oculum demonstraverint, præsentemque eorum ruinam, in oppreßione subditorum, deduxerint, ubi, nisi Pharaonica obduratione oppreßi, vel Tiresiæ cæcitate occupati, manus ad stivas applicare cogentur. Et nisi hoc fecerint, cum Phrygibus serò sapient, & amisso jam grege, septa demum claudent, strenuèque sano corpore & ipsi esurient. Quod ne fiat, & ut omnia, si non in totum, tamen quantum fieri potest, restituantur, ego quoque, pro concredito mihi talento, calculum meum aliis adjicere volui. Scripsi ergò, licet Iliadem post Homerum quibusdam scribere videar, apertè, de omnibus, tam personalibus, quam realibus, tam Ordinariis, quam Extraordinariis oneribus, scripsi de modis imponendi & exigendi eadem, ubi insimul vitia, & quoties & à quibus hic peccetur, demonstravi. Gratiam, quam inde reportaturus sum, spero nullam, nisi quam solet mundus dare, quamq; sæpißimè expertus fui: Scio tamen aliquam oppressos mihi relaturos, si præsertim sublevationem exinde sentient. Sit ergò, & exeat hic noster Commentarius ad omnes, informet superiores, corrigat peccantes, reducat errantes, juvet oppressos, & eum, in quem scriptus, operetur finem. Vos verò, Viri Generosi & Nobilißimi, quos vel ob pristinam in Aula Imperiali contractam amicitiam, vel ob insignem, quem mihi quotidiè*

exhi-

exhibetis favorem, vel multifariam vestram virtutem & experientiam, in compatres eligo, in patrocinium vestrum accipite, & nonnihil etiam de Privilegiis vestris, quæ ubique contra Ius & fas impetuntur, inibi perspicite, & videte atque vigilate, ut, quæ tam carè parta, ad seros quoque transmitti queant nepotes.

In collocatione verò vestrorum nominum, quæso, me excusatum habete, cum in ea non dignitatum & qualitatum, sed ordinum & locorum, sub quibus unusquisque habitat, rationem habuerim, idque non sine ratione. Et scio, Vos, Viri Generosi & Nobilissimi, id non malè habituros. Atque ita valete & vivite, & in amore & favore perannate. Coburgi Pridie Nonarum Quinctilis 1643.

Vestræ Generosæ & Strenuissimæ Nobilitatis

Studiosissimus

Georg. Mundius à Rodach
JCtus, Comes Palat.
Cæsareus &c.

PRÆSCRIPTIO AD LECTOREM, contra Momum.

Miraberis, amice Lector, cui præsertim labores mei cogniti, quod tam serò hasce de Contributionibus, omnisq; generis oneribus edam Meditationes: sed desines, spero, ubi rationes & statum meum perçeperis. Postquam ab Aulis, ubi in curia successoris vix unquam tales videmus, quales apud antecessorem fuére, cum nullum in atriis principum majus studium, quam ut alii alios de gradu præcipitent, & se erigant, Æneas Sylvius Picolom. *Epist. 201.* discessionem feci, & solitariam vitam elegi atq; privatam, inibique Deo & proximo inservire studui, diu latere non potui, quin iterum in Consilium vocarer, quod tandem, monentibus non solùm, sed etiam infeliciter urgentibus amicis subire volui. Sed ecce, dum in procinctu, & Spartam meam adire paratus sum, novæ iterum moventur ab Adversariis meis, qui me iniquo oderunt odio, *Psal. 25. v 19. Psal 38. v. 21.* turbæ, dum clàm & subdolè me principibus deferunt, &, ut loquitur idem Sylvius, *de Curialium miseriis. in princ.* hostem me reddere curant, & clamant, yenite, & percutiamus eum linguâ, *Ierem. 18. v. 18.* quo factum, ut aditus quidem ad eam mihi non planè præclusus, sed tamen ad tempus benè longum dilatus, ut proinde videatur, me vel fuisse indignũ illâ, aut illam forsitan me non fuisse dignam, *Tob. 3. v. 19.* Interim dum malum de me cogitârunt Adversarii, Deus vertit illud in bonum, *Genes. ult. v. 20.* utpote qui exinde, designatâ mihi sede, diversimodè ab amicis & inimicis occupatâ, exspoliatâ, & tandem non planè & funditus subrutâ, summo Dei beneficio servatus non solùm, sed & commodè sustentatus: maximè, cum quivis nullam turbarum & adversitatum causam, quam veritatem, & amorem justitiæ deprehendere possit: adeò scilicet verum est, quod ex Herodiano *lib. 4. cap. 16* refert Clarissimus Reines. *lib. 3. var. lect. cap. 5.* τῶν σκομμάτων κνίζειν μάλιστα, ὅσα ἐλέγχει τῶν ἁμαρτημάτων τὴν ἀλήθειαν, hoc est, ea dicteria maximè pungere, quæ delicto-

delictorum veritatem arguunt. Mirum tamen quantum exinde temporales ac utiles cognoscere etiam didicerim amicos, *Eccles. 6. v. 7. & seqq.* utpote qui me colere & observare cœperunt, cum primus essem in aulâ, pinguedinem mellis tanquam muscæ sequentes: amicum principis, *1. Reg. 2. v. 8.* non me amantes, officio, non homini alludentes, mutati me mutato, abeuntes ubi cessavit stillare favum, Sylv. *dict. epist 201.* quibus proinde cum Petronio *in fragmentis* rectè occino,

Cum fortuna manet, vultum servatis amici,
Cum cecidit, turpi vertitis ora fugâ.

& illud Martialis *lib. 9. Epigramm. 15.*

Hunc quem mensa tibi, quem cœna paravit amicum,
Esse putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mullos, & sumen, & ostrea, non te,
Tam bene si cœnes noster amicus erit.

Valeant ergò isti, cadis cum fece siccatis diffugientes & ollæ, quos vocat Suida in Ζεῦ, amici, Ovid. *lib. 1. Trist. Eleg. 8. post princ.* Illi verò tuæ, DOMINE, commendati sint vindictæ, attende ad me, & audi vocem adversariorum meorum, *Ierem. 18. v. 19.* confundantur, qui me persequuntur, & non confundar ego: paveant illi, & non paveam ego, *Psal. 13. v. 5. Psal. 58. v. 11.* induc super eos diem afflictionis, & duplici contritione contere eos, *Psal. 68. à princip. & 109. per tot. Psal. 140. v. 10. Ierem. 17. v. 18.* DOMINE exercituum, probator justi, qui vides & renes & cor, videam, quæso, ultionem tuam ex eis, tibi enim devolvi causam meam, *Ierem. 20. v. 12.* & hoc pro certo habet omnis, qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur: si autem in tribulatione fuerit, liberabitur: & si in corruptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. Non enim delectaris in perditionibus nostris: quia post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum exultationem infundis, sit nomen tuum, DEUS Israël, benedictum in secula, *Tob. 3. v. 21. & seqq. Psal. 71.* Postquam verò omnem culpam amolior, &, ne gradu præcipitatus videar, laboro, & quanto honoratior & potentior censebar, tanto debilior

 lior

lior & inhonoratior fiam, & inimicis gaudio, amicis verò & propinquis, & mihi dolori, molestiæ atque dedecori, Sylvius *d. loc.* Wilh. Ant. *in Epist. gratulat. ad Theod. Höping. §. quid enim laudabilius n 23. paulò ante fin.* labitur unus & alter mensis, & hujus etiam Comment. nostri maturatio & editio de die in diē differtur. Quæ mora non mihi, sed malevolis meis iniquè me deferentibus imputanda. Utinam verò aperto se ostendissent Marte, aut adhuc sese ostenderent, quo frontem apertam ipsis vicissim ostendere possem, & sanè facerem, ut pigeret & puderet ipsos delationis talis: sed, quia latent, latenti etiam DEI judicio eos committo, quòd, serò quidem, sed seriò nimis, & sic quidem sentient, ut, rubore confusi, palam nequitiam suam deflere cogantur. Tu verò, Amice & candide Lector, mecum precare DEUM pro patientia, & si, in aliquibus, nos juvare potes, juva, nostrosq; labores, in tui & boni publici commodum susceptos, boni consule, sed &, perlecto sequenti Psalmo, pancraticè & athleticè vive.

Psalmi LXXIII. Paraphasis.

INtonet ut cœlum, mare gurgite turgeat imo,
Aer & horrisonis mugiat usq; Notis.
Non tamen omnipotens miseros nos rebus in arctis
Deseret, auxilio destituetve suo:
Dummodò nequitiâ puras habeamus, & aptas
Mentes, & summo corda dicata DEO.
Ast ego, dum vidi sursum sua cornua onustos
Omnigenis vitiis tollere sæpe viros:
Conspexiq; bonis florere & abundare cunctis,
Quæ dabat & tellus, Regis & aula dabat,
Me ferè præcipitem, mundo vinctumq; dedissem,
Pesq; fefellisset lubricitate viam.
Vivido enim, dixi, fixæ stant corpore vires,
Nec metuunt casus ulla pericla sui.
Labitur his cursu pene omnis vita secundo,
Cum tamen, heu! reliquos sorsq; timorq; premant.

Torqui-

Torquibus incedunt hinc colla superba gravati,
Ventosóq; tument pectora cæca thoro.
Testanturq; suo cordisq; animiq; furorem
Cultu, & quæ cæcus plurima patrat amor.
Turgent fœti adipe, & pleno omnia copia cornu
Suggerit, ut faciant, quæ modò-cunq; libent.
Omnia despiciunt ex alto, & fulmina promunt,
Et terrent miseros, mente cadente, viros.
Singula verba volunt oracula singula mundo
Esse, & totius normam animamq; soli.
Hinc catervatim hos comitatur turba clientum,
Accurrens celeri & non remorante pede.
Atq; ait, omnipotens cur ista negotia, & istos
Curaret? cur non cerneret alta magis?
Ecce ita transigitur malè sanis molliter ævum.
Suppeditantq; malis luxurianter opes
Frustra ergò puro quod vivo pectore? frustra
Innocuas nostras continuiq; manus?
Quottidieq; malis millenis torqueor, ullos
Sentio nec vacuos experiorve dies?
Et fere cum stultis, pravo temerario & ausu Hiob. 11. v. 7 & per tot.
Culpassem occultum consilium ipse DEI,
Damnassemq; pios, bona charaq; pignora IOVÆ,
Dixissemq; reos criminis, atq; malos.
Anxius ut scrutor, causasq; inquiro latentes
Longùm, animi dubius, pendeo, & hæret aqua:
Donec & illorum quis finis & exitus horum,
Ex adytis didici, summe Iehova, tuis.
Hic ubi mox vidi, quam lubrica splendida cuncta,
Quamq; petant imum, quæ modò summa, locum,
Quam fragiliq; loco dites positi atq; superbi,
Quamq; minus fixa sede sedere queant.
Horribili pereunt etenim morte, atq; repente
Et vanas cernas divitiasq; vagas.

Non

Non secus ac somnus, somni aut fugientis imago
Transit, honor transit, gloria itemq; fugit.
Sed dolet, atq; iterum curarum fluctuat æstu
Mens mea, dum abjectum me putat, atq; pecus.
Interea tamen, ô Deus *optime, maxime, soli*
Confido tibimet, subsidiumq; tuum
Imploro fidens: tua nam, victoria certa,
Dextra, mihi; auxilium, gloria honorq; tuum:
Tete habeam *modò, summe* Deus*, pater optime,* Tete:
O habeam: *præ te nil mihi cura poli:*
Nil etiam fragilis, quæ possidet omnia, mundus
Curo, tuus mihimet sit modo perpes amor.
Sit licet, & pereat corpus cor tabeat usque,
Oppressa omnigenis mens jaceatq; malis.
Tu tamen æternum rebus solamen in arctis,
Robur & es firmum, & spes mea sola, Deus.
Funditus extirpasq; malos, atq; obruis omnes,
Te qui seposito, numina falsa colunt:
Te sequar ergò Deus*: tibi fixum hærere juvabit,*
Spesq; meis solus tu mihi rebus eris.
Præsidioq; tuo liber, tibi jubila fundam;
Atq; feram ad summos nomina sancta polos.

AD INVIDUM.

INVIDE, dum famam laceras, dum crimina fingis,
Et, quacunque potes parte nocere, noces;
Non curo: DOMINUS jussit maledicere, & IPSE
Retribuet mihimet, retribuetque tibi:
Huic commendo vias nostras, FACIET q; paternè,
Et bona pro meritis, & mala cuique dabit.

G. MUNDIUS à RODACH.
Utriusq; Juris D. Com. Pal. Cæs. &c.

I. Ad

I.

Ad Magnificum & Nobilissimum

DN. GEORGIUM MUNDIUM von Rodach/

Jurisconsultum, Consiliarium &c. Saxonicum,
Comitem Palatinum Cæs. & Equitem.

IUridico in cælo nova mundaq; stella, GEORGUS
MUNDIUS, illustrans Iuris utrumq; polum.
Dico novam, nobis cum multa novissima pandat,
Explicet atq; novis abdita sensa, notis.
Iustitiam & jungat Pietati & fædere firmet,
Scripta viri monstrant publica, fruge boni.
MUNDIUS immundi casus mundi undiq; mundat,
Factaq; pro meritis format ubiq; suis.
Qui volet, invideat: non MUNDIUS invidet ulli,
Quo plus invideas scribere plus satager.
Excutiat Themidem, puteal Mars occupet ipsum,
MUNDIUS hic Leges perget & arma loqui.
Falleris Astræam mundo excessisse, reversa est,
Sollicitam Libram sidere fixit ubi.
Ne raperent reprobi, vel vanis usibus esset,
Scorpius hanc pugnax Arcitenensq; egit.
Interea nostris oculis manet obvia semper,
Mente datur saltem hac liberiore frui.
Multi Iura sciunt, animus sed deficit æquus,
Libra opus est, si vis reddere lance pari.
Dum facis hoc, MUNDI, stellam te dixero mundi,
Iuridico & cælo lucida Libra micas.

Kunrat von der Thann.

A II. Quas

II.

QVas vel majores, vel nos quæsivimus ipsi,
Eheu! militibus contribuuntur opes.
Hanc multis veterum placuit comprendere scriptis
Materiam, quibus haud cognita praxis erat.
Nos hodie praxin compellit discere miles,
MUNDIUS *ut libro tradit habetq; suo.*
Per secli spatium, vix tantam impendit opum vim,
Ad rem frangendam, Turca nefande, tuam,
Imperii populus, quantam in sua viscera jam nunc
Uno anno impendunt Imperii proceres.
Grande quidem verbum, sed rerum gesta legentes
Hoc verbum vero verius esse sciunt.

Johann. Jacob Draco JC.
Com. Pal. Cæs. Cons. &
Cancellar. Saxo-Cob.

III.

Georgius Mundius à Rodach, JurisConsultus Clarissimus.

Ἀναγραμματικῶς.

Tu solus rudi huic mundo consulis, ac suggeris rarissima.

DOcti grande decus mundi, doctissime MUNDI,
MUNDI, præ reliquis quem Themis alma fovet.

Tu

Tu solus (sic nostra tuo de Nomine Musa
Elicit) Huic Mundo, ceu pater, usq; Rudi
Consulis, Ac Juris Rarissima Suggeris, & te
Ostendis celebrem, non sine laude, virum.
Imò Vires, viridiq; vires velut arbor in horto,
Dum vires dat vis ingeniosa tibi.
Imò Vires, clarosq; viros rapis, & capis, & Jus
Et fas tecum unà docta per ora trahis.
Imò Vir es, pennâ quem non metuente per astra,
Per maria, & terras plurima Fama vehit.
Vive ergò felix Mundi clarissime, Vive, &
Consule huic mundo, & suggere rara diu:
Suggere rara diu, donec Mundi melioris
Pro meritis veniant Munus Honosq; Tibi.

Honoris & amoris ergò
apponebat

Iohan. Neydecker J. V. D. Reverendissimi & Illustrissimi Principis Bamb.
Consil. & Judicii Feudalis
Civil. Judex &c.

IV.

Mundi, *sacrarum celeberrima glòria legum!*
Mundi, *Pierii maxime montis Atlas!*
Quis non miretur fatorum mobile Numen?
Aut quis Fotunæ perneget esse rotam?
Vexat inæqualis tumidum mutatio Pontum,
Dum modò sublatis sidera pulsat aquis,

Et modò Tartareum raptim subsidit ad orcum,
Frigida ventoso bella movente DEO:
In varias glaucum transfundi Protea formas
Minsigena Manthus docta propago refert.
Fit leo, fit vulpes, fit sus, furiosaq; tigris,
Virginis hic vates os habitumq; gerit:
Vertumni cunctas etiam natura figuras
Induit, indicio sat tibi nomen erit,
Cinge comas hederâ; speciem furatur Iacchi,
Da plectrum: Phœbi mox simulacra refert.
Has inter vices albis fortuna caballis
Præterit, & mira mobilitate valet.
Si quis, tu, MUNDI, *scis me dixisse Sibyllæ*
Et Phœbi doctis consona verba libris.
Nam te COBURGO *duxit sors primitus Aegram,*
At tulit insignem cui tua Pallas opem:
Mox ægrâ rursus COBURGUM *misit ab Aegrâ,*
Qua quoq; non longas ducis in urbe moras.
Hinc te clara suo gremio complectitur Isis,
Nec non Saxoniæ principis aula tenet.
Nessa suos imo crines de gurgite tollit,
Et bene te lætâ voce venire jubet,
Exultant Dryades, lætatur magnus Apollo,
Et nova capripedes carmina Panes hiant.
His attexo meum votum: felicia MUNDI
Thyrigetum culto basia fige solo.
In puppi sedeat Pallas, votisq; secundis
Provehat ingenii singula cœpta tui:

In

In te grandevus derivet SAXO *favorem,*
Quem non extremum deleat ante diem.
Te totamq; tuam servet cum conjuge gentem,
Nestoris in longos usq; Jehova dies,
Sic sanctæ passim Leges & Jura virebunt,
Et stabit lætis Laurus amicta comis.

Heinricus Rödigerus D. &c.

V.

QUisq; sua Veterum natura amplexus amores
Certos, ad famam gloria nec facilis.
In diversa diu diversas contulit artes
Pectora, nec rarò parca Camœna fuit.
Ausonius, Flacco, Lucanus, Naso, Maroq; ,
Silius Italicus nil nisi carmen amant.
Non Demosthenicæ Romano idiomate laudes,
Nec Patri Senecæ gloria Græca fuit.
Dicendi magno libertas in Cicerone,
Ingeniiq; seges culta fluentis erat.
Arctior at fuerat docti facundia Plinj,
Justinus rebus maximus arte minor.
Summus Aristoteles docuit primordia rerum,
Omnia prudenti cum ratione videns.
Sunt aliis gemini bene nota volumina Juris,
Bartolus & Baldus nomina magna dicæ.

Et modò laudantur ſubtilia dogmata Fabri,
Gailius & mira Jus modò laude docet.
Quorum ſat juſtus quærendi nominis ardor,
Unica ſed famæ cauſa & origo tamen.
Nunc effudit opes in Te, doctiſſime Mundi,
Cunctaq; dona Tibi prodiga Muſa tulit.
Tu colis & verſus, Vates, & carminis artem,
Tu lepidos cantus, Tu grave pangis epos.
Romano Ebræoq; ſtylo Clariſſimus audis,
Tertiaq; in partes Graia Camœna venit.
Et ſtricto atq; vago linguam ſermone polivit
Cum denſo rerum pondere Suada Tibi.
Tu ſeptemgeminas ſubtilis acuminis artes
Et grande illud amas enucleare ſophos.
In Te conſultæ ſplendeſcit ſtella coronæ,
Quam gerit excelſa fronte Patrona Themis.
Nominibus quicquid potuit præconia famę
Temporis antiqui conciliare novæ.
Hoc in Te liceat ſolo laudare per orbem,
Et Nomen ſemper magnificare Tuum.
Millenis facib9 ſplendet nox atq; ſuperba eſt,
Stellarum tota ſufficit una die.

*In debitæ obſervantiæ
teſtimonium adjecit*

*Georgius Chriſtophorus
Stirn U. J. D.*

VI. Eſt

VI.

Est onerum præsens hac ætas plena, potenter
Quâ Mars in mnudo regnat ubiq; ferus.
Assint imponenda quibus, cur, quomodo, quando,
Ex utroq; doces jure probasq; satis
Distinctè, clarè, perquam subtiliter atq;
Nervosè, ut tua vis ingenii, ecce, valet.
O utinam iste tuus discursus norma sonaret,
Nunc onera in Patria multiplicantur ubi:
Undiq; non rixis certarent atq; querelis,
Quos vexat miles barbarus, atq; premit.

M. Andreas Fromman in illustri Athenæo
Coburgensi Director & Profess. Public.

VII.

GEORGIUS MUNDIUS.
DIGNUS EGO VIR SUM.

Dignus ego Vir sum! *verto:* Sum Vir ego dignus.
Me dignum Indignus qui negat esse virum.

2.

GEORGIUS MUNDIUS JC. COMES
PALATINUS ET CONSILIARIUS
SAXONICUS, ET CETERA.

Totidem literis transpos.

Consus es egregius: Lex omnis & omnia Iura
Oclis tuis aperta sunt ac Iudici!

M. Johannes Hartmanus P.L Cæs.
& Symmista Rotenburgo-Tuberanus.

VIII. Zore-

VIII.

ZORERUS meruit laudem, de tempore ſcribens
Bis octo quæſtiunculas;
Debita quî poſſint ſolvi, quî labſa virere
Rurſus queat Reſpublica.
MUNDIUS æqualem, ſcribens de tempore librum,
Quæ vera Contributio,
Promeruit laudem. ſed, proh dolor! improbus illos
Miles nihil facit libros,
Contribuiſſe urget miſeros REM, SPEMq; FIDEMq;,
O ſecla Pharaonica!
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.
Erit tempus, DEO DUCE,
Quò gratus fuerit labor hic, quò gloria ſurget
Autoribus decens ſuis.

Johann. Leib Cob.
Advocans &c.

IX.

Georgius Mundius.

Jus Mundi ſuggero.

Suggero Jus mundi *tractans civilia Jura,*
CHRISTE, *mihi vires ſuggere, mundus ero.*

M. Joſeph. Balthaſarus
Finckius &c.

In

In nomine Sanctissimæ & Incomprehensibilis Trinitatis Patris, Filii & Spiritus Sancti Amen.

GEORGII MUNDII

à RODACH, ICti, C. P. Cæs. Consiliarii Electoralis & Ducalis Saxo-Hennenbergici, &c,

DE

Muneribus, honoribus & oneribus, von Wachten/ Einquartirungen/ Frohnen und Anlagen/ etc.

TRACTATUS

PROLOQUIUM.

Summaria.

1 *Turbatus nominum usus rerum cognitionem turbat.*
2 *Cognitionem nominum, sequitur cognitio rerum.*
3 *Munus tripliciter sumitur.*
4 *Et vel ut donum.*
5 *Sic Magi Christo munera dederunt.*
6 *Sic legatis munera dantur.*
7 *Sic & iniqui judices munera accipiunt.*
8 *Quæ tamen, præter esculenta & poculenta, prohibita.*
9 *Donum generalius est, quam munus.*
10 *Et differunt ut genus & species.*
11 *Munus & donum unde dicantur.*
12 *Vel ut officium publicum.*
13 *Distichon Johannis Funccii elegans.*
14 *Vel ut onus, tam personale, quam reale.*
15 *Idq; omnes subire tenentur.*
16 *Sunt autem munera vel personalia, vel patrimonialia, vel mixta.*
17 *Et personalia vel Ordinaria vel extraordinaria.*
18 *Et utraq; vel Honorifica, ut Consulem, Consiliarium &c. fieri.*

19 *Stipem in æde sacra colligere.*
20 *Vel sordida, & quæ.*
21 *Sordida sunt quæ sordida reputantur.*
22 *Mos regionis vim legis habet.*
23 *Vel nec sordida, nec honorifica & quæ.*
24 *Patrimonialia itidem sunt vel Ordinaria, vel Extra ordinaria.*
25 *Illaq; habent vel certam in re & tempore præstationem, & vocantur* Schatzung/ Losung.
26 *Vel non habent, lege tamen jubente injunguntur.*
27 *Qualia sunt reparatio pontium & viarum, &c.*
28 *Receptio hospitum.*
29 *Et hæc iterũ sunt vel publica vel privata.*
30 *Publica: ut Imperialis, Circularis, Provincialis collecta.*
31 *Privata: ut Præfecturalis, Municipalis.*
32 *Hæc omnes secundum as & libram,* nach den Hufen vnd vermögen *indicuntur.*
33 *Publica verò, pro ratione necessitatis, etiam per fumantes,* nach den Fewerstätten.
34 *Aut Capitatienem,* nach den Häuptern.
35 *Casaubonus, ut dignus, laudatur.*
36 *Extraordinaria sunt, quæ nulla lege &c. sed ex improviso, per magistratus, indicuntur.*
37 *Et sunt iterum vel sordida vel honesta.*
38 *Sordida sunt angariæ, parangariæ.*
39 *Honesta quæ, remissivè.*
40 *Mixta sunt, quæ in labore personæ consistunt, & propter rem & personam imponuntur, & naturam personalium sapiunt.*
41 *Et sunt duplicis generis: Unius partim Capitationis simpliciter, partim patrimonii respectu personarum.*
42 *Capitationis simpliciter, quando indifferenter omnibus sine discrimine sexus & conditionis imponuntur.*
43 *Patrimonii quando ejus respectu personis ita imponuntur, ut quidem impositio rem, obligatio verò personam concernat.*
44 *Finalis causa est res, obligatio tamen in personam dirigitur.*
45 *Unde materialiter sunt onera rerum, formaliter personarum.*
46 *Materia & forma unum totum constituũt.*
47 *Alterius generis partim sunt Mannalia,* Handfrohnen.
48 *Ruricalia partim,* Wagendienst.
49 *Et utraq; vel determinata,* gemessene Dienst.
50 *Vel indeterminata,* vngemessene Frohnen.

DE Muneribus eorumq́; diversis Speciebus acturis, verbi vis & potestas præprimis necessaria est: Ut
1 enim conturbatus † nominum & rerum usus, ipsarum quoq; rerum cognitionem turbat, ἡ τῶν ὀνομάτων χρῆσις διαταραχθεῖσα καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιταράττει γνῶσιν, Galen, *lib. 3. de simplic. medicament. fac end.* sic vicissim, ut sapiens Epictetus verè & sapienter, ἀρχὴ παιδεύσεως ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις, hoc est, principium eruditionis est nominum trutinatio, & qui gnarus est verborum, gnarus erit & rerum, sivè,
2 cognitionem † nominum sequitur & cognitio rerum, ὃς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῇ, εἴσεται καὶ τὰ πράγματα, Plato *in Gorgia.* eruditissimus Casaubonus *Exercit. in Baron. 16, diatrib. 29.* Scipio Gentilis *lib. singul. Origin. in princ.*

Cum

Cum ergò verbum Munus † in Jure nostro, & à probatis 3
autoribus diversi modè & tripliciter sumatur, Remig. de Gonnii *de charitatib. subsid. quæst. 58. n. 1.* & modò donum, modò officium, modò onus significet, *L. munus 18.* ubi Gœddæus & Dd. communiter, *ff. de Verb. Signif.* Cardinalis *in c. perpendimus n. 11. de sentent. excommunic.* Sylvester à Prierio *in summa verb. gabella. 1. n. 6.* operæ pretium erit, verum ejus usum & significationem, & quomodo eodem nosmet impræsentiarum usuri, inquirere non solùm, sed & præclaris testimoniis proponere, & enucleare. Dicitur autem munus primò † donum: Et sic Magi, juxta 4
Matthæi *2. vers. 11.* ibiq; Juvencus *in paraphrasi*, munera obtulerunt Christo:

At postquam † puerum videre sub ubere matris, 5
Dejecto prona texerunt corpore terram,
Submissiq; simul mox mystica munera promunt
Aurum, Myrrham, thus, Regiq;, Hominiq;, DEOq;.

Et Prudentius *in Apotheosi, poemate docto & luculento,* contra Homuncionitas, *vers. 699. & seqq.*

Hunc ego non cumulem myrrheq; & thuris, & auri
Muneribus? scio, quem videam, quæ dona rependam.
Hunc ego non venerer? qui cælo visus, humiq;
Inventus, Rex, atq; DEUS moderatur utrumq;
Naturæ specimen, tumuloq; inferna refringens
Regna, resurgentes secum jubet ire sepultos.
Cœlum habitat, terris intervenit, abdita rumpit
Tartara. Vera fides, DEUS est qui totus ubiq; est.

multiscius Barthius *lib. 58. Adversar. cap. 2.* quibus respondet amicus noster Doctor Finckius *Epiphan. Domin. ante fin.*

Ecce Magi donant Regi tria munera Christo:
Crux, myrrha est: aurum, gloria: thura, preces.

Sic munera † dari mittiq; dicuntur legatis, Regibus, aliis, 6
Alberic. Gentil. *lib. 1. de legation. cap. 16.* Matth. Bortius *de legat. conclus: 16. lit. B. & conclus. 24. lit. A.* & Livius testatur, Munera misisse senatum Masanissæ regi, auream coronam, auream patenam, sellam curulem, scipionem eburneum, togam pictam, & palmatam tunicam, *decad. 3. lib. 10.* Gentil. *d. loc.* & iniqui † 7
quandoq; judices Esaiæ *33. vers. 15.* licet id, præter esculenta † 8

& poculenta, quæ intra dies proximos prodigantur, expressè prohibitum, *l. plebiscito. 18. ff. de offic. præsid.* Joseph. de Sese *de syndicat. n. 6. 7. & 8.* & alii munera accipiunt, iisdemq; placantur, Genes. *32. vers. 20. & 43. vers. 11.* Ovid. *lib. 3. de arte amand. paulo ante fin.*

Munera, crede mihi, placant hominesq; Deosq;,
Placatur donis Juppiter ipse datis.
Quid faciet sapiens? Stultus quoq; munere gaudet,
Ipse vir, accepto munere, mitis erit.

Et Virgil. *Eclog. 3. vers. 62. 63. & 68.*

Et me Phœbus amat, Phœbi, sua semper apud me
Munera sunt Lauri, & suave-rubens hyacinthus.
Parta meæ Veneri sunt munera. ——

Reinkingk *lib. 2. de regim. secul. & Ecclesiast. class. 2. n. 17.*
9 generalius † tamen est donum quam munus, *l. inter donum. 194.*
10 *& l. munus 214. vers. dona autem. ff. de Verb. Signif.* & differunt † inter se ut genus & species, Ægid. Thomat. *de collectis. §. exactio. n. 1. & 2.* Omnis enim liberalitas, omneq; donum vel ob caussam aliquam est, vel planè ob nullam, illud propriè munus, hoc donum dicitur, *d. l. inter donum. 194. d. l. munus. 214. vers. dona autem. ubi* Gœdd. *ff. de V. S.* Neq; diversum ex allegatis Virgilii locis apparet; quin imò non nihil confirmatur mune-
11 ris & doni notatione: Munus siquidem dicitur, † quasi mutuo animo officiiq; caussa datum, autore Varrone, donum verò doni, id est, sponte sua datio, Julianus *in l. donationes 1. ff. de donat.* Gœdd. *in l. munus. 18. n. 3. ff. de V. S.* Calvin. *in Lexico verb. donum. & verb. munus. ubi* ex Hotomanno plenissimè. Deinde
12 significat † munus officium, cum, juxta Festum, dicitur quis munere fungi, idq; publicum, *l. quippe 78. ff. de judic. l. fin. §. judicandi 14. ff. de mun. & honor.* Petr. Barbosa *in l. cum prætor. 12. § fin. n. 5. ff. de judic.* & eo modo, præter alios autores, etiam in extremis constitutus Funccius usus est, eleganti & fatali illo disticho:

13 *Disce meo † exemplo, mandato munere fungi,*
Et fuge, ceu pestem, τὴν πολυπραγμοσύνην.

affinis

affinis noster Andreas Osiander *Histor. Ecclesiast. cent. 16. lib. 3. cap. 62. in fin.* Abraham Bucholcerus *in indice Chronologico, sub anno Christi 1566.* Richter. *axiomat. politic. 14. fol. 39.* Tandem
verò etiam † onus, quod tum rebus, tum personis imponitur, 14
l. munera 1. & l. fin. ff. de mun. & hon. quo respectu, aut ad civilem administrationem, aut sublevationem habito, & onus & officium interdum, quemadmodum & nos passim utimur, simul vel etiam seorsim significat, *l. lex Julia. 1. & l. fin. ff. ad L. Jul. repet. l. munerum 1. l. quod ad 2. l. & qui 3. l. ad rempublicam 8. l. fin. ff. de mun. & honor. l. municipes 1. ff. ad Municipal.* idq; necessariò † omnes mu- 15
nicipes, lege, more, imperiove ejus, qui jubendi potestatem habet, subeunt, *l. municipem. 1. §. & propriè 1 ff. ad Municipal. l. munus 214. ff. de Verb. Signific.* Barbosa *ad l. exigere 65. n. 53. ff. de judic.* Scipio
Gentilis *lib. singul Originum. verb. Municipes.* Munera † autem 16
sunt vel Personalia, vel Patrimonialia, vel Mixta, *l. munerum. 1. §. patrimonii 1. §. personalia 2. l. munerum 18. §. personalia 1 §. patrimoniorum 21. & §. mixta. 26. ff. de mun. & honor.* Guilielm. de Cuneo *de Munerib. n. 4. 23. & 29.* Petr. Antibol. *de Munerib. part. princ. 2. n. 1. 8. & 12. part. princ. 3. §. 1. n. 3. & 18. & §. 2. n. 1. 6. & 20.* Bertachin. *de gabell. prælud. n. 10. & seqq.* Thomat. *de collect. §. exactio. n. 7. & seqq.* Joseph de Sese *decis. 7. n. 1. lib. 1.* Gylman *Tom. 1. Symphorem. part.*
2. tit. 6. vot. 1. n. 5. & illa vicissim † vel Ordinaria, vel Extra ordina- 17
ria, Thomat. *d. loc. §. Nobilitas n. 1.* & utraq; vel honorifica, † ut 18
Consulem, Consiliarium, senatorem, judicem, *l. honor. 14. in princ ff. de mun. & honor. l. si cum te. 1. C. de decur. lib. 10.* Syndicum fieri, *l. munerum. 1. §. personalia. 2. & l. fin. §. defensores. 13. ff. de muner. & honor.* Jason *in l. placet. n. 1. & 2 C. de SS. Eccles.* Antibol. *d. loc. part. pr.*
3. §. 2. n. 3. & 21. Stipem † in æde sacra colligere, Cothman. *respons.* 19
Academ. 22. n. 1. & 18. Vel † sordida, ut excubias agere, custodes 20
ad portas stare, & similia, Antibol. *d. loc. n. 3. & §. 3. n. 2.* muros instruere, *l. maximarum. 12. §. publicis fin. C. de excusat. muner. lib. 10.* Antibol. *d. loc. §. 4. n. 31.* Thomat. *d. loc. §. exactio n. 7. & seq. n. 30. &*
§. exposuimus n. 24. sordida † enim & vilia sunt, quæ vilia & sor- 21
dida reputantur, Remig. de Gonnii *de Chartiat. subsid. quæst. 59.*
n. 22. ut secundum morem † regionis, qui vim legis obtinet, 22
Bart. *de testimon. n. 81.* Nicol. Festas, *de æstimo & collect. part. 1. cap. 1. n. 16.* hæc omni, respectu personarum, hodiè non immeritò

 haben-

23 habentur, Vel nec sordida † nec honorifica, ut tutelam aut curatelam suscipere, Guilielm. de Cun. *de muner. n. 7.* Remig. de Gonnii *d.loc.n.18.& seqq.* Thomat. *d.loc.in princ. n. 9. & seqq. & §. placet.per tot.* Wesembec. *in Parat.n.5.ff.de muner.& honor.& Con-*
24 *sil. 40. n.5. & seqq. volum. 1.* Ista autem patrimonialia scilicet † iterum vel Ordinaria vel Extra ordinaria, quorum illa vel cer-
25 tam † in re & tempore habent præstationem, Antibol. *d. loc. §. 2.n.19.& seqq.* Thomat. *d.loc.§.exactio n 30.* & vocantur, Schat-
26 ung/Beeth/ Gylman. *d loc. vot. 2.n.7.* Vel non certo † tempore, in quocumq; tamen necessitatis casu, lege jubente & injungente, *l. ult.C.de vacat.public.muner.lib.10.l.omnes.5.C. de annon.& tri-*
27 *but.lib.10.* Thom. *d princ.n 9.* indicuntur, ut in reparatione † pontium, viarum publicarum, turrium ædificatione &c. *l.ad instructiones 7.C. de SS.Eccles.l.absit.4.C.de privil.dom.August. lib.11.l. plurimi 1.l.ad portus 7.l.omnes 12.l.turres 18.C.de operib. public.l.cui muneris 12.l.honor.14.§.viarum.2 ff.de muner.& honor.* Antibol. *d.loc.§. 3.n.16.& seqq.* Thomat. *d. §. exactio n.7.30.& 33 & §.Medici n.5.*
28 receptione † hospitis, Thomat. *d.§.exactio.n.10.& 21.§.subiiciunt.*
29 *n.22.& 31.* & hæc iterum sunt vel publica † vel privata, Thomat.
30 *d. §.exactio.n. 11.* Publica, † ut Imperialis, Römerzug/Türckensteẅer/ Circularis, Kraißsteẅer & Provincialis collecta, Landtsteẅer Gylman. *d.loc.vot.1.n.11.* Bocer. noster *de collectis.cap.3.n.1.*
31 Privata, † ut Præfecturalis Amptsteẅer / & Municipalis Stattsteẅer/ Mynsinger. *respons.13.n.10.decad.2.* Bocer. *de Jurisdict. cap.*
32 *8.n.93.& de collect.cap.5.n.1* hæq; omnes † regulariter indicuntur per æs & libram, Nach dem Husen vnd Vermögen/ *l. omnes 12. C. de operib. publ.* Bart. *in l.si se 4.n.2 ff.de re judic.* Bald *in l.etiam. 5.n. 28.C. de execut.rei judic.* Thoma. *d.§.exactio.n 12.* Mynsing. *respons. 1.n. 82. decad.15.* Cothman. *Cons. 11.n. 1. & 119.volum.1.* Cum illæ
33 publicæ, † pro necessitatis ratione, etiam per fumantes, Nach den Feẅerstädten/ Antibol. *part.princ. 3. § 2.n.45.& seqq.* aut Ca-
34 pitationem † etiam, Nach den Häuptern/ indicantur, *l. munerum ult.§.sive autem. pen.ff. de mun. & honor. l. Sacrosancta, 1. C.de SS. Eccles. Rubric. & l.un.C.de capitat. civ.l.ne quis 1 C. ne rustic. ad*
35 *ult.obsequ.* Thomat. *d.§ exactio n. 11.* incomparabilis † & quo sol in Gallia eruditionem non illuxit, alterum nec forsan etiam

videbit,

videbit, ut scribit Johannes Kirchmannus *lib. 1. de funerib. Romanor. cap. 3.* Casaubon. *Exercit. in Baronium 16. diatrib. 6 in fin.* de quibus singulis sua in sede prolixius agemus.

Hæc verò, † extraordinaria nimirum, quæ nulla lege aut senatusconsulto, vel constitutione principum, Antibol. *d. part. princ. 3 §. 3. n. 20.* Bertachin. *de gabellis prælud. n. 14* adeóq; extra prænarratam solennitatem & institutum legis ordinem, simpliciter, ex improviso, per magistratus, injunguntur, *l. in honoribus 8. §. qui muneris 3 ff. de vacat. publ. mun. arg. §. fin. Inst. de Interdict.* Thomat. *d. princ. n. 10. & §. exactio. n. 23* sunt itidem vel † sordida, vel honesta. Sordida † sunt angariæ & parangariæ, *l. maximarum 12. C. de excusat. mun. lib. 10. l. hac nostra 2. C. de præpos. sacri cubicul. lib. 12* & Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 13. n. 40.* & alia, quæ refert Antibolus *d. §. 3. n. 2. & seqq.* Cun. *de Munerib. n. 30.* Honesta, † quæ enarrat Antibolus *d. loc. n. 20. & seq.* & Bertachin. *de gabellis. prælud. n. 14.* Besold. *de ærario. cap. 4 § 1. n. 2* Mixta † tandem, quæ in labore personæ consistunt, & propter rem & personam imponuntur, & quia personæ imponuntur, Wesenbec. *in Paratit. ff. de Muner. & honor. n. 5. & Consil. 40. n. 4. & seq volum. 1.* naturam merè personalium sapiunt, Antibol *d. loc. §. 1. n. 18.* sunt † iterum duplicis generis: Unius, partim Capitationis simpliciter, partim patrimoniorum, respectu personarum. Capitationis † simpliciter, quando indifferenter omnibus, pauperibus & divitibus, sine discrimine sexus & conditionis collecta injungitur, Alberic. de Rosate *de muner. & honor. n. 17.* R. Absch. zu Wormbs Anno 1495. tit. Von den gemeinen Pfennig Cöln Anno 1512. §. vnd damit der arm Augspurg anno 1518. §. Vnd nemlich dieser Meynung. Patrimonii, † quando ejus respectu personis imponitur, *l. munerum 18. in princ. §. mixta. 16. & § hæc omnia 28. ff. de mun. & honor.* quo modo quidem impositio directò rem ipsam concernit, obligatio verò & solvendi vinculum personam, Bald. *in Auth. defuncto. vers. modo quæro. C. ad SC. Tertul.* licet enim causa finalis † sit res ipsa, obligatio tamen in personam dirigitur, Bald. *in l. un. n. 31 C. de sentent. quæ pro eo quod interest.* sic, ut collectæ tales † materialiter sint onera rerum, formaliter subjectarum personarum, Bald *in l. propter. 5 in fin. C. qui bon. ced. poss.* Caballin. *in Ægidianam lib 2, cap 37, n. 1.* Simon. Pistor. *Cons. 2. n. 16.* post

36
37
38
39
40
41
42
43
44
45

16.postModestin.*volum.2*.Knichen.*de Saxon. non provoc.jur.verb. Ducum Saxoniæ.cap.5.n.319*.Parif.*Conf.25.n.4.vol.1*.Gylman. *Symphor.tom.1.part.2.tit.6.vot.3.n.3*.Cothman. *Conf.3.n.269.& seq volum.4*.
45 & cum materia & forma † unum totum constituant, non ineptè Mixta dicuntur, Natta *Conf.105.n.7.& Conf.149 n.4*. Cacheran.*decis.95.n.46*. Alexand.*Conf.68.n.3.vol.5*. Parif. *d. loc.n.6.& 14*.Nicol. Festaf. *de collectis part.1.n 34 part.2. n.9*. Mynsing. *Cent.5.Obs.22.n.2.& seqq*.Gail.*lib.2.Obs.51.n.13* Guido Papæ *decis*.
47 *396*.Rosenthal.*de Feud.cap.5.conclus.80.n 3.lit.B.* Alterius † partim sunt Manualia, Handfrohnen/ Johann.Ferrar Mantan *lib.6.*
48 *de Feud cap.3. vers.ordinaria* partim † Ruricalia, Wagendienst/ &
49 utraq; vel † determinata, gemessene Dienst/ *l. quoties 24 ff.de operis*
50 *libert*. Gail.*lib. 2.Obs.62.n.12*. vel † indeterminata, ungemessene Frohnen/ Gail.*d.loc.n.11.& de arrest.cap.2.n.2*. Regner. Sixtin.*lib.2.de Regal.cap.13.n 49.& seqq* Knichen *de Vestitur.paction.part.2.ca.3 n.50.& seqq*.Ritter. *de homag.cap.7.n.150.& seq*. Matth. Stephani *lib. 2.de Jurisdict. part.1.cap.7. memb.2.n.195*.Wehner. *in practic. Observat.verb*.Dingnotul Dienst Besold.*in thesauro practic. verb.* Frohn/Frohndienst/ de quibus omnibus convenienter suo loco.

CAPUT I.

De Muneribus Personalibus Ordinariis & Extraordinariis, dignitatem habentibus, dignitatem non habentibus seu mediis, & sordidis.

Summaria.

1 *ANugationis semper cavendum.*
2 *Turpe est difficiles habere nugas.*
3 *Personalia munera sunt, quæ animi Provisione & laboris intentione fiunt.*
4 *Et in iis principale, non minus, considerandum.*
5 *Prætor non curat minima.*
6 *Impossibile est appellativa rerum nomina mutare.*
7 *Personalia munera sunt vel Ordinaria vel extraordinaria,*
8 *Ordinaria quæ.*
9 *Extraordinaria quæ.*
10 *Utraq; iterum vel honesta, & hæc quæ? n.15.16.17.*

11 Quod

11 *Quod in plures dividitur, facilius ſuſtinetur.*
12 *Et quod à pluribus ſolvitur, facilius ſolvitur. n. 269.*
13 *Æqualitas inter cives, pro ratione bonorum, in contributione, habenda.*
14 *Nec unus, præ alio, gravandus n. 133.*
18 *Vox* Onus *generalem quandoq; ſignificationem habet.*
19 *Non tamen honeſtis, quæ diximus,*
20 *Ad quæ infamibus non patet aditus, attribuitur.*
21 *Quæſtorum officia munera quidē ſunt, ſed inter honores non habentur.*
22 *Sed urbanorum, non provincialium.*
23 *Quæſtura eſt tantum ingreſſus honorũ.*
24 *Creſcit, ut quæſtores inter candidatos principum referantur.*
25 *Et hodie quandoq; Conſiliis adhibeantur.*
26 *Kalendarii curatores qui.*
27 *Conſuetudines ubiq; multum valent.*
28 *Non nobis, ſed Reip. nati ſumus.*
29 *Munera honeſta quivis invitus ſubire cogitur. n. 32.*
30 *Magiſtratus defendat bonos, puniat malos.*
31 *Magiſtratus officium nemo libenter ſuſcipit.*
33 *Utilitas publica præferenda omnibus commodis privatis. n. 38. 265.*
34 *Magiſtratus officium in oppidis eſt ordinarium.*
35 *A muneribus ordinariis realibus & mixtis nemo excuſatur. n. 187.*
36 *Et proinde nec à perſonalibus ordinariis.*
37 *Paribus cauſis cur diverſa erunt judicia n. 270.*
39 *Munera publica honeſtioribus indicenda n. 42.*
40 *Reip. intereſt per digniores & ditiores regi.*
41 *Non pauperes & abjectos.*
43 *Digniores ſemper ad ſe trahunt minus digniores n. 141.*
44 *Commoda qui percipiunt, onera quoq; ferre debent. n. 59. 152. 266. 288.*
45 *Munera imponuntur tam originis quã incolatus ratione.*
46 *Civitas & incola reciprocè obligantur, & quomodo.*
47 *Cives & incolæ unam conſtituunt univerſitatem.*
48 *Una eademq; res diverſo jure cenſeri nequit.*
49 *Incola quis ſit & unde dicatur.*
50 *Vacatio & immunitas non excuſat ab honoribus.*
51 *Nec in remiſſione muneris, magiſtratus munus remiſſum intelligitur.*
52 *Ætas non excuſat ab honoribus, aut decurionatu.*
53 *Conſules hodierni loco decurionum ſunt.*
54 *Decuriones & curiales idem ſunt.*
55 *Et utriq; à Curia dicuntur.*
56 *Senes præferendi juvenibus, in iis enim ſenſus eſt maturitas.*
57 *Conſilium ſenum melius quam juvenũ*
58 *Prudentiores præſumuntur juvenibus.*
59 *Nobiles nobiliter vivere debent, & negotiationibus abſtinere.*
60 *Doctores & Advocati Reip. militantes privilegiis gaudent n. 109.*
61 *Non pedanei, qui otio ſtertunt.*
62 Und deß Macherlohns nicht werth ſeyn.
63 *Mos vetuſtatis in muneribus retinendus.*
64 *Et tantum poteſt, quantum princeps.*
65 *Et firmatus omninò ſervandus.*
66 *In caſu inopiæ etiam privilegiati ad munera vocantur.*
67 *Maximè ſi idonei & locupletes ſint.*
68 *Neceſſitas omnibus legibus derogat, & Nobiles & Clericos obligat.*
69 *Omnes literati, licet ſeculares ſint, ſunt Clerici n. 203.*
70 *Princeps omnia ex juſta cauſa facere præſumitur.*
71 *Nec ei reſiſtendum.*

72 *Munera imponere potest.*
73 *In suo Imperatorem repræsentat. n.103. & 104.*
74 *Ejusq; potestas hereditaria est.*
75 *Ab injunctis & confirmatis muneribus appellari non potest.*
76 *A muneribus personalibus Nobiles & Doctores sunt immunes. n.281.291.*
77 *Indistinctè & generaliter loquens nihil excludit n.88. & 102.*
78 *Doctores Jurium comparantur Medicis.*
79 *Immunitatem habent.*
80 *Præferuntur Medicis.*
81 *Nec contrarium Iudicium Orbis audit.*
82 *Quod & histriones refutant.*
83 *Medici immunes sunt, ergò & ICti.*
84 *Negotiatores sordidam professionem habent.*
85 *Et à muneribus & honoribus immunes sunt.*
86 *Doctores & generaliter, & specialiter, & nominatim immunitate gaudent. n.135.147.*
87 *Tam legentes, quam omnes alii.*
89 *Favores extendendi. n 113.*
90 *Immunitatum causa sunt merita in Rempublicam.*
91 *Advocati sæpe plus prosunt, quam legentes.*
92 *Explicatur l. medicos 6. C. de Profess. & medic.*
93 *Similium idem est judicium. n. 105.*
94 *Duumviri ex corpore decurionum creandi n.134.141.*
95 *Nec consuetudine contrarium introduci potest.*
96 *Maximè si idonei sint.*
97 *Favore suo renuncians amplius non est audiendus.*
98 *Majoribus honoribus functos ad minores devocari non oportet. n.114.115.121.130.*
99 *Ascendendo, non descendendo conferri debent honores*
100 *Nec in iudem retrò incedendum.*
105 *Ex aulis discedentes ab oneribus & muneribus immunes sunt.*
106 *Si præsertim benè meriti, & gratiosè dimissi.*
107 *Et Comitum dignitatem impetrant.*
108 *Beneficia principum latissimè interpretenda.*
109 *Et ad Doctores-Advocatos quoq; extendenda.*
110 *Militant ICti in foro, ut milites in castris.*
111 *Eadem privilegia habent.*
112 *Quia non loci aut personæ intuitu, sed meritorum respectu data.*
113 *Neq; hic differentia munerum & honorum attenditur.*
116 *Gratiosè dimissi honorandi, non gravandi n.119.*
117 *Sic Annas finita dignitate summus Pontifex remansit.*
118 *Semel legatus semper ut legatus honorandus.*
120 *Nemo ultra modum gravandus n. 128.*
122 *Corpore uno comprehensus ad aliud non est eligendus.*
123 *Ne duo diversa sustineat munera.*
124 *Pluribus officiis nemo par esse potest.*
125 *Pluribus intentus minor est ad singula sensus.*
126 *Afflictus non est affligendus.*
127 *Favore alicujus introductum, in ejus odium non est detorquendum. n.150.*
131 *Necessitas multa permittit.*
132 *Ex lapidum collisione ignis, ex disceptatione veritas elicitur.*
133 *Nemo pro altero gravandus n.136.146. 277.311. & seq.*
137 *Diversorum diversa est ratio, nec ab illis ad hoc bonum argumentum ducitur. n.320.*
138 *A Personalibus Doctores immunes sunt non patrimonialibus oneribus n.281.*
139 *Patrimonialia quivis, nemine excepto, præstare tenetur. num. 235. 247.*

272 *Instar Iuris armorum ad regalia spectat.*
273 *Et vigore* der Erbhuldigung *domino territorii competit. n.* 316.
274 *Privilegiatus contra privilegiatum non utitur privilegio.*
275 *Si pra primis alter de obligatione, alter de liberatione certet.*
276 *Resp. utitur Iure minoris.*
278 *Munus armorum est corporale.*
279 *Et corporali ministerio geritur.*
280 *Et corporalis laboris intentione, sine patrimonii impendio praestatur.*
282 *Literati ab onere armorum semper fuerunt immunes.*
283 *Tempus immemoriale vim constituti habet.*
284 *Privilegium à lege datum observandū.*
285 *Privilegia & munera privatis affectibus obnoxia esse non debent.*
286 *Insolentiam & Invidiam habens omnē malitiam habet.*
287 *Differunt vilia opificia mechanicorum & officia honesta.*
289 *Gravatus in uno in alio sublevandus nec quis duplici onere afficiendus.*
290 *Emolumentum ex re calamitosa non est capiendum.*
292 *Commodis qui destituitur, nec oneribus gravari debet.*
293 *Philosophi contemnunt pecuniam.*
294 *Nobiles & Doctores civilibus commodis inhiantes, onera quoq; ferant necesse est*
295 *Invidiosum, quam miserabilem esse, satius est.*
296 *Musa hodie sunt mula, fama fames.*
297 *Ars non habet osorem, nisi ignorantem.*
298 *Inter arma leges insurgere debent.*
299 *Metu panarum mali coercendi.*
300 *Non usus non statim abolet leges.*
301 *Literati consiliis Reip. magis serviunt, quam armis milites.*
302 *Milites arma magis quam leges sciunt.*
304 *Barbaries omnibus modis profliganda.*
305 *Quod mihi non nocet, & alteri prodest, conceditur.*
306 *Invidi Lycia rusticis similes.*
307 *Sacra gratis accepta, gratis danda.*
309 *Quod lex non dicit, nec nos dicere debemus.*
310 *Profani à sacris arcendi.*
313 *Munus in exercitum mittendi patrimoniale est, nec sine pecunia expediri potest.*
314 *Nemo suis sumptibus militare cogitur.*
315 *Personalia non sunt obliquè mutanda in patrimonialia.*
317 *Subditi per homagium principi, ipseq; vicissim subditis ad conservandam eorum libertatem obligatur.*
318 *Quod etiam, quamvis non promittat, facere tenetur.*
319 Respubl. *& cives disparata sunt, nec quod hi debent,* Respubl. *debet.*
320 *A separatis male infertur.*
321 *Diversa ratio diversum Ius progignit.*
322 *Non-entis nulla sunt qualitates.*
323 *Iure suo utens nemini est injurius.*
324 *Licet tertio damnum inde accresceret.*

At † nugatione summopere semperq; cavendum, *l. ampliorem. ult. §. in refutatoriis 2. C. de appellat. l. ult. C. de prec. Imp. offerend.* Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. §. 3. n. 1.* 1

Turpe (enim) *est* † *difficiles habere nugas,* 2
Et stultus labor est ineptiarum.

Martial. *lib. 2. Epigramm. 86.* Insuper habitis igitur amphibologicis & battologicis, quibus se partim Doctores involvunt, nuga-

3 mentis, ad rem propius accedamus. Sunt autē personalia † munera, quæ animi provisione, & corporalis laboris intentione, sine aliquo gerentis detrimento, perpetrantur, *l. mun. 1. § illud tenendum 3. l. munerum 18. §. personalia 1. & §. seq. l. ult. §. personalia ac §. sed et 6. §. hi quoq; 10. & §. defensores 13. ff. de muner. & honor.* Alberic. de Rosate *de Muner. & hon. n. 14. & seq.* Thomat. *de collect. §. exactio n. 7.* Antibol. *de Muner. part. 3. §. 2. n. 1* Barnab. Brisson. *lib. 11. de Verb. Signif. verb. munus §. munerum autem publicorum.* Natta *Cons. 157. n 2. vol. 1. & Cons. 447. n. 1. & 2. vol. 2.* Eneckel. *de privil. veteranor. lib. 1. privil. n. 6* Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 13. n. 21.* Bocer. noster *de Regalib. cap. 3. n. 223.* et in iis principaliter
4 cipaliter † intueri & considerare nos oportet id, quod principale & præcipuum est, & prævalet, non verò si qui sumtus leviores minus principaliter & ex accidenti sunt faciendi, *l. quæritur 10 ff de statu hom. l. cum aurum 19 §. perveniamus 13. & § fin. ff. de aur. & arg. leg. gloss. in l. non verò 42. ff. ex quib. caus. major.* Cothman. *Cons. Academ 21. n. 6. & 20. & seqq.* quos nec
5 † prætor, nec cordatior aliquis tantopere curat, *l. scio illud 4. ff. de in integr. restit. l. omninò 22. ff. de impens. in res dot. fact. l. temporibus 1. §. fin. ff. de ventre inspic. & custod. part.* Zas. *in l si convenerit. n. 17. ff. de jurisd.* Gail. *lib. 1. Obs. 151. n. 13. lib. 2. Obs. 29. n. 8 Obs. 88 n. 10. & Obs. 102. n. 2.* Cothman *Cons. 42. n 47. vol. 2.* Pruckman. *§. soluta potestas cap. 4. effect. 1. n. 16.* ut ob eosdem primævam impositionis causam immutet, aut personale munus, (quod elati, indocti tamen, quidam legulei faciunt) mixtum dicat, cum impossi-
6 bile † sit appellativa rerum nomina mutare, *l. sed de pecunia 2. §. quo senatusconsulto 1. ff. de usufr. ear. rer. quæ usu consum. l. si quis in fundi 4. in fin. princ. ff. de leg 1.* Bald. *in l. fin. C. sine censu vel reliq.* Natta *d. loc. & Cons. 158. n. 9. & 10.* Mandell. Alba *Cons 8 n 4.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 16.* Petr. Heig *part. 1 quæst. 17. n. 25 & seqq.* Et sunt,
7 ut diximus, † duplicia, vel Ordinaria vel Extraordinaria, *l. in honoribus 8. §. qui muneris 3. ff. de vacat. & excus. mun.* Ordinaria,
8 † quæ è lege fiunt, & per eandem imponuntur. Extraordina-
9 ria, † quæ per magistratus ex improviso indicuntur, & ab illis regulariter nulla est immunitas, ab his verò privilegiati eximuntur, *l. hi qui 6. & d. l. in honoribus 8. §. qui muneris 3 ff. eod.* Alber. de Rosat. *de mun. & honor. n. 14.* Antibol. *d. loc. §. 3. n. 9. & seqq.*
Ægid.

Ægid. Thomat *de collect. §. nobilitas per inveſtituram n.1.* Bocer.
de collect. cap 6. Utraq; verò † iterum vel honeſta, hoc eſt, 10
honorem annexum habentia, ut ſi quis legatus, conſul, ſenator,
judex, Syndicus, quæſtor, ordinetur, *l. in jus 2. ff. de in jus voc.*
l. munerum 1. § personalia 2. l. munerum 18 §. Kalendarii 2. §. legati 12.
§. defenſores 13. § judicandi 14. ff. de mun. & hon. Caſpar. Caldenn.
Conſ. 448. alias de cenſib 6. ſi ſollicitudo, inſpectio, peræquatio,
operis inſtructio, diſcuſſio & ratiociniorum adminiſtratio
alicui injungatur, *l. ſancimus 6. C. de advoc. diverſ. judic.* ut ſcilicet,
cum quod in plures † dividitur, facilius ſuſtineatur. *c. fin.* 11
de conceſ præbend. Anchoran, *Conſ. 260.* Feſtas. *de æſtimo & collect.*
part 4. cap. 4. n. 47. & quod † æqualiter, & à pluribus ſolvitur, 12
facilius ſolvatur, & contra, *l 1. & l fin. ibiq.* gloſs. ult. *C de mun.*
*patrimon. l. actores C. de exactor. tribut. lib. 10. l. 2. C. de privil. dom. Auguſt.
lib. 11. l. ita vulneratus ff. ad L. Aquil l. 3. §. antepen. ff. de mun. & honor.*
Antibol. *d. loc. §. 4. n. 14.* Marpurgenſ. apud Rövenſtrunck.
n. 325. proportionalis † æqualitas inter cives in collectione 13
contributionum, & diſpartitione onerum ſervetur, nec unus
præ alio † gravetur, aut uni plus, alteri minus imponatur, *l. quo-* 14
niam 1. & 1. s. C. de cenſib. lib. 11. l. fundos. 10. C. de fund. patrimonialib. lib.
12 aut etiam ædificiorum † publicorum & neceſſariorum cura, 15
vel & diſceptatio † & recognitio rerum fiſcalium & publica- 16
rum ab aliis tractatarum alicui demandetur & concredatur,
l. cum poſt. 26. C. de appellat. l. pen. C. quorum appellat. non recip. Cothman,
reſponſ. Acad. 21. n. 23. & ſeqq. aut † ſi alicui, quod paucis 17
etiam attigimus, ut diebus Dominicis, in æde ſacra, ſtipem
à populo colligat, imponatur, Cothman. *d. loc. n 1. & per totum.*

Et quod hæc & alia ſimilia munera, juxta hodiernum Imperii
Horizontem, honeſta ſint & reputentur, adparet vel ex eo,
quod licet odioſa Vox † ONERUM generalem quandoq; ſignifi- 18
cationem habeat, ſic, ut & patrimonialia & perſonalia munera
complectatur, *l. munus :ribus 18. ff. de Verb. Signif.* Nullibi tamen
† à Iuris auctoribus, ubi perſonalia ejuſmodi recenſentur, ea- 19
dem voce perſonalia munera deſcribantur, *l. 1. l. fin. ff. de mun. &*
honor. Cothman. *reſponſ. Acad. 20. n. 3. & ſeqq.* & quod † infami- 20
bus atq; diffamatis ad ea non pateat aditus, *l. un. C. de infamib.*
lib.

lib. 10. l. milites 3. C. de re milit. libr. 12 l. neq; fas 2. C. de dignit. lib. 12 & in famibus 87. de R. Jur. in 6. Dn. socer Harppre[illegible] *§. injuria n. 227. Inst. de injur.* Neq; verò exinde etiam quæstoribus † & Ka-
21 lendarii confectoribus suus derogatur honos, dum *in d. l. munerum 18. § Kalendarii 2. ff. d. tit.* talia munera personalia quidem dicuntur, sed inter honores non habentur: Quia illud vel de
22 prætoribus † urbanis, quibus neq; lictores, neq; oratores, ut verba legis sonant, non de provincialibus, quibus jus dicendi potestas, exaudiendum, A. Gellius *lib. 13 Noct. Atticar. cap. 12.* vel
23 ideò fit, quod quæstura † per se non sit honor, sed tantum ingressus & quasi primordium gerendorum honorum, sententiæq; in senatu dicendæ, *l. un § hodieq. 3. ff. de offic. quæstor. l. necessarium 2. §. deinde 22. ff. de Orig. Jur.* Cicer. de divinat. ibiq;
24 Ascon. Bocer. *de Jurisdict. cap. 8. n. 60. in fin* qui postmodum † excrescit in illustrem dignitatem, sic ut quæstores candidati principis appellentur, Brisson *lib. 1. select. antiquit. cap 17 & lib. 15. de Verb. Signif. verb. nam & Romæ quæstores* Calvin. *in lexic. verb quæ-*
25 *stores. & aliquot seqq.* quemadmodum & hodie istiusmodi † conquisitores pecuniæ publicæ, quos Varro vocat, malo quidem more, ad summas dignitates ascendere videmus, sic, ut, quod fieri non deberet, non modò consiliis adsint, & ferè præsint, sed & simul, non tam suo, quam conniventium Consiliariorum vitio, onerum imponendorum modos principibus præscribant, iisq; miseros subditos miserè exsugant, & per se satis gravatas provincias, experientia teste, penitus opprimant,
26 Calvin. *d. loc.* Besold. *de Ærar. cap. 7.* Kalendarii † verò curatoribus, hoc est, fœnerandis exigendisq; pecuniis præpositis servis, *l pen. ff. de reb. credit. l. si alienus 62. ff. de leg 2.* Brisson. *lib. 3. de Verb. Signif. verb. Kalendarii curatio.* Calvin. *d. loc.* suam relinquimus, quam leges & consuetudines locorum ipsis tribuunt dignita-
27 tem, Thomat. *de collect §. exactio n. 7.* Consuetudines † enim & hic, ut in aliis, suam retinent naturam, *l. actor. 23 C. de probat.* gloss. & Dd. *in l. consuetudinis 2. & in l. leges 3. & tot. tit. C. quæ sit long. consuet.* Petrus de Ubaldis *de duob. fratrib. part. princ. 5. n. 12.* Cothman. *Consil. n. 764. vol. 1.* Winther. *lib. 1. Parthen. litig. cap. 11. n. 10.* Lansius noster *de Academ. lit. M post. princ.* Hæc autem & similia dignitatem annexam habentia personalia munera, &

laborio-

laboriosa simul & frugifera, & ita comparata sunt, ut in iis
eorumq; fideli administratione, maximam partem Reipubli-
cæ incrementum & salus consistat, quibus proinde, cum o-
mnes † non sibi solis, sed & Reipublicæ nati sint, *l. sicuti 1. §. & generaliter 15. in fin. ff. de ventr. in possess. mittend. l. honor. 14. §. plebeis 4. ff. de mun. & honor.* nemo se rectè subducit, sed ea † vel invitus 28 29
subire cogitur. *l. fin. §. judicandi 14 ff. eod. l. inter donum 194 & l. munus 214. ff. de Verbor. Signific.* Cum verò Nobiles, Doctores, &
aliæ in dignitate constitutæ personæ ea summoperè declinent,
& infra dignitatem suam clamitent, non incommodè hic quæ-
ritur, Utrum Nobilis, Doctor &c. ab officio gratiosè dimis-
sus, vel qui emeritus dimissionem impetravit, in oppido, in
quo commoratur, & domicilium fovet, ad duumviratus, sive
burgimagistratus &c, officium administrandum cogi possit?

Affirmantes se in Utilitate & Necessitate, duabus robu-
stissimis columnis, & aliis rationibus fundant: Necessitate
quidem, quia maxime necessarium est, homines esse, qui Rem-
publicam † administrent, Jus dicant, pios defendant, & ma- 30
los puniant, bonos præmiis ad virtutem invitent, & malos
pænis à vitiis deterreant, Deuteron. *28. vers. 8. & seqq* Judic. *11. vers. 12. 1* Reg. *5. vers. 8. 2.* Paralipom. *11. vers. 5. & seqq.* Azorius
tom 1. Instit. Moral. lib. 5 cap. 5. vers. quartò quæritur. Enenckel *lib. 1 de de privileg Jur. Civil. cap. 10. n. 29.* Althusius *de pœnis cap. 2. n 14.* Quæ
munera cum sint persnoalia, & autoritate & utilitate publica,
† nec facilè ab ullo suscipiantur, *l. fin. in princ. ff. de mun. & hon.* co- 31
gendi utiq; sine respectu, sunt homines jure, *l. si quis magistratus 9. l. fin. § judicandi 14 ff. eod.* Antibol. *de munerib. part. princ. 2. in princ. n. 2. & part. 3. § 4. n. 81.* Guilielm de Cun. *de Munerib. n. 4.* ut
ea etiam inviti † suscipiant & reluctantes, *c. sciscitatus de rescript.* 32
c. pastoralis in princ. c. prudentiam §. adjicimus. de offic. deleg. c. pastoralis princ. de offic. ordin. l. sancimus. ibiq; gloss. *verb. arbitrium C. de advoc. divers. judic.* Covaruv *in c Johannes n 3 de testam.* gloss. *in l. Pomponius 36. verb. præsente ff. de re judic.* gloss. *in l 3. §. tametsi. verb. jurisdictionis. ibiq;* Alberic. de Rosate *n. 4. ff de arbitr. Mantua in c quoniam n. 19. de probat.* Alciat. *respons. 305. in princ.* Schrader. *de feud. part. 10 sect. 10. n 34.* Martin. Mager. *de Advoc. Armat. cap. 9. n. 756.*
Utilitas † enim Reipublicæ juvanda est, imò & præferenda pri- 33

vatæ, *l.51.in fin.ff.ad L. Aquil.l.43 ff.de relig.& sumt.fun.Auth.res qua C.comm de legat.l.utilitas 3.C.de primipil.lib.12.Nov.39.c.1.c.3.de postulat.prælat.c.licet.de regularib.* Martin.ab Azpilcveta Doctor Navarrus *lib.1.tit.de constitutionib.Consf.6.n.1.tom.1.* Deinde quia in
34 † civitatibus & oppidis istjusmodi honores & officia munera sunt ordinaria, Wesenbec. *Consf.40.n.11.volum.1.* à muneribus
35 † autem ordinariis realibus & mixtis nulla ætas, nulla professio, quamvis maximè privilegiata, excusat, *l. sextumdecimum 2. §.numerus 1.l.in honoribus 8.princ.& §.qui muneris 3.& l.ab his oneribus 10.ff.de vacat.& excusf.muner.l.munerum 1.§.patrimonii 1.ff.de mun.& honor.l.honestè 2.§.vectigalia.1.& l.pen.ff.de veteran.l.qui immunitatem 3.& l.professio 6.C.de mun.patrim lib.10.* Thomat. *de col-*
36 *lect.§.medici.n.1.& multis seqq.* idem ergò dicendum † erit in personalibus ordinariis, ut scilicet nec ab his privilegiatæ excusen-
37 tur personæ: In paribus † enim causis cur diversa erunt judicia? *l.fin.ff.mandat.c.licet ex quadam.de testib.cum simil.* Azpilcueta *lib.3.tit.de Regularib.Consf.62.n.5.tom.2.* Casaubon. *Exercit.in Baron.*
38 *13.diatrib.95.circa finem*, maximè si utrobiq; eadem † utilitatis scilicet publicæ, ut hic, subsit ratio, *d. l. utilitas 3. C. de primipil. lib.12.cum simil.* Wesenbec. *Consf.40.n.9.& 10.volum.1.* Utilitate
39 verò, tum quia munera publica † potioribus & honestioribus sunt indicenda *l.honores 7.ubi* Alberic. *in princ.ff.de decurion.l.unic. ubi* Lucas de Penna *per tot.C.de potior.ad mun.nomin.lib.10.* interest
40 enim † Reipublicæ eam per digniores, ditiores & honestiores
41 regi, Luc. de Penna *d.loc.* non † per pauperes & abjectos, *d. l. honores 7.ff.de decurion Novell.de defensf.civit.25.cap.1.à princ.* Chassson *in Consuetudin. Burgund.Rubr.7.de successf.§.12.in princ. n.14.&*
42 *15.* prænominatæ verò personæ, † multis respectibus, sunt digniores & aptiores, & proinde omnibus aliis præferendæ, *l. major.8.ff.de pact.l.12.§.ult.ff.de usu & habitat.l.14.§.5.ff. de relig. & sumt.fun.l.fin.ff.de fide instrument.c.metropolitano 19.dist.63.c.statuimus.de major.& obedient.* Alber.de Rosate *in Rubric.n.1.ff.de albo scribend.& l.nemo n.2.C.de offic.magistr.offic.* Enenckel. *lib.2.de priv.Jur. Civil.c.5.n.96.* majores quippe & meliores semper faciunt cessare
43 minores: & digniores † ad se trahunt minus digniores, majusq; lumen semper obfuscat lucem minorem, *c.soluta.de major.& obedient.* sed non contra, Alexand. *Consf.82.in fin.lib.2.* Tusch⁹ *pract. conclusf.*

conclus. part. 2. conclus. 435. n. 1. & seqq. lit. D. & part. 5. conclus. 16. per tot. lit. M. tum quia etiamsi non essent cives sed tantum incolæ, domicilium tamen ibi foverent, & familiam alerent, & privilegiorum & † commodorum civitatis essent capaces, Bartol. 44
de repressal. quæst. 5. n. 1. Castrens. *in l. omnes populi n. 10. ff. de Just. & Jur.* Jacobin. de S. Georg. *de Investitura. verb. duo § item quæro. n. 1. & 2.* Chassan. *d. loc. Rubr. 3. de feudis §. 7. in fin. n. 7.* et proinde è contrario munera simul participare tenentur, *§. ult. Inst. de legit. patron. tut. l. un. §. 4. C. de caduc. tollend. l. placet 5. l. ad instructionem 7. C. de SS. Eccles. l. omnibus 3. in fin. C. de vectigal.* gloss. & Dd. *in l. un. C. de vacat. mun. lib. 10* Thomat. *de collectis § exactio tributorum. n. 10.* Roland. à Valle *Cons. 68. n. 11. volum. 1.* Wesenbec. *Cons. 103. n. 36. & seq. volum. 3.* Joseph. de Rusticis *ad l. cum avus. lib. 5. cap. 1. n. 18. ff. de condit. & demonstrat.* quemadmodum enim quis vocatur ad munera † ratione originis, ita etiam ratione incolatus, *l. fin.* 45
patria 5. l. privilegiorum 6. l. cives 8. ibiq. Dd. & Johann. de Platea *C. de incol. lib. 10.* Bald. *in l. cives 11. n. 4. C. de appellat.* Scipio Gentilis *lib. 1. de Jurisdict. cap. 3.* & inter † civitatem & incolam tacitè 46
† intelligitur contractus celebratus ultrò citroq; obligatorius, 47
quo incola obligatur ad munera, civitas verò ad ejus defensionem & protectionem, *l. municipem 1. l. incola 29. ff. ad Municipal.* civesq; & incolæ unam constituunt universitatem *l. mortuo 22 ff. de fidejussor.* & proinde, cum in utrisq; idem sit Juris, diverso jure censendi non sunt, cum una eademq; res † diverso jure censeri 48
non debeat, *l. eum qui ædes 23 ff. de usurpat. & usucap.* Dd. *in d. l. cives 8. C. de incol. lib. 10.* gloss. *in c. statutum §. cum vero. de rescript. in 6.* Alexand. *Cons. 142. volum. 2.* Chassan. *d. loc. de feudis §. 7. in fin. n. 11.* Quod autem dictæ personæ partim cives partim incolæ sint ejus civitatis, in qua habitant, nullum est dubium, cùm, animo ibi cum uxore & liberis commorandi, ibi domicilium foveant, & familiam alant: & incola † dicatur, qui civitatem 49
aliquam, domicilii ibi contrahendi animo & gratia, inhabitat, sic dictus, ut nostri volunt, quasi valdè colens & honorans civitatem, in quam se transtulit, *l. pupillus 239. §. incola 2. ff. de Verb. Signif. l. cives 8. ubi Dd. C. de incol. lib. 10.* Alberic. *in repet. Rubric. n. 6. ff. de mun. & honor.* Antibol. *de munerib. part 3. §. 2. n. 35.* tum quia † 50
vacatio & immunitas non excusat ab honoribus, aut his cohæren-

hærentibus muneribus, *l. sextumdecimum 2. §. numerus 1. l. in hono-*
51 *ribus 8. in princ. ff. de vacat. & excus. mun.* nec, in remissione † muneris publici, munus subeundi magistratum remissum intelligitur, gloss. *in l. vacuatis 19. C. de decur. lib. 10.* gloss. *in l. manifesti, 3. C. qui ætate vel profess. lib. 10.* Alber. de Rosate *in d. l. sextumdecimum 2. n. 3. ff. de vacat. & excus. mun.* facit optimus textus *l. cui muneris*
52 *12. ff. de mun. & honor.* ubi dicitur: cui muneris † vacatio datur, non remittitur ei, ne magistratus fiat, quia id ad honorem magis, quam ad munera pertinet, Wesenbec. *Cons. 40. n. 9. & 10. vo-*
53 *lum. 1.* tum quia tales personæ † nec ætate, nec dignitate se excusare possunt. Non ætate: cum nec septuaginta annorum ætas à decurionatu & honoribus excuset, *l. sextumdecimum 2. §. numerus 1. l. in honoribus 8. in princ. ff. de vacat. & excus. munerum.*

——— omnes quoscunq; nec ætas
Pupillaris habet, nec septuagesimus annus
Contigit. ——————————

54 Gunther. *lib. 8. Ligur. vers. 184. & seqq.* & loco decurionum † hodie Consiliarii & Consules civitatum, sive burgimagistri, habeantur, ut notat gloss. *in l. sed & ex dolo 15. § sed an. 1. vers. de dolo ff. de dol. mal.* & decuriones & curiales idem sint, gloss. *in l. si quis curialis 12. C. de Episcop. & cleric. l. cum ancillis 3. C. de incest. & inutil. nupt. l. si ille 62. C. de decurion. lib. 10.* Alberic. de Rosate *in Rubric.*
55 *n. 1. & 2. C. eod.* & utriq; † a curia dicantur, Scipio Gentilis *lib. 2.*
56 *de Jurisdict. cap. 5.* & præterea senes, † præ juvenibus, ad ejusmodi officia adhibendi, cum in senibus maturitas sensus esse soleat, Exod. *3. vers. 18. c. nisi cum pridem. §. alia verò causa. de renun-*
57 *ciat.* consiliumq; † senum melius sit, quam juvenum, *c. ex mul-*
58 *ta. de voto & voti redemt.* & senes meliores † & prudentiores juvenibus præsumantur, gloss. *in c. cum in juventute. de præsumt.* Alber. de Rosate *in l. semper 5. n. 1. 2. & 3. ff. de jur. immunit.*

59 Nec dignitate: quia si nobilis, † debet nobiliter vivere, & civilibus commodis abstinere, secus si facit, munera & onera frustra recusat, *l. secundum naturam 10. ff. de Reg. Jur. c. qui sentit. 55. c. rationi 77. eod. in 6.* Guilielm. Benedict. *in c. Rainutius n. 75. de testament.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 6. gloss. 1. n. 8. & §. 12. gloss. 1. n. 16.* Heig. *part. 1. quæst. 27. n. 5.* Wesenbec. *Cons. 58. n. 5. vol. 2.* Cothman. *respons. Acad. 14. n. 8. & respons. 24. n. 43.* Si verò Doctor;

non

non debet doctoratus, sive nominetenus saltem Doctŏr esse, sed reverâ, hoc est, vel actu se doctorem † præbere, & legere, 60
vel advocando strenuè Reipublicæ militare, militant namq; & causarum patroni, *l. providentium 7 C. de postuland. l. advocati 14. C. de advoc. divers. judic.* & hi tantũ eximuntur, Bart. Dd. & in specie Rebuffus *in l. medicos 6. n. 2. C. de profess. & med. lib. 10.* Bart. *in l. s d & repr. bars 7. §. amplius ff. de excus. tion.* Wesenbec. *Cons. 40. n. 20. volum. 1* non verò † pedanei illi Doctorelli, Joseph. de Rustic. 61
ad l. cum avus, lib. 2. cap. 15 n. 112 ff. de condit. & demonstrat Nos *Cons. 48. n. 44. vol. 2.* qui otio stertunt, & Reipublicæ nec volunt, nec possunt inservire, *§ sed & quod princip. Inst. de I. N. G. & C. arg. l. plenum 12 §. equitii 4. ff. de usu & habit.* Alexand. *in l. centurio. col. 4. in princ. n 17. vers. & sic remanet conclusio ff. de testam. mil. 1.* Enenckel *lib 1. de privileg. milit cap. 6. n. 3.* Rebuff. *de privileg. studiosor. privil. ult. n. 6.* Nicol. Festas. *de æstimo. part. 4. cap. 61. n. 59* Petr. Lenauder. *de privil. Doctor. part. 1. n. 48.* Caspar. Anton. Thesaur. *decis 99. n. 4.* Coler. *de process. executiv. part. 1 cap. 6. n. 151.* Gryphiander *de Insulis præfat. n. 39.* Doctores † die deß Macherlohns nicht werth seyn / 62
prout Lansius noster, Hutterum, credo, *in sui Neminus præfatione* secutus loquitur, *de Academiis, lit. N fol 85.* tum quia in muneribus istjusmodi † mos fidelissimæ vetustatis omninò retinendus est, *l semper 5. §. legem. 1 ff. de jur. immunit l sextumdecimum. 2. in princ. ff. de vacat. & excus. mun l fin. ubi gloss.* & Dd. *communiter C. qui ætate, lib. 10. l. testamenta 18. C. de testam.* ille enim † in suis ter- 63 64
minis tantum potest, quantum princeps per legem, *arg. l. omnes 9. ff. de Just. & Jur. l. de quibus 32 ff. de Legib.* Alemann. *Consult. 8. pag. 716.* tene, † quod tenet usus, & non eris illusus, Michael Gras- 65
sus *lib. 1. sentent. §. testamentum. quæst. 62.* Alber. de Rosate *de mun. & honor. n. 3. & 7.* Lans. *dict. comment. de Academ. lit. M. à princ.* Mores verò & consuetudines omnium ferè locorum ferunt, ut non solùm senes, sed & Nobiles, Doctores &c. atq; ipsi etiam Consiliarii principis emeriti & dimissi, in iis, ubi domicilium habent, locis, senatores & consules constituantur, nec ullius privilegii beneficio eximantur, quod proinde, ut certum & firmatum, omninò observandum, *l. honor. 14. §. de honoribus 3 ff. de mun. & honor. l. honores 7. ff. de decurion.* Johann. de Platea Rubr.

 C. quem-

C.quemad.civil.mun.indic.lib.10. Wesenbec.Conf 40.n.27. volum.1.
66 tum quia certum est, quod in casu inopiæ, † & ubi habilia & qualificata subjecta deficiunt, immunitas infringatur, & ad magistratus etiam privilegiati eligantur, & cogantur, l.ut gradatim.11.§.quoties 2.l.æstimationem 16.§ fin.ff.de mun.& honor.d l.semper 5 §.legem.1.ff.de jur.immunit.l.cum filios 2.ubi glossa fin.C.qui ætate
67 lib.10. maximè † si idonei & locupletes deprehendantur. l. honores 7.ubi Alber.de Rosate in princ.ff.de decurion.l.un.ubi Luc.de Penna in Rubr.& Nigr.C.de potior.ad mun.nomin.lib.10.l.fin.ubi glossa fin.C.qui ætate lib.10.Novell.de defensor.civit.25.cap.1.in princ. ne-
68 cessitas † enim omnibus legibus derogat, & omnem immuni-
69 tatem excludit,& etiam clericos, † quales omnes literati, licet seculares sint habentur, Fulgas. in l.qui sub prætextu 9.C.de SS.Eccles.Scip Gentil.ad Auth.habita.cap.3.verb.omnibus & cap.8. paulò post princip.C.ne fil.pro patr.Alber.Gentilis disp.4.ad L.Jul. Majest. verb.cum militibus lit.a.& nobiles obligat, l.quæcunq; 1.ubi Dd.ff. de offic.ejus cui mand.jurisdict.l.un.ff.de offic. Conf.l.si laborante 2.§. cum in eadem 2.ff.de L.Rhod.de jact.l.curiales 21. C. de decurion.lib.10. Johann.de Platea in l.cum te 3.C.quemad.civ.mun.indic.lib. 10. Jason in l.si ex toto n.9.ff.de leg.1.c.pervenit 2.c.non minus c. adversus. de immunit. Ecclesiar. Azpilcueta lib.3. tit.de voto.Conf.33.n. 16.tom.1. Bertrand.Conf.53.n.10.& seq.vol.1.part.poster.Francisc.Marcus.decis 450.Tiraquell.de Nobilit.cap.29.n 169.Sebast.Medic.de casib.fortuit. part.2 quæst.1.n.4.& seqq.Hieronym. Meyer de præferent. creditor.
70 lib.2.tit 4.n.18.& seqq. & principis † autoritas & ordinatio, cui, quia non sine justa causa eò permotus præsumitur, l.honor.14.§. fin.ff.de mun.& honor.Bald.in l.si adscribatum 4.C.de appellat.Bart.in l.relegati 4.ff.de pæn.Cynus & Bald.in l.rescripta 7.C. de prec. Imp.of-
71 ferend.Bald.in c.Ecclesia S.Mariæ in fin.de constitut. nullo † modo resistendum, sed omninò obtemperandum, accedat, l sacrilegii 5.C.de divers.rescript.l.disputare 3.C.de crimin. sacrileg. Wesenbec. Conf.40.n.28.& seqq volum.1. Et licet hîc Doctores quidam hæc ad summum saltem principem referre velint: Wesenbecius verò summæ autoritatis JCtus, quod principes nostrates, Electores præsertim, prætorii præfecti sint, adeoq;, quia jura præfectorum & plura alia habeant, Scipio Gentil. lib. 1.de Juris-
72 dict.cap.10. & proinde † munera imponere atq; inducere possint,

sint, l.un.C.de super indict.lib.10. Alberic, de Rosate Rubr. de Mune-
rib.n.3. hanc rem restringere, vel eidem mederi velint : Utriq;
tamen hac in parte falsi sunt : Primò enim principes Imperii
in suo principatu Imperatorem † repræsentant, & tantum pos- 73
sunt, quantum Imperator in imperio, Lancellot. in templo Ju-
stit.lib.1.cap.2.n.7. Peregrin.lib.1.de Jur.fisci.tit.2.n.45. Vult. lib.1.de
feud.cap.5.n.7. Pruckman.Cons.5.n.4.Cons.36.n.8.& seqq. Cons.39.n.
126.& seqq. & Cons.49.n.171.volum.1.& §.soluta potestas cap.4.effect.2.
n.42. Deinde verò summorum principum † Imperii potestas 74
hereditaria, cum privatis illis prætorio præfectis, quorum di-
gnitatum culmina cursim transeunt, ut Prudentius περὶ στεφάνων,
in hymno loquitur, nullo modo comparanda est ; hi quippe
Jus meri Imperii & omnia alia, non ut alienum & mandatum,
sed tanquam suum, & jure dominii & hereditatis obtinent,
ipsiq; suis in ditionibus magistratus, quibus talia committunt,
creant, Scipio Gentilis lib.3.de Jurisdict.cap.23.in princ. Tum de-
niq; notandum & observandum est, quod si tales personæ † 75
nominatæ & electæ, & à principe confirmatæ, tunc neq; appel
landi, neq; contradicendi jus ullum amplius pateat, sed ex in-
junctũ munus sine tergiversatione subire teneantur, l. Impera-
tores 13. §. item rescripserunt 2. ibiq; Alberic. de Rosate n.1.ff. de decu-
rion. c.ult.de election.in 6. c.nosti c.transmissa.de election. c.super his.de
accusat. Negantes verò solidis Juris fundamentis, & Augu-
stissimorum Imperatorum privilegiis nituntur, & rescriptis.

Primò enim in confesso, & extra dubium est, quod præ-
dicta munera, & honores, † personalia sint, Bart. & Dd. in l. 76
placet C.de SS.Eccles.& in l.rescripto §.fin.ff.de mun.& honor. Guido
Papæ decis.68.n.3. à quibus & Nobiles & Doctores, & omnes
literati immunes, l.non tantum 17.§.Iliensibus 1.ff.de excusat.l.& qui
3.§.hi qui 1.l.cui muneris 12.l.honor.14.§.utrum.2.& l.ult.§.patrimonio-
rum.18.ff.de mun.& honor.l.sancimus 6.C.de advoc.divers.judic.l.cum
te 1. l. medicos 6. ibiq; Dd & l. fin. C. de profess. & medic. lib.10. l.
præcipimus 14.& l.pen.C.de dignitat.lib.12. Alber. de Rosate de Mu-
ner.& honor.n.17.& seqq. Petr. Lenauder. de privileg. Doctor. privi-
leg.2.n.7.& 9. Horat. Lucius de privil Scholar. privil.58. Hieronym.
Prævidell. de privil. pestis. §. hoc tempore pestis n. 2. Menoch. lib. 2.

A.I.Q.

A. I. Q. cent. 4. cas. 379. per tot. Pfeil. *Conf. 197. n. 9. § præter arbitrium volum. 2* Mynsing. *respons. 1. n. 22. 33. 36. & seq. decad. 15.* Loquun-
77 tur autem allegati textus omnes generaliter † & indistinctè, quod scilicet sæpenominatæ personæ ab omnibus oneribus personalibus, tam publicis quam civilibus excusentur, & proinde indistinctè, ut nihil omninò excludant, sumendi, *l. Juliano 68. ff. de leg. 3. l. hic titulus 1. § generaliter 1 ff. de leg. præst. l. si servitus 23. in fin princ. ff. de servit. urb. præd. l. item apud. 15. § generaliter 27. ff. de injur* Bart. *in § fin autem n. 9. Inst. quib. mod. test. infirm. & Conf. 191. lib. 1. & quæst. 8. n. 12.* Bald. *Conf. 305. lib. 3.* Castr. *Conf. 3. n. 3.* Cravet. *Conf. 3. n. 1. & Conf. 133. n. 5.* Oldendorp *Conf. Marp. 5. n. 42.* Phil. Matth. *Conf. 26. n. 41. volum. 2.* Quamvis verò quidam prætendant, modò dicta omnia de Medicis tantum esse intelligenda: Sciendum
78 tamen est, quod † Doctores Jurium & aliarum facultatum comparentur medicis, & aliis professorum collegiis, quæ à decurionatu, vel magistratu municipali excusantur, *l. Severus 9. in fin. ff. de decurionib. l semper. 5. § fin. ff. de jur. immunit.* Angel. *in §.*
79 *item Romæ. Inst. de excusat. tut.* & immunitatem † habent. *l. in honorib. 8. §. fin. ff. de vacat. & excus. mun. l. medicos 6. C. de Profess. & Medic. lib. 10 l. fin. C. de mun. & honor lib. 10. l. archiatros 8. C. de metatis lib.*
80 *12.* Thomat. *de collect. §. medici n. 7.* imò etiam † medicis præferantur, Matthias Stephani *l. 3. de Jurisdict. cap. 4. n. 13. & seqq.* Sic
81 ut contrarium judicium † non audiat Orbis totus, Alberic.
82 Gentil. *in laudib. Academ. Oxoniensis*, & histriones † hac de re dare sciant judicium, Nevizan *lib. 5 Sylva nuptial n. 87.* Benius *de privileg. JCtorum. privil. 55.* Hilliger *in Donello enucleato. lib. 3. cap. 9. lit. N.* Lansius *in commentar. de Academiis lit F fol. 22.* Cum ergò
83 Medici † liberi sint à talibus muneribus & honorib', & curialibus ac municipalibus conventionibus, quæ nihil aliud sunt, quam ad munera municipii & decurionatus vocatio, Petr. Faber & Rævard. & Dd. communiter *in l. femina 2 ff. de Reg. Juris.* Wesenbec. *ad tit. C. ubi quis de curial vel cohort.* quis sanus id JCtis negabit? *d. l. medicos 6. verb. nec ad judicium deduc. l. fin ibi, nulla municipali, nulla curialium conventione vexentur. C. de profess. & med.* cum ab ea vocatione privilegiatis personis immunitas & libertas lege concedatur, *l. pen. & l. fin. C. de decur. lib. 10. l. cum ob. 2.*
C. de

C.de his qui non implet.stipend.lib. 10. gloss. *in l exceptis.1.C.de decret. decur.lib.10.l.fin.§.fin.ff.de mun.& honor.* Wesenb.*Cons.40.n.34.& seqq.vol 1.* Quid quod etiam † negotiatoribus, qui ob sordidam 84
professionē, *l.nobiliores.3.C.de commerciis.* Tiraquell.*de Nob.cap.33. n.1.& seqq.* imunes sunt à muneribus,† etiā ab honoribus in ge- 85
nere imunitas detur? *l.eos qui.6.§.Paulus 1.ff.de vacat.& excus.mun.* Wes.*d.loc.n.37.* Unde multò magis Doctoribus &c.† qui & ge- 86
neraliter & specialiter & nominatim ab eisdem excusantur, ut dicit glossa *in l.ab his onerib 10.§.ang. 2.ff. de vac. & excus.mun.d.l. cū ob.2.C.de his qui non implet stipend.* utpote dignioribꝰ concedenda, Odofred.*in l fin.in fin.C.de profess.& medic.lib.10* Rebuff.*in d.l. med.6.n.4.& 5.C.d.t.* Alb.de Ros.*de Mun.& hon.n.14.* Et licet, quæ modo deduximꝰ, Bart *in d.l.med.6.& Angel.in §.item Roma.in fin. Inst.de excus.tut.* ad Doctores actu legentes † restringere velint. 87
Falsus tamē uterq; est; indistinctè enim † & generaliter adducti 88
loci loquuntur, & proinde etiam sine distinctione accipiendi, gloss.*in l.hic titulus.1.§.general.1.ff.de legat.præstand l.de pretio.8.ff. de Publ.in rem act.l.à procurat.13.C.mandat.* gloss.*in d.l.ab his oneribus. 10.§ angariorum. 2.* Guido Papæ *in terminis, decis.388. n.8.* Alberic. *d.loc.n.14.* maximè quia † in favorabilibus & ampliatione di- 89
gnis loquuntur terminis, *c.odia.15.de R.Jur.in 6.l.inter pares.38 ff.de re judic.* Scipio Gentilis *de secund.nuptiis.cap.18.in fin.* Neq; verò sufficientē videmus rationem, cur Doctores legentes melioris conditionis esse debeāt, quàm alii, Advocando, consulendo &c. Reipublicæ inservientes homines, cum † privilegiorū & exem- 90
tionum præcipuum fundamentum & causa primaria sint bene merita in Rempublicam, *l eum qui.58.ibi: habita considera- tione videlicet meritorum.C de decur.lib.10.l.jubemus. 4. C. de prox.sacror scrin. lib. 12. l. semper. 5. §. 3. ff. de jure immunit. tot.tit. C.pro quib.caus.servi propram.libert. accip.l. ult. C. de apparit. præfect.præt. lib. 12. l 3 C. de offic. mag. milit. l. testamenta. 26. C.de testam.milit. l.ult.C.de his qui sponte mun.publ.sub l.1.in princ.ff.de censib.* Johann. de Platea *in l.agentes. n. 1. C. de præpos. agent. in rebus.lib. 12.* Alberic. de Rosate *de Mun.& honor. n.63.* Georg. Acacius Enenck, *lib.1.de privil.mil.cap.8.n.17.& cap.9.n.33 & lib.1.de privileg. Juris civ. cap.10.n 7.29. & per tot.* Et consulentes atq; conscientiosi

91 Advocati † sæpe, si non majorem & meliorem, attamen certè parem & non minorem legentibus Reipublicæ adferant & præstent opem & operam, *l. providendum. 7. C. de post. land. l. advocati. 14. ubi* Gothofred. *lit. L. C. de Advocat. divers. judic.* Guido Papæ *d. loc. n. 2. & per tot.* Johann. de Platea, & Christoph. Porcius *ad §. item qui Romæ. Inst. de excus. tutor.* Alberic. *d. loc.* Thomat. *de coll. 2. §. medici, n. 14.* Leander Galganettus *lib. 2. de jure public. tit. 9. n.* Johann. Matthias *de contribut. cap. 6. n. 155.* David Doring. *in bibliothec. JCtorum tom. 1. lit. A. verb. Advocatus. n. 73. & seqq.* Dn. D. Georg. Christoph. Walther *de Statu & Jurib. Doct. cap. 16 §. tit.*
92 huicq; sententiæ nostræ non repugnat sæpe allegata † *l. medicos 6. C. de profess. & medic. lib. 10.* cum simil. concordant. sed eandem potius propugnat & defendit: siquidem non minus in medicis actu legentibus, quam officium suæ professionis cum laude practicaliter exercentibus loquitur: quod proinde & in JCtis similiter observandum & practicandum, Thomat. & Alberic. *dictis locis.* Festas. *de æstimo & collectis. part. 4. cap. 3 n. 53.* Wesenbec. *Cons. 40. n. 40. volum. 1.* de similibus siquidem † idem est
93 judicium, *l. illud quæsitum 32. ff. ad L. Aquil. l. ult. C. de in offic. donat. l. ult. C. de in offic. testam. c. cum dilecta. 4. de confirmat. util. vel inutil. c. inter cæteras. de rescript. c. 2. de translat. prælat. c. cum secundum. de præbend.* Cravet. *Cons. 47. n 3. & Cons. 92. n 9.* Martin. Uran. *Cons. 3. n. 8. tom. 1.* Hering. *de Molendin. quæst. 41. n. 35.* Deinde duumviri
94 † sive burgimagistri, & reliqui magistratus municipales, ex corpore decurionum, qui veluti senatores quidam municipales sunt, & non aliunde creari oportet, *l. honores. 7. § pen. ff. de decur. l. rescripto. 6. ff. de mun. & honor. l. decuriones. 1. C. de magistrat. municip.* gloss. *in l. si ad magistratum. 18. verb. duumviratus. C. de decurio. 10.* Bologuet. *in l. omnes populi. 9. n. 75. ff. de J. & Jur.* Antibol. *de Muner. part. 3. §. 2. n. 21.* Cujac. *in Rubr. C. de decur.* Göden *Cons. 31. n. 2.* Dn. Bocer. *de Jurisdict. cap. 8. n. 86. & seq.* & Dn. Scipio
95 Gentilis *lib. 2. de Jurisdict. cap. 5.* neq; † consuetudine contrarium induci, Archidiac. *c. 1. 2. & 3. dist. 60.* Alberic. de Rosat. *d. l. honores. 7. §. is qui non sit decurio. ff. de decur.* multò minus ve-
96 rò, quamdiu † idoneus ex corpore universitatis haberi potest, aliunde alius in ordinem assumi debet, *l. ut gradatim. 11. l. & si filium. 15. ff. de mun. & honor.* quod etiam ad syndicum est referendum

rendum, *l. in Ecclesiis. 11. ubi gloss.* Bald. & Salicet. *C. de Episcop. & cleric.* Bart. *in Authent. minoris n. 1 C. qui dar. tut. per l. idem fiet. 27. ff. de testam. tut l. si, ut allegas. 16. C. de excus. tut.* Specul. *de Syndic. n. 20.* Bertrand. *Cons 7. n. 3. & per tot. vol. 4.* Certum autē est, Nobiles & Doctores ex numero & corpore decurionum non esse: Unde etiam cum præsertim multi idonei in eodem reperiantur, & consulatū, aut quo simili, vel alio etiam officio digni, ad burgimagistratum &c. cogendi non sunt, sed eorum excusationes omninò admittendæ, nisi fortè juri † suo renunciantes eam provinciam ultrò subirent, *l. si quis in conscrib. 51. C. de Episc & cleric. l. si quis. 29. C. de pact. l. pactum. 46. in fin. ff. eod. l. si judex. 41. ff. de minor.* Alciat. *lib. 5. parerg. cap. 25.* Æmil. Ferret. *de Mora. n. 56.* Covarruv. *lib. 2. Variar. resolut. cap. 4. n. 4.* Tiraquell. *in tract. le mort. part. 7. declar. 1. n. 4.* Wesenbec. *in terminis Cons. 40. n. 52. & seq. & n. 63. volum. 1.* Pruckman. *Cons. 46. n. 153 volum. 1.* 97

Tum quia in majoribus honoribus constitutos, iisdemq; rite & bene functos; modò propter merita remissionem impetrarint, aut gratiosè dimissi fuerint, nec ob sordes, aut demerita loco moti sint, *l. Imperator. ult. ff. de pan. l. quicunq. 1. C. ubi Senator. vel clarissim. l. judices. 12. C. de dignit. lib. 12 l. senatorem 3. ff. de senator. l. de decurione. fin ibiq.* gloss. *verb. decurio. ff. de decur.* Arius Pinell. *in l. 4. n. 12. C. de bon. matern.* Tapia *in l. fin. cap. 4. part. 2. n. 36. & seqq. ff. de constit. princ* Boer. *decis. 246. per totum.* ad minores, consulatum & Syndicatū &c puta, devocare neq; debemus, neq; possumus. Nobiles † autem & Doctores, si præsertim Consiliarii principū, 98 aut aliorum Imperii statuū fuerunt, & in majori dignitate constituti, & majoribus honoribus functi fuerunt, quos proinde ad minores devocari nō oportere rationis est, *l. majorib. 2. C. quemad. civilia mun. indic. lib. 10.* ascendendo † quippe, & non descenden- 99 do conferri debent honores *d. l ut gradatim. 11 ff. de mun. & hon. l. quamvis. 45 ff. de neg. gest. gloss* & Bald *in d. l. majorib. 2.* Nec quis † 100 circa eosdem retrò incedere cogitur, sed qui semel assumtus est ad Digesta, non cogitur redire ad volumen *l. grammaticos. 2. C. de profess. & medic. lib. 10. c. cum in tua. de consuetud. in 6.* vergeret enim ad injuriam & diminutionem electi, cujus pudori & famæ parcendum, *per l. Quintus 48. in princ. ff mandat.* Alber. *de mun. & hon.*

n.18.vers.item servatur ordo l.honorem sustinenti.10.ff.eod. si ad minora vocaretur officia, eademq; subiret, *d.l.honorem 10.l.si quãdo.pen. C.de appellat.d.l.majoribus.2.C.quemad.civil.mun.indic l.Doctiss.* & *ibiq.* gloss.*C.de decur.lib.10.l major dignitas.3.C.de dignit lib 12.* Alb. *d.loc.* Wesenb.*Cons 40.n 59.60.61 62.& 63.volum.1.* Adhæc ex aulis

101 principum discedentes † ab omnibus muneribus immunes haberi debent, *l.ex aula 3. C. de privil.eor.qui in sacr.palat.milit.lib.12.*

102 quæ lex quia generaliter † loquitur, generaliter quoq; accipienda, sic ut neq; Doctores, neq; Nobiles, neq; similes alios excludat, *l.omnia.1.ff.de off.praf.urb.l. regula.9.§.fin ff.de jur.& fact.ignor.l.ait prator.1.§ ult.ff.qua in fraud.credit.* Bart.*Cons.191.lib. 1.* Bald. *Cons.305.lib.3.* Castr.*Cons 3.n.3.* Crav.*Cons.3.n.1.& Cons.133.n.5.* Wesenbec.*Cons.340.n.32. & seqq. volum. 7.* aut aulam saltem Impe-

103 rialem subintelligat, hodie enim † principes Imperii, & imperatoris concessione, & legitima præscriptione, in suis ditionibus jura Imperatoris habent, *l.un.C.de sent.praf.prat.* Panormit. *in c. venerabilem.34.de election.c.scitote6.quæst.3.c.in apibus.7.quæst.1.* Gõden *Cons.4.de argent.n.12.* Wesenb.*Cons.40.n.44.47.& 51.vol.1.* &

104 ut modò diximus, in suo † tantum possunt, quantum Imperator in Imperio, quidni ergò, quod in versantibus in aula Imperatoria, aut ab ea discedentibus valet, etiam in principum consimilibus ministris pariter valeat? Knichen *de Jure territor. cap.*

105 *1.n.418.* cum † nulla diversitatis ratio appareat, *l.generaliter.5.ff.de fide instrument.* Æmilian.*Cons.4.n.17.* Cravet.*Cons.187.n.67.& de antiquit.tempor.in pr.n.35.* Wes.*Cõs.50.n.20.vers.nam cũ nulla diversita-*

106 *tis ratio.vol.1.* Quod vel eò magis procedit, si personarum † merita sint notoria, & per multos annos continuata, adeò, ut ob eadem & gratiosam dimissionem impetrârint, & cum dignitate salarium quoq; retinuerint, & vel Consiliariorũ è domo officiũ adhuc sustineant, & proinde vacationẽ & quietem meritò habeant. Scimus tam qui in militia armata, quam qui in togata, per viginti annos militarunt, & missi sunt, habere non solũ vacationem & excusationem à muneribus, *l.& qui.3.§.his qui 1.& §.decaprotos10.l.cura.4.§.ult.l.ult §.pen.ff.de mun.& hon.* Enenckel.*lib. 2. de privileg. milit. privil.30.n.1.* & honoribus, *l.cum ob.2.& l.seq. C. de his qui non implet.stipend.sacram. solut. lib. 10.* sed etiam digni-

dignitatem † vicariorum & comitum impetrare, sic quidem, ut, 107
cum beneficia † principum latissimè interpretemur, *l. fin. ubi* 108
Jason. *ff. de constit. princip.* Bald. *Cons. 294. volum. 5.* Decius *c. ult. vers. sed considerandum est. de constitut.* Ferdinand. Lopez *in repetit. l. filius familias. §. Divi. fol. 10. col. 2. vers. quæ obstat etiam ff. de legat. 1.* Gozadin. *Cons. 8. n. 28.* Raphael Gumanus *Cons. 169. col. ult.* Cravet. *Cons. 95. n. 9. & Cons. 135. n. 6.* Schrader. *Cons. 39. n. 128. & seq. vol. 2.* Enenckel. *lib. 3. de privileg. cap. 8. n. 38. & 39.* etiam ad bene
meritos, gradu Doctoreo † insignitos advocatos eadem exten- 109
datur, *l. qui militiam. 1. & l. seq. ibiq.* Odofredus, Rebuffus & Dd. communiter. *C. quib. muner. excus. hi, qui post milit. vel advocat. lib. 10.* Non minus † enim in foro militant Jurisperiti, quam 110
milites in castris, *l. advocati. 14. C. de advoc. divers. judic. l. fin. ubi* Rebuffus *verb. militare. C. de profess. & medic. lib. 10.* gloss. Bart. & Angel *in l. miles. 6. in princ. ff. de re judic.* Guido Papæ *latè decis. 388. n. 1. 2. & seqq.* unde & eadem † privilegia, quibus armatæ militiæ mili- 111
tes gaudent, obtinent etiã in militibus Justitiæ, gloss. *in l. Divus 9. verb. militarem. ff. de feriis. & in l. omnes. 7. C. eod. in l. quæ pater. 32. ff. famil. hercisc. & in l. nepos Proculo. 125. ff. de Verb. Signif. d. l. advocati. 14. C. de advoc. divers. judic. l. un. C. in quib. caus. mil. for. præscript. uti poss. tot. tit. C. de privil. eor. qui in sacr. palat. milit. lib. 12* Horat. Luc. *de privileg. Scholar. privileg. 5.* Wesenbec. *Cons. 40. n. 50. vol. 1.* Enenckel. *lib. 1. de privileg. milit. cap. 3. n. 8. & 9. & cap. 6. per tot.* Nec etiam † tam 112
insigne privilegium intuitu certæ tantum alicujus personæ, vel loci, vel parietum Scholæ Constantinopolitanæ, sed meritis, operis & laboribus personarum datum, *l. un. ubi* gloss. & Dd. Bart. *n. 1.* Johann. de Platea *n. 6.* Ortolphus Foman. jun. *n. 14. & 24. C. de professor. urb. Constantinopol. lib. 12.* & propterea ad easdem etiam extendendum est, Bart. *in proœm. ff. n. 12.* Jason. *in l. 1. n. 11. ff. de offic. ejus.* Gomez *ad LL. Tauri. l. 83. n. 17.* Menoch. *lib. 2. A. Jud. Q. cas. 68. per tot.* Sichard. *ad l. 25 n. 10. C. de procurator.* Bornit. *lib. 2. de præm. cap. 8. in fin.* Arum. *part. 2. Jur. publ. disc. 4.* Hilliger. *in Donell. Enucleat. lib. 24 cap. 22.* maximè cum respectu professionis & artis quam edocti, & Consiliarii & Advocati professores Juris appellentur, attestante Cunrado Celte in sua Norimberga. *cap. 12. in fin.* Petr. Anchor. *ad Clem. cum sit nimis. de magistr.* Clariss. Walther, *de stat. & jur. Dd. cap. 11. in princ.* Porrò

 licet

113 licet hic quidam inter munera † & honores distinguere, & ab illis Doctores & Nobiles im̃unes esse velint, ab his non itam, *l. cui.12.ff.de mun.& hon.ibiq.* Alber. de Rosaten. *14.* Wesenbec *d...n.10. & 51.* frustra tamen sunt, cum ab utroq; & honore & onere municipali, vel propter dignitatem, ut hactenus deductum, vel propter incolatum, in quo partim deprehenduntur, excusantur & excludantur, *l.incola 34.ff.ad Municipal.* Goedd. *in l.munus*
114 *18.n.fin ff de Verb.Signif.* Et certè autoritate † honoratarum villium personarum non parùm detraheretur, si ad inferiora subsellia, cum superioribus insederint, & adhuc insidere reperientur, Odofred. *in l.cum te curatorem.1.C.quemadm.civil.mun. in... lib.10* Wesenbec. *Cons 40.n. 60. & seq. volum.1.* Cum † tamen
115 vel quod Doctores, Nobiles &c. sint, vel quod ad Consilium vocati, ab omnibus oneribus & muneribus immunes habendi, nec ad decurionatum aut similem magistratum municipalem vocari debeant, *l.verum.11.§.ex facto.2 ff. de minorib.l. jurisperitos 30 l.administrantes.41 ff.de excusat.l fin.C.de excus tut.l.fin. C.de silent.lib.12.l.pen.& l.fin. C.de decurion lib. 10.* Rebuff. *in terminis in Rubr C.de profess.& med.lib.10.* Guido Papæ *decis.376.per tot. ubi in terminis.* Thomat. *de collectu.§.Medici n.10.* vel saltem si dimissi
116 † in honorem pristinæ dignitatis, & exantlati laboris & muneris, minus gravandi, sed potius condigno honore & immunitate afficiendi veniant, *l etiamsi. 1.l. cosqui. 11. & ibi* Johann. de Platea *l maximarum.12 in fin.ibiq.* gloss.ult. Bart. Angel.& Platea *l.eam legem.14.C.de excus.mun.lib.10.l major dignitas.3.C. de dignit. lib.12.* Bald. *in c.sedes apostolica. ubi* Innocent. *de rescript.* gloss *in c.*
117 *accedens. dist,50.* Sic Annas, † finita quamvis dignitate, summus Pontifex remansit, *teste Joseph o,* iis namq;, qui eam dignitatem semel adepti, nomen remansit, etiam post rem sublatam, Casaubon. *Exercit. in Baron.13 diatrib 5.* Sebast. Nævius *ad l. archiatros. n.2. C. de comitib. & archiatris sacri palat.lib.12.* Sic,
118 qui semel † legatione functus est, ob memoriam pristinæ dignitatis, semper ut legatus honorandus est, Felin. *in c.quæ in Ecclesiarum.col.32 fallent 5. vers. & hinc est quod ei. de constitut* Speculat. *tit. de legato. §.finitur. vers.item nota.* Guido Papæ *decis.... vers.& ultra dicta.* Nec Consiliarius † aut decurio, licet nunc
119 non sit, in memoriam pristinæ dignitatis, gravandus aut molestan-

loſtandus, *l. ult. ff. de decur. l. nihil. 17. in fin. C. de quæſtion.* Tiraquell.
tract. ceſſante cauſa part. 1. limit. 16. n. 3. 4. & ſeqq. Tapia *in l. fin. part. 2.*
cap. 4. n. 35. & ſeqq. ad fin. ff. de conſtitut. princip. Accedit prædictis,
quod in muneribus imponendis talis ordo ſervandus, ne per-
ſona ultra modum † gravetur, ſed ut Geometrica æqualitas 120
ſervetur, *l. fin. & ibi* Johann. de Platea *in Rubr. not. 2. C. quemadm.*
civil. mun. indic. nec, qui prius † officium cum dignitate ſuſti- 121
nuit, ad vilius, quod eſt ſine dignitate aut certè non pari, vo-
cetur: ſi enim hoc fieret, excuſaretur meritò, Alberic. de Ro-
ſat. *in repetit. Rubric. n. 14. verſ. interdum quis excuſatur ratione officii.*
ff. de mun. & honor. Nec, qui eſt † de uno corpore ad aliud eſt eli- 122
gendus, *l. cum te. 1. ubi* Bald. Odofred *in fine &* Rebuffus. *C quem-*
ad. civil. mun. indic. lib. 10. l. mandatis. 1 in fin. ff. de colleg. & corpor. l. fa-
bricenſes 32. C. de decurion. lib. 10. c. cum venerabilis. de conſuetud. c. fin.
de poſtuland. c. un. in fin. de relig. domib. in 6. Sic quidem, ut † duo ſi- 123
mul ſuſtineat diverſa munera, Boer. *Conſ. 16. n. 13. & 14.* iisq; ni-
mium defatigetur, & Reſpublica lædatur, cum pluribus † par 124
eſſe non poſſit, *l. ille. 14 §. pen. ubi gloſſ ff. ad SC. Trebell.* Nam

Pluribus † intentus minor eſt ad ſingula ſenſus, 125
l. nemo. 14. in princ. & §. nec ſit. 1. C. de aſſeſſor. & domeſt. l. quisvis. 6. in
princ C. de poſtuland. aut aliàs † afflictus amplius affligatur, *Eccle-* 126
ſiaſt. 3. verſ 4. l. Divus. 14 ff. de offic præſid. l. tam dementis. 28. C. de Epi-
ſcop. audient. Auth. navigia. C. de furt. Romul. *in l. ut vim 3. n. 183 ff. de*
Juſt. & Jur. Lucas de Penna *in l. 2. quæſt. 11. C. qui morbo. lib. 10.* Craver.
Conſ. 456. n. 24. Cephal. *Conſ. 277. n. 12. & Conſ. 336. n. 34.* Roland. à
Valle *Conſ. 66 n. 51 volum. 1. & Conſ 87. n. 27. volum. 2* Menoch. *Conſ.*
80. n. 32. vol. 1. Weſenbec. *in terminis Conſ. 40 n. 54 & ſeqq. volum 1.*
Deniq; quod favore alicujus † introductum, in odium & mo- 127
leſtiam ejus non eſt detorquendum, *l. nulla. 25 ff. de Legib. l. quod*
favore 6 C. eod. l. 30 § quod autem ff. de Carbon. edict. l generaliter 5. C.
de ſecund. nupt. l. 2. ff. de L. Commiſſor. l. 19. in fin. ff. de fid. inſtrument. c.
indultum 17. & c quod ob gratiam. 61. de R. Jur. in 6. Weſenbec. *Conſ.*
117. n. 32 & Conſ. 135. n. 59 vol. 3. neq; † quis præter Jus & æquum 128
gravandus, *Levit. 19. verſ. 11.* Deuter. *16, verſ 19. c. non debet. de R. Jur.*
in 6. l. ſi quis ſuo. 21 ubi Jaſon *C. de in offic. teſtam.* Aldobrand *princ.*
n. 9. Inſt. de ingenuis. Pruckman *§ ſolum poteſtas. cap. 4. effect. 5. n. 20.*
Id

Id verò neutrum fieret, si privilegiatæ tales personæ, saltem ut ægrè ipsis fieret, istjusmodi munera, inimicitiæ credo & affectionis gratia, subire cogerentur, cum tamen publicæ voca-
129 tiones † privatis affectibus servire non debeant, *l. un. C. si propter inimicit. lib. 12* Alber. de Rosat. *in Rubr. n. 18 ff. de mun. & honor.* nec
130 Nobilitati † aut Doctorali dignitati, eam viliori & inferiori burgimagistri &c. officio gravari conveniat, cum præsertim
131 nec necessitas, † quæ aliàs multa permittit, Enenckel. *lib. 2. de privil. milit. privil. 3 n 6.* id expostulet, nec sufficientes & idonei cives & decuriones, qui eligi & administrare queant, desint, *l. cum te 3. ibi si aliorum civium copia est. ibiq.* Johann. de Platea. *C. quemad. civil. mun indic. lib 10.* Jason. *in l. si ex toto. n. 9. ff. de leg. 1. c. adversus. c. pervenit. 2. c. non minus. de immunit. Ecclesiar.* Azpilcueta *lib. 3. tit. de voto. Cons. 33. n. 16. tom. 1.* Stephan. Bertrand. *Cons. 53. n. 10. & seq. vol. 1 part. poster.* Hieronym. Meyrer *lib 2. de præfer. credit. tit. 4. n. 18. & seqq.* Wesenbec. *Cons. 40. n. 65. ubi in terminis. volum. 1.*

132 Cum verò ex lapidum † collisione ignis, & ex disceptationibus veritas eliciatur, Illustrissimus Scaliger. *Exercit. contra Cardanum. 308. in fin.* Pfeil. *Cons. ult. n. 2. vol. 2.* hac disputatione habita, ad contraria quoq; respondebimus, ut veritas eò magis elucescat.

Non movet quod primo loco adferebatur: Concedimus enim & necessarium, & cogendos esse homines, ut Rempublicam administrent: sed volumus, ut id competenter & juxta legum præscripta fiat, nec ordines & gradus confundantur,
133 aut unus † præ altero gravetur, *c. non debet. extr. de Reg. Jur. in 6. l. si quis suo. 33. ubi* Jason *C. de in offic. testam. l. ad inferiorum. 1. C. de apoch. public. lib. 10. l. quoniam. 1. l. qui gravatos. 5. C. de censib. lib. 11.* Antibol. *de Munerib. part. 3. §. 2. n. 13. & seq.* Aldobrand. *in princ. n. 9.*
134 *Inst. de ingen.* & dum hoc omninò faciendum, certè nulli † alii homines, quam qui sunt de collegio, ad istjusmodi municipalia vocandi erunt munera, *l. honores. 7. §. is qui. 2 ff de decurion.* Non nobiles, non Doctores, nec dimissi, nec emeriti: Hi si-
135 quidem non tantum † generalem immunitatem & vacationem habent à muneribus, Bart. *in l. in honoribus 8. ff. de vacat. & excus. mun.* sed etiam specialem ab honoribus, præsertim inferioribus, plus oneri, quam honori, futuris, *l. medicos. C. de professor.*

fessor. & medic. lib. 10. gloss. *in d. l. in honoribus. 8. §. Philosophis. 4.* Alb. de Rosate *in l. ab his oneribus, 10. n. 1. ff. de vacat. & excusat. mun. & in Rubr. n. 63. ff. de mun. & hon.* Neq; verò exinde Justitiæ cursus impeditur: habentur enim in talibus collegiis plerumq; Spartæ isti condecorandæ sufficientes homines, & ut non essent, & casus quandoq; graviores acciderent, esset magistratus superior, esset consilium sapientum, essent Doctores ad quos in necessitatis casu confugere, & consilium requirere possent, qua ratione & Justitia administraretur, & utilitas publica juvaretur, & † ordo simul conservaretur, nec tertio injuria fieret, *§. juris præcepta. 4. Inst. de Just. & Jur.* 136

Nec quod secundo: Diversa † siquidem est ratio munerum patrimonialium & personalium ordinariorum, nec ab his ad illa, aut ab illis ad hæc bonum argumentum ducitur, *l. fin. ff. de calumniat. l. Papinianus exuli. ff. de minor. l. Julianus ff. de condict. indeb. l. naturaliter. §. nihil commune. & ibi Dd. ff. de acquir. possess. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de Verb. Oblig.* Riminald. *Cons. 81. n. 20. volum. 1.* Nevizan. *Cons. 8. n. 76.* Everhard. *in Topic. loc. à separatis:* Tiraquell. *tract. cessante caus. part. 1. n. 68. & seqq.* Schrader. *de feud. Cons. 3. n. 184. & Cons. 14. n. 35. vol. 1.* Ab his † Nobiles, Doctores, milites &c. immunes sunt, ab illis non item, *l. ab his onerib. 10. ff. de vac. & excus. mun.* Odofred. & Dd. *in l. civibus & l. mun. 2. C. de mun. patrimon. lib. 10. l. cum te. 1. & l. med. 6. C. de prof. & med. lib. 10.* Wes. *Cons. 40. n. 68. vol. 1.* Patrimonialia siquidē † omnes sine respectu personarū, solvere tenentur, etiam ipse Imperator, Pontifex, Ecclesia, Nobilis, primipilaris, veteranus, miles, Doctor, & in summa quivis alius, qui patrimonium possidet, *l. rescripto. 6. §. munera. 4. l. munerum. 18. §. patrimoniorum. 18. de mun. & hon. l. ab his. 10. & l. sunt mune. 11. ff. de vac. & excus. mun.* Gloss. *in Rubr. & l. mun. 2. & l. seq. & l. ult. ff. de mun. patrim. lib. 10. l. vacantes. 1. l. as quidem. 2. l. in fraudem. 7. C. de annon. & trib. lib. 10. l. si di... 8. C. de exact. trib. lib. 10. l. omnes. 12. C. de oper. publ. l. un. C. de superind. lib. 10. l. omnes. fin. cum ibi notat. C. sine censu vel reliq. l. his nostra de immun. nem. cōced. lib. 10. l. un. C. de vac. mun. publ. lib. 10.* Antib. ... *part. 3. §. 4. n. 3.* Thomat, *§. molestia. n. 4. §. exact. n. 21. & §. nobil.*

137

138

139

*n.12.*Gail.*lib.12.Obs.52.n.12.*Enenckel.*lib.2.de privil.milit.privil.30. n.15. & seqq.& de privil.veteran.privileg.1.n.6.7.& seqq. & de privil:*
140 *Juris Civilis lib. 1. cap. 6. n.16.* solo tantum † hospitis recipiendi munere, quod patrimonii est, excepto, *l.& qui 3.§.munus.14.ff.de mun.& honor.l.sunt munera.11.ff.de vacat.& excus.mun.cum simil.* à quo ut & mixtis, & Doctores & milites sunt immunes, *l. ab his oneribus.10.§.angariorum.2.ff.de vac.& excus.mun.l.fin.§ pen. & ult. ff.de mun.& hon.* Antibol.*lod.c.n.4.*Enenckel.*de privileg.milit.lib.2. privil.31.n.6. & 8.* quo modo desuper in speciem pugnantes leges conciliat, & *de privileg. veteran.lib.1.privil.1.n.7.*

141 Nec quod tertio: Dignioribus † namq; & honestioribus munera ea sunt decernenda & indicenda, sed qui sunt de collegio, *l. honores.7.in princ.ff.de decur. l. rescripto.6.ff.de mun. & hon: l.decuriones.1.C.de magistrat. municipal.* Scipio Gentilis *lib.2.de Ju-*
142 *risdict.cap.5.* non aliis. Et sanè † contumeliosum, ne injuriosum dicam, esset, in collegio & civium numero idoneos & sufficientes non inveniri, dicere, Wesenbec. *Cons. 40. n.68. volum. 1.*

Nec quod quarto: Illud enim de non privilegiatis, & de non immunibus incolis est exaudiendum: Nobis verò sermo est de immunibus & maximè privilegiatis personis, &
143 proinde non concludit; regula siquidem † non tollit exceptio-
144 nem, *l.omnis 202. ubi Dd.ff.de Reg.Jur.* sed hæc † illam excludit, *d.l.omnis.202.l.in eo.110.l.in toto.113.l.semper.147.ff. eod. c 35.& c.80.*
145 *extr.eadē.in 6.l.exceptio.2.ff de except.* & in casibus exceptis † omninò destruit, *l.regula.1.ff.de Reg.Jur.l.quod verò.14 l.in his 15. & l.jus singulare.16.ff.de Legib.l.nam quod liquide.4.ff.de pen.legat.* Everhard. *in Topic.loc.ab except.ad regul.n.*1.Delrio *ad l. transigere. n. 115. C. de transact.* Tiber. Decian. *Cons.35.n. 66. vol.1.* Cravet.*Cons.685. n. 8.*Cephal.*Cons. 400. n. 12.* Surd. *de aliment. tit. 2. quæst. 15. n. 253.* Thoming.*decis.16.n.7.*Borcholt.*de feud.cap.8. n. 140.*Pruckman. *Cons.2.n.383.Cons.3.n.137.& Cons.15.n.30.& 153.volum.1*

146 Nec quod quinto quis in aliis magistratibus, † non decurionatu municipali, ubi, qui immunitatem ex jure habent, excusantur, loquitur & obtinet, *l.qui ad tempus.2.§ fin.l. non tantum 11.ff.de decurion.* gloss.*in l.sextumdecimum.2. §. numerus. 1. verb. non præstat.*

præstat. ff. de vacat. & excusat. mun. Deinde saltem † procedit 147
in iis, qui tantum generalem, non etiam specialem ab ho-
noribus habent immunitatem. Cum autem nobiles
& Doctores &c. prout hactenus & modò deduximus, omni-
modam habent immunitatem, frustra de † legum volunta- 148
te conservanda disputamus; *l. benignius. 18. ff. de Legib.* cum in
apertis † non sit locus conjecturis vel disputationibus, *l. cum* 149
*dos. 1. §. si quis. 8. ff. de dot. præleg. l. continuus. 137. §. cum lex. 2. in fin. ff. de
Verb. Oblig. l. ancilla. 12. C. de furt.* Cravet. *Cons. 223. n. 7. & seq.* We-
senbec. *Cons. 8. n. 26. volum. 7. & Cons. 82. n. 20. volum. 2.* Enenckel.
de privil. milit. lib. 1. privil. 7. n. 4. Tum & valet in meris honori-
bus, qui non gravant, sed honorant, quosq; nemo recusaturus
præsumitur: secus verò est in iis, qui plus oneri, quam hono-
ri essent futuri, à quibus se quis rectè excusat, cum in odium † 150
retorqueri non debeat, quod alicujus favore introductum, Re-
buffus *in terminis, in l. un. C. de vacat. publ. mun. lib. 10. & in l. manifesti
3. C. qui ætate vel profess. lib. 10.* Wesenbec. *d. Cons. 40. n. 66. & seq.
volum. 1.*

Nec quod sexto: Licet enim dictæ privilegiatæ personæ
ætate se excusare non possent, multæ tamen aliæ, quæ easdem
excusarent, concurrerent causæ: Sic,

Ut, quæ non † prosunt singula, juncta juvent, 151

Ovid. *lib. 2. de remed. Amor. l. spadonum. 15. §. qui jura 11. ff. de excusat.
tut. c. præterea. 27. de testib.* gloss. *in l. excusantur. 2. §. ætas. 1. verb. legiti-
mis. ff. de excus. tut.* Bart. *in l. in criminibus. 2. §. idem Cornelio. 4. n. 3. ff.
de quæstion. & in §. exceptus. n. 8. Inst. de legat.* Bald. *in l. si hi qui. 34. C. ad
L. Jul. de adulter. c. cum causam. 13. ibiq.* Gloss. fin. *de probat.* Uran.
Cons. de matrimoniis. 21 n 8. Cons. 35. n 13 & Cons. 41. n. 34. & 52. tom. 2.
Zas. *Cons. 1. n. 14. Cons. 5. n. 17. lib. 1. & Cons. 3. n. 19. lib. 2.* Cothman.
Cons. 15. n. 22. volum. 1. Petr. Wesenbec. *Cons. 6. n. 27. & Cons. 15. n. 12.*

Dignitatem, quam allegavimus, quod spectat, ea, qualis
qualis etiam sit, patrimoniis eorumq; annexis onerib⁹ non pa-
trocinatur, nec eadem sublevat, *l. ult. §. patrimoniorum. 21. §. hujus-
modi. 22. § ab hujusmodi. 24. ff. de mun. & honor. l. ab his oneribus. 10. l.
sunt munera. 11. ff. de vacat. & excus. mun. l. munera. 2. l. neq; tempore. 5.
C. de mun. patrimon. lib. 10.* Regner. Sixtin *lib. 2. de Regal. cap. 13. n. 23.*

152 æquum enim est, ut, qui † commoda sentit, onera quoq; ferat, *l. secundum naturam. 10. ff. de Reg. Jur. l. placet. 5. l. ad instructionem. 7. C. de SS. Eccles.* Roland. à Valle *Cons. 68. n. 11. volum. 2. cum simil.* Interim verò quis sanæ mentis ob eadem privilegiatas personas personalibus subjugabit oneribus? Quod si tamen aliquis, prout hodie, in turbis hisce mili-
153 taribus, † omnes leges nauci habentur & silent, Angel. Aretin. *in proœm. Inst. n. 7.* Enenckel. *lib. 1. de privil. milit. cap. 8. n. 14.*
154 in novos nuperos illos † crumenimulgas, Scaliger. *lib. 3.*
155 *Poet. cap. 15. §. alterum genus oratoris. circa fin.* † vitilitigatores, Sidon. Appollinar. *lib. 4. epist. 3.* Knich. *de vestitur. pact. part. 2. cap. 3.*
156 *n. 68.* rabiosa jurgia † clamosi fori vendentes, & improbas iras & verba locantes, insurgat, Seneca *in Hercul. furent. vers. 17. & seqq. ibiq.* Delrio *in commentar.* Tiraquell. *de Nobilit. cap. 29. n. 7. & seqq.* Doctor noster Scipio Gentilis *in appendic. ad Apolog. Apul.*
157 *pag. 28. n. 5.* ille sciat, nos tales † nec curare, nec defendere, sed potius ut impudentissimos & loquaces Nævolos, cum Martiali, *lib. 1. Epigramm. 97.* irridere;

Cum clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantum,
Et te patronum, causidicum putas,
Hac ratione potest nemo non esse disertus,
Ecce tacent omnes, Nævole, dic aliquid.

158 & ab officio † eum perpetua nominis eclypsi removere, *l. properandum. 13. § illo. 9. & l. rem non novam. 14. § patroni C. de judic.* Sola *ad constit. nov. in præfat. n. 25.* Caravitt. *rit. 288. n. 1.* Knichen. *de Saxon. non provoc. jur. verb. litis provocataria nescium. cap. 2. n. 54. & seqq.* utpote qui à docendi, discendi, & Reipublicæ inserviendi studio quam longissimè sint remoti, *§. sed & quod principi. Inst. de I. N. Gent. & Civil. arg. l. plenum. 12. §. equitii. 4. ff. de usu & habit. c. instrumentū. de fide instrum.* gloss. *in c. sicut. verb. clerici in sacris. ne cleric. vel monach. secul. negot.* Bald. *in Rubr. C. de fide instrument.* Ludov. Roman. *in l. scriniarios. n. 2. C. de testam. milit.* Rebuff. *de privileg. studios. part. ult. n. 6.* Horat. Lucius *de privil. Scholar. Rubr. de his qui gaudent. privil. n. 4.* Nicol. Festas. *de collect. part. 4. cap. 13. n. 59.* &
159 proinde omni † favore & privilegio indigni, Petr. Lenauder. *de privileg. Doctorum. part. 1. n. 48.* Caspar. Anton. Thesaur. *decis. 99. n. 4.* Coler. *de process. executiv. part. 1. cap. 6. n. 151.* Gryphiand. *de*

de Insul. in præfat. n. 39. velle verò & optare, utiles & idoneos, *c. de quibusdam. distinct. 37.* Scipio Gentil. *lib. 3. de Jurisdict. cap. 18.* & Nobiliter ac Doctoraliter viventes homines, quos & privilegiis dignos, & exemtionum participes judicamus. Ille interim, † qui tales ἀχθοφόρους & Deo, & hominibus, odiosos & invisos Reipublicæ clavis admovent, videant, quomodo aliquando Deo rationem reddere possint, Nicol. Boer. *decis. 388. per tot.* nullo † modo verò patimur, ut laudabilis tot⁹ ordo, propter talia inutilia terræ pondera, dehonestetur, aut contra præscripta legum prematur, Enenckel. *lib. 2. de privileg. milit. privileg. 19. n. 9.* 160 161

Nec quod septimo: Exempla enim † non faciunt consuetudinem, *l. sed licet 12 ff. de offic. præsid. l. nemo. 13. C. de sentent. & interloc. omn. judic.* Zas. *in Anti-Ecciana* Uran. *Cons. 6. n. ult. & Cons. 18. n. 7. tom. 1.* Coler. *lib. 2. de aliment. cap. 5. n. 32.* Cels. Bergal. *lib. 1. de dolo. cap. 6. n. 19.* Zanch. *inter Cons. ultim. volunt.* Ziletti *Cons. 169. n. 18. volum. 1.* Pruckman. *Cons. 60. n. 24. & seq. vol. 1.* hoc est jus † non scriptum *§. sine scripto. ult. ubi* Angel. & Dd. *Inst. de Jur. Nat. Gent. & Civ. l. jus civile. 6. l. jus autem. 7 ff. de Just. & Jur. l. diuturna. 33. l. cum de consuetudine. 34. & l. sed & ea. 35. ff. de Legib.* Roch. Curt. & Dd. *in c. ult. de consuetudin.* Neq; una atq; altera † hirundo ver, Arist. *1. Ethicor. 7.* Μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, *l. semper. 5. §. negotiatores 3. ff. de jur. immunit.* Bald. *in l. jura constitui. 3. in princ. ff. de Legib. & in Rubr. n. 21. ff. de constit. pecun.* Tiraquell. *de pœn. caus. 51. n. 159.* Johañ. Phil. Monspel. *Cons. 31. n. 32.* Cels. Bargal. *lib. 4. de dolo. cap. 9. n. 21.* Francis. Pfeil. *Cons. 202. n. 106.* Knichen, *de Jure Superiorit. cap. 3. n. 158.* Pruckmann. *Cons. 6. n. 91. volum. 1. & Cons. 6. n. 93. volum. 2.* Wehner. *Cons. Francon. 20. n. 6.* Rollenhag. im Froschmeußler. *part. 1. cap. 20. ibi:* 162 163 164

Ein Schwalb machet keinen Sommer/
Ein Betler im Land keinen Kummer.

possunt enim aliqui volentes, & non inviti tales honores subiisse, & excusationem non proposuisse, cum pleriq; † honores non detrectent, ut dicit Rebuffus *in d. l. un. C. de vacat. publ. mun. lib. 10.* exinde tamen consuetudo, † quæ plures, & quidem judiciales, actus requirit, *l. præses. 1. & tot. tit. C. quæ sit longa consuetud. l. si quis. 4. ff. de custod. & exhibit. reor.* Castrens. *in l.* 165 166

an.n.1.& 2.C.ut quæ desunt advocat. Menoch. Cons.8.n.16. Cons.21.
167 n.44. Cons.32.n.92.Cons.54.n.36.& Cons.75.n.60. volum.1. & † contradictionem, l.cum de consuetudine 34.ff. de Legib. non probetur, Curt.d.c.ult.requis.6.7.& 8.de consuetud. Deinde ut in uno
168 atq; altero loco talis consuetudo esset, ea tamen, † ut localis & circumscripta, non extenderetur, l.lex est.1.ff.de Legib. l.prætor 1.§.Julianus.5.ubi Bart.ff.de uin.act.uq.priv.l.inter.1.cum ibi notat. C. de Legib. Dd in l.omnes.9.ff.de Just.& Jur. Schurf.Cons.18.n.4.cent.1. Wesenbec.sæpe dicto Cons.40.n.70.volum.1.

169 Neq; etiam, quod octavò obiicitur, † inopia & necessitas alleganda est: turpe siquidē esset in Rebuspublicis non unū aut alterum invenire subjectum habile, & tali dignitati suffi-
170 ciens, & nec † audiendi quidem, qui se in tali turpitudine fundarent, gloss. in l.transactione finita 30.C.de transact. & in l.pen. C.de testam.milit. Dd. in l.cum profitearis.4.C.de revocand. donat. Sichard. in l.2.n.4.C.de condict.ob turp. caus. Socin. senior Cons.264. volum.4.& Marpurg.Cons.26.n.321.volum.1.

171 Nonum non obstat, quia † princeps nemini jus suum aut excusandi facultatem adimere præsumitur, l.beneficia 3.ff.de constit.princip.l.prætor.2.§.meritò.10.ff.ne quid in loc.public. Jason. & Dd. in l.quoties.2.C.de precib.Imper. offerend. l.ult. C.si contra jus vel utilit.
172 public. ne inde nascantur † injuriæ, unde debent oriri jura l.meminerint.6. C.unde vi. Celsus.Bargal.lib.1.de dolo cap.6 n.12. Sonsbeck. de feud. part. 9.n.40. Nevizan.lib.3. Sylv. nuptial.n.50. Coras. lib.5.miscell.cap.1.in fin. Gail.lib.2.Obs.55.n.4. Petr. Wesenbec. Cons. 49.n.12. Reinkingk.de retract:consanguinit.quæst.2.n.436. Enenck. lib.3.de privil.Jur.Civil.cap.5 n.37.

Nec deniq; ultimum: Illud enim tum demum procedit, si persona electa & confirmata omisit appellationem, & se confirmari silentio permisit, l. vete-
173 ranos.ult.§.veterani.ult.ff.de veteran. prout quivis † favori suo, & his, quæ pro se introducta sunt, vel tacitè vel expressè, renunciare potest, l.si judex.41.ff.de minor.l.filio.17.ff. de injust. rupt. testam. l.potest.71.ff.ad L.Falcid.l.pactum.46 ff de pact.l.emtorem.9.C.locati.l. si quis in conscribendo 50.C.de Episcop.& cleric. l.si quis in conscribendo 29.ubi Bart. Bald. Dec. & Dd. C.de pact. l.fin. in fin. C. de tempor. appellat.l.2.C.ut in possess.legat. Gail.lib.1.Obs.40.& lib.2.Obs.27. Enenckel.

cæl. *in terminis, lib. 3. de priv. leg. Juris Civil. cap. 15. n. 1. & seqq.* In quibus terminis nos non loquimur, sed talibus, ubi & personæ reclamant, & tempus † appellandi protestando sibi reservant, *l. si aquam. 2. ubi* Bald. Castr. Salicet. & Dd. communiter *C. de servit.* quod proinde etiam post confirmationem, si solennia non sunt servata, durat, Alberic. de Rosat. *in l. Imperatores. 13. §. item rescripserunt. 2. n. 3. & 4. ff. de decurion.* &, non secus ac exceptiones & defensiones Jus suum † cuiq; reservantes, & Juris naturæ, nullo modò à principe auferendum, *l. scire 13. §. oportet. 10. ubi* Bart. & Dd. *ff. de excusat. l. quoties. 2. C. de precib. Imp. offerend. Clem. pastoralis. de sent. & re jud.* Jason. *in l. si diversa. C. de transact. & l. ult. ubi* Dd. *C. si contra jus vel util. publ.* Anton. de S. Geminiano *in proœm. tit. de appellat. n. 68. per c. quæ in Ecclesiarum. de constit. cum similib.* Sed tanquam † remedium legitimum & juridicum omninò permittendum, *l. si adscribatum. 4. ubi* Bald. & Salicet. *C. de appellat. l. in honoribus 8. §. fin. ff. de vacat. & excus. mun. l. un. C. de potior. ad mun. nominand. & tot. tit. C. de excus. mun. lib. 10.* Neq; hic valet plenitudo † potestatis, sed omnes confirmationes semper intelliguntur *Salvo jure tertii*, &, quando de jure fieri possunt, fieri præsumuntur, Jason. *in l. more. n. 30. ff. de jurisdict. l. beneficium. 3. n. 20. ff. de constit. pecun. l. quo minus. n. 200. ff. de fluminib.* Wesenb. *Cons. 40. n. 71. & seqq. volum. 1.* Remedia autem, quibus istjusmodi personæ se salvare possunt, hic se duo præsentant & offerunt. Unum, † Officium judicis, quo se nimium, & aut supra vires, aut contra jura gravatæ defendere & liberare possunt, *l. sextumdecimum. 2. §. fin. ubi* Alberic. de Rosate *n. 1. & 2. ff. de vacat. & excus. mun.* modò tamen non ab omnibus, sed à vilioribus & incompetentibus tantum muneribus se excusent, Wesenbec. *d. loc. n. 83.* Alterum † saluberrimum Appellationis beneficium, quod in similibus nominationibus omninò adhibendum & usurpandum, *l. hi qui. 7. l. cives. 11. l. si adscribatum. 4. ubi* Bald. *C. de appellat. d. l. in honoribus. 8. § fin. l. observare. 2. C. de decurion. lib. 10.* gloss. *in l. venales. 7. C. quando provoc. non est necesse.* gloss. *in d. l. observare. 2. ubi &* Johann. de Platea, *& in Rubr. C. de excus. mun.* Ubi tamen duplex personarum respectus habendus: Unus veteranorum, † qui ad honores vel munus electi appellare vel provocare non tenentur, sed sufficit, si se excusent,

174
175
176
177
178
179
180

dd.

d. l. venales. 7. C. quand. prov. non est nec. gloss. *in d. l. observare. 2.* ubi Platea. *& in Rubr. C. de excus. muner.*

181 Alter eorum, † qui omninò intra consuetũ decendii appellationẽ interponere tenentur, Bald. *in d. l. si adscribatum. 4.* gloss. Johann Platea, & Lucas de Penna *in d. l. observare. 2. C. de decurion.*

182 *lib. 10.* modò tamen † electio & nominatio rectè & ritè facta &

183 insinuata fuerit: secus enim si factum, & si vel † minimum requisitum omissum, etiam post confirmationem electi jus reclamandi habent, *l. si constet. 11. ff. de appellat. l. nominationes. 27. C. eod.* Alberic. de Rosat. *in l. Imperatores 11. §. item rescripserunt. 2. n. 2. & 3*

184 *ff. de decurion.* eligentibus utpote † partibus suis ad plenum non functis, *l. si ut proponis. 4. C. quom. & quand.* judex. nec liget, quod ipso jure non tenet, *l. nam etsi sub conditione. 5. ff. de injust. rupt. testam. l. si expressim. 19. ff. de appellat.* Alberic. de Rosat. *in Rubr. de Muner. n. 7.* Wesenbec. *Cons. 40. n. 78. & seqq. ad finem. volum. 1.* Et hæc hactenus de honestis sive dignitatem habentibus Muneribus.

185 Vel Media, † hoc est, neq; honorifica, neq; sordida, vel dignitatem non habentia, qualia sunt, Tutela & cura, autoritate quidem & necessitate publica, utilitate verò privata, *princ. Inst. de excus. tut. l. si minores. 2. §. qua autem. 2. ff. qui pet. tut. l. athleta 7. §. tutela. ff. de excusat. l. pupillus. 239. §. mun. 3. ff. de Verb. Signif.* Guiliel. de Cun. *de Muner. n. 7.* Alberic. de Rosat. *de Mun. & honor. n. 13. & l. sextumdecimum. 2. n. 2. ff. de vacat. & excus. mun.* Thomat. *de collectis. § exactio. n. 28.* Caspar Calderin. *Cons. 444. vers. quadam non sunt sordida.* Wesenb. *Cons. 40. n. 81. volum. 1* Cardin. Tuschus *pract. conclus. tom. 5. conclus. 123. n. 4. lit. O.* & quæ similis sunt farinæ,

186 quæq; † omnes, nisi justas excusandi causas habuerint, quibus omninò audiendi & admittendi, etiamsi municipes non sint, sed tantum incolæ, vel ex municipio nati, subire tenentur, *l. gerere. 1. ff. de admin. tut. l. fin. in princ. vers. scientes. C. eod. d. l. pupillus. 239. §. incola. 2. ff. de Verb. Signif.* Scipio Gentilis *lib. 1. de Jurisdict. ad*

187 *Orat. D. Marci. cap. 3.* Nos *disput. Justin. 4. per tot.* leges enim † neminem à publicis muneribus volunt esse immunem, *l. vacuatis 19. l. nullus. 28. C. de decurionib. lib. 10.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 9. n. 15. & seqq.* Et sic videmus etiam principes Imperii agnatorum suorum curam legitimam, & testamentariam illam & dativam

dativam ſuſcipere, & alios ſtatus omnes. De quibus quia prolixi hinc inde, ut in cauſa Heidelbergenſi, & Megapolitana, extant commentarii & tractatus, verba facere ſuperſedemus, ne & tempus inutiliter perdamus, & chartam inaniter conſumamus, crambenq; † toties coctam ſæpius, cum nauſea, 188
δὶς κράμβη θάνατος, apponamus, ex Suida, Tiraquell. *de LL. connubial. lib. leg. 9. n. 26.* Pruckman. *Conſ. 50. n. 211. volumin. 1.*

Ridetur † (enim) *chordâ qui ſemper oberrat eadem.* 189
Horat. *in arte Poetic. verſ. 356.*

Vel ſordida, † quæ ſunt vilia & abjecta, & quæ labore per- 190
ſonæ expediuntur, Calderin. *d. Conſ. 444. n. 2. in princ. verſ. quædam ſunt ſordida.* Tuſchus *d. loc. n. 5.* &, licet aliás per ſe ſordida non eſſent, † reſpectu tamen perſonarum, quibus præter decorum 191
imponerentur, ſordida & vilia reputarentur, Guilielm. de Cun. *de Mun. n. 6.* Remig. de Gonnii, *de charitativ. ſubſid. quæſt. 59. n. 22.* Sunt autem & habentur ſordida, ut † res exemplis clarior fiat, 192
l. nonnunquam. 1. in fin. princ. ff. de præſcript. verb. l. ſcire oportet. 13. §. fin. in med. ff. de excuſat. Plato in Phædro. Hering. *de fidejuſſor. cap. ult. n. 13.* tironum ſeu equorum † productio, curſus vehicularis 193
ſollicitudo, angariarum præbitio ſive cura, Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 13. n. 21.* tabellariorum, qui militibus antea ſatis notas vias monſtrent, aſſignatio, emendi frumenti cura, balnei publici calefactio, aquæductus cuſtodia, morum correctio, welches heut zu Tag / an etlichen Orten / der Fiſcaln und Centgräfen officium, Viarum refectio, ſo denen Geleitsleuten zuſtehet / & annonæ cura, Kaſtnern und Proviantmeiſtern gehörig / publicorum redituum collectio, & centum alia, quæ uſus & neceſſitas ſubminiſtrat, & *in l. munerum. 18. §. 3. & multis ſeqq. ff. de mun. & honor.* longo ordine & verbotenus recenſentur, panis exactio, obſequium piſtrini, paraveredorum præbitio, calcis coctio, ſtabuli mundatio, potionis confectio, & plura alia, *l. maximarum. 12. verſ. ſordidorum. C. de excuſ. mun. lib. 10. l. placet. 5. verſ. ſordidorum. C. de SS. Eccleſ.* Antibol. *de Muner. part. 3. § 3. n. 2.* cuſtodia porcorum, *l. porcinarii. 1. & ibi Dd. C. de ſuar. lib. 11.* Franciſc. Lucan. *de fiſco & ejus privil. part. 3. n. 3.* Thomat. *§. ſanè. n. 7.* ubi tamen uterq;, ut Reſpublica opibus & carnibus ſuillis abundet, plus porcorum † cuſtodibus privilegii, quam nos hodie, 194

n.4.& 5. Oephal. *Conf.451.n.300.* quando videlicet hostes aut instant, aut facilè instare possunt, *l.comparationi.1. C. de quib.mun. lib.10.l.fin. C.quem.civil.mun.lib.10.* Johann. Tileman. de Benign. *Syntagm.3.decad.3.vot.9.n.13.* Ancharan. *Conf.88.* Tuschus *conclus.*
207 *practic.19.n.1.& seqq.n.7.lit.N.* quo casu & † incolæ villarũ, & mulieres, ad custodias castrorum, ad quæ confugère tempore belli, tenentur, Lucas de Penna *in l.cum neq,.4. vers.super hoc dominus Bartolus.C.de incol.lib.10* Boer. *d. loc. n.6.* Tuschus *conclus.124.*
208 *n.12.& seqq lit.O.* nec dignitatis, † nec officii adferant excusationem, quo minus per alios id onus subeant ultrò, *l.sextumdecimum.2.§.quem ita.7.ff.de vacat.& excus. mun.l.semper.5.in princ. ff.de jur.immun.* Francisc. Lucan. *de fisco.part.princ 3.n.28* Thomat. *de collect.§.exactio.n.30.§ exposuimus.n.24.* Wesenbec. *Conf.215.n.3. & 20.volum.5.* Besold. *Conf.79.n.54.vol.2.* ut, exempli sui autoritate, nobilissimos quosq; alioquin immunes, *l.honorem.10 ff. de mun.& hon.l.decuriones.1.l.decurionibus.3. C. de silent. & decur. eor. lib.12.* invitent ad eandem curam pro Reipublicæ salute subeundam, *l.nam Reipublica.4.ff.de nov.oper.nunc.l.multi.1. ubi* Bald. *C.de nav.non excus.lib.11.l.un.C.de infamib.lib.10.l.hac lege.2.C.de privil.Scholar.lib.12.* Thomat. *in terminis.§. nobilitas.n.1.* Ant. Faber, *in terminis, in suo Cod.lib.9.tit. 28.definit. 23.§. nam evenit plerumq;.*
209 id tamen, † ut liberrimæ voluntatis, in consequentiam non est trahendum, *l.si fidejussor.7.§.si necessaria.1.ff.qui satisd.cog. ubi gl'ost. & Dd.l.alienationes.13.ibiq;* Alberic. *ff.fam.hercisc.l.si duo.38.ff.de ac-*
210 *quir.hered.* Aretin. *in l.is potest.18.in fin.ff.eod.* nec statim jus † ex eo formandum; cum non, ut statim fiat & semper necessariò obstringat, *l.sæpe.8.& l.seq.ff.de offic.præsid.* Bartol. *in l.1.§ permittitur. ff.de aqua quotid.& æstiva. & in l.1 ff.de privil.credit.* Innocent. *in c. fin. quod met.caus.* Paul. Anton. Delbene *singul. 9.* Goedd. *Consil.*
211 *Marpurg.28.n.24.volum.2.* quæ siquidem † interdum necessitate impellente, permittuntur, juris necessitati non subiiciuntur,
212 *l.quicquid.40.ff.de judic.* & quod † hominis voluntati subjectum, necessitatis vinculis planè liberum est & solutum, *l.fidei commissa.11.§.si fideicommissum.3.ff.de leg 3.* Barthol. Socin. *Conf.123.n.8. volum.3.* Berojus *Conf.93.n.24.Conf.131.n.3.& Conf.140.n.40. vol. 2.*
213 Surd. *Conf.10.n.29.volum.1.* maximèq; differunt † contingens & necessarium, Scaliger. *Exercit.* in Cardanum *39.paulo ante finem.*

quæ

quæ hic vel maximè observanda, si præsertim † necessitas non 214
ita magna sit, & civitas commodè per alios defendi possit, Prævidell. *de peste. §. hoc tempore pestis. n. 8. ubi in terminis.* Multò minus verò permittendum est † ut personalia talia munera, in 215
fraudem legis, in realia & mixta transmutentur, eâq; ratione, quod directò non procederet, obliquè introducatur, dum per conductas tertias personas eadem subire, & expensas facere cogerentur, quod patrimonialium proprium est, *l. munerum. 1. §. illud notandum 3. & l. ult. §. patrimoniorum. 18. ff. de mun. & honor. Nov. 8. cap. 10. §. oportet. 2. ibi: & non possunt citra pecunias hæc agi.* Petrus de Ubaldis *de collect. n. 14.* Thomat. *de collectis. §. exactio. n. 12. & §. exposuimus. n. 24.* pecuniâ emungantur, *l. ult. §. personalia. 1. §. mixta 26. & §. sed ea quæ. 27. ff. eod.* Philip. Port. *Cons. 184. n. 10.* Tileman. de Benign. *Syntagm. 1. decad. 5. vot. 9.* Cothman. *Cons. Academ. 11. n. 7. & Cons. [illegible] n. 18. & seqq.* quod † namq; directò fieri non licet, nec 216
per ind[illegible]ctum admitti debet, *l. quæ sub conditione. 8. §. sed si sub jurisiurandi. 5. ff. de condit. instit. c. ult. ubi gloss. verb. & personalem. de offic. deleg.* Wesenbec. *Cons. 2. n. 74. vol. 1.* nec quod una † via prohibi- 217
tum, aliâ admittendum, *l. oratio. 16. ff. de sponsal. c. cum quid. 84. ubi* Dynus & Petrus Peck. *n. 7 de Reg. Jur. in 6. c. 1. de cleric. conjugat. in 6.* Wesenbec. *d. loc. & n. 75.* Goedd. *Cons. Marpurg. 27. n. 157. vol. 1.* Vultei. *Cons. 21. n. 74. volum. 3.* quod tamen, cum quod quis per alium † facere cogitur, indubitanter ipse fecisse præsumatur, 218
utrumq; fieret, si in literatos tale quid statueretur, *princ. Inst. quib. mod. toll. oblig. l. solvendo. 39. ff. de neg. gest. l. ita autem 5. §. gessisse. 1. ff. de admin. tut. l. si ita stipulatus. 125 §. Chrysogonus. 2. ibiq.* Zas. & Dd. *ff. de Verb. Obligat. l. solutionem. 23. l. si pro me. 40. l. qui mandat. 56. ff. de solut. l. quod jussu. 180. ff. de Reg. Jur. l. ex morte. 9. C. de pact. conv. c. qui facit. de Reg. Jur. in 6.* Francisc. Pfeil. *Cons. 182. n. 14. volum. 2.* qua ratione quoq; vel per † non usum, l. *nundinis. 1. ff. de nundin. l. un. C.* 219
eod. Regner. Sixtin *lib. 1. de Regal. cap. 6. n. 30.* vel unum † contra- 220
rium talem actum tàm nobile privilegium, irreparabili cum damno, interiret, *l. juris. 2. C. de jurisdict. omn. judic. l. commissoria. 4. C. de pact. inter emtor. & vend. c. pro illorum. de præbend. c. ut accessissent. de constitut.* Alber. de Rosate *Rubr. n. 95. ff. de mun. & honor. & in l. voluntaria. 12. n. 1. & seqq. C. de excus. tut.* Carol. Tap. *ad. l. fin. cap. 2. part. 2.*

 n. 1. &

malo seculi vitio, Doctoribus & aliis de Republica bene meritis viris tribuimus, assignat, Julius Ferettus *de gabellis. n. 489.* fori & platearum purgatio, welches heut an vielen Orten die Stadtwächter thun müssen/ Thomat. §. *exact. n. 7.* & civitatis custodia atq; excubiæ, *l. munerum. 1. §. personalia. 2. & seq. l. munerum. 18. §. personalia. 1. §. sed & 6. §. hi quoq;. 10. & §. defensores. 13 ff. de mun. & honor.* Barnab. Brisson. *lib. 11. de Verb. Signif. verb. Munus. § munerum autem publicorum.* Thomat. *d. §. exactio. n. 7. & §. expositum. n. 24.* M. Ant. Natta *Cons. 157. n. 2. vol. 1. & Cons. 447. n. 1. & 2. vol. 2.* Calderin. *Cons. 446. in princ. & n. 2. vers. ad idem.* Cothm. *Cons. Acad. 22. n. 20. & seqq.* Remig. de Goñii *de charitat. subsid. quæst. 59. n. 1.* Cardinalis Tuschus *pract. conclus. 124. n. 12. 14. 21. & seqq. lit. O.* Et ab his & simi-
195 lib. † omnes literati & privilegiati semper fuerũt & adhuc sunt imunes, non tam quod sordida & municipalia, *l. ambitiosa. 4. in fin. ff. de decr. ab ord. faciend. l. an civitas. 8. ff. quod cujusq; univers. nom.* Gilken. *in l. placet. 5. n. 36. C. de SS. Eccles.* Johann. Calvinus *de privil. & honor. studiosor. & professor. § danda autem. fol. 189.* quam quod extraordinaria, *l. hi qui. 6. l. in honoribus. 8. §. qui muneris. 3 ff. de vacat. & excus. mun.* Bocer. *de collectis. cap. 6. n. 7.* & tantæ dignitati non convenientia, *l. 3. §. 14. l. 12. l. 14. §. 2. l. ult. §. 18. ff. de mun. & honor. l. medicos. 6. C. de profess. & med. lib. 10.* Thomat. §. *Medici. n. 4. in fin.* Petrus Poncet *de Jure Municipali. dist. 51. §. Doctores legum.* Tileman. de Benignis *Syntagm. 1. decis. 5. vot. 8. n. 13. & seqq. ubi pulcrè.* Nos *Cons. 48. per tot. maxime n. 5. 8. 57. & seqq. & Cons. 60. n. 44. vol. 2. & Cõs. 70. n. 3. &*
196 *4. ubi in terminis vol. 3.* Et certè stulti & ridiculi, &, ut contra † propria comoda laborantes, audiendi non essent Nobiles & literati, *l. si pater. 4. in fin. C. de sponsal.* Coras. *in l. qui liberos. 19. §. 7. n. 88. ff. de ritu nupt.* Tiraquell. *de LL. connubial. l. 1. gloss. 1. n. 70.* Sfort. Oddus *de*
197 *restit. in integr. quæst. 10. n. 29.* si contra sua, † in corpore Juris clausa, eoq; firmiora, privilegia, gloss. *in proœm. Clement. verb. de cætero.* Felin. *in c. causam. col. 5. de præscript.* Rebuff. *de privileg. Scholar. privileg. 178. n. 1.* Ferdinand. Paez *de excusand. parent. ob muner. liber. n. 19.* Purpurat. *Cons. 483. n. 2.* Caspar Anton. Thesaur. *decis. 93. n. 2. & decis. 99. n. 6. §. non obstat.* Anton. Faber *in Cod. lib. 9. tit. 29. defin. 6. n. 3.* Carol. Tapia *in l. fin. part. 2. cap. 6. n. 21. ff. de con-*
198 *stit. princip.* & libertatem suam, contra † quam neq; præscriptio incipit, neq; procedit, neq; destruit, neq; impletur, nec

mille

mille millium annorum curriculo firmatur aut convalescit.
Auth. habita. ubi Dd. *C. ne fil. pro patre. Auth. cassa. C. de SS. Eccles. c.*
noverit. c. gravem. de sentent. excommunic. Pfeil. *Cons. 182. n. 78. vol. 2.*
Cothman. *Cons. Academ. 1. n. 406. & seqq.* Lansius *noster de Acad. lit.*
L. tam sordidis excubiarum & civitatis atq; portarum custodiæ,
& similibus personalibus oneribus, à quibus tamen † forenses, 199
nisi per decennium † in loco commorati, *l. est verum. 3. ubi* 200
gloss. & Bart. *C. de incol. lib. 10.* Antibol. *de Muner. part. 3. §. 2. n. 53.*
sunt immunes, Julius Ferettus *de gabell. & vectigal. n. 486.* se ad-
stringi paterentur, & maleferiatorum quorundam ludibrio &
stultæ voluntati se subiicerent, cum tamen † extra territorium 201
jus dicenti impunè non pareatur, *l. extra territorium. 20. ff. de juris-
dict. tot. tit. C. si à non compet. judic. c. fin. de constitut.* Cothm. *Cons. 11. n.
38. vol. 1.* Doctor meus Scipio Gentilis *in Auth. habita. verb. quis tra-
here tentav. in fin. C. ne fil. pro patr.* Petr. Wes. *Cons. 5. n. 3. & seqq.* nec † 202
par in parem, nec † laicus in clericum; qualem supra, ex Ful- 203
gosio & Nobili illo fratrum pari, Alberico & Scipione
Gentilibus, omnem literatum & studiosum esse probavimus,
hoc cap. *n. 69.* multò minus verò † inferior in superiorem & me- 204
liorem ullam sibi arrogare & exercere possit potestatem, *l. La-
beo 3. §. ait prætor. 2. in fin. l. nam magistratus. 4. ff. de recept. qui arbitr. re-
cep. l. judicium 58. ff. de judic. l. ille à quo. 13. §. tempestivũ. 4. ff. ad SC. Tre-
bell. l. est receptum. 14. ff. de jurisdict. c. innotuit de elect.* Bertazol. *Cons.
criminal. 51. n. 4.* Nevizan. *Cons. 12. n. 58. inter feudalia* Bruni. Wesen.
Cons. 41. n. 76. vol. 1. & Cons. 339. n. 203. vol. 7. Schrader. *de feud. part. 10.
sect. 1. n. 42.* Cothm. *Cons. 2. n. 5. vol. 5.* Knichen. *de Saxon. non provoc.
jur. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 6. n. 15.* Reinkingk *de regim. secul. &
Eccles. lib. 1. class. 4. cap. 15. n. 16.* & præterquam lege, more,
vel imperio ejus, qui jubendi potestatem habet, talia mune-
ra nemini imponi possint, *l. munus propriè. 214. ff. de Verb.
Signif.* Licet autem plerumq; eveniat, & evenire debeat,
ut Doctores, † & ipsi etiam senatores & Consiliarii, quinimò 205
& Ecclesiastici, † *c. pervenit. ubi* Panormit. & Canon. *de immun.* 206
Eccles. l. nam salutẽ. 3. §. sciendum. 3. ff. de offic. præf. vigil. Boer. *decis. 212.
n. 5. in fin. & n. 6.* Marpurg. apud Rovenstrunck. *n. 50.* si gravior (quã
διωκομένοις & ἀμύνειν illi tantopere urgent,) quandoq; ingruat ne-
cessitas, Jas. *in l. si ex toto. in fin. princ. ff. de legat. 1.* Anchar. *Cons. 192.*

n.4.& 5. Cephal. Conf.451. n.300. quando videlicet hostes aut instant, aut facilè instare possunt, l. comparationi. 1. G. de quib. mun. lib.10. l. fin. C. quem. civil. mun. lib.10. Johann. Tileman. de Benign. Syntagm.5. decad.3. vot.9. n.13. Ancharan. Conf.88. Tuschus conclus.
207 practic.19. n.1. & seqq. n.7. lit. N. quo casu & † incolæ villarū, & mulieres, ad custodias castrorum, ad quæ confugère tempore belli, tenentur, Lucas de Penna in l. cum neq;.4. vers. super hoc dominus Bartolus. C. de incol. lib.10 Boer. d. loc. n.6. Tuschus conclus.124.
208 n.12. & seqq lit. O. nec dignitatis, † nec officii adferant excusationem, quo minus per alios id onus subeant ultrò, l. sextumdecimum.2. §. quem ita.7. ff. de vacat. & excus. mun. l. semper.5. in princ. ff. de jur. immun. Francisc. Lucan. de fisco. part. princ 3. n.28 Thomat. de collect. §. exactio. n.30. § exposuimus. n.24. Wesenbec. Conf.215. n.3. & 20. volum.5. Besold. Conf.79. n.54. vol.2. ut, exempli sui autoritate, nobilissimos quosq; alioquin immunes, l. honorem. 10 ff. de mun. & hon. l. decuriones. 1. l. decurionibus. 3. C. de silent. & decur. eor. lib.12. invitent ad eandem curam pro Reipublicæ salute subeundam, l. nam Reipublica.4. ff. de nov. oper. nunc. l. multi.1. ubi Bald. C. de nav. non excus. lib.11. l. un. C. de infamib. lib.10. l. hac lege.2. C. de privil. Scholar. lib.12. Thomat. in terminis. §. nobilitas. n.1. Ant. Faber, in terminis, in suo Cod. lib.9. tit. 28. definit. 23. §. nam evenit plerumq;.
209 id tamen, † ut liberrimæ voluntatis, in consequentiam non est trahendum, l. si fidejussor.7. §. si necessaria.1. ff. qui satisd. cog. ubi gl. & Dd. l. alienationes.13. ibiq; Alberic. ff. fam. hercisc. l. si duo.38 ff. de ac-
210 quir. hered. Aretin. in l. is potest.18. in fin. ff. eod. nec statim jus † ex eo formandum: cum non, ut statim fiat & semper necessariò obstringat, l. sæpe.8. & l. seq. ff. de offic. præsid. Bartol. in l.1. § permittitur. ff. de aqua quotid. & æstiva. & in l.1 ff. de privil. credit. Innocent. in c. fin. quod met. caus. Paul. Anton. Delbene singul.9. Goedd. Consil.
211 Marpurg.28. n.24. volum.2. quæ siquidem † interdum necessitate impellente, permittuntur, juris necessitati non subiiciuntur,
212 l. quicquid.40. ff. de judic. & quod † hominis voluntati subjectum, necessitatis vinculis planè liberum est & solutum, l. fidei commissa.11. §. si fideicommissum.3. ff. de leg.3. Barthol. Socin. Conf.123. n.8. volum.3. Berojus Conf.93. n.24. Conf.131. n.3. & Conf.140. n.40. vol.2.
213 Surd. Conf.10. n.29. volum.1. maximèq; differunt † contingens & necessarium, Scaliger. Exercit. in Cardanum 39. paulo ante finem.

quæ

quæ hic vel maximè observanda, si præsertim † necessitas non 214
ita magna sit, & civitas commodè per alios defendi possit, Prævidell. *de peste. §. hoc tempore pestis. n. 8. ubi in terminis.* Multò minus verò permittendum est † ut personalia talia munera, in 215
fraudem legis, in realia & mixta transmutentur, eâq; ratione, quod directò non procederet, obliquè introducatur, dum per conductas tertias personas eadem subire, & expensas facere cogerentur, quod patrimonialium proprium est, *l. munerum. 1. §. illud notandum 3. & l. ult. §. patrimoniorum. 18. ff. de mun. & honor. Nov. 8. cap. 10. §. oportet. 2. ibi: & non possunt citra pecunias hac agi.* Petrus de Ubaldis *de collect. n. 14.* Thomat. *de collectis. §. exactio. n. 12. & §. exposuimus. n. 24.* pecuniâ emungantur, *l. ult. §. personalia. 1. §. mixta 26. & §. sed ea qua. 27. ff. eod.* Philip. Port. *Cons. 184. n. 10.* Tileman. de Benign. *Syntagm. 1. decad. 5. vot. 9.* Cothman. *Cons. Academ. 11. n. 7. & Cons. [illegible] n. 18. & seqq.* quod † namq; directò fieri non licet, nec 216
per ind[illegible]tum admitti debet, *l. qua sub conditione. 8. §. sed si sub jurisiurandi. 5. ff. de condit. instit. c. ult. ubi gloss. verb. & personalem. de offic. deleg.* Wesenbec. *Cons. 2. n. 74. vol. 1.* nec quod una † via prohibitum, aliâ admittendum, *l. oratio. 16. ff. de sponsal. c. cum quid. 84. ubi* Dynus & Petrus Peck. *n. 7 de Reg. Iur. in 6. c. 1. de cleric. conjugat. in 6.* Wesenbec. *d. loc. & n. 75.* Goedd. *Cons. Marpurg. 27. n. 157. vol. 1.* Vultei. *Cons. 21. n. 74. volum. 3.* quod tamen, cum quod quis per 217
alium † facere cogitur, indubitanter ipse fecisse præsumatur, 218
utrumq; fieret, si in literatos tale quid statueretur, *princ. Inst. quib. mod. toll. oblig. l. solvendo. 39. ff. de neg. gest. l. ita autem. 5. §. gessisse. 1. ff. de admin. tut. l. si ita stipulatus. 125 §. Chrysogonus. 2. ibiq.* Zas. & Dd. *ff. de Verb. Obligat. l. solutionem. 23. l. si pro me. 40. l. qui mandat. 56. ff. de solut. l. quod jussu. 180. ff. de Reg. Iur. l. ex morte. 9. C. de pact. conv. c. qui facit. de Reg. Iur. in 6.* Francisc. Pfeil. *Cons. 182. n. 14. volum. 2.* qua ratione quoq; vel per † non usum, l. *nundinis. 1. ff. de nundin. l. un. C. eod.* Regner. Sixtin *lib. 1. de Regal. cap. 6. n. 30.* vel unum † contrarium talem actum tam nobile privilegium, irreparabili cum damno, interiret, *l. juris. 2. C. de jurisdict. omn. judic. l. commissoria. 4. C. de pact. inter emtor. & vend. c. pro illorum. de prabend. c. ut accessissent. de constitut.* Alber. de Rosate *Rubr. n. 95. ff. de mun. & honor. & in l. voluntaria. 12. n. 1. & seqq. C. de excus. tut.* Carol. Tap. *ad. l. fin. cap. 2. part. 2. n. 1. &*

n.1. & per tot. ff. de constit. princ. Pfeil. *Consf. 196. n. 28. vol. 2.* pro quo tamen conservando omnes, tanquam pro aris & focis, pugnare
221 deberent, & quidem non immeritò, cum † plures privilegiorũ & imunitatum literatorum sint causæ impulsivæ simul & con-
222 servatoriæ, dignitas puta † personarũ, *l. magistros. 7. C. de profess. & medic. lib. 10. Auth. habita. verb. divinarum & humanar. legum. C. ne fil.*
223 *pro patre.* † & virtus, *Bald. in d. Auth. habita. n. 10. in fin.* Cothm. *Consf.*
224 *Acad. 15. n. 43.* laborum † exantlatorum præmium, *§. fin. in proœm.*
225 *Inst.* patrimonii † valetudinis & virium exinanitio & attenuatio, *d. Auth. habita. ibi: facti de divitibus pauperes. ibiq.* Doctor me⁹
226 Scipio Gentilis *cap. 5. verb. de divitibus pauperes facti.* amor † enim ingenii neminem unquam divitem fecit, Petron. Arbiter *in Satyrico. pag. mihi 94.* Lucas de Penna *in l. un. pag. 231. C. de professor. qui in urbe Constantinop. lib. 12. c. gloria Episcopi, 12. quæst. 2.* Petr. Rebuffus
227 *de privileg. Scholar. necessar. 9. n. 2.* ordinis † præeminentia & literarum prærogativa, *l. medicos. 6. C. de profess. & medic. lib.* [illegible] studio-
228 rum † reverentia, *l. quicquid. 5. & ibi* Bald. *in fin.* & (teste Catelliano Cotta *de Jurisperit.* Fichardo in vita Ludovici Romani, Forstero
229 *lib. 3. Histor. Rom. in eàdē,* & Cothm. *Consf. Acad. 18. n. 5.* omnes † memoriæ beneficio superans,) Ludovicus Romanus *n. 2. C. de advoc:*
230 *diversf. jud.* & honor & decus † nostræ scientiæ, quâ totus illuminatur orbis, *d. Auth. habita.* Cothm. *Consf. Acad. 14. n. 77.* Unde Ari-
231 stoteles Justitiam † Hespero sive Lucifero, de quo tamen Virgil. *Æneid. 8. versf. 591.*

Extulit os sacrum cœlo, tenebrasq; resolvit.

232 clariorem & admirabiliorem dicit, & † Irnerius, teste Odofredo *in l. Jus Civile. 6. ff. de Just. & Jur.* ut & Baldus, dicente Angelo *Consf. 15.* lucerna Juris, Catellian. Cotta *de Jurisper.* & Fichard. in Ir-
233 nerio. Electores † verò Imperii *in princ. Aurea Bulla* Caroli IV. candelabra, quib⁹ totum illuminetur imperium, appellantur, Scipio Gentil. *d. loc. §. quorum scientia totus illuminatur orbis.* ut &
234 exilium † amore scientiæ susceptum, *d. Auth. habit.* voluntarium & honestum scilicet, quod loci commutatio est, & sequuntur incommoda, paupertas, ignominia, contemtus, Seneca *de Conso-*
235 *lat. ad Helviam. cap. 6.* & quæ ibi habentur plura. Sic quoq; † Pythagoras, Empedocles, Democritus, Plato ad discendum navigavêre exiliis verius, quam peregrinationib⁹, Plin. *lib. 25. Histor. Natural.*

Natural.cap.2.Plutarch.in lib.de Exilio. οὐ μελετηθέντες, ἀλλὰ μελετήσαντες, οὐδὲ φυγαδευθέντες, ἀλλὰ φυγόντες. ubi addit, Musas † veteribus scripto- 236 ribus, ut pulcerrima & nobilissima scripta componerent, exilium pro adjumento adsumsisse. Scipio Gentilis *d.loc.§.qui amore scientia exules facti.& d.§.de divitibus.& lib.3.de Jurisdict. cap.17. à princ.* & Davidi, ad componendas piissimas & Consolationis plenissimas Odas, exilium & multas plagas immisisse Deum constat ex aureis ipsius Psalmis, & tandem † ex immunitatis & 237 dignitatis amore & expectatione certum ad studia incitamentum, Gothman. *Cons. Academ.14.n.77.* juxta Ovidium namq;

Excitat † auditor studium, laudataq; virtus 238
Crescit, & immensum gloria calcar habet.

Et lib. 5. Trist. Eleg. 13.

——— *non parvas † animo dat gloria vires,* 239
Et facunda facit pectora, laudis amor,

quæ aliàs, si negligerentur, † aut improbarentur, semper jace- 240 rent, Lucas de Penna *in l.per singulas.3.à princ. C. de discussor.lib.10.* Gothman. *d.loc.* honos † quippe alit artes, *Cic.1. Tusculan. quæst.* 241 Petr.Gregor.Tholos.*lib.18.de Republ.cap.3.n.7.* Rosenthal. *de feud. cap.5.conclus.2 gloss.L.* labor † verò quem præmia nulla sequuntur 242 inanis est, nec multos parit fructus, *l.item à substituto.13 in fin.ff.de legat.præstandis.* Tubing.apud Besold.*Cons.11.n.51.vol.1.* Nos *Cons.61. n.53.& Cons.70.n.5.& seqq.& 23.& seqq.vol.3.* Wehn.*in Metamorphos. Rerumpubl.cap.6.post princip.* & hæc non tam ex oblivione, quam ex animi sententia hic repetivi, & ideò factitavi, scilicet, ut & obtusas quorundam iudicum aures, in talibus causis, vel per negligentiam, vel per ignorantiam, vel affectionem etiam gravissimè sæpius, peccantium ferirem, eosq; pipulo poscerem, ædesq; eorum accentarem, ut ex Plauto in Aulularia, & Mattio in Mimiambis, Joseph. Scaliger *carmine Catulli. 3. verb.pipilabat.* Casaubonus meus, Themistii Philosophi Euphradæ editionem urgens, ad Remum nostrum scribit, & veteri proverbio simul satisfacerem. Iterum ac tertiò, † 243 quod pulcrũ est, quod Plato sæpius, ut alibi diximus, eò volens ostendere, quæ pulcra, quæq; egregia sunt, bis & ter, & sæpius repeti posse, & oportere, Quando (ut idem scribit *lib.6 de Legib.*) non

non nocet is dicere, quod benè dicitur, *Ego de diffamat. in proœm. n. 12.* & ut canit Horatius, quæ per se pulcra sunt, ea vel decies repetita placebunt. Divus autem Paulus ad Philippenses *3. vers. 1.* velut i se excusans, quod eandem rem iterum scriberet: Eadem, inquit, vobis scribere, me quidem non piget, vobis autem tutum. Et Ulpianus *in l. Labeo. 1. §. sed sciendum. 7. vers. vitiumq́. ff. de edilit. edict.* putat ædiles tollendæ dubitationis gratia bis καὶ τὸ αὐτὸ idem dixisse, ne qua scilicet dubitatio superesset. Id quod obiter eo hic consilio dicere volui, ut me ab ejusdem rei repetitione necessaria legentibus excusarem, Tiraquell. *de Legib. connubialib. leg. 9. n. 26.* Non autem, quod qui-

244 busdam videri posset, contraria scripsimus, † dum angariarum præbitionem & viarum refectionem in proœmio patrimonialibus annumeravimus muneribus, modò verò eadem personalibus sordidis accenseamus oneribus. Hic enim cum JCto, quoad angarias, non de patrimoniali onere, sed de cura tantum & sollicitudine, quæ personæ principaliter incumbit, loquimur, *l. ult. §. cursus vehicularis. 4. ff. de muner. & honor.* Enenckel. *de privileg. veteran. privileg. 1 n. 7.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 13. n. 21.* Illic verò de impensâ & præstatione angariarum, quam non personale, sed patrimoniale munus esse, eò certius est, Enenckel. *dict. loc. d. privil. 1. n. 7.* quod à patrimonialibus

245 † muneribus immunes esse negentur etiam forenses, *d. l. ult. §. patrimoniorum. 21. §. ab hujusmodi. 22. ibi*: neq; municipes, neq; incolæ. *ff. de mun. & honor.* Thomat. *de collectis. §. Medicin. 4. & seq.*

246 & quod † in casu publicæ præsertim utilitatis aut necessitatis, generaliter nemo, vel ob ætatem, vel ob militiam, vel ob privilegium aliquod ab iis excusari dicatur, *d. l. ult. §. patrimoniorum 21. & seq. l. ab his oneribus. 10. in princ. l. sunt munera. 11. ff. de vacat. & excus. mun. l. munera 2. l. neq́; tempore. 5. C. de mun. patrimon. lib. 10.* sed

247 contra eandem † omnis prærogativa sacri oraculi, rescripti, aut sanctionis pragmaticæ, seu alterius annotationis cesset, & præterea turpe sit, non ferre onera patrimonii, qui vim fortunæ sustinere profitentur, *l. reddatur. 8. C. de profess. & med. lib. 10.* Thomat. *d. loc.* & hoc ipsum de angariis etiam in specie constitutum, *d. l. sunt munera. 11. ff. de vacat. & excus. mun. l. neminem. 11. C. de SS.*

de SS. Eccleſ. l. cum ad feliciſſimam. 2. C. de quib. muner. & præſtat. nem. ſe excuſ. lic. lib. 10. l. nullis. 21. C. de curſ. publ. angar. & parang. lib. 12. eodem pertinet *d. l. ult. §. patrimoniorum. 21.* ubi angariæ nominatim inter munera patrimonialia, ita referuntur, ut in ſubſequenti ſimul paragrapho, tam in ſpecie de illis, quam aliis patrimonialibus muneribus addatur, ab iis non excuſari eum etiam, qui privilegium aliquod habet, Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 13. n. 21. & ſeqq.* Pari modo quoq; *d. l. ab his oneribus. 10. §. angariorum. 2. ff. de vacat. & excuſ. mun.* ad munus & curam exigendi angarias, & cogendi homines ad earum præſtationem pertinet, nec proinde ad patrimonialia munera, ſive expenſas & ſumtus, de quibus ſupra allegati loci loquuntur, extendenda eſt, & hanc differentiam innuit etiam *l. omnis. 2. §. ad parangariam. 3. C. de Epiſcop. & cleric.* Sixtin. *d. loc. n. 25.* Dominus Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 239.* Curam autem circa expeditiones publicas ſive opera publica, eaq; vel jam exſtructa, vel exſtruenda etiam, perſonale munus eſſe conſtat ex *l. munerum. 1. §. perſonalia 2. l. cura. 4. in princ. ubi* gloſs. *l. ult. §. ſed & cura. 6. & §. hi quoq;. 10. ff. de mun. & honor.* Ut è contra impenſas, † quæ non rarò in ea- 248
dem à privatis ſumuntur, patrimonii, à quibus nulla privilegia præſtant vacationem, nullæ ſcientiæ aut ætatis prærogativæ, *l. ab his oneribus. 10. in princ. ff. de vacat. & excuſ. mun. l. omnes. 1. C. de indictio n. lib. 10. l. obſiſtere. 10. C. de annon. & tribut. lib. 10. l. munera 2. C. de mun. patrim. lib. 10. l. omnes fundi. 8. C. de fund. patrimon. lib. 10.* Andreas Gail. *lib. 2. Obſ. 52. n. 12.* Enenckel. *de privil. veteran. 1. n. 8. & lib. 1. de privileg. Jur. Civil. cap. 6. n. 16.* Multò minus negotii faciunt, quæ de viarum munitionibus & refectionibus modò & paulò ante diximus. Patrimonialia † enim, & quidem extra 249
ordinem impoſita, hoc eſt, tractum ſucceſſivum non habentia onera eas eſſe, & nos ſupra in proœmio, & infra *cap. 2.* docuimus, & omnes ſupra adducti loci evincunt, *l. cui muneris. 12. ff. de mun. & honor. l. honor. 14. §. viarum. 2. ff. eod.* Petr. Antibol. *de Muner. part. 3. § 3. n. 16. 21. 22. & ſeqq.* utpote qui clarè docent, quod talia munera non perſonis, ſed locis imponantur, & proinde ab iiſdem, † qui eoſdem poſſident, præſtanda veniant, *l. ſecundum* 250
10. ff. de Reg. Jur. cum ſimil. Petrus de Ubaldis, *de collectis. n. 37.* Antibol. *d. loc. §. 4. n. 38.* niſi deſuper † aliqui ſpecialiter privilegiati 251

reperiantur, *l. sunt munera. 11. ff. de vacat. & excus. mun.* Antibol.
252 *d. loc. §. 4. n. 94.* onus † namq; prædiis suæ inhæret rei *l. pen. C. si mancip. ita venier.* Thomat. *de collect. §. exactio. n. 43.* Nicol. Festas. *de collect. part. 2. cap. 3. n. 1.* eamq; ut umbra corpus, perpetuò comitatur, *l. via. 23. §. pen. & ult. ff. de servit. præd. rusticor. l. alienatio. 67. ff. de contrah. emt. & vend. l. traditio. 28. §. 1. ff. de acquir. rer. dom.* Curt. jun. *Conf. 42. n. 1. & 5.* Jason. *Conf. 83. n. 3.* Festas. *d. loc.* Lapus de Castellion. *de Canon. fortione & de quarta. n. 11. §. quoniam aliqui.* Quod
253 verò easdem † certis legibus eò adducti, personalibus modò adscripserimus negotiis, *l. munerum. 1. §. personalia. 2. & §. illud tenendum. 3. d. l. cui muneris. 12. ff. de mun. & honor.* certo quoq; modo factum, & similiter de cura & sollicitudine tantum intelligendum, nec ad sumptus patrimonii extendendum est, *l. munerum. 1. §. patrim. 1. & §. illud. 3. l. rescripto. 6. fin. §. sciendum. 3. & §§. seqq. l. ult. §. patrimoniorum. 18. & §. patrimoniorum. 21. ff. de mun. & honor.* idq; clarissimè ab Arcadio Charisio, in libro singulari, de civilibus muneribus, indicatur, ubi *in l. munerum. ult. §. hirenarcha. 7. & §. si aliquis. 15. ff. de mun. & honor.* personale munus dicit, si quis, ad faciendas vias, fuerit electus, ut compellat eos, qui prope viam publicam possident, sternere viam, cum nihil de proprio patrimonio in hoc munus conferant. Quæ verba clara sunt & expressa, ut locum habeat regula illa à Verallo *decis. Roman. 28.*
254 *n. 3.* tradita, quod † in claris stare debeamus expressis, & quod nulla ulterius admittenda sit quæstio aut hæsitatio, ubi in claris versamur, *per textum in l. ille aut ille. 25. §. cum in verbis. 1. ff. de legat. 3. l. continuus. 137. §. cum ita. 2. in fin. ff. de Verb. Oblig.* Decius *Conf.*
255 *503. n. 3.* ubi dicit, quod in claris standum sit verbis, † neq; ulterius de ratione quærendum, nec, inquit Baldus *Conf. 342. col. 2. vol. 1.* indigemus glossa, cum textum habemus, & dicit idem
256 Bald. *Conf. 174. in fin. vol. 4.* quod ubi verba clara sunt, † cavillationes advocatorum locum habere non debeant, etiamsi lex esset dura: atq; hoc idem de verbis claris à principe sive Imperatore prolatis tradunt Decius *Conf. 157.* Decian. *Conf. 11. n. 65. volum. 1.* Cravet. *Conf. 4. n. 21. vol. 1.* Vultejus *Conf. Marpurg. 30. n. 89. volum. 2.* Neq; hic admitto fluctuantem (quod pace tanti viri &
257 amici dictum velim) meum † Bocerum qui, *in tract. de collectis,*

cap. 6.

cap.6.n.16. & seqq. inter viæ munitionem quæ personis, & quæ prædiis indicitur, distinctionem facit, nec certam ejus rei reddit † rationem, legibus fundatam, *l.illam.19.C.de collat. Nov.18.* 258
cap.5.in princ. Jason. *in l.præses.n.4.C.de transact. & in l.singularia.n. 19.ff.de reb.cred.* Goedd. *Consf.Marpurg.27.n.85.vol.1.* sed generaliter tantum procedit, nec, quid hæc aut illa sit, docet, adeoq; lectorem in suspenso relinquit, cum tamẽ veram sententiam, de quâ hactenus, hoc est, curæ & sollicitudinis viarum, & impensarum atq; sumtuum earum differentiam, si negotia ejus permisissent, toto perspecto textu, *l. incivile.24.ff.de Legib.* facillimè † si non reperire, facilè tamen invenire potuisset, Ovid. 259
lib.1.Metamorphos.fabul.16.vers.43. Æneas Sylvius, *de Curial.miser.cap.8.* Nisi, quod puto, magnus ille & mihi æternum colendus vir, ad pauperes & inopes & patrimoniales sumtus sufferre non valentes, & proinde corpore † & labore sua præstantes per- 260
sonas respectum habuerit, iisq; pro sumtu faciendæ viæ corporalem refectionem attribuerit, *l.cura exstruendi.4.§.inopes.pen.l. æstimationem.16.in princ.ff.de muner.& honor.* Bocer. *de Regalib.cap. 3. n. 224.* qua † ratione, ad præscriptum Illustrissimi & divini 261
Josephi Scaligeri in Epistola dedicatoria ad Amoris Triumviros optimos, Catullum, Tibullum, Propertium, omninò excusandus & juvandus.

Ante conclusionem hujus, in quo hactenus desudavimus, capitis, etiam illa enodanda nobis venit quæstio, quam insani & literatis iniquiores quidam movent homines: Utrum nimirum, cum in turbulento hoc rerum statu delectus novi agantur, & certæ personæ in lustrationibus ad exercitia militaria & defensionem eligantur, Nobiles quoq; & literati ad eosdem, ut scilicet Musterung & Folge subeant, cogi possint? Qui affirmant, clamant primò, inter † arma silere leges, Cicero 262
pro Milone. Gunther. *lib.3.Ligur.vers.402.*

Justitioq; silent longo jam tempore leges
Suppressæ. ———

& lib. 8. vers. 481.

— *veterum leges edictaq; regia longo*
Justitio suppressa silent. ———

Roland. à Valle *Consf.66.n.61.volum.1.* Cothman. *Consf.13.n.23. volum.3.*

263 *volum.3.* nec ob † eorundem strepitum, quod Cajus Marius dicebat, legum vocem exaudire posse, Plutarch. *in apophthegm. Roman.* Wehner. *in præfat. Ordin. judic. Rotwilens.* nec ullius privi-
264 legii aut personæ rationem haberi, sed in commune † omnes pro salute patriæ teneri, *c. pervenit. ubi* Panormit. *de immun. Eccles. l. nam salutem. 3. §. sciendum. 3. ff. de offic. præf. milit.* Lucas de Penna *in l. cum neq;. 4. vers. super hoc Dominus Bartolus. C. de incol. lib. 10.* Boer. *decis. 212. n. 5. in fin. & seq.* Thomat. *de collect. §. exactio. n. 30. &*
265 *§. exposuimus. n. 24.* Deinde † utilitatem publicam præferendam esse privatorum commodis, & in omni dispositione esse exceptam, *l. si quis in gravi. 3. §. hi quoq;. 15. in fin. ff. de SCto. Silan. l. utilitas. 3. C. de primip. lib. 12. Nov. 39. cap. 1.* Wesenbec. *Cons. 215. n. 1. volum. 5.* quod tamen non fieret, si aliquibus immunitas ab isto daretur munere.

266 Tum quod † æquitas exigat, ut qui commodorum loci, protectionis puta, verbi DEI, & Sacramentorum usus participes sunt, & alia plura percipiunt, talia etiam incommoda ferant, *l. secundum naturam. 10. ff. de Reg. Jur. cum simil.* Abbas *c. 1. n. 4. de Eccles. ædific.* Bertrand. *Cons. 41. n. 26. vol. 4. & Cons. 126. n. 12. vol. 1. part. 2.* Natta *Cons. 215. n. 7. in fin.* Decian. *Cons. 14. n. 36. vol. 2.* Pacian. *Cons. 7. n. 98. & seqq.* Borell. *Cons. 2. n. 11. & seqq.* Thesaur. *decis. 149. n. 7.* Bocer. *de collect. cap. 5. n. 17.* Cothman. *Cons. Academ. 14. n. 8. & Cõs.*
267 *24. n. 43.* & suo exemplo † non modò alios ad defensionem civitatis, & Reipublicæ, quam à pluribus defendi, ejus interest maximè, invitent, *l. nam Reipublicæ. 4. ff. de nov. oper. nunc. l. multi 1. ubi* Bald. *C. de navib. non excusand. lib. 11.* ubi nec rem, ut scilicet non deserviat publicæ utilitati, aut necessitati, subtrahere licet,
268 † ne publica vacillet utilitas, *l. mun. C. de infamib. lib. 10. l. hac lege 2. C. de privileg. Scholar. lib. 12.* Thomat. *de collect. §. nobilitas. n. 1. ubi in terminis.* sed etiam, ut onera concivibus portatu faciliora effi-
269 ciantur, quod † enim à pluribus solvitur, facilius solvitur, & minus à quolibet, & per contrarium, quod à paucioribus præstatur, gravius, & magis à quolibet, *l. civilia. 1. & l. fin. ubi gloss. fin. C. de mun. patrim. lib. 10. l. actores. 4. C. de exact. tribut. lib. 10. l. rem privatam. 2. C. de privil. dom. August. lib. 11.* Antibol. *de munerib. part. 3. §*
270 *4. n. 14.* neq; caret hac ratione, † æquitas siquidem in paribus causis paria jura desiderat, *c. un. 2. Feud. 54.* & ubi eadem ratio,

ibi

ibi idem jus esse debet, Bald. *in l. humanitatem. n. 17. C. de impub. & aliis substitut.* Postea, quod militiæ † munus, Musterung / à ne- 271
mine subditorum detractandum, *l. qui cum. 4. §. qui post. 9. ff. de re milit.* Bald. *Cons. 483. n. 4. volum. 1.* sed, quia instar juris † armorum 272
ac belli ad regalia & altam Jurisdictionem spectat, secundum Bart. *in l. observare. 2. n. 5. C. de decurion. lib. 10.* Bald. *in Rubr. de major. & obed.* R. A. de anno 1564. §. Ferner dieweil. ibi: vnd soll nochmaln ein jeder Stand Jährlichen die seinen selbst mustern. Sixtin. *lib. 2. de regalib. cap. 1. n. 15.* Reinkingk. *de regim. secul. & Eccles. lib. 1. class. 5. cap. 8. n. 13. & seqq.* & vigore † der Erbhuldigung domino 273
territorii, competit, ab omnibus subeundum, vel per substitutum etiam præstandum, *arg. l. nemo est. 5. ff. de duob. reis constituend.* Bald. *d. Cons. 483. n. 6. part. 1.* Knichen. *de Jure superioris. cap. 3. n. 364. & seqq. & de Saxon. non provoc. jure. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 574. & Encyclopæd. cap. 11. per tot.* Wehn. *in pract. Observat.* verb. Folge / Folg / Reisen / Dienst. Besold. *thes. Pract.* verb. Folg. Rulant *de commissar. part. 4. lib. 2. cap. 2. n. 4. & cap. 3. n. 9.* Regner. *d. loc. n. 28.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 8. n. 611. & 612.* Tandem, quod privilegiatus † contra æquè privilegiatum non utatur privilegio, 274
gloss. & Dd. *in l. assiduis. verb. licet. cum Auth. seq. C. qui pot. in pign.* Bart. *in Auth. quas actiones. n. 3. ibiq;* Jason. *n. 13. C. de SS. Eccles.* Jason. *in §. rursus. n. 56. Inst. de action.* Abbas *in c. auditis. col. 2. de restit. in integr.* Francisc. des Caldas *in l. si curatorem. verb. læsis. n. 169. C. de in integr. restit.* Covarruv. *pract. quæst. cap. 7. n. 4.* Hippol. de Marsil. *sing. 99. & 681. per totum.* Sfort. Oddus *de restit. in integr. quæst. 18. n. 31. & seqq.* Cothman. *Cons. 31. n. 13. volum. 1.* maximè † si alter de obli- 275
gatione, alter verò de liberatione certet, Bart. *in d. Auth. quas actiones. n. 3.* Capiferrat. *de mun. testium. part. 2. cap. 3. n. 50.* Pruckm. *Cons. 3. num. 83. & 85. vol. 1.* Nos *Cons. 29. n. 90. & seq. vol. 1.* in nostro verò casu utrumq; deprehendatur, dum Respublicæ, † quæ jure 276
minoris utitur & gaudet, *l. in causa. 1. C. de offic. ejus qui vic. alic. jud. vel præsid. obtin. l. Respublica. 4. C. ex quib. caus. major. l. Rempublicam 3. C. de jur. Reipubl. lib. 11.* Paul. de Castro *Cons. 37. n. 1. lib. 2.* Natta *Cons. 548. n. 19. lib. 3.* Cephal. *Cons. 40. n. 54. lib. 1.* Rol. à Valle *Cons. 37. n. 1. vol. 2.* Sfort. Oddus *de restit. in integrum. quæst. 3. n. 61. vers. in contrarium.* Poncet. *de jure Municipal. dist. 66. in princ.* & cives ultra æquũ

gravarentur, & privilegiati istiusmodi oneribus, quæ ad cives devolverent, eximerentur, quod contra omnem Justitiam &
277 æquitatem: quæ volunt, quod † nemo alterius causa molestandus, *l.1.ff.de alien.judic.mut.caus.l.iniquissimum.5.ff.de jur. & facti ignor.l.non debet.74.& l.seq. ubi* Decius *l. factum cujus.155.ff.de R. Jur.c.non debet.de Reg.Jur.in 6.* Jacob de Belviso *de prim.& secund. decret.n.29.* Johan.Bapt.Cæsar.*Cons.30.n.10.volum.1.* Matth. Coler.*Cons.20.n.23.*Cacheran.*decis.Pedemont.38.n.3.* Ancharan. *lib.1. quæst.35.n.3.*Vult.*Cons.Marpurg.17.n.45.& seqq.volum.1.*

278 Qui verò negant, dicunt: quod tale † munus personale sit, utpote quod corpori indicatur, *l.cura exstruendi.4.§.pen.ff. de*
279 *mun.& honor.* & corporali † ministerio geratur, *l.ult.§.mixta.26.*
280 *ibi: corporale ministerium gerunt.ff.eod.* & animi provisione, † & corporalis laboris intentione, sine patrimonii detrimento, præstetur, *d.l.ult.§.personalia.1.ff.d.tit.*Dn. Bocer. *in terminis de Re-*
281 *galib.cap.3.n.223.* à quo regulariter † literati & privilegiati sunt immunes, nec propterrò ad id adstringendi, *l.si qui.6.l.in honoribus.8.§.qui munus.3.ff.de vacat.& excus.mun.cum simil.passim addu-*
282 *ctis.* Deinde quod † literati & privilegiati ab hoc onere hactenus semper fuerint imunes, atq; adeò in possessione libertatis
283 immemoriali, † quæ jam vim constituti habeat, *l.hoc jure.3.§. ductus aquæ.4.ff.de aq.quot.& æstiv.*Cravet.*de antiquit.temp.part.1. §.12.& 21.* Hieron.Schurf.*Cons.39.n.14.& 16.cent.3.* atq; ideò &
284 in posterum in eâdem, † quam à LEGE habent, defendendi, *l.ult.§.ult.ff.de mun.& honor.l.immunitatem.3.ibiq;* Doctoraliter & notabiliter glossa.*verb.qui immunitatem.C.de mun.patrimon.lib.10.* Anton. Faber *in C.suo.lib.9.tit.29.defin.6.n.3.* Tum quod privilegiati nec ludibrio laicorum exponendi, nec ob conceptum odium, invidiam & insolentiam eorum, talia munera indi-
285 cenda, hæc siquidem † privatis affectibus servire & obnoxia esse non debent, *l.un.C.si propter inimic.lib.12.* Alberic.*Rubr.de muner.& honor.n.18.*Wesenbec.*Cons.40.n.64.volum.1.* & certè, si ad nutum & voluntatem insani vulgi, insolentiam & invidiam,
286 † adeòq; omnem malitiam habentis, Herodot.*in Thalia.§.123. ante fin.* ὕβριν γὰρ καὶ φθόνον ἔχων, ἔχει πᾶσαν κακότητα, procedendum, actum erit de Republica continuò, omniq; bono ordine. Unde

& ordo

& ordo ſervandus, nec ſutor Doctori, aut cerdo, quod tamen, proh pudor! hodie fieri videmus, Nobili æquiparandus, aut etiam præferendus: multum enim intereſt † inter vile opifi- 287
cium cerdorum & mechanicorum, & inter officia honeſtiſſima, ſi Senecæ *lib. 6. de benefic. cap. 17.* Anton. Winter. *in conſil. quodam Manuſcripto ad Epiſcopum Wurtzburg. de re Monetaria dato, ratione decidendi 2. in fin.* credimus. Aliàs, qui libris aſſueti, lituis, & qui linguis & literis, ligonibus eſſent adaptandi, quod per ſe & turpe, & Reipublicæ ignominioſum ſimul, & maximopere etiam damnoſum. Porrò, licet hæc onera omnibus ſubditis, quod diximus, injungenda, reſpectus tamen & ad dignitatem & merita, & ad negotiationes & utilitates, quibus vel deſtituuntur, vel participant, eſt habendus: Ne videlicet is, qui civilibus commoditatibus caret, quod injuſtum, † 288
oneribus ultra modum gravetur, ille verò qui & negotiationibus, & omnibus commodis & opibus gaudet & abundat, immunis exeat, *l. ſecundum naturam. 10. ff. de Reg. Jur. l. un. §. 4. C. de cad. tollend. l. placet. 5. l. ad inſtructionem. 7. C. de SS. Eccleſ. l. omnibus. 3. C. de vectigal. l. un. ubi gloſſ. & Dd. C. de vacat. mun. lib. 10.* Thomat. *de collect. §. exactio. n. 10.* Joſeph. de Ruſtic. *ad l. cum avus. lib. 5. cap. 1. n. 18. ff. de condit. & demonſtr.* Roland. à Valle *Conſ. 68. n. 11. vol. 1.* Enenckel. *lib. 1. de privil. milit. cap. 9. n. 20.* aut certè non pro modo facultatũ & cõmodorum onera ferat, ſed eorum non minimam partem innocenti & privilegiato proximo transſcribat, cum tamen trita regula Juris extet, quod in † uno gravatus, in alio ſuble- 289
vari debeat, ne duplici afficiatur onere & pœna, *vulg. l. ex facto. 43. §. Julius 3. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. l. navis. 4. l. navis. 6. in fin. ff. ad L. Rhod. de jact.* Knichen. *de Saxon. non provoc. jur. verb. Jus. cap. 5. n. 87. & ſeq.* neve ex alieno fletu riſus concilietur, *c. peſſtis. de privil.* aut ex re † calamitoſa emolumentum capiatur, *l. ſi quando. 1. C. de* 290
naufrag. lib. 11. Knichen. *d. loc. verb. Electorum & ducum. cap. 5. n. 160. & ſeqq.* Althuſ. *de pan. cap. 2. n. 167. & ſeqq.* & tales perſonæ, tam quod † negotiationes non exercent, & commodis non fruun- 291
tur, quam ratione dignitatis & ordinis privilegiis gaudent, & perſonalib⁹ oneribus eximuntur, *l. medicos. 6. C. de profeſſ. & med. lib. 10.* Tiraquell. *de Nobilit. cap. 29. n. 15.* Weſenbec. *Conſ. 40. n. 33. & ſeqq. vol. 1.* Gutierrez. *lib. 1. pract. quaſt. 23. per 101.* Pfeil. *Conſ. 197. n. 9. vol. 2.*

*vol.2.*Cothman.*Conſ.Acad.14.n.72.* Dn.ſocer Harpprecht.*Orat.*
292 *22.§.donantur quoq; advocati.pag. 483.* negotiationibus enim † & commodis deſtitutos & excluſos, privilegiis & immunitatibus atq; exemtionibus etiam privare, aut ſupra modum gravare velle, nimis eſſet indignum, Eccleſiaſt. *4.verſ.3.l.Divus.14. ff.de offic.præſid.Auth.navigia.C.de furt.c.1.de cleric.ægrotant.*Luc.de Penna *in l.2.quæſt.11.in fin.C.qui morb. lib. 10.* Roland. à Valle *Conſ. 66.n.51.volum.1.* Alia verò ratio eſt eorum, qui, quamvis, ut Phi-
293 loſophi † & literati, pecuniæ contemtum præ ſe ferunt, eam tamen anxiè anhelant, *l.in honoribus.8.§.Philoſophi.4. ff. de vacat. mun.l.præſes.1.§.an Philoſophi 4.ff.de extraordin.cognit.*& vel fœnus
294 exercent, † vel cereviſiam & vinum vendunt, vel etiam, inſtar cauponum, ruſticorum nuptias, lucri cauſa, præter ordinis decorum, ſuis ſumtibus promovent, *c.fin.de vit.& honeſt.cleric.l.& qui.3.§.his qui.1.ff.de mun.& honor.l.nobiliores.3. C. de commerc.& mercat.*Frider.*lib.2. de mandat. cap. 45.n.16.* Rövenſtrunck.*Conſ.* **von Anlagen**.*n.101.* & non raro, contra conſcientiam, annonam etiam flagellant: hos enim omnes omnibus ſubjugamus oneribus, nec ullis privilegiis aut favoribus dignos judicamus, *l. munerum.18.§.ſed & eos.23.ff.de mun.& honor. l.qui ſub prætextu.9. C.de SS.Eccleſ.*Cothman.*reſponſ.Academ.14.n.27.& reſponſ.21.n.2. & ſeqq.*

Et licet privilegiati & literati ob invidiam hanc ſibi gratulari, & felicitatem ſuam exinde magnificare deberent, per-
295 pendentes, quod ſatius ſit, invidioſum, † quam miſerabilem eſſe, σὺ δὲ μαθὼν, inquit Herodotus, *in Thalia. §. 115. in fin.* ὅσῳ φθονέεσθαι κρέσσόν ἐστι, ἢ οἰκτείρεσθαι. cui paria Plautus *in Truculento Act. 4. Scen.2.verſ.30.& ſeqq.*

Mavelim mihi inimicos invidere, quam me inimicis meis,
Nam invidere aliis bene eſſe, ſibi male eſſe miſerum eſt,
Qui invident, egent: illi, quibus invidetur, rem habent.

Et Anulus *in picta poëſi, Emblem.*Invidioſum quam miſerabilem eſſe præſtat.*fol.mihi 87.*

Ex utroq; malo minus elige: qui ſapit, optat
Invidioſus (enim) *mage, quam miſerabilis eſſe.*

Delrio *in Thyaſte Senecæ verſ.580.* Claud. Protejus *lib. 5. regular. Jur.tit.3.cap.3.*

Invi-

Invidus (quippe) *invidiâ comburitur intus & extra,*
Invidiosus ego non invidus esse laboro:

Thomas de Aquino *2.2.quæst.36.art.1.* Azor.*tom.3. Inst. moral. lib. 2.cap.22.* Wehner.*in præfat.tom.6.Symphorem.*

Tamen hodie ita comparatum est, ut,

Cur Musæ † muta, nostraq; fama fames. 296

non ob felicitatem, sed vel inopiam, vel liberalia sua studia, quorum ignorantes † osores sunt, Wehner. *in Metamorph.* 297
Rerumpubl. cap. 2 in fin. Dn.Georg.Christoph.Walther.*de stat. & Jurib.Doct.cap.11.§.60.* invidiâ laborent, quam proinde manibus pedibusq; propulsare debent: quod ut eò melius possint contra objecta tela convenientia ipsis subministrabo scuta. Primum autem repellitur per inficiationem: & negatur major: Nullo modo enim inter † arma silere leges, sed inter eadem 298
quoq; ut rectè Imperator Titus dixit, Enenckel.*lib. 1. de privileg. milit.cap.9.n.7.* & eò plus valere & insurgere debent, quo sæpius & gravius delinquitur, & pestilentissimæ omnium vitiorum, quam dixit Erasmus, colluviei non solum, sed & aliis, in tantis turbis & confusionibus, existentibus libertinis & sceleratis hominibus legitimè occuratur, & omnia vitia † refrenentur, 299
arg.l.aut facta.15.§.fin.ff.de pœn. Neq; improbatus abusus, aut † non-usus earum, Damhauder. *in praxi Crimin.cap.147.n.7.* 300
Bart.& Angel.*per l.hæc autem jura.6.ff.de servit. urb. præd.* Caballin. *in milleloq.25.n 1.*Knichen.*de Jure territ.cap.3. n. 461. & de Saxon.non provoc.jur.verb.Jus.cap.3. n. 22.* propter coactum justitiũ eas statim abolet, aut omninò tollit. Knichen.*d.loc.* Et sanè, licet corporali labore literati † Reipublicæ non inserviant, nec 301
lustrationibus & delectibus intersint, ob sie schon nicht in dem Außschuß seyn/ vnd zur Musterung kommen/ consiliis tamen sæpè sanis, & paternis admonitionibus plus commodi, quam centum armati, adferunt, Proverb.*24.vers.5.*Ecclesiast.*7.vers. 20.* ut namq; milites arma † magis quam jura, ita hos literas 302
melius quam arma scire sacratissimus legislator voluit, *l.scimus.22.in princ.C.de jur. delib.* Scipio Gentilis. *lib.2.parerg. cap.23.* & proinde non tam rigorose, in totius ordinis ignominiam & dedecꝰ, ad ejusmodi onera compellendi sunt literati, cumprimis cum tantum numerum non faciant, nec tres aut quatuor,

303 qui tamen, necessitate, † quæ semper excepta, postulante, per se promti erunt ad arma, hostem propellent, *l. alienationes. 13. ff. fam. hercisc. l. pater filium. 38. in princ. ff. de legat. 3. l. interdum. 1. ff. de fund. dot. l. ut gradatim. 11. §. quoties. 2. ff. de mun. & honor.* Cravet. *Cōs. 6. n. 91.* Roland. à Valle *Cons 81. n. 34. vol. 1.* Regner. Sixtin. *Cons. 12. n. 9. volum. 2. & lib. 2. de Regal. cap. 7. n. 62. & seqq.* Secundum quoq; nullarum est virium: Utilitati enim publicæ maximè convenit, literatos esse immunes, quò multi eorum exemplo
304 † ad literas invitentur, qui aliàs studia relinquerent intacta, unde intolerabilis facilè emergeret barbaries, Lucas de Penna *in l. per singulas. 3. in princ. C. de discussorib. lib. 10.* Cothman *respons. Academ. 14. n. 77.* Et poterit provincia absq; his, Deo dirigente, defendi, licet leges sanæ & bonæ consuetudines uno ictu non subruantur, sed quivis in suis privilegiis relinquatur, & hic sibi maximè locum vindicat regula naturalis æquitatis, per quam
305 conceditur, ut ab aliquo fiat † aliquid, quod ipsi prodest, & alteri non nocet, *l. in summa. 2. §. item Varus. 5. vers. quanquam. ff. de aqua & aq. pluv. arcend. l. in creditore. 38. ubi* Bald. *ff. de evictiòn.* Casp. Caballin. *de evict. §. 4. n. 27.* Vincent. Caroc. *de oblat. part. 2. quæst. 32. n. 1.* Molin. *de commerc. & usur. n. 340.* Heig. *part. 1. quæst. 28. n. 28. & quæst. 38. n. 45. & seqq.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 3. n. 74.*

In tertio, dum sacra obiiciunt, eorumq; usum invident,
306 Lyciæ † rusticos multis modis superant, qui Latonæ tantum aquas prohibebant, & ob id

———————— quoq; turpes
Litibus exercent linguas: pulsoq; pudore
Quamvis sint sub aqua, sub aqua maledicere tentant.

Ovid. *lib. 6. Metamorphos. fab. 4. circa fin.* Nec memini me unquam audivisse, aut legisse, ob sacrorum usum, utpote quæ
307 gratis † accepta, & gratis quoq; danda, Matth. *10. vers. 8.* Pruckman. *§. soluta potestas. memb. 2. effect. 7. n. 84.* ulli hominum vel minimum impositum fuisse onus, unde, &, (quapropter etiam
308 † erubescere deberent, *l. si verò. 64. §. de viro. 9. ff solut. matrim. l. si servum. 71. §. non dixit prætor. 5. ff. de acquir. hered. l. 1. C. quomod. & quando judex. Nov. 18. cap. 5. in princ.* Frider. *lib. 1. de process. cap. 30. n. 3.* Festas. *de collectis & æstim. part. 4. cap. 2. n. 76.*) sine ratione & lege loquen-

loquentes meritò reiiciuntur, cum quod lex † non dicit, nec 309
nos dicere debeamus, *l. de pretio. 8. ff. de Publ. in rem act. l. illam. 19.*
C. de collat. Nov. 1. §. consideremus. Corac. *lib. 2. comm. opin. tit. 3. n. 121.*
Scheurl *Baro in viridar. conclus. 110.* Vult. *Cons. 34. n. 148. volum. 3.*
Knichen. *de Vestitur. pact. lib. 1. cap. 3. n. 26.* Melius sanè Ethnici,
qui profanos † tantum sacris arcebant, prout ex formulis eo- 310
rum videre est, Virgil. *lib. 6. Æneid.*

——— procul ô procul ite profani,
Exclamat vates, totoq; absistite luco.

Barnabas Brisson. *lib. 1. de formulis & solemnib. statim à princ.* &
Christiani Christianos non admittant, aut talia invideant?
cum tamen non minimum à privilegiatis ipsis inferatur in-
commodum, sed ipsi saltem, quod sui est officii, præstent, † 311
nec horum causa vel tantillum graventur, *c. non debet. de Reg. Jur.*
in 6. l. iniquissimum. 5. ff. de jur. & facti ignor. l. omnibus. 1. ff. de alienat.
judic. mutandi causa. l. factum cuiq;. 155. ff. de Reg. Jur. Vult. *Cons.*
Marpurg. 18. n. 113. volum. 3. Quod verò militiæ munus à nemi-
ne detrectandum, sed vel per substitutum etiam præstandum,
sano sensu accipiendum est: ne primò quis, contra sua privile-
gia, alterius, etiam correi, *l. mora. 32. § fin. ff. de usur.* causa grave-
tur, *d. l. factum cuiq;. 155. l. non debet. 74. ff. de Reg. Jur. l. sancimus. 22.*
C. de pæn. c. compromissarius de elect. in 6. Cravet. *Cons. 696. num. 2.*
Goedd. *Cons. 24. n. 69. volum. 1.* Enenckel. *lib. 1. de privileg. Jur. Civil.*
cap. 12. n. 15. & seq. ne & deinde † personale munus in patrimo- 312
niale transmutetur, quod facilè tali ratione fieri posset, mu-
nus † namq; in exercitum mittendi non personale, sed patri- 313
moniale esse, vel ex eo evincitur, quod sine pecunia non expe-
diatur, *Nov. 8. cap. 10. ibi: & non possunt citra pecunias hæc agi.*
Nemo verò suis † sumtibus militare cogatur, *1. Corinth. 9. vers. 7.* 314
c. cum ex officii. de præscript. l. navarchorum. 6. C. de navicular. lib. 11. l.
suo victu. 18. in fin. ff. de oper. libert. Cæsar Lambertin. *de iur. patronat.*
lib. 3. quæst. princ. 2. art. 11. in princ. Nicol. Corb. *in pract. practic. lib. 3.*
cap. 1. n. 81. Petr. de Ubaldis *in terminis de collectis. n. 14.* Guilielm.
Redoan. *de spol. Ecclesiast. quæst. 9. §. fiet ergò. n. 32.* Luther. *tom. Witte-*
berg. 6. fol. 291. §. Wie hoch aber dein Lohn zu schätzen. Ayrer. *in pro-*
cess. Historic. lib. 1. cap. 1. Obs. 7. n. 11. Pruckman. *Cons. 30. n. 42. & seq.*
volum. 1. & quod quasi pro capite imponatur, † unde & ejus 315

ſumeret naturam, & omnium par eſſet ratio, *§. illud expeditum eſt. Inſt. de ſociet. l. in duobus. 28. §. 1. ff. de jurejur. l. ſecundum. 10. ff. de Reg. Jur. c. qui ſentit. de Reg. Jur. in 6.* Bart. *in l. ſi ſe non obtulit. 4. §. 1. n. 3. ff. de re judic.* Bald. *ad l. etiam. 5. n. 29. C. de execut. rei judic.* Göden *Conſ. 34. n. 30.* Gail. *lib. 2. Obſ. 52.* Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 223.* Ultimum telum eſt inane, & nihil ſtringit. In toto namq; Jure, ne jota quidem invenies, quod cives luſtrationis & delectus oneribus,
316 † quæ perſonalia & connexa ſunt der Erbhuldigung / ut modò diximus, eximat, *l. hi qui. 6. & l. in honoribus. 8. §. qui muneris. 3. ff. de mun. & honor. l. incola. 29 l. incola. 34. ff. ad Municipal. l. ab honoribus 2. C. de mun. & honor. lib. 10.* Alberic. de Roſat. *de muner. & honor. n. 14.* Antibol. *de Muner. part. 2. n. 7. & part. 3. § 3. n. 9. & ſeqq.* Caſpar Calderin. *Conſ. 448. aliàs de cenſibus. 6.* ubi tamen ſingulari-
317 ter notandum, † principem dum homagium à ſubditis ſuis exigit, promittere viciſſim ipſis aut jurejurando, aut fide data, bey Fürſtlichen / Gräflichen / Adelichen Ehren / Trawen vnd Glauben / ſe illorum, & totius principatus &c. libertatem & jura, ſarta tecta conſervaturum, *c. intellecto. 33. ubi* Bald. Abbas & alii *de jurejur.* Boc. *de Regal. cap. 4. n. 44. §. has opiniones omnes.* quinimò etiamſi non promitteret, præſumeretur tamen, quod ſubditos in eo ſtatu, quo reperit, conſervare velit, gloſ. *in l. Lucius 21. §. fin. ff. ad Municipal.* gloſ. *in l. moveor. 4. C. ſi ſerv. export. ven.* Johann. de Platea *in l. neminem. 64. in fin. C. de decurion. lib. 10.* Bald. *Conſ. 318. col. 1. volum. 3.* Johann. Faber *in §. ex non ſcripto. Inſt. de Jur. N. Gent. & Civil.* Laur. Sylvan. *Conſ. 1. n. 27. volum. 1.* Roland à Valle *Conſ. 1. n. 104. vol. 1.* Gylman. *tom. 1. Symphorem. part. 1. vot. 2. pag.*
318 *271. §. princeps debet ſubditos.* ad quod † etiam ultrò & ſimpliciter tenetur, *l. cum proponas. C. de pactis.* Reinkingk. *de regimin. ſecul.*
319 *& Eccleſ. lib. 1. claſſ. 5. cap. 3. n. 8.* Deinde diſparata ſunt † Reſpublica & cives, & quod cives debent Reſpublica non debet, & contra, *l. ſicut municipum. 7. §. ſi quid univerſitas. 1. & ibi* Gothofred. *in not. ff. quod cujusq; univerſ. nom.* Cagnol. *in l. aliud eſt. 160. §. refertur. 1. n. 14. ff. de Reg. Jur.* Gilken. *ad §. univerſitatis. n. 14. Inſt. de rer. diviſ.* Ferrar. *in form. lib. ſuper. act. hypothec. n. 8.* Gylman. *tom. 1. Symph. part. 3. tit. 7 ſupplic. 22. n. 49. & 82.* Coler. *part. 2. de proceſſ. executiv. cap. 3. n. 356.* Jacob. Schultes *in addit. ad* Modeſtin. Piſtor *part. 2. quæſt. 134. n. 20,* Göden *Conſ. 34. n. 26.* Dec. *Conſ. 61. n. 2. & 3.* Cravet. *Conſ. 21. n. 8.*

n.8.& Cons.190.n.10.Cephal. Cons.515.n.33.& seq.vol.4. Roland à Valle Cons.53.n.6.& seq.vol.4. Johann.Vincent. Handed. Cons.86. n.11.vol.1.Pruckman.Cons.30.n.5.vol.1.à disparatis † autem malè 320
infertur, l.Papinianus exuli.20.ff. de minorib.l.fin. ff. de calumniat.l. cum maritus.10.C.de donat.int.vir.& uxor.Wes.Cons.74.n.31.& 51. volum.2 Barnab. Cornazzon.decis.7.n.ult.Festas.de æstim.& collect. part.4.cap.2.n.41.Petrus Wesenbec.Cons.10.n.6.& 28.Tib.Decian. Cons.1.n.95.vol.4.Altorfiens.Cons.35.§. vñ ob man sagen wolte vers. so were doch darauff.Enenckel. lib.2.de privileg.milit.privil.16.n.82
& ubi diversa ratio † ibi diversitas juris progignitur,juribus vulgatis,arg.l.aut facta.16.ff.de pæn.l.ut responsum.15.C. de transact. Decius in l precibus.n.4.C.de impub.& aliis subftit. Menoch. Cons.50. n.2.vol.1.Joseph.Ludov.decis.Lucens.44 n.61.& seq.Petr.Sanz à Morquecho lib.2.de divis.bonor.cap.15.n.51.Reinkingk.de retract. consanguinit.quæst.2.n.367. Nos Cons.66.n.461.volum.3. Tum nullam læsionem cives prætendere possunt, dum , quod debent, præstant : Non entis † autem nullæ sunt qualitates , & quod 322
caret substantiâ, caret etiam accidentibus,Bald. in l.cum oportet. n.18. circa fin. C. de bon.quæ liber. Jason. in proœm.n.3.Inst.de action. Cothman.Cons.10.n.257.vol.5.Reinkingk.d.loc.n.349.& seq.Neq; verò privilegiati,se eximentes,civibus molesti aut injurii sunt, siquidem jure suo tantum utuntur competenti : qui autem jure suo utitur,† alteri injuriâ non facit, l.Proculus.26.ff.de damn. 323
infect.l.nullus videtur.55.ff.de Regul.Jur.c.cum Ecclesia.31 de election. Cephal.Cons.150.n.25.Gail.lib.2.Obs.69.n.11.& Obs.101.n.7.Goedd. Cons.Marpurg.28.n.180.volum.2.licet in consequentiam damnũ † 324
aliquod eidem inde exorietur, l.injuriarum.13.§.is qui.1.ff. de injur.l.cum eo.8.l.cujus officium.24.ff.de serv.urban.præd.l.si cui aqua.1. §.denique.23.ff.de aq.& aq.pluv.arcend. Arnulphus Ruzæus de Jure Regal.privileg.48.n.6.Claud.Pratejus lib.6. de regul.Jur.tit. 4.cap. 4.in fin.Cravet.Cons.406.n.8.Johann.Oldendorp. Cons.Marpurg. 5.n.2.& 11.volum.2.Pruckman.Cons.12.n. 297. volum. 1. JCti Marpurg. apud. Rovenstrunck. num. 265. Nos Cons. 62. num. 87. volum.3.

CAPUT. II.

De Muneribus Patrimonialibus Ordinariis.

Summaria.

1 *PEcunia Reip. & patrimonii robur & nervus.*
2 *Necessitatis præsidium.*
3 *Atq; fidejussor & vita hominis est.*
4 *Pecunia defectus eorundem tabes & morbus est.*
5 *Ei obediunt omnia.*
6 *Et per eam omnia æstimantur & administrantur.*
7 *Patrimonialia munera sunt, quæ ob patrimonia præstantur, & sumtibus patrimonii expediuntur.*
8 *Et non tam ob valorem rei, quam secundum reditum,* nach dem Ertrag/ *imponuntur.*
9 *Commoda fructuũ percipiens, onera subit.*
10 *Et secundum fructus, non bona, munera præstant.*
11 *Magis enim onera fructuum, quam proprietatis, ejusmodi onera sunt.*
12 *Fructus percipiens, & possidens onera præstat, licet alius sit in æstimo.*
13 *Deductis tamen prius expensis.*
14 *Res quævis cum sua causa, onere, & vitiis transit.*
15 *Præsens tamen non prius tempus respectu fructuum, observandum.*
16 *Auctis bonis major, diminutis minor collecta solvitur.*
17 *Hinc justa relevandi causa est, si quid discedit, aut calamitas quædam accedit.*
18 *Exigitur autem in signum subjectionis, jurisdictionis, imperii & Dominii. n. 93.*
19 *Præcipuumq; principis Jus concernit.*
20 *Et sunt patrimonialia onera vel ordinaria vel extraordinaria.*
21 *Utraq; verò ratione patrimonii indicuntur.*
22 *Ordinaria sunt, quæ vel præscripto modo, singulis annis solvuntur.*
23 *Vel non quidem quot annis, certâ tamen lege in certos casus, constituuntur.*
24 *Vocanturq; modò tributa.*
25 *Modò indictum & indictio, & Canonicum nomen.*
26 *Modò Canonica tributio.*
27 *Modò Collatio.*
28 *Modò collectæ & census.*
29 *Modò Berna & Ursus.*
30 *Proverbium* einen Beeren anlegen/ *unde*
31 *Et apud Egranos,* der Beer brummet.
32 *Ordinaria stata semper solvenda, nisi major vis impediat.*
33 *Et vacantur,* Schatzung/Stewer.
34 *Ordinaria legis, non nisi necessitatis tempore solvuntur.*
35 *Vocanturq;* Anlag/Beyhülff.
36 *Et degenerârunt hodie in stata. n. 44.*
37 *Exorbitans licentia in legem mutatur, & rarò in melius.*
38 *Periculosum est, Canem gustâsse exta.*
39 *Omnia mala exempla ex bonis initiis nata.*
40 *Preces superiorum leges & præcepta sunt.*
41 *Ducum rogare est species violenta precandi,*
42 *Et orantes mandata dant.*
43 *Ex* Bethen *factum* gebieten / *ex* Betþe gebeht.
45 *Dicitur &* Beth *annuus census, ex frumento, vaccis, gallinis.*
46 *Dicunturq;, licet ordinaria, etiam extra ordinem imponi, & quomodo.*
47 *Hospitis & militis receptio & sustentatio onus patrimoniale est. n. 57.*
48 *Æqualitas exacta inter omnes observanda.*
49 *Onus aliorum ad alios deferri non debet.*

50 *Nec*

50 Nec quis alterius causa damno afficiendus.
51 Officiales queq; tali munere onerandi, ne, ipsis cessantibus, alii graventur.
52 Beneficium, cum alterius injuria, non est postulandum,
53 Nec cuipiam in alterius injuriam tribuendum.
54 Damno alterius nemo lucrum sentiat.
55 Privilegium nullum ab onere hospitis eximit.
56 Se eximens & alium gravans, exemtione excidit, & praeterea, si non privilegiatus, punitur.
58 Munus hospitis rei indicitur propter rem.
59 Commoda qui sentiunt, & negotiationes exercent, Brewen vnd Schencken/ onera talia ferre tenentur. n. 67.
60 De proprio, & quod seritur, lucrum facere licet.
61 Negare cibum tormenti species est.
62 Literati & nobiles oenopolia &c. exercentes ad onera tenentur.
63 Onera enim propter commoda imponuntur.
64 Opifices & mechanici suas contributiones speciosè in labores suos computant.
65 Iniquum est, innocentes pro nocentibus plecti.
66 Gravatus & afflictus non amplius gravandus.
68 Ædes oppidanae, so zu Burgerrecht ligen/ oneribus subjacent.
69 Si praesertim possessores earum annuas pensiones ex eis percipiant.
70 Ædes privilegiatae eximuntur.
71 Commissarii metatorii contrafacientes in 50. libras auri damnantur.
72 Siq; eorum διαφθορία constat juxta l. per aquateres. 6. C. de censib. plectuntur.
73 Vel L. Julia de vi publica conveniuntur.
74 Aut arbitrio judicis puniuntur.
75 Magistratui loci Jus hospitii assignandi competit, non militi.
76 Knechtgeld quid sit.
77 Ædes literatorum, quamvis ipsi, necessitatis tempore, aliquid erogarent, liberae esse debent.
78 Commissarii non corrigentes, infamiâ notantur.
79 Ordinaria munera vel publica sunt, vel privata.
80 Publica, Römerzug/ Türckensteuer/ respiciunt publicam utilitatem.
81 Et quomodo.
82 Haec quivis praestare tenetur, modò in ea consensum, & desuper deliberatū. n. 115.
83 Nec Papa eximitur.
84 Collecta ad coronam Romae reportandam resecanda.
85 Nec omnipotentia Papalis aestimanda.
86 Licet Pontifices eam valde propugnent.
87 Axioma Imperii ad Electores pertinet.
88 Papalis inauguratio ad imitationem populi Hebraei orta.
89 Coloniensis coronat Imperatorem.
90 Collatio ad conservandum Imperii regimen & Camera judicium instituta propaganda.
91 Eam denegans, nec in conscientiâ tutus.
92 In contemtum principis faciens crimen Majestatis incurrit.
93 Tributa solvuntur in recognitionem obedientiae & dominii.
94 Jus regis est, ut à regno alatur, & quidem pompa regali.
95 Collectas Imperiales Status ex suo marsupio primitus solvebant, & cur.
96 Quod scilicet ordinarias indictiones à subditis acciperent.
97 Hodie à subditis exigere licet.
98 Nec tamen ultra, quam quod Imperio dependitur.
99 Matricula quid sit, remissivè.
100 Collecta Imp. per as & libram.
101 Aut pro modo possessionis soli & praediorum, quae Iugatio dicitur.
102 Quandoq; etiam per fumantes, & quando.
103 Nec non Capitationem.
104 Quae gravissima, nec facile admittenda.
105 Imponuntur verò pauperibus simul & divitibus.
106 Pauperibus quid?

166 *Bartoli vestigia adorat Jason.*
167 *Eum* δικαιομάχον *vocat Cujacius.*
168 *Imperatoremq; in suo repraesentant.*
169 *Et de eminentia totius participant.*
170 *Et proinde collectas indicere possunt.*
171 *Nomen Status Imperii inane esse non debet.*
172 *Nec ratio dari potest, cur civitates liberae talibus Juribus careant.*
173 *Aequiparatorum idem est judicium.*
174 *Majus cui licet, minus non est prohibitum.*
175 *Civitates Imperiales Religionem mutare possunt & quando.*
176 *Prohibitio ubi abest, ibi culpa considerari nequit.*
177 *Frustra petitur quod habetur.*
178 *Et legibus permittitur.*
179 *Injustitia mandati omne vinculum obedientiae solvit.*
180 *Princeps contra pacta & fundamentales leges venire non debet.*
181 *Liberae & Imperiales civitates hodie pari jure habentur.*
182 *Et, ut principes, suam libertatem ab Imperatoribus habent.*
183 *Versus Dithmari.*
184 *Petitio principii omnia infringit argumenta.*
185 *Exempli causa subjecta alia non excludunt.*
186 *Territorialis potestas differt à regali.*
187 *Jus principale non à principe, sed principis jure dicitur.*
188 *Eadem res diversas denominationes admittit.*
189 *Civitates liberae cum Tuscia civitatibus comparantur.*
190 *Summi etiam principes Imperatorem recognoscunt.*
191 *Imperio servire libertas est.*
192 *Nobiles sunt vel Mediati vel Immediati.*
193 *Mediati sunt qui principi aut statui subsunt, & dicuntur* Landsassen *n. 239.*
194 *Correlativa sunt* Landfürst und Landsaß.
195 *Tales sunt in Bavaria, Saxonia Misnia, Thuringia, Hassia.*
196 Landfürst *habet Jus speciale,* Landrecht/Hofgericht.
197 Landsfürstliche Obrigkeit / *toti territorio adhaeret.*
198 Landsaß *duplex praestat juramentum, & propter rem feudalem & propter subjectionem.*
199 *Illud quando.*
200 *Hoc quando.*
201 Landsassii *alii obediunt principi, & dicuntur* Cantzley oder Schrifftsassen.
202 *Alii Toparchis, & dicuntur* Ampts-sassen/
203 *Habent tamen & hi viros & pagos cum Jurisdictione concessos.*
204 *Deficiente causa deficit effectus.*
206 *Possunt etiam exigente necessitate, charitativum à subditis petere.*
207 *Necessitas illicitum facit licitum.*
208 *Non servat leges.*
209 *Et subditorum arculas effringit.*
210 *Immediati sunt qui immediatè Imperio subsunt. n. 211.*
211 *Et principibus non nisi feudorum respectu obligantur.*
212 *Et dividuntur in tres classes, Franconicam, Suevicam & Rhenanam.*
213 *Equites Franci in sex vicissim loca dispescuntur, & quomodo.*
214 *Suevi in quinq; quaterniones* in fünff Quartier/ *Rhenani in duos.*
215 *Et habet quilibet suum Capitaneum.*

279

pto.6.§.sciendum.3.& seqq.l.ult.§.patrimoniorum.18. & § patrimoniorum.21.ff.de mun. & honor.l.forma.4.§.1. ubi Bart.*ff. de censib.* Oldrad. *Cons.169.in fin.* Federic.de Senis *Cons.151.n.3.* Alberic.de Rosate *de mun.& honor.n.16.* Guil.de Cun. *de mun. n.13.* Antibol. *de Muner.part.2.n.11.& part.3.§.2.n.6.& §.4.n.3.* Thomat.*§.molestia.n.4.§.exactio.n.10.& 31.& §.exposuimus.n.24.* Carol.Tapia *in Rubr. cap.4.n.37.ff.de constit.princip.* Petr.Gregor.Tholos.*lib 3 de Republ. cap.4.n.8.* Bocer.*de Regal.cap.3.n.225.* Cardin.Tuschus *tom 5 pract. conclus.120.n.1.lit.O.* & non tam † ob valorem rei & modum pos- 8
sessionum,*l.fin.§.patrimoniorum.21 ff.de mun. & bon. l.fin. C. quem. civil.mun.indic.lib.10.l.in fraudem.7 C.de annon.& tribut.lib.10.* Antibol.*de muner.part.3.n.126.& §.2.n.13.* quam secundum reditum, Nach dem Ertrag/imponuntur, *l in his. 2. C. de prad. & omnib. aliis reb.navicular.lib.11.l.si pendentes.27.§.si quid.3 ff. de usufruct. l. fine.31.§.Lucius 6 ff.de admin.tut.* Roman.*in l.inter quos.39.§.damni 2.ff.de damn. infect.* Thomat.*d.loc.§.exactio. n. 6.* Regner.Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14.n.146.& seqq.* sic, ut qui † commodum fru- 9
ctuum percipiunt, onera munerum subire debeant, Bald. *in l. etiam.5.C.de execut.rei judic.* Panormit.*in c. postulasti. de for. compet.* Cardin.Zabarella *in Clem. 1. de censib.* Martin. Laudens. *de fisco. quaest.75.* Thomat.*d.loc.n.6.* & gravissimè peccant † qui bonorum 10
æstimationem, & non fructus sequuntur, cum nihil iniquius quam si collecta secundum hanc æstimationem, & non pro fructuum quantitate exigatur, *l. forma.4.§.illam aequitatem.1.ff.de censib.l.fructus.13 C de act.emt.l.vacantes.1.C.de annon.& tribut. lib. 10.l.fin.ubi* Bart.& Salicet.*C.sine censu.l.in his.2.C.de prad.& omnib. al.reb.navicular.lib.11.* Cravet. *Cons.812.n.6.* Anton.Faber.*in Cod. lib.9. tit.29.defin.21.* Wesenbec.*Cons.103.n.15.* Garzia *de expens. cap. 11.n.45.* Magis siquidem † onera fructuum, quam proprietatis 11
ejusmodi onera sunt,*l.neq. stipendium.13.ff.de impens.in res dot.fact. l.usufructu.7.& d.l.si pendentes.27.§.si quid.3 ff.de usufruct.d.l.forma 4.§.in servis.5.ff.de censib.l.censualis.7.C.de donat.l.ult.C.sine cens.vel reliq.fund.comp.non poss.l.fructus.13.C.de act.emt.l.et quidem 2.in fin. cum l.seq.C.de annon.& tribut.lib.10.* Wesenbec.*Cons.103.n. 22. vol. 3.* Menoch.*Cons.9.n.15.& seq.vol.1.* Cothman.*Cons.11.n.165.volum. 1.* Diaz.de Mena *pract.quaest.21.n.6.* Alba *Cons.40.n.17.* Rol.à Valle *Cons.66.n.29.vol.1.* Cravet,*Cons.497. n. 5.* Camill. Borell. *Cons.63. n.23.*

n.23. Tessaur. *decis.116.n.5.* Regner. Sixtin. *lib.2. de Regal. cap.14.n.76.*
12 *& seqq.* Unde & possidens fructusq; suos † faciens, deductis ta-
13 men prius † expensis, *l. fundus.50.ff. fam. hercisc. l. quod in fructi-bus.46.ff. de usur. l. fructus.7.ff. sol. matrim. l. hoc fructuum.1. Cod. de fruct. & lit. impens.* Valasc. *de Iur. Emphyt. quæst.17.* Garz. *d. loc.* Domini Marpurg. *Cons. de contribut. singulari. n.485.* ea præstat, licet alius in æstimo adhuc reperiatur, *l. fin. ubi* Bald. & Salicet. *C. sine cens. vel reliq.* Alexand. *Cons. 148. n. 8. vol. 6.* Cravet. *Cons.497.n.5.* Thomat. *d. §. exactio. n.6.* Festas. *de æstim. & collect. part.2 cap.1.n.37.* Gratian. *decis.20.n.4.* Valasc. *d. loc. n.2.* Marpurg. *d. loc. n 488.* R. A.
14 de anno 1594. §. Demnach dann. Res † enim quælibet cum sua causa, onere, & vitiis transit, *l. rescripto.6. ubi* Bart. & Jason. *ff. de mun. & hon. l. cum manu sata.80.ff. de contrah. emt.* Innocent. *in c. verum. de for. compet.* Hostiens. *in summa de immunit. Eccles.* Thomat. §. *exactio. n.31. & 43.* Johann. Matth. consul. Tangermund.
15 *de contribut. cap.6.n.48.* Ita tamen, ut † non antiqui status, sed præsentis temporis ratio, sive minores, sive majores fructus præsenti tempore sint, quam antea, habeatur, post Sylvanum Bursat. *Cons.186.n 4* Jul. Cæsar. Bulemger. *de vectig. pop. Roman.*
16 *cap.2. ante fin.* ubi etiam spectandum, an bona † aucta sint, an diminuta, & de auctis major, de diminutis verò minor portio solvatur, *l. si merces.25.§. vis major. 6. ff. locati. l. licet 8. C. eod. c. propter sterilitatem. eod.* Antibol. *de muner. part.3. §. 2. n. 55. & seqq.* Johann. Ferrar. Montan. *lib.6. de feud. cap.5. vers. & eam ob causam.* Gail. *lib.2. Obs.21.n.14.18. & seq.* Rutger Rulant, *de commissar. part.*
17 *4. lib.2. cap.6.n.77.* atq; hinc justam † causam relevandi esse, si quid de bonis discesserit, aut insignis quædam calamitas accesserit, R. A. de anno 1548. §. vnd demnach solche. verbis: Wo ein Stand nach vorigen beschehenem Anschlag von etlichen seinen Landen vnd Leuten kommen/ oder jhm vielleicht das seine genommen were/ oder sonsten etwa andern seine Landschafft übergeben vnd zugestellet hätte/ oder was dergleichen Fäll vnd erhebliche Vrsachen aller anderer voriger Anschläg halber seyn möchten/ dergleichen wo jemand dermassen Vnfall vnd Vnglück mittler Zeit were zugestanden/ dardurch er in solche Beschwerung vnd Vnvermögen kommen/ das er billich im Anschlag soll geringert werden. Joseph. de Sese *decis. Regni Arragon.7.n.5. tom.1. & decis.129.n.4. & seq.*

seq.tom.2. Regner. Sixtin. *d.loc.cap.14.n.142. & seqq.* Vultei. *Consil. Marpurg.15.n.189.volum.1.* Philipp. Zorer. in seinem Bedencken. *quæst.11.n.824.* Exiguntur † verò in signum & recognitionem 18
subjectionis, jurisdictionis, imperii & dominii, Thomat. *de collect.§.subiiciunt.n.19.* Caballin. *in Ægidian.lib.1.cap.17.n.1.* præcipuumq; † Principis jus concernit, *l.nulli.28.Cod.de Episcop. &* 19
cleric.c.omnis 2.de censibus. Bald. *Consf.389.n.5.lib.2.* Johann. Vincent. de Anna *allegat.29.n.14.* Virgin de Boccat. *in Constit. Marchic. gloss.6.n.62.* Johann. Philip. Monspel. *Consf.1.n.1.* Johan. de Amic. *Consf.8.n.53.* Becçius *Consf.73.n.9.* Corn. *Consf.333.n.2.volum.1.* Choppin. *de civ.Paris.mon.lib.1.tit.3.n.15.* Gail. *lib.1.Obs.21.n.9.* Petr. Gregor. *lib.9.de Republ.cap.1.n.11.vers.non negatur,* Knichen noster *de Saxon.non prov.Jur.verb.Ducum Saxoniæ.cap.5.n.325.& seqq. verb.* Stewer/Folge. *& de Jure Superior.cap.3.n.322.& seqq.* Et sunt † 20
vel Ordinaria, de quibus amodò, vel Extraordinaria, de quibus subsequenti capite, *l.omnes.5.C.de annon.& trib.lib.10.l.omnes.1.C.de indiction.lib.10.l.ult.C.de muner.patrim.lib.10.l.privatas.1.C.de privileg.dom.August.lib.11.* Tholosan. *d.loc.lib.3.cap.3.per tot.* Utraq; verò ratione † patrimonii & bonorum, quod innuimus, indi- 21
cuntur, *l.munerum.18.§.præterea.25.ff.de muner.& honor.l.ab his oneribus.10.in princ.l.sunt munera.11.ff.de vacat.& excus.mun. cum simil.* Decian. *Consf.55.n.3.vol.1.* Ordinaria sunt, † quæ, præscripto 22
modo, singulis annis, pro bonis & possessionibus, in subsidium sumtuum & laborum, & pro generali regimine solvuntur, adeoq; certi temporis demonstrationem, & tractum successivum habent, Matth.17.*vers.24.& 22.vers.17.& 21.* Marci 12. *vers.14.& 17.* Luc.20. *vers.22.& 26.* Rom.13. *vers.6.c.tributum.11.quæst.1.* Dyn. *in l.voluntaria.10.quæst.1.C.de excus.tut.* Barthol. Bellenim. *de charitat.subsid.quæst.32.n.7.* Besold. *de Ærar.cap.1.n.6.* Marpurg. *de collectis.n.46.* vel non † quotannis quidem indi- 23
cuntur, certa tamen lege & juris dispositione publica in casus certos constituta sunt, *l.omnes.4.C.de ann.& tribut.lib.10.l.un.C.de vacat.publ.mun.lib.10.l.nullis.un.C.de privileg.corporat.lib.10.d.l.ab his oneribus.10.in princ.ff.de vac.& excus.mun* Cun. *de Muner.n.21.* Antibol. *de Muner.part.3.§.3.n.19.* Bertachin. *de gabell.prælud.n.11.* Julius Ferett. *de gabell.& vectigal.n.475.* Petr. de Ubaldis *de collect.*

n.23. Ægid. Thomat. *de collect. §. molestia. 9. §. exactio. n. 21. & 30. & §. subiiciuntur. n. 32.* Alber. de Rosat. *de Mun. & hon. n. 14.* Carol. Ta-
24 pia *Rubr. cap. 4. n. 39. ff. de constit. princip.* & vocantur † modò in Jure tributum, *l. ult. §. Divus. 7. ff. de censib. & tot. tit. C. de annon. &*
25 *trib. lib. 10.* modò † indictum & indictio, & canonicum nomen, *l. omnes omninò. 1. ubi* Bart. *C. de indiction. lib. 10.* Bertachin. *d. loc. n. 11.*
26 modò † canonica tributio *l. sine herede. 32. §. Lucius. 6. ff. de admin.*
27 *& peric. tut. l. placet. 8. C. de excus. mun. lib. 10.* modò † collatio *l. si pen-*
28 *dentes. 27. § 3. ff. de usufruct. 2. Feud. 58.* modò † collecta & census, *l. ex conventione. 1. C. sine cens. vel reliqu.* Heig. *part. 1. quæst. 17. n. 29.*
29 modò † Berna & ursus à Bohemico *Benie*, Clariss. Thom. Reinesius *lib. 3. Variar. lect. cap. 1. paulo ante finem.* unde fortean &
30 † proverbium, einen Beeren anlegen: Knichen. *de Sax. non prov. jur. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 315. & seqq. & n. 338.* & illud apud Egranos horologium, quod singulis mensibus, rugitu suo,
31 quem vocant, † der Beer brummet / eos de necessaria liberatione à jugo *B*ohemico, admonet & interpellat, ortum trahit, de quibus tamen cuivis liberum suum sit judicium. Hisce autem vocabulis, ut Synonymis hodie promiscuè utimur, Salicet. *in l. fin. n. 4. C. sine cens. vel reliqu.* Bald. *Cons. 112. n. 6. volum. 2.* Simon de Prætis *Cons. 100. n. 1. vol. 3.* Illa, quæ tractum succes-
32 sivum habent, & quotannis, † nisi, quod cum extremo nostro damno experimur, major vis impediat, solvenda, certa jam, & usu quotidiano, & tristi experientia, etiam è trivio pueris nota sunt, utpote quæ sæpissimè super iisdem, eorumq; exactio-
33 nibus durissimis coguntur, & nil nisi † Schatzung und Stewer / prout hodie vocantur, clamitant. Hæc verò sunt, quæ non
34 quidem stato tempore, † sed casu tantum necessitatis, lege tamen jubente, imponuntur, & fiunt vel in reparationes pontium, refectiones viarum, ædificationes turrium, propugnaculorum & munitionum, & alia publica opera, necessitatem item sublevandam, *l. si pendentes. 27. § 3. ff. de usufr. l. ad instructiones 7. C. de SS. Eccles.* Menoch. *Cons. 1201. n 30. & seqq.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 73. n 5.* Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 44. n. 10.* Tusch *practic. conclus. tom. 1. conclus. 447. n. 4. lit. C.* vel etiam in sustentationes hospitum & militum, *d. l. ad instructiones. 7. l. cui muneris. 12. l. honor. 14. §. viarum. 2. ff. de mun. & honor. l. plurimi. 1. l. ad portus. 7. l.*

omnes

omnes.12.l.turres.18.C.de oper.public.l.4.C.de privil.domus Aug.lib. 11. Assess. Cameral.*tom.2.part.2.vot.17.n.15.& seq.* Et quia rarò, & non nisi necessitate flagitante, olim imponebantur, precaria quasi, ut omnes impositiones esse solent & debent, quamvis lex imperaret, habebantur, eoq; † à majoribus nostris, Beeth/ 35
Anlag/Beyhülff/nominabantur. Quam turpiter verò degenerârint, † & in ordinarias annales & statas excreverint, nemo 36
est, qui ignorat. Ita autem plerumq; fieri solet, ut semel exorbitans † imperiosa licentia, & consuetudo prava, in legem vi- 37
tiosè transmutetur, & nunquam, aut rarò, in melius, Just. Lips. *lib.4. Polit.cap.11.* Winther *lib.2. Parthen.litig.cap.11, n. 2.* Petr. Gregor. Tholos. *lib.4.de Republ.cap.10.n.10.*

——— *χαλεπὸν † χορίων κύνα γεῦσαι.* 38

Besold.*de Ærario.cap.7.* Et sanè, ut omnia † mala exempla, Sa- 39
lustio teste, ex bonis initiis nata sunt, ita quoq; horum munerum bona initia fecerunt, ut non necessaria tantum atq; moderata, sed & immensa & sordida, & magis pro libidine imperantium, quam utilitate parentium invalescerent, Heig.*part.1. quæst.17.n.9.* Besold.*d.loc.cap.4.n.2.* olim namq; blandè & benignè exigebantur, postmodum verò, prout in precibus † supe- 40
riorum plerumq; fieri consuevit, ut nimirum pro lege & præcepto habeantur, *l.cum adfirmes.8.C.de liber.caus.l.etiam.115.l.& eo modo, 118. ff.de legat.1.* Alber. Gentil, *lib.3.de Nuptiis.cap. 11. & lib. 4. cap. 2.* est

Namq; † rogare ducum species violenta precandi. 41

Zas. *in not.ad tit.Inst.de action.* &, juxta Publium Mimum,

Rogando cogit, qui rogat potentior.

Lips.*lib. 4. Polit. cap. 11. n. 29.* Wesenbec. *Cons. 45. n. 11. volum, 1.* cui non absimile illud Virgilii *lib.6. Æneidos vers.116.*

Idem orans † mandata dabat. ——— 42

gloss.*in l.merito.1.ff.quod jussu.* Bart.*de tyrann. quæst.7.* Barbat. *Cons. 45.n.9.lib.4.* Sigismund. de Neapol. *Cons. 14. n. 29.* Tiraquell. *de pæn.temp.caus.35.per tot.* Menoch.*lib.2. A. J. Q cent.4.cas.304. n. 12.& 13.* Sfort. Oddus *de restit. in integrum.quæst.7. n. 88.* Johann. Matth.*de contribut.cap.2.n.68.& cap.3. n.263.* rigorosè continuari cœperunt, & ex precario factum præceptum, & ex Bethenfoder 43
bitten/gebitten/& ex Beihe/gebeht. Wesenbec. *Cons. 45. n.11. vol.1.*

Gyland. *decis. 37. n. 27. lib. 1.* Ritter. *de homag. cap. 7. n. 161.* Wehner. *in practic. Obs. verb.* Beth/ꝛc. ita quidem, ut pro seculi nostri vi-
44 tio, Bethe anheut † nichts anders / als ein ordentliche Steuer/ Schoß vnd Schatzung/ so die Bawern jhren Landsherrn zusteuern vnd zu zuschiessen pflegen. Referens *in Symphor. tom. 2. part. 2. vot. 15. n. 38.* Correferens *tom. 1. part. 2. tit. 6. vot. 2. n. 7.* Gothofred. Anthon. *disp. feudal. 1. thes. 6. ad fin.* Gœdd. in dem Friedbergischen *Consilio fol. 8. n. 13. & seqq. punct. 1.* licet in eum finem, in quem lege olim colligebantur, nunquam impendantur. Sumitur
45 † tamen & Beth frequenter pro quota fructuum, vel annuo censu, qui in fructibus solvitur, in recognitionem scilicet dominii: quando nimium subditi ex frumento, vino, arboribus, vaccis, porcis, gallinis & anseribus certam portionem dominis suis præstant, vulgò Aufflaßhaber/ Aufflaßhünner/ ꝛc. Adam Keller *de offic. Juridico polit. lib. 2. cap. 10.* Ritter. *d. loc. n. 162.* Martin. Mager. *de Advoc. Armat. cap. 7. n. 213.* Gœdd. *d. Cons. punct. 1. n. 10. & seqq.* Wehner. *d. loc.* Besold. *in thes. practic. verb.* Bethe/ oder Bede/ Meichsner. *tom. 3. decis. 9. n. 65.* Mynsing. *respons. 2. n. 15. & 17. decad. 11.* de quibus, ne prolixius, & negotia nostra prohibent, nec temporis & instituti permittit ratio. Observandum tamen
46 paucis, hæc munera, utpote † per legem & constitutionem publicam indicta & ordinaria, sæpe extra ordinem imponi, eoq; respectu extraordinaria dici, idq; non tam quod personis imponantur, quam quod non singulis añis recurrant, nec perpetuam præstationem habeant, *l. cui muneris. 12. ff. de muner. & honor. arg. l. cum ad felicissimam. 2. C. de quib. mun. vel præstat. lib. 10. 2. Feudor. 56.* Nos *olim de collectis. n. 7. & 36.*

De militis verò & hospitis onerosa in domo receptione, aut, hodie nimis notâ, sustentatione, quid statuemus? Et pa-
47 riforme patrimoniale † munus, & proinde à quocunq; patrimonium habente, patienter subeundum & ferendum esse, & Christiana charitas, & manifesta Jura evincunt. Illa enim
48 postulat, ut † proportionalis & exacta æqualitas, eine billichmässige durchgehende gleichheit/ pro modo fortunarum, inter omnes observetur, *l. vacantis. 19. C. de decur. lib. 10. l. civilia. 1. C. de mun. patrimon. lib. 10.* nec quis alterius causa gravetur, Non susti-
49 nemus, † ait Imperator, aliorum onus ad alios deferri, *Nov. 43.*

cap. 1.

cap.1. damno vel † afficiatur, *l. prætor ait.2.§. si quis à principe.16.ff. ne quid in loc. publ. l. omnes.5.C.de ann. & tribut.lib.10.l.ultra modum.4. C.quemad.civil.mun.indie.lib.10.l.actores.4.C.de exactor.tribut.lib.10.* ubi textus etiam † Officiales & Consiliarios muneribus subiicit, ne ipsis cessantibus cæteri onerentur, *l.un.C.ut null. ex vican. pro alien.vican.debit.teneat. lib. 11.l.quicquid.12.C.de vectigal.& commiss.l.fin.C.si contra jus vel util.public.* Nos *Cons.30.n.20.& 79 vol.1.* Johann. Wilhelm. Rovenstrunck *in præfat.* Seines rechtlichen Bedenckens/von Anlage/rc. Zorer. *in suo Cons.quæst.11.n.814.* quod tamen certissimè fieret, si aliqui eximerentur, aliqui, & quidem humiliores, nescio sub quo prætextu & velamine, tali oneri solùm subjugarentur, cum tamen nec beneficium † cum alterius injuria postulandum, *l.sed cum.12.ff.ad SC.Trebell.* nec cuiquam † in alterius injuriam tribuendum, *l.nec avus. 4. C.de mancip.liber.l.5.C.de jur.hast.fiscal.lib.10.* nec bono aut æquo conveniat, aut lucrari aliquem † cum alterius damno, aut damnũ sentire per alterius lucrum, *l.juris.6.§.2.ff.de jur.dot.* Bart. *in l.assiduis.12.C.qui pot. in pign.* Petr. Antibol *de Muner. part.3.§.2.n.67.* Enenckel. *lib.1.de privileg.Jur.Civil.cap.12.n.15.& seqq.* hæc verò expresè volunt, ut patrimonialibus, in specie verò hospitis recipiendi oneri, † nemo, cujuscunq; etiam privilegii aut exemtionis prætextu, se subducat, *l.1.C.de indict.lib.10. l.obsistere.10. C.de annon.& tribut.lib.10.l.omnes fundi.8.C.de fund.patrimon.lib.11. l.2.C.de mun. patrim. lib.10. l.ab his oneribus. 10. in princ.ibiq.* Dd. communiter. *ff.de vac.& excus.mun.* Gail. *lib.2.Obs.52.n.12.* Enenckel. *d.loc.cap.6.n.16.* Johann. Matth. *de contribut. cap. 6. n. 128. & seqq.* & si quis contra † faciat, &, se liberando, vicini domum oneret, exemtione tali excidat, & alio præterea modo, si non sit privilegiatus, puniatur, *l.omnes.9.C.de metat.& epidem. lib.12.* Petr. Greg. *lib.11.de Republ.cap.5.n.14.* utpote quod † patrimoniale esse certo certius constat, *l.munerum.1.l.& quorum originem.3.§.munus.14.ibi.* munus hospitis in domo recipiendi, non personæ, sed patrimonii onus est, *l.ult.§.pen.& ult.ff.de mun.& honor.l.sunt munera.11.ubi* Gothofred. *ff.de vac.& excus.mun.l.juxta.1.C.de Episcop.& cleric.l.qui immunitatem.3.ubi* gloss. *verb. qui immunitatem C.de muner.patrimon.lib.10.* Antibol. *de Muner.part.2,n.22.& part.*

 3.§.2.

3.§.2.n.17.& §.4.n.29. Jul.Ferett.*de gabell.& vectigal.n.464.* Thomar.*de collectis.§.exactio.n.10.& 21.§.Medici.n.5* Petrus Poncet.*de Jure Municip.n.12.* Carol.Tapia.*in Rubr.cap.4 n.37.& 41.ff. de const.princip.* Regner.Sixtin.*lib.2.de Regal.cap.13.n.23.* Purpurat.*Cons. 428.n.8.& Cons.539.n.11.volum.2.* Natta *Cons.158.n.7.lib.1.* Roland. à Valle *Cons.66.n.3.vol.1.* Menoch.*Cons.1201.n.39.volum.ult.* & sine
58 personæ respectu, † ipsi rei indicitur propter ipsam rem, *l.munera.2.C.de mun.patrimon.lib.10.* Bart. *in l. un. C. de mulier. & in quo loc.lib.10.* Johann.de Platea *in Rubr.& in l.indictiones.3.C. de annon. & tribut.lib.10.& in d.l.qui immunitatem.3. C. de mun.patrim. lib.10.* Parpal.*in l.placet.5.n.163.C.de SS.Eccles.* Antibol.*dictis loc.* Roland. à Valle *d.loc.* Renatus Choppin.*de privileg.rustic.part.1.cap.3. lib.1.* Joseph.de Sese *decis.7.n.4.& seqq.tom.1.* Caspar.Anton.Thesaur. *decis.93.n.9.* Johann.Calvinus, aliàs Kahl/ *in Orat.de privileg.studiosor.§.tanta autem Philosophia &c.circa finem.* Hæc verò, quæ, de suscipiendo, aut alendo milite, modò diximus, cum grano salis sunt accipienda. Licet enim patrimonialia quivis subire cogatur onera, & hoc non ultimum eorum sit, sed vel primum & gravissimum, prout ii, qui hactenus sustinuerunt, cum damno suo sunt experti: Distinctio tamen personarum privilegiatarum, nec municipum, nec negotiantium est facienda, & earum, quæ cives & municipes sunt,
59 † atq; negotiationes, monopolia, œno- & zythopolia, & alia omnia lucrum adferentia exercent, quin & operas manuarias & mechanicas habent, & multis aliis modis lucrum faciunt: Illæ meritò excusantur, utpote quæ nulla commoda vel commerciorum, vel negotiationum quarumcunq; sentiunt, sed ultrò & libentissimè iisdem & abstinent, & abstinere coguntur, *l.in omnibus.68.ff.de R.Jur.l.qui sub prætextu.9.C.de SS.Eccles.* Cothman.*respons.Acad.15.n.20.30.& 45.& respons.22.n.2.10.& 21.* ibiq; Francofurt.*in subscript.n.10.* & proinde nec onera ferre debent, *l.secundum naturam.10.ff.de Reg.Jur.l.medicos.6.C.de profess.& medic.lib.10.* Petr.Lenauder.*de privileg.Doctor.part.2.n.7.& seqq.* Antibol.*d.loc.part.3.n.52.* Casp.Anton.Thesaur.*decis.99.n.6.§.& tenendo.* Hartm.Hartman.*lib.2.pract.for.tit.55.Obs.6.& 7.* quamvis
60 quod obiter notandum, de † proprio, & quod serunt & metunt, ne esuriant aut fame pereant, *l.necare.4.ff.de liber. agnosc.*
pasce

pas ee.21.disp.16. negare enim † aut impedire cibum & potum est 61
tormenti species, Capic. *decis.145.n.2.* lucellum aliquod impunè facerent, Gothman. *Cons. Acad.22.n.10. Cons. 23. n. 7. & Cons. 24.n.17.* ubi Jenenses *in terminis.* Hæ verò utpote quæ vel cives sunt & municipes, vel civilia negotia & commercia tractant, † eorumq; fructibus & commodis gaudent simul & 62
fruuntur, nonnunquam etiam civibus eadem, prout gravia exempla, ni odiosa, facile adduci possent, præposterè præcipiunt, meritò quoq; istjusmodi onera subire & perferre debent, *l.ult.§.sed & hos.23.ff.de mun.& honor.* Constat quippe eo potissimum nomine civibus talia onera imponi, † quod loci 63
opportunitate negotiationes exercent, & lucrū faicant, adeoq; lucri per loci occasionem acquisiti, partem aliquam, loci dominis, non injuria perdant, *d.l.ult.§.sed & hos.23.ff.de mun.& honor.d.l.qui sub prætextu.9.C. de SS. Eccles.* R. A. zu Cöln 1512. §. Wo aber der Handel. Cothman. *respons. Academ. 14. n. 27. & respons.21.n.2.& seqq.* Besold. *de ærario.cap.1 n.6.* Wehner, *in practic. Observ.* verb. Anschlag. Et nisi hoc fieret, sed illæ cum his confunderentur, horumq; onera pariter sufferre cogerentur, omnis bonus ordo funditus subrueretur, quin &, quod nullo modo permittendum, innocentes & omnibus civilibus beneficiis destituti homines duplici onere ultra fas & æquum gravarentur, dum simul & publicè, ad maleferiatorum commissariorum jussum, & privatim † opificibus & mechanicis, quo- 64
rum opera indigent, quiq; omnes suas, quas in milites & hospites faciunt expensas, optimè in merces suas & labores computare nôrunt, contribuere cogerentur: qua ratione quod † 65
iniquum, Kyllinger. *discurs.4.de Ganerbiis castrorum.n.99.* innocentes nocentibus, & onerosæ artes liberales lucrosis mechanicis postponerentur non solùm, *arg.l.debitorum.25. C. de pact.l. medicos.6.ubi* Dd. communiter. *C.de profess. & medic. lib.10.* Bald. *ad Auth.habita.n.4. ibiq.* Scipio Gentilis *cap.5.& seqq.C.ne fil. pro patre.* sed etiam semel † gravati, contra omnia jura, Ecclesiast. 66
4.vers.3 l.Divus.14.ff.de offic.præsid. Auth.navigia.C.de furt.c.1. extr. de cleric.ægrotant. Lucas de Penna *in l.2.quæst.11.in fin. C. qui morbo. lib.10.* Roland.à Valle *Cons.66.n.51.volum.1.* amplius gravarentur,

l.navis onusta.4.§.cum autem.in princ.& vers quid ergò ff.ad L.Rhod. de jactu.l.Titia.34.§.qui invita.5.in fin.ff.de leg.2.l.libertus.17.§.2.ff.ad Municipal.l.honorem.10.ff.de mun.& honor.l.bona fides.57.ff. de Reg. Jur. c.bona fides.83.eod.in 6. Wesenbec. *Cons.339.n.204. volum.7.*
67 cum tamen eos saltem † qui commoda sentiunt, onera quoq; ferre ipsa æquitas suadeat, *§.ult.Inst.de legit.patron.tut. l.secundum naturam.10 ff.de R.Jur. l.un.§.4.C.de cad.toll.l placet.5.l.adinstructionem.7.C de SS.Eccles.l.omnibus 3. in fin. C. de vectigal.* gloss. & Dd. *in l.un.C.de vacat mun.lib.10.*Thomat *de collectis.§ exactio.n.10* Roland.à Valle*Cons.68.n.11.vol.1.* Wesenb.*Cons.303.n.36.& seq. vol.7.* Joseph.de Rustic.*ad l.cum avus. lib.5.cap.1.n.18.ff.de cond.& de-*
68 *monstr.* Adhæc etiam ædes † earumq; singulæ qualitates in considerationem sunt trahendæ: & civiles quidem sive oppidanæ, so zu Burgerrechtligen / quibusq; talia inhærent onera, nulla via, utcunq; privilegiatæ eas inhabitant personæ, eadem subterfugiunt, *l.munera.2.C.de muner.patrimoniorum.lib.10.* si præ-
69 sertim earum † possessores certas annuas pensiones ex iis percipiant, Joh.de Plat. *in l. hi penes. C. de agricol. & censit. lib. 11.per l. ædes 1.verb. domini domorum. ff.de via public.* Luc.de Penna *in l.as quidem.2.C.de annon.& tribut.lib.10 & in l.in his.2.C.de præd.navicul. lib.11.*Petr.Rebuff.*de privil.Scholar.privil.18.n.1.* Rol. à Valle *Cons. 66.n.32.vol.1.*Antibol. *de Muner.part.princ.3 §.2.n.52.*Cothm. *re-*
70 *spons.Acad.1.n.105.& Cons.25.n.24.* Exemtæ † verò sive privilegiatæ domus, quasq; Investituræ tales esse probant, nullo mo-
71 do talibus subjugabuntur oneribus. Et si qui † metatorii, quos non inscitè, cum magno Scaligero *lib.2.Ausonian.lect. cap. 24.* vocamus, commissarii, talia facere præsumserint, non immeritò juxta legum præscripta punientur, & vel in quinquaginta libras auri puri condemnabuntur, *l sancimus.6.C.de ad-*
72 *voc. divers.judic.l.3.Cod.Theod.de profess.& medic.lib.13.*vel † si δωροφαγίᾳ corrupti, Exod.*23.vers.9.* prout fieri solet, minus rectè processerint, ad normam *l.peræquatores.6. C. de censib. lib. 11.* castigabuntur, vel, si ære non valent, pro insigni hac injuria
73 † Lege Iulia de vi publica convenientur, *l.lege Julia.7.ibi: oratores. ff. ad L.Jul.de vi publ.* Petr Lenauder.*de privil. Doctor. part.2.n.12.*
74 aut † arbitrio etiam judicis rigorosè & exemplariter punientur, *l.medicos,6,C.de profess.& medic.lib,10,*Menoch. *lib.2. A.J.Q. cent.4.*

cent. 4. cas. 374. n. 1. Francisc. Pfeil. *Consil. 198. n. 9. §. immunitatibus. & §. præter arbitrium. vol. 2.* plura nos in personis Doctorum *Cons. 48. n. 56. volum. 2.* & si nec ad mandatum † magistratus, cui soli 75
tale Jus hospitii assignandi competit, Besold. *in thesaur. practic.* verb. Einquartierung. Ferdinand. III. in der Soldaten ordinanz/ sub dato Regenspurg 29. Novemb. 1640. §. Als erstlichen. se correxerint, & personas prænominatas liberaverint, sed sub prætextu necessitatis, quo casu etiamsi hæ aliquid, pro sustentatione erogare, Johann. Matthias *de contribution. cap. 6. n. 128. & seq.* Marpurg. apud Rovenstrunck. *n. 435. & seqq.* & Knechtgeld/ † 76
hoc est, pecuniam & collectam ad sustentandos milites in propugnaculis custodiendis constitutos dare cogerentur, Seiler. *in sentent. Cameral. 3. Jul. 1562. fol. 537.* Wehner. *in practic. Obs.* verb. Knechtgeld. ædes tamen earum † liberæ esse deberent, 77
l. fin. ibi: nec eorum domus ubicunq; positæ militem aut judicem suscipiant hospitandum, *C. de profess. & medic. lib. 10. l. 3. C. Theod. eod. lib. 13.* Guido Papæ *decis. 88. 388. & 399.* Natta *Cons. 1. per tot. volum. 1.* Hartman. Hartman. *lib. 2. practic. forens. tit. 52. n. 2.* Caspar. Anton. Thesaur. *decis. 93. n. 2. & 9.* frivolè & malitiosè in suo illegitimo proposito perrexerint, † ultra prædictas pænas 78
etiam infamia notabuntur, Scip. Gentilis *ad Auth. habita. cap. 7. §. notaq; infamia eis irroganda. C. ne fil. pro patre.* Ordinaria hæc † 79
munera sunt vel publica vel privata; Publica, quæ † respiciunt 80
publicam utilitatem, autoritatem & necessitatem, *l. honor. 14. §. viarum. 2. ff. de mun. & honor. l. sunt munera. 21. ff. de vacat. & excus. mun. l. un. C. de vacat. public. mun. lib. 10.* Alberic de Rosate *de mun. & honor. n. 13. & 14.* ut si † contra communem Imperii & Chri- 81
stianitatis hostem, vel etiam in felicissimam Cæsarei numinis expeditionem, vel circuli aut provinciæ salutem collatio facienda. Illas collationes, quas Imperiales, Reichs-Anlage/ Reichs-Steuer/ Reichs-Hülff/ Türckensteuer/ Türckenhülff/ Römerzug appellamus, quod spectat, † modò tamen Status, quorum in- 82
terest, vocati fuerint, & in pleno Electorum, Principum & Imperialium Civitatum Consilio in gemeinem Reichs-Rath deliberaverint, Tobias Paurmeister. *lib. 2. de Jurisdict. cap. 2. n. 15. & seqq.* & affinis noster Rümelin *part. 2. dissert. ad Aur. Bull. 3. thes. 4. & 18. ubi vide.* & consenserint, R. A. zu Cöln de anno 1512. §.

Und damit die messigung. Speyer de anno 1526. §. item als auff den Reichstagen Speyer de anno 1529. §. zum andern. Augspurg 1530. §. Und nach dem offenbahr. Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 213.* Besold. *de ærario. cap. 5. ibiq; subjecto Consilio. n. 49.* Bocer. *de collect. cap. 2. n. 8.* Goldast. *de Statut. & rescript. Imper. cap. 1.* Albin. *ad acta Pacific. Coloniens. Anno 79. 4 Mart. instit.* Sleidan. *lib. 1. de stat. Relig.* Thuan. *lib. 2. Hist. & lib. 39.* Clapmar. *lib. 1. arcan. Rerump. cap. 20.* Arnisæus *lib. 1. de Majest. cap. 3.* Cluten. *in Syllog. rer. quotid. conclus. 21.* Buxtorf. *ad Aur. Bull. conclus. 6.* Syring. *de pac. religion. conclus. 14.* Gothofred. Anton. *disput. Apolog. contra Vultejum. thes. 35.* Capitulatio Rudolphi II. ibiq; Dux Saxoniæ Johannes Ernestus. Capitulatio moderni Imperatoris Ferdinandi III. quivis pro modo fortunarum & patrimonii, sine ullo exemtionis & immunitatis respectu, præstare tenetur, *l. fin. §. patrimoniorum. 18. & seqq. & §. ab hujusmodi. 24. ff. de mun. & honor. l. jubemus. 10. C. de SS. Eccles. l. un. C. de indict. lib. 10. l. cum ad felicissimam. 2. C. de quib. mun. lib. 10. l. fin. C. quem. civil. mun. lib. 10.* Thomat. *de collect. §. sanè si negotium. n. 30.* Antibol. *de* Munerib. *part. 3. §. 4. n. 39. & 107.* Johann. Tileman. de Benign. *Apospasm. prodrom. Syntagm. 3. decis. 3. vot 9. n. 13. & seqq.* Modestin. Pistor. *Cons. 4. n. 1. lib. 1.* Gail. *lib. 2. Obs. 53. n. 3.*
83 sicquidem, ut etiam † oppida Papæ iisdem graventur, teste Gunthero *in Ligurino, lib. 9. vers. 192. & seqq.*

Non licet & fisco castella vel oppida Papæ
Collectis urgere suis, nisi tempore tantum
Quo princeps primam Romæ gestare coronam
Imperiiq; novos admittere gaudet honores.

84 quarum posterior tamen, † ut superflua, & proinde resecanda,
Nov. 143. cap. un. §. superfluò igitur eorum dubitationem resecantes. hodie rectè desiit, cum omnes sciant, ut ut passim in Annalibus
suis, ex Hildebrandina Doctrina, [illegible] aut [illegible],
85 & † omnipotentiam papalem Baronius extollat, & falsò propugnet, Casaubon. *in Prolegom. & Exercitat. in Baron. 15. diatrib. 15.*
ubi, more suo, egregiè, Georg. Valent. Winther. *in Parthen. litigios. lib. 1. cap. 6. n. 15.* Lansl. *in Consult. de prov. prærog. Orat. contra Italiã*
86 *pag. mihi 949.* ipsiq; etiam Pontifices sibi talem † potestatem arrogent, Aventin. *lib. 7. Annal.* quos proinde rectè Gunther. *lib. 6. Ligurin. vers. 340. & seqq.* carpit,

Ecce

Ecce paterna fides, & magni praesulis alma
Integritas, humilisq; Petri vestigia sectans,
Jam non ferre crucem Domini, sed tradere regna
Gaudet, & Augustus mavult, quam praesul, haberi.

Imperii † axioma, ejusq; coronam & administrationem, non 87
ad Papam, sed Principes Electores pertinere: Unde iterum recte Gunther. *lib. 1. Ligur. vers. 233. 234. 242. & 243.*

Francorum proceres, quos inclita robora regni,
Et validus nunquam pudeat dixisse columnas,
In manibus vestris regnum est, ea quippe potestas
Ad vos more suo, semper viduata recessit.

ubi optimè Rittershus. *lib. 1. cap. 3. n. 3.* Arum. *discurs. 3. ad Aur. bull. thes. 24.* sic quidem, ut multi ordine Imperatores Papalem inaugurationem, † ad imitationem populi Hebraei ortam, Levit. 88
8. 1 Reg. *9. 2* Reg. *2. 3* Reg. *1.* Cluten. *in sylloge. conclus. 4. lit. D.* insuper habuerint non solùm & omiserint, Bodin. *lib. 2. de Republ. cap. 6.* Guicciardin *lib. 13. histor. Italic.* Arum. *d. loc. discurs. 2. thes. 10.* sed etiam plura exempla ab Archiepiscopis Electoribus coronatorum Imperatorum extent; ut Ottonis III. & aliorum † à 89
Coloniensi, cujus hic honor proprius, Gunther. *lib. 1. Ligur. vers. 445. & seqq.* ibiq; Rittershusius.

Imposuit capiti gestamina regia sacro
Arnoldus, quo tunc pastore Colonia dives
Gaudebat, (quippe hunc veteris sibi juris honorem
Vindicat ille locus.) ——————

& lib. 6. vers. 612. & 613.

—————— *pastori prima recentis*
Agrippina tuo conceditur unctio regis.

Cisner. *in Orat. de Ottone III.* Petrus de Andlo *lib. 2. de Rom. Imp. cap. 6. ibiq;* Freher. Hartman. Maur. *de coronat.* Caroli V. & Matthiae à Moguntino Archiescopo, Bernhard. Praetor, amicus noster, *in actu cororationis Matthiae.* Arum. *d. loco discurs. 3. thes. 17.* priori verò consimilis habetur collatio, quae † ad conservandũ 90
Imperii regimen generale, zu Erhaltung deß Reichs Regiment/ indicitur. R. A. zu Augspurg de anno 1500. Von ordnung deß Regiments. tit. Von Soldaten/die auffgesetzt vnd gehalten werden sollen/auch was ein jeglicher Mensch geben sol. item quae ad usum

Cameræ Imperialis, zu Unterhaltung deß Cammergerichts/imponitur, Ordin. Camer. *part.2.tit.10.* Gylman. *tom.1.Symphor.part.2.tit.6.vot.1.n.11.* præjud. Cameral. *verb. Collectarum exactio.* Rom. *13.vers.6.& seq.* ubi Emel. Tremell. *in notis ad Syr. versionem.* Besold. *lib.1. Politic.cap.4.n.33.& de arario.cap.1.n.6.* talesq; collectas
91 & talia † tributa non solventes nec in conscientia tuti existimantur, Ludov. Molina *de Just.& Jur.tom.3.disp.674.* Wehner. *in Metamorph.Rerump.cap.12.à princ.* sed solvere denegantes, in
92 principis † contemtum, in crimen læsæ Majestatis incidere dicuntur, Gigas *de crimin.læsæ Majestat.quæst.36.n 2.& seqq.* Tribu-
93 tum etenim † præstatur in recognitionis & obedientiæ signũ, notaq; est & τεκμήριον dominii universalis, quod Respublica in singulorum bonis habet, *l.nulli.28.C.de Episc.& cleric.c.2.de censib.* Petra *de fideicomm.quæst.12. n. 164. 168. 392. & seqq.* Johann. de Anania *Cons.8.n.53.* Johann. Philipp. Monspel. *Cons.1. n. 1.* Tholos. *lib.9.de Republ cap.1.n.11.* Knichen. *de Superior.jur.cap.3.verb.collect a.n.322.& seqq.* Rosenthal. *de feud.cap.5.conclus.74.* Facius Polit. Livian. *art.40.fol.73.* Besold. *lib.1.Politic.cap.4.n.33.vers.3.* Marpurg. *Consil. singul. de collectis & contribut. n. 8. & seqq.* Jus regis
94 † est, ut à regno alatur, & quidem pompa regali: tum ut ei regnum subministret omnia quæ necessaria fuerint, & ad bella gerenda, & ad pacem conservandam. Hæc à populo regi subsidia debentur, & necessariò à populo fideli solvuntur, Dominic. Soto *lib. 3. de Just. & Jur. quæst.6.art.7.* Thomas Stapleta. *in promtuar. Moral. Domin. 22. post Pentecost. fol. 583.* Affinis noster Polycarpus Leyserus im RegentenSpiegel / in der Predigt am anfang deß Landtags. *fol. 228.* Georg. Rollenhagen *lib. 2.* deß
95 Froschmeußlers. *part.3.cap.6.* Et prædictas quidem † collectas Imperiales, licet omnibus Imperii civibus oneri sint, ipsi status primitus ex Cameris & publicis suis proventibus, proprioq; marsupio solvere tenebantur *l.ult.C.de privil. dom. August. lib 11.l.multi.1.C.de navib.non excusand.lib.11.* Bald. *in l. neminem. 11. n.1.C.de SS.Eccles.* R.A. de anno 1542. §. Vñ nach dem der Churfürsten. & §. Es sollen auch alle/rc. Petr. Frider. *lib. 2. de mandat.*
96 *cap.44.n.4.& seq.* utpote qui † annuas indictiones ordinarias, quas primum erogare possent, antequam subditos suos gravarent,

rent, haberent, *d.l.ult.C.de privil.dom.August.lib.11.* Cyrus & Alberic. *in d.l.neminem. 11. C. eod.* Bocer. noster *de Regal. cap 3.n.214.* Quod hodie † ex novissimis Imperii Recessibus ipsis remissum, 97
& simpliciter indultum, ut eas, sive ad menses, sive per æs & libram imponantur, nulla obstante præscriptione, pacto vel privilegio, à suis subditis exigere, & solis subjectorum facultatibus imponere possint, R.A. zu Augspurg de anno 1548. ibi. Daß derwegen eine jede Obrigkeit macht haben soll / seine Unterthanen / Geistlich vnd Weltlich / sie seyn exemt oder nicht exemt, gefreyet / oder nicht gefreyet / mit Stewer zu belegen / † doch höher 98
oder weiter nicht / dann so fern einer jeden Obrigkeit gebührend Anlag erstreckt / R.A. de anno 1566. §. Dieweil, ibi: daß den Ständen / die hiebevor mercklich vnd kündlich beschwert / ohnerschwinglich diese Hülff auß ihrem Cammer-gütern vnd gefällen darzu strecken / R.A de anno 1582. § vnd nach deme / ibi: daß den Ständen solche beharrliche Hülff auß jhren eygnen Cammergütern vnd Einkommen zu leisten ohnerschwinglich fallen will. & R.A. de anno 1594. Collegium Lipsiens. apud Modestin. Pistor. *Cons. 9. n. 4.5.7.& 8.lib.2.* Regner. Sixtin. *lib.2.de Regalib.cap.14.n 129.& seqq.* Knichen. *de Saxon.non prov.jur.verb. Ducum Saxoniæ. cap.5. verb.* Stewer / Folge. *n.321.& seqq.* Besold. *de ærar. cap.5. ibiq. subjunct. Cons.n. 98.* ita tamen ut ultra eam, quam Imperio debent summam, quæq; in Imperii † Matriculâ, apud Wehnerum *in pract.* 99
Observ.verb. Matricul. & nonnihil apud Besoldum *in thes.pract. verb.* Reichs Anlage. & Reinking *de regim.secul.& Ecclesiast. lib. 1.class.3.cap.8.n.25.* videndâ, descripta eas extendere nequeant, Sie sollen solche Stewer von jhren Vnterthanen colligiren oder einfordern / folgends an gewisse Ort oder Legstädt verschaffen / doch über die in matricula Imperii jedem designirte Summam nichts exigiren, oder in jhren eygnen Nutzen verwenden / R.A. zu Speyer de anno 1547. Augspurg 1548. Regenspurg 1557. Augspurg 1566. vnd Regenspurg 1594. Gail. *lib.2. Obs.13.* Regner. Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.4 n.31.* Matth. Stephan. *lib.2. de Jurisdict. part.1. cap.1.memb.1.n.100.* Bocer. *de collect. cap.2.n.12.* Besold. *d.Cons. n. 49.* Wehner. *d.loc verb.* Schatzung. *§. & est collecta generalis.* Imponuntur † autem publicæ & Imperiales tales collectæ regulari- 100
ter, quod innuimus, per æs & libram, Nach den Hufen vnd

Vermögen/*l. omnes. 12. C. de oper. public. l. si unus. 67. princ. ff. pro soc. l. rescripto. 6. §. ult. ff. de mun. & hon.* Bart. *in l. si se. 4. n. 2. ff. de re jud.* Bald. *in. l. etiam. 5. n. 28. C. de execut. rei judic.* R. A. zu Speyer de año 1542. Thomat. *de collect. §. exactio. n. 12.* Mynsinger. *respons. 1. n. 82. decad. 15.* Cothman. *Cons. 11. n. 1. & 219. volum. 1.* Coler. *de process. execut. part.*
101 *2. cap. 3. n. 384.* Berlich. *part. 1. conclus. 52. n. 22.* aut pro modo † possessionis soli & prædiorum, quæ Jugatio dicitur, *l. fine herede. 32. §. Lucius. 6 ff. de admin. tut. l. rescripto. 6. §. ult. vers. contributiones. l. mun. 18. §. patrimoniorũ. 21. vers. nam quadam. ff. de mun. & honor. l. indictiones 3. C. de ann. & trib. lib. 10. ibiq;* Cujac. *& in Rubr. l. Imperatores. 7. ff. de public. Novell. 128.* Remig. de Gonnii *de charitat. subsid. quæst. 60. n. 7.* Besold. *de ærario. cap. 4. n. 18. vers. 3.* quandoq; verò, necessitate urgente, & ubi vires patrimonii non sufficiunt, etiam
102 † per fumantes, Nach den Fewerstädten/ Antibol. *de Munerib.*
103 *part. 3. §. 2. n. 45. & seqq.* aut, † quod tamen genus exactionis est gravissimæ, Casaubon. *Exercit. in Baron. 16. diatrib. 6. in fin.* &
104 ideò regulariter † non adhibendum, *l. indictiones 3. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Bald. *2. Feud 56.* per capitationem, id est, capitis censum sive tributum, Nach den Häuptern / Exod. *30. vers. 12.* 3 Reg. *12. vers. 4.* & 2 Reg. *15. vers. 20. l. ult. §. sive autem. pen. ff. de mun. & honor. l. sacrosanctæ. 1. C. de SS. Eccles. Rubr. & l. un. C. de capit. civ. l. ne quis. 1. C. ne rustic. ad ull. obseqv. lib. 11. l. fin. §. qui annonam. ff. de muner. & honor.* Thomat. *d. loc. n. 11.* Enenckel. *de privileg. lib. 1. privileg. 1. n. 11.* Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 1. tit. 2. vot. 2. n. 138.* ubi Weyhsa-
105 stengeld/ vocari scribit. dum nimirum † omnibus generaliter, pauperibus & divitibus, Mann vnd Weibspersonen/ Vatter vnd
106 Mutter/ Kinder vnd Gesind/ † & pauperibus quidem exiguum
107 quid, puta ein Schilling/ † divitibus verò pro ratione patrimonii & jumentorum etiam, Remig. de Gonnii *de charitat. subsid. quæst. 60. n. 6. & 7.* Jul. Ferett. *de gabell. n. 468.* Antibol. *de Muner.*
108 *part. 2. n. 5.* unde † non inconcinno quoq; nomine Klawensteiwer/ tributum scilicet pecuarium, sive ungularum exactio, quæ de quolibet animali dependatur, nominatur, Aventin. *lib. 8. fol. 391.* Henricus monachus in Rebdorf. *ad annum 1344. fol. 435.* Gerhard. de Roo *lib. 2. annal. Austriac. fol. 69.* Knichen. *de Saxon. non*
109 *provoc. jur. verb. Ducum. cap. 5. n. 342.* modò † tamen subditi sint, non forenses, *l. libertus. 17. §. sola ratio. 5. & § sola domus. 13. ff. ad Municip.*

nicip. l. cum neq; 4. l. privilegio. 6. C. de incolis. lib. 10. Festas. *part. 2. de collect. cap. 1. n. 12. & seq.* Remig. de Gonnii *d. loc. quæst. 61. n. 27.* Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 197. & seqq.* certi aliquid indicitur, *l. munerum. 18. princ. & § mixta 26. & § hæc omnia. 28. ff. de mun. & honor.* R. A. zu Wormbs de anno 1495. tit. Von den gemeinen Pfenning. Cöln de anno 1512. §. Und damit der arme. Augspurg de anno 1518. §. Und nemlich dieser meynung / Bocer. *d. loc. n. 215.* Besold. *in thes. pract.* verb. Reichs Anlag / & verb. Reichssteweꝛ / qua ratione, licet † personæ inhæreant, & personam concomitentur, sui tamen essentia non sunt personales, à personis exigendæ, sed ab omnibus persolvendæ, ratione personæ, Alberic. de Rosat. *de Mun. & honor. n. 17. in fin.* Remig. de Gonnii *d. loc. quæst. 60. n. 6.* ipsa siquidem † impositio directò respicit rem ipsam, obligatio verò & solvendi vinculum, in pauperibus præprimis, personam concernit, Bald. *in Auth. defuncto. vers. modo quæro. C. ad S C. Tertull.* Obligatio in personam dirigitur, licet causa finalis sit res ipsa, Bald. *in l. un. n. 3. C. de sentent.* quæ pro eo quod interest; & sic collectæ † materialiter sunt onera rerum formaliter subjectarum personarum, Bald. *in l. propter. 5. in fin. C. qui bon. ced. poss.* Thomat. *d. loc. §. molestia. n. 8.* Natta *Cons. 149. n. 4.* Cephal. *Cons. 636. n. 60. lib. 5.* Gothm. *Cons. 11. n. 51. volum. 1.* & quia † Materia & forma unum totum constituunt, non ineptè mixtæ dici possent, Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 80. n. 3. & ibi in addit. lit. D.* Bocer. *de collect. cap. 7. in fin.* Nos *supra in proœmio paulo ante finem.* hancq; Capitationem Gunther. *lib. 4. Ligur. vers. 521.* Capitolitiam † summam, *& lib. 8. vers. 579.* capitolitium censum vocat: dum priori loco scribit:

110 111 112 113 114

—————— pauciq; latrones
Improba Romano poscunt à Rege tributa,
Cujus ad arbitrium disponitur omne tributum,
Et capitolitiam cogunt expendere summam.

ubi Rittershus. *in notis lib. 4. cap. 2. n. 9.* posteriore verò canit:

Et capitolitium certo sub tempore censum.

Et ab his, & similibus † Imperialibus collectis, nemo, ut ut privilegiatus, aut cujuscunq; status sit, eximitur, ut & nec is, qui Comitatu quodam, Frey / gerühiglich ohne Steweꝛ investitus 115

est,

est, *l. omnes. 5. C. de annon. & tribut. lib. 10.* R. A. de anno 1548. §. Wiewol nun/ibi: sie seyn exemt oder nicht exemt. Modestin. Pistor. *Cons. 4. n. 5. & seqq. vol. 1.* Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdictione part. 1. cap. 1. memb. 1. n. 101. & seqq.* Bocer. *de collect. cap. 2. n. ult.* à
116 † muneribus siquidem & indictionibus ordinariis nemo excusatur, etiam nec is qui privilegium & excusationem ab iis habet, *l. omnes. 1. C. de indictionib. lib. 10. l. muneris. un. C. de vac. publ. muner. lib. 10. l. vacuatis. 19. C. de decurion. lib. 10.* Matth. Stephani *d. loc.*
117 *num. 6.* sed si necessitas exigit † in commune omnes utilitatibus publicis obedire convenit, *l. multi. 1. C. de navib. non excusand. lib.*
118 *11.* nec † contra devotionem publicam impetrata immunitas valere debet, sed, cum circa omnes par & æqualis illationis forma tenenda, *l. in fraudem. 7. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Nicol. Fe-
119 stas *part. 1. de collect. cap. 1. n. 20. & seq.* omnes † omninò ad oblationem functionum publicarum urgeri oportet, *l. omnes. 1. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Matth. Stephani *d. loc. n. 104.* & quidem non
120 Jure Statuum † proprio & vigore regalium, sed in modum executionis, cum hujusmodi subcollectatio statuum, non sit de eorum regalibus, Rutger Rulant *de commissar. part. 4. lib. 2. cap. 6. n. 10.* atq; ita in Camera Imperiali votatum est in causa Teutschenmeisters contra Ottingen Meichsner. *decis. Cameral tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 92.* Johann Rüchinger. *cent. 4. Obs. 29.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 31.* Besold. *de Ærario. cap. 5. ibiq; subnex.*
121 *Consil. n. 49.* Istas autem, † Circulares scilicet, quod attinet, collectas, eæ, utilitatem Orbis Romani concernentes, Imperii Cir-
122 culis imponuntur, vulgò Kreißstewer. Horum autem † circulorum primitus sex tantum fuerunt, Francicus nimirum, Bavaricus, Suevicus, Rhenanus, Westphalicus & Saxonicus, R. A. de anno 1550. tit. Wie zwantzig Personen in das Regi-
123 ment genommen seyn. §. ult. quibus † postea, Justitiæ in Imperio, paciq; publicæ, sanctionibusq; tuendis atq; sententiis, mandatis, aliisq; rebus felicius expediendis, diviso Saxonico, Westphalico & Rhenano, quatuor adhuc additi, Austriacus, Burgundicus, Electorius Rhenanus, & Superior Saxonicus, & ita decem constituti sunt, R. A. zu Cöln 1512. & R. A. zu Nürnberg de anno 1522. Jacob. August. Thuan. *lib. 2. Histor. à princ.* Wehn. *in pract. Obs. verb.* Stand deß Reichs/ §. *dividuntur autem.*
&

& unusquisq; horum circulorum † suos Duces, Legatos & Con- 124
siliarios, Kreiß Obriste/zugeordnete und Räthe/habet, & pro ar-
bitratu suo eligit, quibus proporrò † Jus & potestas edicen- 125
di conventus, Außschreibende Fürste/& ordines ad certum tem-
pus per literas, vulgò Kreißtages außschreiben/ in quandam cir-
culi urbem convocandi attributa, quo ubi conventum est, le-
gati ordinum apud principem, vel si hic officium suum negli-
gat, vel facere impediatur, uni ex adjunctis in singulis circulis
legati munere fungenti, qui Nachgeordneter vocatur, cum reli-
qui zugeordnete appellentur, König *in theatro polit. cap. 27. part. 1.
n. 11. & seqq.* Bertram *de Comit. thes. 14. & seqq.* Besold. *d. loc. verb.*
Kreißtag. nomina ac mandata sua edunt. Et die conventui in-
dicta legatis in curia considentibus, quibus de rebus † in com- 126
mune consuli operæ pretium sit ejus, penes quem, ut diximus,
indicendi conventus Jus est, legatus proponit, ac primus sen-
tentiam dicit, licet interdum aliter observatum viderim, ut
nimirum is non statim, sed vel ipsi proximè assidens & dignior,
vel etiam postremus omnium, quid sibi videatur, aperiat, &
postea, eo ordine, quo consident, singulorum sententias ro-
get, & quod majori parti, † non ex partibus collegii, sed ordi- 127
num numero æstimatæ placuerit, decreti circularis habeat vi-
gorem, R. A. zu Augspurg de anno 1555. §. Und damit die. Ita
tamen, ut de rebus, de quibus individuam † & collegialem 128
circulus dispositionem habet, instituatur consultatio. Si enim
aliena & privata eò trahantur, ut in omni privata conven-
tione, ita hic quoq; vel consentiendi vel dissentiendi, non
ὡς συμπάντων, ἀλλ' ἑκάστου, ut ait Aristoteles *lib. 3. Polit. cap. 11.* liberum
est arbitrium. Nulla enim vel circulis † in singulos ordines, 129
vel ducibus & adjunctis in circulos, præter eam, quæ constitu-
tionibus defertur, permissa est autoritas, R. A. zu Augspurg de
anno 1555. §. und obwol. ut regulariter commissæ potestatis † 130
ea est natura, ut fines & limites mandati non excedat, Angel.
in l. diligenter. 5. in princ. vers. item nota. ff. mandat. Innocent. *in c. su-
per literis. n. 3.* gloss. *in c. cum dilecta. verb. juris ordinem. ubi* Cardin.
n. 3. & Collect. *n. 5. de rescript.* Angel. *Cons. 138. n. 2.* Johann. *Bapt.*
Asinius in practic. Civil. part. 1. §. 2. cap. 1. n. 5. Vincent. de Franchis
decis. 699. n. 2. part. 2. nec † valeat, si in minimo ab eis discedatur, 131

N Cabal-

Caballin. *milleloqv.762.part.2.*Magon.*decis.Lucens.154.n.9.* Isti
132 verò circulorum † conventus, die Kreißtag sunt vel Universa-
les, vel Particulares: Illi, cum omnes circuli: Hi, cum quidam,
vel unius tantum circuli status conveniunt, dict. R.A. de anno
1555. §. vnd damit. §. vnd soll der gesetzte Obrister. §. Im fall
aber. §. wo nun dieser. & §. Alsdann ferner die Notdurfft. Besold.
133 *in thes. practic.* verb. Kreißtag. quod ordinariè singulis † annis
semel, ac necessitate efflagitante sæpius fieri debet, unde & ne-
gotia vel causæ, ob quas conventus indicentes principes, quo-
rum alter plerumq; est Ecclesiasticus, alter Secularis, vulgò
außschreibende Fürsten vel in Imperiali, aut magna alteri subje-
cta civitate, ubi & sua habent archiva, conveniunt, Rutger Ru-
134 lant *part.2.de commiss.lib.5.cap.4.n.54.* vel sunt Ordinariæ, † vel
extraordinariæ. Ordinariæ sunt eæ, quarum causa decem illi
circuli instituti, ac quæ ipsis perpetuò expediendæ ab Imperio
injunctæ sunt: ac primò omnia, quæ ad pacis publicæ con-
servationem, & sententiarum ac reliquarum constitutionum
ac mandatorum Imperialium executionem pertinent, R.A. zu
Nürnberg de anno 1522. *in princ.* & tit. Hernach folgen die
zehen Kreiß/wie vnd in welche Ort die in das Reich außgetheilet.
quæ in specie huc referuntur eleganter ex Imperii Recessibus
& Constitutionibus expressit Petrus Denaisius in Jure Came-
rali. *tit.212.verb.pacis publicæ constitutio. & 3.seqq. & verb.commer-
cia.§.7. & fin. verb. moderationum causæ. §. 1. verb. monetarum edi-*
135 *ctum. §. 13. 31. & 33.* Extraordinariæ verò, † quæ propter præ-
sentem necessitatem circulis ab Imperio injunguntur, quales
sunt de Contributionibus, Monetis probandis vel reproban-
dis, præsentatione Assessorum Cameralium, executionibus
contra contumaces faciendis, Ordin. Cameral. *part.2. tit. 9. §.*
vnd ob sich. Reinkingk. *de regim. secul. & Eccles. lib.2.class.4 cap.2.
per tot.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Kreißtag. verb. Reichstag. &
verb. Ständ deß Reichs. & si quæ horum negotiorum expe-
diendorum causa à principibus & adjunctis circularibus col-
lectæ imponantur, rectè Circulares nominantur, R.A. zu Aug-
spurg de anno 1555. §. Ferner als. anno 1582. §. Neben/vnd
über. & R.A. zu Regenspurg de anno 1594. §. auff dem Fall nun.
& §§.

& §§. seqq. Dn. Bocer. *de collectis.cap.3.n.6.* Has verò † provin- 136
ciales tandem quod concernit, eas dicimus, quas quivis Status vel Princeps, pro utilitate territorii sui, & pro curis & laboribus, quos sustinet, nec non in compensationem expensarum & sumtuum, quos pro administratione Justitiæ, conservatione regiminis & Status, pro pace item & quiete inter subditos servanda, ut & salariis Officialium facit, *l. benè a Zenone.3. §.pen. in fin.C.de quadr.præscript.l.congruit.13.ff. de offic.præsid.* Alexand. *in l.1.n.3.ff.de off.ejus cui.* Dd. *in l.divortio 7.§.si vir.13.ff.sol. matrim.* Johann. Copus *lib.1.de fructib.cap.1.* Campeg. *de dote.quæst.33. & 34.* Simon de Prætis *Cons.100.n.1.cent.3.* subditis suis quotannnis rectè indicit & legitimè percipit, † unde & Landstewer vocantur, 137
Gylman. *Symphor.tom.1 part.2.tit.6.vot.7.n.47.* Gœdd. *Cons. Marpurg.16.n.1.volum.4.* Weil sie durch das gantze Land gehen/ vnd in gemein auff jederman geschlagen werden/ Wehner. *in pract. Obs.* verb. Gemein. §. Sic gemeine Landstewer est. Besold. *thes. pract.* verb. Landstewer/Landbede. quas nos ad differentiam extraordinariarum multiplicatarum naturam ordinariarum non solum induentium, sed hodie planè indutarum, pro ratione loci, Ordenliche Schatzung vnd einfache oder Pfenningstewer/da nemlich von 100. fl. 6. batzen Jährlich gegeben werden/ nominamus eò scilicet, quod pro singulis † florenis annuis, aut patrimo- 138
nio æstimato, ejusq; viribus, *l.indictiones.3.C. de annon. & tribut. lib.10.* Bald. *Cons.387.lib.3.* Cravet. *Cons.195.n.3.& 4.* Simon de Prætis *Cons.100 n.5.cent.3.* singuli nummi stato tempore exsolvendi veniant, Salicet. *in l.fin.n.4.C.sine cens.vel reliqu.* Bald. *Cons.112.n.6. lib.2.* Simon de Prætis *d.loc.n.9.* Besold. *in thes.practic.* verb. Landstewer. *& in Consilio tractat.de ærario subjuncto.n.75.* Gail. *lib.2. Obs. 52.n.5.* Nicol. Everhard. *Cons.10.n.28.volum.1.* Caspar Klock *de contributionib.thes.53.lit.C.* Exiguntq; status Imperii tales collectas jure suo proprio, vigore † scilicet Regalium, quæ vel ab Impera- 139
tore obtinent, vel præscriptione legitima acquisiverunt, vel etiam consuetudine & privilegio possident, Gunther. *lib.8. Ligur.vers.579.& seqq.*

Tanta tamen clari fuit indulgentia Regis,
Ut quicunq, bonâ priscorum munere regum
Hactenus ista fide possederat, idq, probare

Legitimis poterat, vel demonstrare tabellis,
Principis assensu titulo gavisus eodem
Nunc quoq; possideat. ————————

nec ad earum impositionem consensu superioris indigent, *c. super quibusdam. §. praeterea. de Verb. Signif.* Innocent *in c. si diligenti. n. 5. de praescript.* Jacob. de Asello *de Jure Adhoa n. 24.* Jacobin. de S. Georgio *de feudis. verb. qui quidem investiti. n. 75. vers. non est dubium.* Guid. Papae *Consil. 1. n. 13.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 83. n. 5.* Mynsing. *respons. 1 n. 97. decad 11. respons. 1. in princ. decad. 15.* Wesenbec. *Cons. 27. n. 20. & Cons. 40. n 8. volum. 1.* Borcholt *in c. un. n. 53. & 85. quae sint regalia. 2. Feud. 56.* Regner. Sixtin. *lib. 2 de Regal. cap. 14. n. 32.* Knichen *de jure territor. cap 3. n. 209. 220. 342. & seqq.* Herman. Meyrer *lib. 2. de praeferent. credit. tit. 4 n. 5.* Bocer. *de Regal. cap 3. n. 218. & seqq.* ubi tamen de extraordinariis, de quibus suo loco,
140 loquitur. & quod de Regalibus † summisq; Principum reservatis sint, iisq; omninò qui regalia habent, competant, praeter jam adductos, post *Bartol. ad l. 1. n. 24. C. de mulier. & in quo loc. lib. 10. Bald in d. c. un. n. 6. &* Andr. de Isernia *n. 60. quae sint regal.* Paris. *Cons 25. n. 1. & 53. vol. 1.* Socin. seni. *Cons. 7. n. 6 lib 3.* Socin. jun. *Cons. 98. n. 16. lib. 3.* Cravet *Cons. 195. n. 1.* Wesenbec. *Cons. 45. n. 19. & seq.* Alciat. *respons. 45. n. 5. lib. 9.* Schurf. *Cons. 59. n. 2. cent. 1.* Natta *Cons. 487. n. 22. volum. 3.* Decian. *Cons. 41. n. 1 & seqq vol 2.* Menoch. *Cons. 32. n. 30. vol. 1.* Anton. Trigon. *sing. 23. n. 2.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. de regalibus. conclus. 73 n. 1.* testatur quoq; Goeddaeus *Cons. Marpurg. 16. n. 72. vol. 4.* & Cothman. *Cons. 3. n. 253. & seqq. volum. 4.* Et rectè: non solùm enim expresso Jure id statutum invenitur, *d. c. super quibusdam. §. praeterea. de Verb. Signif. l. 1. C. nova vectig. instit. l. un. C. de superindict. lib. 10. l. placet 8. C. de excusat. mun. lib. 10.* verùm etiam collectae, disertis verbis inter regalia recensitae reperiuntur, *in d. c. un. quae sint regal. 2. Feud. 56. l. cum satis. 23. §. caveant autem. C. de agricol. & censit. lib. 11.* Rutger Rulant *decis. jur. controvers. quaest. 11.* Abbas *Cons. 13. n. 4. Cons. 20. n. 1. vers. quinimò potest. & Cons. 61. n 5. vol. 2.* Cravet. *Cons. 195. n. 1.* Voltzius *Cons. 2. de Inquisit. n. 26.* ibiq; affinis noster conjunctissimus Jacob. Schutzius *in not. lit. f.* accedit, quod, † cum principes in suis territoriis idem, quod Im-
141 perator in universo orbe Romano potest, Jus habeant, Castrensis,

tis, quem ferè omnes secuti, *Conf.34.n.2.& 4.vol.2.* Dec. *Conf 2.n. 165.vol.1.& Conf.5.n.17.& seq.vol.4.* Cravet. *Conf.135.n.2. Conf. 404. n.15.& Conf.411..n.48.& Conf. 983. n.1.* Menoch. *Conf.601.n.1.vol.7.* Pancirol. *Cõf.119.n.40.& seqq.* Peregrin *Conf.3.n.44. vol. 2* Pacian *Conf.149.n.3.& seqq.* Cacheran. *Conf.9. n. 2. & 3.* Prosper Farin. *in praxi Criminal.quæst.29.n.110* Schrader *de feud.part. 2.part. princ. 9. sect.10.n.36.& seqq.* Gail. *lib.1.de pac.public.cap.6.n.10.* Dauth. *de testamentis.tit.de causa efficient.n.37.* Caspar Glock *de contribution. thes.9.* ad ejus exemplum quoq; præter ordinarias statas, omnis generis indicere possint, Bald. *in c.un.n.6 quæ sint regalia. 2. Feud. 56.* Bart. *in l.actor.C.de re judic.* Scipio *lib 3. decis. Cameral.132.* cum in toto † partem contineri verum sit, Scaliger. *lib.4. de caus. Latin. 142*
Linguæ. cap. 101. post princ. & species sub genere † positæ caudas 143
adinvicem colligatas habeant, glossa *in c.accusatus.8.§.cum vero verb.judicem.de hæretic.in 6.* & qui una specie † collectarum usus, 144
omnes ejus Juris species, etiam de novo emergentes, acquisivisse dicatur, Alexand. *Conf. 68. n. 18. & 19. & Conf. 210. volum. 2.* Schurf. *Conf.28.n.28 & 29.& Conf.59.n.26.& seq.cent.1.* Modestin. Pistor. *Conf.4.n.41.volum.1.* Dn. Socer Harpprecht *princ.n.208.& seq.Inst.de usucapion.* Reinkingk *de regim.secul.& Eccles.lib.1.class.5. cap.4.n.169.& seq.* sicq; , & quod regalia habeantur, sæpius votando & decidendo in Camera Imperiali conclusum, Meichsner. *tom.2.decis.Camer.lib.1.decis.6.n.129. §.quamvis enim. & n.40. & tom.3.decis.1.n.13.* Gylman *lib.2.rer.judic. decis.14. n. 27. & Symphor.tom.1.part.2.tit.6.vot.1.n.33.& vot.4.n.20.35.& 42.& vot.6.n. 4. & 5.* Tileman. de Benignis *Syntagm.2.decad.1.vot.5.n.37. & vot. 6. n.4.& seqq.* Rutger Rulant *part.4.lib.2.de commiss.cap.6.n.1.* ubi in caula Augspurg contra Pfaltz Neuburg/ Ingelheim contra Pfaltz/ & Wangen contra alle Bawern zu Labes / ita observatum esse scribit Dn. *Bocerus de collect. cap. 1. n. 20.* & Besold. *d. Conf. n.79.*
Quod autem quidam Jurisdictionem † fundamentum opi- 145
nantur collectarum, Cravet. *Conf.195.n.1.& Conf.201.n. 4.* Natta *Conf.487.n.22.vol.3.* Anchoran. *Conf.10.n.1.& seqq.* Paris. *Conf.23.n. 51.& seq.* Thomat. *de collectis.§.molestia.n.6.& 7.* Decian. *Conf.42.n. 41.volum.2.* & has illius fructus & reditus *per l.munus. & ibi* Alciat. *ff.de V.S.* Thomat. *d.loc.§.exactio.n.26.§.subueniunt.n.19.§.molestia.n.7.& 9.& §.exactis.n.36.* Anchoranus *Conf.218.* Nicol. Festas.

de æstimo & collect.part.2.cap.2.n.1. Tileman.de Benignis *syntagm. 2.decad.1.vot.5.n.2.* Goedd. *Cons.Marp.16.n.73.& 74.volum.4.* non simpliciter ita accipiendum, sed tum demum procedit quando comuni decreto communitatis, ob necessitatem ejusdem, imponuntur, non autem quando per modum præcepti aut jurisdictionis decernuntur, Wesenbec. *Cons.27. n. 20. & 26.& Cons. 45.n.21.vol.1.* Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14.n.22.& seqq.* Johañ. Köppen *quæst 32.n.2.* Thomat. *d.loc.§.ne scienter.n.1.4.& seqq.* Winzler *de collect.Obs.4.* Bocer. *de collect.cap.1.n.24.& cap.5.n.9.* Matth. Stephani *lib.2.de Jurisdict.part.2.n. 40. & seqq.* vel etiam procedit per modum præcepti, quando loci dominus pro utilitate & necessitate communi collectam mediocrem & decentem indicere intendit, *per text.in l.omnes 12.C.de operib.public.l.neq; societas.1.§ quibus autem.1.& § quod si nemo.2.ff.quod cujusq; univers.nom.* Bocer. *d. ctis locis.* qua ratione, ut locus seu villa collectas solvens, ita etiam collectas ipsas de territorio esse respondit, Alexand. *Cons.55.n. 4.volum.4.* Gutierrez *lib.3.quæst.civil.15. n. 20.* Decian. *Cons.41.n.41.volum.1.* Cothman. *Cons.11.n.41.volum.1.* Caspar
146 Klock *de contribut. thes. 6. lit. B.* Nullo verò modo † Baldo *in l. etiam.5.n.13.C.de execut.rei judic.& l.more majorum 5.ff.de jurisdict.* Nicol. Festas *de æstimo & collect.part.2.cap.2.n.3.& seqq.* Bidenbachio *quæst.Nobil.7.§.de collectis.&* Fichardo, *Cons.20.n.8. & 9. vol. 2.* qui Jus collectandi mero adscribunt Imperio, der Kreißlichen Obrigkeit/ astipulari possumus : Diversissima siquidem
147 † sunt, & separata, Thomat. *d.loc.§.exactio. n. 23.* Gyland. *decis.11. n.6.& 12.lib 1.* Wesenbec. *Cons.45.n.8.vol.1.* Gyiman. *tom. 1. Symphor.part.2.tit.6.vot.6.n.22.* & Jus collectandi in pecunia, unde
148 fortè rectius mixto † imperio adscriberetur, Besold. *in thes.pract.*
149 *verb.* Stewer *§.Jus collectandi.* hoc verò † in sanguine consistit: Est namq; potestas gladii ad animadvertendum facinorosos homines, *l.imperium.3.ff.de Jurisdict.l.solent.6.in princ.ff.de offic.procons.l.illicitas.6.§.qui universas.ubi gloß.ff.de offic.præsid.l.quæcunq; 1.ff. de offic.ejus cui mand est jurisdict.l.cum Divus.1.C.qui non poß. ad libert.perven.* & quidem publicæ vindictæ causa, *l.congruit.13.ff.de offic.præsid.l.locatio.9.§.quod illicitè.1.ff. de public. & vectigal.* Scipio Gentilis *lib.3.de Jurisdict cap.2.& seqq.* ubi notatu digna, à qua potestate Jus indicendi collectas longè differre patet omnibus :

bus; & certè ut merum imperium species sit Jurisdictionis, *d. l. quæcunq. 1. ff. de offic. ejus cui mand. est jurisd. & constit. de pace Constantiæ. §. Nos verò Romanorum.* constat tamen quod Jurisdictio & regalia † species sint oppositæ, *c. un. de decim. in extravag.* 150
commun. Bocer. *d. loc. cap. 5. n. 10. & seq.* & proinde de una † ad alteram non rectè argumentum dicatur, *l. fin. ff. de calumniat. l. Papinianus exuls. ff. de minor. l. Quintus Mutius. 10. § argento 3. ff. de aur. arg. mundo legat. l. naturaliter. 12. §. nihil commune. 1. ff. de acquir. possess.* Johann. Anton. Lonar. *Cons. 16. n. 13. & Cons. 77. n. 9. & seq.* Goedd. *Cons. Marpurg. 17. n. 83. & Cons. 37. nam. 1114. volum. 4.* qua propter etiam hæc opinio in causa Z. contra D. 10. Mart. 1563. rejecta, & latius notata in causa Speyer contra Speyer / item Z. contra H. Besold. *in thesaur. pract.* verb, Stewer/ §. *Jus collectandi.* sed ut, juxta Poetam, quem refert Melanchthon *in præfat. libelli de Anima*, 151

οὐδεὶς † ἀνθρώπων ἐστὶν ἅπαντα σοφός. 152

sic omnium habere † memoriam, & in nullo penitus errare divinitatis magis, quam humanitatis est, *§. si quid autem. de confirmat. Digest. l. tanta. 2. § si quid. 14. C. de Veter. Jur. Enucleand. l. peregrè. 44 in princ. ff. de aquir. vel amitt. poss. l. si arbiter. 28. ff. de probat.* Casaubon. *Exer. in Baron. diatrib. 13.* non negabimus tamen, si possessio collectæ sit vacans, nec alius istic loci regalia possideat, *l. possideri. 3. ff. de acquir. vel amitt. poss.* Zas. *Cons. 10. n. 7. volum. 1.* quin is qui Jurisdictionem † habet, collectas, quas implicitè possidere videtur, imponere possit, Corn. *Cons. 33. n. 2. lib. 1.* Natta *Cons. 636. n. 78.* Gravet. *Cons. 662. n. 10.* Decian. *Cons. 41. n. 41. volum. 1.* Tiraquell. *de Jure primogen. quæst. 69. n. 7.* Thom. Michael. *de Jurisdict. thes. 48. lit. C.* prout in Camera ita judicatum fuisse refert. Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 74. n. 6. lit. F.* Cothman. *Cons. 3. n. 256. volum. 4.* Rutger Rulant *lib. 2. de Commiss. part. 4. cap. 6. n. 1. & 8.* Casp. Klock *d. loc. thes. 6. lit. B.* Ego *de collectis §. 22.* Waremund. ab Ehrenberg. *de subsid. fol. 72.* Maul. *de homag. cap. 9. n. 14. & 18.* Besold. *d. Cons. n. 80.* Et sanè, ut modò de quovis Imperii Statu locuti sumus, & proinde, ut † generaliter loquentes, neminem exclusimus, *l. si pluribus. 31. ff. de legat. 1. l. Julianus. 68. ff. de legat. 3. l. à procuratore. 13. C. mandat. c. solitæ. de major. & obed.* Decian. *Cons. 7. n. 94. vol. 1. Festas. de collect. part. 4. cap. 7. n. 51.* Scipio Gentilis *lib. 3. de Jurisdict.* 153 154 155

156 *risdict.cap.23 paulo ante finem.* sic etiam † hoc collectandi Jus ad Comites & barones non solùm, utpote qui non minus, quam principes, regalem dignitatem, & cum iisdem & Comitibus votum sessionemq; in Comitiis habent, & ad principum classem referuntur. Statusq; sunt, ut passim ex Imperii Recessuum subscriptionibus patet, glos. *Clement. 1. verb. regum. de baptism.* Paris. *Cons.25.n.63.vol.1. & Cons.141.n.29.vol.4.* Bellon. *Cons.51.n 5. Cons.59.n.9.* Cravet *Cons.314.n.1.* Ascan. Clement. *de patr. potest. effect.2.n 41.limit.4.* Festas *d.loc.part.2.cap.2.n.12. & seqq.* Besold. *de Comitib. & Baron.n.20.* post innumeros, quos adducit, autores, Schrader. *de feud.part.10.sect.1.n.22. & multis seqq.* Paurmeister. *lib 2.de Jurisdict.cap.2.n.23.* Pruckman. *Cons.27.n.17.volum 1.* Knichen *de Jure territ.cap.1.n.331. & seqq.* Bernhard. Bertram *de Comitiis.conclus.70.* Reinkingk *de regim.secul. & Eccles. lib.1. class 4 cap.*
157 *15.per tot.* ubi de Baronibus specialia plura, verùm etiam † ad liberas & Imperiales, utriusq; lateris vel scamni, uti nostro idiotismo pronunciamus, Rhenanæ scilicet & Sueviæ ditionis, Rheinische vnd Schwäbische Banck extendimus, Nicol. Reusner. *de Urbib. German. Imper. lib.1.fol.25.* Paurmeist. *lib 3.de Jurisd.cap.ult.n.15.* Bocer. *de collect.cap.4.n.31.* Knichen *in velitat. apologet.n.91.* Besold. *de Jur. & Imper. Imperial. civitat. n. 7.* Li-
158 cet enim † partium suarum studio occæcati sint quidam Aulico-Politici, & inter eos quoq; Knichenus noster, & Jura territorialia liberis Imperii civitatibus ideò denegent, quod scilicet Jura territorialia iis tantum ditionibus competant, quæ in Ducatum, Marchionatum &c. erectæ, vel aliam dignitatem regalem annexam habeant, & feudi lege recognoscant. *per c.quia de feudis.post princ.1.Feud.1.c.de Marchia.1.Feud.4.* Curt. senior *Cons.68.n.5.vers. & minus.n. 6.* Petra *de potest. principis cap.22.n.149.* Knichen *in velitat.apologet.n.12. & seqq. n. 102. 110. & seqq.* & quod Superioritas territorialis die Landes Ober oder Herrligkeit non nisi jure quodam principatus, *Bart. in l.fin. C. ubi & apud quos.* Natta *Cons.149.n.19.* Menoch. *Cons.197.n.18. volum. 2.* Knichen *de jure territor.cap.1.n.422. & seq. & de Saxon. non provoc.*
159 *jure.verb.Ducum.cap.4.n.60. & seq.* unde etiam, ut aliàs, † à potiori, Paul. de Oriano *in l.1.n.83.ff.de offic.ejus cui mand.* Alciat. *in l.1.*

§.eandem

§.eandem autem.n.42.ff.de Verb.Oblig. Chassan.*in catal.glor. mund. part.1.consider.17.* Cocheran.*decis.105.n.10.* Gurt. jun. *Consil. 44. n.5.* Cravet.*Consil.638.n.17.* &, ne otiosas citationes, ut loquitur Knichen *dict.velit.apologet.n.140.* conglomerem, Pruckman. *Consil.27. n.106.volum.1.* fit denominatio, & Lands Fürstliche Obrigkeit appellatur, & de essentia † principis est, eiq; medullitus adhæret, 160
c.ecce.& c.seq.quæst.1. Reinkingk *de regim.secul.& Ecclesiastic.lib.1. class.1.circa fin.& class.2.cap.8.n.97.* quam proinde civitates neq; titulo feudistico, neq; usu Nestorio & vetustate nobili, sibi arrogare possunt, sed si prætendere eam velint, vel titulum vel concessionem docere necesse habent, Knichen *d.loc.n 109. & seqq.& n.204.usq. ad fin.* Falsi tamen omnes sunt: Habent namq; (1.) civitates Imperiales † proprium districtum & territorium, & consequenter etiam Jura territorio annexa, hoc est, Superioritatem, cum territorialis superioritas territorio adhæreat sicut nebula super paludem, Reinkingk *d. loc. lib. 1. class. 5. cap. 5.n.7. & 8.* & cui competit † territorium propriè acceptum tanquam Statui Imperii, eidem quoq; competat Jus territorio cohærens, sive Jurisdictio inhærens glebæ, Capic. *in Investu.feudor.clausul.verb.territoriis,terrimentis.* Felin. *in c. Rudolphus.n.13.& 28.de rescript.* Corn.*Consil.333.n.26.volum.1.* Francisc. Marc.*decis.Delphinal.366.n.30.part.1.* Riminald.senior. *Consil. 31.n. 42.vol.1.* Barthol.Bertazzol.*Consil.civil.1.n.5 vol.1.* Camill. Borell. *Consil.70.n.34.& Consil.86.n.7.& seqq.* habent † itidem regalia, *constit.de pace Constantiæ.§.nos Romanorum.* Caspar Klock *de contribut. thes.10.* Besold.*de Jur.& imp.imperial.civit.n.11.* Deinde, quod nec ipse diffitetur Knichen *in sæpe dict.velitat.n.13.* & in Encycloped.*cap.13.n.19.* Status † Imperii sunt, & sessionem & suffragium habent, Arum. *discurs.ad Aur.bullam.1.quæst.8.* Besold.*d.loc. n.7.* omnigenamq; Jurisdictionem sibi vindicant, Außführlicher Bericht / wie es auff Reichstägen pflegt gehalten zu werden. Gail.*lib.1.Obs.21.n.1.* Matth. Stephani *lib.2.de Jurisdict.part. 1. cap. 2.n.186.& seqq.cap.4.n.35.& seqq.cap.7.n.15.& seqq. & part. 2. cap.1. n.15.& seqq.* Besold.*de Jur.& imper.imperial.civit.n.9.& de Jur. Imperial.civit.in immut.relig.n.2.* & in suo † tantum possunt, quantum Imperator in imperio, *l.prohibere.3.§.planè.4.& §.seq.ff. quod vi aut clam.* Jason. *in l. Barbarius.3.n. 27. & seq.ff.de offic.prat.* &

O (cujus

eſt, *l. omnes. 5. C. de annon. & tribut. lib. 10.* R. A. de anno 1548. §. Wiewol nun/ibi: ſie ſeyn exemt oder nicht exemt, Modeſtin. Piſtor. *Conſ. 4. n. 5. & ſeqq vol. 1.* Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdictione part. 1. cap. 1. memb. 1. n. 101. & ſeqq.* Bocer. *de collect. cap. 2. n. ult.* à
116 † muneribus ſiquidem & indictionibus ordinariis nemo excuſatur, etiam nec is qui privilegium & excuſationem ab iis habet, *l. omnes. 1. C. de indictionib. lib. 10. l. muneris. un. C. de vac. publ. muner. lib. 10. l. vacuatis. 19. C. de decurion. lib. 10.* Matth. Stephani *d. loc.*
117 *num. 6.* ſed ſi neceſſitas exigit † in commune omnes utilitatibus publicis obedire convenit, *l. multi. 1. C. de navib. non excuſand. lib.*
118 *11.* nec † contra devotionem publicam imperrata immunitas valere debet, ſed, cum circa omnes par & æqualis illationis forma tenenda, *l. in fraudem. 7. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Nicol. Fe-
119 ſtaſ *part. 1. de collect. cap. 1. n. 20. & ſeq.* omnes † omninò ad oblationem functionum publicarum urgeri oportet, *l. omnes. 1. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Matth. Stephani *d. loc. n. 104.* & quidem non
120 Jure Statuum † proprio & vigore regalium, ſed in modum executionis, cum hujusmodi ſubcollectatio ſtatuum, non ſit de eorum regalibus, Rutger Rulant *de commiſſar. part. 4. lib. 2. cap. 6. n. 10.* atq; ita in Camera Imperiali votatum eſt in cauſa Teutſchenmeiſters contra Ottingen Meichſner. *decıſ. Cameral. tom. 2. lib. 1. deciſ. 6. n. 92.* Johann Rüchinger. *cent. 4. Obſ. 29.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 31.* Beſold. *de Ærario. cap. 5. ibiq; ſubne..*
121 *Conſil. n. 49.* Iſtas autem, † Circulares ſcilicet, quod attinet, collectas, eæ, utilitatem Orbis Romani concernentes, Imperii Cir-
122 culis imponuntur, vulgò Kreißſtewer. Horum autem † circulorum primitus ſex tantum fuerunt, *Francicus* nimirum, *Bavaricus*, Suevicus, Rhenanus, Weſtphalicus & Saxonicus, R. A. de anno 1550. tit. Wie zwantzig Perſonen in das Regi-
123 ment genommen ſeyn. §. ult. quibus † poſtea, Juſtitiæ in Imperio, paciq; publicæ, ſanctionibusq; tuendis atq; ſententiis, mandatis, aliisq; rebus felicius expediendis, diviſo Saxonico, Weſtphalico & Rhenano, quatuor adhuc additi, Auſtriacus, *Burgundicus*, Electorius Rhenanus, & Superior Saxonicus, & ita decem conſtituti ſunt, R. A. zu Cöln 1512. & R. A. zu Nürnberg de anuo 1522. Jacob. Auguſt. Thuan. *lib. 2. Hiſtor. à princ.* Wehn. *in pract. Obſ. verb.* Stand deß Reichs/ *§. dividuntur autem.*

&

& unusquisq; horum circulorum † suos Duces, Legatos & Con- 124
siliarios, Kreiß Obriste/zugeordnete und Räthe/habet, & pro arbitratu suo eligit, quibus proporrò † Jus & potestas edicen- 125
di conventus, Außschreibende Fürste/& ordines ad certum tempus per literas, vulgò Kreißtages außschreiben/ in quandam circuli urbem convocandi attributa, quo ubi conventum est, legati ordinum apud principem, vel si hic officium suum negligat, vel facere impediatur, uni ex adjunctis in singulis circulis legati munere fungenti, qui Nachgeordneter vocatur, cum reliqui zugeordnete appellentur, König *in theatro polit. cap. 27. part. 1. n. 11. & seqq.* Bertram *de Comit. thes. 14. & seqq.* Besold. *d. loc. verb.* Kreißtag. nomina ac mandata sua edunt. Et die conventui indicta legatis in curia considentibus, quibus de rebus † in com- 126
mune consuli operæ pretium sit ejus, penes quem, ut diximus, indicendi conventus Jus est, legatus proponit, ac primus sententiam dicit, licet interdum aliter observatum viderim, ut nimirum is non statim, sed vel ipsi proximè assidens & dignior, vel etiam postremus omnium, quid sibi videatur, aperiat, & postea, eo ordine, quo consident, singulorum sententias roget, & quod majori parti, † non ex partibus collegii, sed ordi- 127
num numero æstimatæ placuerit, decreti circularis habeat vigorem, R. A. zu Augspurg de anno 1555. §. Und damit die. Ita tamen, ut de rebus, de quibus individuam † & collegialem 128
circulus dispositionem habet, instituatur consultatio. Si enim aliena & privata eò trahantur, ut in omni privata conventione, ita hic quoq; vel consentiendi vel dissentiendi, non ὡς συμπᾶσι, ἀλλ' ἑκάστῳ, ut ait Aristoteles *lib. 3. Polit. cap. 11.* liberum est arbitrium. Nulla enim vel circulis † in singulos ordines, 129
vel ducibus & adjunctis in circulos, præter eam, quæ constitutionibus defertur, permissa est autoritas, R. A. zu Augspurg de anno 1555. §. und obwol. ut regulariter commissæ potestatis † 130
ea est natura, ut fines & limites mandati non excedat, Angel. *in l. diligenter. 5. in princ. vers. item nota. ff. mandat.* Innocent. *in c. super literis. n. 3.* gloss. *in c. cum dilecta. verb. juris ordinem. ubi* Cardin. *n. 3. &* Collect. *n. 5. de rescript.* Angel. *Cons. 138. n. 2.* Johann. *Bapt. Asinius in practic. Civil. part. 1. §. 2. cap. 1. n. 5.* Vincent. de Franchis *decis. 699. n. 2. part. 2.* nec † valeat, si in minimo ab eis discedatur, 131

Caballin. *milleloqu.762.part.2.* Magon. *decis. Lucens.154.n.9.* Isti
132 verò circulorum † conventus, die Kreißtag sunt vel Universales, vel Particulares: Illi, cum omnes circuli: Hi, cum quidam, vel unius tantum circuli status conveniunt, dict. R.A. de anno 1555. §. vnd damit. §. vnd soll der gesetzte Obrister. §. Im fall aber. §. wo nun dieser. & §. Alsdann ferner die Notdurfft. Besold.
133 *in thes. practic.* verb. Kreißtag. quod ordinariè singulis † annis semel, ac necessitate efflagitante sæpius fieri debet, unde & negotia vel causæ, ob quas conventus indicentes principes, quorum alter plerumq; est Ecclesiasticus, alter Secularis, vulgò außschreibende Fürsten vel in Imperiali, aut magna alteri subjecta civitate, ubi & sua habent archiva, conveniunt, Rutger Ru-
134 lant *part.2. de commiss. lib.5. cap.4. n.54.* vel sunt Ordinariæ, † vel extraordinariæ. Ordinariæ sunt eæ, quarum causa decem illi circuli instituti, ac quæ ipsis perpetuò expediendæ ab Imperio injunctæ sunt; ac primò omnia, quæ ad pacis publicæ conservationem, & sententiarum ac reliquarum constitutionum ac mandatorum Imperialium executionem pertinent, R.A. zu Nürnberg de anno 1522. *in princ.* & tit. Hernach folgen die zehen Kreiß/wie vnd in welche Ort die in das Reich außgetheilet. quæ in specie huc referuntur eleganter ex Imperii Recessibus & Constitutionibus expressit Petrus Denaisius in Jure Camerali. *tit.212. verb. pacis publicæ constitutio. & 3. seqq. & verb. commercia. §.7. & fin. verb. moderationum causa. §.1. verb. monetarum edi-*
135 *ctum. §. 13. 31. & 33.* Extraordinariæ verò, † quæ propter præsentem necessitatem circulis ab Imperio injunguntur, quales sunt de Contributionibus, Monetis probandis vel reprobandis, præsentatione Assessorum Cameralium, executionibus contra contumaces faciendis, Ordin. Cameral. *part.2. tit.9.* §. vnd ob sich. Reinkingk. *de regim. secul. & Eccles. lib.2. class.4 cap.2. per tot.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Kreißtag. verb. Reichstag. & verb. Stände deß Reichs. & si quæ horum negotiorum expediendorum causa à principibus & adjunctis circularibus collectæ imponantur, rectè Circulares nominantur, R.A. zu Augspurg de anno 1555. §. Ferner als. anno 1582. §. Neben/vnd über. & R.A. zu Regenspurg de anno 1594. §. auff dem Fall nun. & §§.

& §§. seqq. Dn. Bocer. *de collectis. cap. 3. n. 6.* Has verò † provin- 136
ciales tandem quod concernit, eas dicimus, quas quivis Status vel Princeps, pro utilitate territorii sui, & pro curis & laboribus, quos sustinet, nec non in compensationem expensarum & sumtuum, quos pro administratione Justitiæ, conservatione regiminis & Status, pro pace item & quiete inter subditos servanda, ut & salariis Officialium facit, *l. benè a Zenone. 3. §. pen. in fin. C. de quadr. præscript. l. congruit. 13. ff. de offic. præsid.* Alexand. *in l. 1. n. 3. ff. de off. ejus cui.* Dd. *in l. divortio 7. §. si vir. 13. ff. sol. matrim.* Johann. Copus *lib. 1. de fructib. cap. 1.* Campeg. *de dote. quæst. 33. & 34.* Simon de Prætis *Cons. 100. n. 1. cent. 3.* subditis suis quotannnis re-
ctè indicit & legitimè percipit, † unde & Landstewer vocantur, 137
Gylman. *Symphor. tom. 1. part. 2. tit. 6. vot. 7. n. 47.* Gœdd. *Cons. Marpurg. 16. n. 1. volum. 4.* Weil sie durch das gantze Land gehen/ vnd in gemein auff jederman geschlagen werden/ Wehner. *in pract. Obs.* verb. Gemein. §. Sic gemeine Landstewer est. Besold. *thes. pract.* verb. Landstewer/Landbede. quas nos ad differentiam extraordinariarum multiplicatarum naturam ordinariarum non solum induentium, sed hodie planè indutarum, pro ratione loci, Ordenliche Schatzung vnd einfache oder Pfenningstewer/da nemlich von 100. fl. 6. batzen Jährlich gegeben werden/ nominamus
eò scilicet, quod pro singulis † florenis annuis, aut patrimo- 138
nio æstimato, ejusq; viribus, *l. indictiones. 3. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Bald. *Cons. 387. lib. 3.* Cravet. *Cons. 195. n. 3. & 4.* Simon de Prætis *Cons. 100 n. 5. cent. 3.* singuli nummi stato tempore exsolvendi veniant, Salicet. *in l. fin. n. 4. C. sine cens. vel reliqu.* Bald. *Cons. 112. n. 6. lib. 2.* Simon de Prætis *d. loc. n. 9.* Besold. *in thes. practic.* verb. Landstewer. *& in Consilio tractat. de arario subjuncto. n. 75.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 5.* Nicol. Everhard. *Cons. 10. n. 28. volum. 1.* Caspar Klock *de contributionib. thes. 53. lit. C.* Exiguntq; status Imperii tales collectas ju-
re suo proprio, vigore † scilicet Regalium, quæ vel ab Impera- 139
tore obtinent, vel præscriptione legitima acquisiverunt, vel etiam consuetudine & privilegio possident, Gunther. *lib. 8. Ligur. vers. 579. & seqq.*

Tanta tamen clari fuit indulgentia Regis,
Vt quicunq; bonâ priscorum munere regum
Hactenus ista fide possederat, idq; probare

 Legiti-

Legitimis poterat, vel demonſtrare tabellis,
Principis aſſenſu titulo gavisus eodem
Nunc quoq; poſſideat. ————————

nec ad earum impoſitionem conſenſu ſuperioris indigent, *c. ſu-*
per quibusdam. §. praeterea. de Verb. Signif. Innocent *in c. ſi diligenti. n.*
5. de praeſcript. Jacob. de Aſello *de Jure Adhoa n. 24.* Jacobin. de S.
Georgio *de feudis. verb. qui quidem inveſtiti. n. 75. verſ. non eſt du-*
bium. Guid. Papae *Conſil. 1. n. 13.* Roſenthal. *de feud. cap. 5. concluſ. 83.*
n. 5. Mynſing. *reſponſ. 1. n. 97. decad. 11. reſponſ. 1. in princ. decad. 15.* We-
ſenbec. *Conſ. 27. n. 20. & Conſ. 40. n. 8. volum. 1.* Borcholt *in c. un. n. 53.*
& 85. quae ſint regalia. 2. Feud. 56. Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14.*
n. 32. Knichen *de jure territor. cap. 3. n. 209. 220. 342. & ſeqq.* Herman.
Meyrer *lib. 2. de praeferent. credit. tit. 4. n. 5.* Bocer. *de Regal. cap. 3. n.*
218. & ſeqq. ubi tamen de extraordinariis, de quibus ſuo loco,
140 loquitur. & quod de Regalibus † ſummisq; Principum reſer-
vatis ſint, iisq; omninò qui regalia habent, competant, praeter
jam adductos, poſt *Bartol. ad l. 1. n. 24. C. de mulier. & in quo loc. lib.*
10. *Bald. in d. c. un. n. 6. &* Andr. de Iſernia *n. 60. quae ſint regal.* Pariſ.
Conſ. 25. n. 1. & 53. vol. 1. Socin. ſeni. *Conſ. 7. n. 6. lib. 3.* Socin. jun. *Conſ.*
98. n. 16. lib. 3. Cravet *Conſ. 195. n. 1.* Weſenbec. *Conſ. 45. n. 19. & ſeq.*
Alciat. *reſponſ. 45. n. 5. lib. 9.* Schurf. *Conſ. 59. n. 2. cent. 1.* Natta *Conſ.*
487. n. 22. volum. 3. Decian. *Conſ. 41. n. 1. & ſeqq. vol. 2.* Menoch. *Conſ.*
32. n. 30. vol. 1. Anton. Trigon. *ſing. 23. n. 2.* Roſenthal. *de feud. cap. 5. de*
regalibus. concluſ. 73. n. 1. teſtatur quoq; Goeddaeus *Conſ. Marpurg.*
16. n. 72. vol. 4. & Cothman. *Conſ. 3. n. 253. & ſeqq. volum. 4.* Et rectè:
non ſolùm enim expreſſo Jure id ſtatutum invenitur, *d. c. ſuper*
quibusdam. §. praeterea. de Verb. Signif. l. 1. C. nova vectig. inſtit. l. un. C.
de ſuperindict. lib. 10. l. placet. 8. C. de excuſat. mun. lib. 10. verùm etiam
collectae, diſertis verbis inter regalia recenſitae reperiuntur,
in d. c. un. quae ſint regal. 2. Feud. 56. l. cum ſatis. 23. §. caveant autem. C.
de agricol. & cenſit. lib. 11. Rutger Rulant *deciſ. jur. controverſ. quaeſt.*
11. Abbas *Conſ. 13. n. 4. Conſ. 20. n. 1. verſ. quinimò poteſt. & Conſ. 61. n. 5.*
vol. 2. Cravet. *Conſ. 195. n. 1.* Voltzius *Conſ. 2. de Inquiſit. n. 26.* ibiq;
affinis noſter conjunctiſſimus Jacob. Schutzius *in not. lit. f.* acce-
141 dit, quod, † cum principes in ſuis territoriis idem, quod Im-
perator in univerſo orbe Romano poteſt, Jus habeant, Caſtren-
ſis,

sis, quem ferè omnes secuti, *Conf.34.n.2.& 4.vol.2.* Dec. *Conf.2.n.165.vol.1.& Conf.5.n.17.& seq.vol.4.* Cravet. *Conf.135.n.2. Conf. 404.n.15.& Conf.411.n.48.& Conf. 983. n.1.* Menoch. *Conf.601.n.1.vol.7.* Pancirol. *Cōf.119.n.40.& seqq.* Peregrin. *Conf.3.n.44. vol.2* Pacian *Conf.149.n.3.& seqq.* Cacheran. *Conf.9. n. 2. & 3.* Prosper Farin. *in praxi Criminal.quæst.29.n.110* Schrader *de feud.part. 2.part. princ. 9. sect.10.n.36.& seqq.* Gail. *lib.1.de pac.public.cap.6.n.10.* Dauth. *de testamentis.tit.de causa efficient.n.37.* Caspar Klock *de contribution. thes.9.* ad ejus exemplum quoq;, præter ordinarias statas, omnis generis indicere possint, *Bald.in c.un.n.6 quæ sint regalia. 2. Feud. 56. Bart.in l.actor.C.de re judic.* Scipio *lib 3. decis. Cameral.132.* cum in toto † partem contineri verum sit, Scaliger. *lib.4. de caus. Latin.* 142
Linguæ. cap. 101. post princ. & species sub genere † positæ caudas 143
adinvicem colligatas habeant, glossa *in c.accusatus.8.§.cum vero verb.judicem.de hæretic.in 6.* & qui una speciei † collectarum usus, 144
omnes ejus Juris species, etiam de novo emergentes, acquisivisse dicatur, Alexand. *Conf. 68. n. 18. & 19. & Conf. 210. volum. 2.* Schurf. *Conf.28.n.28 & 29.& Conf.59.n.26.& seq.cent.1.* Modestin. Pistor. *Conf.4.n.41.volum.1.* Dn. Socer Harpprecht *princ.n.208.& seq.Inst.de usucapion.* Reinkingk *de regim.secul.& Eccles.lib.1.class.5.cap.4.n.169.& seq.* sicq;, & quod regalia habeantur, sæpius votando & decidendo in Camera Imperiali conclusum, Meichsner. *tom.2.decis.Camer.lib.1.decis.6.n.129. §.quamvis enim. & n.40. & tom.3.decis.1.n.13.* Gylman *lib.2.rer.judic. decis. 14. n. 27. & Symphor.tom.1.part.2.tit.6.vot.1.n.33.& vot.4.n.20.35.& 42.& vot.6.n.4.& 5.* Tileman. de *Benignis Syntagm.2.decad.1.vot.5.n.37. & vot. 6. n.4.& seqq.* Rutger Rulant *part.4.lib.2.de commiss.cap.6.n.1.* ubi in causa Augspurg contra Pfaltz Neuburg/ Ingelheim contra Pfaltz/ & Wangen contra alle Bawern zu Labes / ita observatum esse scribit Dn. *Bocerus de collect. cap. 1. n. 20.* & Besold. *d. Conf. n.79.*
Quod autem quidam Jurisdictionem † fundamentum opi- 145
nantur collectarum, Cravet. *Conf.195.n.1.& Conf.201.n. 4.* Natta *Conf.487.n.22.vol.3.* Anchoran. *Conf.10.n.1.& seqq.* Paris. *Conf.23.n.51.& seq.* Thomat. *de collectis.§.molestia.n.6.& 7.* Decian. *Conf.42.n.41.volum.2.* & has illius fructus & reditus *per l.munus. & ibi* Alciat. *ff.de V.S.* Thomat. *d.loc.§.exactio.n.26.§.subeunt.n.19.§.molestia.n.7.& 9.& §.exactis.n.36.* Anchoranus *Conf.218.* Nicol. Festas.

de æstimo & collect.part.2.cap.2.n.1.Tileman.de Benignis syntagm.
2.decad.1.vot.5.n.2.Gœdd.Cons.Marp.16.n.73.& 74.volum.4. non
ſimpliciter ita accipiendum, ſed tum demum procedit, quan-
do comuni decreto communitatis, ob neceſſitatem ejuſdem,
imponuntur,non autem quando per modum præcepti aut in-
dictionis decernuntur, Weſenbec.Conſ.27. n. 20. & 26.& Conſ.
45.n.21.vol.1.Sixtin.lib.2.de Regal.cap.14.n.22.& ſeqq.Johan. Köp-
pen quæſt.32.n.2.Thomat.d.loc.§.ne ſcienter.n.1.4.& ſeqq. Winzler.
de collect.Obſ.4.Bocer.de collect.cap.1.n.24.& cap.5.n.9.Matth.Ste-
phani lib.2.de Jurisdict.part.2.n. 40. & ſeqq. vel etiam procedit
per modum præcepti, quando loci dominus pro utilitate &
neceſſitate communi collectam mediocrem & decentem in-
dicere intendit, per text.in l.omnes.12.C.de operib.public.l.neq; ſocie-
tas.1.§ quibus autem.1.& § quod ſi nemo.2.ff.quod cujusq; univerſ.nom.
Bocer. dictis locis. qua ratione, ut locus ſeu villa collectas ſol-
vens, ita etiam collectas ipſas de territorio eſſe reſpondit, Ale-
xand.Conſ.55.n.4.volum.4.Gutierrez lib.3.quæſt.civil.15. n. 20. De-
cian.Conſ.41.n.41.volum.1.Cothman.Conſ.11.n.41.volum.1.Caſpar
146 Klock de contribut.theſ.6.lit.B. Nullo verò modo † Baldo in l.
etiam.5.n.13.C.de execut.rei judic.& l.more majorum.5.ff.de jurisdict.
Nicol.Feſtaſ de æstimo & collect.part.2.cap.2.n.3.& ſeqq. Bidenba-
chio quæſt.Nobil.7.§.de collectis.& Fichardo,Conſ.20.n.8. & 9. vol.
2. qui Jus collectandi mero adſcribunt Imperio, der Kreiſsli-
chen Obrigkeit/aſtipulari poſſumus : Diverſiſſima ſiquidem
147 † ſunt, & ſeparata, Thomat.d.loc.§.exactio.n.23. Gyland.decis.51.
n.6.& 12.lib 1.Weſenbec.Conſ.45.n.8.vol.1. Gyiman, tom. 1. Sym-
phor.part.2.tit.6.vot.6.n.22. & Jus collectandi in pecunia, unde
148 fortè rectius mixto † imperio adſcriberetur, Beſold.in theſ.pract.
149 verb.Stewer §.Jus collectandi. hoc verò † in ſanguine conſiſtit:
Eſt namq; poteſtas gladii ad animadvertendum facinoroſos
homines, l.imperium.3.ff.de Jurisdict.l.ſolent.6.in princ.ff.de offic.pro-
conſ.l.illicitas.6.§.qui univerſus.ubi gloſ.ff.de offic.præſid.l.quæcunq;.1.ff.
de offic.ejus cui mand.eſt jurisdict.l.cum Divus.1.C.qui non poſſ. ad li-
bert.perven. & quidem publicæ vindictæ cauſa, l.congruit.13.ff.de
offic.præſid.l.locatio.9.§.quod illicitè.1.ff.de public. & vectigal. Scipio
Gentilis lib.3.de Jurisdict.cap.2.& ſeqq. ubi notatu digna, à qua
poteſtate Jus indicendi collectas longè differre patet omni-
bus:

is: & certè ut merum imperium species sit Jurisdictionis, *d. quæcunq. 1. ff. de offic. ejus cui mand. est jurisd. & constit. de pace Constantia. §. Nos verò Romanorum.* constat tamen quod Jurisdictio & regalia † species sint oppositæ, *c. un. de decim. in extravag.* 150
commun. Bocer. *d. loc. cap. 5. n. 10. & seq.* & proinde de una † ad al- 151
teram non rectè argumentum dicatur, *l. fin. ff. de calumniat l. Papinianus exuli. ff de minor. l. Quintus Mutius. 10. § argento 3. ff. de aur. & mundo legat. l. naturaliter. 12. §. nihil commune. 1. ff. de acquir. possess.* Johann. Anton. Lonar. *Cons. 16. n. 13. & Cons. 77. n. 9. & seq.* Gœdd. *Cons. Marpurg. 17. n. 83. & Cons. 37. nam. 1114. volum. 4.* quapropter etiam hæc opinio in causa Z. contra D. 10. Mart. 1563. rejecta, & latius notata in causa Speyer contra Speyer / item Z. contra H. Besold. *in thesaur. pract.* verb, Stewer/ §. *Jus collectandi.* Vel ut, juxta Poetam, quem refert Melanchthon *in præfat. libris de Anima,*

οὐδεὶς † ἀνθρώπων ἐστιν ἅπαντα σοφός. 152

omnium habere † memoriam, & in nullo penitus errare di- 153
vinitatis magis, quam humanitatis est, *§. si quid autem. de confirmat. Digest l. tanta. 2. § si quid. 14. C. de Veter. Jur. Enucleand. l pere. 44 in princ. ff. de aquir. vel amitt. poss l si arbiter. 28. ff. de probat.* Casaubon. *Exer. in Baron. diatrib. 13.* non negabimus tamen, si possessio collectæ sit vacans, nec alius istic loci regalia possideat, *l. possideri. 3. ff. de acquir. vel amitt. poss.* Zas. *Cons. 10. n. 7. volum. 1.* quin is qui Jurisdictionem † habet, collectas, quas implicitè possi- 154
dere videtur, imponere possit, Corn. *Cons. 33. n. 2. lib. 1.* Natta *Cons. n. 78.* Gravet. *Cons. 662. n. 10.* Decian. *Cons. 41. n. 41. volum. 1.* Tiraquell. *de Jure primogen. quæst. 69. n. 7.* Thom. Michael. *de Jurisdict. C. 48. lit. C.* prout in Camera ita judicatum fuisse refert. Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 74. n. 6. lit. F.* Cothman. *Cons. 3. n. 256. volum. 4.* Rutger Rulant *lib. 2. de Commiss. part. 4. cap. 6. n. 1. & 8.* Ausp. Glock *d. loc. thes. 6. lit. B.* Ego *de collectis §. 22.* Waremund. ab Ehrenberg. *de subsid. fol. 72.* Maul. *de homag. cap. 9. n. 14 & 18.* Besold. *Cons. n. 80.* Et sanè, ut modò de quovis Imperii Statu locuti sumus, & proinde, ut † generaliter loquentes, neminem exclu- 155
simus, *l. si pluribus. 31. ff. de legat. 1. l. Julianus. 68. ff. de legat 3. l. à procuratore. 13. C. mandat. c. soluta. de major. & obed.* Decian. *Cons. 7. n. 94. vol. 1.* Festas. *de collect. part. 4 cap. 7. n. 51.* Scipio Gentilis *lib. 3. de Jurisdict.*

*§.eandem autem.n.42.ff.de Verb.Oblig.*Chassan.*in catal.glor. mund. part.1.consider.17.*Cocheran.*decis.105.n.10.*Curt. jun. *Cons. 44. n.5.* Cravet.*Cons.638.n.17.*&,ne otiosas citationes, ut loquitur Knichen *dict.velit.apologet.n.140.* conglomerem,Pruckman. *Cons.27. n.106.volum.1.* fit denominatio, & Lands Fürstliche Obrigkeit appellatur,& de essentia † principis est,eiq; medullitus adhæret, 160
*c.ecce.& c.seq.quæst.1.*Reinkingk *de regim.secul.& Ecclesiastic.lib.1. class.1.circa fin.& class.2.cap.8.n.97.* quam proinde civitates neq; titulo feudistico, neq; usu Nestorio & vetustate nobili,sibi arrogare possunt, sed si prætendere eam velint, vel titulum vel concessionem docere necesse habent, Knichen *d.loc.n 109. & seqq.& n.204.usq. ad fin.* Falsi tamen omnes sunt: Habent namq;(1.) civitates Imperiales † proprium districtum & ter- 161
ritorium, & consequenter etiam Jura territorio annexa, hoc est, Superioritatem, cum territorialis superioritas territorio adhæreat sicut nebula super paludem, Reinkingk *d. loc. lib. 1. class. 5. cap. 5.n.7. & 8.* & cui competit † territorium propriè ac- 162
ceptum tanquam Statui Imperii, eidem quoq; competat Jus territorio cohærens, sive Jurisdictio inhærens glebæ, Capic. *in Investit.feudor.clausul.verb.territoriis,territmentis.* Felin. *in c. Rudolphus.n.13.& 28.de rescript.*Corn.*Cons.333.n.26.volum.1.*Francisc. Marc.*decis.Delphinal.366.n.30.part.1.*Riminald.senior. *Cons. 31.n. 42.vol.1.*Barthol.Bertazzol.*Consil.civil.1.n.5 vol.1.*Gamill. Borell. *Cons.70.n.34.& Cons.86.n.7.& seqq.* habent † itidem regalia, *con-* 163
stit.de pace Constantiæ.§.nos Romanorum. Caspar Klock *de contribut. thes.10.*Besold.*de Jur.& imp.imperial.civit.n.11.* Deinde, quod nec ipse diffitetur Knichen *in sæpe dict.velitat.n.13.* & in Encycloped.*cap.13.n.19.* Status † Imperii sunt, & sessionem & suffra- 164
gium habent, Arum. *discurs.ad Aur.bullam.1.quæst.8.*Besold.*d.loc. n.7.* omnigenamq; Jurisdictionem sibi vindicant, Außführlicher Bericht / wie es auff Reichstägen pflegt gehalten zu werden. Gail.*lib.1.Obs.21.n.1.*Matth.Stephani *lib.2.de Jurisdict.part.1.cap. 2.n.186.& seqq.cap.4.n.35.& seqq.cap.7.n.15.& seqq. & part.2.cap.1. n.15.& seqq.*Besold.*de Jur.& imper.imperial.civit.n.9.& de Jur. Imperial.civit.in immut.relig.n.2.* & in suo † tantum possunt, quan- 165
tum Imperator in imperio, *l.prohibere.3.§.planè.4.& §.seq.ff. quod vi aut clam.* Jason. *in l. Barbarius.3.n.27. & seq.ff.de offic.prat.* &

O (cujus

Obs. verb. Freye/Reichs-Städte. §. gemeiniglich tamen. Besold. *de Jur. & imper. Imperial. civitat. n.6.)* quoad Regalia & Iurisdictionem, differentiam facimus, Gail. *lib.2 Obs.57.n.7.* Pruckman. *ad Rubr. quæ sint regalia. cap.4.n.78.* ubi in præcedentibus & sequentibus numeris multa notatu digna, sed omnes sua libertate,
182 quas æquè, † ut Principes, ab Imperatoribus habent, & uti, & gaudere permittimus, Caspar Wilhelm. Scipio *lib.3. decis.132. à princ.* prout pulcrè quidem & Historicè, quamvis minus metricè & Poeticè, fidus rerum Germanicarum scriptor, de exemtione Wormatiensi, Dithmar. *lib.5.* scribit:

183 *Urbs † Wormacensis gaudet temporibus istis*
Libertate sua; cujus manebat in umbra
Hactenus, atq; Ducum fuerat sub lege suorum,
Burckhard Antistes lætatur, & inter heriles
Ex animo proceres, quod non timet amplius hostes.

Valeat ergò, cum opinamine suo *Knichenus* noster, qui in
184 primo † petitionem principii committit. Rectè enim negatur, quod Superioritas territorialis Ducatibus, Marchionatibus & Comitatibus, qui feudi lege recognoscuntur, tantum cohæreat; neq; hoc ex adducto capitulo evincitur, cujus ver-
185 ba quamvis inclusiva sint, ita tamen, † cum exempli gratia subjecta, accipienda, ut reliquos Status & personas non excludant, *arg. l. scire oportet. 13. §. qui non. 12. ff. de excusat.* & ex eo illud absurdum eveniret, Ducatus si qui sint & Comitatus allodiales, territoriali superioritate destitui. Deinde differt territo-
186 rialis † potestas à dignitate regali seu feudo, quod eam annexam habet. Potest enim quis esse Comes, *B*aro, & habere Comitatum & *B*aronatum, cui semper annexa regalis dignitas sub alterius principis territoriali Superioritate, & tamen destitui superioritate, R. A. de anno 1548. §. Wiewol auch in ringerungshandlung. Et vice versa in nobiles Imperii immediatos cadere potest territorialis dignitas & potestas, *B*idenbach. *quæst. Nobil.1.* qui tamen regalis dignitatis expertes sunt, ut notum est, Nobilem siquidem esse non est regalis dignitas. Pari ratione civitates Imperiales territorialia Iura usurpant, etiamsi feuda regalis dignitatis non possideant, Reinkingk *de re-*

de regimin. secul. & Ecclesiast. lib. 1. class. 5. cap. 2. num. 42. & seq. & cap. 5. n. 14. & 15.

Ad secundum respondemus: Jus principale † non hîc à 187
principe, ut Monarcha, dici, sed à principis Jure: quod etiam est in Democratia, quamvis id non sit penes unum, & de hoc non videtur pugnandum esse, quia, cum Dauthio in hypotyposi, dicere quimus: Licet *Baro*, Comes vel civitas immediata, & vocem Imperii decisivam habens, non possit habere Lands-Fürstliche Gerichtbarkeit / (uti species sunt disparatæ) in suo genere tamen eadem jura habet, quæ princeps in propria ditione, Don Garf. de Mastrill. *lib. 1. de Magistrat. cap. 7. n. 10.* Shurf. *Cons. 26. cent. 1.* Waremund. ab Ehrenberg *lib. 2. de fæderib. cap. 1. n. 37.* Gail. *lib. 2. Obs. 57. n. 7. & de pace public. cap. 6. n. 11. & de arrest. cap. 9. n. 1.* Dauth jun. *in Miscellan. quæst. jur. public. quæst. 1. fundam. 3.* & contrarium asserere esset revangare mundum, *Bald. de Schismat. in princ. part. 10.* Cravet. *Cons. 263. n. 7.* Decian. *Cons. 18. n. 124. volum. 1.* Petra *de fideicomm. quæst. 13. n. 574.* Raudens. *de Analog. cap. 38. n. 93. & paulò post.* Dauth senior *d. loc.* Illud summum Imperium in principe, Lands-Fürstlich / in Comite Gräflich / in *Barone* Herrlich oder Freyherrlich / in Civitate Städtlich / in Nobilibus immediatis Adeliche Ober oder Herrligkeit vnd Gebiet / R. A. de anno 1555. §. Wo auch im Heyligen Reich. ibi: in was Oberherrligkeiten vnd gebieten das were. & R. A. de anno 1559. §. vnd wiewol in solcher Executionsordnung. R. A. de anno 1548. §. vnd als erstlich in solcher ringerung. vocari potest, Wehner. *in pract. Obs.* verb. Lands-Fürstliche Obrigkeit. *post princ.* Johann. *Bidenbach. d. loc. n. 10.* Besold. *de Jure & imper. Imperial. civit. n. 9. & de Ordine Equestr. liber. n. 10.* uti relatum in Camera, in causa Hirnheim contra Churpfaltz / apud Meichsnerum *tom. 2. lib. 1. decis. 8. n. 5.* Ziegler. *in commun. conclus. §. Landsassii. n. 10. & ibi allegati.* Martin. Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n. 113.* Neq; rarò accidit, ut una † 188
eademq; res, diversas denominationes, à personis, quibus competit, admittat, Gœdd. *in respons. de restitut. Baron. Vallendar. n. 448.* Reinkingk. *d. loc. cap. 5. n. 23. & seqq.* Cæterum cucurbitas lippiunt, qui civitatibus Italicis, † Tusciæ præsertim, superio- 189
ritatem & Jura territorialia; tribuunt, Imperialibus verò Germanicis negant, aut certè, has ob id, quod Imperatorem recognoscunt,

gnoſcunt, deterioris conditionis autumant, Knichen *in verit. Apologetic. n. 31. & seqq.* Cum tamen hæ cum Rebuſpublicis illis rectè comparentur, Bald. *Conſ. 71 n. 3. volum. 1.* Decian. *Conſ. 2. n. 165. volum. 1.* Aymo Parmenſ. *lib. 1. de alluvion cap. 15. n. 12.* Vult. *de feud. cap. 5. n. 7.* Regner. Sixtin. *lib. 1. de Regal. cap. 4. n. 87. & ſeqq.*
190 Scipio Gentilis *lib. 3. de Juriſdict. cap. 21.* nec ſummi † & potentiſſimi principes Imperatoris & Imperii recognitionem ſubterſugiant, Anton. Sola *in Conſtitut. Sabaud. in proœm. decret. gloſſ. 3. n. 12. & ſeqq.* Caſpar Klock *de contribution. concluſ. 10. in fin.* ſed
191 Imperatori † & Imperio ſubeſſe & ſervire libertate potiri reputent, ex Baldo M. Anton. Natta *Conſ. 631. n. 13. volum. 3.* Riminald. *Conſ. 5. n. 102. volum. 1.* Don Garſ. Maſtrill. *lib. 1. de Magiſtrat. cap. 8. n. 2.* Reinkingk *de regim. ſecul. & Eccleſiaſtic. lib. 1. claſſ. 2. cap. 8. n. 34. & ſeqq.*

Proxima huic & affinis, ſed paulò ſpinoſior hic ſe offert quæſtio de Nobilibus: Utrum nimirum & hi talia munera & collectas tales ſuis imponere poſſint ſubditis, nec ne? Et
192 ante deciſionem † ejuſdem diſtinctio Mediatorum & Immediatorum facienda, & diligenter obſervanda. Mediati No-
193 biles ſunt, † qui Imperium immediatè non recognoſcunt, ſed principi aut Statui alicui ſubſunt, cujus Ordinationibus, Mandatis, præceptis & reſcriptis, ratione Superioritatis & Jurisdictionis omninò parere debent, & quibus in omnibus mandari & præcipi poteſt, Gylman. *deciſ. Camer. lib. 1. deciſ. 40. n. 32. & deciſ. 46. n. 32.* & dicuntur Landſaſſen / von deß Landeſitzen / Meichſner. *deciſ. Cameralib. tom. 2. lib. 1. deciſ. 8. n. 4.* Beſold. *in theſaur. pract.* verb. Landſaß / Landſäſſerey. §. Nam Landſaſſen & Landſäſſerey. in cauſa Hirnheim contra Chur
194 Pfaltz. & correlativa † ſunt Lands Fürſt vnd Landſaß. Meichſner. *d. loc. fol. 789. lit. B. in fine,* ibi: vnd die Lands Fürſtliche Obrigkeit.
195 ita ut in illis locis † ubi viget Landſaſſerey / ut in Bavaria, Saxonia, Miſnia, Thuringia, Haſſia & Palatinatu Rheni & alibi, & illa reperiantur, quæ ſe habent reſpectivè & correlativè ad Landſaſſerey / Mager. *de Advocat. Armat. cap. 6. n. 676.* ſic quidem,
196 ut qui eſt ein Lands Fürſt / ſoleat etiam habere † ſpeciale Jus, quod decidat judiciales controverſias, über Landſaſſen vnter den Landſaſſen ſuborientes, id eſt, ein Landrecht / Lands Ordnung / Land-

Land-Freyheit/Land oder Hofgericht/Land oder Hofrichter/Voigt oder Pfleger/item Landgebot und Landshuldigung / Meichsner. *dict.tom.2.lib.1.decis.8.n.46.& seq.* Welchen Satz: und Ordnungen die Landsassen unterwerffen/ und solchen unweigerlich nachleben müssen / alldieweil Unterthanen/ hinter und Landsassen deß Landes-Fürsten Jurisdiction und Botmessigem gewalt subject. ita decisum in causa Teutschenmeisters contra die Grafen von Oettingen/Meichsner.*d.tom.2.lib.*1.*decis.6.n.118.& 119. & decis.8.n.46.& seqq.*Gylman.*Symphor.tom.1.part.2.tit.6. vot.7.n.47.* Mager.*de Advocat.Armat.cap.6.n.685.*Besold.*thes.pract.* verb. Freye Reichs-Ritterschafft.§. indicia porrò der Landsässerey. Johann. Bidenbach.*quaest.Nobil.1.n.4.& seqq.*Reinkingk *de regim.secul.& Eccles.lib.1.class.5.cap.1.n.68.& seqq.* Unde rectè evincitur,†quod 197
Lands-Fürstliche Obrigkeit toti territorio inseparabiliter cohæreat,ita , daß der Lands-Fürst nullâ inter mediatos Nobiles & subditos habitâ differentiâ , æqualem Jurisdictionem & terrendi potestatem habeat, & quicquid sub ambitu ejus territorii continetur, ejusdem quoq; Jurisdictioni subsit,eiq; pareat, Bald.*in Rubric.quæ sint regalia* Boer. *decis.227.n.7.* Adeoq; der Lands-Fürst in omnes suos Landsassen & Unterthanen/qui IN & DE territorio sunt,æqualem, ut diximus, terrendi potestatem habeat,*Boer.d.loc.*Brun.*Cons.feud.34.n.5.usq; ad fin.*Decian. *Cons.* 41.*n.40.vol.*2.Francisc.Curt.*Cons.108.n.5.vol.2.* Quo respexisse videtur Johann.Ferrar.Montan.*lib.6.de feud.cap.1.§. quod Jusjurandum*, ubi ait † einen Landsassen & propter rem feudalem,& 198
propter subjectionem duplex domino territorii præstare juramentum. Illud,quod † ob beneficium,id est, feudum præstatur, beneficio desinente, etiam desinere. Alterum † autem, 199 200
quod subjectionis causa præstatur,vim retinere dicit , donec territorium immoratur,Mondan.*lib.3.de feud.cap.7.§. insuper est jusjurandum.circa fin.*Bidenbach.*d quaest.Nobil.1.n.5.& 6.* Wehn. *in pract. Obs.* verb. Lands-Fürstliche Obrigkeit. *à princ.* ubi, nullâ Bidenbachii factâ mentione,verbotenus plurima transscripsit, & verb. Landsässerey und Landsassen / Martin. Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n. 540.* Horum autem Landsassionum , † in 201
Electoratu,& reliqua Saxonia, alii obediunt principibus immediatè, quos Cantzley sive Schrifftsassen vocant, utpote quibus

bus vel ipse princeps imperitat, vel Consiliarii ejusdem loci.
202 Alii mediatè subjecti existunt, † & Amptsassen indigitantur; quia toparchis, præfectis & quæstoribus, quos Schosser appellant, subiiciuntur, & coram iis conveniri queunt, Knichen *de Sax. non provoc. Jur. verb. Ducum. cap. 6. n. 23. & part. 2. de Vestitur. pact. cap. 5. n. 1. & seqq.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Amptsassen/ Schrifftsassen/Canzleysassen. Caspar Ziegler. *in addit. ad practic. conclus. Calvoli. 1. §. Schrifftsassii & Amptsassii. n. 13. & seqq.* eruditissimus Cluten *in Sylloq. rer. quotid. conclus. 26. lit. K.* eumq; suppresso nomine sequens adhuc, orthodoxus Besold. *de Ord. Equestr. liber. imperioq; immed. subjecto. n. 5.* & tales Amptsassios anno 1639. in quadam ab Illustrissimo meo mihi mandata commissione, in districtu Gôthano deprêhendi, Nobiles à Scharffenstein/die Vogel/vnd Jahnen/& licet non solum dignitate sed etiam potestate aliqua polleant, quam Jure antiquæ Nobilitatis illis competere dicit Nevizanus *lib. 4. Sylv. nuptial. n. 134.* pa-
203 gos † enim & vicos & castra, & id genus terras à principibus, cum adhærentiis, pertinentiis, Jurisdictione, & aliis modis concessas persæpe possident, Guid. Papæ *decis. 265.* Schrader. *de feud part. 3. cap. 4.* Rosenthal. *de feud. cap. 8. conclus. 8.* Rutger Rulant *de commiss. part. 4. lib. 2. cap. 16. n. 51.* Besold. *thesaur. pract.* verb. Dorff. ita ut rustici Nobilibus suis juramentũ fidelitatis & subjectionis præstare cogantur, tanquam sub eorum Jurisdictione habitantes, & Domicilium foventes, Husan. *de homin propr. cap. 6. n. 36.* Ritter. *de homag. cap. 4. n. 83.* Besold. *in thesaur. practic.* verb. Landsaß/Landsässerey. §. Et licet Landsassii mediati sint, quia tamen Regalibus & Superioritate destituuntur, collectas quoq; proprio Marte neq; indicere, neq; exigere possunt, defi-
204 ciende siquidem † causa effectum quoq; ejus deficere necesse est, § *omnium. Inst. de action. l. si patroni. 55. §. qui fideicommissam. 2. ubi* Alexander & alii *ff. ad SC. Trebell. l. loci corpus. §. competit. ff. si serv. vind.* Hippol. Riminald. *Cons. 667. n. 26. & seqq.* Zanger. *de except. part. 3. cap 18. n. 2* Gœdd. *Cons. Marpurg. 17. n. 56. vol. 1.* Collectare autem, ut jam ante deduximus, & de Regalibus sit, & ab eo, qui Jurisdictionem habet, imponi possit, ut proinde Jurisdictio non illepidè fundamentum collectarum vocetur, *l. rescripto. 6. §. fin. ff. de mun. & honor.* Thomat. *de collect. §. exactio.*

n. 23.

n.23. Alexand. *Conf.35.n.3.& 4.vol.4.* Decian. *Conf.41.n. 41.volum. 1.* Gyland. *decis.51.n.33.lib.1.* Cravet. *Conf.195.n.1.* Wesenbec. *Conf. 45.n.8.volum.1.* Gylman. *tom.1.Sympbor.part.2 tit.6.vot.1.n.2. vot.3. n.9.vot.5.n 32.& vot.6.n.11.* Thomas Michael *de Jurisdict. conclus. 48.lit.C.* Wehner. *in pract. Observ.* verb. Schatzung. *§. collectare est actus Jurisdictionalis.* Quod si tamen,† cum ordinarias colligere, & dominis tradere teneantur, sie müssen die Landstewer von ihren Hintersassen einbringen/ vnnd in die Obereinnahm/ oder nach Beschaffenheit der Läufften vnd Zeit/in die Landcassam liefern / extrema † necessitate pressi, emergere non possunt, 206
quin, dominis etiam non renuentibus, mediocre & decens charitativum subsidium, extra ordinem petere & exigere queant, nulli dubitamus, *l.omnes.12.C.de operib.public.l. neq; societas. 1.§.quod si.1.& §.quibus.2.ff.quod cuiusq; univers.nom.* Rosenthal. *de feud.cap.5.conclus. 74.n.6. & ibi in addit.lit. Q.* Bocer. *de collect. cap.5.n.7.* necessitas siquidem † licita facit, quæ alioquin foret 207
illicita & injusta, *c.quod non est licitum. de Reg. Jur. c.3.de observ. jejun.l.2 ff.ad L.Rhod.de jact.l.ut gradatim 11.§ 1.ff.de mun.& honor. l.2.C.de patrib.qui fil.distrax.* Surd. *de aliment.tit.1.quæst.44 n.26.& tit.7.quæst.16.n.43.* Menoch. *Conf.1.n.69 Conf.31.n.9. & seq.& Conf. 52.n.24.& seq.vol.1.* Gœdd. *Conf.Marpurg.16.n 288.& Conf.51. n.12. volum.4.* nec in ea leges † servantur, *d.l.ut gradatim.11. §. 1. l. aliquando.5 ff.de offic.proconf.l.est receptum.14 ff. de Jurisdict.l.alienationes 13.ff.famil.hercisc.* Cravet. *Conf.6. n.91.* Roland à Valle *Conf. 81.n.34.volum.1.* Gœdd. *Conf.Marp.51.n.14.vol.4.* Reinkingk *de regim.secul.& Ecclesiast.lib.2.class.3.cap.3.n.34. & seqq. & n. 68.* quo minus subditorum † arculæ effringantur, *arg.l.1.ff.de alend.liber.* 209
cum simil. Bursat. *Conf.16.n.14.lib.1.* Decian. *Conf.41. n. 60. volum. 2.* Schneidewin. *de feud part.1.n.119.& 121.* Mynsing. *Conf.1.n.104.decad.11.* Frider. *lib.2.de process.extrahend.cap.44.n.4.* Dn. Bocer. *d.loc. cap.1.n.7.*

Immediati † & liberi Nobiles sunt, qui nulli Statui, sed 210
immediatè Imperio sunt subjecti, & nobilia ac libera sua prædia habent, & præter DEUM & Imperatorem superiorem non agnoscunt, Bidenbach. *quæst. Nobu. 1. n. 7.* Besold. *de Ord. Equestr.Liber.n.5.* Die Freye vom Adel/die Reichsbefreyhte Ritterschafft/die freye Ritterschafft / welche ohne mittel der Käyser-

P liechen

lichen Majestät vnd dem Reich vnterworffen/ R. A. de año 1555. §. vnd in solchen Frieden Ordinat. Camer. part. 2. tit. 5. ibi: Edelman/oder andern deß Adels / der oder die dem Reich ohne Mittel
211 vnterworffen/ꝛc. Et hi quamvis à Principibus † aliisq; Imperii Statibus feuda habeant; coram iis tamen non comparere solent, nisi causarum feudalium ratione. Rosenthal *de feud. cap. 5. conclus. 69. in addit. lit. H.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n. 103. & seqq. & n. 682.* in cæteris alios judices singulares habent, Imperialia puta vel Dicasteria, vel Austregarum, Cammergerichts Ord. *d. part. 2. tit. 3.* ibi: Ritter oder andere deß Adels / die ohne mittel dem Reich vnterworffen. tit. 4. ibi: Die vom Adel. & tit. 5. ibi: Edelman oder Knecht dem Reich ohne mittel vnterworffen. Besold. *de Ord. Equestr. Liber. n. 11. in princ.* & à locis, ubi degunt,
212 † in tres Classes distribuuntur: Franconicam, Suevicam & Rhenanam, R. A. de anno 1500. tit. Was man mit den Ritterschafften zu Francken / Schwaben vnnd Rheinlanden handlen sollen. R. A. zu Speyer de año 1542. §. Demnach haben wir auf der Churfürsten/Fürsten vnd Stände/ꝛc. Regner. Sixtin. *lib. 1. de Regal. cap. 4. n. 95.* Reinkingk *lib. 1. de regim. secul. & Eccles. class. 5. cap. 10. n. 4. & 11.* Wehner. *in practic. Observ.* verb. Ritterschafft/Adel. Mager.
213 *d. loc. n. 683.* Equites verò Franconiæ † rursus in sex loca communiter dividuntur: 1. Odenwald / 2. Gebirg/ 3. Die Röhn vnd Werrn. 4. Steigerwald / 5. Altmühl/ 6. Die Buchen
214 oder Baunach. Suevi autem † in quinq; quaterniones separantur, in fünff Quartier oder Viertheil: 1. Hegöw / Bodensee vnnd Algöw. 2. An der Donaw. 3. Am Kocher. 4. Am Schwartzwald oder Neckar. 5. Im Kraichgöw. Cluten. *in Sylloge rer. quotidianar. conclus. 26. lit.* K. §. *Nunc de Nobilibus Imperii liberis.* Besold. *de Ordine Equestri libero. n. 5.* Rhenani tandem dividuntur in drey Landschaffts Ort: Erster Ort ist Gau vnd Wasgau: Anderer Ort/ Wetterau/Westerwald/Reingau: Dritter/ Nider Rheinstrom/Hundsrück/Ebelswald. Caspar Lerch von vnd zu Dürmstein *de Nobilit. liber. & ejus origin. in præfat.* & dispescuntur in Superiores & Inferiores. Johann. Siebmacher im Wappenbuch part. 2. fol. 102. & fol. 112. ibi: Rheinländische & Nider-Rheinländische/ & habitant in der Wetteraw/vnd der selbigen gehörigen

hörigen Orten/so ihren anfang von dem Hagenawer Forst gehabt/ vnd sich auff selbiger seiten deß Rheins/biß an das ErtzStifft Cöln erstrecket/auff der andern seiten deß Rheins/deß Orts gegen Maintz über/da der Meyn in den Rhein fleust/anfahend/ vnd daselbst den Meyn hinauff biß gen Aschaffenburg/ von dannen wider herumb von Gelnhausen/folgends hienüber auff den Lohnstrom/ vnd von jetztberührten Lohnstrom auff beyden seiten den Westerwald hinab/ biß in den Rhein / vnd allda den Rhein wider hinauff vnd hinab biß in das Land zu Bergen gehend. thesaur. Practic. Simon. Gunther. *de privileg. Rhenan. Nobilitat. privileg. 4. n. 1. privileg. 5. n. 1. privileg 6. n. 1. privileg. 7. n. 1. & privileg. 8. n. 1.* Josias Nolden *de Statu Nobilit. cap. 16. § 3. n. 147.* Quilibet autem † horum locorum, Sin- 215
gularum Trium Classium, suum habet signum militare, Caspar Lerch ab & in Dürmstein part. 1. Reichs Ritterl. Adels Herkomen. *in pr.* & pag. 8. 78. & hinc inde. Höping. *de Jure Insign. cap. 17. §. 15. n. 480.* & Capitaneum, junctim verò † quævis Classis directo- 216
rem, ita ut de uno loco ad alium directorium, mutatis vicibus, post biennium transeat, peculiarem quoq; Ordinationem, quæ Ritter Ordnung appellitatur, habent, quæ Anno 1590. M. Sextili Schwinfurti concepta, & postea 27. Septembr. 1591. à felicissimæ & gloriosissimæ memoriæ Imperatore, Rudolpho II. confirmata. Singulis † annis tres conventus Franci ordina- 217
riè Rotenburgi ad Tubarim, primum nimirum Lunæ post trium Regum, secundum Lunæ post Trinitatis, & tertium Lunæ post Nativitatis Mariæ festum agere & habere tenentur, affinis noster Georg. Schubhard. *de Anstregis. cap. 3. n. 155.* & si graviora, quandoq; negotia incidunt, singulo triennio solennes conventus agunt, & omnes tres Ordines sive Classes, tam *Francorum*, quam Suevorum & Rhenanorum, & siquidem penes *Francos* directorium est, Rotenburgi, si penes Suevos Eslingæ, si verò penes Rhenanos Wilsbergæ conveniunt & deliberant, & Directori omnium trium classium generali, qui quotannis de una ad alteram transitorius, conclusionis executionem committunt.

Ut ut autem † Nobiles hi à principum & Statuum Juris- 218
dictione exemti sint, non tamen exinde inter ipsos Imperii Status numerantur, Schubhard. *d. loc. n. 23. & seqq.* Dignitas quippe

pe eorum, quam ex nobilitate habent, non est regalis, ut in principibus, comitibus, baronibus. Hinc & experientiæ & Imperii Matriculæ, in qua non reperiuntur, repugnaret, qui
219 eos inter Status referre vellet, cum tamen † nec ad Comitia Imperialia, quod, si status essent, omninò fieri deberet, R.A. de anno 1548. §. Wann auch ein außgezogener/ ibi: Stim̃ vnd
220 Stand in Reichsversamblungen/ vocentur, nec † sessionem & Jus suffragii in iisdem habere conspiciuntur, nec in subscri-
221 ptionibus † Recessuum inveniantur, Gail *lib.1.Obs.21.n.9. vers. quarto, quod sessionem & votum*, Regner.Sixtin.*lib.1 de Regal. cap.4.n.94.* Rutger Rulant *de commiss. & commiss.part.2.lib.5 cap. 4.n.48.& seqq.* Besold.*de Ord.Equestr.lib. n. 9. & 13.* Reinkingk *de regim.secul.& Eccles.lib.1.class.4.cap.1.n.18.& seqq.& class.5.cap.2.in*
222 *fin.& cap.10.n.6.* Et licet olim JusComitiorum † NobilesImperii habuisse negari non possit, prout ex prisco illo Cæsareo stilo constat, Mit gutem Rath vnser vnnd deß Heyligen Reichs Churfürsten/Fürsten/Grafen/Freyherrn/Ritter / Knechten vnd Städten/ꝛc. Aurea Bulla Caroli IV. in princ.ibi : *assidentibus nobis omnibus principibus Electoribus , ac aliorum principum , Comitum , baronum , procerum , Nobilium & civium multitudine numerosà &c.* Reformation Käysers Friederichs deß Dritten zu Franckfurt am Meyn 1442. auffgericht.in princ. ibi : Freyen/Herren/Rittern / Knechten vnd Städten/ ꝛc. paria habentur in Bulla Sigismundi,*§.2.& §.4.* àGoldasto *tom.1.Constit.Imperial.pag.143.& seq.* relata, Ludovic. Grempius & Hieronym. zum Lamb *in responso solivago*, der Erbarn / Freyen vnnd Reichs Städt session, Stand vnd Stim̃ belangend. §. zu der vierten Objection. Leheman in der Speyer Chronic. *lib. ult.cap.97.fol. 913.col.2.* Caspar Ziegler *in §.Landsassii. in limitat. conclus. 1. n.44.* Buxtorf.*ad Aur.Bull.conclus.5.lit.C.* Besold.*de Ord.Equ.liber. n. 13. & in thesaur. pract.* verb. Freye Ritterschafft. ubi amplissimè. Reinkingk *d.loc.lib.1.class.5.cap.10.n.7.* Hodie tamen id non ob-
223 servatur : Et sic multum interest, † inter id quod fuit, & id quod nunc est, *l.qui res.98.§.aream.8.ff.de solut.& liberat.* Nec hac in parte immediata imperii subjectio aliquid in contrarium urget, quod adhuc die Freye Ritterschafften zu Francke/ Schwaben/

ben/ vnd Rheinland immediatè Imperio pareant, vnnd keinem Churfürsten oder anderer Obrigkeit vnterworffen. R.A. zu Regenspurg de anno 1557. § Wir wollen. R.A. zu Augspurg de anno 1500. tit. Wie man mit der Ritterschafft zu Francken. Nam diversa sunt, † esse statum Imperii, & Imperio immediatè subjectum esse, Ziegler. *d. loc. n. 46.* Cluten *in sylloge rer. quotidian. conclus. 26. lit. K.* Besold. *in thes. pract.* verb. Reichs Stand. § *licet autem non sit.* & ex diversis & separatis † non rectè fit illatio, *l. fin. ff. de calumniator. l. naturaliter 12. § nihil commune ff. de acquir. poss. l. Quintus Mutius. 10. ff. de aur. arg. mund. leg. l. neq; natales 10. C. de probat. l. eum qui. 4. §. nec ad rem facit. C. arbitr. tutel.* Johann. Anton. Lanar. *Cons. 16. n. 13. & Cons. 77. n. 9. & 10.* Gœdd. *Cons. Marpurg. 17. n. 83. volum. 4.* Marpurg. *Cons. de Collectis singulari. n. 274.* Credo autem, & planè mihi persuasum habeo, quod Nobiles ad Imperialium Statuum diætas † in eorum favorem, & ne nimios Cameræ Imperialis sumtus ferre tenerentur, vocari desierint, eosq; citatoriis libellis se non inveniri præteriri passos, quod hoc pacto mitigationem & exemtionem onerum, der gewissen Anschläg / imperrarent, & tolerabiliores fierent contributiones, illæ, quæ ad peculiares Cæsaris expeditiones conferuntur, Naucler. *generatione. 43. fol. 231.* Besold. *de Ord. Equestr. Liber. n. ult. circa fin. & thes. pract.* verb. Reichs Stand. § *sed quia nobilissimus quidam.* Habent namq; † aliàs, & quidem quietà & continuà possessione semper conservata, multa insignia Jura & privilegia, quibus etiam Status quidam destituuntur, utpote, Primò † Superioritatem & Territorium, non minus, quam cæteri Imperii Status: Unde & in liberis suis castris, pagis, aliisq; similibus bonis omnimodam exercere possunt Jurisdictionem, & merum mixtumq; Imperium habent, & ab omni onere territorialis Jurisdictionis, Principum, Statuumq; aliorum, quorum in ditionibus castra pagosq; suos habent, liberi existunt, quin etiam nec ipsi Imperatori inibi plus Juris competit, quam in territoriis reliquorum ordinum, Regner. Sixtin. *lib. 1. de Regal. cap. 4. n. 95. & seqq.* Besold. *de lib. Equestr. Ord. n. 10.* Bidenbach. *quæst. Nob. 1. n. 11.* Gail. *lib. 2. Obs. 62. n. 3.* Wehner. *in pract. Obs. verb.* Ritterschafft / Adel. *in princ.* Idq; etiam auß der freyen Reichs Ritterschafft vnd Adels / der fünff theil im Land zu Schwaben von Käyser Ferdinand

224 225 226 227 228

dinand Anno 1561. confirmirter Ordnung/ ubi ſequentia habentur, adparet: Daß die Freyen ReichsRitterliche Adelsperſonen/allein vnd ohn alles mittel Jhrer Majeſtät vnterworffen vnd verſprüchig: Auch ſonſt aller hoher vnd niderer ReichsStänd vñ Kraiſen obligen/ Bürden/ Laſts/ Beſchwerden/ Aufflag/ Gebiet/ Satzung/Ordnung/Abſchied/Jurisdiction vnd Dienſtbarkeit/keine außgenommen/gäntzlich exemt vnd befreyet. Denſelben nichts anders/denn ſo viel ihrer etlich / von ſonder bekanter Lehenſtuck/ freywillig angenommener Dienſt / vnd eins theils conditionirter gerichtbarkeit wegen verpflicht/vnd welche ein ſolch offenbahre/gewiſſe vnd wolvervrkunde Maaß haben/daß die berührten Adelichen Exemtionen/ Freyheiten/ Herrligkeiten vnd Rechten nichts entziehen mögen: & præterea libero Rhenano equeſtri Ordini à Cæſaribus data privilegia evincunt, Simon Gunther. in lib. Freyheiten deß Heyligen Römiſchen Reichs eximirter Adelicher Ritterſchafft am Rheinſtrom: in ſpecie verò in privilegio Rudolphi II. de dato 9. Julii 1605. diſtrictus der befreyten Ritterſchafft am Rheinſtrom vnd in der Wetteraw ſollicitè determinatur. Quibus omninò aſtipulantur à Divo Ferdinando Ordini Equeſtri Franconico libero indulta privilegia ſub dato Augſpurg 26. Jul. 1559. quæ à D. Rudolpho II. ſub dato Prag 11. Martii 1609. aucta & confirmata ſunt: Illic enim habetur:

229 † Gemeine freye Ritterſchafft der ſechs Ort im Land zu Francken vns als Römiſchen Käyſer vnnd ordentlicher höchſter Obrigkeit im Heyligen Reiche / allein ohne mittel vnterworffen. Et paulò poſt: Vnd wollen / daß ihr bemelte gemeine freye Ritterſchafft in Francken ſampt oder ſonderlich / mit einiger botmäſſigkeit/Schatzung/Stewer vnd andern Dienſtbarkeiten/ wider ihre Adeliche Freyheiten nicht beſchweren oder tringen / noch vnter Ewer Liebden/Andachten vnd ewer Obrigkeit vnd Landſäſſeren zutringen vnterfahen/ſondern ſie bey berührten ihren erlangten Adelichen Freyheiten/libertēten/ alten Herkommen vnd löblichen Gewohnheiten vnbetrübt vnd ruhig bleiben laſſen wollen/Alſo befehlen wir auch euch den freyen Adels vnd Ritterperſonen/gegen denen angeregte Newerung fürgenommen/ vnd die alſo wider ihre Adeliche Freyheit/libertet/ alt Herkommen/vnd löbliche Gewohnheit von gemeiner Ritterſchafft der ſechs Ort deß Lands zu Francken

abgezogen

gezogen vnd abgehalten worden/daß ihr euch hinfüro/ wie ewer oreltern gethan/ewerer Adelichen Freyheiten/liberteten/ altem erkommen vnd löblichen Gewohnheiten/Gebräuchen/ mit besu- ung der Rittertäg vnd in all andern Weg/andern freyen Adels id Rittersperſonen aller sechs Ort deß Lands zu Francken gleich- äſſig erzeiget/vnd euch davon nicht abhalten lassen / dann nicht lein euch/sondern vns vnd vnsern Nachkommen/als Römischen äysern vnd Königen (denen ihr ohn mittel vnd ausserhalb ewrer dienst vnd Lehenpflicht/als gefreyte vom Adel allein zugethan seit/) n solches zu Abbruch vnnd Nachtheil gelangen würde. Hic erò reperitur : Wollen das alle vnnd jede vnsere Churfür- en/Fürsten vnd Stände deß Heyligen Römischen Reichs bemel- e Ritterschafft in Francken/vnd dero von alters angehörige/ ein- verleibte Adeliche Mitglieder vnd Rittergenossen/ sampt vnd son- derlich/mit einiger botmäſſigkeit/Erbhuldigung/Erforderung vnd bezwingung auf die Landtäg/reichung der Reichs/Land vñ Tranck- stewern / Schatzungen/Straffe vnd dergleichen Aufflagen vnnd Dienstbarkeiten / wider jhre Adeliche Freyheiten vnd dero Vorel- tern exemtion keines Wegs beschweren/von Besuchung der Rit- terlichen Zusammenkunfften abhalten/ noch vnter jhre Obrigkeit vnd Landsasserey zutringen vnterstehen/sondern sie bey berührten in vnsers geliebten Anherrn vnd Vorfordern/Weyland Käysers Fer- dinandi privilegio vnd rescriptis vermeldten / jhren erlangten Adelichen Freyheiten/liberteten/alten Herkommen vnd löblichen gewohnheiten vnbetrübt vnd geruhig verbleiben lassen / ingleichen daß die jenige freye Adel vnd Rittersperſonen / deren Voreltern vnd sie hiebevor zu ermeldter Ritterschafft der sechs Ort Landes zu Francken gehörig gewesen/vnd noch seyn sollen/gegen denen hierwi- der Newrungen vorgenommen / vnd die also wider jhre Adeliche Freyheiten/liberteten/ alt Herkommen vnd löbliche gewohnheiten von allgemeiner Ritterschafft der sechs Ort deß Landes zu Francken bißhero abgezogen vnd abgehalten worden / oder gegen denen noch ins künfftig dergleichen vnzimbliche Newrungen versucht vnd at- tentirt werden möchten/ daß sie sich hinfüro / wie jhre Voreltern gethan/jhrer Adelichen Freyheiten/liberteten/alten Herkommen/ auch löblichen Gewohnheiten vnd Gebräuchen/mit besuchung der

Ritters-

Ritterstäg/leistung deß jenigē so bey solchen Ritterlichen Zusamenkunfften / der Anlagen vnnd sonsten dem gemeinen Ritterlichen Wesen zum besten/vnd per majora vota verabschiedet vnd verglichen/auch in alle andere weg/an den freyen Ritters vnd Adelsgenossen/der sechs Ort in Francken gleichmessig erzeigen / sie davon nicht abhalten / vnd von den höhern Ständen / durch vertröstete Gnad oder betrohete Vngnad/mit erstattung der nemerlich erforderten Erbhuldigung / besuchung der Landtäg / vnd reichung der Reichs/Land/tranck vnd anderer Stewer vnd Aufflagen/so vnser vnnd deß Heyligen Reichs vngemittelten Jurisdiction vnter die Landsasserey selbst ergeben oder bezwingen vnd subjugiren lassen/ alles bey Vermeidung vnserer vnd deß Heyligen Reichs schweren Vngnad vnd Straff/darzu einer pœn/ benantlich funffzig Marck löttiges Golds ꝛc. Cui derogatoria clausula contrariorum privilegiorum & consuetudinum subjuncta : Da auch schon einer oder der ander/was Würdens/Stand oder Wesens der jmmer seye/ zu wider dieser von vns ertheilten Freyheit / etwan ein ander Herbringen vnd Gewonheit/oder auch einige Freyheit/Gerechtigkeit/statut oder Ordnung fürwenden / vnd sich damit wider obgemelte diese Käyserliche Freyheiten zubehelffen vermeinen wolte/ so wollen wir doch/daß solches alles/wie dasselbe Namen haben möchte dieser vnser Käyserlichen Freyheit im wenigsten nichts derogiren oder benemen/noch auch der obbenanten Ritterschafft in Francken/oder derselben Adelichen Mitgliedern/wie auch derselben Erben vnd Nachkommen in einig Weg præjudicirlich seyn solle/vnd das meynen wir gantz ernstlich. Parilia de Franconica hac Nobilitate operosè deducit & probat Paulus Matthias Weehner. in pract. Observ. verb. Craiß / Craißtag. ubi ait: Daß die löbliche
230 Ritterschafft † der sechs Ort in Francken ein gemeines/vnzertrennetes corpus vnd Respublica sey : Die deßhalben † jhre sondere
231 Freyheiten/Ehr vnd Würde/statuta/ Breuch vnnd Herkommen/ auch den mehrerntheil jhres Guts haben / deren Weyland Voreltern seeligen mit jhren löblichen Ritterdiensten / dem Heyligen Römischen Reich mannigfältig vnd nützlich gedienet / vnd fürs Vatterland gestritten / erobert vnd erlangt/ R. A. zu Augspurg de anno 1500. tit. Was man mit den Ritterschafften zu Francken/ Schwaben vnd Rheinlanden handeln soll. Reinkingk. *de regim. secul.*

secul. & Ecclesiast. lib. 1. class. 5. cap. 10. n. 11. Vnd daher noch auff den heutigen Tag † *κατ' ἐξοχὴν* Nobiles liberi, die freye Francken/ freye 232
vom Adel / freye Ritterschafft genennet werden / Besold. *de Ord. Equestr. liber. n. 12. circa fin. & in thes. pract. verb.* freye Francken. Et addit Wehner dicto loco: † Daher/ wann die Römische Kän- 233
serliche Majestät / an die gemeine Ritterschafft der sechs Ort in Francken/ allergnädigst einen Ritterdienst begehrt / haben sie solchen allervnterthänigst nicht geweigert: Doch † daß hingegen Jh- 234
re Känserl. Majest. sie bey ihren alten Freyheiten / Lehensgebräuche / vnd über Menschen gedencken Rittermässigem Herkommen/ allergnädigst handhaben vnd schützen wolle. Ac insuper ibidem subjungit: Vber diß hat löblich gedachte Ritterschafft in Francken in anno 1590. einen sonderbahren Ritter Rath verordnet/ vnd eine newe Ritterordnung deß gantzen Francktischen Kraiß verfassen/ vnd durch die Römische Känserliche Majestät Rudolphum II. confirmiren vnd bestätigen lassen: Nach welcher Ordnung vnd Satzung nicht allein der Ritter Rath sich zu verhalten/ sondern auch alle berührter Ritterschafft zu gewante vnterschriebene Glieder/ ihr Leben/ Thun/ Wandel vnd Wesen/ darnach anzustellen/ jhnen Rath vnd hülffliche Hand darbieten zulassen bewilligt vnnd danckbarlich angenommen. Goldast in Politischen Reichshandlungen *tit. 5. fol. 989. & seqq.* Wehner *d. loc.* Besold. *de Ord. Equestr. libero. n. 10 circa finem.*

Quamvis verò regulare sit, quod † bona & prædia in Du- 235
cum vel principum territoriis sita, quoad Jurisdictionem & protectionem ejus esse præsumantur, cujus est territorium, *c. cum personæ. de privileg. in 6. in c. fin. §. 1. de offic. Archidiac. c. cum Episcopus de offic. ordin. in 6. gloss. ibidem in verb. habere. & in c. cum olim. de præscript.* Natta *Cons. 501. n. 31 & Cons. 501. n. 31.* Roland à Valle *Cons. 46. n. 35. & 50. vol. 3.* Decius *Cons. 528. n. 2. & 9.* & quis † pro- 236
priè ratione domicilii & habitationis subditus dicatur, *textus in l. domicilium. ff. ad Municipal. & in l. si in patria. C. de incol. lib. 10.* glossa *ordin. in Clem. un. §. eisdem. in verb. subditos. de for. comp.* Dec. *in c. ad nostrum. n. 3. de appellat. & Cons. 661* Socin. *in c. licet. n. 8.* Felin. *n. 23. de for. comp.* Alexand. *in l. pen. n. 12 ff. de Jurisdict.* Gail. *de pignor. Obs. 15. n. 2.* domicilium † quippe Jurisdictioni provinciali ibi 237
habitantes subjicit, gloss. *in d. Clem. un. §. eisdem. verb. subditos.*

Q Surdus

Surdus *Conf.313.n.66.* Coler. *de process. execut. 15.part.2.cap.1.n.25.*
238 atq; in inhabitantes † dominis loci omnimodam tribuit Jurisdictionem, Cacheran. *Cons.9.n.18.* Menoch. *Conf. 1000.n.23.lib.10.* Gail *de pignor.Obs.15.n.7.& seq.* Meichsner. *decis.9.n.11 lib.1.tom.2.* Rosenthal. *de feud.cap.6.conclus.85.n.9. lit. M.* sic ut quis ratione domicilii subiiciatur legibus ibi dominantis, quia fit quasi civis, Grammat. *Cons.crimin.27.n.31.* Menoch. *Conf 692 n.3.vol.7.* Surd. *Cons.313.n.26.* Tiraquell. *de retract. consanguin.§.9.gloss 2.n.22.* Bidenbach *quaest.18.& seq.* Besold. *de Ord.Equestr. liber.n.5. & thes. pract.* verb. freye Reichs-Ritterschafft. § *propriè enim.fol.290.* Et proinde Nobiles quoq; & alii etiam feuda vel alia bona allodialia in Ducum & principum territoriis habentes, eorundem Jurisdictioni der Lands-Fürstlichen Obrigkeit subjecti censeri possint, Mager. *de Advoc. Armat.cap.6. num. 765.* Tamen & hîc praeprimis observandum, longè aliam esse rationem Nobilium mediatorum, longè item aliam immediatorum. Illi namq; sunt, qui generis quidem nobilitate praefulgent,
239 principi tamen vel Statui alicui in Imperio subsunt, † hominesq; Jurisdictionales existunt: quibus in omnibus mandari ac praecipi potest, Schwanman. *decis.10.n.31.* & de quibus verè
240 illud vulgatum: † qui te judicat, Dominus tuus est, Roman. *Cons.70.* Menoch. *Cons.21.n.10.& Cons.72.n.22.volum.1.*

241 Hi verò sunt, † qui nullum Statum pro Domino aut magistratu agnoscunt, & nobilia & libera sua habent praedia & domicilia, tantumq; Imperatoris, vel, ob Jurisdictionis concurrentiam, Camerae parent mandatis & praeceptionibus, Bi-
242 denbach *quaest.Nobil.1. n.7.* Neq; verò hos † Nobiles subditos facit, si in alieno territorio residoant, & domicilium habeant: Aliud siquidem est, IN territorio alicujus esse, aliud est, DE territorio esse, & quis non videt maximam in illis clausulis differentiam, In eines Fürsten Land vnd Obrigkeit/vnd vnter eines Fürsten Obrigkeit sitzen? Johann. *15.vers.19. c. si propter. de rescript.* Petr.de Anchoran. *Cons.437.n.3.* Cravet. *Cons.673. n. 11.* Gylman. *tom.1.Symphor.part.2.tit.6. vot.6.n.119.* Knichen *de sublim.territ.jur. cap.4.n.60.* Bidenbach. *d.loc.n.16.& seqq.* Mager. *de Advoc. Armat. cap.8.n.431.* Hinc sunt & possunt esse in territoriis principum multa

multa loca exemta, quæ neq; de territorio, neq; sub jurisdictione sunt. Pariq; incedit modo, locum esse extra territorium, & ratione situs in districtu alterius principis, sed exemtum seu non subjectum, Jason *in l. fin. n. 11. ff. de Jurisdict.* Wesenb. *Cons. 33. n. 20. vol. 1.* Schrader. *de feud. part. princ. 9. sect. 4. n. 157.* Köppen *quæst. 48. num. 18.* Qua ratione etiam immediati hi nobiles, licet in territorio principis deß Lands-Fürsten bona possideant, non tamen sub jurisdictione ejusdem existunt, & quoad Superioritatem, Jurisdictionem ac protectionem rectè extra districtum esse dicuntur, per notata Rolandi à Valle *Cons. 33. n. 23. & seqq. volum. 3.* Wesenb. *Cons. 37. n. 10. vol. 1.* quod & illustri † 243
Camerali præjudicio firmatur apud Meichsnerum in causa Teutschenmeisters contra die Grafen von Oettingen. *tom. 2 lib. 1. decis. 6. n. 9. & 10.* in causa Hirnheim contra die Churpfalz. *eodem tom. lib. 1. decis. 8. n. 42. & seq.* & in causa Herrn T. jetzt Herrn G. A. contra P. T. *d. loc. decis. 26. n. 43. & 44.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n. 685.* Besold. *in thes. pract.* verb. freye Reichs-Ritterschafft. *paulo ante finem.* quin & majori † libertate fruuntur Nobiles imme- 244
diati, quam Austriaci Comites & Barones, ut notat Nicolaus Betsius *de pact. famil. cap. 2. fol. 37.* Besold. *de Ord. Equestr. lib. n. 12. in fin.* utpote in quos principibus, † quibus subsunt, Superioritas 245
semper reservata, cum non aliter ad tales dignitates admissi, quam cum expressâ reservatione Juris principibus illis competentis, R. A. de anno 1548. §. Wiewol auch. Regner. Sixtin. *lib. 1. de Regal. cap. 4. n. 69.* Mager. *de Advocat. Armat. cap. 6. num. 115.*
Alia verò † ratio est eorum, qui, quamvis immediati sunt, cer- 246
tamen prædia Jurisdictioni principum subjecta habent: hi tamen parere coguntur, ut subditi, † nec mandata contra gra- 247
vantes principes obtinere possunt, Deputations Abschied zu Wormbs de anno 1586. §. In fällen aber. ibi: In fällen aber/ da
[ein] Person dem Reich ohne Mittel unterworffen/ und unter eines andern Herrn herbrachter Landsasserey oder Jurisdiction/ Zwang [ode]r Banngüter ligen hätte/ sollen hinfürter/ quoad illa bona/ keine [ma]ndata erkannt werden. quemadmodum in causa Sachsen/ [Lau]enburg contra Truchsässen von Wetzhausen/ wegen Schweickers[hau]sen/ judicatum 1595.

248 Cæterum, respectu immunitatis † à vectigali, quam nec ex Jure communi, nec consuetudine, sibi principes & comites vindicari posse, post Bursatum *Cons. 335. n. 7.* scribit Heinricus
249 Glock *de Jure vectigal. conclus. 30.* Nobiles † Immediati superant principes & Comites, prout de Rhenanis & Wetteravicis, beneficio Caroli V. sub 3. Decemb. 1547. & Rudolphi II. sub 9. Julii 1605. de Francis verò liberis, sub 11. Maij 1609. indulta loquuntur privilegia: Daß dieselb von allen jetztergehlten Sachen vnd Stücken (nemblich/ Wein/ Getraid/ Hew/ Grumat/ vnd andern Einkommen) auch allen andern/ so sie in frembder Obrigkeit/ zu jhrer Haußhaltung vnd Baw/ Nothdurfft/ an Victualien vnd Materialien/ auß andern Herrschafften zu Wasser oder Land/ durch jhre selbst engne Leut/ Roß/ Fuhrmänner oder Schiff/ oder von andern führen oder flöhen lassen/ verstanden/ vñ sie derhalb mit einigem Zoll/ Mauht/ Auffschlag vnd Weggeld/ oder wie es jmmer Namen haben möge/ nicht beschwert/ oder durch jemand/ wegen der jenigen Vrkund/ so sich etliche bey jhren Rent-Cammern/ Cantzleyen/ Hauptzollen vnd Mauhtstädten zugeben vnterfangen/ nicht auffhalten/ oder einiger Tax darfür begehrt werden/ sondern der Ritterschafft vnd eines jeden Mitglieds/ auch aller derselben Erben vnd Nachkommen/ engene oder erkauffte/ Haab/ Güter/ Gefäll/ Einkomen vnd anders/ wie das gleich jmer Namen haben mag/ ohne restriction auff eine gewisse Anzahl Fudern/ Maltern/ oder dergleichen/ sondern soviel jederm Mitglied geliebet/ vnd sein Gelegenheit vnd Nothdurfft erfordert/ auff deren von Adel Schrifftliche Vrkunden/ vngehindert vnd vnauffgehalten Zollfrey passiren sollen lassen/ etc. Guid. Papæ *decis. 41. decis. 384. & decis. 387.* Waremund. ab Ehrenberg *de fœderib. cap. 4. n. 66.* Modestin. Pistor. *Cons. 9. n. 43. & seqq. vol. 2.* Köppen *decis. 50. n. 13.* Bidenbach *quæst. 18. n. 1.* Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 42. n. 6.* Bocer. *de Regal. cap. 2. n. 198.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Zoll/ Zollfrey. §. *Ecclesiasticæ personæ.* Henric. Klocken. *de Jure vectigal. conclus. 31. per tot.* Josias Nolden *de statu Nobil. cap. 11. §. 2. n. 99.* affinis noster Schubhard. *de Austre-*
250 *gis. cap. 3. n. 151. & seq.* quod posterius tamen, † in principibus, mihi durum videtur, & non omninò legale, cum præsertim
251 quotidianâ experientiâ, rerum † omnium magistrâ, longè aliud edoctus sim, *c. cupientes c. quam sit. de elect. in 6. c. statutum. de rescriptis.*

ptis. Zasius *in l. contumacia. 53. n. 13. ff. de re judic*. Afflict. *decis. 13. n. 18*. Petr. Peck. *lib. 5 de testam. conjug. cap. 4. n. 4*. Hieron. Pappon. *ad Rubr. n. 572. ff. de Verb. Oblig*. Flamin. de Rubeis *Cons. 1. n. 49. vol. 1*. Bursat. *Cons. 200. n. 78. vol. 2*. Pruckman. *Cons. 12. n. 99. & 254. Cons. 17. n. 140. & Cons 50. n. 104. & 182. volum. 1*. & rationali consuetudine, † quæ vim legis obtinet, *c. fin. in fin. de consuetud. c. cum causa. 8. de sent. & re judic*. Facultas Tubingens. Juridica apud magnum meum socerum Jacob. Andreæ vom Wucher. *fol. 136*. & altera est natura, *l. actor. 23. C. de probat*. Petrus de Ubald. *de duob. fratrib. princ. 5. n. 12*. &, vel ipso Klockio teste, immunitatem Nobilibus tribuit, per totum Imperium Romanum aliud observatur, Sachsenspiegel *lib. 2. art. 27*. Schwabē Landrecht *cap. 124. n. 4*. Weltliche Reformation Känsers Sigismundi *cap. 2. n. 4*. Bidenbach. *d. quæst. Nob. 18. n. 1*. Frider. *d. loc*. Köppen *d. loc. n. 13*. Henric. Klocke *d. conclus. 31. §. ex consuetudine*. Nec principes deterioris † conditionis, quam Nobiles, esse possint, aut debeant, *arg. l. debitorum. 25. C. de pact*. Jason *in l. ex hoc jure. n. 52, & seqq. ff. de Just. & Jur*. Tubingenses apud Besold. *Cons. 7. n. 103. volum. 1*. maximè cum † principes & Comites tales immunitates, cum Nobilibus, præscriptione, privilegio vel contractu habeant, modò tamen analogicè, & juxta rationem *l. vinaria. 206. ff. de Verb. Signific*. procedant, &, quæ ad victum & cultum suum spectant, transvehant, Comites, Barones & Nobiles in Beschwerden der nidern Ständ contra die höhern Ständ in Francken. §. Zollbefreyhung. ubi dicitur: Daß die alten Römischen Känser vnd Könige / ultra alias immunitates, die Grafen / Herrn vñ vom Adel im Land zu Francken mit der immunitet von allen Zöllen im gantzen Reich begabt / daß alle jhre Haab vnd Güter / wie die im Reich durch geführt werden / Zollfrey seyn / Sachsenspiegel *d. lib. 2. art. 27*. Decius *Cons. 496. n. 2*. Wehner. *in pract. Obs. verb*. Zoll Zollfrey. *§. qui autem non teneantur solvere vectigal*.

252

253

254

Habent deinde immediati nostri Nobiles † facultatem leges atq; statuta condendi, Zas. *in l. omnes populi. ff. de Just. & Jur*. Fichard. *Cons. 2. n. 2*. Reinkingk *de regim. secul. & Eccles. lib. 1. class. 5. cap. 6. n. 7. in fin*. (quæ Voigtbücher vocari scribit Besoldus,) prout etiam statuta † de succedendo inter se faciunt, Fichard. *d. loc. n. 1, & Cons. 3. n. 6, & Cons. 39. n. 4*. Mynsing. *respons. 10. n. 39. decad. 1*.

255

256

Wesenbec. *Conf. 1. n. 66. vol. 1.* Rutger Rulant *de commiss. part. 2. lib. 5. cap. 4. n. 49.* Besold. *de Ord. Equestr. lib. n. 11. in fin.* Neq; hoc mirum est: reperiuntur siquidem inter Nobiles hosce, qui amplissima bona, amplissimumq; territorium tenent, & in eo nonnullis etiam Comitibus & Baronibus æquiparari non solum, sed & præferri quandoq; possunt, & proinde parem cum iisdem eminentiam & Jurisdictionem territorialem habent, Nicol. Betsius *de statut. & pact. famil. illustris. cap. 2.*

217 Habent etiam Jus fœdera † ineundi, & in hoc ipso confœderationis privilegio, aliis Imperii Statibus pares sunt, ceu patet ex Ordinatione Ferdinandi I. Von der freyen Ritterschafft in Schwaben. Anno 1561. confirmata, ubi sequentia habentur verba: Daß die freyen Reichs-Ritterliche Adelspersonen / allein vnd ohne Mittel Ihrer Majestat vnterworffen vnd verspruchig: auch sonst aller hoher vnd niderer Reichsständ vnd Krayßen obligen/Bürden/Lasts vnd Beschwerden/Aufflag/Gebiet/ Satzung/ Ordnung/Abschied/Jurisdiction vnd Dienstbarkeit/ keine außgenommen/gäntzlich exemt vnd befreyhet. & in specie, de Jure confœderationis cum aliis Imperii Statibus participantibus Nobilibus, hisce verbis: Wiewol auch von altem Herkommen/ vnd mit derohalb auffgerichten/ beyhanden habenden Fürstlichen vnd sonst vieler Reichs-Ständ glaubwürdigen besiegelten Brieffen erweißlich/wann sich die/an den die Schwäbische Ritterschafft Benachtbart/zu erheischen der Zeit vmb handlung willen deß gemeinen Landfriedens zusammen zuthun/ Verstandnuß/ Gesellschafft oder Bündnus zu machen/für nothwendig vnd gut angesehen/oder deß von der Röm. Käys. Majest. Befehl gehabt: Daß sie mehrgedachte Ritterschafft/ehe ichtwas fürgenommen oder beschlossen/ gemeinlich oder sonderlich zu jhnen vnverbindlich/gnädiglich/günstiglich/ freundlich vnd Nachbarlich beschrieben/ mit jhnen gleichmässiglich tractirt/ also daß sie allein gratuitò vnd gutwillig mit einer gleichen maaß in solche association kommen/ꝛc. Cujusmodi confœderationis etiam exemplum refert Goldastus in Reichshandlungen. pag. 108 Rubrica von der Ritterschafft Brüderlichen Vereinigung Gesellschafft oder Verbündnuß jüngst zu Landaw / fürnemblich Gott zu Lob/vnd dann folgendes mehrung deß gemeinen Nutzens/auch förderung Friedens vnd Rechtens auffgerichtet/ de anno

de anno 1522. & recentissimum deprehendimus Heilbronnæ 15. Aprilis Anno 1633. cum Serenissimâ Sueciæ coronâ & aliquot Imperii Statibus, & Liberis Nobilibus confirmatum fœdus, sub Rubrica, Heilbronnische Bündnussen/ so Gott zu Ehren/ vnd der edlen Teutschen Freyheit zur abgenötigten Verthevdigung verfasset vnd beschlossen. §. Verbündnuß / mit der hochlöblichsten Cron Schweden/ freyen Reichs Ritterschafft. usq; ad finem. plura eorū, qui inconsulto Cæsare fœdera inierunt exempla suppeditat Waremund. ab Ehrenberg *lib. 1. de fœderib. cap. 2. n. 229. & seq. & lib. 2. cap. 1. n. 35. & seq. & cap. 2. n. 37. & seq.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n. 107.*

Habent itidem novum de non arrestando privilegium, sic quidem, ut nemo magistratuum, sub quocunq; etiam prætextu, vel eos, vel res & subditos eorum, aut personali, aut reali arresto constringere & detinere possit, & qui secus fecerint, in quinquaginta libras auri puri, quarum unaquæq; septuaginta duos Rhenanos efficit, condemnentur, *l. quotiescunq. 5. C. de suscept. præpos. & arcar. lib. 10.* Guid Papæ *decis. 492. n. 2.* Boer. *decis. 327. n. 2.* Fabian. de Monte S. Sabini *de Emtione, quæst. princip. quinta. n. 9.* Gail. *lib. 2. Obs. 39. n. 1. & seq.* Wehner. *in pract. Obs. verb.* Goldgülden. §. libra ein Pfund. Franciscus Munnoz de Escobar *lib. 2. de Ratiocin. comput. 1. n. 16.* R. A. de anno 1559. §. Ferner die Gulden Müntz. Verba privilegii Rudolphi II. de dato Prag 11. Maii 1609. §. Vnd darumb mit wolbedachtem Muth. Sic se habent: Diese sondere Gnad gethan/ vnd Freyheit gegeben/ daß weder vielgemelte Ritterschafft vnd Adel in Francken/ ins gemein/ noch derselben Adeliche Mitglieder/ insonderheit ihre Erben vnd Nachkommen/ auch Vnterthanen vnd Zinnsleut/ alle derselben/ Haab / Güter/ von keinem Churfürsten/ oder Stande deß Reichs / weder mit personal oder real arresten / in keinerley weiß/ nicht angefochten/ noch auch sonsten / an ihrer habenden vnd hergebrachten Jurisdiction/ Gerichten/ Vogtey vnd erkändnussen/ es were gleich das solches vnterm schein/ der Cent vnd Centlicher gericht / oder sonsten beschehe/ turbirt vnd beschwert/ oder an einiges Churfürsten vnnd Stands vnter Land oder Hofgericht fürgenommen oder gezogen werden solle/ in kein weiß noch wege/ da aber ein solcher Stand/ auff deren vom Adel Vnterthanen vnd Zinnsleute / berührte Cent vnstrittig

ſtrittig herbracht/ ſo ſoll dieſelbe/ über die gewöhnliche vier fälle/ wie von alters herkommen/ als da ſeind/ Mord/ Brand/ Nothzucht vñ Diebſtal / in keinerley weiß noch weg extendirt noch exercirt werden/ da auch ſchon einer oder der ander / was Würdene/ Stands/ oder Weſens der jmmer ſeyn / zu wider dieſer von vns ertheilten Freiheit/ etwan ein ander herbringen oder gewonheit / oder auch einige Freyheit/ Gerechtigkeit/ ſtatut/ oder ordnung fürwenden/ vnd ſich damit wider obgemeldte dieſe Käyſerliche Freyheiten zu behelffen vermeinten wolte/ ſo wollen wir doch/ dz ſolches alles/ wie daſſelbe Namen haben möchte/ dieſer vnſer Käyſerlichen Freyheit im wenigſten nichts derogiren oder benehmen / oder auch der obbenanten Ritterſchafft in Francken / oder derſelben Adelichen Mitgliedern/ wie auch derſelben Erben vnd Nachkommen / in einig weg præjudicirlich ſeyn ſoll. & paulò poſt: nicht anfechten/ jrren/ noch verhindern/ in keinerley weiß noch weg / als lieb jedem ſey vnſer vnd deß Reichs ſchwere Vngnad vnd Straff/ vnd darzu ein pœn/ nemlich funffzig Marck löttigs Golds zu vermeiden.

258 Habent quoq; † iidem Nobiles, qui omnimoda Iurisdictione potiuntur, plerumq; fiscalia, ut vocant, regalia, qualia sunt, bonorum confiscationes, vectigalia, pedagia, mulctarum pœnarumq; compendia, &, de quibus paulò post amplius, collectas, angarias, parangarias, &, si quæ similia sunt, in suis pagis & ditionibus exercere possunt, Mager. *d. l. c. n. 110.* Besold. *de Ord Equestr. liber. n. 11.* Etsi verò multi ex iis sint, qui, cum libertatis prærogativâ, regalia non habeant, eorum tamen non pauci quoq, reperiuntur, qui unum vel plura etiam regalia, ex peculiari concessione vel præscriptione sibi acquisiverunt, iisq; liberè utuntur fruuntur. Atq; hoc, ut in aliis nonnullis regalibus, sic maximè in mixto meroq; Imperio, quo plura quam
259 unum comprehenduntur, & Iure † venandi, (quod etiam hodie de Regalibus est, prout ex Investituris, quibus regalia conceduntur, ubi ejus mentio fit, cum admodum usitata clausula: *Et cum venationibus*: Mit Wälden / Wildbahnen / Jagten / Wolffsgruben/ haud difficulter apparet, Iacobin. de S. Georg. *verb. & cum venationibus. n. 9.* Zoanett. *de public. venat. n. 90.* Heig. *part. 1. quæst. 15. n. 45.* Knichen *de Saxon. non provoc. jur. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 198.* Gylman, *lib. 2. decis. 20. n. 3.* Regner. Sixtin. *lib. 1. de Regal.*

de Regal.cap.4.n.97.& lib.2.cap.18.n.46. & seq. Pruckman.§.*venatio.cap.1.n.8.* Besold. *d.loc.n.11.paulò ante finem.)* non tantum † in 260
minoribus, quod vult Reinkingk *lib.1.de regim.secul.& Ecclesiast. class. 5. cap. 10. n.13.* Nidergewild/aucupio puta, leporum captura, & aprorum aliquando cum canibus insectura, quod vulgò vom Strick auß dicitur, & statutis tantū temporibus, cum vicini principes venari desierunt, obtinet, sed etiam † in ma- 261
joribus feris, cervis, apris, ursis, vulgò roht vnd schwartz Wildpret/Hochwild/ita se habet, Sixtin. *d.lib.1.de Regal.cap.4.num.97.* Reinkingk *d.loc.* Quamvis autem Status & Principes quidam Imperii, † sub prætextu der Forst vnd anderer Gerechtig- 262
keit/Besold.*in thes.pract.*verb. Forst/Forstliche Obrigkeit/ & verb. Jagen/Jagrecht/ nonnunquam Nobilibus nostratibus insidias struant, eosq; exinde sub Jurisdictionem suam trahere velint: Non solùm tamen propter decisionem & præjudicium Cameræ Imperialis in verb. Nobilitas. vers. der Fränckischen. Sixtin. *d. loco. n. 96. in fin.* sed etiam Divi Rudolphi II. sub dato Prag 11 Maii 1609. clementissimè indultum privilegium tuti sunt: Ibi enim expressis habetur verbis: Gedachter Ritterschafft vnnd Adel der sechs Ort in Francken/jhre alte Freyheit der Wildfuhren dahin gnädiglich renovando declarirt / daß niemand was Würden/Stands oder Wesens der sey/sie von der Ritterschafft sampttlich oder einen jedē insonderheit durch einige Wildfuhren/Wildbahn/Forst/anrichtung der Jagt vnd Heegseulen/vor oder abhetzung deß Wildes/noch einigen andern vortheil/weder vor sich selbst/oder durch seine Waldvoigt / Wild- oder Forstmeister/ Forst vñ Jägersknecht/Vnterthanē/angehörige/oder auch frembde/ in keinerley weiß/an jhrer Herrlig- auch hagen vñ Jagensgerechtigkeit/es sey mit eygenen oder geliehenen Leuten/ Zeuch / Garn vnd Hunden/von den Adelichen ansitzen/oder eingelegenen Höfen auß/ Item an freyē pürschen/grossen vñ kleinen Weidwerck/hetzen/baisen/ lausen/gruben/schlingen/sampt andern geäckherig oder gebrauch vñ niessung verletzung/verleytung der Waldfrüchten/Aicheln/Bücheln vnd allem wilden Obst/dergleichen der wilden Immen vnd andern / so wol auch der behrenden Bäum / außsteck- vnnd reutens halb/ in jhren Heyden vnd Gehölz bewahrung der Frücht

in dem Feld/abhalt- vnd abtreibung deß Gewildes / bey Tag vnd Nacht/durch Verzäunung/mit Hunden/ Fewer / Geschrey vnd andere solche mittel/ Haigung vnd Verbawung der jungen Gehäg/ oder durch aufftragung eines gemeinen in dem Forst bestellten Viehverheilers / vnnd was sonst mehr durch jemanden wegen der Wildfuhren/Wildbähnen oder Forst / wider vnsere Ritterschafft in Francken/ihre Hauptleut/Außschuß/Räth vnd Mitglieder/dero Erben vnd Nachkommen/auch ihre Leut vnd Gütere/ Recht vnd Gerechtigkeit/Vbung vnd Gewonheit/also bahr erdacht ist / oder noch erfunden werden möchte/ zu dem wenigsten nicht beschweren/ Jrrung oder Eintrag thun / sondern sie die Fränckische Ritterschafft ins gemein vnd insonderheit bey jetzterzehlten Stücken allen vnd jeden / vnd was denselben von Rechts vnd gewonheit wegen anhangt/wie es jeder/so der Ritterschafft incorporirt ist/ besessen/ oder noch besitzt/vnd zu seinem besten förders geniessen mag/geruhiglich verbleiben lassen / sie sampelich oder sonderlich daran weder jrren noch verhindern/in keinem Weg / viel weniger gar oder zum theil/ohne vorgehenden ordentlichen process vnd rechtliche erkandnuß entsetzen/daß auch die jenige/so in dero vom Adel Hölzern Gehäge vnd Richtstad zumachen befugt zu seyn vorgeben / die Gehölz darüber keines weges verhauen vnd verwüsten / oder die von der Ritterschafft vnd alle jhre Mitglieder / jhre Erben vnd Nachkommen/Leut vnd Güter / ins gemein oder absonderlich nicht beschweren/solches andern befehlen / oder durch jemand in jhren Namen geschehen lassen / alles von Römischer Kayserlicher macht/ rc. &
263 quæ sequuntur, quibus etiam † à nuper defuncto Imperatore D.Ferdinando II. contra E. *B.* sub dato Viennæ 15. Maij 1617. emanatum mandatum omninò respondet.

264 Habent etiam † Nobiles liberi Jus & regale Judæos recipiendi, Pollcey Ordnung de anno 1548. tit. Von Juden vnd jhren Wucher/R.A. de anno 1577. tit. 20. in princ. Sixtin. *lib. 1. de Regal. cap. 5. n. 19. & seqq.* Wehner. *in pract. Obser.* verb. Juden/Judischheit. §. *an Judæi inter Christianos.* Thomas Michael *de Jurisdict. conclus. 48. lit. b.* Winther. *lib. 1. Parthen. Litigios. cap. 13. n. 32.* Græven *pract. conclus. 5. in coronid. n. 4.* Heig *part. 1. quæst. 4. n. 30.* Freher. ad Petr. de Andlo. *pag. 186.* Goldast. in Reichssatzungen *pag. 186. & de statut. Imper. pag. 86.* Mager *de Advoc. Armat. cap. 1. n. 298. & seq.*

Besold. de Ordine Equestri liber. n. 12. quod Jure manifesto fulcitum: Habent siquidem Judæi † tutelam à Jure datam, ne 265
Christiani in eos insultent, *l. nullus. 12. C. de Judæis & cælicol.* Bald. *Cons. 315. in princ. vol. 1.* Rol. à Valle *Cons. 25. n. 12. vol. 3.* aut, ipsis nihil turbantibus, † injuriam faciant, *l. Christianis. 6. C. de pagan. l.* 266
spadonem. 15. §. jam autem. 6. ff. de excusat. l. circumcidere. 11 ff. ad L. Cornel. de sicar. l. generaliter. 3. §. ult ff. de decurion. Bald. *Cons. 428. vol. 3.* Rudinger. *cent. 3. Obs. singul. 13. n. 3.* Marta *de Jurisdict. part. 1. cap. 24. n. 20.* Cujac. *lib. 7. Obs. 30.* Vasqu. *lib. 1. illustr. controvers. cap. 8. n. 12.* quinimò ut eos † humaniter tractent & patienter ferant, Host. 267
in Summa tit. de Judæis. Ripa *in l. si insulam. n. 20. & seq. ff. de Verb. Obl.* Oldrad. *Consil. 78. n. 264.* Alexand. *Cons. 99. n. 14. vol. 6.* Gundissalv. *de hæretic. quæst. 9. n. 9.* & immunitate † incolis loci conces- 268
sa eos quoq; frui sinant, monentur, Bald. *in d. l. spadonem. 15. §. jam autem. 6. ff. de excusat.* Angel. *in l. utimur ff. de sepulc. viol.* Andr. Barbat. *in c. sedes. & ibi* Felin. *col. 7. de rescript.* Abbas *in c. post miserabilem. not. 2. de usur.* Alexand. *Cons. 75. col. 2. vol. 5.* Socin. *Cons. 62. col. pen.* Jul. Ferrett. *de gabell. n. 268. & seqq.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 8. n. 247. & seqq.* Symphor. *tom. 6. cap. 8. fol. 259. & seqq.*

Neq; verò jam dictis obstant verba illa † mandato sine clau- 269
sula in Camera Imperiali 10. Januar. 1580. in causa Cassel contra Kreilßheim / die abschaffung der Juden zu Rottelsee belangend / inserta: Dieweil dann ihr kein Stand deß Reichs seyd / noch auch / als privati / einige privilegia oder regalia habt / noch erlangen könt / Compilator *decis. sive præjudicior. Cameral. verb. Nobilitas.* Nam ea verba, præterquam quod ex narratis supplicationis sunt desumta, non debent etiam, quatenus Camera iis utitur, ita accipi, quasi Imperatore volente & consentiente, vel per legitimam præscriptionem regalia aliqua à Nobilibus haberi & acquiri non possint. Idq; inde liquet, quod generaliter Juri consentaneum, ejusmodi modis regalia acquiri posse: eâq; ratione prædictum mandatum de Judæis in allegata causa ibidem restringitur, R. A. de anno 1548. tit. Von den Juden. & anno 1577. tit. 20. § Demnach. Regner. Sixtin. *lib. 1. de Regal. cap. 4. n. 97. & seq.* cum q; verbotenus sequens Besold. *de Ord. Equestr. lib. n. 12.* Mager *de Advoc. Arm. cap. 8. n. 300.* Multò minus movet impietas & blasphemia Iudæorum, qui artes, præter fœneratio-

 ratio-

270 rationem, † ferè nullas exercent, aut, si quas habent, earum vim universam ad Christianorum incommodum dirigunt, fœnus agitant, Conradus Celtis *in Norimberg. cap. 15 circa fin. §. Hebræos in ea parte.* & Christianos in fraudem pellicere laudi ducunt, eorumq; facultates miris artibus exsugunt, *c. post miserabilem. & c. quanto. de usur. c. ex parte. eod. in 6.* Marquard. de Susannis *part. 2. de Judæis. cap. 11. n. 21.* Damhauder, *in pract. Crimin. cap. 82. n. 76.* Covarruv. *lib. 3. var. resol. cap. 1. n. 8.* Gail *lib. 2. Obs. 5. n ult.* Bonifac, *de furt. §. fraudulosa. n. 39.* Molinæus *de usur. n. 581.* Parthen. litigios. *lib. 1. cap. 13. n. 32. & lib. 2. cap. 11. n. 25. & seq.* idq; notatum in Ordin. Polit. de anno 1530. tit. Von Juden und ihren Wucher. ibi: durch solchen Wucher sie das gemein / arm / nothdurfftig / unvorsichtig Volck mehr dan jemands gnug rechnen kan / beschweren / jämmerlich und hoch verderben. Et de anno 1548.
271 tit. eod. Ubi omnibus & singulis magistratibus, † in quorum territoriis Judæi degunt, mandatur, ut diligenter caveant & prospiciant, damit ihre vñ andere frembde Unterthanen durch die Juden und ihren ungütlichen Wucher / nicht so jämmerlich beschwert und verderbt werden. R. A. de anno 1576. §. Neben berathschlagung. & in privilegio à D. Rudolpho II. sub dato Prag 11. Maii 1609. Liberæ Franconicæ Nobilitati clementissimè concesso. ibi: unterthänig zu erkeñen geben / welcher massen ihr / und ihrer Mitglieder angehörige Unterthanen / durch das tägliche / und je länger je mehr über hand nehmende eintringen und einschleichen der Juden und Jüdinen / mercklich beschwert / und von denselbigen mit allerhand Wucherlichen contracten und Finantzen / in Abgang und Armuth gebracht würden. Et certè,

272 *Ut damno absq; † caper nunquam retinetur in horto,*
Sic nec Judæus sine damno in plebe fovetur.

affinis meus charissimus Martinus Rümelin, *part. 1. ad Aur. Bull. dissert. 8. thes. 17.* Carol. Molin. *in Consuetud. Paris. part. 1. tit. 1. §. 1. gloss. 9. n. 19.* Amat. à Ponte *in Consilio Thesauri decis. 57. annexo.* Speckhan. *in diatagm. Judæor. thes. 15.* Enarratis enim incommodis facilè occurri potest, si vel privilegiis impetratis innitamur, nec ultra eorum verba Judæis frena laxemus: Ea autem sonant: Jedoch damit die Juden und Jüdin sich nicht beklagen / daß ihnen hierdurch

hierdurch alle Commercia gesperrt/oder sie rechtloß gesetzt würden/ so mögen sie/mit der Ritterschafft zugethanen/vmb baar Geld auffrichtig vnd redlich kauffen vnd verkauffen / sonsten aber durch auß kein Handthierung noch Wucher treiben / vnd da sie je die jenige mit welchen sie über jtzt bestimbte weiß contrahiren/rechtens nicht erlassen wollen/sollen sie solches/ vor denen von der Ritterschafft/ vnd an Orten/ da der contract fürgangen / ordentlicher weiß zu thun schuldig seyn/ vnd jhnen dargegen schleunig recht widerfahren/sie sich auch dessen / was erkant wird/ersättigen lassen / Alles von Röm. Käyserl. Macht/ꝛc. Vel, si certis † quibusdam conditio- 273
nibus ac legibus devinciantur, antequam in protectionem recipiantur, sicuti Francofurti juramento prius adstringuntur, daß sie dem Burgermeistern/Schöpffen vnd Rath vnterworffen/getrew vnd gehorsam seyn/jhrē vnd gemeiner Statt Schaden warnen/Nutz vnd Frommen fördern/vnd nicht wider sie thun sollen. Symphorem. *tom. 6. cap. 8. fol. 259.* §. Meynen/setzen vnd wollen. Ayrer *in suo proc. Histor. part. 2. cap. 5. Observ. 1. per tot.* quem in modum illorum pravitati aliis plerisq; ferè locis obviatum est legibus † ac constitutionibus peculiaribus, quibus 274
cavetur, ut non aliter in protectionem excipiantur, nisi eo, quo Christiani obstringuntur, Jure, † quoad Politica, utan- 275
tur, *c. nonnullis. 15. vers. illud autem. de Judaeis. l. 7. & 8. C. eod.* Alexand. *Cons. 13. n. 1. vol. 7.* Decian. *lib. 5. tract. Crimin. cap. 12. 13. & 14.* Thesaur. *decis. 241. n. 2. & seq.* Schneidewin. *Rubr. de success. ab intestat. n. 9. & seq.* Speckhan *in diatagmat. Judaeor.* oder Judenordnung. *thes. 12. 16 & 18.* aliisq; certis † vivendi legibus adstringantur, de 276
quibus accuratè Speckhan. *d. loc.* utpote, ut signa † aperta por- 277
tent, Schneidewin. *d. loc. n. 12.* Decian. *d. loc. cap. 12. 16.* & discreto vestitu utantur, *arg. l. 15. §. 27. & l. 99. ff. de injur. l. mima. 4. ubi* Bald. Castr. & Dd. *C. de Episcop. aud. d. c. nonnullis. 15.* Mascard. *de probat. conclus. 264. n. 6. vol. 1.* cum ipsi, ut privati, † nec legem, nec regem, 278
nec honorem habeant, *l. ult. C. de Judaeis.* Dec. *lib. 5. tract. Crimin. cap. 13. n. 4. & seqq.* Petrus Gregor. *lib. 4. de Republ. cap. 5. n. 23.* & proinde rectè Iudaeus quidā, † Jodoc⁹ von Reschoin/qui se Regirern gemei- 279
ner Judischheit scripserat, Fiscali in duas marcas auri puri condemnat⁹ fuit, 20. Febr. 1540. Christian. Barth. *sent. Camer. part. 2. fol. 789.*

fol.789.lit.a.Decis.seu præjud.Camer.verb.Judæus. Sixtin.*lib.1. de Regal.cap.5.n.22.* Thomas Michael *de Jurisdict.conclus.48.lit.B.* Knichen *in Encyclopæd.cap.12.n.23.* Licet incomparabilis Casaubonus, *Exercitat. ad Apparat. Baron. 1. diatrib. 2.* Judæos etiam in media Babylonica captivitate Αἰχμαλωτάρχην, principem videlicet captivorum, eumq; è tribu Juda habuisse & semper habere, ex Rabbinis, quos ibi adducit, scribat, *fol.14.* Nec porrò mo-
280 vet, quod Judæi † censeantur personæ odiosæ & infames, *c.cum sit in tuis. de Judæis l.fin. C.eod.* Socin.*Consf.119. n.12. vol.4.* inimici
281 † crucis Christi, redemtoris nostris, *c.licet universis de testib.* &
282 ejusdem † nominis blasphemi, *c.1.c.cum sit nimis.de Judæis.* Cun-
283 rad.Celtis *d.loc.* imò magis odiosi & pejores † aliis infidelibus, *c.nonne.ubi gloss.verb.pejores.1.quæst.1.* Socin. *Cons.71. n.5. vol.1.* ubi dicit, Judæos esse personas infames & odiosas & pejores Saracenis, & detestabiliores omni personarum malarum genere, *per text.d.c. nonne. 1. quæst. 1.* Odiosæ autem personæ in tutelam
284 non sunt † recipiendæ, cum in beneficiis generaliter concessis odiosæ personæ non comprehendantur, *l.Lucius.§.Lucius Titius ubi* Bart.*ff.de leg.2.* Decius *Cons.286.col.2.& Cons.338.n.6.* &, in terminis, quod Judæi non contineantur in dispositione legum favorabili tradit Salicetus *in l.1.col.2.C.de Episc.aud.* eò quod leges
285 non extendant † suos favores ad eos, qui sunt rebelles, *l.generaliter.52.C.de Episcop.& cleric.l. 1. cum Auth. seq.C. de hæret. & Manich.l.milites 8.C.de quæstion.l.si duas.6.§.sed & reprobari.6.ff.de excusat.tut.l.quicunq;.2.C.de tabular.lib.10.* Mager.*de Advoc.Armat.cap.*
286 *8.n.230 & seqq.* Argumentum † enim hoc non nisi secundum quid, & quoad forum animæ atq; æterni judicis tribunal, verum est: respectu verò temporalis fori non procedit, quia hac consideratione personæ odiosæ non dicuntur, & honores adipisci eis permittitur, *l.generaliter.3.§.fin ff.de decurionib.* ut venustè distinguit M.Anton.Natta *Cons.62.n.21.* Et sic quamvis Iudæũ
287 esse † crimen sit & delictum, Accurs.*in l.sed si res ff.de legat.1.* habito nimirum respectu ad DEUM & pœnam, quam ratione reprobatæ superstitionis suæ incurrunt, Accurs. & Dd. *in l.non erit.§.Divus.ff. de jurejur. & in l. 1. C. de summ.Trinit.* adeò, ut qui
288 Christianum hominem † appellat Judæum, atrocem injuriam ei intulisse dicatur, Peguera *quæst. crimin. 13.n.10.* Hôpping. *de Jure*

Jure Insign. cap. 21. § 7. n. 259. id tamen quoad judicem & forum † 289
contentiosum omni delicto caret, nec est punibile, ut sentit
idem Accurs. *in l. multum interest. ff. de Verb. Oblig.* & diffusè ibi-
dem prosequitur Romanus & Alexander. *in fin.* Bartol. & Ja-
son *in l. apud Julianum. §. constat. n. 28. ff. de legat. 1.* Felin. *in c. multo-
rum. n. 5. de Judaeis.* Marquard. de Susannis *part. 1. de Judaeis. cap. 2. n.
2.* ideoq; pietate † Christiana sustinentur inter Christianos 290
conversantes, in his quae prohibita non sunt, Petr. Gregor.
Tholosan. *lib. 2. de usur. cap. 7. n. 9. circa med.* Unde etiam textus
in c. Judaei. de testib. nos monet eos ratione humanitatis nobis es-
se fovendos, & propter † implementum legis charitatis, 291
Matth. *5. diligite inimicos vestros.* Et cum sint participes † naturae 292
nostrae tanquam proximos nostros à nobis diligendos, *c. chari-
tas est. §. item proximos. cum gloss. verb. participes. dist. 2. de paenitent.* &
non esse perturbandos in eorum † solennitatibus & ceremo- 293
niis vult *c. qui sincera. c. Judaei. Clem. 1. de Judaeis l. die Sabbathi. 13. C.
eod.* nec eis molestiam † inferendam, sed in eorum bonis con- 294
servandos notat *textus in l. nullus. 14. C. eod. c. sicut. de Judaeis.* Au-
gustissimae & gloriosissimae memoriae Imperatoris Rudolphi
II. Confirmatio privilegii gemeiner Judenschafft im Heiligen
Reich Teutscher Nation. sub dato Preßlaw 15. Junii 1577. §.
Wann wir nun. & §. Ob auch jemands. Symphor. *tom. 6. cap. 8.
fol. 263.* quod & † Apostolus *1. Corinth. 9.* innuit: & factus sum 295
Judaeis tanquam Judaeus, ut multos lucrifacerem, *& cap. 10.* si-
ne offensione estote Judaeis & gentibus: & Romanorum tole-
rantia probat, *d. l. circumcidere. ff. ad L. Corn. de sicar. l. Christiani. C.
de pagan.* Thomas de Aquino *2. 2. quaest. 18. art. 10.* Martin. Mager.
de Advoc. Armat. cap. 8. n. 278. & seqq. Ulterius quoq; non ob-
stat, quod ad Christianorum Ecclesias confugientes † Judaei, 296
illarum immunitatibus non potiantur, Abbas *in c. inter alia. de
immun. Eccles.* Archidiacon. *in c. diffinivit. 17. quaest. 4.* Oldrad. *Cons.
54. n. 2.* Ecclesia siquidem † non est tutrix eorum, qui non sunt 297
sub lege sua, Salicet. *in l. 1. C. de his qui ad Eccl. confug.* Hippol. de
Marsil. *in l. Senatusconsultum. n. 7. & seq. ff. ad L. Cornel. de sicar.* Mar-
quard. de Susannis *part. 1. de Judaeis. cap. 8. n. 2.* quemadmodum
etiam propter † infidelitatem Judaeorum, eorum quoq; Syna- 298
gogae privilegio immunitatis non gaudent, Johann. de Anania

in c.

in c. Judai. de Judais. Jul. Clarus *§. ult. quaest. 30. vers. praeterea quaero.*
299 *n. 14.* Ne ergò † murem in pera, serpentem in gremio, & ignem in sinu foveamus, Proverb. *6. vers. 27. c. etsi Judaeos. 13. de Judaeis.* Alciat. *emblemat. 64.* Majol. *tom. 3. dier. canicular. colloq. 1 fol. 25. § dico ergò.* omnem protectionem & receptionem ipsis meritò denegamus, Mager. *d. loc. n. 238. & seqq.* Etsi etiam concedamus Judaeos propter commissum aliquod delictum ad Ecclesias fugientes illarum immunitate non potiri, Prosper *Farinac. in appendic. ad quaest. 28. tit. de Carcerib. & carcerat. de immun. Eccles. cap. 5. n. 77. & seqq.* in quo rectè dissentit Covarruv. *lib. 1. Var. resolut. cap. 39. n. 2.* Ex eo tamen, quod & ipse *Farinacius* in subsequentibus declarat & limitat, non sequitur, eos pariter etiam omni protectionis subsidio privandos esse, Antonin. *in summa. part. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1.* Johann. Azor. *tom. 2. Instit. Moral. lib. 9. cap. 9.* Argu-
300 mentum enim, † ab uno particulari ad aliud, nihil infert, *l. quod verò. 14. ff. de Legib. l. pen. ibi*: neq; enim sicuti illud receptū est, ita hoc quoq; receptum. *ff. de reb. cred.* Dn. Socer Harpprecht. *in §. item lex Cornelia de sicariis. n. 94. Inst. de public. judic.* Nec, quod
301 in uno † casu speciali constitutum est, ad alios dissimiles, & ratione diversos, sine legis autoritate, trahendum est, Crot. *ad Rubr. n. 12 ff. sol. matrim.* Riminald. *Cons. 386. n. 10. lib. 2.* Crav. *respons. 2. pro genero. n. 22.* Khol *de subfeud. cap. 2. n. 48.* Mager. *d. loc. n. 288. & seq.*

Nec tandem abest, quod Judaeorum in tutelam receptio prohibita videatur publicis principum Christianorum ac Re-
302 rumpubl. edictis, quibus cavetur, ne Judaei, omnium † maximi foeneratores, in ditionibus suis ferantur, *Alexand.* de Nevo *Cons. 100.* Cacheran. *decis. Pedem. 237.* Jacob. de S. Georg. *verb. Dux. quaest. ult. in fin.* Wesenbec. *in Paratitl. C. de Judaeis. n. 4.* Oldrad. *Cons. 87.* Menoch. *Cons. 100. n. 225. vol. 1.* Petrus Royz. *decis. Lubv. 5.*
303 *n. 220.* Parth. litig. *lib. 2. cap. 11. n. 25.* Unde expulsiones † eorum, ne Christianis lites illicitas moveant, ipsumq; sanguinem ipsorum exsugant, meritò probantur, Iodoc. Damhauder. *pract. Crimin. cap. 82. n. 76.* Bonifac. *de furtis. §. fraudulosa. n. 39.* Petrus Gre-
304 gor. *lib. 22. Syntagm. Juris univers. cap. 3. n. 23.* & principes † cum Judaeis colludentes infideles & socii furum vocantur, Molin. *de usur. n. 581.* Parthen. litig. *lib. 1. cap. 13. n. 22.* videatur affinis noster

Dn.

Dn. Martin. Rümelin *dissert. ad Aur. Bull. 8. conclus. 17. part. 1.* Mager. *d. loc. n. 242. & seqq.* Id enim † non simpliciter, sed secundum 305
quid accipiendum est, quatenus nimirum Christianis periculum vel scandalum ex cohabitatione eorum imminet. Jason *in l. apud Julianum. §. constat. n. 29. ff. de legat. 1.* Jacob. de S. Georg. *verb. Dux n. 11.* Oldrad. *Cons. 87. & Cons. 264.* Camill. Borell. *de praestant. Reg. Cathol. cap. 69. n. 42.* Petr. Gregor. *dict. loc.* Schneidewin. *in princ. n. 13. Inst. de hered. quae ab intest. defer.* quomodo † au- 306
tem à dicto secundum quid ad dictum simpliciter recta efformetur ratiocinatio nemo non videt, cum haec fallacia argumenta, quibus inest, omninò destruat. Everhard. *in praeambul. Topic. n. 24. in fin.* Coler. *lib. 1. de alimēt. cap. 2. n. 4.* Coras. *lib. 3. miscell. cap. 19. n. 8.* Thoming *decis. 26. n. 3.* Pet. Peccius *lib. 3. de testam. conjug. cap. 25. n. 4. & cap. 30. n. 3. in fin.* Si tamen † quis semel Judaeos re- 307
ceperit, eosdem praestituto & definito tempore nondum elapso ejicere non potest, sed ad eorum petitionem mandata in Camera decerni solent, ita 28 Septembr. 1551. in causa Joachim Ferber Juden zu Northausen / contra Burgermeister vnd Rath daselbsten / qui eum exire jusserat, factum est, Rutger Rulant *de commiss. part. 3. lib. 7 cap. 3. n. 5.* Sixtin. *lib. 1. de regalib. cap. 5. n. 24.* Rümelin. *d. loc.* Mager. *d. loc. cap. 8. n. 295.*

Habent praeterea Nobiles nostrates † Jus & privilegium 308
Austregarum sive privilegiatarum instantiarum, Ord. Camer. *part. 2. tit. 3. 4. & seqq.* Regner. Sixtin. *lib. 1. de regal. cap. 4. num. 96.* Besold. *de Ord. Equestr. liber. n. 11.* Wehn. *in pract. Obs.* verb. Außträg. Frider. *lib. 1. de process. cap. 18. n. 2.* vermittels welcher sie ihre zusammenhabende differentz / jrrung vnd zweyung / gegen einander / nach maaß vnd weiß in den Reichssatzungen vorgeschrieben / rechtlichen außtragen / oder beylegen sollen / Rosenthal. *de feud. cap. 10. conclus. 24. n. 4. & conclus. seq.* Ziegler. *in comm. conclus. §. Austrega. conclus. 1. per tot.* Frider. *lib. 1. de process. cap. 16. n. 1.* Non tantum si bona libera, † sed & si quaedam mediatè sub alio principe possident, Pri- 309
vilegium Renovationis & declarationis der Leibeygnen Leut / für die Ritterschafft in Francken / &c. vnd darumb mit wolbedachtem muth. sub dato Prag 11 Maii. 1609. & ita in causa Jobst Rawen von Holtzhausen contra Herrn Ludwigen Grafen zu Stollberg vnd Königstein pronunciatum, refert Rutger Rulant *de commissar.*

S *part. 4.*

part.4.lib.8.cap.1.n.7.in fin. eumq; sequens Schubhard. *de Austregu.cap.3.n.163.* possunt siquidem, ratione rei, non tantum in loco, ubi sita, sed & in loco domicilii conveniri, Natta *Cons. 445. n.9.volum.2.* Capic.*decis.162 n.12.* Rosenthal.*de feud.cap.5. conclus. 69.lit.H.* Schubhard.*d.loc.n.164.* Licet verò præclarissimus Sixtinus allegato loco, eumq;, ceu umbra corpus, semper sequens Besoldus *d.loc.n.11.* putent, Nobiles nostros in hoc Austregarum Jure, civitates Imperiales, tanquam eo carentes, ex Cameræ Ordinatione, superare: Nimis tamen restrictè ambo loquuntur: & hic etiam contrarium in suo thesauro, verb. Außträg. §. *Et quoq; Austregas &c.* expressè & rectè statuit, dum ex Ordination. Camer. *part.2.tit.1.2 3.& seqq.* Paurmeist.*lib.1.de Jurisdict. cap.ult.n.37.* Rittershus. *in expos. Novell.part.9.cap.10. n. 20.* Vulc. *de*
§10 *Jurisdict.ad l.1.n.47.C.ubi senat.vel clariss.* scribit, Civitates † quoq; Imperiales, vel præscriptione, vel Imperatoris concessione, inter se Austregas habere, Wehner. *in Obs.pract.* verb. Außträg.
§11 *statim à principio.* † Sic namq; 1. Argentina in causis primæ Instantiæ sortitur judices, Wormatiam, Ulmam, Basileam. 2. Nürmberga, Winshemium & Weissenburgum. 3. Dinckelspühl suũ Statt Ammon qui sibi assumit quatuor totidem ex civitatibus, Nordlingâ, Rotenburgo ad Tubarim, Hala & Werda Suevorum. Eslinga 4. in causis civitatis patitur judices ordinarios, Consules & senatus civitatum, Ulmæ, Revelingæ, Heilbronnæ; ubi electio est arbitrii actoris. Friedberg in Wetteravia 5. Burggravium & Burgmannos, Autor deß gründtlichen Berichts deß heiligen Reichs Stadt Friedberg Regalien betreffend. *art.4.n.88.* Ratispona 6. in negotiis suæ civitatis Consules & senatum Augustanum, Nürmbergensem & Ulmensem, vel, pro actoris placito, quinq; aut septem ex suo senatu. 7. Reutlinga, Consules & senatum civitatum Ulmæ, Eslingæ, Gemundæ Suevorum. Schwinfurtum 8. primam instantiam habet coram suo Reichsvoigt/ qui sibi aliquot senatores Nürmbergenses & Rotenburgenses adjungit, & aliæ 9. alios, Gail. *lib.1.Obs.1.n.20* Schwanman.*lib.1.process.Cameral. cap.7.* Petr.Frider.*lib.1.de process. post cap. ult. membr. 6. per tot.* Matth. Stephani *lib.2 de Jurisdict.part.1.cap.3.membr.5.n. 37. & seqq.* Bocer. *de Jurisdict.cap.3.n.75.* Besold.*d.loc.§.& quoq; Austregas.* affinis noster Rümelin

melin *part.2.ad Aur.Bull.dissert.1.thes.8.* ubi etiam in corollariis
nonnulla de hac materia. eumq; interdum vanè & superbè al-
latrans Schubhard. *de Austreg.cap.8 n 15.& seqq.usq; ad fin.* Rein-
kingk *de regim.secul.& Eccles.lib.2.class.2.cap.16.n.10.* Licet au-
tem Judices Austregarum non Ordinarii † sed delegati dican- 312
tur, exindeq; recusari possint, uti sententiatum in causa *F.* con-
tra B. ceu testatur autor decis. Cameral. verb. Außträg. & eadem
ex causâ nec † Commissionem ad perpetuam rei memoriam 313
decernere possint, ante litis contestationem, imò nec ordina-
riam quidem concedendi potestatem habeant, Gail. *lib.1.Obs.*
35.n.2. & ita observatum in causa Magdeburg contra Herrn Ju-
lium Hertzogen zu Braunschweig. Rutger Rulant *de commissar.*
part.2.lib.1.cap.2.n.11. Adhæc judices Austregarum habeant no-
tionem & non † executionem, & propterea res ab illis judica- 314
tæ à Cæsare vel Camera executioni mandentur, Gail. *lib.1.Obs.1.*
n.5. Frider. *lib.1.de process.cap.19.n.1.* Mynsing. *Cent.2.Obs.52.* Paur-
meist. *lib.2.de Jurisdict.cap.4 n.136.* Sciendum tamen, quod, † 315
cum hæc Jurisdictio ex constitutione Imperii deferatur, Cam-
mergerichts Ordnung *part.2.tit.2.3.& 4.* omnis autem Jurisdi-
ctio à lege delata propria seu ordinaria sit; *l.& quia.6.ff.de Juris-*
dict. ordinarii meritò habeantur. Hinc & principes vel Sta-
tus Imperii in Judices Austregarum electi † & requisiti, rarò 316
ipsimet cognoscunt, sed plerumq; suis Consiliariis causam
mandant: Ex quo itidem Ordinaria seu propria eorum Juris-
dictio emicat; cum more majorum ita sit comparatum, ut is
demum Jurisdictonem mandare possit, qui eam *Suo jure*, non
alieno beneficio habet, *l.more majorum.5.ff. de Jurisdict.l.ult.ff.*
de offic.ejus cui mand.est jurisdict. Schrader *de feud.part.10.sect.8.n.6.*
Bocer. *de Jurisdict.cap.7.n.26.* Rümelin. *d.loc.coroll.6.* Schubhard.
d.loc.cap.6.n.136.& seqq. ubi & contraria solvit. Præterea no-
tandum, † quod ad hoc, ut Außträge locum habeant, non so- 317
lùm personarum, sed etiam causarum ratio habenda sit, ita ut
non solùm persona, sed & causa, immediatè Jurisdictioni Im-
perii vel Cameræ subjecta sit, text. in Ordin. Camer. *part.2.tit.5.*
ibi: Oder aber solcher Sachen halber. uti singulariter notat
Meichsner. *tom.2.lib.2.n.77.fol.55.* indeq; est, † quod in causis 318

feudalibus, quæ coram paribus curiæ, vel alio judice feudali
terminandæ, Austräge locum non habeant, Gail. *lib. 1. Obs. 1. n.*
319 *54.* sunt enim Austregæ stricti † juris, ideoq; non licet eas ad
causas, quæ tam de jure communi Feudorum, quam de con-
suetudine totius Germaniæ, certos eosq; ordinarios semper
320 habuerunt judices, in † præjudicium Feudalis ordinariæ Juris-
dictionis extendere, *arg. l. si verò. 64. §. de viro. 9. ff. solut. matrim. l.*
quod constitutum. 21. ff. de re militar. c. quod alicui. 74. de Regul. Iur. in 6.
Autor decis. Camer. *verb.* Austregæ. *vers. Iurisdictio.* Imò
per illum paragraphum finalem *d. tit. 5.* quodammodò apertè
ab illa speciali provisione der Austräge causæ feudales excipi-
untur, Meichsner. *d. loc. n. 78.* Reinkingk *d. loc. n. 16. & seqq.* Pos-
321 sunt † tamen & subditi Principes & Status Imperii immedia-
tos, quando videlicet, vel vi & potestate jurisdictionis, sine
causæ cognitione, de facto, eos gravant, vel etiam quando par-
tes adversæ sunt, & de proprio commodo & interesse solliciti
sunt, wann die Obrigkeit tanquam pars und als ein Widersacher/
oder sonst nit richtiger weiß handelt. R. A. zu Regenspurg de anno
1594. §. Darumb setzen und wollen wir. coram Austregis conve-
nire, Gail. *lib. 1. Obs. 1. n. 19.* Mynsing. *Cent. 5. Obs. 1. n. 2.* Cothman.
Cons. 32. n. 1. & 2. vol. 1. Gœdd. *Cons. Marpurg. 16. n. 11. vol. 4.* prout 19
Septembr. 1588. in causa Gripswald contra Pommern / & in
causa Stralsund contra Pommern factum, Autor decis. Came-
ral. *verb. appellatio extrajudicialis. in princ. & §. subditus si à principe.*
ubi plura præjudicia, & in verb. Austräge. *§. fin. fol. 56.* Gail. *lib. 1.*
Obs. 120. n. 1. & seq. Mynsing. *Cent. 4. Obs. 43.* Cothman. *Cons. 31. n. 23.*
& seq. & Cons. 55. n. 111. & seqq. volum. 2. Frider. *lib. 1. de process. cap. 20.*
Reinkingk *d. loc. n. 20. & 23.* atq; ita nuperrimè, pro consuetudi-
ne Imperii laudabili, *l. 1. & 2. C. si advers. fisc. tot. tit. ubi caus. fiscal. l.*
nec quicquam. 9. princ. ff. de offic. procons. Dec. *in c. cum venissent. n. 34.*
de judic. Tapia *in Rubric. de constit. princip. cap. 1. n. 33. & seq.* Knichen
de jure territorii. cap. 1. n. 416. & usitatâ, *l. un. ibi 2 cum alicujus poten-*
tiam exhorrescunt. C. quand. Imper. inter pupill. & viduas. Barbosa *in*
l. 1. art. 1. n. 187. ff. de jud. Cothman. *Cons. 55. n. 509. vol. 2.* Frider. *lib. 1. de*
process. cap. 16. & seqq. Francisc. Munnoz de Escobar *lib. 1. de Ratio-*
cin. cap. 7. n. 6. Illustrissimus & Celsissimus Princeps ac Dn. Dn.
Christianus, Marchio Brandenburgensis, Borussiæ, &c. Dux,
ad pe-

ad petitionem Nobilissimi sui Mareschalli hereditarii Johannis Henrici à Reinsberg in Wernstein / propter exortas quasdam differentias, Nobilissimis & Consultissimis quibusdam suis Consiliariis & vasallis, ad compositionem earundem, remisso ad hunc actum etiam juramento, Jurisdictionem mandavit/hat dem Niderſitz verſtattet/quod exemplum etiam alii, in consimilibus causis, imitari deberent principes, Nos *Cons. 62. n. 115. usq. ad finem. volum. 3.*

Habent quoq; † Nobiles liberi, nec ipso Besoldo, novo 12 apostata diffitente, *de Ord. Equestr. liber. n. 11.* & quicquid Episcopus Würtzburgensis contra moliatur, Besold. *in thes. practic.* verb. Reichsſtänd. *post princ.* beneficium Pacis Religiosæ, tam quoad professionem, † quam quoad exercitium, & pro se, & 13 pro suis subditis instituendum, sic, ut pro arbitrio, utram velint, & quam conscientia suadet, introducere vel subinde mutare possint religionem, R. A. zu Augſpurg de anno 1555. §. Und in ſolchem Frieden. ibi: und in ſolchen Frieden ſollen die freyen Ritterſchafft/welche ohne mittel der Käyſerlichen Majeſtät und uns unterworffen auch begriffen ſeyn/der geſtalt / daß ſie obbemelter beyder Religion halben/ auch von niemand vergewältiget/ betrångt/noch beſchwert ſollen werden. R. A. de anno 1641. §. Als auch bey noch unverglichener Hauptſachlich ſtrittiger Religion. Gylman. *Symphor. tom. 1. part. 1. tit. de Religione 3. in 3. Deput. in voto D. M. n. 19. & seqq. fol. 217. & in voto D. M. n. 14. vers. hos verò* die freye Ritterſchafft. *fol. 227. & in voto D. F. n. 9. fol. 236. & in voto V. S. n. 29. & seqq. fol. 263.* Wehner. *in pract. Obs. verb.* Landſaſſerey. §. *hinc cum* Landſaſſen. Bidenbach *quæst. Nobil. 2. n. 8. & 16. & quæst. 4. n. 1.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n. 111.* præprimis verba in allegato Recessu: In ſolchen/&/auch/notanda sunt, quorum illa relativa sunt ad totam dispositionem, & ideô totum relatum cum omnibus suis qualitatibus continent, *arg. l. ait prætor. 5. §. 1. & l. in sententiis. 59. §. 1. ff. de re jud. l. à filio herede. 15. §. testator. ibi: nam si eodē modo. ff. de aliment. vel cibar. legat.* hoc verò ampliativum, quod similem dispositionem inducit, *l. etiam. 16. ff. solut. matrim.* Besold *thes. pract. verb.* Auch ſonderlich. affinis noster Rümelin *part. 3. ad Aur. Bull. dissert. 5. coroll. 1.* ubi *corollar. 2.* nobilibus id Jus etiam in feudis ab alio Statu dependentibus tribuit, Besold *lib. 2.* Po-

litic. *cap.1.n.42.vers.2.* Henric. Andr. Cranius *de pace Religion.*
324 *part.1.problem.1.* quin &, si in ejusdem possessione vel quasi turbati fuerint, defendendi, Ferdinand. II. ad Episcop. Wurtzburg. de dato Viennæ 5 Octobr. 1628. ibi: Wider das herbringen/vnd den Religion vnd prophanfrieden nicht beschwert noch angefochten werden. & restituendi veniunt, ita decretum in causa Truchsessen von Wetzhausen contra Würtzburg Mense August. 1574. Altenstein contra Würtzburg / anno 1588. Münster contra W. anno 1588. Autor decis. Cameral. *verb. processus. in fin.* & verb. Voigtheyliche Obrigkeit. Prager Friedenschluß de anno 1635. 30 Maii. §. Die von der freyen Reichs Ritterschafft. ibi: Die von der freyen Reichs Ritterschafft sollen bey dem Exercitio Augspurgischer Confession/wie es der Religionfried mit sich bringt/ruhig gelassen werden/vnd jhnen darüber gantz kein Eintrag gethan/sondern dafern etwan einiger beschehen were/ sie darwider
325 restituirt werden. modò tamen præter † Augustanæ Confessionis, &, ut vocant, Catholicæ religionis professionem, nullam aliam sectam, quippe quæ omnes in d. Recess. de anno 1555. §. Doch sollen alle andere, expressè prohibitæ, admittant, Gylman. *d. tit 3. voto D.C.B. vers. similiter. fol. 230. & fol. 195.* ubi præjudiciũ adducitur. Autor præjud. Cameral. *verb. mandata super constitutione religionis.* ubi in causa Hanaw contra Nassaw 12 Julii 1589. ratione vetitæ religionis aut sectæ mandatum decretum. *Bidembach. quæst.6.n.3. & 4.* Frider. *lib.1. de process. cap.28.n.1.* Syring. *de pace relig. conclus.21. lit. B.* Nos *Cons.17.n.86. & seq. volum.1* Besold. *in Apostasia. cap.1.§.* Vnd diesen nach. Ubi tamen silentio minimè
326 involvendum, † præter patientiam longam & continuatam præscriptionem 40. annorum, quâ res Ecclesiæ regulariter præscribuntur, *c. cum persona. §. quod si. de privileg. in 6. Nov. 111. & Nov. 131. cap. 6.* Donell. *lib.5. comm. Jur. Civil. cap. ult.* Berlich *part. 2. pract. conclus.7. n.2.* Besol. *in thes. pract.* verb. Reichs Ritterschafft §. *& vulgò etiam notum est. fol. 289.* non leves alias quoq; subesse causas, ob quas etiam Calviniani recepti videantur, Syring. *d. l. conclus. 22.* Norderman. *de Jur. principat. conclus. 29.* Anton. Benbellona *part.2. de pace Relig. cap.12.* Besold. *lib.2. Politic. cap.1. n.42.*
327 Rümelin. *part.3. ad Aur. Bull. dissert.2. coroll.3.* Et certè, † si religio est sequela Jurisdictionis, & ex Jure superioritatis sive territo-

rii

tii dependet, ut dependet, d. R. A. de anno 1555 §. Und damit. ibi: in ihren Fürstenthumben/Landen und Herrschafften. Prager Friedenschluß. §. Was der Röm. Käyserl. Majest. Erb-Königreich Böheimb/ec. ibi: Die Religion und deren Einführung der Lands-Fürstlichen Hoheit anhängig seyn solte/ ein solches auch nit zu entziehen willens seyn/und derselben anmuthen würde: Dann was einem Stand im Reich recht/daß müste ja dem andern/zumal Ihrer Käys. Maj. selbst nicht unrecht/noch verboten seyn. Gylm. *Symphor. tom. 1 part. 1. tit. 3. de Religione. vot. 12. in Consultat. n. 29.* Bartholom. Muscul. *in medit. ad Constitut. de pace Religion. in quæst. An Pax Religionis subditos & mediatè Imperio subjectos concernat.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 16. n 596.* ejus enim est religio, cujus est regio. Frider. *lib. 1. de process. cap. 29 n. 1. & seqq.* Knichen *de jure territor. cap 3. n. 234.* Joachim. Stephani *lib. 1. Instit. Jur. Canon. cap. 7. n. 52.* Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 7. n. 474. & seq. & lib. 3. cap. 1. n. 14. & cap. 15. n. 1.* Georg. Andr. Majer *dissert. de Jurisdict. memb. 4 posit. 4.* Henric. Gebhard. aliàs Wesener. *de potestat. sive regimin. & Jurisdict. Ecclesiast. §. muneris autem. 15. n. 219.* Besold. *dict. thes. pract.* verb. Reichs Ritterschafft. *§ cum religio sit Jurisdictionis & de Jurisdict. Imper. Roman. quæst. 18. fol. 33.* Paræus *in præfat. dedicat. Coment. Oseæ ad Mauritium Hassiæ Landgravium*, referente Besoldo *in Apostasia. cap. 3. §.* So wollen ingleichen nunmehr die protestirende Fürsten in Teutschland/ & Nobiles, de quibus nobis sermo, † in liberis suis castris, pagis, aliisq; similibus locis, li- 328
cet in alienis principatibus sitis, ut hactenus evicimus, superioritatem & territorium habent, sequitur necessariò, quod cœteris paribus, eo jure quoq; legitimè, & absq; contradictione ullius Status, licitè uti possint, Gylman. *Symphor. tom. 1 part. 2. tit. 6. vot. 1. n. 37. & part. 3. tit. 10. n. 16.* Mager. *de Advoc. Armat. cap 6. n. 111.* ubi in terminis cum præsertim Imperiale † pacificatoriæ 329
constitutionis beneficium, quod aliàs latissimè patere dicitur, latissimè interpretari debeamus, *l. beneficium. 3. ff. de constit. princip. arg. l. si quando. 2 C. de bon. vacantibus c. quia circa. 22. de privil. & excess. prælat. c. odia 15. de R. Jur. in 6.* Gylman *d. loc. part. 1. tit 3. vot. 3. n. 9. & seqq.* & ex eo Laurent. Reichwin. *part. 1. formul. supplicat. cap. 2. pag. 231.* J. Bernhard. Unefrid, *discurs. Academ. de Pace Religionis. num. 33.*

Et

Et cum hæc & alia plura Regalia, Jura & privilegia singularia habeant, insanum sanè esset, ut ad scopum tandem veniamus, Jus collectandi ipsis denegare, quod tamen,
330 † modò justa causa & ratio adsit, & Jure communi, *l. neq; societas. 1. §. quibus autem. 1. & §. quod si. 2. ff. quod cujus univers. nom. l. omnes. 12. C. de oper. public.* Lucas de Penna *in l. contra, num. 18. C. de re militari. lib. 12.* Paris. *Cōs. 25. n. 63. volum. 1.* Schneidewin. *de feud. part. 5. n. 119.* Curt. jun. *Cons. 61. n. 8. & seq.* Wesenb. *Cons. 27. n. 28. & seq. vol. 1.* Rosenthal. *de feudis cap. 5. conclus. 74. n. 6. & lit. E.* Bocer. *de collect. cap. 5. n. 7.*
331 & † Consuetudine inveterata, vim legis & constituti habente, *l. de quibus. ubi* Accurs. *Bart.* Bald. Zas. & alii omnes, *cum LL. seqq. ff. de Legib. l. jam hoc jure §. ductus aquæ. ff. de aq. quotid. & æstiv. §. sine scripto. ubi* Dd. *Inst. de I. N. Gent. & Civil. l. 1. & l. 3. C. quæ sit longa consuet. l. 3. ubi* gloss. *C. de ædific. priv. c. consuetudo ubi* gloss. *dist. 1. c. dilecti. de arbitr. c. in aliquibus. §. ult. ubi* gloss. *de decimis.* & proinde omninò observanda, *l. si fundus. ff. de evict. l. semper. ff. de jur. immun. l. si certis annis. l. circa. C. locat. c. 2. de feriis. c. cum dilectus. de fid. instrum. c. deniq; dist. 4. c. obiiciuntur. 22. quæst. 2.* Gœdd. *Cons. Marpurg.*
332 *16. n. 246. & seq. & Consil. 37. n. 1135. volum. 4.* & expressa † Cæsarum concessione & indultu, & sic quidem possident, ut omnes suos, cujuscunq; conditionis & Status & ubi etiam & sub quibus principibus habitent, subditos, eisdem subiicere, & judicare, principes verò eosdem Nobilibus subtrahere nec possint nec debeant, nec ullo modo gravare valeant, nisi gravem Imperii animadversionem & pœnam 50. marcarum auri puri incurrere velint, Privilegium Renovationis & declarationis der Leibeygnen Leut/ für die Ritterschafft in Francken/ quod Divus Rudolphus II. sub dato Prag 11 Maij 1609. ipsis clementissimè concessit. §. Und darumb mit wolbedachtem muth. ibi: und darumb mit wolbedachtem muth/ gutem zeitlichem Rath und rechten wissen/ mehrbesagter unserer gefreyten Adelichen ReichsRitterschafft in Francken/ obangeregte ihre Freyheit / für sich und ihre Leibeygne Leut gnädiglich renovirt und ernewert/ auch dahin declarirt und erleutert/ daß nemblich solche jetzt berührte Freyheit/ nicht nur auff andere Obrigkeiten/ welche unter Ritterschafft Leibeygne Leut wohnen haben/ und hergegen ihr der Ritterschafft in andern Obrigkeiten begüterte und gesässene Leibeygene Leut zu verstehen / sondern

auch

auch der Ritterschafft / andere Bawers-Zinns-Gült- vnd dergleichen Leut/welche vnter frembden Obrigkeiten wohnen / dann auff alle jhr der Ritterschafft / vnd derselbigen angehörige Güter/ Städt/Marckt/Dörffer/Flecken/Höf Söld/Häuser / Einöden/ Aecker/Wiesen/Höltzer/Feld/Gefäll/Zehend/ Einkommen vnd alles anders/so sie die Ritterschafft oder jhre Adeliche Mitglieder vñ Zugewandte der Zeit/vnter frembden Obrigkeiten wohnen/ sitzen/ ligen/oder einzuziehen haben oder in künfftig überkommen möchten verstanden worden / vnd kein Obrigkeit Geistlich oder Weltlich/ was Würdens/Stands oder Wesen die seyn/befugt seyn soll/mehrbemeldte Ritterschafft in Francken / oder derselben Mitglieder/so wol ins gemein/als auch jedes insonderheit / an den jetzterzehlten/ oder andern jhren Stücken/Gütern/Leuten/Gesellen vnd Einkommen/mit Volg/Reiß/Frohn/Stewer/Schatzung/Aufflag/ oder in einig andere Weg/wider altes Herkommen/zu beschweren/über diß auch eine jede Obrigkeit schuldig vnd verbunden seyn solle/ die von der Ritterschafft sampt vnd sonderlich/ bey jhrem alten Herbringen/wie erstgemeldt/allerdings gantz vnd gar vngeirrt vnd vnturbirt / geruhiglich verbleiben zu lassen/alles von Römischer Käyserlicher macht wissentlich in Krafft diß Brieffs. Hactenus verba privilegii. Quamvis à multis, quod minimè ferendum, graviter & multifariam hîc peccetur, & turbatio una alteram quam proximè excipiat. quinimò † alios Status in hoc superant, dum non ut hi, denen jhr gewisser Anschlag aufferlegt / in partem onerum vocantur, sed postquam jam aliquid est decretum & conclusum, tùm demum specialiter † à Cæsarea Majestate, ad charitativum subsidium, per certos Commissarios, requiruntur, vmb eine mitleidenliche Hülff ohne einigen gewissen Anschlag/ id quod passim Imperii Recessus inculcant, R. A. de anno 1500. §. Wir oder der so an vnser Stadt/ꝛc. R. A. de anno 1641. §. Vnd damit solche. Besold. *thes. pract.* verb. Reichsständ. à princ. & verb. Stewer. Schubhard. *disp. inaugurali conclus. 3. lit. I.* exindeq; si nobilium circuli & classes in causa necessitatis se imperio subventuros promittunt, de omnibus bonis suis, non aliter † quam acceptis prius consuetis reversalibus, & non alibi, quam in circuli equestris † arcam, denn in den gemeinen

Note numbers in right margin: 333 (at "quam proximè…"), 334 (at "tum & conclusum…"), 335 (at "non aliter…"), 336 (at "alibi, quam…").

Kasten der Ritterschafft/oder in die Ritterruhen / cujus præpositus Truhenmeister appellatur contribuunt, D. Rudolphus II. in confirmat. privilegii betreffend / die auß ihrer gemeinschafft vnd mittel veränderten Güter §. Vnd darumb mit wolbedachtem muth. de dato Prag 11 Maii 1609. Gylman. *Symphorem. part.1.tit.4.fol.299.* Besold. *thes. pract.* verb. freye Reichs-Ritterschafft. *circa fin. & de Ordin. Equ. liber. n.5. & de ærario. c.5. ibiq.*
337 *subjunct. Cons. n.61.* Bidenbach. *quæst. Nobil. 18. & 19.* & si in † hoc turbantur, à Cæsarea Majestate non immeritò defenduntur, prout 22. Novembr. anno 1592. Cameræ Imperiali mandatum, ut Nobiles in sua libertate, ejusq; possessione vel quasi, adversus potentiores manuteneret, nec facilè attenderet exceptiones subjectionis iis objectas, nec sub prætextu superioritatis, vnterm schein der Lands-Fürstlichen Obrigkeit / item deß Forsts vnd anderer Gerechtigkeit contra libertatem eorum pronunciaret, Autor decis. Cameral. *verb. Nobilitas* vers. der Fränckischen &c. Besold. *d. loc. n 11.* quod & nuper defunctus Imperator
338 Ferdinandus II. ad Episcopum † Würtzburgensem, Nobiles nostrates & in exercitio Religionis, & in exactionibus collectarum turbantem repetiit, sub dato Wien 5 Octob. 1628. ibi: Hierumb so befehlen wir D. And. hiermit gnädigst vnd ernstlich/ dz sie nit allein obberührte dero geklagte beschehene inhibitiones der Collectarum vnd Anlagen ab- vnd einstellen / sondern auch im übrigen daran sey vnd verfüge/damit mehr berührte Ritterschafft vnd derselben Mitglieder/vnd angehörige Diener vnd Vnterthanen/wider das Herkommen/vnd den Religion vnd prophan Frieden nicht beschwert/ noch angefochten werden. & sub eodem dato, in altero rescripto: ibi: Als befehlen wir D. And. hiermit gnädigst vnd ernstlich / daß sie obberührte von der supplicirenden Ritterschafft geklagte vnd fürgegangene Inhibitiones der Collectarum vnd Anlagen ab vnd einstellen vnd dieselbe vnd die ihrige/ wider das Herkommen vnd deren habende privilegia vnd Freyheiten/weiter keines weges beschwere noch anfechte/sondern sie darbey
339 fürterhin ruhig seyn vnd bleiben lasse. Et (cum † quilibet in suo territorio major sit, Accurs. *in l. apud eum. 14. ff. de manumiss.*
340 & pauper etiam † in sua domo rex dicatur, attestante Augustino *in c. duo ista nomina. 23. quæst. 4.* Göden *Cons. 1. n. 8.*) ne porrò de hos

hoc ipſorum Jure dubitemus, videmus in hiſce turbulentis temporibus, quasnam collectas ad ſuſtentationem aſſignatorum militum facere & imponere cogantur, quod nullo modo fieret, niſi eodem præditi eſſent. Et memini, ante paucos annos, ad inſtinctum quorundam Statuum, maximè autem, quantum conjicere licuit, ut Nobiles in certam onerũ partem vocari poſſent, Bambergæ in conventu circulari, à Cæſarea Majeſtate, ipſis ſeſſionem † in Comitiis clementiſſimè 341
oblatam, quam tamen ob hanc non ſolùm, ſed & alias certas cauſas humillimè fuerunt deprecati, ſicq; hactenus in ſuis privilegiis & conſuetudinibus inveteratis, quæ Deus & Imperator ipſis proporrò clementer conſervare & cuſtodire velint, illæſi ſemper manſerunt. Quamvis autem † Ampliſſimus Gœddæus *in Conſ. de Baron. Vallendar. n. 370.* eorum libertatem nimirum reſtringere videatur, dum ſcribit: Nobiles Rhenani tantum ex eo hac libertate, (videlicet exemtionis von der Landſäſſerey & à Jure Superioritatis von der Lands Fürſtlichen Obrigkeit) geſtire geſtiunt; quod certa quædam ſunt caſtra Imperii libera, quibus aſſignati, quorumq; municipes ſunt facti, ſeu Ganerben & Burgmanne uti exemplo inter cætera eſt caſtrum Friedberg in Wetteravia, & ſimilia, quæ caſtra, cum territoriali jure, Imperatores & Reges Romani, exemerunt, tum & regali quadam dignitate muniverunt, atq; ita ſingulorum nobilium caſtra non gaudent propriè territoriali jure, niſi fortè ex conſequenti, unde & titulata non ſunt eorum caſtra, nec ullis ornata regalibus. Alii verò Jus † ſuos ſubditos collectandi & acciſias vini, das Umbgeld / planè negent: niſi ſingulari id impetrârint decreto, prout anno 1559. Nobiles de Graneck id vectigalis ut in pago Lachendorff ipſis exigere liceret, Cæſaream ſollicitaverunt Majeſtatem, nec prius antequam incolarum animus per Commiſſarios exploratus, petitis potiti fuerunt, Beſold. *de Ord. Equ. liber. n. 9.* 342 343

Sciendum tamen; ut ut certorum † bonorũ intuitu Nobilis 344
aliquis principis inferioris vaſallus aut ſubditus ein Landſaß ſit, quod tamen aliorum bonorum reſpectu, immediatè imperio ſubeſſe poſſit, ſi videlicet feudum imperii, aut caſtrum liberum ein frey Adelich Rittergut poſſideat. Sic † Comites 345

à Waldeck præstant Erbhuldigung Landgraviis Hassiæ, & tamen
346 utuntur Constitutionibus Imperii. Sic † Nobiles Riedesel
von Eisenbach præstant idem iisdem, & sunt pars equestris Ordinis in Hassia, als Erbmarschalck deß Hauses Hessen / comparentq; in omnibus conventibus provincialibus: hominium item præstant Abbati Fuldensi, & ibi quoq; sunt membra equestris ordinis, nihilominus tamē processus multos obtinuerunt non tantū contra alios imēdiatos, sed & contra ipsū Abbatem.
347 Sic Comites † ab Hohenlohe / respectu der Graffschafft Gleichen / & in Schwartzburg / vn̄ fast alle Hartz vn̄ Sächsische Grafen præstant Erbhuldigung Ducibus Saxoniæ, quidā etiam Electori Brandenburgensi, & tamē sunt Status Imperii, & utuntur Constitutionib⁹ Imperii contra ipsos & alios, Gyl *lib. 1. decis. Camer. 46. n. 15c. & seqq.* Wehn. *in pract. Obs.* verb. Ohne mittel dē Reich unterworffen seyn. §. notandum etiam quod in Camera. sic quoq; Nobi-
348 les Truchsessen † von Wetzhausen respectu Wetzhausen & aliorum bonorum liberi Equites sunt, respectu verò der Wilden-
349 held / ꝛc. subditi Saxo-Coburgici, Nobiles † itidem à Streitberg respectu Greiffenstein / Vellbronn und Burggrub / ꝛc. liberi sunt, respectu verò Aborn / Sachsgrün und Caulsdorff / ꝛc. sunt Landsassii, & in omnibus classibus & locis multis alii multi. Et no-
350 tum est multos † reperiri Nobiles, qui planè nulla libera castra vel prædia habent, nihilominus tamen ratione suæ personæ ordinariæq; subjectionis nullum superiorem, nisi Cæsarem, Cæsarisq; suprema judicia, Cameram videlicet & Dicasterium Rothwilense, judicem agnoscunt, Reinkingk *de regim. secul. &*
351 *Eccles. lib. 1. class. 5. cap. 10. n. 26.* eodemq; modo sæpe † accidit, ut patritii & cives civitatum Imperialium libera ejusmodi bona possideant, & propterea immedietatis Jure gaudeant, nihilo tamen minus quoad cæteras facultates suas in civitatibus suis conveniantur, & senatui pareant, ut alii cives, R. A. de anno 1548. §. Wiewol auch in der Ringerungshandlung. & §. Auch
352 der Grafen von † Tübingen halben. ibi: daß sie als Grafen deß Reichs jhrer Güter halben / so sie ohne mittel im Reich haben / gleichwol in deß Reichs Anschläge gezogen werden mögen: aber anderer Pfandschafften / auch eigener oder Lehengüter halben / so sie von seiner Liebden (Ferdinando Rege Romanorum) haben / vom

Reich

Reich billich vnbelegt bleiben sollen. quemadmodum & è contra† 353
multi Electores, principes & Comites Imperii ab inferioribus Statibus feuda tenent, quibus consideratis vasalli eorundem sunt, nihilominus tamen immedietate & praeeminentiâ eorũ salvâ manente, Arnis. *lib. 1. de jurib. Majest. cap. 5. n. 2. & seqq.* Goedd. *d. loc. n. 504.* Knichen *de Saxon. non provoc. jur. verb. Ducum. cap. 6. per tot.* Ziegler. *comm. conclus. §. Landsassii. n. 52. & seqq. 63. 74. & seqq.* Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 4. n. 49. & multis seqq.* Kyllinger. *de Ganerbiis castror. discurs. 16. n. 10. & seqq.* Deinde si
verum esset, † quod Nobiles Rhenani propter certa tantum 354
castra Imperii libera, quibus illi assignati, & quorum municipes facti, liberi essent, tum castra haec Ganerbica, quae Rhenensi circulo sunt inserta, universae Rhenensium Nobilitati dedicata esse deberent, quod falsum esse ipsa veritas demonstrat, Kylling. *d. loc. discurs. 2. n. 57. & seqq. discurs. 9. n. 16, & seqq. & discurs.*
19. n. 15. & Recessus † Imperii, Rhenanos, Francos & Suevicos 355
Nobiles pari locô & pretio habentes, clarè refutant, R. A. de anno 1500. tit. Was man mit den Ritterschafften zu Francken/ Schwaben vnd Rheinlanden handeln soll. R. A. de anno 1542. §.
Demnach haben wir. paria† quippe onera ferentes, paria quoq; 356
commoda sentire, *l. secundum naturam. 10. ubi* Cagnol. *num 4.* & Christoph. Sturcius *n. 1. ff. de Regul. Jur. c. qui sentit. eod. in 6.* Dd. *in l. placuit. C. de judic.* Academ. Lipsiens. *Cons. 36. n. 24. 25. & 39. volum. 1.*
varior. JCtor. Goeddaeus *Cons. Marpurg. 16. n. 306. vol. 4.* & similes † 357
fratres similia caputia gestare debent, *c. un. de allod. 2. Feud. 54. c. recolentes. de statu monach.* Anchor. *Cons. 2. n. 3.* Gryphiand. *de Insul.*
cap. 22. n. 96. praeterea sciendum † bonorum possessionem solam 358
subditum non facere, *l. libertus. 17. §. sola. 5. ff. ad Municipal.* Vult. *lib. 1. feud. cap. 6. n. 5* Meichsner. *tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 58.* neq; publici
juris † autoritatem propter solam Domus vel possessionis cau- 359
sam aliquem subjugari permittere, *l. cum neq; 4. C. de incol. lib. 10.* & personam quandoq; tanquam principale trahere ad se qualitatem bonorum, tanquam accessorium? *l. in pecudum. 28 ff. de usur. l. 2. ff. de pecul. leg. l. nihil dolo. 129. §. cum principalis. 1. & l. cum principalis. 178. ff. de Reg. Jur. l. fin. C. de inoffic. testam. c. accessorium. 42. de R. Jur. in 6.* Petrus Ancharan. *Cons. 12. n. 2.* Stephan. Bertrand. *Cons.*
12. n. 3. vol. 3. & mutatâ † conditione personae rerum quoq; sta- 360

tum mutatum censeri, *l.un.C.de imponend. lucrat. descript. lib.* in Cothman.respons. Academ.*27.n 57. & seqq.* Don Garsias Mastrill.*lib.4.de Magistrat.cap.5.n.5.* Reinkingk *lib. 1. de regim. secul. & Ecclesiast.class.4.cap.1.n.35. & seqq.* exemplum verò Nobilium de Graneck toti ordini non præjudicat : & non novum est aliū alio magis esse privilegiatum, prout quotidiana docet experiētia : Valeant ergò exempla, (quibus non judicamus) cum habeamus leges & privilegia aliud docentes, *l.nemo judex. 13. C. de sentent & interloc.omn judic.* Zasius *in Anti Ecciana*, Uran. *Cons.6. n.ult. & Cons.18 n 7.tom.1*, Menzer. *de conjugio. tit materia conjugii. fol.69.* καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων, & de Nobilibus liberis, & de Muneribus Ordinariis publicis. Sequuntur nunc Ordinaria privata,
361 † quæ vel Præfecturalia sunt, vel Municipalia : & ideò privata
362 dicuntur, quod demta Roma, † quæ illustris, nec non totius orbis epitome nominitatur, Hieron. Magius *lib.4.miscellan.lect. cap.5.* Petrus Pithæus *lib.2.adversar cap.18.* Anton. Muret. *lib. 17. var lect.cap.12.* & non oppidum, ut cæteræ civitates, sed sola,
363 † nullo addito nomine, urbs dicitur, Hieron. Rubeus *lib. 1. histor. Ital.* & Ravenn. *fol. 10. in princ.* nulla civitas aut Respublica mediatè subjecta dignitatis gradui annumeretur, *l. si quis. 2.§.*
364 *quod si alterutram.C.de natural.liber.* sed omnes † privatorum loco sint & habeantur, *l.nihil interest.15.ff.ad SC.Macedon. l.item veniunt.20.§.in privatorum.9.ff. de petit. hered. l.eum qui vectigal. 16. in fin.ff.de Verb.Signif.* Alberic.Gentilis.*disp.4.post princ.ff. ad L. Jul. Majest* Knichen *in Velitat. Apoleg.n.132.& seqq.* Arum. *discurs. ad Aur.Bull.1.quæst.8.* Gail.*lib.2.Obs.57.n.8.* Don Garf. Mastrill. *lib. 1. de Magistrat.cap.7.num.10.* Rümelin.*part.1.ad Aur.Bullam dissert.1. thes.10.* Hermannus Mayrer *lib. 2. de preferent. credit. titul. 4. n.15.* ubi tamen singulariter notandum, id hodiè etiam Status &
365 † civitates Imperii ex usu & ordinationibus esse, quod olim Roma secundum formam legibus præscriptam fuit, R. A. de anno 1512. in fin. Höping. *de jure insignium & arm.cap. 6.part. 7. num.931.* Petr. Heig.*part. 1. quæst. 23.n.30* Hansman. *de re monetar. conclus 11.lit.D* Ziegler *in §. Landsassii part.2.n 56.* adeoq; multū
366 interesse, † inter id quod fuit, & quod nunc est, *l.quires. 98. §. aream.8.ff.de solut.* Reinkingk *lib.1.de regim.secul. & Eccles.class.2. cap. 20. n. 26. & 27.*
367 Præfecturalia sunt, quæ † à toparchis, sive præfectis

præfectis & quæstoribus, omnibus de præfectura subditis, op-
pidanis & paganis sive rusticis, in præfecturæ usum & necessi-
tatem inevitabilem, imponuntur, & ab iis non invitis † & non 368
nolentibus, *l. eius est. 3. ff. de R. Jur.* id est, patientibus, *l. hujus quoq.*
7. § scientiam. 3. ff. de tribut. act. exiguntur, vulgò Ampistewer/ Ca-
vale *decis. 21. n. 44. & seqq. part. 2.* Caspar Klock *de contribut. conclus.*
12. lit. D. Dn. Bocer. *de collect. cap. 5. n. 1.* quibus quia † Municipali- 369
bus in omnibus correspondent, & eandem cum illis naturam
habent, non diu insudabimus, hisce siquidem cognitis, & illa
facilè cognoscentur & intelligentur, *arg. princ. Inst. de his qui sui
vel alien. jur.* Antibol. *de Munerib. part. 3. § 3. n. 5.*

Sunt autem † Municipalia, sive, ut Wesenbec. *Cons. 26. n.* 370
97. volum. 1. quem sequitur Matthias Steph. *lib. 2. de Jurisdict. part.*
2. cap. 2. n. 40. vocat, ruralia munera, quæ vel necessitate † summa 371
exigente, vel publica utilitate postulante, civitatis provincia-
lis incolæ, in communem sui municipii usum, præstant, *l. neq.*
societas. 1. in fin. ff. quod cujus univers. nom. arg. l. aliena res. 20. l. si rem. 9.
*§. is quoq. 4. l. rem alienam. 41. ff. de pignor. act. l. si probaveris. 2. C. si
aliena res pignor. dat. l. omnes. 12. C. de oper. public.* Bart. in *l. vectigalia.*
10. ff. de publican. & Cons. 180. in princ. Nicol. Festas. *de æstim. & colle-
ctis. part. 2. cap. 2. n. 8.* Gail. *lib. de arrest. Imper. cap. 9.* Tessaurus *decis.*
254. n. 1. & seqq. Wesenbec. *d. loc. n. 26.* Johann. Ferrar. Montan.
Cons. Marpurg. 1. n. 6. & Anton. Heisterman *ibid. Cons. 7. n. 24. vol. 1.*
Meyrer *d. loc. n. 16.* Voltzius *de Inquisit. Cons. 2. n. 145.* Bocer. *de Juris-
dict. cap. 8. n. 93. & de Regalib. cap. 3. n. 218. & seq.* ubi quæstionem fir-
mat & contraria solvit, utpura si Syndico, medico, vel aliis si-
milibus personis, salarium constituendum vel solvendum,
Dd. *in l. 1. § quibus ff. quod cujusc. univers. nom.* Bart. *in l. si se. 4. § actor.
2. ff. de re judic. l. fin. C. de muner. patrimon.* Thomatus *de collectis. §.
retenta. n. 1.* Festas. *d. loc. part. 2. cap. 4. n. 58. & seqq.* Bocer. *de collect.
cap. 5. n. 4.* si delegati † ad principem mittendi, Bart. *in l. maxima-* 372
rum. C. de excus. mun. Thomat. *d. loc. n. 1.* si muri, † turres, pontes, 373
viæ instruendæ, *l. ad instructiones. 7. C. de SS. Eccles. l. plurimi. 1. l. ad
portus. 7. l. omnes. 21. l. turres. 18. C. de operib. public. l. 4. C. de privileg. dom.
Aug. lib. 11. l. cui muneris. 12. l. honor. 14. §. viarum. 2. ff. de mun. & hon.*
si aggeres † construendi, septa ædificanda & reficienda, fontes, 374
rivi, putei reparandi, *l. præter. 21. §. viarum. 22. vers. vicinales. ff.*

ne quid

ne quid in loc.publ. Guid, Papæ *decis.444.& singul.404.* Ludov. Ro-
375 man.*singul.68.& utrobiq; addition.* si quidem, † ut, cum tales præ-
stationes principaliter rem & domum, & non personam respi-
ciant, & major vicinorum pars consentiat, nec maximæ digni-
tatis intuitu, quis immunis esse queat, *l.cum duobus.52. §.item si communem.12.ff.pro socio.l.& si.6. §.si Labeo ff.si servit. vindic. l.pen. in fin. C.de legat.* Thomat.*d.loc.n.17. & seqq.* Festas. *de collect.part.4. cap.1.n.17.* Pacian.*Cons.7.n.87. & seq.* Glock *d.loc.conclus.13.per tot.* si
376 causa aliqua † contra dominum litem moventem defenden-
da, Roland. à Valle *Cons.66. num.17.& seq.volum.1.* si incursibus
377 † hostilibus obviandum, Bart.*in l.placet.8.C.de excus.mun.* Frider.
lib.2.de mandat.cap.44.n.5. Rosenthal. *de feud.cap.5. conclus.82.* si
378 † æs alienum ab universitate contractum solvendum, *l.an civitates.8.ff.quod cujus.univers.nom.l.ambitiosa.4.in fin.ff.de decret.ab ordin.faciend.l.fin.ff.de colleg.& corpor.* Gilken.*in l.placet.5. n.36 C.de SS.Eccles.* Thomat.*d.§.retenta.n.1.* Johann.Ferrar. Montan. *Cons. Marpurg.1 n.1.vol.1.* Paris.*Cons.25.n.71.& seqq. volum.1.* quamvis
379 enim, quod † universitas debet, singuli cives non debeant, *l.sicut municipum.7.§.si quid universitas.1. ibiq;* Bart. & Gothofred. *in not.& §.quod si nemo.2.& ibi* Bald.*ff.quod cujus.univers.nom.* Deci' *ad l.civitas.27.n.6.ff.de reb.cred. & Cons.61. n.2. & 5.* Cagnol.*in l. aliud est.160.§.refertur.1.n.14.ff.de Reg Jur.* Gilken.*ad §.universitatis n.14.Inst.de rer.divis.* Gœden *Cons.34.n.26.& seqq.* Cravet. *Cons.21, n.8.& Cons.290.n.10.* Cephal.*Cons.515.n.33.& seq. vol.4.* Roland. à Valle *Cons 53.n.6.& seq.volum.4.* Johann.Vincent.Handed.*Cons. 86.n 11.vol.1.* Coler.*de process.executiv.part.2.cap.3.n.356.* Nos *Cons.*
380 *25.n.103.& seqq.vol.1.* nec, si universitas † communem pecuniam
aut nomina certa, & necessitati sufficientia habeat, cives gra-
vari possint, Natta *Cons.150.n.1.* Cavalcan. *decis.68.n.1.* Lasæus *de Jure Universit. part.3. cap.9.n.9.Bocer.de collect.cap.5. n.18.* quan-
381 do tamen bursa, † quam municipia instar fisci habent, *d.l. neq;*
382 *societas.1.§.quod si nemo.2.* Schurf.*Cons.83.n.2.cent.2.* nimis † exhau-
sta, & reditus añui, quos proprios possident, *l.1.§.1.ff.quod cujus. univers.nom.tot.tit.ubi* glos.*C.de Jur.Reipubl.lib.11.* Bocer. *de Jurisdict.cap.8.n.93.* atq; obligationes æri alieno solvendo non suffi-
383 ciunt, Reipublicæ, † in qua diversamur vel nati sumus, nostras
384 facultates & vitam non solùm debemus, sed & reditus & † ve-

ctigalia

ctigalia ejusdem oppignorari, *d.l.si rem.9.§. is quoq; 4.l.res aliena 20.l.rem alienam.41.ff.de pignor.act.* & † collectæ imponi, *Bart. in* 385 386
d.l.neq; societas.1.§.quod si nemo.2.n.2. Jason *in l.quo minus.n.156.ff. de fluminib.* Thom. Parpal. *in d l.placet.5.n 30.C.de SS.Eccles.* Natta *Cons. 105.n.6.* Schurf. *Cons.59. n. 2.cent.1.* atq; ita votatum est in causa Teutschenmeisters contra Oettingen/ Meichsner. *decis. Camer.tom.2.lib.1.decis.6.n.42.* Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14.n.28.* Sebast. Nævius *c.un.quæ sint regal.n.467.& seq.* Herman. Meyrer *d. loc. n.*
16. & † magistratus subditos ad eas solvendas cogere, *Bart. ad d.* 387
l.neq; societas.1.§.quod si.2.ff.quod cujusq; univers.nom.& ad l.si se non obtulit.4 §.actor.2.n.1.& ibi latè Jason *ff.de re iudic.* Bald. *in l.neq;.1. n.2.C.ne fil.pro patre.* &, nisi pareant, superiores ad hoc eos compellere possunt, *l.prætor ait.2.§ viarum.22.ff.ne quid in loc.publ.junctâ d.l.neq; societas.1.§.quod si.2.* Guid. Papæ *decis.631.num.5.* Florez *quæst.21 n.14.* Henning. Göden *Cons.34 n.29.* Gratian. *decis.217.n 2.* Gail. *de arrestis.cap.9.n.19.* Marcus Anton. de Arnat. *decis. 130. n.6.* Losæus *d.loc.n.6.* Dn. *Bocer. de Regal.cap.3.n.220.& de collect.cap.5.*
n.4.& 19. quemadmodum & major † universitatis pars mino- 388
rem ad necessariarum talium collectarum solutionem cogere valet, *arg.l.nulli.3.& l.seq.ff.quod cujus.univers.nomine.* Guid. Papæ *d.loc.n.7.vers.sed juxta.* Gratian. *d.loc. n. 4.* Bocer. *de collect.cap.5.n.*
20. Quod tamen secus est, si tantum † pro utilitate, non verò 389
ex causa necessaria istjusmodi præstationes imponantur & decernantur, Borcholt *in c.un.n.54.quæ sint regal.* Heig. *part.1.quæst. 17.n.45.* Rutger Rulant *de commissar.part.4.lib.2.cap.6.n.5.& 16.*
Bocer. *d.loc n.4.* quando videlicet, † ad demerendam principis 390
gratiam, pro donando eo, tale quid indicitur, tunc enim, etsi major pars consentiret, non-consentientes tamen non obligarentur, *l.ambitiosa.4.ff.de decret.ab ord.fac.Nov. 128. cap. 2.* Alexand. *in l.si se.4.§.actor.2.ff.de re judic.* Thomat. *de collect. §. sanè si negotium. n.ult.* ubi, quod nobis neq; juridicum, neq; politicum
videtur, & principalem † autoritatem & licentiam requirit, 391
Carol. Ruin. *Cons.116.n.20.& seq.vol.4.& Cons.107. n. 8. vol.5.* Gratian. *d.decis.217.n.11.* Natta *Cons.115.n.4.* Purpurat. *Cons. 438. n. 84.*
subdens, quod in istis actibus voluntariis † una faba nigra to- 392
tum impediat actum, Petr. Gregor. Tholos. *lib.3.syntagm.cap.7. n.10.* Anton. Faber. *in suo Cod.lib.9.tit.29.defin 18.n.1.* Rosenthal. *de*

 feud.

feud.cap.5.conclus.74.num.6.& conclus.75.n.1.ibiq; in addition. lit. C. Bronchorst.*cent.2.miscellan.assert.77.*Berlich.*part.5, conclus.52. n.*
393 *20.*Casp.Klock *de contribut.conclus.12.lit.B.* & quæ ex † civilitate & urbanitate fiunt, quantocunq; tempore non præjudicent,*l.qui jure familiaritatis.41.& ibi.*Bart.Jason,Incol.Alexand.*ff.de acquir vel amitt.poss l.& habet.§.hospites.ff.de precar.l.si mulier.ff.quib.mod. ususfr.amitt.*Anchoran.*in c sine possessione.col.21.de Reg.Jur.in 6.*Panorm.*in c.cum Ecclesia Sutrina.de caus.possess.& propriet.& in c. Abbate S.Sylvani.de Verb.Signif.*Carol.Molin.*in Consuet.Paris.tit.1.§.1.*
394 *gloss.4.n.14.* Et quemadmodum † civitas provincialis,eine Land oder Fürsten Stadt/prout à Paurmeistero appellatur,*lib.2.de Jurisdict.cap.ult.n.9.* eò quod principi aut aliàs Statui alicui Imperii subest,nec nisi mediatè Imperatorem recognoscit,Mynsing. *respons.13.n.10.decad.2.*Matthias Stephani *lib.2.de Jurisdict.part. 2. cap.1.n.46.& cap.2.n 3.& seqq.* Bocer.*de collect.cap.5.n.2.* pro inci-
395 denti causa & casu, præscripto modo, munera prædicta, † ut & gabellas & datias, Schoß/Steuer/*arg.l.3.C.de divers.præd.urb.&*
396 *rustic.lib.11.*Everhard.*Cons.42. num.30.* & pecuniam † forensem, Marck vnd Standgeld/exigere potest, Wesenbec.*Cons.12. n.67. volum.1.*Sebast.Nævius *in c.un.quæ sint regal.n. 467. & seq.* Bocer.
397 *de Jurisdict. cap. 8.n.93.* ita & † municipium vilius, pagus puta, communi necessitate postulante, & omnium inhabitantium consensu accedente, absq; superioris licentia, nisi eam consuetudo requirat, Losæus *d.loc.n.3.* ad ultroneam contributionem se obstringere,*l.neq; societas.1.§.ult.ubi* gloss.*verb.proconsul.in fin.ff quod cujusq; univers.nomin.*Petrus de Ubald.*de collect.num.1.* Tessaur.*decis.257.*Rosenthal.*d.conclus.75.n.1. & in addit.lit.C.* &
398 præterea † ad solvendum salarium custodibus civitatum,Festas. *de collect.part.4.cap.1.n.18.* frugum, pastuum & animalium, eos, in quorum commodum custodes illi sunt conducti,compellere valet, Florez *quæst.21.n.116.& 119.*Bocer.*d.loc.n.15.& seq.* Neq; verò hæc munera Regalibus aut Juri territoriali, quibus Uni-
399 versitates & villæ destitutæ, accenseri poterunt: Non † Juri territoriali: quia cum ad principes, quibus subditæ, hoc jus pertineat, civitates utiq;, tanquam privatæ, id habere non poterunt, *l.eum qui vectigal.16.in fin.ff.de Verb.Signific.l.simile.10.ff.*

ad Mu-

ad Municipal. Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 7. n. 22. & seqq. & part. 2. cap. 2. n. 24. & seqq.* Nec † regalibus (est autem 400
Jus collectandi de majoribus regalibus, ut post Bald. Andr. de Isernia, Alvaret. Petr. de Ubald. & alios scribit Wesenbec. *Cons. 27. n. 24. volum. 1.* Borcholt *in c. un. n. 52. quæ sint regalia.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 14.* Nos supra hoc capite, *n. 139. & seq.*) quia eadem, quæ non, nisi specialiter concessa, intelliguntur, *c. un. quæ sunt regal. c quod translationem. de offic. deleg.* Carol. Molin. *in Consuet. Paris. tit. 1. de fief. § 1 gloss. 5. n. 55.* neq; ex præscriptione, neq; ex privilegio habent, & proinde vel † solo pacto, vel unanimi 401
communitatis decreto, vel conventione cum ea habita, vel vi consuetudinis talia munera imponunt, Bald. *in l. hi quibus. 7. in princ. C. de fideicomm. libert.* Alberic. de Rosat. *de mun. & hon. n. 57. vers. aut quæritur de collecta.* Nicol. Festas. *de collect. & æstim. part. 2. cap. 2. n. 7.* Lanar. *Cons. 4.* Cacheran. *Cons. 31. n. 35.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14. n. 30.* Heig. *part. 2. quæst. 17. num. ult.* Rosenthal. *de feud. d. conclus. 75.* Menoch. *Cons. 28. n. 34. vol 1.* Wesenbec. *Cons. 45. n. 10. vol 1.* Panciroll. *Cons. 119. n. 64.* Herman. Meyrer. *lib. 2 de præferent. credit. tit. 4. n. 14. & seq.* Imponi autem debent tam provincialia, † quam præfecturalia & municipalia munera blandè & 402
benignè, non imperando, sed in conventibus provincialibus & aliis à vasallis & subditis, den Landständen, ut ea certo interstitio pendant, impetrando, Thomat. *de collect. §. videndum. n. 1.* Gail. *de arrest. cap. 10. n. 17.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Schatzung. *§. provincialis. per tot.* Knichen *de Saxon. non provoc. Jure. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 328. & seq.* Petr. Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 44. n. 7. & 8.* Besold. *de arar. publ. cap. 4. n. 5. §. etiam interpretum. & Cons. 1. ibi subj. n. 74. in fin.* Winzeler *de collect. Obs. 5. in princ. & n. 7.* Zorer *in decis. n. 805.* nec durioribus verbis † in consensu Ordi- 403
num acquirendo utendum, nisi violentia & tyrannide † quis 404
uti velit, Comin. *lib. 2. cap. ult. & lib. 5. cap. 18.* Unde & (quam omnes, etiam municipes, meritò sequi tenentur & observare) clausula in Imperii Recessibus frequens & usitata: Darüber wir uns mit ihnen / und sie hinwiderumb sich mit uns verglichen. Plautinus Mercurius † in Prolog. Amphitr. hac in re imitandus 405
est:

Pater huc me misit ad vos oratum meus,
Tametsi pro imperio, vobis quod dictum foret,

Scibat facturos: quippe qui intellexerat
Vereri vos se & metuere, ita ut aquum est, Jovem:
Verùm profectò hoc petere me precariò
A vobis jussit, leniter dictis bonis.

406 Qua propter † Hispaniæ reges maximis tolluntur laudibus, quod summâ humanitate & moderatione, approbantibus, in Comitiis, regni proceribus, procuratoribus, & plebis tribunis ac subditis, imponant tributa, Parlador *lib.1.rer. quotid. cap. 3.fol.57.* Besold. *de ærar.public.cap.4.n.5.vers.1.& 3.& d.Consil. n. 74.*
407 quos & omnes reliqui † Christiani sequuntur reges. Bodin. *lib.6.*
408 *de Republic.cap.1.* Heig. *part.2.quæst.18.n.8.* Et hinc blanda † quoq; vocabula, Subsidii, Subventionis, Auxilii, Adjutorii, Adohæ, muneris, relevii, Steuwer/2c. (omissis illis horridis, Tributi, Impositionis, Superindicti, &c. nominibus) profecta & enata videmus, Jacob. de Ajello *de jure adohæ. n.37.* Heig. *d. loc. n.3.* Gentillet. advers. Machiavellum *in princ. theorem. 1.fol.32.* Klock *de contribut.conclus.7.* Quibus perpensis & probè consideratis,
409 † cum DEO, Regi & Legi, obedientia præstanda & fides ser-
410 vanda, *Nov.82.cap.9.* subditi quoq; devotos, † humiles & patientes se erga magistratus præbere tenentur, nec in calumnio-
411 sas † voces & maledicta prorumpere debent, Exod. *22.vers.28.* Actor. *23.vers.5.*

——————— *cælestia pectora sanè*
Nil transire potest: Sapiens quod prædicat hoc est,
Principibus, fili, tacitus maledicere noli,
Portat avis cœli maledicta latentia Regi.

ut ex Regio Ecclesiaste *cap.10.vers.ult.* canit Guntherus, *lib.4. Ligur.vers.474.& seqq.* Parthen. litigios. *lib.2.cap.3. n.5.* Prævalent
412 tamen, † si subditi dissentiant, majoris partis vota, *§.sed si ex testamento.1.vers.quod si non fuerit adscriptum. Inst.de satisd.tut.l.17.§ 6. ff.de recept.qui arbitr.gloss.in l.nulli.3.& l.planè.4.ff. quod cujusq; univers.nom.l.8.ff.de pact.l.aliud.160.§.refertur.1.ff.de Reg.Jur.l.pen.C. de legat.lib.10.l.quod major.19 ff.ad Municipal. l. nominationum. 46. C de decur.lib.10.c.de his quæ à maj.part.cap.c.auditis.29.c.quia propter.42. & c.Ecclesia vestra.48. de elect.& elect.potest.* Felin *in c.cum omnes. n.18.vers.& in hoc considero.de constitut.* Festas. *de collectis part.2.cap. 2.n.21.& seqq.& n.31.& seqq.* Jacob. de Ajello *d.loc.num.38.* Aurea

Bulla

Bulla Caroli IV. *cap.2.§.1.* R.A. de anno 1512. §. Es sollen auch Goedd. *Conf. Marpurg.16.n.258.vol.4.* Rümelin in Aur. Bull. *part.2. dissert.3.thes.10.* Besold. *in thesaur. pract.* verb. Meiste Stimmen. 31. ubi vide. & si paria † sint, superioris arbitrio committuntur, 413 *arg. l. duo judices.28.ff. de re judic.* R.A. de anno 1576.§. Da dann die Sachen. Winzeler *de Collect. Obs.6.* Anton. Faber *in suo Codic. lib.1.tit.9. defin.6.* Arunt. discurs. ad Aur. Bull. *2.thes.15.* Bocer. noster *de collect. cap.4.n.8.vers. majoris. & n.9.* Besold. *de arar. public. cap.4.n.5.vers.2.* Licet autem munera, de quibus in hoc capite disseruimus, ob id quod vel certa lege, † vel consuetudine in- 414 veterata introducantur, rectè Ordinaria appellitemus, *l. si pendentes.27.§. si quid cloacarii.3.ff. de usufruct. & quemadm. l. per Bithyniam.2.C. de immun. nemin. concedend. lib.10. l. munera.2. l. qui immunitatem.3. l. fin. C. de mun. patrim. lib.10. l. omnes.4. C. de annon. & tribut. lib.10. l. un. C. de vacat. public. mun. lib.10. l. un. C. de privil. corporat. lib.11.* Alber. de Rosat. *de mun. & hon. n.14.* Antibol. de Munerib. *part.3.§.3.n.19.* Jul. Ferrett. *de gabell. & vectigal. n.475.* Pet. de Ubald. *de collectis. n.23.* Bertachin. *de gabell. praelud. n.11.* Tileman. de Benignis *Syntagm.1.decis.2.vot.5.n.16.* Obiter tamen, in multarum legum concordiam, sciendum est, non rarò eadem † quoq; ex- 415 traordinaria dici, & extra ordinem imponi, scribi, Sixtin. *lib.2. de Regal. cap.14.n.11. & seqq.* eam scilicet ob causam, quod non semper stato tempore, & quotannis recurrant, & non nisi pro re nata, & imminente atq; flagitante necessitate imponantur, *l. cui muneris.12. l. honor.14.§. viarum.2.ff. de mun. & honor. l. cum ad felicissimam.2.C. de quib. mun. vel praestat. lib.10. c. un. quae sint regal. 2. Feud.56.* Afflict. *ad d.c. un. verb. extraordinaria. n.23.* Thomat. *de collect. §. exactio. n.21. & seq.* Antibol. *d. loc. §.3 n.16 21. & seqq. & §.4.n. 39. & 107. fallent.17.* Jacob. de Ajello *de adhoa n.27.* Cacheran. *decis. 95.n.43. & seqq.* Paris. *Cons.25.n.74 & seq. vol.1.* Modestin. Pistor. *Cons.4.n.13. lib.1.* Simon Pistor. *Cons.2.num.22. & seq.* Heig. *part.2. quaest.17.n.31. & seqq.* Assessor. Cameral. *tom.2.part.2.vot.15. & seq.* Boc. *t.d. Regal. cap.3.n.208.* Unde & diverso respectu, † hoc aut 416 illo nomine censeri possunt, Tileman. de Benignis *Apospasm. prodrom. Syntagm.3.decis.2.vot.9.n.15.16.17. & seqq.* Et hac ratione non obstante, quod & olim & hodie extraordinarium ha-

beatur id, quod ob imminentem necessitatem, Imperatoria
autoritate, imponatur. Alexand. Raudens. *de Analogia. cap. 40.*
n.58. Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 83. n. 6.* Sixtin. *lib. 2. de Regal.*
417 *cap. 14 n 15.* Collectam quoq; Imperii, † quæ contra Turcam
indicitur, quicquid Hartman. *lib. 2. miscellan. cap. 2. Obs. 8. n. 14.*
Rutger Rulant *de commiss. part. 4 lib. 2. cap. 6. num. 18.* ubi in causa
Pfaltz Neuburg contra Augspurg & Greinensen contra Speyer,
& similibus ita judicatum fuisse addit Sixtinus *d. loc.* & Besold.
de ærar. public. cap. 5. in Consil. num. 94. contra scribant, ordinariis
muneribus ideò rectè accensemus, quod Imperii Recessibus,
418 ut publicis constitutionibus, † & vim legis habentibus, impo-
nantur, *d. l. munera 2 l. qui immunitatem. 3. l. fin. C. de mun. patrim. lib.*
10. l. omnes. 4. C. de annon. & tribut. lib. 10. l. per Bithyniam. 2. C. de im-
mun. nem. concedend. lib. 10. l. si pendentes. 27. § si quid cloacarii. 3. ff. de
usufruct. & quemadm. Gilken. *in l. jubemus. 10. n. 29. C. de SS. Eccles.*
Modestin. Pistor. *Cons. 4. n. 13.* Tileman. *d. loc. n. 16. & seq.* in causa
der Statt Verus contra den Bischoffen zu Verus. Besold. *d. loc.*
419 *n. 94.* quales † impositiones regulariter ordinariæ, non extra-
ordinariæ dicendæ, *d. l. omnes. 4. l. un. C. de vacat. public. mun. lib. 10. l.*
omnes omninò. 1. ibi: hac aperta definitione decernimus. C. de indiction.
maximè cum hodie omnes collationes, quæ præter morem,
pro utilitate & necessitate publica, per legem sive principem
indicuntur, ordinariæ collationis naturam sapiant, Heig. *part.*
1. quæst. 17. n. 31. & seqq. Bocer. *de collect. cap. 6. n. 12. & seq.* Petr. An-
ton. de Petra *de potest princip. cap. 4. n. 78. 84. & seq.* Bernhard. Græ-
420 ven *lib. 2. pract. conclus. 53. n. 4. & 5.* & qui Turcicam talem † con-
tributionem, vel quam similem, solvere recusant, in pœnam
dupli meritò condemnantur, R. A. de anno 1566. §. Derowegen
haben. & de anno 1582. §. Und nach dem. & seqq. & de anno
1594. §. Darüber. & de anno 1598. §. Dargegen aber. Gylman.
Symphorem. tom. 1. part. 1. tit. 2. fol. 58. & seqq. & tom. 2. part. 3. tit. 2. sup-
plicia, eiq; subjuncto mandato. fol. 45. & seq. Besold. *d. loc. n. 11.* Hisce
421 Ordinariis muneribus non sunt † absimilia illa, quæ quotan-
nis, statuto, vel Nativitatis Christi, vel Paschatos, &c. tempo-
re, vel præfectis, vel Nobilibus, vel aliis etiam magistratibus
422 inferioribus, non aliter ac Bergarben † & Betkor, id est, mer-
gites, & certi frumenti fasciculi, in recognitionem dominii,
& si-

& signum subjectionis, certo modo, solvuntur, respons. Jur. Für deß Heyl. Reichs Stadt Friedberg. cap. 1. n. 10. & seqq. Mager. de Advoc. Armat. cap. 7. n. 243. Besold. in thes. pract. verb. Bethe. §. Betgarben. & seq. in quorum numero detrehenduntur.
I. Weissat/Weissung/† das ist/ die kleine Zinns/als/Hennen/ 423
Hünner/Weck/Käß/ Eyer und dergleichen. Reformat. Norimberg. tit. 33. lib. 4. fol. 132. §. 5. Item an Getraid/Rocken/Habern/ꝛc. Meichsner. tom. 2. part. 1. decis. 8. n. 3. fol. 796. ubi hæc verba: gibt drey Weisser/und alle Weissad sechs Pfenning: ita interpretatur & extendit, ut quis per talem præstationem subjectus esse recognoscatur, Wehner. in pract. Observ. verb. Weissath/Weissung. quod tamen non simpliciter ita procedit, sed certo modo restringendum, & cum grano salis accipiendum est: potest quippe aliquis agri & prati alicujus respectu talia munera
exolvere, exinde tamen, † quod usus & experientia docet, sub- 424
ditus non esse: cum cognitum sit, bonorum possessionem personam non afficere, utpote quæ sola subditum non faciat, l. libertus 17. § sola. 5. ff. ad Municip. Vult. lib. 1. de feud. cap. 6. n. 5. Meichs-
ner. tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 58. neq; † publici juris autoritas propter 425
solam domus vel possessionis causam quicquam subjugari si-
nat, l. cum neq. 4. C. de incol. lib. 10. Neq; adversatur, quod quis † 426
ratione bonorum forum sortiatur, & conveniri possit coram eo, in cujus districtu bona sita sunt, aut à quo bona habet, l. pupillo. 27 ff. de tutor. & curat. dat. ab his. l. Titium & Maevium. 47. §. tutores. ff. de admin. tut. l. fin. C. ubi in rem actio. c. sane. c. fin. de for. compet.
Quia hoc argumentum † à separatis omninò infertur: Longè 427
enim aliud est forum sortiri, aliud itidem subditum esse, Gail.
lib 2. Obs. 36. n. 15. Nam & ratione † contractus, in loco, ubi 428
quis contraxit, quis forum sortitur, l. heres absens. 19. §. si quis. 1. & §. proinde 2. ubi Barbosa n. 94. & Lex igere. 65 ff. de judic. tot. tit. C. ubi de crimin. ag. oport. Nov. 15. cap. 6. §. 1. Nov. 60. cap. 1. c. Romana. §. contrahentes. & §. nec etiam. de for. compet. in 6. Capell. Tholosan. quæst.
103. Gail. d. loc. n. 14. & vasallus † coram domino feudi, c. cæterum. 429
de judic. & dominus † coram paribus curiæ, hoc est, vasallis suis 430
forum sortitur, & conveniri potest, si cum vasallo lis sit in causa feudum concernente, c. 1. §. si inter. de alienat. feud. patern. c. 1. de feud. sine culp. non amit. Clar. in §. feudum. cap. 12. conclus. 12. Mynsing.

ſing. *cent. 1. Obſ. 99. & cent. 5. Obſ. 75.* Zaſ. *de feud. part. 11. n. 11.* quis ta-
431 men † propterea diceret dominum fieri ſubditum parium, Reink. *lib. 1. de regim. ſecul. & Eccleſ. claſſ. 4. cap. 1. n. 35. 36. 39. & ſeq.*
432 II. Erbzinns/ † quæ præſtant ruſtici de prædiis, quæ colunt, utpote vel nummos, vel groſſos aliquot, Silberzins/ Zinnsgeld/ vel aliquot modios frumenti, Sackzehend / Gült oder pachtgetraid / alibi gallinas, anſeres, Zinnshünner/ Faßnachthünner/ Herbsthünner/ item ceracenſus, Wachszins/ ova/ Faßnacht oder Weiſſat Eyer/ Caſeos/ Pfingſt Käſe/ Wehner. *in pract. Obſ.* verb. Dingnotul/ Dienſt/ ꝛc. §. *redeundo nunc ad operas noſtras, &c.* ſub quibus comprehenduntur, præter jam dicta, etiam culinaria alia, quæ quotannis dominis ſolvenda: Als Kühe / Hammel oder Schöps/ Schafe/ Lambsbauch/ Gännsbauch / Kalbfleiſch/ Gänſe/ Capaunen/ Hanen/ Hünner/ Eyer/ Butter/ Käſe/ Hering/ Weißbrod/ Saltz/ allerhand Gewürtz/ Honig/ Wachs/ Unſchlet/ Erbſen/ Haber/ Mohn/ Hanff/ Flachs/ und was ſich eines oder deß andern Orts minder oder mehr findet. Fürſtl. Sächſiſche Coburg. Ampts Inſtruction. Autore ſecretioris Conſilii præſide, & Cameræ directore, Nobiliſſimo Domino Chriſtophoro vom Hagen auff Wimmelburg/ collega & amico meo paterno, publicata, tit. Beſtändige Zinnsgefäll außwärtiger Orten. §. An bebeſtändigen Zinnſen zu Geld berechnet. Sunt autem attactæ gallinæ cenſuales varii generis, ut Faßnachthünner/ Herbſthünner/ Pfingſthünner/ Zinnshünner/ Sommerhünner / Hurrenhünner/ Laubenhünner/ Leibhünner/ Haupthüner/ & variè à colonis dantur, zu halben Hünnern/ halben Gännſen/ dritthalb Herbſthünern/ drittheil / zwey drittheil einer Hun (quod Trunſtadii obſervavi) viertheil einer Hun/ viertheil einer Ganns/ ut exempla in promtu, & interdum caro datur. als dreyer Pfund ſchwer Fleiſch/ quo de videndæ literæ anno 1380. ſcriptæ, ubi dreyer Pfund wehrt Fleiſch nach Hennguld macht fünfftehalb Pfundheller. Item Kaphan/ Tauben/ Ehrnhüner. Wehner. *d. loc.* verb. Faßnachthüner.
433 III. Rauchhünner/ † ſo auß den Häuſern und Hofſtädten gegeben werden. Beſold. *in theſ. pract.* verb. Camin. & ita dicuntur, quia illæ gallinæ in altum ſe elevant, & ibi requieſcunt & nidificant, & proinde altitudinem Juris ſignificant, & in dubio,

cæteris

cæteris paribus, merum imperium denotant, Tileman. de Benign. *Obs. pract. pentecost. 5. Obs. 1.* Hering. *de Molendin. quæst 33.* Husan. *de hominib. propr. cap. 6. n. 64.* Besold. *d. loc.* verb. Leibeygne Leut. *à princ. §. velut si paciscatur.* solvunturq; una vel altera singulis annis, certo mense, in signum dominii & Jurisdictionis, Zas. *lib. 1. singul. respons. 3. n. 79.* Cothman. *Cons. 42. n. 33. & Cons. 45. n. 126. volum 1* Pruckman. *Cons. 21. n. 83. volum. 1.* Schepliz. *ad Consuetud. Marchic. part. 2. tit. 3. §. 8. & 9. n. 6. & seq.* hinc & si nobilis particulariter unum vel duos subditos sub alterius territorio universali, habet, & illi subditi annuatim gallinas hereditarias dant, vulgò Rauchhünner/per hanc qualitatem super subditis illis etiam Jurisdictionem habere intelligitur, Köppen *decis. 48. n. 24.* modò tamen talis † consuetudo, quæ omnium Juris- 434
dictionum origo & forma est, *l. 2. §. exactis. ff. de Orig. Jur. l. 1. C. de petit. bonor. sublat. lib. 10.* Bald. *Cons. 439. n. 1. lib. 3.* Guido Papæ *decis. 263.* Cravet. *Cons. 238. n. 7.* & qualis apud Comitem zu Sultz im Glöckhaw/da ein jeder Unterthan/so ein eygen Rauch hat/vnd in die Gemeind gehet/Jährlich ein Henn/quæ Rauchhenn vocatur, seinem Herrn/in subjectionis signum erlegt/ reperitur, Besold. in d. thes. pract. verb. Rauchhünner/Faßnachthünner. probetur, & alia adminicula concurrant, Husan. *d. loc. n. 64.* Cothm. *Cons. 45. n. 164. & seq. vol. 1.* Ad obsequium autem † magis, quam ad 435
operas pertinere videntur hæ gallinæ, & in libertis honoris argumentum magis, quam oneris esse videntur, quanquam alicubi & à servis pendantur, Goldastus *tom. 3. rer. Alamann. fol. 78.* Wehner. *in pract. Observ.* verb. Faßnachthünner. verb. Hauptrecht. & verb. Leibeygenschafft. quæ munera & onera tamen, ut ut Franciscus Milanensis *lib 2. decis. 9. n. 16.* aliud sentiat, pro ratione & temporum circumstantiis, † quæ omnia Jura variant, 436
l. prætor ait. 4. § decereq. 12. ff. vi bon. rapt. l. Fulcinius. 7. §. cum hoc edictum 2. ff. quib. ex caus. in poss. eat. l. Pomponius. 15. ff. de neg. gest. l. Pedius. 4. §. Divus. 1 vers. omninò ff. de incend. ruin. naufrag. l. aut facta. 16 ff. de pæn. Menoch. *Cons. 202. n. 15. & seq. vol 2.* Bertazol. *Cons. 19. n. 1. & Cons. 85. n 33. civil.* Zuntus *pro m. ore. n. 324.* Vult. *Cons. Marpurg. 43 n. 40. volum. 4.* à dominis, † subditis ad stipem ferè redactis 437
Christianè remitti, & locum invenire debet illud prætoris, quod Baldus dicit, Spiritum Sanctum in os prætoris collocasse,

se, nempe; quod quisq; Juris in alterum statuerit, ut ipse eodem Jure utatur, *l.1.§.1.& l.3.ff. quod quisq; juris.* &, quod vultis ut homines vobis faciant, idem faciatis & ipsis, Matth. 7. *vers.* 12. Luc. 6. *vers.31.c.humanum genus dist.1.l. ratos. in fin. C. de rescind. vend.l.ult.C.de fruct.& lit.expens.l.portionem.C.de comm.rer.alienat.* Damhauder. *de subhastat.cap.5.n.28.& seq.* Gœdd. *Cons. Marpurg.* 17.*n.112.vol.4.* juxta sacræ scripturæ gnomonem indeviabilem, naturalis rationis & æquitatis dictamen, Molinæus *in Consuet. Paris.tit.1.§.1.gloss.9.n.21.* Nos *Consult n.70. volum.1.* aut si non omninò remittenda,†tamen ad certum in catastro præscriptum
438 pretium exsolvenda, Wehner. *in pract. Obs.* verb. Anschlag. §. *gallinarum.* Besold. *thes. pract.* verb. Anschlag. Berlich. *lib. 1. conclus. 83. n. 78.* Zorer. *quæst. 11. n.753. & seq.* Et IV. Haupt-
439 recht/†quod quamvis tantum in casu existentis mortis, & quidem certis tantum modo locis, præstatur, quia tamen munus non vile est, aliquatenus attingere libet: Est autem tale, quod si dominus moriatur subditi certam pecuniam, pro consuetudine regionis, ejus liberis & heredibus solvere teneantur, vel si subditus, sine liberis, decedat, domino Jure clientelari, vel dimidia vel tertia aut quarta pars bonorum, Menoch. *lib. 2. A.I.Q.quæst.230.* Adam Keller. *de success.ab intestat.tit.27.n.3.& seqq.* Mager. *de Advoc. Armat.cap.6.num.755. & seqq.* vel optimum jumentum, equus, bos, vacca, aut aliud animal, Petr. Gregor. Thol. *lib.3.de Republ.cap.5.n.4. vers. fertur & apud Leodienses fuisse lex.* aut pretiosissima vestis debeatur, Stumpf. *lib.4.Chronic.Helvet.cap.27.* Crus. *part.3.Annal.Suevic.lib.10.cap.11.fol.575.* Ghoppin. *de LL. And.cap.47.n.9.fol.384.* Knichen *de Vestitur.pact.part.2.cap. 3.n.24.& seq.& cap.4.n.295.* Rosenthal *de feud.cap. 2.conclus.64.n. 2.& cap.6.conclus.66.n.2.* Sichard. *in l.libertorum.11. n. 4. C.de testib.*
440 pro quibus tamen ex æquitate† ferè semper certa pecuniæ summa solvitur, wird das verfallene Haupt oder Viehe umb halb Geld/ oder wol umb den dritten Pfenning gelöset / vel etiam dominis
441 ab heredibus defuncti pecuniæ summa,† ratione ad patrimonium defuncti habita, præstatur, Zas. *lib.1.singul.respons. cap.3.n. 79.* Besold. *in thes.pract.* verb. Hauptrecht/Todtfall/Todtehand. & hoc valde usitatum est in districtu Egrano, (ubi per aliquot annos Syndicum olim egimus) & Franconia, & alibi in Klö-
stern

stern vnd Hospitallen. Vocaturq; † Jus caduci, Jus luctuosum & 442
mortuarium, Sichard. *d.loc.* Rudolph. Hospinian. *lib. 4. de Origin. Monachor. cap.* 24. Stamm. *de homin. propr. cap. 22. n. 8.* Caspar Klock *de contribut. conclus 3.* Wehner. *in practic. Obs. verb.* Hauptfälle/Hauptrecht/2c. Extat in hanc rem diploma fundationis montis S. Michaelis extra Bambergam, Henrici II. Imperatoris, (quod integrum refert Mager. *d. loc.*) ubi habetur: Censum autem ultimum, per quem utiq; omissa vel neglecta supplentur servitia, Jus videlicet capitale à viris decedentibus, optimum equum, vel, si equo carent, optimum caput pecoris, & à fœminis induvias & exuvias transmitti ad Ecclesiam ordinamus, Caspar Bruschius Egranus *de Monasteriis German. fol. 87.* B. Knichen *d. loc. de Vestitur. pact. lib. 2. cap. 3. n. 25.* Besold. & Wehner. *dictis locis.* Et pro diversitate & † more regionis, qui omninò 443
observandus, Paulus (uti opinatur Casaubonus *Exercit. in Baron. 16. diatrib. 147.*) ad Hebr. *13. vers. 4. c. 1. cum ibi notat. de sponsal.* Abbas *in c. cum inhibitio n. 9. de clandest. desponsat.* Nicol. Boer. *decis. 40. n.* 4. Socin. senior *Cons. 81. n. 21. inter matrimonialia.* Dionys. de Francischin. *Cons. 60. n. 22. volum. 1.* Anton. Gravet. *Cons. 81. n. 31.* Vult. *Cons. Marpurg. 5. n. 11. vol. 1,* Cothman. *Cons. 34. n. 164. volum. 3.* Jacob. Henrichman. *Cons. 17. n. 23. in fin. inter matrimonialia. vol. 2.* Variat, † in plerisq; enim locis magistratus paganus bovem, 444
& pastor loci gallum gallinaceum, den Haußhanen / æditus verò ein Bratwurst capit, Stuckius *Exercit. Justin. part. 1. decad. 8. assert. 6. lit. E. fol. 331. ad fin.* in aliis verò, ut in Hassia & circumjacentibus locis, teste Johanne Hermanno Stamm. *de homin. propr. cap. 22. n.* 7. domini tertiam quidem bonorum partem non habent, sed defuncta muliere, domino melius vestimentum, viro verò defuncto equus vel bos melior debetur. Et in Marchionatu Baden vnd Graffschafft Eberstein/ wird kein Hauptfall gegeben/ wann das Gut bey lebendigem Leib einem andern übergeben wird/ doch muß der Vnterthan noch so starck seyn / daß er über den Tachtrauff vor das Hauß gehen / vnd die übergebung auff der Gassen thun kan/ referente Besoldo in thes. pract. verb. Hauptrecht. circa finem.

Quibus adventitiis muneribus V. accensetur † Jus civitatis, quod ab advenis, certa pecunia, redimendum, prout 445

Actor.22.vers.28. factum legimus, ibi: ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Daß man das Burgerrecht inner Jahr und Tag empfahen muß. & passim in Germaniæ civitatibus incolatus ex Consuetudine vel statuto, post annum acquirendus, nec advenæ, nisi jura civium redimant, diutius año feruntur, quod propter communia civium onera summam habet æquitatem. Gail.lib.2.Obs.35.n.8. Petrus Wesenbec.Cons.1.n.15. Vocatur autem talis pecunia Einzug/Einstand/Auffnahm Auffahrt/Auffzuggeld/ Burgergeld. quod quidem Juri nostro ferè incogni-
446 tum, moribus † verò satis notum: ubi vix ac ne vix quidem incola pro cive habetur, civiumq; commodis fruitur & gaudet, nisi prius magistratui consuetam & præscriptam summam exsolverit/ Er habe dann zuvor umbs Burgerrecht angesucht/ und dasselbe empfangen oder gewonnen. Knichen de Vestitur.pact.part.2. cap.4.n.293.& seq. Johann.Köppen decis.11.n.4. Wehner.in pract. Obs.verb. Burger/Burgerrecht. §. interdum welchs Burgerrecht certa pecunia erkaufft. Schepliz ad Consuetud. March.part.3.tit.8.§.
447 13.& 14.n.6. Tandem VI. Jus detractionis, † quod est, quando vel de bonis in peregrinitatem translatis, vel à subditis aliò se conferentibus, & facultates suas extra territorium transferentibus, certa quædam pro locorum diversitate, diversimoda portio exsolvenda est, R.A. de anno 1555. §. Wo aber unsere auch der Churfürsten/rc. quam vulgò Nachsteuer/Abzug/Abfahrt/ Abschoß/Außlösung/Abschiedung/ Weglösung / Abkauffung der Leibeygenschafft/rc. appellant, & jus quoq; luendi dicunt, & pas-
448 sim † moribus obtinuit, Choppin. de LL.And.lib.1.cap.9.num.5. fol.153. Zas. in l.2.§.ad hoc.n.6.verb.curias.in fi.& n.27.ff.de Orig.Jur. Sichard.Cons.5.in princ.part.1.& Cons.5.post princ.part.2.Gail. lib. 2. Obs.35.n.9.& Obs.36.n.10.Thoming.Decis.26.n.38.Petrus Wesenbec.Cons.1.n.28.Berlich conclus.52.n.10.part.2. nec ratione caret,
449 qui enim lares † immutat, hactenus percepit imunitates, privilegia, & commoda istius loci, unde & meritò redhostimentum dependit, Köppen decis.5.n.3.Knichen part.2.de Vestitur.pact.
450 cap.4.n.288.& seqq. Solvitur † autem quandoq; decimaquinta pars bonorum, ut in Marchia, teste Köppen d.loc.num.5.& seqq. Pruckman.Cons.48.n.13.& seq.volum.1. quandoq; decima, ut in Palatinatu, Churpfaltz Lands Ordnung. tit. 7. Francofurti ad Mænum,

Mænum, Reformat. *part.6.cap.6.§.4.* Bambergæ, & alibi, Gylman. *tom.4. Symphor. part.1.n.364. fol. 290.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Nachsteuer. interdum quarta, quandoq; tertia, aut plus minusve, R. A. de anno 1555. §. Wo aber unsere. §. und so viel. & §. also auch. & de anno 1594. Andr. Rauchbar *lib. 1. quæst. 15. in princ. & per tot.* Cothman. *respons. Academ. 19. n. 3.* Petr. Frider. *lib.1. de process. extrahend. cap. 30. n. 2.* Neq; tantum modo in civitatibus Imperialibus, Nurmbergæ, Spiræ, Augustæ, aliis, viget, Gail. *d. l. n. 10.* Rauchbar. *lib.1. quæst.15. n.2. in fin.* Dauth *de testament. de Mater. testam. circa quam. limit. 24. num. 69.* amicus noster Johann. Adam Dappius *de civitat. Imperial. fol. 32.* Berlich. *part.3. conclus.51. n.8. & 9. & conclus.52. n.7.* sed & in † omnibus Germa- 451
niæ locis, Köppen *d. decis.5. n.1. in princ.* & sic quidem receptum est, ut etiam civitates † provinciales id Jus sibi vindicent, etiã 452
eæ, quæ sub unius principis Jurisdictione sunt, sub diversis tamen curiis agunt, & subditi in diversis civitatibus & pagis habitant, Dauth. *d. loc. n. 69. in fin.* Rauchbar *d. loc. n. 6. in fin.* Joachim Scheplitz *ad Consuet. Marchia part.3 tit.8. §.3. n.3. & seq.* Berlich. *d. conclus.51. n.16. & conclus.52. n.20.* quod tamen, quia † hoc Jus Re- 453
galibus, (quibus municipia, ut supra n. 400. docuimus, carent) adscribi debet, Besold. *thes. pract.* verb. Abschoß/ Abzug/ Nachsteuer. §. *verùm Juris ratione inspectâ &c.* & iniquum, † odio- 454
sum & rigorosum est, Tuschus *tom.4. pract. conclus.3. lit. G. n.1. & seq.* Rauchbar *quæst.17. num.26. & seqq.* Jacob. Schultes *in admit. ad* Modestin. Pistor. *quæst.124. n.122. sub fin. part.2.* Berlich. *d. conclus. 51. n.26.* mihi valde displicet, & omni ratione destitutum videtur, † si subditus ex uno loco in alium ejusdem territorii demi- 455
grat, sub eodem principe, nulla enim translatio dici potest, uti nec renunciatio privilegiorum aut subjectionis, Castrens. *in l. hujusmodi. 84. §. legatum 10. ff. de legat. 1. arg. l. privilegio 27. Cod. de decurion. lib.10.* Gregor. Lopez *part.4. tit.24. l.5. verb. son quarto fol. 61. in terminis propriis* Knichen *part.2. de Vestitur. pact. cap.4. n. 290. 291. & 292.* quod & laudatissimè in Marchionatu Brandenburgensi & Electoratu Palatinatus observatur, Churpfalz Landsordnung. *tit.7.* licet contrarium † in districtu Saxo-Coburgico in 456
causa Eißfeld contra Dorotheam Körnerin/ ante hos viginti

annos practicatum observârim. videatur Wehner. *in pract. Observ. verb.* Nachsteuer. §. *de consuetudine ferè & hac observan-*
457 *tur.* Ab hoc autem onere, quod tam † à mobilibus, *Besold. de*
458 *ærar. publ. cap. 4. §. 14. n. 3.* quam † immobilibus, *Bald in l. mercatores. 4. n. 2. C. de commerc. & mercat.* Alexand. *Cons. 31 n. 15. vol. 1.* Schepliz *d. loc. §. 6. num. 3. & seq.* Autor decis. Cameral. *verb.* Freyen und Reichs Städt. §. *quantum ad hanc attinet.* Berlich. *part. 3. conclus.*
459 *52. n. 64 & seqq.* tam † parata pecunia, Alexand. *d. loc. n. 7. & Cons. 19. n. 6. vol 6.* Carol. Molin. *in Consuet. Paris. §. 1. gloss. 4. verb. mettre*
460 *cosa main. n. 9. Coler. de process. executiv. part. 1. cap. 3. n. 239.* quàm † no-
461 minibus, *Besold. d. loc.* Berlich. *d. loc. n. 73. & seqq.* tam † legatis. Rauchbar *d. part. 1. quæst. 16.* Besold. *d. loc. n. 3. in fin. & in thes. pract.* verb. Abschoß. §. *ac utrum peregrinus.* Köppen *decis. 6. n. 16. usq. ad*
462 *fin.* Berlich. *d. conclus. 52. n. 39. & seqq.* quàm † fideicommissis & aliis præstatur, *Bart. in l. nemo. 5. n. 1. vers. unde si imponeretur. ff. de in integr. restit.* Jason *in l. Gallus. 29. §. videndum. n. 10. vers. secundò adde, quod vult ff. de lib. & postum.* Card. Tuschus *tom. 4. pract. conclus. 16. lit. G.* ubi in causa Sebastiani à Brandis ita judicatum fuisse re-
463 fert, Berlich. *d. loc. n. 56.* immunes † sunt tam Clerici, quam Lai-
464 ci. Laici, si sint † Nobiles, & prædia non civilia, sed nobilia habeant & libera, *per text. l. universi. 5. C. de vestig. & commiss.* Tusch. *d. loc. conclus. 5. n. 9. & 13. lit. G.* Schepliz *d. loc. §. 25. quæst. 1. n. 1. & seqq. & quæst. 2. n. 1. & seqq. per tot.* Berlich. *d. loc. n. 27. & 29.* Besold. *in thes. pract.* verb. Adeliche Lehen und Güter. §. *sic & rusticus.* Clerici,
465 † sive sint Ecclesiastici, Schepliz. *in Consuet. March. part. 3. tit. 8. §. 7. n. 6. & seq.* ubi Consistoriales Brandenburg. 1. Febr. 1612. ita pronunciasse testatur, Besold. *Cons. 172. n. 38. & seqq. vol. 4.* sive Po-
466 litici, † quales sunt omnes Doctores legitimè promoti, *Auth. habita. C. ne fil. pro patre. l. medicos. 6. C. de profess. & medic. lib. 10.* qui
467 æquè, ut illi, † in favorabilibus, appellatione clericorum continentur, *l. juri operam. 1. §. cujus merito. 1. ff. de Iust. & Iur.* Francisc. Pfeil. *Cons. 182. n. 10. cent. 2.* Cothman *Cons. Acad. 1. n. 143. & seq. Cons. Acad. 29. n. 4. & seqq. & Cons. 27. n. 40. & seq. & n. 62. & seq.* Schepliz *d. loc. §. 7. n. 12. & seq.* Berlich. *conclus. 52 n. 33. part. 1.* & nos supra *cap. 1. n. 69. & 203.* ex Fulgosio & Gentilibus fratribus probavimus,
468 & cum suis † uxoribus, liberis & relictis viduis omnimoda tali immunitate gaudent, *Bart. in d. l. medicos. 6. n. 1. C. de profess. & med.*

med.lib.10. Bald. *in l. propter honorem 6. n. 3. C. qui bon. ced. poss. & in l. ult. n. 12. & seq. C. sine cens. vel reliqu.* Adolph. Knobl. *Cons. 44. n. 4. tom. 3. var.* Cothman. *Cons. 15. n. 9. & seqq. Cons. 19. n. 4. usq; ad 39. inclusivè, & n. 45. & seqq.* & ibi Joachim. Stephani in subscript. *Cons. 24. num. 14. & seq.* Berlich. *d. loc. n. 30. & aliquot seqq.* prout hoc ita † in Academia Witebergensi observari scribit Rauchbar 469 *d. part. 1. quæst. 15. n. 28.* simulq; Rostochiensis Universitatis infinita præjudicia adducit Cothman. *in terminis d. Cons. 19. n. 4.* & in terminis quoq; de Tubingensis Academiæ totiusq; Ducatus privilegio & exemtione loquitur testimonium à Senatu Academico, hac de re datum, apud eundem Cothmannum *Cons. 26. n. 25. & 26.* & Besold. *de arar. publ. cap. 4. §. 14. n. 3. & in thes. pract.* verb. Abschied. §. in Wurtembergico Ducatu. Neq; mirum est in Academiis & privilegiatis locis id obtinere, cum & † 470 civitates quædam, quæ nihil omninò emigrantibus detrahunt so gar keine Nachsteuer von den auß- unnd abziehenden nemen/ reperiantur, † als Kitzingen in Franconia, &c. Wehner *d. loc. §.* 471 *sunt & civitates quædam.* tota Marchia † Brandenburgensis, teste 472 Schepliz *in Consuet. March. part. 9. tit. 8. §. 13. & 14.* ubi dicit: apud nos & in vicinia non memini me unquam cognovisse, quod civis vel rusticus emigrans cogatur solvere Abzug. & referente Doctore meo Scipione Gentili, *in lectura ad l. ult. C. de edict. D. Hadr. toll.* omnes † in Bavaria, status ubi ante paucos annos in- 473 ter Ducem & Ordines Bavariæ litem ad rebellionem ferè super hac materia motam fuisse dicebat: Serenissimo Duce talia vectigalia urgente & exposcente, Ordinibus verò & Statibus repugnantibus, & se in privilegio immunitatis fundentibus. Sed hæc præfiscinè.

Cap. III.

CAPUT III.

De Muneribus Patrimonialibus Extra Ordinariis.

Summaria.

1 Pyrrhicham Scaliger Maximiliano exhibuit.
2 Munera extraordinaria superant numerum navium Homericarum.
3 Quaestorum, &c. origo antiquissima.
4 Βυλιμία infinita.
5 Et poena aeterna certissima.
6 Munera extraordinaria quae sint.
7 Vocantur modò extraordinaria indictio.
8 Modò Superindictio.
9 Modò extraordinaria impositio.
10 Modò extraordinaria collatio.
11 Modò supererogatio.
12 Modò census, functio, indictum.
13 Et sunt tam pacis quam belli tempore, vel honesta, vel sordida.
14 Honesta pacis tempore, vel conservant, vel defendunt Rempublicam.
15 Fisco aucto arguitur civica pauperies.
16 Princeps damno subditorum ditari non debet.
17 Aerarium silens multum juvat.
18 Impia tributi augmenta omnibus modis amputanda.
19 Ob id Cyrus pater, alii domini & institores dicti
20 Frewleinsteuer extraordinarium munus, & quale.
21 Pacta dant legem contractui.
22 Consuetudo immemorialis tantum potest, quantum Imperator.
23 Extra necessitatis & utilitatis casum, princeps etiam superior, subditos ad contributionem compellere non potest. n. 43. 48. 55.
24 Secus faciens, pro libidine facit, nec naturalem obligationem habet.
25 Et quod de facto exigit, restituere tenetur.
26 Aufert enim proximo panem, eumq; quasi occidit.
27 Contributiones, quae pro nuptiis indicuntur, damnantur.
28 Pauperes divitibus donare coguntur.
29 Item damnantur, quae pro natis liberis.
30 Quae item pro natali die.
31 Utilitas publica praeferenda privatae.
32 Etiam cum damno privatorum.
33 A Justitia abeundum in parvis, ut salvetur in magnis.
34 Reip. interest mulieres habere dotes. n. 42.
35 Dotis causa connumeratur piis causis.
36 Favorem meretur.
37 In ambiguis pro ea respondetur.
38 Ejusq; favore multa contra regulas Juris introducuntur.
39 Frater sorori dotem constituere tenetur, & quando n. 65.
40 Argumentum à patronis ad dominos valet.
41 Collecta pro muris, viis, pontibus reficiendis adprobatur.
42 Necessarium est, foeminas dotari, ut civitas liberis repleatur.
43 Insolitis & novis oneribus nemo subditos gravare potest. n. 48.
44 Onera pro maritandis filiabus sunt nova. n. 46.
45 Erubescimus sine lege loqui, vel aliquid asserere.
47 Unius inclusio alterius exclusio.
48 Ultra annuas praestationes nemo cogendus.
49 Semel decimatum, non amplius decimandum.
50 Ordinis functiones geminis incommodis non sunt oneranda.

51 Pro

51 *Pro imagine principis collecta imponi nequit.*
52 *Dotatio mulierum privatum tantum spectat commodum*
53 *Collectarum Jus competit vel Jure Regalium, vel vi conventionis.n.67.*
54 *Vel consuetudine.*
56 *Conventio & Consuetudo probanda.*
57 *Lex quod non dicit, nec nobis dicendum.*
58 *Favore alicujus introductum, in ejus odium non est detorquendum.*
59 *Elati & ignorantes objectis non respondent.*
60 *Aliud est dos constituta, aliud constituenda, illa favorabilis est, hac non item.*
61 *Dos absq; matrimonio esse nequit.*
62 *Matrimonium verò sine dote.n.66.*
63 *Affectu matrimonia constant, non dotib9.*
64 *Et consensu.*
68 *Jurisprudentia matrona non est facienda meretrix.*
69 *Ubiq; generaliter receptum filias magnatum elocandas.*
70 *Pari causa paria sunt judicia.*
71 *Provisio legis generalis favorabilis singulari appellatione plura ejus generis comprehendit.*
72 *Appellatione filia plures continentur filia*
73 *Singulis filiabus par dos debetur.*
74 *Accessorium sequitur naturam principalis.*
75 *Et tantum accessione exhibet, quantum principale.*
76 *Ad primas tantum nuptias filia elocanda.*
77 *Conditione deficiente deficit res ipsa.*
78 *Obligatio semel sublata nunquam reviviscit.*
79 *Appellatione filiarum legitima, non bastarda continentur.*
80 *Bastarda nihil ex honore parentum accipiunt.*
81 *Significatio, in oratione ambiguâ accipienda, qua vitio caret,*
82 *Conventio obscura contra creditorem accipienda.*
83 *Pater naturalis filia ad alimenta tenetur.*
84 *Dos loco alimentorum est.*
85 *Argumentum, plus in conclusione habens, vitiosum.*
86 *Consuetudo Juri contraria strictè accipienda.*
87 *Tam in stipulationibus, quam pactis.*
88 *Extensio de legitimis liberis ad spurios odiosa.*
89 *Collecta, ut servitutis species, odiosa. num.56.*
90 *Vi metuq; extorta præsumuntur.*
91 *Et contra eas interpretatio facienda.*
92 *Filius patri succedens collectas pro sorore rectè imponit.*
93 *Propter quod unum quodq; tale, id magis tale.*
94 *Filius patri succedens ejus quoq; jura obtinet.*
95 *Identitas rationis idem Jus inducit.*
96 *Nobiles etiam quidam Jus collectandi tale habent.*
97 *Dos arbitrio judicis assignanda.*
98 *Pro filio uxorando collecta non imponitur, & cur.n.99.*
100 *Odia restringenda.*
101 *Collecta etiam quandoq; imponitur non solùm quando natus.*
102 *Sed & quando mortuus filius.*
103 *Precariò obtenta collecta postea, ut ordinaria, rigidè extorquetur.*
104 *Pellis subditorum excoriatur collectis.*
105 *Potestati nemo tutò resistit.*
106 *Bona corporis & fortunæ etiam virtutes conjungenda.*
107 *Regis ad exemplum componitur orbis.*
108 *Turba paret cum rex legibus servit.*
109 *Experientia rerum magistra.*
110 *Experientia facit artem.*
111 *Artificium per exercitium recipit incrementum.*

112 *Taxantur Theologi Politicis se immiscentes negotiis.*
113 *Eorum Politicas administrationes inauspicatas fuisse docent Historia.*
114 Pii *Politici in Consilium adhibendi.*
115 *Felix Resp. qua in pace de bello cogitat.*
116 Collecta *solvenda ad castrum pro fugandis hostibus emendum.*
117 *Salus Reip. & necessitas expetit indictionē.*
118 *Devotione DEI discedente fisco accedit indictio.*
119 *Captus* Dominus *ejusq; Consiliarii per collectam redimendi, & quando.*
120 *Ad as alienum solvendum collecta indicenda.*
121 *Et quomodo.*
122 *Quod princeps & civitas debent, singuli non debent.*
123 Subditi, *si ararium deficit, as alienum principis solvere coguntur.*
124 *Popul9 felicitate plena non fruitur, quamdiu territorium pignoratum.*
125 *Territorio liberato recidiva pracavenda.*
126 *Gabella cauponaria,* Ungeld/ *separatum* Jus *est à collectis.*
127 Neq; *Regalibus annumeratur.*
128 *Nobiles siquidem quandoq; eodē utuntur.*
129 *Extraordinariis muneribus contra* Wehnerum *accensetur. n 132.*
130 *Ei competit cui Imperiales & Provinciales collecta competunt.*
131 *Fructus* Jurisdictionis *& subjectionis reputatur.*
133 *Precarii constitutione* Jus *non acquiritur.*
134 Wehnerus *excusatur qui ad factum principum respectum habuit.*
135 Blandè *petitur datio potulentorum, sed rigorosè continuatur.*
136 *Extraordinaria onera consuetudine & violentia fiunt ordinaria.*
137 *Statibus provincialibus ob id vigilandū.*
138 *Principiis obstandum.*
139 *Turpius ejicitur hospes quam admittitur*
140 *Magistratus punire potest, qui ad fraudandas gabellas extra territorium ej9 potandi causa secedunt, & cur.*
141 *Sicq; olim* Norimberga *quidam mulctati.*
142 *Huic* Juri *simile est id, quod* Bodenschatz *appellatur, & quid sit?*
143 *Et illud quod victualib9 imponitur* Mell und Fleischpfenning. *n* 147.
144 *Quod tamen non nisi extrema necessitate admittitur.*
145 *Imponitur etiam minutissimis rebus scil.*
146 *Periculosum est canem exta gustâsse.*
148 *Odiosissimum est hoc onus, & fugiendū.*
149 *Exigens homicida pauperum & harpya dicitur, & rebelliones procurat.*
150 *Spoliatis arma supersunt.*
151 Patientia *lasa fit furor.*
152 *Accedit & illud quod* Schutz und Verspruchgeld *appellatur, & annuatim datur*
153 *Et dicitur modò annuum honorarium.*
154 *Modò census.*
155 *Modò pramium,*
156 *Modò pensio.*
157 *Modò* Jus *Advocatitium,*
158 *Et est nil aliud, quam defensio, hinc clientes in perpetua dominorum sunt* Jurisdictione,
159 *Nec à patronis ad collectas adigi possunt.*
160 *Prajudicium* Ingelheim *contra* Pfalz.
161 Schutz vn̄ schirm gibt keine Obrigkeit.
162 Patroni *in religione clientibus nihil prascribunt.*
163 *Sed, quod conventum, servandum. n* 170 & 173.
164 *Praestatur hoc* Jus *vel Universitatibus vel personis singulis.*
165 *Et vel in perpetuum vel ad certum temp9*
166 *In perpetuum Erphordia solvit domui Saxonia quotannis* 1800. *Rhenanos.*
167 *Monasterium* Reißheim *Principibus* Palatinis *protectoriè subest.*
168 *Et Banthense Coburgensibus, solvitq;* 300. *florenos annuos.*
169 *Qui* 6000. *fl. redimibiles.*
171 Schirmherrn *fiunt sape* Stürmherrn.
172 *Necessitas omnem violentiam & privilegium abolet.*
174 *Mala consuetudine plurima onera introducta.*

175 Ut

175 *Ut urinarium Vespasiani.*
176 *Lucri bonus odor ex re qualibet.*
177 *Et plura alia, quæ recensentur.*
178 Zzung und Lager.
179 *Multa honestè accipiuntur, quæ non tam honestè petuntur.*
180 *Milites non jure, sed vi, rem petunt.*
181 *Pax optima rerum.*
182 *Pax sopiat, quod bellum introduxit.*
183 *Ferendum quod non mutandum.*
184 *Sordida munera sunt duplicia: & vel personis, vel rebus imponuntur.*
185 *Personis: quæstus meretricum.*
186 *Qui adhuc Romæ frequentatur.*
187 *Meretrix non sit in Israel neq; scortator.*
188 *Roma hodie est lupanar.*
189 *Lupanaria olim permissa.*
190 *Hodie, mandato DEI, prohibita.*
191 *Piraticum, & hoc quid.*
192 *Chrysargyron, & hoc quid.*
193 Βλαχιννόμιον, & quid.
194 *Judæorum & fœneratorum.*
195 *Et quod ob sobolem auctam solvitur,* Geburts oder Taufgeld.
196 *Manus mortua,* Todenzoll.
197 *Vicesima manumissorum.*
198 *Item quod sponsi & sponsæ solvebant.*
199 *Cælibatus pœnale.*
200 *Quod pro maculis corporis solvitur.*
201 *Quod pro delicto solvitur.*
202 *Pecunia hereditaria.*
203 *Rabus: Urina puta.*
204 *Umbra & aëri.*
205 *Nivi & glaciei. & elementis omnibus.*
206 *Tegulis ædificiorum.*
207 *Fenestris.*
208 *Exactores collectarum ab illicitis abstinere debent.*
209 *Secus facientes puniuntur, vel civiliter in quadruplum.*
210 *Vel duplum.*
211 *Vel criminaliter, Combustione.*
212 *Vel lege Julia peculatus.*
213 *Removentur ab officio, crimine falsi & capite puniuntur.*
214 *Vel extra ordinem, & pro arbitrio judicis.*
215 *Et quidem ubiq; à quocunq; judice.*
216 *Peræquatores proportionaliter pro viribus patrimoniorum procedant.*
217 *Nec alios pro aliis gravent.*
218 *Si quos eximunt ipsi pro iis tenentur.*
219 *Si sordes patent officio privantur, & 100. libris auri puniuntur.*
220 *Divites non tenentur sublevare pauperiores.*
221 *Privilegia necessitatis tempore generaliter silent.*
222 *Vasalli etiam tenentur.*
223 *Milites præter victum, etiam amictum & alia infausta extorquent.*
224 *Plus damni, quam hostis, dant.*
225 *Militia olim schola prudentiæ, hodie nequitiæ.*
226 *Tantum à veteri disciplina distat, quantum virtus à vitio.*
227 *Milites, non milites, sed Martis sunt vibices.*
228 *Patriam spoliant, non hostem.*
229 *Sessionis prærogativa multa impedit.*
230 *Decor Imperii in Principum concordia consistit.*
231 *Eleganter Avennatus.*
232 *Annona ab omnibus præstanda.*
233 *Modus annonæ ex subditorum facultatibus æstimandus.*
234 *Et secundum facultates rerum.*
235 *Et vires singulorum exigenda.*
236 *Necessaria nemini subtrahenda, sed superflua.*
237 *Placidè non violenter procedendum.*
238 *Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere.*
239 *Odi olitorem, qui radicitus olera exscindit.*
240 *Exscindenda Sylva, non vastanda.*
241 *Subditis frumenta auferuntur, jumenta colliguntur sæpius.*
242 *Decimatum semel non amplius decimandum.*
243 *Gravati appellare debent.*
244 *Ne tacendo privilegia sua amittant.*

1 PYrrhicham, † quam cum stupore totius Germaniæ, coram D. Maximiliano Imperatore, sæpe & diu repræsentavit Illustrissim⁹ Julius Cæsar Scaliger, semetipso teste *lib. 1. Poetic. cap. 18 § theatrales ha.* facilius exhibuero, quam Iliadem extraordina-
2 riarum contributionum & munerum, † catalogum navium Homericarum non parùm superantem, enarravero. Non solũ enim magistratus & quæstores ac Officiales eorum, Cammerräth/Cammer-Rent-vnd Pfenningmeister/Rentherenverwal-
3 ter/ † quorum origo antiquissima, *l. 2. §. 22. ff. de Orig. Jur. l. un. in princ. ff. de offic. quæstor.* Aristot. *lib. 1. Politic. cap. 7.* Besold. *de ærar.*
4 *public. cap. 7. in princ.* & βουλιμία † in expilationibus infinita, Philipp. Melanchthon *lib. 3. Epistol. ad Osiandrum fol. 19.* pænaq;
5 † exinde æterna certissima, ex Maccab. *2 cap. 5. num 31.* Rebuff. *in l. eum qui. 16 ff. de Verb. Signif.* Besold. *d. loc. cap. 4. n. 2. vers. 2. & cap. 7. n 3.* sed etiam milites, homines præposteri, ut loquitur Casaubonus *Exercit. in Baron. 14. diatrib. 12.* Phaetontæâ audacia, tot hodie eorundem genera excogitarunt, ut mirari, imò obstupescere potius, quam numerarẽ liceat. Sunt autem extra-
6 traordinaria † munera, ut levato velo, & sine longo sufflamine procedamus, quæ certam temporis præscriptionem & uniformem & perpetuam præstationem non habent, neq; lege ali-

qua,

qua, vel Senatusconsulto, vel constitutione principum, regulariter, sed, prout res & necessitas postulat in repentinos casus, ex improviso, indicuntur, *arg. l. sed etsi per praetorem. 26. § si feria. 7. ff. ex quib. caus. major. l. qui muneris. 12. ff. de mun. & honor. l. in honoribus §. vacationum. vers. qui muneris ff. de vacat. mun. l. fin. C. de mun. patrim. lib. 10.* Bart. *in l. un. n. 40. ibiq;* Alexand. *n. 27. & 40. C. de mulierib.* Bart. *in l placet. ibiq;* Jason *n. 7. &* Thom. Parpal. *n. 104. C. de SS. Eccles.* Cun. *de Muner. n. 21.* Antibol. *de Muner. part princ. 3. §. 3. n 20.* Jul. Ferrett. *de gabellis & vectigal. n. 478.* Petrus de Ubaldis *de collect. n. 23.* Thomat. *de collect. § molestia. n. 10. & §. exactio. n. 21. & 23.* Luc. de Penna *in l 1. col. 1. in fin. C. de indict. lib. 10.* Cacheran. *decis. 95. n. 47.* Sylvester de Prierio *in summa. verb. gabella rursus. 5. n. 4.* Alexand. Raudens *Cons. 54. n 69.* Gail. *lib. 2. Obs. 53 n. 9. & 10.* Rosenthal *de feud. cap. 5. conclus. 72. n. 6.* Frider *lib. 2 de mandat. cap. 43. num. 4.* Paurmeister *lib 1. de Jurisdict. cap. 10. n. 16.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap 14. n. 12.* Gylman. *Symphorem. tom 1. part. 2. tit. 6. vot. 7. in princ. & vot. 3. n. 4.* Meichsner. *decis. Cameral. tom. 2. lib. 1. decis. 6. n. 83.* Reinkingk *lib. 1. de regim. secul. & Eccles. class. 5. cap. 4. n. 105.* Bocer. *de collect. cap 6. n. 7.* & vocantur modò † extraordinaria indi- 7
ctio, *d. l. ult. C. de mun. patrim. lib. 10.* modò † superindictio, *l. pri-* 8
vatas. 1. C. de privil. dom. August. modò † extraordinaria impo- 9
sitio, Achilles Tarduccus *in Turca vincibili, subjuncto Turca Nuncio Lazari Soranzii Patrit. Veneti,* paraphraste Jacobo Geudero ab Herolzberga, *mihi pag. 239.* modò extraordinaria † colla- 10
tio, *l. cum ad felicissimam 2. C de quib. mun. vel praestat lib. 10 l. cui muneris. 12. ff. de munerib. & honor. c. un. quae sint regal. 2. Feud. 56.* modò perissochorogia † id est, supererogatio, *l. diurnos. 2. C de frumento Alexandrino. lib. 11.* modò † census, functio, indictum, Ju- 11 12
lius Caesar Bulenger. *de vectigal. populi Romani. cap. 2. in fin.* Suntq; tam † pacis quam belli tempore, vel Honesta, vel Sordida. 13
Honesta tempore † pacis sunt, quae vel ad conservandam vel 14
defendendam Rempubl. imponuntur. Ad conservandam & defendendam dico, non augendam:

Fisco aucto, † arguitur civica pauperies. 15

Alciat. *Emblemat.146.* Coras. *lib.6.miscellan.cap.19.* Besold. *de ærar.*
16 *public.cap.1.n.1.circa fin.* nullo modo enim princeps † vel ærariū, cum subditorum damno, augeri debet, *l.nam hoc natura. 14. l.si in arca.33.ff.de condict.indeb.l.planè.38 ff.de hered.petit.l.6.in fin.ff. de jur.dot.l.8.§.22.ff.de transact.l.jure natura. 206. ff. de Reg. Jur.c.locupletior.4º.de Reg.Jur.in 6.* Bald. *Cons.303.n.2.vol.1.* Alvar. Valasc. *de Jur.Emphyteut cap.25.num.5.vers.sed quia ex hoc.* Goedd. *Cons.Marpurg.19 n.199.& Cons.52.n.74.volum.4.* mirum siquidem quantū
17 juvat hic cernere † ærarium silens, & quietum, non spoliarium civium, cruentarumq; prædarum receptaculum, Tacit. *lib. 2. Histor.* Plin. *in Panegyrico.*

18 *Impia † continui cessent augmenta tributi:*
Nec tua privatis crescant æraria damnis.
Non infelices tabulæ: non hasta refixas
Vendat opes avidas: emtor non voce citetur.

scribit Claudian. *de Consulatu. 4. Honorii. vers. 495. & seqq.* ibiq; Barthius noster *in Commentario. verb. hasta.* Johann. à Chokier *lib. 2. aphorism. politic. cap. 10 §.deniq; ut pacis tempore. 7.*
19 Διὰ δὲ ταύτην † τὴν ἐπίταξιν τοῦ φόρου, καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα, λέγουσι Πέρσαι, ὡς Δαρεῖος μὲν ἦν κάπηλος. Καμβύσης δὲ δεσπότης. Κῦρος δὲ πατήρ. ὁ μὲν, ὅτι ἐκαπήλευε πάντα τὰ πρήγματα. ὁ δὲ, ὅτι χαλεπός τε ἦν καὶ ὀλίγωρος, ὁ δὲ ὅτι ἤπιός τε καὶ ἀγαθά σφι πάντα ἐμηχανήσατο. Et ob talem tributi ordinationem, & alia hujusmodi, Persæ Darium institorem, Cambysem Dominum, Cyrum verò patrem dixerunt: quoniam Darius omnes res quæstui habebat; Cambyses asper erat ac morosus. Cyrus mitis & omni ratione illis bene mereri studens, Herodot. *in Thalia.§.126. à princ.* Petrus Gregor. Tholos. *lib.3.de Republ.cap.9.n.15.* Reiner. Reinecc. *Syntagm.Heroic. part.2.fol.29.* Cothman. *Cons.3.n.234.vol.4.* Regner. Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.6.n.84.* Inter illa autem, quæ ad conservationem Reip. spectant, primum obtinet locum munus illud, quod pro
20 elocandis magnatum † filiabus subditi solvere tenentur, & convenientissimo nomine Fräwleinssteuer indigitatur, & tantum extra ordinem, per modum charitativi, & in subsidium, si dominus de suo facere non possit, permittitur, *arg.l.1.ff. de agnoscend.& alend.liber.* Bald. *in c.conquerente.16.n.ult.de offic. & potest.*

test.jud.ordin. Menoch. *lib.2.A.J.Q.cas.181.n.4. cent. 2.* Scipio *lib.3. decis.Cameral.132.* Cothman. *Cons.3.n.225.vol.4.* Gœdd. *Cons.Marpurg.16.n.492.vol.4.* modò tamen vel ex conventione, cui pacta† 21
dant legem, *l.1.§.si convenit. §.sæpe.& §.at si cutaria.ff. depos. l. contractus.23.ff.de R.Jur.* Bald. *in l.quoties.n.4.C.de suis & legitim.* Alexand. *Cons.1.n.29.volum.3.* Bursat. *Cons.179.n.15. & Cons.190. n. 27. vol.2.* Menoch. *Cons.64.n.1.vol.1.* Cravet. *Cons.161.n. 12.* Vult. *Cons. Marpurg.21.n.175.& seq.volum.1.* vel consuetudine,† quæ imme- 22
morialis tantum potest, quantum Imperator, ut dicit Jason *in l.quo minus.n.17 ff.de flumin.* Bald. *in l.imperium n.23.ff. de jurisdict.& in c.cum causam.de probat.* Alexand. *Cons.74.n.8.vol.4. & Cons.203.vol.6.* Anton. Gabriel Roman. *lib.5. conclus.1. de præscript. per totum.* Köppen *decis.32.n.5.* Cothman. *Cons.3.n.227.vol.4.* dari sit solitum: secus enim, & extra casum † necessitatis & utili- 23
tatis publicæ subditi non tenentur domino suo, licet is superiorem non recognoscat, contribuere, Johann. Faber. *ad §. æqui.in fin.Inst.de action.* Boss. *tit.de principe.n.96.* Gail. *lib.1 Obs.20.n.6.vers.ubi dicit per illum textum,* Wesenbec. *Cons. 271. n. 21. vol. 6.* Jacob. de Ajello *de jure Adoha.n.27.* Menoch. *Cons.32.n.63.vol.1.* Rosenthal. *de feud.cap.5.conclus.74.& in addit.lit.E.* Petrus Frider. *lib.2.de process.cap.44.n.5.* & si quid exigat, id pro effrenata † vo- 24
luntate, & mera libidine facere censetur, quod proinde nec naturalem obligationem producit, Bald. *in l.ex hoc jure.in fin.ff. de Just.& Jur.* M. Anton. Natta *Cons.380.n.3.* & si quid ejus † de fa- 25
cto exigat, id omne subditis restituere tenetur, Ajello *d. loc.* Natta *d.loc.n.13.* Gœdd. *d.loc.n.332.& seqq.* & auferre panem † in 26
sudore, & quasi occidere proximum suum dicitur, Reinhard. Lorich. *in principiis instit.cap.72.fol.200.& seqq.* ubi pluribus egregiè: Optimè huc quadrat quod Geta apud Terentium *in Phormion. Act.1.Scen.1.* conqueritur:

——— Herilem † filium ejus duxisse audio 27
Uxorem: ei credo munus hoc corraditur.
Quam inique comparatum est: hi qui minus † habent, 28
Ut semper aliquid addant divitioribus?
Quod ille unciatim, vix de demenso suo,
Suum defraudans genium, comparsit miser,

Id

Id illa universum abripiet, haud existimans
Quanto labore partum. Porrò autem Geta
29 *Ferietur alio munere, ubi hera † pepererit:*
30 *Porrò alio autem † ubi erit puero natalis dies, &c.*

Martial. *lib. 10. Epigramm. 87.* cumq; referens Salmuth junior *de Natalit. veter. ritu*:

Mirator veterum senex avorum
Donet Phidiaci toreuma cali:
Venator leporem, colonus hadum,
Piscator ferat aquorum rapinas.

Et sanè hæc omnia piè & Christianè. Non desunt tamen rationes dubitandi, quæ simpliciter collectas, pro filiabus elocandis, suadent.
31 Utilitas † namq; publica præferenda est privatæ, *l. ita vulneratus. 51. in fin. ff. ad L. Aquil. l. sunt personæ. 43. ff. de relig. & sumt. funer. Auth. res quæ. C. comm. de legat. l. utilitas. 3. C. de primipil. lib. 12. Novell. 39. cap. 1. in med.*
32 etiam † cum aliquo incommodo privatorum, *arg. l. item si verberatum. 15. §. si quis. 1. & §. item si. 2. ff. de rei vindic. l. locum. ult. §. Titius. ult. ff. de pignor. act. l. Lucius. 11. ff. de eviction.* unde & hic aureum illud locum invenit; A Justi-
33 tia † nonnunquam abeas in parvis, si salvam eam velis in magnis. Wehner. *in practic. Observ.* verb. Gewohnheiten. §. redliche
34 und erbare Gewohnheiten. Reipublicæ autem † interest mulieres dotes habere, propter quas nubere possunt, *l. Reipublicæ. 2. ff.*
35 *de Jur. dot. d. l. utilitas. 3. in fin. C. de primip. lib. 12.* & dotis causa † connumeratur piis causis, *l. cum is. 32. §. mulier. 2. ff. de condict. indeb.* &
36 favorem † meretur, *l. si dotare. 12. C. ad SC. Vellej.* & in ambiguo
37 † pro ea respondetur, *l. in ambiguis. 70. ff. de Jur. dot. l. in ambiguis.*
38 *85. in princ. ff. de Reg. Jur.* ejusq; favore † quam plurima contra Juris communis regulas constituta sunt, *l. frustra. 1. l. ad executionem 6. C. de dot. promiss. l. un. C. de rei uxor. act. l. assiduis. 12. C. qui pot. in pi-*
39 *gnor.* Deinde & frater † sorori suæ germanæ dotem constituere tenetur, *l. cum plures. 12. §. cum tutor. 3. vers. sed non debet dotem. ff. de admin. & per. tut. adjuncta l. pen. ff. de agnosc. & alend. liber.* Sichard *in l. ult. n. 28. & 30. C. de dot. promiss.* multò magis ergò subditi principis filiam, cum arctius sint obstricti domino, quam frater
40 sorori: argumento † à patronis ad dominos ducto, Martin.
41 Mager. *de Advoc. Armat. cap. 5. n. 40.* Tum si pro † extruendis & refi-

reficiendis muris, *l. omnes. 12. C. de operib. public.* & instructione itinerum, stratarum ac pontium onus subditis imponi potest, *l. ad instructiones. 8. C. de SS. Eccles. l. absit. 4. C. de privil. dom. August. lib. 11.* quidni etiam pro dotanda principis filia: cum dotatas esse fæminas † ad sobolem procreandam, replendamq; liberis 42
civitatem maximè sit necessarium? *l. dotium causa. 1. ff. solut. matrim. l. si quis. 2 in fin. C. comm. de manumiss.* Deniq; communiter ita sentiunt Dd. gloss. *in l. placet. verb. Canonicam. & ibi* Jason *n. 19. C. de SS. Eccles.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 77. lit. A.* Vult. *Cons. Marpurg. 35. n. 40. & seqq. volum. 3.* Laurent. Kirchov. *cent. 5. comm. opin. conclus. 77.* Mynsing. *cent. 5. Obs. 21. n. 3.* Waremund. ab Ehrenberg *de subsidiis. cap. 4. n. 13.* Besold. *de erar. publ. cap. 4. num. 2. vers. 2. circa fin.* Quas tamen subsequentes decidendi rationes solidè revellunt. Primo enim certum est, Jure Civili, terrarum dominis præcisè inhiberi, † ne subditos collectis vel one- 43
ribus novis, insolitis & inusitatis gravent, *l. cum satis pen. §. caveant C. de agricol. & censit. lib. 11. l. 1. & tot. tit. C. ne rustic. ad ullum offic. vel obseq. devoc.* Onera autem † quæ pro maritandis filiabus 44
exiguntur talia esse, manifestum est, Cothman. *Cons. 3. n. 306. volum. 4.* Deinde neq; Civili, neq; Feudali Jure expressum est, ut dominorum filias subditi suis sumtibus elocent: Non temerè ergò asseverandum, & erubescimus † absq; lege loqui, *l. & 45
si quis. 14 §. Divus. ibi: pœnam tamen statutam non esse. ff. de relig. & sumt. funer. l. dissentientis. 5. ibi: nulla Juris præcipit constitutio. C. de repud. l. item. 19. ibi: eò quod nulla constitutio posita esset. C. de collat. Nov. 2. cap. 3. vers. sicut enim. ibi: nec qualibet lex est tale aliquid dicens. Nov. 18. cap. 5. in princ. in terminis* Jacob. de Ardizon. *in summa feudal. cap. 142. in fin* Pet. Jacob. Aurelian. *in pract. libellor. Rubr. 63. de caus. ex quib. vasall. n. 30* Donell. *lib. 4. comment. Jur. Civil. cap. 8.* Dn. socer Harpprecht. *in § fera. n. 20. Inst. de R. D.* Tum Jus feudale certis casibus † onus & adjutorium subsidiale subditis imponit, inter 46
quos maritandarum filiarum onus non invenitur, *c. un. §. fin. de pac. juram. firmand. c. imperialem. §. firmiter. de prohib. feudi alien. per Frider.* ex quo consequitur, extra casus illos subditis parcendũ, neq; aliis præmiis, oneribus eos molestandos esse, † cum duo- 47
rum pluriumve inclusio, cæterorum sit exclusio. *l. cum prætor. 12. ff. de judic.* Cothm. *d. loc. n. 307.* Goedd. *Cons. Marpurg. 37. n. 57. vol. 4.*

Henr. Salmuth senior *in metaphras. Josephi Passi Ravenn. Acad. de*
64 *statu marital. fol. 111. & seqq.* & † consensu, *l. cum fueris 15. ff. de condict. & demonstrat. l. nuptias 30. ff. de R. Jur. cum multis similibus.*

65 Secunda ratio non est concludens. Non enim † omnis frater, sed frater tantum germanus suæ sorori germanæ dotem constituere jubetur, & quidem tunc demum, si ejus pater sit defunctus, & ipse locuples existat, soror è contra paupertate laboret, per allegatos ibidem textus, Duaren. *tit. solut. matrimon. Rubric. de dotibus. cap. 3.* Jacob. Butrigar. *de dote. n. 2.* Odofred. *n. 3.* Hotoman. *de dotib. n. 38.* Suarez *thes. recept. sentent. lit. D. n. 350.* Bocer. *de collect. cap. 6. n. 57.*

Muros civitatis, vias ac pontes extrui, refici & conservari ipsa postulat necessitas: Dotem autem fœminis constitui
66 necesse non est, cum † etiam sine ea matrimonium consistere possit, *d. l. ult. in princ. C. de don. ant. nupt.* Bocer. *d. loc. n. 57. §. alterum.* Doctores, qui pro ajente allegantur opinione, si rectè conside-
67 rentur, † loquuntur vel de casu, quo ex consuetudine aut conventione principes, pro elocandis filiabus, suos, non invitos, onerant subditos, vel etiam, quando ab ipsis volentibus charitativum petunt subsidium, & hac ratione nihil urgent, prout ad oculum demonstrarunt Cothman. *d. Cons. 3.* Gœdd. *d. Cons. 16.* & Bocer. *d. cap. 6. n. 59.* Et sanè, si aliud asserere vellemus, vel id invitâ faceremus Jurisprudentiâ: vel ex Jurisprudentia
68 † matrona faceremus meretricem, ex regina tyrannam, ex matre novercam, ceu divinus loquitur Scaliger *lib. 3. Poetic. cap. 1 §. Jurisprudentia ex matrona.* Quod si verò, vel ex conventione, vel consuetudine, (prout, hoc seculo malitioso, nimis usitatum, & in summis etiam principatibus pro regula fundamentali, & lege ferè pragmatica observatur, Antibol. *de Munerib. part. prim. cap. 3. § 3. num. 20. & seqq.* Thomat. *de collect. §. nescienter. n. 3.* Waremund. ab Ehrenberg *de subsidiis. cap. 4. n. 13.* Schepliz *ad Consuetud. Marchic part. 4. tit 12. n. 4.* Bocer. *de collect. cap. 6. n. 24. & seqq.* Wehner. *in pract. Obs. verb.* Schatzung. *§. est & alia differentia. vers. solet*
69 *autem ferè imponi extraordinaria steura*) talia onera † subditi patienter subeant, nullum dubium est, quin & ad omnes pariter filios extendenda veniant, Massuer. *in pract. for. tit. de tallis & collect.*

lect.n.6. Matth. de Afflict. *in Constit. Sicil. incip. quamplurimum. col. 2. vers. & prima utrum.* Tiraquell. *de Jur. primigen. quæst. 70. n. 2.* Antibol. *de Muner part. 3. §. 2. n. 77. & ult.* tum propter paritatem rationis & affectus, quæ eadem erga omnes præsumenda, in pari siquidem † causa paria sunt & debent esse judicia, *l. illud. 32. ff. ad* 70
L. Aquil. Doctor Navarrus *Cons. 62. n. 5. lib. 3. tit. de Regularibus. tom. 1.* Petrus Barbosa *in l. 1. art. 3. n. 167. ff. de judic.* Jacob. de Ajello, *de Jure Adhoa. n. 30.* Casaubon. *Exercit. in Baron. 16. diatrib. 95. circa finem.* tum quia verisimile est, quod in provisione legis, † quæ 71
favorabilis est illi, cui fit provisio, singulari appellatione plura ejusdem generis significentur & comprehendantur, *l. in usu juris 158. ubi Dd. communiter. ff de Verb. Signif.* tum quod appellatione † filiæ, maximè in causa utcunq; favorabili, plures con- 72
tineantur filiæ, *arg l. si quis ita. 16. ff. de testam. tut.* tum quod principes, licet subditi nullo ad elocandas eorum filias † obligati sint 73
titulo, pariformem dotem omnibus constituere teneantur, *l. capite 19. ff. de Rit. nupt. l. ult. vers. neq; enim leges. C. de dot. promiss.* unde & necessariò vi conventionis aut consuetudinis, in dotandà omnigenà principis fæmineà prole obligati quoq; erunt subditi, accessorio † utpote naturam sui principalis induente, *l. ni-* 74
hil dolo. 129. §. cum principalis. 1. l. cum principalis. 178 ff. de R. Jur. l. nam quæ. 2. ff. de pecul. leg. c. accessorium. 42. de R. Jur. in 6. & tantum se † 75
accessione, quantum ipsum principale, exhibente, *§. fidejussores. 6. Inst. de fidejussor. l. Græce 8. §. illud commune est. 7 ff. eod. l. emtorem. l. si quis rem ff. de act. emt. vend. l 3. §. sed etsi quid. ubi* Bald *ff. de neg. gest. l. inter socerum. §. cum inter. in fin. ff. de pact. dotal. l. 2. C. de alluvionib. l. etiam C. de jur. dot.* Jason *Cons. 185. n. 9. volum. 2* Gœdd. *Cons. Marp. 17. n 6. vol. 4.* sed ad primas † tantummodo singularum id refe- 76
rimus nuptias. *per text. l. boves. 89. §. hoc sermone. 1. ff. de Verb. Signif. ibiq;* Tiraquell. *n. 13. &* Gœdd. *n. 2.* Jacob. de Ajello *d. loc. n. 3.* Menoch. *lib. 2. A. J. Q. cent. 2. cas. 181.* Warem. ab Ehrenberg *de sub sid. cap. 4. n. 13.* Scheplitz *d. loc. n 3.* Besold. *de ærar. publ. c. cap 4. n. 2. vers. 2. fol. 73.* Conditio siquidem dotis solvendæ semel exstitit, conditione † autem deficiente, deficit res ipsa, *text. in l. 36. ff. si cert.* 77
pet. l. 8. in princ. ff. de peric. & comm. rei vend. l. 7. in princ. ff. de contrah. emt. l. 41. & l. 44. in fin. ff. de condit. & demonstrat. Cravet. *Cons. 170. n. 8.* Gail. *lib. 2. Obs. 132. n. 3.* Harpprecht. *§. item lex Julia 4. n. 55. Inst. de*

48 & aliàs subditi † ultra annuam & consuetam præstationem ad
nullum aliud onus devocari debeant, *l. placet 8. C. de excus. mun.*
49 *lib. 10. l. ne quis. 1. C. ne rusticani ad ull. obseq. lib. 11.* semelq; † decima-
tum amplius decimari non possit, *l. bona fides. 57. ff. de R. Jur. l. 4.*
§. 2. ff. de L. Rhod. de jact. c. 83. de R. Jur. in 6. Gylman. *tom. 1. Symphor.*
part. 2. tit. 6. vot. 2. n. 5. & vot. 4. n. 24. 30. & 31. Roland. à Valle *Cons. 1. n.*
50 *21. volum. 1.* Cacheran. *decis. 68. num. 10* nec, † juxta Symmach.
lib. 5. Epistol. ordinis functiones geminis incommodis onerari
oporteat, Gail. *lib. 2. Obs. 53. n. 3.* Besold. *de arar. publ. cap. 5. ibiq; sub-*
51 *junct. Cons. n. 100.* Porrò pro imagine principis † erigenda colle-
ctari prohibentur subditi, *l. in nostra 3. C de statuis & imagin.* Ergò
& pro dotanda ejus filia: cum illud ad ejus honorem immorta-
52 lem, hoc verò ad † commodum suum privatum spectet. Johan.
Andr. *in addit. Specul. ad tit. de feudis. §. quoniam. n. 67.* Salicet. *ad l. 3.*
n. 3. vers. sed ex his. C. nov. vectigal. institu. non poss. Castrens. *ad l. nemi-*
nem. n. 3. C. de SS. Eccles. Johann. Faber. *ad l. 3. C. de stat. & imagin. &*
in l. cum satis. §. caveant. C. de agricol. & censit. lib. 11. Bald. *in l. ex hoc*
jure. ad fin. ff. de Just. & Jur. Boer. *decis. 126.* Ferdin. Vasquius *lib. 1.*
illustr. quæst. cap. 7. n. 3. Rosenthal. *de feudis, cap. 5. conclus. 77. n. 3. & seq.*
53 Gœdd *Cons. Marpurg. 16. n. 442. vol. 4.* Postea Jus † collectandi
competit magistratui vel regalium virtute, vel vi conventio-
nis initæ & subditorum consensu, *c. un. si de feud. defunct. contr.*
fuer. int. dom. & vas. c. un. de alien. feud. pater c. un. §. illud enim certum
est. quæ fuit prima caus. benef. amitt. Cothman. *Cons. 3. n. 308. vol. 4.* vel
54 † consuetudinis specialis potestate, Ægid. Thomat. *de collect. §. ne*
scienter. n. 3. & 4. Jacob. de S. Georg. *de Homagio. n. 33.* Jul. Clarus
§. feudum. Rubr. de natur. feud. n. 6. A subditis autem collectæ
55 regalium virtute exigi non possunt, nisi † exigente publica vel
utilitate vel necessitate, Thomat. *d. loc & §. molestia num. 8. §. ex-*
actio munerum. n. 26. Molina *de Just. & Jur. tom. 3. disp. 667.* Honded.
Consult. 86. n. 8. lib. 1. Heig. *part. 1. quæst. 18. n. 6.* quæ autem publi-
ca utilitas vel necessitas in dotatione filiarum opulenti prin-
56 cipis versetur, assequi non possumus. Conventio † verò & con-
suetudo si prætendantur, ea ... pote facti, erit probanda, *c. licet. 1.*
de constitut. in 6. Gail. *lib. 1. Obs. 36. n 16.* Mascard. *de probat. conclus. 423.*
& seq. volum. 1. Adhæc collectæ per se sunt odiosæ. *l. vectigalia*
2. Cod. vectigal. nov. institu. non poss. l. si ut proponis. 1. C. ne quis liber
[illegible]
invitum.

invitus.lib.11. Abbas *Conf.20.n.3.lib.1* Tiraquell. *de retract. lignag.§.15.gloß.1.n.12.* Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14.n.56.& seqq.* Köppen *decis.32.n.3.* Vult. *Conf. Marpurg.35.n.15.vol.3.&* Gœdd. *Conf. Marp.16.n.355.vol.4.* & proinde ad dotandam principis filiam sine lege † 57
non extendendæ, *l.30 & l.42.ff.de pæn.l.18.ff.de LL.l.155.§.fin.ff.de Reg.Iur.c.odia.15.& c.in pænis.49.de Reg.Iur.in 6.c.18.distinct. de pænitent.1.* cum præprimis principatus † ad civium utilitatem 58
introducti, in eorundem detrimentum & onus vergere non debeant, *l.quod contra.141.ff.de Reg.Iur.l.quod favore.6.Cod.de Legib.cum simil.* Cothman. *dict.Conf.3.n.312.vol.4.* & hæc sententia non parùm confirmatur præjudicio Camerali de anno 1590. in causa Hanaw contra Hargaw / ubi ita judicatum refert Christian. Barth. *senten. Cameral.tom.2.fol.132.* Sixtin. *d.loc.num.53.* Rosenthal. *d.l.conclus.77.lit.C.* Caspar Gleck *de contribution.conclus.50.* sequuntur complures Doctores in suis prælectionibus, tractatibus & Commentariis, ut Alber. de Rosat. *in Rubr.num.59.ff.de mun.& honor.* Castrens. *in l.neminem.n.3.C.de SS.Eccles.* Tiraquell. *de Iur.primigen.quæst.69.num.4.& 5.* Chassan. *in Consuetud. Burgund.Rubr.1.§.4.verb le droict de indire.num.8.* Paris. *Conf.25.num.2.part.1.* Menoch. *Conf.32.num.37.& seq.volum.1.* Heig. *part.1.quæst.18.n.17.* Cothman. *Conf.3.n.300.& seqq.vol.4.*

Ne tamen vel elati, † vel ignorantiæ tenebris involuti 59
animi arguamur, dubitandi etiam rationibus respondebimus, Curt.senior *Conf.50.n.7.* Roland. à Valle *Conf.60.n.31.vol.1.* Mantic *lib.8 de conjectur.ultim.volunt.tit.18.n.21.* Arum. *lib.2.decis.8.n.33.* Prima ergò procedit † in dote constituta, non constituendâ. 60
Constituta dos sua habet privilegia, & favorem publico jure introductum. Dotem autem fœminis constituere nemo cogitur, quam qui nominatim legibus jubetur. Et licet dos † absq; ma- 61
trimonio esse nequeat, *l.dotis appellatio.3.l.dotis fructus.7.l.stipulationem.21.ff.de jur.dot.l.cum mult a.ult.in princ.ibi: sine nuptiis quidem dos nulla intelligitur.C.de donat.ante nupt.* matrimoniũ † tamen sine 62
dote celebrari potest, *d.l.ult.in princ.ibi: sine dote nuptiæ possunt celebrari.C.dict.tit.Auth.præterea.C.unde vir & uxor.* Rauchb. *part.1.quæst.47.n.31.* cũ † non dotib⁹, sed affectu matrimonia contrahātur, *l.jubem⁹.11.princ.C.de repud.Nov.22.c.3.princ.Nov.74.c.4.princ.* 63

Henr. Salmuth senior *in memp'ras. Josephi Passi Ravenn. Acad. de*
64 *statu marital. fol. 111. & seqq.* & † consensu, *l. cum fuerit. 15. ff. de condit. & demonstrat. l. nuptias 30. ff. de R. Jur. cum multis similibus.*

65 Secunda ratio non est concludens. Non enim † omnis frater, sed frater tantum germanus suæ sorori germanæ dotem constituere jubetur, & quidem tunc demum, si ejus pater sit defunctus, & ipse locuples existat, soror è contra paupertate laboret, per allegatos ibidem textus, Duaren. *tit. solut. matrimon. Rubric. de dotibus. cap. 3.* Jacob. Butrigar. *de dote. n. 2.* Odofred. *n. 3.* Hotoman. *de dotib. n. 38.* Suarez *thes. recept. sentent. lit. D. n. 350.* Bocer. *de collect. cap. 6 n. 57.*

Muros civitatis, vias ac pontes extrui, refici & conservari ipsa postulat necessitas: Dotem autem fæminis constitui
66 necesse non est, cum † etiam sine ea matrimonium consistere possit, *d. l. ult. in princ. C. de don. ant. nupt.* Bocer. *d. loc. n. 57. §. alterum.* Doctores, qui pro ajente allegantur opinione, si rectè conside-
67 rentur, † loquuntur vel de casu, quo ex consuetudine aut conventione principes, pro elocandis filiabus, suos, non invitos, onerant subditos, vel etiam, quando ab ipsis volentibus charitativum petunt subsidium, & hac ratione nihil urgent, prout ad oculum demonstrârunt Cothman. *d. Cons. 3.* Gœdd. *d. Cons. 16.* & Bocer. *d. cap. 6. n. 59.* Et sanè, si aliud asserere vellemus, vel id invitâ faceremus Jurisprudentiâ: vel ex Jurisprudentia
68 † matrona faceremus meretricem, ex regina tyrannam, ex matre novercam, ceu divinus loquitur Scaliger *lib. 3. Poetic. cap. 1 §. Jurisprudentia ex matrona.* Quod si verò, vel ex conventione, vel consuetudine, (prout, hoc seculo malitioso, nimis usitatum, & in summis etiam principatibus pro regula fundamentali, & lege ferè pragmatica observatur, Antibol. *de Munerib. part. prin. cap. 3. § 3. num. 20. & seqq.* Thomat. *de collect. § nescienter. n. 3.* Waremund. ab Ehrenberg *de subsidiis. cap. 4. n. 13.* Schepliz *ad Consuetud. Marchic part. 4. tit 12. n. 4.* Bocer. *de collect. cap. 6. n. 24. & seqq.* Wehner. *in pract. Obs. verb.* Schatzung. *§. est & alia differentia. vers. solet*
69 *autem ferè imponi extraordinaria steura*) talia onera † subditi patienter subeant, nullum dubium est, quin & ad omnes pariter filios extendenda veniant, Massuer. *in pract. for. tit. de tallis & collect.*

lect.n.6. Matth. de Afflict. *in Constit. Sicil. incip. quamplurimum. col. 2. vers. & prima utrum.* Tiraquell. *de Jur. primogen. quæst. 70. n. 2.* Antibol. *de Muner part. 3. §. 2. n. 77. & ult.* tum propter paritatem rationis & affectus, quæ eadem erga omnes præsumenda, in pari
siquidem † causa paria sunt & debent esse judicia, *l. illud. 32. ff. ad* 70
L. Aquil. Doctor Navarrus *Cons. 62. n. 5. lib. 3. tit. de Regularibus tom. 1.* Petrus Barbosa *in l. 1. art. 3. n. 167. ff. de judic.* Jacob. de Ajello, *de Jure Adhoa. n. 30.* Casaubon. *Exercit. in Baron. 16. diatrib. 95. circa finem.*
tum quia verisimile est, quod in provisione legis, † quæ 71
favorabilis est illi, cui fit provisio, singulari appellatione plura ejusdem generis significentur & comprehendantur, *l. in usu iuris 158. ubi Dd. communiter. ff de Verb. Signif.* tum quod appella-
tione † filiæ, maximè in causa utcunq; favorabili, plures con- 72
tineantur filiæ, *arg l. si quis ita. 16. ff. de testam. tut.* tum quod princi-
pes, licet subditi nullo ad elocandas eorum filias † obligati sint 73
titulo, pariformem dotem omnibus constituere teneantur, *l. capite 19. ff. de Rit. nupt. l. ult. vers. neq; enim leges. C. de dot. promiss.* unde & necessariò vi conventionis aut consuetudinis, in dotandâ omnigenâ principis fæmineâ prole obligati quoq; erunt sub-
diti, accessorio † utpote naturam sui principalis induente, *l. ni-* 74
hil dolo. 129. §. cum principalis. 1. l. cum principalis. 178 ff. de R. Jur. l. nam
quæ. 2. ff. de pecul. leg. c. accessorium. 42. de R. Jur. in 6. & tantum se † 75
accessione, quantum ipsum principale, exhibente, *§. fidejussores. 6. Inst. de fidejussor. l. Græce 8. §. illud commune est. 7 ff. eod. l. emtorem. l. si quis rem ff. de act. emt. vend. l 3. §. sed etsi quid, ubi* Bald *ff. de neg. gest. l. inter socerum. §. cum inter. in fin. ff. de pact. dotal. l. 2. C. de alluvionib. l. etiam C. de jur. dot.* Jason *Cons. 185. n. 9. volum. 2* Gœdd. *Cons. Marp. 17. n 6. vol. 4.*
sed ad primas † tantummodo singularum id refe- 76
rimus nuptias. *per text. l. boves. 89. §. hoc sermone. 1. ff. de Verb. Signif. ibiq;* Tiraquell. *n. 13. &* Gœdd. *n. 2.* Jacob. de Ajello *d. loc. n. 3.* Menoch. *in d. A. J. Q. cent. 1. cas. 181.* Warem. ab Ehrenberg *de sub. fid. cap. 4. n. 13.* Schepliz *d. loc. n 3.* Besold. *de arar. publ. c. cap 4. n. 2. vers. 2. fol. 73.* Conditio siquidem dotis solvendæ semel exuitur, con-
ditione † autem deficiente, deficit res ipsa, *text. in l. 36. ff. si cert.* 77
pet. l. 8. in princ. ff. de peric. & comm. rei vend. l. 7. in princ. ff. de contrah. emt. l. 41. & l. 44. in fin. ff. de condit. & demonstrat. Cravet. *Cons. 174. n. 8* Gail. *lib. 2. Obs. 132. n. 3.* Harpprecht. *§. item lex Julia 4. n. 55. Inst. de*

78 *public.judic.* & obligatio † semel sublata nunquam postea revi-
viscit, *l.qui res.88.§.aream.8.ff.de solution.* Antibol *de muneris.part.*
3.§.2.n.82. Et quidem Legitimarum tantum filiarum : Appel-
79 latione † enim filiarum propriè tantum continentur legiti-
mæ, non spuriæ seu bastardæ, *l. filium cum definimus. 6. ubi* Bart.
80 & Dd.communiter. *ff.de his qui sui vel alien.Jur.* utpote quæ † nihil
ex honore parentum accipiant, nec de familia eorundem sint,
Bald. *in l.cum antiquioribus.num 8 C.de Jure deliberand. & in l. ex*
libera. ubi in quæstione Nobilium de Petra Mala, ita judicatum & de-
cisum fuisse addit.C.de suis & legitim. Tiraquell. de Nobilit. *cap.15.*
n.10. Regner. Sixtin. *Consf.Marpurg.9.n.20.& Vult.Consf.17.num 38.*
volum.2. Chassan. *in catalog.glor. Mundi.part. 1. consid.38.num.24.*
Decian. *Consf.32.num.92. & seq. volum.1.* Peregrin. *Consf.41.num.*
10.lib. 1. Nolden *de statu Nobil. cap. 8. §. 4.num.68.* cum enim con-
ventio aut consuetudo isthæc strictè sit accipienda, non po-
terit utiq; extendi ad filiam principis notham : In omni
81 namq; oratione † ambigua accipienda potius est significa-
tio, quæ vitio caret, *l.in ambiguis.19.ff.de Legib.* conventionis autẽ
atq; consuetudinis ad filiam quoq; naturalem extensio, publicè
flagitiosam induceret libidinem, quod minimè statuendum,
82 adhæc omnis conventio † & dispositio in cõmodum creditoris
facta, si sit obscura aut odiosa, contra creditorem non debitorẽ,
est accipienda, *l.veteribus.39.ubi* Castalius *ff.de pact.* hoc autem
collectarum munus tale est, strictè ergò orátio accipi, nec ultra
sermonis proprietatem extendi debet, Jacobin.de S. Georg. *de*
feud verb.qui quidem investiti n.76.& 79. Boer. *decis.127 per tot.* Gail.
83 *lib.2.Obs.88.n.ult.* Neq; verò obstat, quod pater † & naturali filiæ
alimenta præstare teneatur, *c.cum haberet 5.& ibi* gloss. & Abbas
de eo qui duxit in matrimon.quam polluit per adulter. Jac.de Ajello *de*
Jure Adhoa.n 31. Schrader. *de feud part 6.cap.6.n.102.* Chassan. *in Cõ-*
suetud.Burgund.tit.des Justices.§.4.verb. Mariage de un fille.n.5. Zas.
de feud.part.7.n.50. Pet. Gregor. *de concess.feudi.part.7.quæst.8.n.4.&*
84 dos † loco alimentorum succedat, *arg. l. dotium causa.1.ff.solut.*
matrim. Panormit. *Consf.115.n.1.in fin lib 2.* Gail. *lib.2.Obs.88.num.7.*
Nihil enim aliud exinde sequitur, quam quod pater ipse filiam
suam notham alere & dotare debeat, non autem subditi tale
onus

onus ſubire & ferre teneantur, utpote quorum mens & voluntas nunquam fuiſſe præſumitur, quod & ex illicito coitu natam principis prolem dotare velint, Maſtrill. *decif.85.n.26.* Roſenth. *de feud.cap.5.concluſ.79.n.4.* Bocer. *de collect.cap.6.n.64.* Nolden *de ſtatu Nobil.cap.10.§.11.* Plus ergò in concluſione habens argumentum, † ut vitioſum meritò rejicitur, Oldendorp. *in tract.* 85
fallent.Rubr.fallac.conſeq. Coler. *lib.1. de aliment.cap.2.n.35.& 76. & cap.10.n 51.* Pruckman. *Conſ.24.n.145.& Conſ.41. num.53. volum.1.*
Et ſi fortè talis conſuetudo reperiretur, † ea, ut Juri communi 86
contraria, ſtricti Juris eſſet, & ſtrictè interpretanda, *arg.l.ſi verò §.de viro.ff.ſolut.matrim.l quicquid adſtringenda ff.de Verb.Oblig.* Roman. *Conſ.516.n 4.* Alexand. *Conſ.68.n 5 & 19.volum.2.* Ruin. *Conſ.167.n.10 volum.3.* Cravet. *Conſ.170.n.4.* Decian. *Conſ.11.n 181.volum.1.* Antibol. *de Munerib.part.3.§.2.n.82.* quod non ſolùm de ſtipulationibus, † ſed & de pactis, quibus, ut aliquid fiat, placuit, di- 87
cendum, *l.ſi unus.§.ante omnia.ff.de pact.l.plenum §.ſi cum dies.ff.de arbitris.l.in lege fundi.ff. de contrah. emt.l. Rutilia Polla ff. eod.* Pariſ. *Conſ.52.n.9.vol.1.* Modeſtin. Piſtor. *Conſ.1.n.29.& Conſ.35. n. 7.lib.1.*
ſic ut meritò etiam hujuſmodi extenſio † de liberis legitimis ad 88
ſpurios odioſa habeatur, Regner. Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14 n 55.*
maximè cum collectæ aliàs, ut ſervitutis ſpeciem habentes †, 89
omninò odioſæ eſſe cenſeantur, *arg.l.2.C.vectigal. nov. inſtit. non poſſ.l.1.C.ne quis liber invit.lib.11.* Ferrar. Montan. *lib.6.de feud.cap.5. verſ ſed de minori. eſſe odioplenas* Köppen *deciſ 32.n.2.* Tiraquell. *de retract.lignag.§.15 gloſſ.1.n 12.* Vult. *Conſ. Marpurg.35.n.15. volum.13.* Gylman *Symphor.tom.1.part.2.tit.6.vot.4 n.33.* Bocer. *d.loc.num.31. & ſeq.& n.49.* & vi metuq; † extortæ præſumantur, Innocent. 90
in c.ſi diligenti n.5.verſ.item nota, quod cum tantum de præſcript. Luc. de Penna *in l.quemadmodum. verſ.159. C. de agricol. & cenſit.lib.11.* Maſcard. *de probat.concluſ.316.in fin.* Ruin. *Conſ.111.num.21.volum.5.* Socin. jun. *Conſ.98.n.36.* Menoch. *lib.3.præſumt.126.n.14.* & interpretatio † contra eas fieri debeat, Abbas *Conſ.20.n.3.part.2.* Crav. 91
Conſ. 11.n.26. Tileman. de Benign. *Syntagm.2. decad.3. vot.1.n.124.* Sixtin. *d.loc.n.56.57.& 58.*

Quemadmodum autem princeps regens (de aliis enim aliud eſt judicium, Cothman. *Conſ.3.n.305.vol.4.*) pro dotatione filiarum

filiarum, talia onera subditis suis imponere potest, ita quoq;
92 eidem defuncto, † succedenti filio pro sorore, & filiæ in principatu succedenti pro seipsâ, id non erit prohibitum: Et illud quidem ideò, quia si conventio simpliciter concepta, aut consuetudo de collectis, pro elocanda principis filia, imponendis, taliter & simpliciter est introducta, poterit eas omninò frater, pro sorore, ut successor in omnia Jura patris, imponere, *l. nihil est aliud. 24. ff. de Verb. Signif. l. hereditas. 62. ff. de Reg. Jur.* Alexand. *Cons. 35. n. 1. & 3. vol. 2.* Bocer. *d. loc. n. 65.* Hoc verò ideò, quia si princeps potuit collectare subditos ob elocandam filiam, etiã
93 ipsa pro se poterit filia: propter quod enim unumquodq; † est tale, illud magis est tale, testantibus Logicis, *Auth. multò magis. C. de SS. Eccles.* Sichard. *in Auth. habita. n. 23. C. ne fil. pro patr.* tum
94 etiam quia ipsa filia defuncti principis † heres est, & jura patris obtinet omnia, *d. l. nihil est aliud. 24. d. l. hereditas. 62.* Boer. *decis. 130.* tum quia filia illa ipsa est, pro qua maritandâ princeps defunctus pater collectare potuit subditos, unde & propter
95 † identitatem rationis idem Jus inducentem, ipsa quoq; id poterit, *l. cum pater. 77. §. dulcissimis. 20. ff. de leg. 2.* gloss. fin. *in Clem. 1. verb. eligatur. de election. l. à Titio. 108. & ibi* gloss. *ff. de Verb. Obligat. l. fin. C. de palat. sacrar. largit. lib. 12.* Nevizan *lib. 4. sylv. nuptial. num. 90.* Uran. *Cons. 3. n. 8. tom. 1.* Torreblanca *lib. 3. Dæmonolog. cap. 9. n. 59. &*
96 *seq.* Neq; verò hoc Jus Nobilibus liberis & immediatis, † qui in castris suis, pagis, & quæ eisdem annexa sunt, libero territorii Jure fruuntur, Kylinger *de Ganerb. castror. discurs. 2. n. 61.* licet Schepliz *ad Consuetud. March. part. 4. tit. 12 n. 9.* id neget, pro usu & consuetudine Germaniæ quorundam locorum negaverim, *c. multa. de præbend. c. quia periculosum. de sentent. excommunic. Clem. meruit. de privil. l. si duas 6. §. amplius. 9 ff. de excus. tut. l. cum lege. 41. l. arbiter 42. ff. de arbitr.* Köppen *decis. 31. n. 17. & seq.* Waremund. ab Eh enberg *de onerib. subdit. cap. 4. num. 13.* Caspar Klock *de contribut. conclus. 50. lit. B.* Johann. Matth. *de contribut. cap.*
97 *5. n. 61.* modò tamen pro modo facultatum, & numero † filiarum, dignitate item maritorum, arbitrio judicis dos definiatur, *l. si quis. 11. §. sumtus. 5. ff. de relig. & sumtib. funer. l. quæro. 60. l. cum post. 69. § gener. 4. ff. de iur. dot. l. si filia. 43. ff. de leg. 3.* Menoch. *lib. 2.*

A.I.Q.

A.I.Q.cent.2.cas.181.n.ult. Simon de Prætis *Conf.90.in fin.cent.1.* Nos *Cons.59.n.47.vol.2.* Winth. *in Parthen.litig.lib.1.cap.13.n.36.* Schönborner *lib.1.Politic.cap.6.* Bocer. *d.loc.n.67.& seqq.* quanquam non meminerim, id apud Francos Nobiles unquam in usum productum, aut observatum. Et sanè, ut hæc in filiabus maritandis procedant, nullo modo tamen † in filiis uxorandis locum habent, utpote quod hoc casu princeps dotem non exponat, sed accipiat, Rofred. *de ord.jud part 5. Rubr. sacramentum cujuslibet vasalli.n.3.vers.pro filio autem,* Speculat *de feud.cap.de homagiis.§.quoniam.n.67 vers.pro filio autem uxorando.* Jason *in l.placet.lect.2.n.19. C.de SS.Eccles.* Boer. *decis.131.n.14.* Schneidewin. *de feud.part.5.n.120.* Rosenthal. *de feud.cap.5.conclus.79. n.5.* Sixtin. *lib.2.de Regal. cap.14.n.54.* & hinc † non pauperior, sed, cum subditorum damno, ditior fiat, Thomat. *de collect §.ne scienter. n.6.* Gail. *lib.2. Obs.52.n.1.* Schneidew. *d.loc n.119.* Köppen *decis.32 n.2.* Wesenb. *Cons.45.n.17.vol.1.* Sixtin. *d.loc.n.59.& seq.* quod proinde, † ut summopere odiosum restringendum, *c.odia.de R. Jur. in 6.* Besold. *Cons.2.n.20.sub cap.5.de arar.public.* quanquam hodie reperiantur, qui, per abusum, non solùm hac in re, † sed & quando natus, 98 99 100 101

——————— *Porrò autem Geta*

Ferietur alio munere, ubi hera pepererit.

Terent. *in Phorm. Act.1.Scen.1.* imo etiam, proh pudor! & quod nuperrimè in illustrissima quadam domo noviter observavimus, quando † mortuus est filius, peccant, &, quod precariò obtinuerunt, tanquam legitima † consuetudine approbatũ, postea iure sibi competere contendunt, & rigidissimè exigunt, *d.l. placet.ubi* Dd. *C.de SS Eccl.* Antib. *de mun.part princ.2.§.2.n.17.& part 3.§.3.n.20.* & ea ratione † pellem populorum miserè excoriant, &, loco sperati auxilii & sublevationis, eos planè deprimunt & deplumant, vixq; precarium spiritum, ô tempora! ô mores! ipsis dimittunt, Bald *in l.ex hoc iure.5.n.64.ff.de Just.& Jur.* Ferrar. Montan. *de feud.lib.6.cap.5.vers.quisquis igitur.* Knichen. *de Saxon.non provoc.jur.verb.Ducum Saxonia.cap.5.num.331.* Sixtin. *d.loc.num.54.& 60.* quod si tamen vel ex privilegio (ô perverso!) aut conventione vel consuetudine (ô malà!) principes hoc Jus adepti, † quis potestate præditis impunè resistet? *l.si in aliquem.7.l.nec quicquam.9.ff.de offic.proconf.l.ex omnibus.10.l.omnia.11.ff de offic.* 102 103 104 105

offic. præsid. l. fin. ff. de constit. princ. p. Thomat. *d. loc. §. nesciemter. n. 1.* Boer. *decis. 131. n. 15.* Bocer. *d. loc. n. 61.*

De filio verò vel in militiam proficiscente, vel studiorum & morum causa exteras nationes visere volente, quid statuemus? Et cum videamus, hodie vel maximè necessarium esse, ut superiores domi non lateant, sed, quò melius, tam belli quā pacis tempore, patriæ & Reip. quinimò & sibiipsis præesse possint, rerum experientia instruantur, non solùm utile, sed &, quod diximus, vel maximè necessarium putamus, ut utriusq; temporis artibus utiles efficiantur; quod nullo meliori modo fieri potest, quam si vel peregrinentur principes, vel in mili-
106 tiam eant, & bonis corporis & fortunæ, † etiam virtutes adjungant, Illustrissimus Scaliger *lib. 3. Poetic. cap. 22. in princ.* ideòq; deficiente ærario, subditi pii, etiam non poscente principe, omnibus viribus anniti debent, quo filii magnatum ad omnia bona educentur, & vitiis, quibus aliàs aulæ scatent, subtrahantur, quod & provinciæ toti in universum, & ipsis etiam singulis proficuum,

Tu civem, patremq́; geras; tu consule cunctis;
Nec tibi: nec tua te moveant, sed publica vota.
In commune jubes si quid, censesq́; tenendum
Primus jussa subi, tunc observantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cum viderit ipsum
107 *Auctorem parere sibi † componitur orbis*
Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quam vita regentis.
Mobile mutatur semper cum principe vulgus.

Claudian. *de 4. Consulat. Honor. vers. 294. & seqq.* & juxta Sidon. *Carm. 5.* quem refert. Arum. *discurs. ad Aur. Bull. 3. conclus. 46. in fine.*

108 ——————— *tunc † cætera paret*
Turba libens, servit propriis cum legibus auctor.

109 quæ nunquam sine experientia, † rerum omnium optima magistrâ, addiscent principes, *l. legatis. 65. §. ornatricibus. 3. ff. de legat. 3. c. quam sit. de election. in 6.* Aristot. *lib. 5. Polit. cap. 7.* Bald. *Cons. 44. in princ. lib. 2.* Tusch *tom. 5 conclus. 52. lit. N.* Nevizan *lib. 1. sylv. nuptial. num. 19. & lib. 3. n. 7.* Petr. Binsfeld. *de confess. malefic. & sagarum*

memb.2.conclus.6.dub.2.pag.273.& l.2.quæst.5.conclus.3.in princ.C.de malefic.& mathemat. Nam, juxta Manilium *lib.1.*

Per varios † usus artem experientia fecit, 110
Exemplo monstrante viam ——————

ἡ μὲν γὰρ ἐμπειρία τέχνην ἐποίησεν, ἡ δὲ ἀπειρία, τύχην.

Aristot.*lib.1.Metaphys.cap.1.*Petrus Gregor.*Tholos.lib.10.de Republ. cap.4.n.5.* & omne artificium, † per exercitium, recipit incre- 111
mentum,*d.l.legatis.65.junctâ ibi* gloss.*in l.apud Julianum.20 ff.de fideicom.libert.*omniaq; nisi addiscantur & exerceantur, squalent, & rubiginem vel situm contrahunt, & bonitate nativa, nisi colantur, decidunt, *l.milites.15.C.de re milit.lib.12.*Petr. Greg. *de juris arte.cap.43.*Salmuth junior *Epigramm.legal.7.num.3. & seqq.* Neq; hic curandi sunt Stentorei † Pseudo-Theologorum quo- 112
rundam seculi nostri ἀεροπλάνγοι imò θεολαβίδαι clamores, Pfeil. *Cons.197.n.18.cent.2* Parthen.litig.*lib.1.cap.7.n.33.* utpote † quo- 113
rum Politicæ administrationes, Paulo Tomoræo,& Cardinali Bathoræo docentibus, Hieronym. Ortel. *in Chronic. Hungar. Anno 1526.fol.42.& anno 1599.fol. 453.* inauspicatas esse & funestas, verè ex Historiarum lectione discimus, Johann. Serran. *in Ludovico XII. fol. 422. col. B. §. non magna profectò in magnatum amicitia fides.* sed prudentes & pii Politici † in Consiliũ sunt ad- 114
hibendi, & subditi ad tale subsidium omninò cohortandi & persuadendi, Speculat.*tit.de feud.§.1.num.97.*Johann.Sanxon. *in Consuetudin.Turonens.tit.8.art.2.vers.loyaulx aydes.*Antibol.*de Muner.part.prim.3 § 2.n.76.*Camill.Borell.*Cons. 40. n.11.* Knichen *de Saxon.non provoc.jur.verb.Ducum Saxoniæ.cap.5.n.324.* ubi omnes in terminis.Frider.*lib.2.de mandat.cap.44.n. 6. & seq.*Cluten.*in sylloge rer.quotid.conclus.24.lit.I.* Et cum † Respublica illa felix 115
judicanda, quæ tempore pacis de bello cogitat, *§.Imperatoriam.1.proœm.Inst.1.* Maccab.*14.vers.9.* La provisioni di guerra, non sono mai bone, se non fatte in tempo di pace, per non essere colto alla sprovista.Fulv.Pacian.*dell' arte di governare.cap.4.n.62.* Besold *de Cons.Politic.axiom.164.* Anulus *in picta poesi.Emblem.Pax ornata.* utiq; subditi quoq; ad emtionem † terræ, vel castri, non 116
ad voluptatem & venationem, quod multis in locis hodie fieri videmus, sed fugandis hostibus, & defendendis subditis & finibus, idonei, ut ut Papon. du droit de taille es quatre cas.

*offic.præsid.l.fin.ff.de constit.princip.*Thomat.*d.loc.§.nescienter.n.2.*
Boer.*decis.131.n.15.*Bocer.*d.loc.n.61.*

De filio verò vel in militiam proficiscente, vel studiorum
& morum causa exteras nationes visere volente, quid statue-
mus? Et cum videamus, hodie vel maximè necessarium esse,
ut superiores domi non lateant, sed, quò melius, tam belli quã
pacis tempore, patriæ & Reip. quinimò & sibiipsis præesse
possint, rerum experientia instruantur, non solùm utile, sed &,
quod diximus, vel maximè necessarium putamus, ut utriusq;
temporis artibus utiles efficiantur; quod nullo meliori modo
fieri potest, quam si vel peregrinentur principes, vel in mili-
106 tiam eant, & bonis corporis & fortunæ, † etiam virtutes adjun-
gant, Illustrissimus Scaliger *lib.3.Poetic.cap.22.in princ.* ideòq;
deficiente ærario, subditi pii, etiam non poscente principe,
omnibus viribus anniti debent, quo filii magnatum ad omnia
bona educentur, & vitiis, quibus aliàs aulæ scatent, subtra-
hantur, quod & provinciæ toti in universum, & ipsis etiam
singulis proficuum,

Tu civem, patremq́; geras; tu consule cunctis;
Nec tibi: nec tua te moveant, sed publica vota.
In commune jubes si quid, censesq́; tenendum
Primus jussa subi, tunc observantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cum viderit ipsum
107 *Auctorem parere sibi † componitur orbis*
Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quam vita regentis.
Mobile mutatur semper cum principe vulgus.

Claudian.*de 4.Consulat. Honor. vers.294. & seqq.* & juxta Sidon.
Carm.5. quem refert. Arum. *discurs. ad Aur. Bull. 3. conclus. 46.*
in fine.

108 ——————— *tunc † cætera paret*
Turba libens, servit propriis cum legibus auctor.

109 quæ nunquam sine experientia, † rerum omnium optima ma-
gistrâ, addiscent principes, *l.legatis.65.§.ornatricibus.3.ff. de legat.*
*3.c.quam sit.de electtion.in 6.*Aristot.*lib.5.Polit.cap.7.*Bald.*Cons.44.*
*in princ.lib.2.*Tusch *tom.5 conclus.52.lit. N.* Nevizan *lib.1.sylv. nu-*
*ptial.num.19.& lib.3.n.7.*Petr.Binsfeld.*de confess.malefic. & sagar*

memb

memb.2.concluſ.6.dub.2.pag.273.& l.2.quaeſt.5.concluſ.3.in princ.C.de maleſic.& mathemat. Nam , juxta Manilium *lib.1.*

Per varios † uſus artem experientia fecit, 110
Exemplo monſtrante viam ——————

ἡ μὲν γὰρ ἐμπειρία τέχνην ἐποίησεν, ἡ δὲ ἀπειρία, τύχην.

Ariſtot.*lib.1.Metaphyſ.cap.1.*Petrus Gregor.*Tholoſ.lib.10.de Republ. cap.4.n.5.* & omne artificium , † per exercitium , recipit incre- 111
mentum,*d.l.legatis.65.juncta ibi* gloſs.*in l.apud Julianum.20 ff.de fideicom.libert.*omniaq; niſi addiſcantur & exerceantur,ſqualent, & rubiginem vel ſitum contrahunt , & bonitate nativa , niſi colantur, decidunt, *l.milites.15.C.de re milit.lib.12.*Petr. Gieg. *de juris arte.cap.43.*Salmuth junior *Epigramm.legal.7.num.3. & ſeqq.* Neq; hic curandi ſunt Stentorei † Pſeudo-Theologorum quo- 112
rundam ſeculi noſtri ὑπερπανηγυροὶ imò χολοβαφοὶ clamores , Pſeil. *Conſ 197.n.18.cent.2* Parthen.litig.*lib.1.cap.7. n.33.* utpote † quo- 113
rum Politicæ adminiſtrationes, Paulo Tomoræo,& Cardinali Bathoræo docentibus , Hieronym. Ortel.*in Chronic. Hungar. Anno 1526.fol.42.& anno 1599.fol. 453.* inauſpicatas eſſe & funeſtas, verè ex Hiſtoriarum lectione diſcimus, Johann. Serran. *in Ludovico XII. fol. 422. col. B. §. non magna profectò in magnatum amicitia fides.* ſed prudentes & pii Politici † in Conſiliũ ſunt ad- 114
hibendi , & ſubditi ad tale ſubſidium omninò cohortandi & perſuadendi, Speculat.*tit.de feud.§.1.num.97.* Johann.Sanxon. *in Conſuetudin.Turonenſ.tit.8.art.2.verſ.loyaulx aydes.* Antibol.*de Muner.part.princ 3 § 2.n.76.*Camill.Borell.*Conſ. 40. n.11.* Knichen *de Saxon.non provoc.jur.verb.Ducum Saxoniæ.cap.5.n.324.* ubi omnes in terminis.Frider.*lib.2.de mandat.cap. 44. n. 6. & ſeq.*Cluten.*in ſylloge rer.quotid.concluſ.24.lit.I.* Et cum † Reſpublica illa felix 115
judicanda, quæ tempore pacis de bello cogitat, *§.Imperatoriam. 1.proœm.Inſt. 1.* Maccab. *14. verſ.9.* La provisioni di guerra , non ſono mai bone, ſe non fatte in tempo di pace , per non eſſere colto alla ſprovista.Fulv.Pacian.*dell' arte di governare.cap.4.n.62.* Beſold *de Conſ.Politic.axiom.164.* Anulus *in picta poeſi.Emblem.Pax ornata.* utiq; ſubditi quoq; ad emtionem † terræ,vel caſtri,non 116
ad voluptatem & venationem,quod multis in locis hodie fieri videmus, ſed fugandis hoſtibus, & defendendis ſubditis & finibus , idonei , ut ut Papon. du droit de taille es quatre caſ.

n.4.lib.13. hoc per arrestum Tholosanum improbatum scribat, Frider.*d.loc.n.11.* contribuere non recusabunt, Bald.*in l.etiam.n. 28.C.de execut.rei judic.* Antibol.*d. loc. part.3.§.2.n.80. & §.3.n.20.* Jacob.de Ajello *de jure Adhoa. n.32. vers. quid autem si eos.* Nicol. Festas. *de estim. & collect.part.2.cap.4.n.53.* Camill.Borell. & Knichen.*dictis locis,* Wehner,*in practic.Observat.*verb. Schazung.§.
117 *provincialis.vers.est & alia differentia collecta.* quoties † enim expedit Reipublicæ & principi, & necessitas urget, indictio sibi locum vindicat, Laner.*Cons.4.per tot.* Wehner.*d.loc.* Rosenthal. *de feud.cap.5.conclus.76.n.7.& seqq.* Besold.*de arar.public.cap.4.n.2. vers.4.* Pari autem pietate & devotione, captum ab hostibus dominum,ejusq; abductos Consiliarios rediment,nec propter eorundem inopiam, & præstitam patriæ vigilantiam, eos diu-
118 tius inclusos & captivos patientur,ne planè discedente † devotione DEI,accedat fisco indictio, Augustin. *c.majores.16.quæst.7.* & id, quod non capit Christus,rapiat fiscus, Alciat.*emblem.147.*
119 ibiq; Claud.Minos *in not.* modò tamen † non propria culpa & temeritate, sed ratione officii vel militiæ infortunium tale incurrerint, *arg.§.item si delator.vers.vel si cognoverit dominum inclusum.2.Feud.24.& §.licet vasallus.2. Feud. 26.* Maul. *de homag.cap.8.* Bocer.*de collect.cap.6.n.22.* Winceler.*ibid.Obs.7 n.7.* Anton.Borrin.Cavalcatæ *part.3.cap.7.arg.c.conquerente. de offic. ordin. c. cum apostolus.de censib.ubi* Zabarella Remig.de Gonnii *de charitativ. subsid.quæst.12.n.1.& 2.*

120 Ad æris quoq; † alieni, vel à principe, vel à Republica,in casu necessitatis contracti, solutionem, extraordinaria contributio indicenda est, Bart. *in l.si se non obtulit.4. §. actor 2.ff.de re jud.& in l.solent.3.ff.de aliment.& cibar.leg. & Cons.280. l.jubemus. 10. C. de SS. Eccles.* Thomat. *de collect.§.exactio.n.27. & §. retenta.num.1.* Festas. *de æstim.& collect.part.2.cap.4.n.47.* & Nos supra *cap.2.§.sequuntur nunc ordinaria privata.num.361. & seqq.* Ingol-
121 stadienses *inter Cons.divers.Cons.1.n.44.& seqq.tom.1.* non † verò si ex luxuria & superbia, in equos puta,vestes,ædes, & alias superfluas delicias sit contractum, Wes.*Cons.45.n.4.vol.1.* Frider. *lib.2.de mandat.cap.44.n.10.* licet enim, quod & modò allegato
122 loco attigimus, † singuli cives & subditi non debeant, quod princeps aut civitas debet,*l.sicut.7.§.1.ubi* Bart.& alii, Bald.*in l.1.*

§.quod

§. *quod si nemo. 2. ff. quod cujus. univ. nom.* Decius *in l. civitas. 27. n. 16. ubi* Bald & Angel. *ff. de reb. credit.* Crav. *Conf. 21. n. 8.* Rol. à Valle *Conf. 53. n. 6. & seq. vol. 4.* Cephal. *Conf. 515. n. 33. & seq. vol. 4.* Pruckm. *Conf. 30. n. 5. vol. 1.* quando tamē † ærariū & reditus publici æri alie- 123
no solvendo non sufficiunt, tunc magistratus, indictâ collectâ, ut in commune tantum, quo æs alienum solvatur, conferant, subditos & cives cogere potest, Bart. *in l. 1. §. quod si nemo. 2. ff. quod cui' univers. nom. & in l. si se. 4. §. actor. 2. n. 1. & ubi* Jason. *ff. de re jud.* Bald. *in l. 1. n. 2. C. ne fil. pro patre.* Göden. *Conf. 34. n. 29.* Hartm. Pistor. *lib. 1. quæst. jur. 37. n. 6.* Schurf. *Conf. 59 n. 1. cent. 1.* Gail. *lib. 2. Obs. 52.* Coler. *de process. executiv. part. 2. cap. 3. num. 369.* Bocer. *de collect. cap. 6. n. 23.* Wehner *dict. loc.* Populus verò † cum plenâ felicitate frui 124
non possit, quamdiu territorium omni nexu pignoris non est liberatum, quod scribit Petr. Matth. *libr. 2. narrat. 3. fol. 342.* etiam prudentes ordines hac in parte ad contributionem haud difficulter se permoveri sinent, studiosâ interim † curâ recidivā 125
præcaventes, & quantum in se est, impedientes, Cocher. *decis. 31. n. 35.* Köppen *decis. 32. n. 4. 10. & per tot.* Knichen. *de Saxon. non prov. jur. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 323. 326. & seq.* Hisce enarratis extraordinariorū munerum speciebus, malitiosa vitiosi seculi praxis quamplurimas alias addidit: Inter quas vel principem sibi locum vindicat gabella cauponaria, quæ potulentorum nomine penditur, & modò datia vini, modò accisa de cerevisia, Ungeld / Umbgeld / Ohmengeld / Bierrecht / Biersteuer nominatur, Pruckman. *Conf. 27. n. 43. vol. 1.* Wehner. *in pract. Obs.* verb. Schatzung. à princ. & diversum † Jus à collectis & separatū est, 126
prout in causa Teutschenmeister contra Pfalzgrafen decisum, Meichsn. *tom. 1. part. 1. decis. ult. fol. 856. in princ.* Neq; verò, ut ut rationibus Juris inspectis aliter statuendū videatur, *c. un. verb. teloniâ. quæ sint reg. 2. Feud. 56.* Gyland. *decis. 37. n. 33. lib. 1.* propter notoriam Germaniæ consuetudinem, inter † regalia numerare 127
possumus, cum videamus Nobiles quoq; quosdam, † vel 128
consuetudine, vel Investitura, vel alio quodam Jure, eodem in pagis suis uti, quod notatum in causa Erfurt contra Meinz / Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 1. tit. 2. vot. 1. num. 123.* Rutger. Rulant *decis. jur. controvers. quæst. 12.* quosdam etiam desuper Cæsareæ Majestati supplicasse, nec, nisi edocto subditorū consensu, impetrâsse.

petraſſe, ceu año 1559. in cauſa Nobiliū de Graneck factū fuiſſe, ex Beſ. *de Lib. Equeſtr. Ord. n. 9. & in theſ. practic.* verb. Umbgeld. §. *data vini.* ſupra docuimus. Unde &, cum præprimis hodie, etiā in provincialibus conventib⁹, non niſi precariò, & quidem datis reverſalibus, ad certum tantum tempus & modum, ſuperioribus, Jus collectandi habentibus, concedatur, Sereniſſim⁹ Saxoniæ Elector Johannes Georgius im Landtags-Abſchied de dato Dreßden 14. Octob. 1640. §. Und dieweil nun in unterthänigſtem Erkenntnuß. ibi: Die auff jüngſtem anno 1635. allhier gehaltenen Landtag bewilligte Tranckſtewer und Fleiſchpfenning.
129 Beſold. *de ærar. public. cap. 4. n. 4. & 7* Scheplitz *ad Conſuetud. March. part. 4. tit. 17. § 2. 3. & 4. & ſeqq.* infallibiliter ſequitur, id rectius, † extraordinariis, quam ordinariis, annumerari muneribus, adeoq; fallere & falli Wehnerum, qui in practicis Obſerva-
130 tionibus, verb. Ungeld/ꝛc. id ordinariis, ſed ſine fundamento, adſcribit. Licet enim derſelbe/dem die Land und Reichsſtewern/ † ſampt andern Regalien/gehören / auch die Ungeld und Tafer-
131 nengeld billich einzeucht/und die macht Tafernen anzurichten und abzuſchaffen oder zu entvrlauben hat/ Wehner. & Beſold. *d. locis.* & hoc munus in recognitionem † ſuperioritatis ſolvatur, interq; fructus Jurisdictionis & ſubjectionis referatur, *c. 2. de cenſib. c. illud. 10. quæſt. 3. l. nulli. C. de Epiſcop. & cleric. l. vectigalia. 10. C. de vectigal.* Socin. ſenior *Conſ. 187. col. 3 vol. 2.* Bald. *l. data opera. 11. n. 43. C. qui accuſ. non poſſ.* Thomat. *de collect. § ſubiiciunt n. 19.* Petr. Gre-
132 gor. *lib. 9. de Republ cap. 1. n. 11.* Everhard. à Middelburg. *Conſ. 42. n. 39.* Knichen *de Jur. territor. cap. 3. n. 344.* Wehner. *d. loc. verb.* Acciſe. *in fin.* Exinde tamen non ſequitur, † quod propterea ordinarium munus efficiatur: Cum & reverſales deſuper datæ, & conceſſiones conditionales contrarium evincant, & extraordinarium munus eſſe doceant. Si enim Ordinarium eſſet, neq; Ordinum conſenſu, neq; reverſalibus opus eſſet, ſed vel
133 vigore Regalium, vel ut fructus Jurisdictionis exigeretur, Thomat. *d. loc* Knichen *d. loc.* neq; precibus quæreretur. Ex Jure autem notum, † quod precarii conſtitutione jus neq; acquiratur, neq; precaria poſſeſſio diutius duret, quam concedentis voluntas permittat. *l. communi 7. § neq; 11. ff. commun. dividund.* Barboſa *in l. ſi de vi. 37. num. 333. ff. de judic.* Johann. Azor. *tom. 3. Inſt.*

moral.

moral.lib.7 tit. de precario.pervet. Sed excusandus forsan est † Wehnerus, si non tam ad Jus, quam factum potius magnatum respectum habuit: Hi enim, in Comitiis provincialibus, mellitis quidem verbis, † & musteis aureæ libertatis & remissionis promissionibus, cauponariam hanc gabellam, Tranckstewer von Wein und Bier/schencken und brewen/non solùm, verùm etiam incrementum ejusdem & augmentum, ad duplum prorsus petunt, &, ut charitativum, impetrant, postmodum verò sub prætextu superioritatis, plenitudinis (ô horrendam vocem!) potestatis, & per Cæsaream Investituram quæsiti Juris, rigorosè continuatam volunt; sicq; re vera verum faciunt; extraordinaria munera † consuetudine paulatim & violentia degenerare in ordinaria. *l. si certis annis. 28. C. de pact.* Martin. ab Azpilcueta Doctor Navarrus *lib. 3. tit. de censibus. Cons. 4. num. 4. tom. 1.* Gœdd. *Cons. Marpurg. 16. n. 192. volum. 4.* Unde & cautè prospicere, † & diligenter vigilare debent provinciales proceres, eorumq; deputati, ne blanditiis & illecebris, verborumq; istiusmodi lenociniis inducti semel promittant, quod semper doleant, neve jugum suscipiant, quod nec posteri excutere valeant. 134 135 136 137

Principiis † obsta: serò medicina paratur, 138
Cum mala per longas invaluere moras.

Ovid. *lib. 1. de Remed. Amor. à princ.* &, ut iterum Ovid. *lib. 5. Tristium. Eleg. 7.*

Turpius ejicitur, † quam non admittitur, hospes. 139

c. quemadmodum. 25. de jurejur. gloss. c. literas. de restit. spoliat. Nevizan. *lib. 1. sylv. nuptial. n. 4.* Tiraquell. *de Jur. constit. poss. §. part. 3. limit. 7. n. 43.* Thoming. *Cons. 38. n. 141. volum. 1.* Cothman. *Cons. 43 n 20. vol. 5.* Pruckman. *§. soluta potestas. cap. 4 effect. 2. n. 50.* Quod si verò magistratus, † prout Viennæ, ex vino, quod minutim venditur, decimum denarium principi cedere, Æneas Sylvius, *in descript. Viennæ*, refert, vel consuetudine, vel præscriptione, vel quo alio titulo, hoc Jus acquisiverit, statutum quoq; facere potest, ne subditi extra territorium potandi, & gabellæ hujus fraudandæ, causa, secedant, secusq; facientes puniantur. *l. fin ff. de decret. ab ordin. faciend.* Bald. *in l. de quibus. 32. ff. de Legib.* Bursat. *Cons. 77. n. 5.* utpote, qui, licet in alio territorio delictum consument, 140

ſumment, id tamen in proprio inchoaverint, *c.1. de præſumt. &*
fin de for. compet. Clarus §. *fin. quæſt. 38. verſ. item pono.* Farinac. *Conſ.*
48. n.6. & 37. lib.1. Bertazol. *Conſ. Civili. 56. n.42.* Henric. Blocken *de*
141 *Jur. vectigal. concluſ. 14. lit. D.* Sicq; Norimbergæ † quoſdam, qui
vinum in villis ſuis habentes, ibiq; epotantes, & ad duodecim
plus minus menſuras ſecum in Urbem curru afferentes, vina-
rium vectigal defraudârant, graviſſimè mulctatos eſſe, docuit
præceptor meus Scipio Gentilis *ad l.1. & 2. C. de Verbor. & Rer.*
142 *Signific.* Huic Juri ſimile admodum eſt † id quod Bodenſchatz
vulgò vocari ſolet, wann ein Wein von einem frembden Ort her-
geführt/ abgeladen vñ eingelegt wird/ dz derſelb durch die geſchwor-
ne Viſirer vnd Schätzer angeſchlagen/ viſirt vnd geſchätzt wird/ wie
viel es Eymer seyn/ vnd muß alsdann / pro conſuetudine loci,
von jeglichem Fuder Weins ein Gulden/ ut Halæ Suevorum, vel
aliud quippiam gegeben werden / quæ pecunia Bodenſchatz vo-
catur quo non perſoluto kein Wein impunè eingelegt werden
mag. Wehner. *in pract. Obſervat.* verb. Bodenſchatz.

143 Proximum huic tenet locum & altera † accisa ſive pretiũ,
quod victualibus, Carni puta, farinæ, pani & aliis rebus impo-
nitur, & Fleiſch vnd Melpfenning nominatur, & in *B*ohemia,
& vicina nobis Miſnia, hodie valde frequens eſt & uſitatum.
144 Quamvis verò non niſi † extrema, manifeſta & rationali ne-
ceſſitate flagitante, talis ſciza imponẽda, Archidiac. *in c. genera-*
liter. §. juxta ſanctionem. 16. quæſt. 1. Zabarell. *in c. conquerente. quæſt.*
22. de offic. ordin. Remig. de Gonni. *de charitat. ſubſid. quæſt. 12. n.1. &*
quæſt. 60. n.3. videmus tamen hodie, principum & magnatum
avaritia, aulicorumq; Proteorum pervicacia & perſuaſione
rem eò deductam, ut neq; temporis, neq; ſtatus ulla ratione
145 habitâ, etiam minutiſſimis, † quas ruſtici in Urbes deferunt,
rebus unus & alter exigatur nummulus, & quotidie plures ex-
cogitentur exactiones, quemadmodum dum hæc ſcripſimus,
in magna quadam Imperii civitate factum obſervavimus, Bor-
nit. *lib.5. de ærar. cap.11.* Döring. *in bibliothec. JCtorum verb. ærarium.*
n.159. & verb. Accise/ Aſſiſe. *rc. n.1.* Et hoc eſt, quod proverbium
146 dicit, periculoſum † eſſe exta canem guſtare. Viderint tamen
iſtiuſmodi exactores & perſuaſores, ne viſitet dominus ſuper
implentes domum dominorum ſuorum rapina & dolo, So-
phon.

phon. *1. verſ. 9.* hoc eſt, ut Jonathan paraphraſtes Chaldæus interpretatur, opibus fraude & dolo quæſitis, Beſold. *de ærar. publ. cap. 7. n. 3.* Et eſt talis acciſia † certum pretium, utputa florenus 147
in unumquodq; jumentum &c. vel in ſingulam libram carnis, numus vel & duo, vel quando in ſingulos farinæ ſaccos aliquid quarta ſcilicet Joachimici pars ſolvitur & præſtatur, Remig. de Gonnii *d. quæſt. 60. n. 3.* hæcq; quia † odioſiſſima, quam maximè 148
fieri poteſt, fugienda eſt, *Nov. 43. cap. 1. §. 1.* niſi exigens † populi 149
hirudo, lupus rapax, homicida pauperum & harpya indigitari, Petr. Greg. *lib. 9. de Republ. cap. 1. n. 11.* Althuſ. Politic. *cap. 11. n. 25.* provincias, quod, proh dolor; nimium quantum experimur, deſertas reddere, ſe odioſum atq; inviſum facere, hoſteſq; in propria conſcribere velit regione, unde poſtmodũ graviſſimæ exoriri ſolent conjurationes, Hippol. à Collib. *de Increment. Urb. cap. 20.* M. Anton. Pitſill. *de inſtruend. princ. color. 4. ad finem*, Richt. *axiom. polit. 16. & 17.* Nam

——— *ſpoliatis † arma ſuperſunt.* 150

Ob gleich der Vnterthan beraubet/
So iſt ihm doch ſein Wahr erlaubet/
Daher der außgeſogne Mann/
Auffruhr vnd abfall richtet an.

Wehn. *in Metamorph. Rerumpubl. c. 12 poſt princ.* & † furor fit læſa 151
ſæpius patientia, Scaliger Exercit. in Cardan. *121. in princ.* Everh. ſenior *Conſ. 205 in fin.* Gylman. Symphor. *tom. 4. part. 1. vot. 16. n. 36.* Serran. in Franciſco I. *fol 510. §. furor.* & Henrico III. *fol. 678. §. ſed furor fit.* quapropter etiam atq; etiam ſecum cogitent magnates dum ſuum ſatellitium augere ſtudent, dum neptem aut ſororem elocare, dum liberos omnes ſibi pares reddere, dum proceres ſuos locupletare, dum peregrinando opes ſuas oſtendere: quam inhumanum ſit, ob hæc tot hominum millia domi, cum uxoribus ac liberis fame necari, ære alieno involvi, & ad rerum omnium adigi deſperationem. Nec enim iſtos inter homines recenſuerim, nedum inter principes, qui è pauperculis extorquent, quot turpiter perdãt ſcortis, aleâ, Reinh. Lorich. *in princ. inſtit. cap. 72. fol. 210. & ſeqq.* quod Cæſarem Borgiam Alexandri VI. filiũ feciſſe legimus, Lanſius *in Conſultat. contra Italiam. fol. 944.* quem non leviter ſecutus eſt Epiſcopus quidã Wurtzburgenſis qui ſimili ludo.

(Qui bis dena ducum millia nocte vorat:
Perdidit hac nuper Francorum præsul in urbe
Castor, Plutoni dum pia sacra facit.
Inde suis miseris nova vectigalia scribunt,
Pensantes censu cuncta elementa suo.
Hi cœlo: & nitidum possent si prendere solem,
A censu liber non foret ille suo.

prout memorabiliter de Laurentio à Bibra Episcopo Herbipolitano 59. Bruschio *tom. 1. magni operis in catalogo Episcoporum Herbipolensium* summè alias laudato viro, canit Conrad. Celtis *lib. 2. Amor. Eleg. 9.*) tot & tanta perdidit, & hujusmodi quosdam audimus esse, qui hoc Jus suum esse putent, Lorich. *d. loc.* Petrus Gregor. *lib. 9. de Republ. cap. 1. n. 11.* Besold. *de ærario public. cap. 4.*
152 *n. 2. vers. 2.* Succedit & aliud munus extraordinarium, † quod Schutz vnd Verspruchgeld appellatur, & plerumq; Advocatis, durante advocatiâ, pro exhibendâ defensione, annuatim dari
153 solet, Schurf. *Consf. 23. n. 2. & 3. cent. 3.* & communiter † annuum honorarium, appellatur, eò quod ubi beneficii loco præbetur opera, & id quod datur ad remunerandum, honorarium no-
154 minetur, *l. adversus. 1. in princ. ff. si mens. fals. mod.* modò † & cen-
155 sus, *cap. 8. de privileg.* præmium † annuum, Albert. Krantz. *lib. 8.*
156 *Vandal. cap. 20.* pensio, † Aventin. *lib. 7. annal. Bojor. pag. 595.* Jus
157 † Advocatitiũ, seu Advocaticũ, Joh. Azor. *tom. 2. Instit. Moral. lib.*
158 *8. c. 5. quæst. 5.* Knich. *de jure territor. c. 4. n. 400.* nihilq; aliud † quam defensionem importat, unde & clientes sub perpetua dominorum Jurisdictione manent, Gail. *lib. 2. Obs. 54. in princ.* Gyland. *decis. 51. n. 14. lib. 1. c. recepimus. & c. 2. de privileg.* Wesenbec. *Consf. 41. n. 30. vol. 1.* Schurf. *d. loc.* Petr. Gregor. *lib. 11. de Republ. cap. 11. n. 6.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14. n. 103. & seqq.* nec à patronis
159 † ad collectas & alia munera adigi queunt, Johann. de Platea *ad l. 1. ibiq;* Bart. *C. de excus. mun. lib. 10. c. imperialem. §. 1. de prohib. feud. alienat. per Frider.* Panormit. *in c. recepimus. n. 3. ibiq; addionat. verb. receptio. de privileg.* Zas. *Cõs. 7. n. 6. & 14. vol. 2.* Gail. *d. loc.* quem-
160 admodum † in causa Ingelheimb contra Pfaltz consideratum
161 est, protectio enim † non tribuit superioritatem, cum etiam inferior protegere dicatur, Decius *in d. c. recepimus. n. 16. de privil.* gloss. *in Rubric. C. de domestic. lib. 12.* Gylman. *tom. 1. Symphor.*

Symphor. part. 1. tit. 2. vot. 1. n. 51. unde vulgò dici solet, Schutz und Schirm gibt keine Obrigkeit. Natta *Cons. 636. n. 96.* Sixtin. *d. loc. n. 115.* Wehner. *in Metamorphos. Rerumpubl. cap. 18. quæst. 2.* nec † etiã 162
modus in religione eis præscribi potest, Gail. *lib. 2. Obs. 54. num. 5.* Winzeler *de collect. cap. 21.* Besold. *in thes. pract.* verb. Schutz und Schirmsverwandte. sed utrimq;, † quod conventum, fideliter est servandum, weil sie mit gewissen Bedingungen einander verwand und zugethan/ kan kein Theil den andern über dieselbe tringen/ oder beleidigen/ Wehn. *d. loc. in princ. & in pract. Obs.* verb. Schirmsverwandten/ ꝛc. Mager. *de Advoc. Armat. cap. 14. n. 130. & seqq.* Præstatur autem hoc † honorarium annuum vel ab integris communitatibus & Monasteriis, vel à singulis etiam & privatis personis, Knichen *de Jur. territor. cap. 4. n. 389. & seqq.* & utrumq; quidem † vel perpetuò, quod Erbschutz/ Erbkastenvogthey vocatur, qua ratione ordinarium quoq; munus dici posset, vel ad certum tantum tempus. In perpetuum † præstat Erphordia Electorali & Ducali domui Saxonicæ quotannis mille & octingentos Rhenanos, quorum dimidia ipsi Electori, altera dimidia Vinaviensibus & Coburgensibus pro æquali cedit parte, zu Erfurt hat das Chur und Fürstliche Hauß zu Sachsen den Schirm/ von deßwegen die Stadt Jährlichen 1800. Goldgulden gibt/ daron gebühret dem Chur fürstlichen Hauß der halbe theil/ der ander halbe theil gehört wider in zween theil / davon der eine theil den Weinmarischen/ der ander halbe theil aber den Coburgischen gebührt. Waremund. ab Ehrenberg *lib. 1. Meditat. pro fæderib. cap. 4. n. 12.* Besold. *thes. pract.* verb. Schutz und Schirmsverwandte. §. zu Erfurt. ut etiam contrarium in Camera pronunciatum scribat Gylmann. *tom. 1. Symphorem. part. 1. tit. 2. vot. 1. n. 141. & seqq. maximè n. 150. §. ex quibus verbis.* Mager. *d. loc. cap. 5. n. 493. & seqq.* & Monasterium † Keißheim ratione Comitatus Graißbach principibus Palatinis aliud, aliaq; itidem loca alia, Crus *part. 2. Annal. Suevic. lib. 8. cap. 4. fol. 254.* Knichen *d. loc. n. 394.* & Monasteriũ † Banthense, welches besag deß Schutzbrieffs und von sich gestellten Reversaln sub dato 1. Maii 1566. & subscriptione Abbatis Georgii Truchsessen von Hennenberg/ dem Hauß Sachsen Coburg Jährlichen 300. fl. halb Walburgis/ halb Michaelis/ vor Schutz/ Verspruch und Schirm außzahlt/ quod Jus Advocati-

163 164 165 166 167 168

Bb 2 tium

(Qui bis dena ducum millia nocte vorat:
Perdidit haec nuper Francorum praesul in urbe
Castor, Plutoni dum pia sacra facit.
Inde suis miseris nova vectigalia scribunt,
Pensantes censu cuncta elementa suo.
Hi caelo: & nitidum possent si prendere solem,
A censu liber non foret ille suo.

prout memorabiliter de Laurentio à Bibra Episcopo Herbipolitano 59. Bruschio *tom. 1. magni operis in catalogo Episcoporum Herbipolensium* summè alias laudato viro, canit Conrad. Celtis *lib. 2. Amor. Eleg. 9.*) tot & tanta perdidit, & hujusmodi quosdam audimus esse, qui hoc Jus suum esse putent, Lorich. *d. loc.* Petrus Gregor. *lib. 9. de Republ. cap. 1. n. 11.* Besold. *de erario public. cap. 4.*
152 *n. 2. vers. 2.* Succedit & aliud munus extraordinarium, † quod Schutz vnd Verspruchgeld appellatur, & plerumq; Advocatis, durante advocatiâ, pro exhibendâ defensione, annuatim dari
153 solet, Schurf. *Cons. 23. n. 2. & 3. cent. 3.* & communiter † annuum honorarium, appellatur, eò quod ubi beneficii loco praebetur opera, & id quod datur ad remunerandum, honorarium no-
154 minetur, *l. adversus. 1. in princ. ff. si mens. fals. mod.* modò † & cen-
155 sus, *cap. 8. de privileg.* praemium † annuum, Albert. Krantz. *lib. 8.*
156 *Vandal. cap. 20.* pensio, † Aventin. *lib. 7. annal. Bojor. pag. 595.* Jus
157 † Advocatitiũ, seu Advocaticũ, Joh. Azor. *tom. 2. Instit. Moral. lib.*
158 *8. c. 5. quaest. 5.* Knich. *de jure territor. c. 4. n. 400.* nihilq; aliud † quam defensionem importat, unde & clientes sub perpetua dominorum Jurisdictione manent, Gail. *lib. 2. Obs. 54. in princ.* Gyland. *decis. 51. n. 14. lib. 1. c. recepimus. & c. 2. de privileg.* Wesenbec. *Cons. 48. n. 30. vol. 1.* Schurf. *d. loc.* Petr. Gregor. *lib. 11. de Republ. cap. 11. n. 6.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14. n. 103. & seqq.* nec à patronis
159 † ad collectas & alia munera adigi queunt, Johann. de Platea *ad l. 1. ibiq;* Bart. *C. de excus. mun. lib. 10. c. imperialem. §. 1. de probib. feud. alienat. per Frider.* Panormit. *in c. recepimus. n. 3. ibiq; addionat. verb. receptio. de privileg.* Zas. *Cõs. 7. n. 6. & 14. vol. 2.* Gail. *d. loc.* quem-
160 admodum † in causa Ingelheimb contra Pfaltz consideratum
161 est, protectio enim † non tribuit superioritatem, cum etiam inferior protegere dicatur, Decius *in d. c. recepimus. n. 16. de privil.* gloss. *in Rubric. C. de domestic. lib. 12.* Gylman. *tom. 1.*

Symphor.

Sympher. part. 1. tit. 2. vot. 1. n. 51. unde vulgò dici solet, Schutz und Schirm gibt keine Obrigkeit. Natta *Cons. 636. n. 96.* Sixtin. *d. loc. n. 105.* Wehner. *in Metamorphos. Rerumpubl. cap. 18. quaest. 2.* nec † etiã 162
modus in religione eis praescribi potest, Gail. *lib. 2. Obs. 54. num. 5.* Winzeler *de collect. cap. 21.* Besold. *in thes. pract.* verb. Schutz und Schirmsverwandte. sed utrimq;, † quod conventum, fideliter est servandum, weil sie mit gewissen Bedingungen einander 163
verwand und zugethan/ kan kein Theil den andern über dieselbe tringen oder beleftigen/ Wehn. *d. loc. in princ.* & *in pract. Obs.* verb. Schirmsverwandten/ ꝛc. Mager. *de Advoc. Armat. cap. 14. n. 130.* & *seqq.* Praestatur autem hoc † honorarium annuum vel ab integris communitatibus & Monasteriis, vel à singulis etiam & privatis personis, Knichen *de Jur. territor. cap. 4. n. 389.* & *seqq.* & 164
utrumq; quidem † vel perpetuò, quod Erbschutz/ Erbkastenvogthey vocatur, qua ratione ordinarium quoq; munus dici posset, 165
vel ad certum tantum tempus. In perpetuum † praestat Erphordia Electorali & Ducali domui Saxonicae quotannis mille & octingentos Rhenanos, quorum dimidia ipsi Electori, altera dimidia Vinaviensibus & Coburgensibus pro aequali cedit parte, zu Erfurt hat das Chur und Fürstliche Hauß zu Sachsen den Schirm/ von deßwegen die Stadt Jährlichen 1800. Goldgulden gibt/ davon gebühret dem Churfürstlichen Hauß der halbe theil/ der ander halbe theil gehört wider in zween theil / davon der eine theil den Weinmarischen/ der ander halbe theil aber den Coburgischen gebühret. Waremund. ab Ehrenberg *lib. 1. Meditat. pro foederib. cap. 4. n. 12.* Besold. *thes. pract.* verb. Schutz und Schirmsverwandte. §. zu Erfurt. ut etiam contrarium in Camera pronunciatum scribat Gylmann. *tom. 1. Symphorem. part. 1. tit. 2. vot. 1. n. 141.* & *seqq.* *maximè n. 150. §. ex quibus verbis.* Mager. *d. loc. cap. 5. n. 493.* & *seqq.* & 166
Monasterium † Keffhe'm ratione Comitatus Gratßbach principibus Palatinis aliud, aliaq; itidem loca alia, Cruſ *part. 2. Annal. Suevic. lib. 8. cap. 4. fol. 254.* Knichen *d. loc. n. 394.* & Monasteriũ † 167
Banthense, welches besag deß Schutzbrieffs und von sich gestellten Reversaln sub dato 1. Maii 1566. & subscriptione Abbatis Georgii Truchsessen von Hennenberg/ dem Hauß Sachsen Coburg Jährlichen 300. fl. halb Walburgis / halb Michaelis / vor Schutz/ Verspruch und Schirm auffzahlt/ quod Jus Advocati- 168

 tium

tium in subsequentibus añis ab Episcopis Bambergensibus & Wurtzburgensibus, in controversiam vocatum, & tandem per Serenissimos Saxoniæ Electorem Augustum, & Albertum Comitem Palatinum Rheni & Ducem Bavariæ, Commissarios Cæsareos, eorumq; subdelegatos Schwinfurti, 6. Septemb. 1568 § Zum dritten als auch die Hertzogen zu Sachsen vor alters ein Erbschutzgerechtigkeit auff dem Kloster Bantz angezogen. transigendo res ita composita. ibi: zum dritten als auch die Hertzogen zu Sachsen vor alters ein Erbschutzgerechtigkeit auff dem Kloster Bantz angezogen/ und demnach vor wenig Jahren Hertzog Johann Friederich so wol als Hertzog Johann Wilhelm zu Sachsen/ dieselbe mit diesem Abt Georgen verneuwert/ und dazu in dieser audientz Marggraf Hermanns fundation (extat apud Mager. *de Advocat. Armat. cap. 5. num. 492.*) auch anders mehr durch seiner Fürstl. Gn. Räthe vorbringen lassen / dagegen die Bambergische unnd Würtzburgische nicht gestehen wollen / das solche Gerechtigkeit von dem fundatore auff das Hauß Sachsen kommen/ zu deme sie auch vorgewendet / daß Graf Rabotto / deß ersten fundatoris Erbe/ (gener scilicet Hermanni Marchionis Vohburgensis: duxerat enim, ejus & Albradæ Comitis *B*anthensis filiam *B*landusinam, uxorem, Conrad. Dinner *in Bantho. lib. 1. circa finem.*) sich gegen einer Jährlichen pension solches Schutzes gäntzlichen begeben / unnd denselben dem Bischoff zu Bamberg/ nach Innhalt Bischoff Ottonis bekändnuß (fuit hic Otto, *B*ertholdi Comitis Andecensis & Sophiæ Ducissæ in Amberona valle filius, octavus *B*ambergæ Episcopus, Pomeranorum Apostolus, & cænobiis *B*anthensis collapsi instaurator, *B*ruschius *in catalog. Episcopor. Bambergens. §. Sanctus. Otto Bavarus. 8 vers. Banthensis ad Manum.* Dinner. *d. loc. lib. 2. paulo post princ.*) so sie sampt andern mehren Originalien vorgelegt/ auffgetragen haben solte/ welches dañ auch hinwider die F. S. Räthe auß etlichen Ursachen gefochten / Als ist dieser fürnehmer strittiger Punct / den Schutz und dessen Gerechtigkeit betreffend/ durch uns/ mit der Herrn Parthenen allerseits Bewilligung/ dahin gemittelt/ abgehandelt und vertragen / das Hertzog Johann Wilhelm/ S. F. Gn. Erben und Nachkommen/ inhaber der Pfleg Coburg/

burg für solche angezogene Gerechtigkeit / wie auch dieselbige gewesen/oder Namen gehabt / dreyhundert Gulden dieser Landen wehrung/je acht Pfund/zwölff Pfenning / altes Geldes/für einen Gulden gerechnet/auß dem Kloster vnd desselbigen Gütern/in das Ampt Coburg/halb auff Michaelis/vnd halb auff Walburgis/jetzo Michaelis anzufangen/alles gegen gebührlicher Quittung/ Jährlich gereicht vnd gegeben werden soll/dagegen haben S.F.Gn. vor sich/seiner F.Gn. Brüdern/Hertzog Johann Friedrichen / ihrer beyder F.Gn. Erben/Nachkommen vnd allen Inhabern der Pfleg Coburg/der Erb- vnd anderer Schutzgerechtigkeit auff dem Kloster Bantz/sampt seinen Zugehörungen/gäntzlich vnd gar begeben/vnd verziehen/wollen vnd sollen sich derselbigen nicht mehr gebrauchen/oder anmassen/damit aber S. Fürstl. Gn. solcher Jährlichen pension der dreyhundert Gulden desto besser versichert / sollen S. F. Gn. deß Klosters Güter vnnd Einkommen dafür hypothecirt vnnd eingesetzt seyn / Es sollen vnnd wollen auch beyde Bischoffe Bamberg vnd Würtzburg / die zukünfftige Aebte / so zu jederzeit erwehlet oder postulirt / vnnd von jhren F. Gn. confirmirt vnd belehnt werden / dahin halten vnd vermögen/ daß sie mit Verpfändung deß Klosters Güter / dafür selbst verschrieben vnnd obligirt / daneben wollen auch Jhre F. Gn. vnnd derselbigen Nachkommen / dafür selbst hafften vnd verbunden seyn / Es soll aber in der zukünfftigen Aebte oder beyder Stifft † Macht vnd Gewalt stehen / solche 300. fl. Zinns 169
mit 6000. fl. Hauptsumma/ wann es jhnen gefällig / vnd auff vorgehende Auffkündigung eines viertheil Jahrs zuvor / gegen gebührlicher Quittung/abzulösen/ vnnd das Kloster von solcher pension gäntzlich zubefreyen. Ad certum tantum tempus ab utrisq; tam publicis quam privatis, secundum conventionis leges præstatur, † & eò durat, quousq; ab una aut altera parte revocetur, ita Illustrissimus meus, piæ memo- 170
riæ, W. H. von S. pro viginti Joachimicis annuis, quod etiamnum durat, Jus advocatitium & protectionem tribuit, & alii aliis.

Quam verò hodie inter patronos & clientes inita pacta serventur, multi suo cum damno experiuntur, sic quidem, ut
171 non solùm ipsi patroni ex Schirmherrn † fiant Stürmherrn/ Keller.*lib.1.de offic.juridicopolit.lib.2.cap.11.fol.375.& seqq.* Zas.*de feud part.10.conclus.8.* Wehner.*in pract.Obs.d loc.post princ.* Mager. *d loc.cap.2.n 189.* sed etiam omnium ludibrio miseros clientes expositos sinant, unde &, pro incidenti casu, sub prætextu
172 † necessitatis, qui omnem violentiam & privilegia abolere putatur, *l.ut gradatim 5.§.1.ff.de mun.& honor.l.aliquando.ff.de offic. præsid.l.est receptum.ff.de Jurisdict.l.alienationes.ff.famil.hercisc.* Crav *Cons.6.n 95.* Roland.à Valle *Cons.81.n.34.volum.1.* Vivius *decis.313.* Gœdd.*Cons.Marpurg.51.n.12.vol 4.* Reinkingk. *de regim.secul. & Ecclesiast.lib.1.class.2.cap.8.n.71.* Speidel.*in Sylloge quæst.Jurid.verb.*
173 *Necessitas.* contra pacta † conventa nimium quantum, & plus justo graventur, quod & contra bonos mores, & manifesta Jura, & præterea inhumanum, *l.1.ff.de pactis.l.1.ff.de constit.pecun.l.generaliter.C.de non num.pecun* Gœdd.*d.loc.Cons.16.n.302.& n.320.*

Quemadmodum autem hæc onera Juri Romano maxi-
174 mam partem incognita, † & malâ saltem consuetudine, & po-
175 tentiorum avaritiâ, ut olim Vespasiani † urinarium, Sueton, *in Vespasiano* ibiq; Casaubon.*in comment.* introducta,

176 ———— *lucri † bonus est odor ex re*

Qualibet. ————

Juvenalis *Satyra 14.vers.204.& seq.* ita quoq; præterea & alia,
177 † quibus vix nomina sufficientia inveniri possunt, reperta sunt, utputa, Täx/Zoll/Schoß/Zinns/Aufschlag/Accis/ Weggeld/ Bruckengeld/Maut/Glockengeld/Soldatengeld/Forstgeld/Mastgeld/Lastgeld/Balckengeld/Nothgeld/Mastbaumgeld/Hufengeld/ Sparrengeld/Freygeld/Henckergeld/Aufflagen auf allen Häusern/ Herdstätten/Fewer/Caminen/Schulden für das Viehe / Futter deß Viehes mit gespaltenen Klawen/Viehtreiben/von allen Handthierungen vnd Commercien/Scheffelschatz/Viehschatz / Bawholtzfuhrgeld/Willkommschatz/ Camill. Borell. *Cons.1.n.61.in fin.* Ellen/Maaß/Gewicht/Siegelwachs/Saltz/Korn/Meel/Mühlen vnd zu mahlen/Backen/vnd in Summa / es ist vnd kan nichts in der Menschen Gewerb kommen/ daß nicht mit Zoll vnd Tributen belegt sey / . Regnaut Dorleans, en ses observationes de chages

adve-

advenus en l' estat de France. Pierre Matthieu *lib. 2. narrat. 3.* Secret. des Finances *in epist. dedicat.* Bulenger. *de vectigal. cap. ult.* Waremund. ab Ehrenberg *de regni subsid. cap. 4. & 5.* Wehner. *in Metamorph. Rerumpublic. cap. 12. post princ.* Johann. Matth. *de contribution. cap 1. n. 10.* Caspar Klock *de contribut. conclus. 3.* Besold. *de aerar. public. cap 4. n. 1. vers. 2.* Zwung † item Lager auff allen Gütern/ Bertr. *Cons. 179. n. 3. vol. 4. c. praeterea de jur. patron.* Menoch. *Cōs. 302. n. 29. vol. 4.* Knichen. *de Jure territor. cap. 4. n. 484. & seqq.* & haec omnia licet non † admodum honestè petantur, honestè tamen accipiuntur, vel accipi creduntur, *arg. l. solent. 6. §. non verò. 3. ff. de offic. procons. & legat.* 178 179

Sordida extraordinaria munera tempore pacis eadem sunt, quae tempore belli, praeterquam quod non tam impetuosè & frequenter exigantur: Milites enim

Non ex Jure † manu consertum, sed mage ferro 180
Rem repetunt, regnumq; petunt, vadunt solidà vi.

Ennius apud Ciceron. *lib. 7. famil. Epistol. A.* Gellius. *lib. 20. Noct. Attic. cap. 10.* Unde & in locum competentem rejiciemus, ibiq; pleniorem eorundem tractationem instituemus. Utinam vero, atq; ô iterum utinam, tandem, juxta Silium Italic. *lib. 11. belli Punici. circa finem,*

——————— *pax † optima rerum* 181
Quos homini novisse datum: pax una triumfis
Innumeris potior: pax custodire salutem,
Et cives aequare potens, ———————

Gail. *lib. 1. de pac. public. cap. 1. n. 4.* ejusq; lenitas sopiat, † quod belli calamitas hactenus introduxit, *l. un. in princ. C. de caduc. tollend. c. cum per bellicam. 34. quaest. 1* Claud. Pratejus *lib. 4. regul. Jur. tit. 20. cap. 1.* Molina *de Just. & Jur. disp. 667.* Vasquius *de success. progress. 1 in praefat. n. 68. & seq.* Johann. à Chokier. *lib. 2. aphorism. Politic. cap 10 n. 7.* Besold. *d. loc. cap. 4. n. 4 & 7.* Sed quia, quod mutari non potest, † ferendum est, aequo & patienti animo, quae à DEO nobis immittuntur, feremus: Interim tamen ordine simul pergemus. Sunt autem, ut quaedam hic obiter attingamus, Sordida & illicita munera † duplicia: quaedam enim personis imponuntur, quaedam rebus. Personis, ut pute † quaestus meretricum, & vectigal quod lenones solvunt, qualia olim sub 182 183 184 185

ſub Caligula & Severo Imperatoribus frequentata fuerunt, Sueton. *in Caligula cap.40.* Petr. Gregor. *lib.3.de Rep. cap. 6. n.5. & cap.10.num.3.* Arnold. Clapmar. *lib 4.de arcanis Rerumpubl. cap.19.* Waremund. ab Ehrenberg *de ſubſid. cap.4.n.1.36.& 57.* & etiam-
186 num † hodie, proh pudor! à ſcortis Quiritum Pontificibus penduntur, & in tota ferè Italia frequentantur, Danæus *lib. 2. Ethic cap.12.* ſic ut in laudibus Sixti Pontificis ponatur, quod nobile admodum lupanar Romæ extruxerit. Dignum certè vicario Chriſti facimus, & Septimontii magni ſanctitate digna ædes. Bellè ſcilicet hæc conſentiunt cum divina ſanctione,
187 non † erit meretrix neq; ſcortator in Iſrael, Deveteron. *23. verſ. 17.& ſeq.* bellè cum priſca interdictione auri luſtralis, & Juſtiniani noſtri conſtitutione Novella *de lenonibus, & l.1.C.Theod.de raptu virgin.* atq; aliorum Chriſtianorum Imperatorum ſanctionibus ad publicæ pudicitiæ tutelam promulgatis, Jacob. Lectius *lib.2 præſcript. Theologic. affirmat.10.in fin.* Hic ſcilicet verum eſt, quod, ex Mantuano, refert Hotomannus in bruto fulmine, quarta Nullitatis cauſa,

188 *I puder † in villas, ſi non patiuntur eaſdem*
Et villa vomicas, tota eſt jam Roma lupanar.

Et quod Conradus Celtis *lib.3. Amor. Eleg.7.* ad Albonum ſacerdotem, Veſtalium ſectatorem habet.

O qualis facies, & quæ mutatio Romæ,
Vendidit hæc quondam corpora, nunc animas.

189 & quæ ibi habentur plura. Quamvis autem † olim lupanaria permiſſa fuerint, *l.ancillarum 27.in fin.ff.de petit.hered.* hodie ta-
190 men in Republica † Chriſtiana, ut ipſa lupanaria, ſic quoq; vectigalia ex his, tanquam mandato DEI è diametro contraria, impura, deteſtabilia, execranda ac minimè toleranda ſunt, Deuteron. *23.verſ.17.& ſeq.l.ne quis.7.C.de ſpectacul.lib.11.Novell.14.* Martin. Azpilcueta *manual.confeſſ.cap.17.* Waremund. *d.loc.n.39.* Niſi in Venereos, libidiniq; nefandæ deditos, utpote ad compeſcendas libidines comparata retorquerentur, quo caſu licita
191 redderentur, Waremund. *d.loc.n.41.* Piraticum † item vectigal, quod principes à piratis exigunt, iiſq; licentiam prædandi in mari concedunt, Waremund. *de ſubſid.cap.5.n.10.* Boter. *in re-*
192 *lat.univerſ.part.2.lib.1.pag.16.* Item Chryſargyron † Græcis uſi-

tatum,

ratum, per quod quilibet mendicus, quæcunq; meretrix, quævis repudiata, quivis servus & libertus, ærario aliquid pendebant, atq; etiam de mulo, de fimo, jumentis & canibus in urbe & rure degentibus exigebatur, Petr. Gregor. *lib.3. de Republ.cap.5.n.9.* Et vectigal † ἠλιθιοσύνων apud Alexandrinos dictum, quod Astrologi solvebant, sic nominatũ à stultitia, quæstus enim dicebatur ex ingeniosa stultitia, & Astrologos non nisi stulti & temerarii homines consulebant, Paul. Merula *part.1.Cosmogr.ph.lib.2.cap.16.* Döring. *in bibliotheca ? Ctorum. verb. ærarium.n.223.* Tale est etiam † Judæorum & fœneratorum vectigal, quod ob licentiam fœnerandi persolvunt: item quod ab iis, † qui sobole aucti sunt, præstatur, vulgò, Geburtsgeld item Taufgeld cujusmodi olim Hippias Atheniensis præcepisse fertur, Camerar. *lib.2.Oeconom.pag.23.* item manus mortua, † ubi lege Leodiensium unusquisq; mortuus ab Episcopi subjectione pignore jussus redimi, Todtenzoll/Petr. Gregor. *lib.3.de Republ.cap.4.n.5.* Ad hunc quoq; ordinem refertur † Vicesima, quam manumisse apud Romanos ex fortunis suis solvebant, Liv. *lib.2.* Halicarnass. *lib.5.* Bodin *lib.6. de Republ.cap.2. in fin.* & quod † sponsus & sponsa novi solvunt, Waremund. ab Ehrenberg *de subsid.cap.6.n.14.* vectigal item † pœnale cœlibatus, Plato *lib.6.de Legibus*, quod rectè sublatum *l.qui iure. 1. C. de infirmand. pœn.cœlibat.* Lather. *de censu. lib.3. cap.3. num.48. & seqq.* & quod pro maculis † faciei, vitiisq; scabiei & calvitiei solvendum, Waremund. *d. loc. cap.4. num.60.* & illud, ubi crimen † ultimo supplicio dignum pecunia expiatur, quando item pecunia † hereditaria, Erbgeld/viduarum & pupillorum, ab avaris magistratibus exiguo pretio redimitur, Bornit. *lib.8.de ærario.cap.1.* & allegati à Duringio. *d.loc.n.224.& 225.*

193
194
195
196
197
198
199
200
201
202

Rebus, quando nimirum futilibus & inanibus rebus munera imponuntur, † Urinæ puta, Dio *in Vespasiano*, Clapmar. *lib.2. arcanor. Rerumpubl.cap.24.* Bornit. *d.loc.cap.2.* Umbræ † & æri, ut ex Plinio & Cedreno probat Cujac. *lib.10. Obs.7.* Petrus Heig. *part.1.quæst.17.n.12. & part.2.quæst.40.n.155.* Clapmar. *lib.5. arcan. c.14.* neq; hoc mirum, cum Romani voluptatem & amœnitatem libenter emerint, & in iis usumfructum constituerint,

203
204

 l.unnis-

l. numismatum. 28. l. statuæ. 41. ff. de usufruct. Waremund. *d. cap. 4. n.*
205 *49. & seqq.* Nivi venditæ † & glaciei, quod in Hungaria & similibus calidis locis, ad refrigeranda vina fieri solet, Æneas Sylvius *de Curial. miseriis. cap. 9. in medio.* Parlador. *lib. 1. rer. quotidian. cap. 3. §. 2. n. 14.* Waremund. *d. loc. n 63.* & elementis omnibus, Conrad. Celtis *d. lib. 2. Amor. Eleg. 9.* ubi, ut supra,

Inde suis miseris nova vectigalia scribunt,
Pensantes censu cuncta elementa suo.
Hi cœlo: & nitidum possent si prendere solem,
A censu liber non foret ille suo.

206 Tegulis † ædificiorum singulis, Dio *lib. 46.* Bornit. *lib. 9. de erario cap. 3.* Waremund. *d. loc. n. 59.* Turneb. *lib. 29. Adverʃ. cap. 20. circa fin.*
207 Singulis † fenestris, quale olim in Lotharingia, Waremund. *d. loc. num. 59.* & in Silesia à quodam Episcopo fuit impositum, Bornit. *d. loc. cap. 2.* & centum aliis rebus & modis, Döring. *in bibliothec. JCtorum tom. 1. verb. ærarium. n. 226. & seqq.*

Extraordinaria munera tempore belli honesta consistunt vel in pecuniæ erogatione, vel in annonæ præstatione. In pecuniæ erogatione: dum vel à loci magistratibus, vel à militibus ipsis, ex improviso, pecunia exigitur. A magistratibus, dum ad præcavenda majora mala, & avertendam patriæ ruinam interdum summam aliquam pecuniæ colligunt, & militibus eorumq; colonellis exsolvunt: ubi magis Justitiam & fi-
208 dem publicam quam privati colere, debent, † & magis ab illicitis abstinere quam alii, ut notat Bartol. *in l. Imperatores. 22. ff. de hered. instituend.* Enenckel. *lib. 3. de privileg. cap. 8. n. 28.* nec plus (quod tamen hodie ubi omnes omnibus vitiis, avaritiæ præprimis, dediti, non observatur) quam necessitas exposcit, exi-
209 gere debent, secus enim si faciunt, † & si vel genii vel gulæ suæ causa plus poscunt, vel Civiliter vel criminaliter puniendi sunt: Civiliter, si nullam potestatem habent & exigunt, in quadruplum, *l. peræquatores. 6. C. de censib. lib. 11.* si verò exigendi potestatem habent, & violenter extorquent, itidem in quadru-
210 plum, *d. l. peræquatores. 6.* sin absq; violentia † in duplum, *l. locatio. 9. §. quod illicite 5. ff de publican. & vectigal. l. placet. 8. C. de excus.*
211 *mun. lib. 10.* Criminaliter, si non habent potestatem, † puniuntur combustione, *l. universæ. 9. C. ubi causa fiscal.* si habent, & conti-

continuant † exactiones, puniuntur crimine legis Juliæ pecu- 212
latus, *l. sacrileg. 1. 6. ff. ad L. Jul. peculat.* removentur † ab officio, 213
nec non crimine falsi & capite puniuntur, *l. quicquid. un. in fin. C. de superexaction. lib. 10.* Bald. *in l. ducenarii. 1. C. de exactor. tribut. lib. 10* Alber. de Rosat. *de munerib. n. 98.* si non continuant, puniuntur
extra ordinem, & pro † arbitrio judicis, *d. l. locatio. 9. §. quod illi-* 214
citè. 5. ff. de publican. & vectigal. Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. §. 1. n. 42.* Thomat. *de collect. § retenta. n. 26.* & quidem † ubiq; à quo- 215
cunq; judice, *l. fin. C. ubi quis de curial.* Alber. *d. loc.* Debent autē
proportionaliter procedere, † & onera pro viribus patrimo- 216
niorum imponere, *l. neq; stipendium 13 ff. de impens. in res dot. fact. l. 7. §. 2. l. 27. § 3. ff. de usufr. l. omnes. 12. C. de operib. public. l. 1. C. de mun. patrimon. lib. 10.* Bartol. *in l. 1. C. de mulierib. lib. 10.* Thomat. *d. loc. §. ne scienter. n. 14.* Gail. *de arrestis. cap. 1. n. 19.* Tileman. de Benign. *syntagm. 3. decad. 3. vot. 9. n. 31.* Cravett. *Cons. 872. n. 11.* Natt *Cons. 157. n 5. & Cons. 183. n. 1. & 2.* Petr. *de potest. princ. cap. 4. per tot.* nec alium † 217
pro alio gravare, *l. forma. ff. de censib. l. prætor ait. 2. §. si quis. 10. ff. ne quid in loc. public. l. omnes. 5. C. de annon. & trib. lib. 10. l. actores. 4. C. de exactor. tribut. lib. 10. l. fundos. 10. C. de fund. patrimon. l. ult. C. de ann. & tribut. l. 1. & 1. 1. C. de censib. & censitor. l. un. C. ut null. ex vican. lib. 11. Nov. 52. cap. 1.* Festas. *de æstim. part. 1. n. 2.* Wesenbec. *Cons. 215. n 58. volum. 5.* naturali siquidem æquitati contrarium est, alium pro alienis molestari debitis, *l. semel. 2. C. de apoch. public. lib. 10.* Bart. *in l. munerum. 18. §. mixta. 26. ff. de mun. & honor.* Festas. *de æsti-*
mo & collect. part. 2. cap. 4. n 9. & si quos, † ut non rarò vel ex af- 218
finitate, vel quà alià amicitià fieri consuevit, eximant, ipsimet pro exemtis teneantur, *l. lex vectigali. 31. ff. de pignor. & hypothec. l. traditio. 20. §. quotiens. 1. ff. de acquir. rer. domin.* Thomat. *d. loc. n. 14.* R. A. de Anno 1548. §. Ob aber der so außgezogen wird/ dem außziehendem Stand/cum onere/oder sine onere/zustehen solle/ haben wir vns mit Chur Fürsten/ Fürsten vnd gemeinen Ständen/ ꝛc. entschlossen/ wo sich die außziehende oder außgezogene Ständ/ der außziehenden Anschläg halben/ ohne rechtlich Erkentnuß nicht vergleichen könten/ das alsodann die außgezogene/ so in das Reichs Anschläge begriffen sein vnd befunden werden/ auch ihre Anschläg/ im fall der Nothdurfft jederzeit entrichtet worden/ deren erlegung

vnd Leistung das Reich im Inhaber ist/ dem gewinnenden [illegible]
dem beschwerden zu wachsen / auch derselb solchen Anschlag [illegible]
den außgezogenen zuentrichten vnd zu vertretten schuldig seyn [illegible]
R. A. de anno 1555. §. Damit auch ferner. Reinkingk. *de reg-*
gim. secul. & Ecclesi. lib. 1. class. 2. cap. 8. num. 69. & seqq. & præ-
219 terea, † si sordes pateant officio privantur, & decem libris auri
220 puniuntur, Alberic. *d. loc. num. 99.* nec divites † relevant me-
diocres, *d. l. un. C. ut null. ex vican. lib. 11.* Festas. *d. loc. part.* [illegible]
cap. 4. num. 9. Antibol. *de Munerib. part. 3. §. 2. n. 46.* Ego *Consil.* [illegible]
221 *20. volum. 1. & Cons. 60. n. 79. volum. 2.* Neq; † in casibus necessita-
tis privilegia quicquam juvant, *l. quoties. 1. ubi* Bart. *n. 1.* [illegible]
& Cujac. *in not. C. ut nem. liceat in coemt. spec. lib. 10.* R. A. zu Speyer
de anno 1544. §. Das auch solche Hülff. §. vnd insonderheit [illegible]
auch. & §. vnd nemblich sollen/ Thomatus *§. pauperes. n. 34.* Tira-
quell. *de Nobilit. cap. 20. num. 169.* Mynsing. *cent. 1. decad. 7. Cons.* [illegible]
n. 45. & seq. & respons. 1. n. 9. 10. & 14. decad. 15. part. 2. Caspar. Anton.
Tessaur. *decis. 93. num. 4.* Græven. *lib. 2. pract. conclus. 2. consider.* [illegible]
tot. Tileman. de Benignis. *Syntagm. 2. decad. 1. vot. 5. n. 8 &* [illegible] *n.*
43. Wehner. *in pract. Obs.* verb. Schatzung. *§. an vero vi suprema.*
quinimò ipse Pontifex Ecclesia, *c. pervenit, c. non minus.* [illegible]
sus. de immunit. Eccles. Joseph. de Sese *decis. 7. num. 3. & seq.* [illegible]
decis. 129. num. 3. & 4. Imperator, gloss. *in Rubr. C. de excus. muner.*
Thoming. *decis. 55. n. 22. & 23.* Modestin. Pistor. *Cons.* [illegible]
venstrunck. *Consil. solvago de contribut. n. 99. & seq.* adeo [illegible]
privilegiati sine discrimine, R. A. zu Speyer de anno 1544.
§. vnd zu diesem. de anno 1544. §. vnd zu diesem. & de anno
1551. §. Solche der Ständen. ibi: Geistlich vnd Weltlich [illegible]
vnd nicht exemt/ gefreyhet vnd nicht gefreyhet. & de anno [illegible]
§. Dieweil nun diese bemeldte. ibi: sie seyen exemt oder nit exemt
222 gefreyhet oder nicht gefreyhet/ & ipsi quoq; à collectis † [illegible]
munes vasalli contribuere tenentur, R. A. zu Speyer de anno
1544. §. Damit nun solche Ordnung. ibi: sie seyen Lehen oder [illegible]
gen. Clarus *§. feudum. quæst. 29. n. 2.* Rosenthal. *de feud. cap.* [illegible]
clus. 78. n. 2. Heig. *part. 1. quæst. 18. n. 16.* Cothman. *Cons.* [illegible]
1. Knichen. *de Vestitur. pact. part. 2. c. 5. n. 26.* Bocer. *de collect.* [illegible]
12. Reinkingk. *d. loc. n. 71. 72. & seq.*

A mili-

A militibus ipsis: dum vel in transitu, Futter vnd mahl/ Rovenstrunck *d.loc.n.172.* vel etiam † ad certum tempus datâ 223
hospitatione, sub prætextu non exsolutorum stipendiorum, unde & omnis dissolutio & inobedientia, Veget. *lib.3. de re milit. cap.9.* Petr. Gregor. *lib.11. de Republ. cap.5. n.4.* R.A. zu Speyer de anno 1542. §. vnd so alles Kriegsvolck. ultra necessarium victũ, etiam amictum, & alias infaustas hospitalitatis præbitiones, als Tafel/Küchen/Vortheill vnd discretiongeld/ vnd andere Zustewer/ imò & quandoq; scorta & alia, contra Imperialia rescripta poscunt non solùm, sed etiam extorquent, *l. hoc prospectum. 6. ubi* Cujac. *C. de metat. & Epidemet. lib.12.* Ferdinandus III. in der Soldaten Ordinantz sub dato Regenspurg 29. Novembr. 1640. §. Als erstlichen soll keiner. & §. denen Commendanten vnd andern hohen vnd nidern Officirern. Petr. Gregor. *d.loc.n.12.* & sæpe plus† 224
damni amicis & fœderatis dant, quam hostis aut immanissimus Turca aut Scytha dare posset, Nevizan. *lib.4. Sylva nuptial. n. 140.* Hering *de fidejussor. cap.7. n.162.* talibusq; extorsionibus miseros subditos, quamvis præter constituta, in allegata Ferdinandæa ordinatione, alimenta & servitia nihil debeatur, ad restim compellunt. Et certè, si ab interitu vindicanda Germania, refrenanda primùm erit petulantia militum, ad reprimendas tales rapinas & direptiones, quæ nostris, proh dolor! temporibus multorum luxu ita frequentantur, & tanta impunitate fiunt, ut hodierna militia, quæ Romanis † temperantiæ, prudẽ- 225
tiæ & fortitudinis schola fuit, nunc latrocinandi ars esse non videatur, sed verè sit & habeatur, Bodin. *lib.5. de Republ. cap.5. fol. 902.* R.A. de anno 1570. tit. von Reuterbestallung. §. vnd dieweil. 43. & tantum † à veteri disciplina absit, quantum distat à vitio 226
virtus: Petr. Ærod. *lib.2. decret. tit. de re militar. §.42.* Milites siquidem † nostri temporis vano militiæ nomine, immania tantum 227
lucra sectantur, & flagitia tantum hominum, & maculæ atq; vibices generosi Martis existunt, *l. per Illyricum. 9. in fin. C. de cohortal. principib. cornicul. ac primipil. lib.12.* adeò ut verum sit, quod Jovian. Pontan. *lib.2. Amor. fol.3304.* de ipsis scribit, Hering. *d.loc.*

Militiæ quondam partes ac Jura fuerunt,
Tutari patriæ dulcia tecta suæ:

A sociis arcere minas, pepulisse Tyrannos,
Hostis & incursus continuisse vagos.
228 *At nunc † quid bello petitur nisi præda? nec hostem,*
Sed socium vitâ est exspoliâsse decus.

Reinkingk. *d. loc. lib. 2. class. 3. cap. 5. n. 9. & seqq.* Petrus de Andlo *lib. 2. de Rom. Imper. cap. 13. §. & hujusmodi milites.* Lips. *lib. 5. de Milit. Roman. dialog. 20. & lib. 5. Politic. cap. 8.* Johann. Vaudus *lib. 1. Var. quæst. 55.*

229 Deinde, etiam omissis inutilibus de sessionis † prærogativa & aliarum rerum quæstionibus, seria de pace recuperanda instituenda tractatio: neq; utilitas Imperii & bonum publicum privatis conventionibus, localiq; discordia impediri debet, *§ fin. ubi* Wesenbec. *n. 9. Inst. de his qui sunt sui vel alieni Jur. l. 2. ff. eod. l. 1. ubi* Dd. *ff. solut. matrimon. l. qua actione. §. Labeo. ff. pro soc. l. 1. § si quis rivos. ubi* glos. *verb. securitatis. &* Castr. *n. 2. ff. de oper. nov. nunc. c. Sei. n. 7. quæst. 1. c. bona. de postul. prælat.* Roland. à Valle *Cons. 86. n. 63. vol. 1.* Bursat. *Cons. 409. n. 3.* Gravet. *Cons. 835. num. 10* Nicol. Everhard. jun. *Cons. 33. n. 7. vol. 2.* Oldendorp. *Cons. Marpurg. 2. n. 5.*
230 *vol. 2.* Gœdd. *Cons. 17. num. 23. vol. m. 4.* decor † enim & gloria Sacrosancti Romani Imperii, & honor Cæsareus, & Reipubl. grata compendia Illustrium principum voluntate concordi foventur, Carolus IV. in Aur. Bull. *cap. 3. in princ.* quemadmodũ è contra leves ab initio causæ Reip. nisi citò subveniatur, mutationes & factionibus & discordiâ solent afferre, Petr. Greg. *lib. 23. de Republ. cap. 1. n. 3. in fin.* Arum. *ad Aur. Bull. discurs. 4. thes. 1. circa fin. & discurs. de sessionis prærogativa, circa med.* pulchrè hanc in rem ad Electores & cæteros Ordines in Comitiis Ratispo-
231 nensibus Anno 1594. congregatos scripsit † Hieronymus Avennatus:

O proceres, proceres, dum qua quis sede sedere
Debeat, inter vos rixa miscentur & ira:
Ne vestras sedes, & ne charissima quæq;
Eripiat vobis crudelis Turca, cavete.
Illum etenim semper discordia vestra potentem
Fecit, & illius victricia reddidit arma.
Ponite jam, quid cessatis? rogo, ponite vanos
Invidiæ morsus, odia & mala iurgia, tempus

Inq;

Inq; aliud magis appositum disserte querelas:
Publica ne pereant privatos propter honores
Commoda, quam Turca rabioso milite, tristi
Pannoniæ incumbant animis perpendite justis,
Et tempestivum votis communibus, uno
Ac studio, auxilium miseræ decernite, pulsa
Ferte mora constanter opem, cum proxima flammis
Est correpta domus, paries vicinior ignes
Difficile effugiet, citò ni restrinxeris illos.

Cui paria succinit Conradus Celtis in sua Norimberga. *cap. 7.* & Johannis Samoscii scomma, Germanos in suis Comitiis ferè nihil aliud agere, quam sessionibus digladiari, referens. Herman. Kirchner. *lib. 2. de legat. cap. 5. n. 78. & seq.* Lad. *Consult. de principatu inter provinc. Europæ. Orat. contra German. fol. 1042. editionis tertiæ.*

In annonæ † præstatione: dum vel transeuntibus militibus cibus & potus præstatur, vel etiam ad averruncadas alias discommoditates aliò mittitur, aut certa etiam pecuniæ summa pro tali annona exsolvitur, *l. si pendentes 27. §. si quid 3. ibi: & quod ob transitum exercitus confertur ex fructibus. ff. de usufr. & quemadm.* Hostiens. *in summ. de immun. Eccles.* Speculat. *tit. de feud. §. quoniam. vers. & nota quod vasalli. n. 67.* Johann. Andr. Reynaut. *in c. imperialem. §. firmiter. n. 41. de prohib. feud. alienat. per Frideric.* Joh. Blanck. *in summa feud. lib. 2. cap. 1. n. 34.* Chassan. *in Consuetud. Burgund. Rubr. 1. §. 4. in princ. n. 8. vers. item tenetur.* Bursat. *Cons. 16. n. 17. 20. & seq. vol 1.* quibus omnibus in casibus, cum talis collecta ortum habeat à defensione & conservatione patriæ, uniformiter tam clerici quam laici omnes naturaliter tenentur, *l. veluti. 2. ff. de Just. & Jur. l. sicuti. 1. §. & generaliter. 15. ff. de ventr. in possess. mitt. l. fin. C. de cursu publ.* Thomat. *de collect. §. subucuunt. n. 5.* Petr. de Ubaldis *de collect. n. 60.* Rulant. *de Commiss. part 4. lib. 2. cap. 6. n. 40.* Rovenstrunck *Cons. de contribut. n. 98 & seqq.* ibiq; Marpurgens. *n. 70. & seqq.* Ubi tamen observandum est, ut, si, urgente tali necessitate, ex improviso, *l. in honoribus. 8. §. qui muneris. 3. ff. de vacat. & excus. munier.* Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. §. 3. n. 21.* annona colligenda, aut *tributum* indicendum, id proportionaliter, & pa- 232

rata

rata pecunia, & justo pretio, sine damno & dilatione, prius præstito, à subditis petendum, certusq; modus in exigendo observandus, & is † quoq; ex facultate subditorum æstimandus,
233 servandus, & is † quoq; ex facultate subditorum æstimandus, *l. ultra modum, 4. C. quemadm. civil. mun. indic. lib. 10. l. per Bythiniam.*
234 *2. C. de immun. nem. conced. lib. 10.* & secundum † facultates rerum, Chassan. *in Consuet. Burgund. Rubr. 1. de Justice. verb. indire. num. 9. & verb. sur les hommes. n. 45. & 46.* Cravet. *Cons. 195. n. 7. & seqq.* & pro
235 viribus † singulorum, *l. fin. C. de præd. decur. sine decret. non alienand. lib. 10. l. omnes. 7. C. de operib. public.* Thomat. *d. loc. princ. n. 6. & 10.* Cravet. *d. loc. n. 6.* Rovenstrunck. *d. loc. n. 61.* Johann. Matth. *de contribut. cap 9. n. 12. & 285.* nemo verò cogendus, ut vendat omne id,
236 † quod sui usus gratia comparavit, sed superflua tantum, & quibus commodè carere potest, quandoquidem satis impium esset, suis quemq; defraudari, eaq; in alios transferri, præside, qui legem violarit, violarive concesserit, centum libris auri multando, & dignitate propria, cinguloq; spoliando, *l. civitatũ. 2. vers. nullus vero cogatur. vers. quod si nihil fisco. & vers. at si necessitas. ibiq;* Cujac. ubi etiam lib. 58. βασιλικῶν adducit. *C. ut nemini liceat in coemt. spec. l. b. 10. l. civilia, 1. C. de mun. patrim. lib. 10. l. un. in fin. C. de superexaction lib. 10.* Alberic. de Rosate *de Mun. & honor. n. 99.* Nos *Cons. 48. n. 90. volum. 2.* Quod si verò ulterior instet necessitas, nemo se communibus subtrahet oneribus, quin liberali animo potius, & voluntate promtâ, absq; solutione etiam certi pretii, pro facultatibus suis aliquid conferat, modò tamen magistra-
237 tus † non præposterè & violenter, prout hactenus fieri consuevit, sed placidè & paternè procedat, *c. cum apostolus 6. §. prohibemus. de cens. exact.* Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 44. n. 6. & seq.* Zorer. *quæst. 11. n. 812.* Johann. Matth. *d. loc. cap. 7. n. 32. & seqq.* nec miseris subditis, quibus aliàs præter vitam, parum, vel etiam nihil superest, extremum spiritum planè intercludat: Boni siquidem
238 † pastoris est, quod ad Æmilium Rectum Ægypti præfectum, Tiberius Imperator dixit, tondere pecus, non deglubere, Sueton. *in Tiberio. cap. 13.* Dio. & quidem non solum haud excoriandæ sunt oves, sed nec cutis ipsis est offendenda: che non solo non lo scorticassero, ma che ponto non intaccassero loro la pelle, Boccalin. *2. ragg. 6. fol. 29.* &, cum Alexandro Magno,
239 odio † olitorem, qui radicitus olera exscindit, Maxim. Tyrius *serm.*

serm. Philos. 13. καὶ κακουργεῖν μετὰ, τὴν ἐκ ῥιζῶν ἐκτίμησιν τὰ λάχανα. Petrus Gregor. Tholos. *lib.3. de Republ. cap.9. n.15.* Gail. *lib. 1. de public. pac. cap.2. n.21.* Bocer. *de collect. cap. 1. n.16.* Et si ex arboribus fructus ferre velimus, non eæ sunt vastandæ: exscindenda, † non evellenda est sylva, Besold. *de arar. public. cap.4. n.1. & 12. in princ.* 240
Quotusquisq; autem magistratus oppidanus hodie cingulum non amitteret, & dignitate sua officioq; non dignè privaretur, cum videamus omnes sine ratione & respectu personarum & facultatum turpiter procedere, & vel in levissimo prætensæ necessitatis casu, miseris subditis, & aliis vicinis rebus suis in oppidis salutem quærentibus, non solùm de necessario † & ad victum seposito frumento, quantum libet demere, & aliquot vicibus repetitas collectas etiam capitationis præter fas, jus & æquum, imponere? gloss. *in l.un. C. de mulier. & in quo loc. lib. 10. l. Titia. 34. §. qui invita. 5. ff. de legat. 2.* Freder. de Senis *Cons. 111. n.8.* Natta *Cons. 160. n.34. & Cons. 447 n.14.* Menoch. *Cons. 75. n.9. vol.1.* cum tamen id, † quod semel decimatum est, amplius decimari non debeat, *c. fin. de decimis.* & , nisi extrema necessitas id fieri postulet, nemo defensionem atq; conservationem Reip. amplius quam semel suscipere cogatur, Paulus *in l. æstimationem. 16. §. fin. ff. de mun. & honor.* Gœdd. *Cons. Marp. 16. n.348. & seqq. vol. 4.* Cui malo tamen, & ne in pernitiosam consequentiam trahatur, exindeq; Jus formetur, Gœdd. *d. loc. n.152.* forenses † & privilegiati, atq; à talibus & aliis collectis immunes homines, legitima protestatione maturè & tempestivè occurrere, & ad superiorem desuper appellare debent, Alex. *Cons. 136. n.12. lib.2.* Coth. *Cons. 11. n.178. vol.1.* Gylm. *tom.2. Symphor. part.2. tit.6. vot.7. n.50.* sec enim si faciunt, & si collectas sine protestatione solvunt, sua privilegia amittunt. Unde quamprimum nomen suum libro solventium collectas inseri quis comperit, appellare necesse habet, † nisi pernitiosâ taciturnitate sibimetipsi præjudicare velit, *l. veteram. 1. C. de his qui sponte mun. publ. sub. lib. 10.* Alexand. *d. Cons. 136. n.12. lib.2. teste* Maranta *de appellat. n.325.* Anton. Gabriel. Roman. *comm. conclus. 6. de immunit. conclus. 1.* Besold. *de Appellat. cap.7. n.12. circa* Taciturnitas † quippe, juxta Ciceron. de Invention. imitatur confessionem, & facit amitti Jus tacentis,

241 242 243 244 245

*l.cum ostendimus.4.§.fin.ff.de fidejussor.tut.l.in sponsalibus.7.l.sed quæ patris.12 ff.de sponsal.*Cothman. *Cons.11.n.10.& seq.vol.1.* Johann. Matth.*de contribut.cap.4.n.27.* & in terminis plenius, *cap.6.n.23. in fin.& n.24.*

246 Sordida † extraordinaria munera tam Pacis quam belli tempore eadem, & unius esse generis diximus,*l.illud.32.ff. ad L. Aquil.*Everhard.*loc.ab ident.rat.* Marpurgenses *sæpe allegato Consilio fol.vago de contribut.n.143.* Utraq; autem, respectu tamen patrimoniorum,consistunt vel in labore personarum,vel jumentorum,*l.ult.§.patrimoniorum.21.ff.de mun.& honor.* Personarum,

247 † dum transeuntibus militibus vel per se, vel per alios viam monstrare coguntur, & eà ratione, non malè Alciatus,qui Angaros, vocem Persicam, & nuncium significare,exindeq; Græcos angarias deduxisse, angarosq; bajulos & onera subeuntes appellâsse scripsit cum gloss *in l.neminem.n.2.C.de SS.Eccles.* Suida. Johann.Matth. *d.loc.cap.3.n.197.*Regner.Sixtin. *lib. 2. de Re-*

248 *gal.cap.13.n.4.* Jumentorum, † dum ob negotium aliquod, cui celeriter, necessitate ita urgente, vehendis oneribus providendum est, transvectione scilicet armorum, bellicorumq; instrumentorum, annonæ item & aliarum rerum, angariæ & parangariæ, Johan.Philip.Monspel.*Cons.39.n.1.*Knichen.*in En-*

249 *cycloped.cap.11.n.6.*sub quorum † appellatione non solum equorum & aliorum jumentorum, sed & plaustrorum, naviumq; præstationes continentur,*l.pen.ff. de veteran.* Cujac. *in l. ult. C. de fabricens.lib.11.*Hotom.& Borcholt.*in c.un.n.84.quæ sint regal.* Ferrar.*lib.5.de feud.cap.7.vers.sunt & alia munera.*Rosenthal. *de feud. cap.5.conclus.70.n.3.* exigantur, *d.l.ult.C.de fabricens.l.comparationi.1.C.de quib.mun.vel præst.nem.lic.se excus.lib.10.junctâ l.maximarum.12.C.de excus.mun.lib.10.*Petr.Gregor. *lib. 11. de Republ. cap.5 n. 10.*

250 Sixtin.*d loc.n.11.& seqq.* Patrimonialia † autem hæc munera & realia,*l.ult.§ patrimoniorum.21.ff.de mun.& honor.l. hac nostra. 2. C.de præpos.sacri cubic.lib.12.*Guil.de Cun.*de Munerib.n. 30. & seq.* Cujac.*in d.l.comparationi.1.*Wesenbec *in Parat. n.3 ff. de mun.& honor.*Gothofred.*in l.sunt munera.11.lit.O.ff.de vac. & excus. mun.* Borcholt.*d.loc.n.84.*Schoner.*lib.1.disp.feud.4 th.123.* & quidem, utcumq; Remig.de Gonni *de charitat.subsid.quæst. 59.n. 2.* aliud sentiat, cum non nisi tempore necessitatis exigantur,*l fin.C.de*

his

his quæ ex public. cellat. l. placet. 5. C. de SS. Eccles. l. obsistere. 10. C. de annon. & tribut. lib 10. c. adversus. de immunit. Eccles. Marpurgens. *dict. Cons. n 71. & seqq.* extraordinaria † & sordida, *d. l. hac nostra. 2. C. de præpos. sacri cubic. lib. 10. d. l. maximarum. 12. C. de excusat. mun. lib. 10.* Regner. *d. lib 2. de Regal. cap. 13. n. 40.* & tempore expeditionis † Cæsareæ & necessitatis, ab omnibus indifferenter, sic, ut nec Ecclesia, † nec domus regia, nec forensis excusationem habeat. *d. l. fin §. patrimoniorum. 21. & § pen. ff. de mun. & honor. l. multi naves. 1. C. de navib. non excusand. lib. 11. l. nullus. 2. C. de curs. public. & angar. & parang. lib. 12. l. cum adfelicissimam. 2. C. de quib. mun. lib. 10. Constit. Frideric. 2 de statut. & Consuetud. §. item nulla. & inde desumta Auth. item nulla. C. de Episcop. & cleric. l. omnis. 2. §. ad parangariam 3. C. eod.* Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 45. n. 2.* nec quis cujuslibet † ordinis & dignitatis, ætatis aut privilegii, militiæve intuitu, immunis exeat, præstanda esse apparet sufficienter, præter jam adducta, etiam ex *l ab his oneribus. 10. & d. l. sunt munera. 11. ff. de vacat. & excus. mun. d l. fin. §. patrimoniorum. 21. l. munera. 2. l. neq; tempore. 5. C. de quib. mun lib. 10. l. nullus 2. C. de curs. public. lib. 12.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 13. n. 22. & seqq.* Licet enim aliàs Ecclesia, † & alia pia loca, personæq; Ecclesiasticæ, *d. l omnis. 2. §. ad parangariam. 3. C. de Episcop. & cleric. cum similibus,* silentiarii † item & decuriones, *l. hac nostra. 2. C. de præpos. sacri cubicul. lib. 12.* & cubicularii † sacri cubilis, *l. decurionib. 3. C. de siend. & dec. lib. 12.* nec non † cubicularii sacri palatii & excubicularii, *l. maximarum. 12. C. de excus. mun. lib. 10. d. l. hac nostra. 2.* & † milites, *l. ult. §. sive autem personalium. 29 ff. de muner. & honor. l. ab his. 10 §. angariarum. 2 ff. de vac. & excusat. mun.* & † Doctores, *l. medicos. 6. & l. ult. C. de profess. & med. lib. 10. d. l. ab his 10 §. angariarum. 2. ff. de vacat. & excus. muner.* Petrus Poncet *de Jure Municipali. dist. 14. & dist. 51. §. Doctores legũ.* No. *Cons. 48. n. 5. 8. & 57. & seqq. & Cons. 60. n. 44. & 61. volum. 2.* & multi † alii à talibus muneribus immunitatem habeant, *d. l. medicos. 6. & ibi* Dd. communiter omnes. *d. l. maximarum. 12.* Lucas de Penna *in l. mulieres 13. C. de dignitat. lib. 12.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 72. n. 2.* Id tamen omnimodo fallit, quando angariæ & parangariæ † vel ad supremi principis, quod diximus, expeditionem, *l. nemini. 11. C. de quib mun. vel præstat. nem. se liceat. lib. 10. l. nullus. 2. C. de curs. public. lib. 12. l. jubemus. 10. C. de SS. Eccles.*

Margin: 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262

263 vel ad publicæ † annonæ transvectionem, *l. ult. C. de navib. non*
264 *excusand. lib. 11.* vel ad instructionem † & restaurationem pontium & viarum, *l. ad instructionem. 7. C. de SS. Eccles. l. absit. 4. C. de*
265 *privil. dom. Augustæ lib. 11.* portusve † & murorum, *l. ad portus. 7. C. de operib. public.* vel aliam aliquam magnam & inevitabilem
266 † imminentem publicam necessitatem exiguntur, *l. via. 4. ff. de veteran. l. multi. 1. & l. jubemus. 2. C. de navib. non excusand. lib. 11.* Regner. Sixtin. *d. loc. n. 26. 27. & seqq.* Dn. Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 248.*
267 *& seq.* vel vis etiam major, omnes † leges & bonas constitutiones silere jubens, imminet, Cicer. *pro Milone.* Roland. à Valle *Cons. 66. n. 61. volum. 1.* Cothman. *Cons. 13. n. 23. volum. 3.* Quibus
268 casibus tamen, si vel animalia vel plaustra † amissa, aut damnũ passa fuerint, sumtu & periculo totius universitatis, quæ ad hujusmodi onera arcam communem habet, *l. neq; societas. 1. §. quibus autem. 1. ff. quod cujusq; univers. nom.* non autem eorum, qui ad eadem selecti & compulsi, resarcienda sunt & veniunt,
269 æquissimum siquidem est, ut † omnium contributione sarciatur, quod pro omnibus datum est & factum, *l. lege Rhodia. 1. l. si laborante. 2. ibiq;* Bald. *ff. de L. Rhod. de jact.* Gail. *lib. 2. Obs. 22. n. 48. & seqq.* Bocer. *d. loc. n. 249.* Sixtin. *d. loc. n. 78.* Rövenstrunck *Consil. singul.* von Anlagen / Contributionen / Kriegssteuern / *n. 258. & seq.*

CAPUT IV.

De Muneribus Mixtis omnis generis.

Summaria.

1 *Munera mixta sunt vel Capitationis & patrimonii, & personarum respectu, vel Manualia & Rusticalia onera.*
2 *Capitationis onera sunt summè odiosa.*
3 *Et fiunt vel in capita hominum, quando pro unoquoq; capite aliquid solvitur.*
4 *Ubi nec servus nec ancillis parcitur.*
5 *Et ἐπικεφάλια*
6 *Capitis census, tributum & stipendium dicuntur.*
7 *Vel in jumenta.*
8 *Aratores non sunt impediendi.*
9 *Et contra facientes mandatis urgentur.*
10 *Si capitatio instituenda, ut odiosa, non est repetenda.*
11 *Necessitas non habet legem.*
12 *Divinam frangit reverentiam.*
13 *Et res DEO dicatas è sacrario tolli permittit.*
14 *Similium idem est judicium.*

15 *Capita-*

1 MUnera mixta † in σκιαγραφίᾳ & Proloquio hujus Operis duplicis generis fecimus: Unum, Capitationis partim, partim patrimonii, respectu personarum. Alterum, vel Manualium vel Ruricalium onerum. Illud quod spectat, ut
2 summè † odiosum & grave, summo quoq; studio fugiendum, nec, nisi extrema & inevitabili necessitate urgente, introducendum, *l. indictiones. 3. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Bald. *2. Feudor. 56.* Casaubon. Exercit. in Baron. *16. diatrib. 6. in fin.* Nos *supra cap.*
3 *2. n. 103.* & fit vel in † capita hominum quando nimirum capitatim & viritim singuli cives pro suis non solum sed & conjugum & liberorum ac servorum, Jul. Cæsar. *lib. 3. de bello Civili. post princ. fol. mihi 172.* capitibus aliquid, aureum puta, *l. un. C. de capitat. civ. censib. exim. lib. 11.* solvere jubentur, *l. cum antea. 10. C. de agri-*
4 *col. & censit. lib. 11.* ubi nec servis etiam, † nec ancillis quin de sua annua mercede aliquid contribuant, parcitur. R. A. zu Augspurg de año 1490. §. nemblich das allen. R. A. zu Speyer de anno 1542. §. vnd wiewol. R. A. zu Cöln de anno 1512. §. vnd damit der arme. R. A. zu Augspurg de anno 1518. §. vnd nemblich. Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 219.* Döring *in Bibliothec. JCtorum. tom. 1. verb. ærarium. n. 197. ubi in terminis.* Rovenstrunck. *d. loc. num. 36.* &
5 † ἐπικεφαλαία, Cicer. *lib. 5. Epistol. ad Atticum. 56.* Petr. Gregor. Tho-
6 los. *lib. 3. de Republ. cap. 5. n. 7.* & † capitis census, qui eruditissimo Grammatico Hesychio, εἶδος νομίσματος ἐπικεφάλαιον, vel νομίσματα ἐπικεφάλαια, Casaubon. *d. loc.* sive tributum & stipendium dicitur, Tertullian. *in Apologet.* Salicet, *in l. fin. C. sine censu vel reliqu. fund. compar. non poss.* Cujac. *in Rubr. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Mor-
7 la *in Empor. Juris. tit. ult. quæst. 7.* vel † in jumenta, *l. 2. C. de immunit. nem. conced.* Bocer. *de collect. cap. 7. n. 4.* cum, quod hodie valdè frequens, pro singulo equo florenus, pro bove aratorio,
8 † quamvis hi, ne cultura agrorum impediatur, non facilè detinendi aut executioni subiiciendi, *l. executores. 11. & Auth. agricultores. C. quæ res pign. oblig. non poss. l. 1. C. de collat. fund. patrim. l. 1. C.*
9 *de agricol. & censit. lib. 11.* unde contra impedientem † culturam agrorum & sationes mandata sine clausula obtineri possunt, Ordin. Camer. *part. 2.* atq; ita factum in causa Eisengrein/contra Speyer/Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 276. & seq.* videa-

tur

tur Döring. d. loc. verb. *Agricultura. n. 17.* & vacca, novem bacii, pro ove, capra &c. tres bacii solvuntur, Remig. de Gonnii *de charitat. subsid. quæst. 60. n. 6. & 7.* Antibol. *de Muner. part. 2. n. 5.* Thomat. *de collect. §. exactio. num. 11.* Knichen. *de Saxon. non provoc. Jure verb. Ducum. cap 5. n. 342.* Johann. Matth. *de contribut. cap. 3. n. 11. & 197.* ubi tamen notandum, quod si talis † capitatio instituenda, ea, ut odiosa, non repetenda, sed semel tantum usurpanda, Johann. de Platea *in l. indictiones. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Bald. *in l. etiam. n. 15. C. de execut. rei judic.* Petr. de Ubaldis *de collect. n. 35.* Cravet. *de antiqu. tempor. part. 4. §. materia singularitatis. n. 33. & Consf. 24. n. 7.* Roland. à Valle. *Consf. 1. n. 21. volum. 1.* Gail. *lib. 2 Obs 53. n. 3. 9. & 10.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 158.* contraq; eam quantum modò fieri potest, omnis interpretatio facienda, Panormit. *c. 2. col. 4. vers. prima conclusio. de immunit. Eccles.* Nicol. Festas. *de æstimo. part. 1. n. 11.* Cravet. *Consf. 111. n. 9.* Menoch. *Consf. 75. n. 1. & 2. volum. 1.* Gœdd. *Consf. Marpurg. 16. n. 355. volum. 4.* Nisi extrema itidem † necessitas, quæ, juxta Quintilianum, multùm contra Justitiam valet, legisq; dispositioni derogat, & legem non habet, sed sibiipsi lex est, *l. de pupillo. 5. §. si quis vivos. 11. cum seq. ff. de nov. oper. nunc. l. un.* ubi glossa, *verb. expedire. ff. de offic. proconsf. l. illicitas. 6. § præses 9. ff. de offic. præsid. l. item, quamvis. 10.* ubi gloss. *verb. necessitatem ff. commun. divid. l. ut gradatim. 11. §. quotiens. 2. ff. de mun. & honer.* & divinam † reverentiam frangit, *l. quæ propter. 162. ff. de Reg. Jur. l. omnes. 7. C. de feriis.* & res etiam † Deo dicatas è sacrario tolli non nefas esse judicat, aliud suadeat, Nebriss. *lib. 4. Rer. Hispan. cap 2. decad. 1.* Festas. *d. loc. n. 11.* Johann. Matth. *de contribut. cap. 6. n. 76. & seqq.* Prout autem hoc Capitationis onus improbatur, ita quoq; & alterum illud, quod patrimonio, respectu tamen personarum, imponitur, non facilè admittitur, cum eodem ferè pede ambo incedunt, & similium † idem sit judicium, *l. non possunt. 12 & l. nam ut ait. 13 ff. de Legib.* Bald. *in l. humanitatis. n. 14. C. de impub. & al. substit. c. inter cæteras. de rescript. c. 2. de translat. prælat. c. cum secundum. de præbend.* Cravet. *Consf. 47 n. 5. & Consf. 92. n. 9.* Wesenbec. *Consf. 4. n. 39. Consf. 9. n. 18. Consf. 32. n. 16 & Consf. 41. num. 83. volum. 1.* Gœdd. *Consf. Marpurg. 53. n. 21. volum. 4.* Nos *Consf 35. n 32. & seq. volum. 2.* & ut illud vel propter paupertatem personis tantū, ubi singulæ exiguum quid, einen Groschen oder Schilling puta, præsta-

Margin numbers: 10 (at "capitatio instituenda"), 11 (at "Nisi extrema itidem"), 12 (at "divinam reverentiam"), 13 (at "res etiam Deo"), 14 (at "similium idem sit judicium").

15 præstare tenentur, cum moderamine tamen † politicæ prudentiæ, Exod.*30.verſ.11.2.*Reg.*15.verſ.10. & fin.* imponitur, ita hoc quoq; perſonis indicitur, contemplatione tamen & reſpe-
16 ctu † ad patrimonium habito, *l.ult.in princ.& §.mixta.26.& §. hac omnia.28.ff.de mun.& honor.l.fin.in fin.C.de canon ſacrar. Largit. lib 10.*Bartol*Conſ.59* Bald.*2.Feud.56. quæ ſint regalia.* Antibol. *de Muner.part.princ.3.§.2.num.16.*Gail.*lib.2.Obſ.52 n.13.& Obſ.53.n.2.* Adolph.Knoblauch,*tom.4.Conſil German.Conſ.44.nu 4. & ſeqq.* Modeſtin.Piſtor.*Conſ.4.num.10.*Petr.Frider.*lib.2.de mandat. cap. 45.n.8.*Dn.Bocer.*de collectis.cap.7.n.10.* ſpectaturq; principaliter
17 † in hujus impoſitione ipſa res & patrimonium, *l.omnes.12.verb. pro viribus.C.de operib public.l ſancimus.6.ubi*gloſs.*C. de advoc. diverſ.judic.l.1.C.de mun.patrimon.lib.10 ibi: pro modo fortunarum.l indictiones.3.l.omnes.5 C.de annon.& trib.l fin.C.de naufrag.lib. 11.* Speculat.*tit.de rapt.§.1.verſ.ſed pone.*Gœden.*Conſ 34.n.1.*Gail. *de arreſt cap.1.n.19.*Tilemann.de Benignis*Syntagm 3.decad.3.vol.9.n.31.* Ita
18 tamen, ut qui † plus habet, plus ſolvat, qui minus habet, ad minus teneatur, *l forma.4.ff.de cenſib.l.fin.C.de immun. nem. conced. lib.10.*gloſs.*in l.1.C.de apoch.public.*Lucas de Penna *in l.fin.n.17.verſ. 3.C.de quib.mun.& in l.as quidem.2.n.1.C de annon.& tribut.*Bald.*in l.1.§.quod ſi nemo.ff.quod cujus.univerſ.nom.*Petr.de Ubald. *de collectis.n.12.*Cravet.*Conſ.872.n.11.*Natta *Conſ.157.n 5.& Conſ.183.n.1.& 2.*Petr.*de poteſt.princ.cap.4.per tot.*Marpurg.*Conſ.ſingul.de collect.n.3* Beſold,*Conſ.277.n.78.*Döring.*in Bibliothec. JCtorum.tom.1.lit.A. verb.ærarium.n.190.& ſeqq.*Garſias *de expenſis.cap 11.n 56.*Heig.*part.*
19 *1.quæſt.17.n 36.*infra *cap.7.n.29.* Obligatio verò † & vinculum ſolvendi, cum res per ſe id facere non poſſit, perſonam concernit.Bald.*in Auth.defuncto.verſ.modò quæro.C.ad SC. Tertull.* O-
20 bligatio † in perſonam dirigitur, licet cauſa finalis ſit res ipſa, Bald.*in l.un.n 33.C.de ſentent.quæ pro eo quod intereſt.* Materialiter
21 † igitur, quod & ſupra diximus, hoc munus eſt onus rerum, formaliter verò perſonarum ſubjectarum, Bald.*in l.propter.5. in fin.C.qui bon.ced poſſ.*Natta *Conſ.146 n.4.*Cephal.*Conſ.636.num.60.*
22 Cothman.*Conſ.3.n.269.& ſeqq.volum.4.* quia autem Materia † & forma conſtituunt unum totum, non ineptè dicitur mixtum, ut volunt, quos refert & ſequitur Natta *Conſ.149.n.4.*Gail *lib.2. Obſ.52.n.10.*Roſenthal *de feud.cap.5.concluſ.80.n 3.ibiq; in add.lit.b.*

Bocer.

Bocer.*d.loc.n.12.* Et non rarò, pro necessitate, *ut Dd. nostri loquuntur*, etiam † per fumantes, nach den Fewerstädten/ ceu in Italia 23
& Belgio fieri videmus, imponuntur, quando nimirum una familia, vel in una domo habitantes, pro uno fumante reputantur, Bart. *in l. si se non obtulit. 4. §. actor. 2. n. 3. ff. de re judic. l. per Bithyniam. 2. C. de immun. nem. conced. lib. 10.* Gail. *de arrestis. cap. 9. num. 19.* Coler. *de process. executiv. part. 2. cap. 3 n. 384.* Berlich. *part. 1. conclus. 52. n. 22.* Antib. *de Muner. part. princ. 3. §. 2. n. 47. & aliquot seqq.* Joh. Matth. *de contrib. c. 3 n. 1.* & vel florenum, vel quid aliud, quod tributum † focarium, & focorum nominatio rectè indigitatur, 24
solvere coguntur, *l. nec omissi. 15. l. parentes. 22. C. de liber. caus.* Knichen *de Saxon. non provoc. jur. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 345.* ex Cedreno Crusius *part. 2. annal. Suevicor. lib. 1. c. 5.* Joh. Magn. *lib. 21. c. 19.* Hoc verò quod concernit, & Manualia † quidem primò 25
munera, sunt ea operæ diurnæ quas subditi luce & per diem, *l. operæ. 1. ff. de oper. libert. l. in annos. 2 ff. de ann. legat.* id est, de mane usq; ad vesperam, donec lux est, glossa *in d. l. operæ. 1. & l. operas. 3. ff. de oper. libert.* Psalm. *104. vers. 23.* Wehner. *in pract. Observ.* verb. Dingdienst. *§. in textis. & §. sed quales.* suis præstare coguntur dominis, & sunt † vel Officiales, vel fabriles & artificiales, *l. si non* 26
sortem. 26. §. libertus. 12. ff. de cond. ict. indeb. Officiales † sunt, quæ in 27
officio personæ consistunt, & ad personam domini referuntur, ut: adesse, comitari, *l. ejus artificii. 16. §. tales. 1. l. quod nisi. 20. l. hæ demum 38. § si tamen. 1. ff. de oper. libert.* fabriles † sive artificiales sunt, 28
quæ ex artificio aliquo præstantur, ut: pingere, scribere, *l. legatis. 65. ff de legat. 3.* & has † quivis secundum artem suam, ut sartor 29
sartorias, sutor sutorias præstabit, Sichard. *in Rubric. n. 1; Cod. de bon. libertor.* Rustici autem ratione & contemplatione † fundorum 30
suorum, quos in vim beneficii à suis nobilibus recognoscunt, nec non & ipsi † Nobiles, si talia bona à rusticis 31
emant, *c. si tributum. 11. quæst. 1. c. tributa. 23. quæst. 8.* Natta *Cons. 460. num. 16.* Cravet *Cons. 642. num. 4.* Menoch. *Consil. 444. n. 22.* Modestin. Pistor. *Cons. 9. num. 47.* operas præstare coguntur, Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 2. memb. 2. n. 192.* Husan. *tract. de serv. quæst. 4. princip. memb. 1. num. 89.* faciuntq; id vel ex † conventione & pactis curialibus, quæ vulgus Dingdienst vocat, quando videlicet accepto manso, ad hæc vel 32

Köppen *decis.13.n.1.* Ritter. *de homag. c. 7. n.14.* Sixtin. [illegible]
47 Besold. *d.loc.§.duplex est istarum operarum.* Quamobrem [illegible]
simus Saxoniæ Elector laudandus, qui in provinciis [illegible]
& alii imitari deberent principes, determinationem [illegible]
sibi faciendam reservavit, Novell. Elect. August *part.* [illegible]
52. ibiq; Daniel Moller. *in comment. & lib.2. Semest. cap.* [illegible]
in pract. Observ. verb. Aller Dienst. & verb. Dingwortl [illegible]
periores, qui integram hubam, vel mansum non habe[illegible]
proinde ad manuarias tantum operas, Handfrohn oder [illegible]
tenentur/& Hintersiedler/ Köter / Kotsassen / Handfr[illegible]
Soldner/ Gärtner/vocantur, ex æquo & bono sublevavit [illegible]
Christianæ charitatis melle onera temperavit, Husan. [illegible]
hominib. cap.6.n.66. Knichen *de Vestitur. pact. part. 2. cap. 5. num.* [illegible]
Ferrar. Montan. *lib.6 de feud. cap.3. vers. ordinaria.* Ritter. [illegible]
mag cap.7. num.14. Köppen *decis.13. n. 1.* Besold. *thes. pract.* [illegible]
Frohn/ Frohndienst. *§. duplex est istarum operarum.* Sunt [illegible]
48 locales † consuetudines attendendæ, & ad fontes æquitatis [illegible]
attemperandæ, ut neq; dominorum sævitia nimia sæpe [illegible]
neq; effrene genus rusticorum ad petulantiam excitetur [illegible]
non tam simplex est & quietum, ut olim, Cicer. [illegible]
l. utilitate 3. C. de defensor. civit. Menoch *lib.5. præsum.* [illegible]
49 ut quondam † servi, ita hodie rustici vere sunt [illegible]
nu prioribus pejores, Petrarch. *de remed. utriusq. fort.* [illegible]
59. Bartol. *in l.1. C. sine censu. & in l.2. C quando* [illegible]
Rubric. Cod. ne rustic. ad obseq. lib. 11. Aretin. *Consil.* [illegible]
v.zan. *lib. 4. sylv. nuptial. num. 6.* Mascard. *de* [illegible]
1285. num.6. volum.3. Menoch. *lib.2. A. J. Quæst. cas.* [illegible]
de servit. quæst. 140. num 3. Gail. *lib.2. Observ. 62. num 12.* Wesenb. [illegible]
Consil. 40. n 2 & seq. volum.1. Coler. *de process. execut.* [illegible]
num. 57. & seqq. Wehner. *d. loc.* verb. Dingwortl [illegible]
50 *vero.* Döring *d. loc. verb. Agricola. n. 52.* Rusticalia † [illegible]
vitia, eadem sunt operæ diurnæ, quas subditi [illegible]
51 præstant suis dominis, & pariter vel † determinatæ [illegible]
determinatæ, &, ut manuales, ad æquitatem & charitatem [illegible]
Christianam reducendæ. Præstantur autem ab iis tantū [illegible]
tantum agrorum possident, ut equos vel boves aratores [illegible]

[illegible]

viehe Pferde oder Ochsen inde alere possint, & hubarii, Hufner/Pferdner/Anspanner, Operæ verò Pflugfrohn † Frohn und 52
Wagendienst item Scharwerck nominantur. Kirchen de vestitur.pact.part.2.cap.3.n 31.Köppen decis.13.num.1. Salmuth, jun. Epigramm.leg.ul.n 34. extantq; ea de re multis in locis peculiares passim constitutiones, Coburgische Landsordnung. an Pfl infröhne. 35. ibi: Ein jeder Bawer/ der drey Hufen Lands hat / soll hinfurter vier Pferdt / und der anderthalb oder zwo Hufen hat/ zwey Pferd halten/ damit die Landesfolge/ Heerfahrt und Frohndienste gebührlich bestehet werden. Pertinent verò ad † operas 53
ruricales ferè, frumenta, ligna, vina, & si quæ alia dominis proveniunt, in ædes dominicales convehere, agros fimo stercorare, serere, arare, rastro planare, fœnum cæterasq; fruges in horreum domini vehere, die Garn zu den Jagtenfuhren/ currus & bigas, imò & quadrigas ad quamcunq; vecturam rerum non tantum necessariarum, sed & plerumq; voluptuariarum præbere, Ritter. de homag.cap.7 num.149. Besold. thes.pract. verb. Pflugdienst/ꝛc. Da muß der arme Mann immer fürspannen/ und zwar nicht allein dem Herrn selbst/ sondern jetzt die Fraw/ bald eine Jungfraw oder Schliesserin dann jemandes frembdes wegführen oder widerholen: Jetzt einen Artzt dann einen Juristen/ etwan auch wol einen Juden. und will man bißweilen mit den Pferdten/ so der arme Mann hat/ nicht zufrieden seyn/ da sollens (cum tamen ad † 54
impossibilia nemo obligetur, l.verum est 31. l.impossibilium. 185. ff. de Reg. Jur Heisterman. Cons.Marp.7.n.22. vol.1. Oldendorp. Cons.[illegible] vol.2 Gœdd ibidem Cons.50.n.149.vol.4. & Impossibilitatis † & inopiæ exceptio omnem executionem & præceptũ 55
omne[illegible] et acelidat, l.nam.5 ff.de dol.mal.l.cura.4 §. deficientium [illegible] & hon.Roman.Cons 369 n.32.) Schecken/Schimmel/Rappen/Blassen/ oder einerley Farb seyn ꝛc. Cyriac. Spangenberg. in [illegible] Nobilit. lib.13. cap.5. Hos autem excessivos abusus, & [illegible] miseros subditos sævitiam, ut omnes pii & cordati [illegible], ita quoq; † perversorum & subdo- 56
lorum rusticorum [illegible] pertinaciam & inobedientiam etiam juste [illegible], ut tam hos, quam illos sui officii admoneant, & unicuiq; [illegible] suum tribuant, unicè allaborant. Et compelluntur quidem rustici morosi, rebelles, &

15 præstare tenentur, cum moderamine tamen † politicæ prudentiæ, Exod. 30. vers. 11. 2. Reg. 15. vers. 10. & fin. imponitur, ita hoc quoq; personis indicitur, contemplatione tamen & respe-
16 ctu † ad patrimonium habito, l. ult. in princ. & §. mixta. 26. & §. hæc omnia. 28. ff. de mun. & honor. l. fin. in fin. C. de canon sacrar. largit. lib. 10. Bartol Cons. 59 Bald. 2. Feud. 56. quæ sint regalia. Antibol. de Muner. part. princ. 3. §. 2. num. 16. Gail. lib. 2. Obs. 52 n. 13. & Obs. 53. n. 1. Adolph. Knoblauch, tom. 4. Consil German. Cons. 44. nu 4. & seqq. Modestin. Pistor. Cons. 4. num. 10. Petr. Frider. lib. 2. de mandat. cap. 45. n. 8. Dn. Bocer. de collectis. cap. 7. n. 10. spectaturq; principaliter
17 † in hujus impositione ipsa res & patrimonium, l. omnes. 12. verb. pro viribus. C. de operib public. l. sancimus. 6. ubi gloss. C. de advoc. divers. judic. l. 1. C. de mun. patrimon. lib. 10 ibi: pro modo fortunarum. l. indictiones. 3. l. omnes. 5 C. de annon. & trib. l. fin. C. de naufrag. lib. 11. Speculat. tit. de rapt. § 1. vers. sed pone. Goeden. Cons. 34. n. 1. Gail. de arrest. cap. 1. n. 19. Tilemann. de Benignis Syntagm. 3. decad. 3. vol. 9. n. 31. Ita
18 tamen, ut qui † plus habet, plus solvat, qui minus habet, ad minus teneatur, l. forma. 4. ff. de censib. l. fin. C. de immun. nemi. conced. Lib. 10. gloss. in l. 1. C. de apoch. public. Lucas de Penna in l. fin. n. 17. vers. 3. C. de quib. mun. & in l. as quidem. 2. n. 1. C. de annon. & tribut. Bald. in l. 1. §. quod si nemo. ff. quod cujus. univers. nom. Petr. de Ubald. de collectis. n. 12. Cravet. Cons. 872. n. 11. Natta Cons. 157. n. 5. & Cons. 183. n. 1. & 2. Petr. de potest. princ. cap. 4. per tot. Marpurg. Cons. singul. de collect. n. 3 Besold. Cons. 277. n. 78. Döring. in Bibliothec. JCtorum. tom. 1. lit. A. verb. ærarium. n. 190. & seqq. Garsias de expensis. cap. 11. n 56. Heig. part.
19 1. quæst. 17. n 36. infra cap. 7. n. 29. Obligatio verò † & vinculum solvendi, cum res per se id facere non possit, personam concernit. Bald. in Auth. defuncto. vers. modo quæro. C. ad SC. Tertull. O-
20 bligatio † in personam dirigitur, licet causa finalis sit res ipsa. Bald. in l. un. n 33. C. de sentent. quæ pro eo quod interest. Materialiter
21 † igitur, quod & supra diximus, hoc munus est onus rerum, formaliter verò personarum subjectarum, Bald. in l. propter. 5. in fin. C. qui bon. ced. poss. Natta Cons. 146. n. 4. Cephal. Cons. 636. num. 6.
22 Cothman. Cons. 3. n. 269. & seqq. volum. 4. quia autem Materia † & forma constituunt unum totum, non ineptè dicitur mixtum, ut volunt, quos refert & sequitur Natta Cons. 149. n. 4. Gail lib. 1. Obs. 52. n. 10. Rosenthal de feud. cap. 5. conclus. 80. n. 3. ibiq. in addit. lit. b.

Bocer.

Bocer.*d.loc.n.12.* Et non rarò, pro necessitate, *ut Dd. nostri loquuntur*, etiam † per fumantes, nach den Fewerstädten/ ceu in Italia 23
& Belgio fieri videmus, imponuntur, quando nimirum una familia, vel in una domo habitantes, pro uno fumante reputantur, Bart. *in l. si se non obtulit. 4. §. actor. 2. n. 3. ff. de re judic. l. per Bithyniam. 2. C. de immun. nem. conced. lib. 10.* Gail. *de arrestis. cap. 9. num. 19.* Coler. *de process. executiv. part. 2. cap. 3 n. 384.* Berlich. *part. 1. conclus. 52. n. 22.* Antib. *de Muner. part. princ. 3. §. 2. n. 47. & aliquot seqq.* Joh. Matth. *de contrib. c. 3 n. 1.* & vel florenum, vel quid aliud, quod tributum † focarium, & focorum nominatio rectè indigitatur, 24
solvere coguntur, *l. nec omiss. 15 l. parentes. 22. C. de liber. caus.* Knichen *de Saxon. non provoc. jur. verb. Ducum Saxoniæ. cap. 5. n. 345.* ex Cedreno Crusius *part. 2. annal Suevicor. lib. 1. c. 5.* Joh. Magn. *lib. 21. c. 19.* Hoc verò quod concernit, & Manualia † quidem primò 25
munera, sunt ea operæ diurnæ quas subditi luce & per diem, *l. operæ 1. ff. de oper. libert. l. in annos. 2 ff. de ann. legat.* id est, de mane usq; ad vesperam, donec lux est, glossa *in d. l. operæ. 1. & l. operas. 3. ff. de oper. libert.* Psalm. *104. vers. 23.* Wehner. *in pract. Observ.* verb. Dingnotul. *§. in licitis. & §. sed quales.* suis præstare coguntur dominis, & sunt † vel Officiales, vel fabriles & artificiales, *l. si non* 26
sortem. 26. §. libertus. 12. ff. de cond. ind. indeb. Officiales † sunt, quæ in 27
officio personæ consistunt, & ad personam domini referuntur, ut: adesse, comitari, *l. ejus artificii. 16. §. tales. 1. l. quod nisi. 20. l. hæ demum 38 § si tamen. 1. ff. de oper. libert.* fabriles † sive artificiales sunt, 28
quæ ex artificio aliquo præstantur, ut: pingere, scribere, *l. legatis. 65. ff de legat. 3.* & has † quivis secundum artem suam, ut sartor 29
sartorias, sutor sutorias præstabit, Sichard. *in Rubric. n. 13 Cod. de bon. libertor.* Rustici autem ratione & contemplatione † fun- 30
dorum suorum, quos in vim beneficii à suis nobilibus recognoscunt, nec non & ipsi † Nobiles, si talia bona à rusticis 31
emant, *c si tributum. 11. quæst. 1. c. tributa. 23. quæst. 8.* Natta *Cons. 460. num. 16.* Cravet *Cons. 642. num. 4.* Menoch. *Consil. 444. n. 22.* Modestin. Pistor. *Cons. 9. num. 47.* operas præstare coguntur, Matth. Stephani *lib. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 2. memb. 2. n. 192.* Husan. *tract. de serv. quæst. 4. princip. memb. 1. num. 89.* faciuntq; id vel ex † conventione & pactis curialibus, quæ vulgus Ding- 32
notul vocat, quando videlicet accepto manso, ad hæc vel

illa servitia se obligant, Weichbild. *art. 3. §.* zu einer [illegible]
Jacobin. de S. Georg. *de Rhoydis & operis. n. 5.* Coler. *de pr*[illegible]
cutiv. part. 1. cap. 9. n. 66. & seqq. Ziegler. §. *Nobiles. conclus.* [illegible]
33 *seqq.* quæ pacta, † cum quatenus favorem dominorum con[illegible]
nunt, arctè serventur, utinam & ea parte, qua homin[illegible]
sticorum Jura descripta sunt, servarentur, vel etiam [illegible]
suetudinem regionis, Zasius *in l. si non. 26 §. 12. ff. de cond.* [illegible]
bit. & lib. 1. singul. respons. cap. 3. n. 83. Schepliz *ad Consuetud.* [illegible]
34 *part. 4. tit. 7. §. 2.* vel † ex præscriptione, Thomas Maul. *de* [illegible]
35 *gio. tit. 4. n. 2. & seqq.* Ziegler. *d. loc. n. 51.* vel ex concessione † [illegible]
cipis unà cum servitiis istis investientis, Moller. *lib. 2.* [illegible]
cap. 32. n. 1. Knichen *de Vestitur. pact. part. 2. cap. 3. n. 30.* Nullo [illegible]
do verò operæ & servitutes tales precaria præstatione [illegible]
36 cuntur: Precarii siquidem † constitutione possessio neq[illegible]
37 fertur, *l. non solùm. 33. §. fin. in fin. ff. de usurpat. & usucap.* neq[illegible] † [illegible]
batur, Angelus *in l. quadam mulier. n. 1 ff. de rei vindic.* Are[illegible]
interdum. in fin princ. n. 3. ff. de acquir. possess. & ex actu volun[illegible]
38 † non infertur præjudicium facienti, *l. voluntaria. ff. de* [illegible]
39 nec, quæ precariò dantur, † ad necessitatem trahi debent, [illegible]
ber. *in l. si pater §. si quis. n. 6. ff. de donat.* Modestin. Pistor. [illegible]
40 *58.* sed saltem † durare, & justa dicuntur, quamdiu [illegible]
tis durat voluntas, eâ autem cessante, dicuntur injust[illegible]
muni. §. neq. ff. commun. divid. Petrus Barbosa *in l. si de*[illegible]
41 *de judic.* Nos *Cons. 17. n. 80. volum. 1.* Et sunt tales † op[illegible]
tæ & determinatæ, vel infinitæ & indeterminatæ, [illegible]
ring. *in Bibliotheca JCtorum. tom. 1 lit. A.* verb. Aller Dienst [illegible]
messene Dienst und Frohnen. Certæ sunt, quæ ad cer[illegible]
42 pus † restrictæ, & ad alias circumstantias determinatæ [illegible]
Dienst/gemessene Frohnen. Exod *5. vers. 18. & cap. 6 vers.* [illegible]
24. ff. de oper. libert. videlicet quod in mense, vel septimana [illegible]
vel totiens in anno domino præstari debeant, benambte [illegible]
tage/Frohntag/Heutag & dicuntur certæ, non quoad sub[illegible]
tiam, tunc enim quia in facto consisterent, omnes essent [illegible]
tæ, sed quoad numerum & qualitatem, *l. 72. §. Celsus.* & [illegible]
ff. de Verbor Obligat. & de his, cum ultra eas subditi nec [illegible]
gravari, nec debeant, rara est disceptatio, Rosenthal [illegible]
cap 5. conclus. 71. n. 3. sed pacta & transactiones cum subditis [illegible]

in

tæ servandæ sunt. Elector Augustus Nov. *part. 2. cap 52.* ibiq; Daniel M…ler. *in comment. & lib. 2. Semestr. cap. 32.* Gail. *lib. 2. Obs. 62. n. 12.* Wehner *in practic. Obs.* verb. Allerdienst. in princ. & verb. Dingnetul/ Dienst *&c. in princ.* Besold. *in thes. practic.* verb. Frohn/ Frohndienst. Incertæ & † indeterminatæ sunt, quæ circumscriptum aliquod tempus non habent, sed ex arbitrio & libera voluntate dominorum dependent, totiesq; præstari debent, quoties exiguntur, ungemessene/ alltägliche Dienst vñ Frohnen/ Gail. *lib 2. Obs. 62. n. 11 & de arrest. cap. 2. n. 2* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 13. n. 48. & seqq.* Ritter. *de homag. cap. 7. n 150. & seq.* Matth. Stephan. *lib. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 7. memb. 2. n. 105.* Wehner. & Besold. *dictis locis.* Quamvis autem domini † subditos plus solito nec gravare, nec liberum suum arbitrium in tyrannidem & Cyclopicam sævitiam convertere, *l. cum satis. §. caveant. C. de agricol. & censit. lib. 11. l. 1. & 2. C. ne rustic ad obseq. lib. 12. l. 1. C. in quib. cas. censit. dom. accus poss. lib. 11.* Gail. *de arrest. cap. 10. n. 7.* Husan. *de propr. homin. cap. 6. n. 68. vers. & operæ indeterminatæ.* sed omnes actus suos † ad æquitatem, antiquam formam, & consuetudinem regionis, nec non subditorum fortunam, & substantiam dirigere, & tales operas ad arbitrium boni viri reducere & coarctare debeant, *l. si libertus 27. ff. de operis libert.* Beust *in Rubric. n. 41. ff. de jureiur.* Dd *in l. sic legatum. §. si mihi ff. de legat. 1.* Zas. *in l. si non. 26. §. 12. ff. de condict. indeb. & lib. 1. singul. respons. cap. 3. n. 83.* Rosenthal *de feudis. cap 5 conclus. 71. n. 4.* Gyland *lib. 1. decis. 12. n. 33.* Knichen *de Investit. pact. part. 2. cap. 3. n. 50. & seq.* Sixtin. *d. l. c cap. 13. n. 49.* Wehner. & Besold. *dictis locis.* During *d. loc. §. etsi autem alicui indefinita.* Videmus tamen † eosdem, vel officiales eorum lucri cupidos eas non rarò, etiam die festo, quod impium, ad transportandas literas, … item, fimum, stercorationes, triturandas fruges, venationes, circa ædificia extruenda, reficienda, purganda, (quod nos E. in *…* quodam observavimus, &, licet cum damno nostro, rectè correximus) & nescio quid non præstandum, extendere, Paris de Puteo *de syndicat. tit. de reg. princip. Duc. Bar. excess.* Boss. *tract. crimin. tit. de angar. & extraordin. exact. n. 1.* Ferrar. Montan *lib. 6. de feud. cap. 3. vers. exposuimus.* Culer. *de process. executiv part 1. cap. 9. n. 58.* Husan. *de homin. propr. cap. 6. n 66.* 43 44 45 46

Köppen *decis.13.n.1.* Ritter. *de homag. cap.7. n.14.* [illegible]
47 Besold. *d.loc.§.duplex est istarum operarum.* Quam [illegible]
simus Saxoniæ Elector laudandus, qui in provinciis [illegible]
& alii imitari deberent principes, determinationem [illegible]
sibi faciendam reservavit, Novell. Elect. August *part.* [illegible]
52. ibiq; Daniel Moller. *in comment. & lib.2. Semestr. cap.* [illegible]
in pract. Observ. verb. Aller Dienst. & verb. Dingnotill. [illegible]
periores, qui integram hubam, vel mansum non hab[illegible]
proinde ad manuarias tantum operas, Handfrohnde[illegible]
tenentur/& Hintersiedler/ Köhner / Kotsassen / Hand[illegible]
Solöner/ Gärtner/vocantur, ex æquo & bono sublev[illegible]
Christianæ charitatis melle onera temperavit, Husan. [illegible]
hominib. cap.6.n.66. Knichen *de Vestitur. pact. part. 2. cap.* [illegible]
Ferrar. Montan. *lib.6 de feud. cap.3. vers. ordinaria.* Ritter [illegible]
mag. cap.7. num.14. Köppen *decis.13. n.1.* Besold. *thes. pract.* [illegible]
Frohn/ Frohndienst. *§. duplex est istarum operarum.* sunt [illegible]
48 locales † consuetudines attendendæ, & ad fontes æq[illegible]
attemperandæ, ut neq; dominorum sævitia nimia [illegible]
neq; effrene genus rusticorum ad petulantiam exc[illegible]
non tam simplex est & quietum, ut olim, Cicer. [illegible]
l. ubi ratione 3. C. de defensor. civit. Menoch *lib.5. præsum.* [illegible]
49 ut quondam † servi, ita hodie rustici vere sunt [illegible]
mi prioribus pejores, Petrarch. *de remed. utriusq.* [illegible]
59. Bartol. *in l.1. C. sine censu & in l.2. C. quando lic.* [illegible]
Rubric. Cod. ne rustic. ad obseq. lib. 11. Aretin. *Cons.* [illegible]
vizan. *lib. 4. sylv. nuptial. num. 6.* Mascard. *de* [illegible]
1237. num.6. volum.3. Menoch. *lib.2. A. J. Quæst. cas.* [illegible]
de s rev. quæst.140. num 3. Gail. *lib. 2. Observ. 62. num 12.* [illegible]
Cons. 40. n. 2 & seq. volum.1. Coler. *de process. execut.* [illegible]
num.57. & seqq. Wehner. *d. loc.* verb. Dienonotill. [illegible]
50 *vero.* Döring *d. loc. verb. Agricola. n. 52.* Rusticalia † [illegible]
vitia. [illegible] sunt operæ diurnæ, quas subditi [illegible]
51 præstant suis dominis, & pariter vel † determinatæ, [illegible]
determinatæ, &, ut manuales, ad æquitatem & charit[illegible]
[illegible] reducendæ. Præstantur autem ab [illegible]
tantum agrorum possident, ut equos vel boves aratorios, [illegible]

[illegible]

viehe Pferdt oder Ochsen indealere possint, & hubarii, Hufner Pferdner/Anspanner. Operæ vero Pflugfrohn † Frohn und 52
Wagendienst item Scharwerck nominantur. Knichen *de vestitur. pact. part. 2. cap. 3. n. 31.* Köppen *decis. 13. num. 1.* Salmuth, jun. *Epigramm. ieg. ul. n. 34.* extantq; eadem multis in locis peculiares passim constitutiones, Coburgische Landsordnung. an Pflugfrohne. 35 ibi: Ein jeder Bawer/der drey Hufen Lands hat / soll hinfurter vier Pferdt / und der anderthalb oder zwo Hufen hat / zwey Pferd halten/damit die Landesfolge/ Heerfahrt und Frohndienste gebuhrlich bestellet werden. Pertinent verò ad † operas 53
ruricales ferè, frumenta, ligna, vina, & si quæ alia dominis proveniunt, in ædes dominicales convehere, agros fimo stercorare, serere, arare, rastro planare, fœnum cæterasq; fruges in horreum domini vehere, die Garn zu den Jagten fuhren/ currus & bigas, imò & quadrigas ad quamcunq; vecturam rerum non tantum necessariarum, sed & plerumq; voluptuariarum præbere, Ritter. *de homag. cap. 7. num. 149.* Besold. *thes. pract.* verb. Pflugdienst/ꝛc. Da muß der arme Mann immer fürspannen/ und zwar nicht allein dem Herrn selbst/ sondern jetzt die Fraw/ bald eine Jungfraw oder Schliesserin dann jemandes frembdes wegführen oder widerholen: Jetzt einen Artzt dann einen Juristen/ etwan auch wol einen Juden. und will man bißweilen mit den Pferdten/ so der arme Mann hat nicht zufrieden seyn/ da sollens (cum tamen ad † 54
impossibilia nemo obligetur, *l. verum est. 31. l. impossibilium. 185. ff. de Reg. Jur.* Heisterman. *Cons. Marp. 7. n. 12. vol. 1.* Oldendorp. *Cons. ... vol. 2.* Gœdd. *ibidem Cons. 50. n. 149. vol. 4.* & Impossibilitatis & inopiæ exceptio omnem executionem & præceptũ 55
omne enervet ac elidat, *l. nam. 5. ff. de dol. mal. l. cura. 4. §. deficientium. ff. de mun. & hon.* Roman. *Cons. 369. n. 32.*) Schecken/ Schimmel/ Rappen/ Blassen/ oder einerley Farb seyn ꝛc. Cyriac. Spangenberg. *in Adel. Nobilit. lib. 13. cap. 5.* Hos autem excessivos abusus, & immanem in miseros subditos sævitiam, ut omnes pii & cordati recte improbant, ita quoq; † perversorum & subdo- 56
lorum rusticorum obstinatam pertinaciam & inobedientiam etiam juste damnant, & ut tam hos, quam illos sui officii admoneant, & unicuique tribuant suum tribuant, unicè allaborant. Et compelluntur quidem rustici morosi, rebelles, &

 debitas

debitas dominis operas denegantes, vel mulcti, vel [illegible] ratione & arresto, tam bonorum, quam personarum, [illegible] *fortic. 6. §. si quos comitũ. 1. ff. de pœn.* Gail. *lib. 1. Obs. 17. n. 8. &* [illegible] *cap. 10. n. 1. &* 4. ubi utrimq; communem hanc esse DD. [illegible] sionem addit, & quandoq; etiam, si diu in libertat[illegible] possessione fuerint, vel etiam res magis à parte dom[illegible] quam subditorum, dubia sit, sic ut pignorationes lo[illegible] habeant, jure dominis experiendum, qui proinde [illegible] quam suum superiorem, judicem habebunt, cujus[illegible] dominis, qui immediatè Imperio subjecti sunt, est Ca[illegible] perialis, prout præjudicia à Gailio *lib. 1. Obs. 1. n. 11* & M[illegible] *cent. 1. Obs. 1.* adducta, & alia quamplurima evincunt. [illegible]

57 Sixtin *lib. 2. de Regal. cap. 13. n 65. & seqq.* Afflictis [illegible] seris hominibus adversus attractum abusum, & domin[illegible] sævitiam succuritur itidem mulctâ primò, dum p[illegible] sumtam insolitorum servitiorum extorsionem, B[illegible] *n. 4.* Jacob. de S. Georg. *de feudis. verb. cum mero & mix[illegible]* *16. vers. addito quoad ad præmissa & de homag. n. 43.* Col. [illegible] *vutiv. part. 1. cap. 9 n. 58.* Chassan. *in Consuet. d. Burgund.* [illegible] *n. 14. & seq.* Husan. *de propr. homin. cap. 6 n. 68.* Har[illegible] *Obs. 53. n. 2. vers. nec revelabit.* Schr[illegible]der. *de feud. part.* [illegible] quemadmodum votando hoc in Camera Imperiali [illegible] consideratum fuit in causa fiscalis contra quendam [illegible] & Ducem, Tileman. *de Benignis syntagm. 2. decad. 4.* [illegible] ring. *d. loc. in fin.* talia extorquentes in quinquaginta [illegible] condemnantur, Anton. Sola *in Constit. antiqu. Sabaud.* [illegible]

58 *casib. gloss. 2. n. 2. per l. fin. C. de alluvion.* Habent deinde [illegible] ordinaria remedia Juris, quibus contra dominos [illegible] & inter hoc est interdictum. Uti possidetis, qu[illegible] tur, si in possessione, vel quasi à domino molestant[illegible] Alexand. *in l. 1. §. 1. ff. Uti possidet.* Bald. *in l. 1. C commun.* [illegible] prout itidem in Camera fuit observatum, Gylman. [illegible] *decis. 3. n. 5.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 13 n. 51. & seqq.*

59 † etiam is, pergit Sixtinus *dicto loco*, qui in debitis [illegible] domino gravatur, misso ordinario juris remedio [illegible] perioris implorare, ut domini oppressionem & sævitiam [illegible]

primar, Speculat. *de exact. n.3. & tit. de denunciat. n.13.* Petrus Surd. *Cons. 83. n.3.* Gail. *lib. 1 Obs. 17. num 3.* Hartman. & Coler. *dictis locis.* Imo, † etiamsi subditi de sævitia domini ipsimet non conquerantur, nec per alium id fieri curent, tamen potest & debet judex ex officio, sine ulla imploratione, iis subditis providere, ne indebitè, & plus justo & æquo onerentur & vexentur, *l. illicitas. 6. §. ne potentiores. 2. ff. de offic. præsid.* Bald. *in c. 1. §. publici latrones. de pace tenend.* Guido Papæ *decis. 62.* Johann. Faber, *in §. fin. Inst. de his qui sui vel alien jur.* Thomas Grammat. *decis. 104. n. 15.* Gail. *d. loc. n. 7.* Mynsing. *cent. 5. Obs. 8. in fin.* Adeò verò odiosum & jure prohibitum est omni, subditos † ultra modum servitiis & operis gravari, ut ob hujusmodi asperitatem & sævitiam subditi, ab imperio & potestate, quam domini in eos habent, eximantur, arg. multum notandæ & sanctæ, Alvorot. *in c. un. §. domino. 2. Feudor. 26.* sed dominis valdè terribilis decisionis, ut ibidem dicit Baldus, *c. un. 2. Feudor. 47.* Bald. *in l. de jure. 1. princ. vers. videmus. ff. de his qui sui vel alieni Jur.* Guid. Pap. *decis 62. n. 1.* Gail. & Mynsing. *dictis locis.* amicus noster Jeremias Reusner. *in Methodo feudali, disput. 1. conclus. 9. ubi plures in terminis.* & mandata quoq; sine clausula, contra immediate Imperio subjectos, in Camera, vel Aula Cæsarea, contra eos, qui subditos ita gravant, impetrari possint, Mynsing. *d. Obs. 8. n. 12.* Gail. *d. Obs. 17. n. 1. & de arrest. cap. 10. n. 7.* Sixtin. *d. loc. n. 56. & seqq.* & ita decretum 17. Augusti 1580. in causa Weilmunster contra Nassaw/ & extant plura præjudicia. Ubi tamen, † ne subditi in dominos armentur, aut ad inobedientiam invitentur, judici prudenter procedendum, & de causis ipsis verisimiliter constare debet, R. A. de Anno 1594. §. so [illegible] Gail. *d. Obs. 17. n. 6. & 8.* Sixtin. *d. loc. n 59. & seqq.* 60 61 62

Neque verò subditi, † utcumq; ad operas indeterminatas adstricti, extra territorium & locum habitationis eas præstare cogi, *[illegible] & ibi Dd. ff. de oper. libert.* Jacobin. de S. Georg *tit. de R[illegible] [illegible] lib. 6. de feud. cap. 3. §. ordinaria servitia.* Hussan. *de propr. [illegible] n. 89.* prout in Camera Imperiali in causa der vier Dörffer im Hatgaw contra Hanaw / 8. Mart. 1553. quod nimirum [illegible] in Hatgaw & aulam Comitis ulterius vocari non debeant, & cum postea ad aliquot milliaria, contra quam soliti, vinum adferre coacti, & desuper conquesti fuissent, 63

ſent, id quoq; 21. April. 1567. improbatum fuit, [illegible]
de feud cap.5.concluſ.71.n.5. Wehner. *in practic. Obſerv.* verb. [illegible]
64 notul. §. *in licitis & honeſtis.* aut ad cuſtodiam caſtrorum [illegible]
ſumtibus dominorum facienda, Zaſ. *in l. divortio. §.* [illegible]
10. in fin. ff. ſolut. matrimon. Ferrar. *d. loc. verſ. qui de cauſa.* Jac. [illegible]
S. Georg. *de homag. n. 43. verſ. an autem.* Fulv. Pacian. *lib. 2. de* [illegible]
cap 37. n. ult. Challan. *in Conſuetud. Burgund. Rubr 3. §. 4. n. 2* [illegible]
in Conſuetud. Burbon. tit. de juriſdict. & Juſt. 1. §. 5 Natta *Conſ.* [illegible]
tot. Novell. Elector *part 2. Conſt. 1. 51.* ibiq; Moller. *n. 1* co[illegible]
65 poſſunt, † niſi vel pactis aliter conventum, aut con[illegible]
aliter receptum, Boer. *deciſ. 212. n. 7. in fin.* Moller. *d. loc. n.* [illegible]
66 † tempus belli publici aliud expoſcat, tunc enim dominus, [illegible]
pore cui Juriſdictio ſuperior competit, Petra *quæſt.* [illegible]
Decian *Conſ. 35. n. 29. volum. 2.* Colleg. Papienſ. *Conſ.* [illegible]
denſ. *Conſ. 28. n. 32. volum 1.* Knichen *de ſublim. territ. Jur.* [illegible]
400. invitis etiam ſubditis milites in fortalitia [illegible]
Beſtung mit Soldaten beſetzen/ omninò permiſſum eſt, [illegible]
allegatos Maſuer. *de tall. collect. excub. & aliis impoſit. n.* [illegible]
der. *de feudis. part. 6. cap. 7. n. 23.* Wehner *d. loc.* Sixtin. [illegible]
67 rò, non rarum eſt, † ut pro ſervitiis, vel omnibus, vel [illegible]
lis domini pecuniam, vel aliam penſionem accipiant, [illegible]
Juri communi congruum, & experientia paſsim [illegible]
poſt Bald. *in l. 1. in fin. C. de oper. libert.* Jacobin. de S. Georg. [illegible]
mag. n. 31. Koppen *deciſ. 13. n. 2.* quod tamen, triginta [illegible]
68 elapſis † nunquam ita præſcribitur, quo minus Domini [illegible]
ſueta ſervitia redire, eademq; denuò loco pecuniæ exig[illegible]
ſint, Boer. *deciſ 33. n. 4.* Fulgoſ. *Conſ. 164. n. 1.* Gail. *lib. 2 Obſ.* [illegible]
Mynſing. *cent. 3. Obſ. 13.* Coler. *ad c. auditis. n. 12. & ſeqq.* [illegible]
Koppen *d. loc. n. 11.* Wehner. *in pract. Obſerv.* verb. [illegible]
ſi annuatim. An verò domini, pro lubitu, talia ſervitia in pe-
cuniariam præſtationem convertere, & ſubditos [illegible]
69 gere poſſint, quæritur? Et quidem † quemadmodum [illegible]
bet homo de Jure communi pro poſſeſſionibus & prædiis [illegible]
operas perpetuas promittere ac præſtare poteſt, [illegible]
Georg *de Rhoydes. n. 5.* Coler. *part. 1. de proceſſ. execut.* [illegible] Koppen
d. loc. n. 5. ſic etiamſi inter dominum & ſubditos conveniat, [illegible]
certa penſione añua perpetuò ſint operæ in poſterum [illegible]

res plana est, & † standum pacto, *l. hujus edicti. 1 ff. de pactis. l. hoc edicto. 1. ff. de constit. pecun.* Ferrar. Montan. *lib. 6. de feud. cap. 3. §. proinde certe.* Husan. *de homin. propr. cap. 6. n. 76.* Si verò de hujusmodi conventione non constiterit, non licebit domino servitia in pecuniariam præstationem commutare, † nisi necessitate urgente, & boni viri æstimatione interveniente, Bald. *in l. si tempore. 1. in fin. C de oper. libert.* Jacobin. de S. Georg. *de homag. n. 31.* Montan. *d. loc.* Husan. *d. loc. n. 77.* Necessitate verò illa cessante cessabit etiam commutatio servitiorum in pecuniariam præstationem, & si subditus servitia præstare malit, dominus iis, quemadmodum antea præstari solita, contentus esse debet, cum, ipsa † causa cessante, cesset etiam effectus, *c. cum cessante. de appellat. l. Titio Sejo. §. usuras. ff. de leg. 2. l. 1. C. de condict. ob caus. l. adigere. § quamvis. ff. de Jur. patronat. l. quod dictum. ubi* Bart. Jason & Angel. *ff. de pactis.* gloss. *in l cum tale. §. falsam causam. ff. de condit. & demonstrat.* Fulgos. *in l. ult. C. de edict. D Hadr. toll.* Bald. *in cap. 1. §. & quia vidimus. qui feud. dar. poss.* Forster. *Cons. Marpurg. 10. num. 81. &* Vult. *Cons. 13. n. 81. volum. 4.* Decian. *Cons. 19. n. 62. vol. 3. & Cons. 41. n. 12. volum. 1.* Menoch. *Cons. 331. n. 54. volum. 4.* atq; ob eandem † causam è contra dicendum est, etiamsi subditus ab ipsis servitiis liber esse, & in pecunià pro iis solvendà perseverare malit, tamen eum ad illa teneri, si ideo pecuniaria præstatio antea facta est, quod ob longum intervallum locorum, vel alia de causa, servitiis iis dominus uti non potuerit, vel non indiguerit, eiq; loco eorum pecuniam accipere commodius fuerit, atq; ea causa postea omninò cessaverit, & dominus ideò servitia sibi exhiberi maluerit, Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. c. 13. n. 75. & seq. ubi hac in terminis.*

70 71 72 73

* * *

Cap. V.

CAPUT V.

De Causa Efficiente Munerum & Contributionum omnium.

Summaria.

1 Magistratus Superioritatem habens collectas imponere potest. n. 33.
2 Sed & quandoq; inferior.
3 Suis tamen tantum subditis.
4 Invenit & quid non, & quid non cogit egestas.
5 Necessitatis tempore quilibet utilitatibus publicis obedire debet.
6 Probanda tamen est necessitas, non allegandа solùm.
7 Nemo principum, dissentientibus subditis, ultra consuetum annuum, vel tantillum imponere potest.
8 In impositione collectarum cautè procedendum.
9 Nec nisi necessitas adsit.
10 Aut ærarium sine culpa exhaustum.
11 Populusq; consentiat.
12 Et spes remissionis data.
13 Theses sunt nullius aut parvi momenti.
14 Et pollicitationes privilegiorum factæ.
15 Et populus candidè secum agi videat, imponendæ.
16 Utilitas publica in summa etiam necessitate observanda.
17 Et ob eam etiam privatis res sua auferenda.
18 Modò aliqua saltem refusio fiat.
19 Nemo cogitur rem suam invitus alienare
20 Injuria est, si quis de re sua invitus quicquam facere cogatur.
21 Utilitas publica licitum facit, quod aliàs illicitum.
22 Salus populi suprema lex est.
23 Et cum ingratiis etiam privatorum promovenda.
24 Æqualitas ubiq; servanda.
25 Bellum non facit.
26 Nemo pro aliis gravandus.
27 Inæqualitas nemini amica.
28 Et fructus & negotiationes in impositione collectarum consideranda.
29 Collecta imponuntur, ut subditi defendantur, & mala avertantur.
30 Pro lege & grege magistratus debet pugnare.
31 Collectas solvens protectionem habere debet, & si hac careat, etiam illis carere debet.
32 Argumentum à contrario sensu fortissimum.
33 Subditi ratione domicilii dicuntur tales.
34 Idq; habent, ubi larem habent.
35 Extra territorium jus dicenti impunè non paretur. n. 53. 71. & 75.
36 Domicilium quis diversis locis habere potest.
37 Et proinde utrobiq;, aut ubi frequentius est, convenitur.
38 Æquitas est legum sanitas.
39 Munera personis pro rebus imponuntur, nec res earumq; possessores, sed personas, obligant.
40 Sunt formaliter personarum.
41 Naturaliter rerum.
42 Materialiter patrimoniorum.
43 Effectu rerum
44 Maximam partem capiunt à patrimonio.
45 Persona æquè ac res causa collectarum.
46 Subditi bona ubicunq; sita pro uno patrimonio habentur. Fallit. n. 75.
47 Eadem res diverso jure censeri nequit. Fallit. n. 78. 79. & 80.

48 Acces-

48 *Accessoriũ sequitur naturam principalis.*
49 *Prædia extra territorium collectandam personam sequuntur.*
50 *Ecclesia collectatur de bonis alibi sitis.* Explicatur n. 81.
51 *Argumentum à simili in Jure frequens.*
52 *Communis est opinio, quod subditi pro bonis etiã alibi situ, teneantur in loco domicilii.* Fallit n. 69
54 *Argumentũ à personis ad res frequens est.*
55 *Agri tributum ibi debetur, ubi possidetur.* Limitatur n. 69.
56 *Patrimonii munera debentur, ubi est patrimonium.*
57 *Duabus collectis, pro una re, simul & semel nemo gravandus.*
58 *Nec diversis in locis.*
59 *Uno loco pro re aliqua gravatus, in alio liber esse debet.*
61 *Anniversaria onera sunt tributa.*
62 *Collecta instar servitutum odiosa sunt.*
63 *Nec supplenda aut latiùs porrigenda*
64 *Sed intra suos terminos retinenda sunt.*
65 *Pro iis prædia tacitè hypothecata.*
66 *Hypotheca pro alienatione habetur.*
67 *Eisq; tacitè inest lex, ut creditori Jus dominii in ea tribuatur.*
68 *Munera in loco, ubi agri possidentur, solvenda.*
72 *Unicuiq; suum tribuendum.*
73 *Præsupposito cadentibus & superstructum cadit.*
74 *Distinguendum inter Imperiales & Provinciales collectas. n. 97.*
76 *Absurda sunt vitanda.*
77 *Argumentũ à vitando absurdo nulli cedit*
82 *A potiori fit denominatio.*
83 *Ubi lucrum percipitur, ibi onera ferenda.*
84 *Ubi præsidium, ibi etiam debet esse subsidium.*
85 *Simile non est simile, sed dissimile.*
86 *Et claudicat.*
87 *Multitudo errantium non parit errori patrocinium.*
88 *Non quis dicat, sed quid dicat considerandum.*
89 *Rationi meliori subscribendum.*
90 *Explicatur l. cum neq; 4. C. de incol.*
91 *Soli subditi collectandi.*
92 *Non forenses.*
93 *Quia ratione bonorum alibi sitorum non sunt subditi.*
94 *Quia ibi, ubi bona percipiunt, onera sustinent.*
95 *Et ibidem nõ extranei, sed municipes, habentur.*
96 *Adeoq; etiam onera ferunt, si præsertim ibi aliquantisper habitent.*
98 *Gravantur tamen forenses, si collectantes concessionem à principe habeant.*
99 *Vel si præscriptione hoc Jus acquisiverint.*
100 *Vel si consuetudine eis tribuatur.*
101 *Vel Statutum Municipale res afficiat.*
102 *Vel necessaria & publica occurrat necessitas.*
103 *Commoda percipiens onera ferat.*
104 *Vel bona forensiũ in catastro sint descripta*
105 *Non enim mediocrem hi libri fidem conciliant.*
106 *Immunes tamen sunt à personalibus & mixtis, quæ ratione patrimonii imponuntur.*
107 *Carent honoribus & commodis loci & proinde etiam oneribus.*
108 *Non verò patrimonialibus.*
109 *Modò tamen usus & necessitas exigat.*
110 *Et impositio ad forensium quoq; vergat utilitatem.*
111 *Utpote si territorium defendendum.*
112 *Vel mœnia, omnium tutela, reficienda.*
113 *Vel via munienda, aut pontes instruendi.*
114 *Commodum ad singulos & universos spectans etiam onus pariformiter ad eos devolvit.*

1 CAusa Efficiens † Munerum & Contributionum est quivis magistratus, qui Jura Superioritatis habet, *l. ad refectionem. ubi* Jason & Dd. *C. de SS. Eccles.* Bald. *in l. pen. C. de exec. rei judic.* Wesenbec. *Cons. 45. n. 4. volum. 1.* Nos *Cons. 35. n. 40. vol. 2.* nec
2 non † & quandoq; inferior, *l. quod cujuscunq. 1. §. quod si nemo. 2. ubi* gloss. *in verb. proconsul. ff. quod cujus. univers. nom. ubi notat.* Bart. & Dd. *& allegant ad hoc omnes l. quæ operibus. 2. C. de operib. public. l. solent. 3 ff. de aliment. & cibar. legat.* Bart. Angel. & Dd. *in l. si se. 2. §. actor. 2 ff. de re judic.* Bart. *in l. un. C. de mulierib. in quo loc. lib. 10.* Speculat. *de Execut. sent. vers. quod si universitas.* Oldrad. *Cons. 104. n. 1. & seq.* Masuer. *in praxi. Rubr. de talliis. n. 6.* Tessaur. *decis. 257. n. 1.* Bertrand. *Cons. 141. n. 11. volum. 1.* Wesenbec. *Cons. 27. n. 26. & Cons. 45. n. 10.* Borcholt. *c. un. n. 53. quæ sint regalia.* Cothman. *Cons. 3. num. 223. vol. 4.* Bocer. *de Regal. cap. 3. n. 218. & seqq.* Döring. *in Bibliothec. JCtor. tom. 1. lit. A. verb. ærarium. n. 167.* Nos *Cons. ult. n. 12. ubi in terminis.*
3 *volum. 1.* & regulariter † suos tantum potest collectare subditos, incolas, municipes, *l. rescripto. 6. §. fin. l. munerum. 18. §. patrimoniorum. 21. utrobiq. Bart. ff. de mun. & honor.* Nicol. Festas. *de æstim. & collect. part. 2. cap. 2. n. 5. & seqq* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 13.* Nos *de collectis § 23. & 44.* Πραγματευτικὴ, Necessitas summa,

χρειὼ πάντ᾽ ἐδίδαξε. τί δ᾽ οὐ χρειὼ κεν ἀνώγοι.

4 *Invenit † & quid non? & quid non cogit egestas?*

Archytas apud Stobæum *serm. 93* Reiner. Reinecc. *part. 2. Syntagm. Heroic. in Republ. Tarentina. 8. circa fin.* & Publica Utilitas, *l. jubemus nullam. C. de SS. Eccles. l. fin. C. de quib. mun. se nem. liceat excus. lib. 10.* Thomat. *de collect. §. molestia. n. 8 §. exactio. n. 26. §. ne scienter. n. 3 & §. subiiciunt. n. 7.* Molin. *de Just. & Jur tom. 3. disp. 667.* Pet. Gregor. *lib. 9. de Republic. cap. 1. n. 11.* Heig. *part. 1. quæst. 18. n. 6.* Bocer. *de collectis. cap. 1. n. 3.* Dn. Lansius *in Consult. de provinc. principat. fol. 168. & fol. 673. edit. prim.* Luc. de Penna *in l. fin. num. 59. vers. mihi C. de quib. mun.* Paris. *Cons. 25. n. 71. volum. 1.* Schneidewin. *de feud. part. 5. n. 119.* Rulant. *de commissar. part. 4. lib. 2. cap. 6. num. 17. & 76.* Schurf. *Cons. 44. n. 16. & seqq. cent. 1.* Gail. *lib. 2. Obs. 32. num. 7.* Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 45. num. 15.* Gutierrez *lib. 1. Canon. quæst 3.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 47. & seqq. n. 56. & seqq.* Summa necessitas, dum vel urbes reparandæ, vel exercitus colligendi & fines defendendi, vel æs etiam alienum solvendum, Gœdd. *Cons. Marp.*

16. n.

16.n.305.volum.4. aut alia imminentia incommoda & mala avertenda, hisce enim in † casibus necessitatis Imperator & quilibet utilitatibus publicis obedire debet, *l. omnes.2. C. de operib. public.* Thomat. *d. loc. §. exactio. n. 25. in fin.* Festas. *de æstimo & collect. part. 2. cap. 4. n. 45. & seqq.* modò tamen non solùm allegetur † necessitas, sed & ordinibus publicè probetur, *Bald. in l. his quibus. in princ. vers. quapropter nobiles. C. de fideicomm. libert.* Alber. de Rosat. *in Rubr. de mun. & hon. n. 57. vers. aut quæritur de collecta.* Jacob. de S. Georg. *de homag. n. 33. & 35.* Molin. *in Consuetud. Paris. tit. 1. §. 5. n. 55. & seqq.* Besold. *de ærar. public. cap. 4. n. 2. vers. 2.* Nemo enim † magistratuum est, ut Cominæus *lib. 5. cap. ult. fol. 472. & 477.* ait, qui Jus habeat vel teruncium exigendi à suis, ultra constitutũ annuum censum, nisi populus assentiatur. Sed si hujusmodi incidat tempus, ut necessarium sit onus aliquod ut imponatur, id non nisi re publicè prius deliberatâ, & ipso populo vel Ordinibus assentientibus fieri debet, non præcipitanter & pro libidine ac jactantia principum quorundam, qui gloriantur se habere privilegia potestatemq; , quantum velint exigendi à populo suo: uti ferunt quondam Galliæ Regem gloriatum, sibi aureum esse pratum, quod metat quotiescunq; ipse velit, Besold. *de ærar. public. cap. 4. n. 5.* Melior & commemoratione dignior est Ludovici Sancti Galliarum regis, ad Philippum filium cohortatio gravis simul & efficax, quam testamento suo inseri mandavit, in hæc verba: Fili, religiosus inprimis erga Deum esto, benignus ac liberalis adversus egentes, legum ac morum hujus Imperii custos ac vindex acerrimus, à vectigalibus & tributis abstineto, nisi te summa vis necessitatis ac utilitatis publicæ justissima causa ad hoc impellat: *Sin minus tyrannum te potius, quam Regem futurum putato, &c. Bodin. lib. 6. de Republ. cap. 2. n. 655.* Johann. Serran. in Ludovico IX. *paulo ante finem.* Et certè, si unquam, † in impositione novarum contributionum, cautè cum subditis versandum est, ne asperitas negotii, effectu irrito, solas arcessat offensas, quę juxta prudentissimum Gorelli Otiliæ Ludovico Regi Neapolitano datum Consilium, Jovian. Pontan. *lib. 5. de prudentia.* Döring. *d. loc. verb. ærarium. n. 281.* nulli magis quam principi sunt evitandæ,

5 6 7 8

Symmach.*lib.10.Epist.27.* & cavendum, ne cum Mæri Virgiliano, *Eclog.9.vers.6.* dicatur,

Hos illi (quod nec benè vertat,) mittimus hædos.

quod commodiori non potest fieri ratione, quam si efficiatur, tum ut subditi velint, tum etiam ut contribuere possint. Non inviti autem subditi in publicum conferent, & sub onere pa-
9 tienter durabunt, si, (1.) talis † necessitas publicè adsit, quæ hoc habere putatur, ut impossibilia vel difficilia plerumq; persuadeat, Symmach.*d.loc.* sic ut, si salvi esse velint, necessitati sit parendum, Cic.*lib.1.Offic.* Francisc. Ripa *de peste.cap.4.n.184.* Con-
10 rad. ab Einsiedel *de Regal.cap.2. n.232. in fin.* si (2.) subditi † videant, non culpa, vel prodigalitate magistratus aut luxuriâ ærarium antea fuisse exhaustum, Pet. Gregor. Tholos.*lib.3.de Republ.*
11 *c.4.n 2.* Si (3.) statu præsenti † sint contenti, imperiumq; magistratus æquo animo ferant, in corde & ore habentes verba apud Symmachum *lib.10.Epist.26.* ad Theodosium Augustum, hunc in modum extantia: salutare numen tuum precamur, ut in hac oblatione, quæ nonnihil superioribus addidit, intelligas hoc esse curatum, ne sub te minus posse videamur: in amo-
12 rem tuum studia nostra creverunt, si (4.) promissio † & spes subditis facta, quod elapso tempore, & cessante necessitate tributa quoq; bona fide cessare debeant, Wann dem Unterthanen ein Revers ertheilt wird/ das es jhnen hinfüro zu keiner Newerung vnd Einführung gereichen soll / *l. ex facto.43.in princ.ff.de vulg. & pupill.substit.l.humanitatis.9.C.de impuber. & aliis substit. c. cum cessante.de appellat.* Ehrenberg *de subsid.c.8.n.11.* Bes.*de ærario.c.4.vers.7.* Henr. Block *de vectigal.conclus.81.lit.B.* (cuj⁹ conclusiones, licet
13 theses † aliàs nullius sint pretii, Gothofred.*in respons.ad prodrom. Zeschlini.fol.61.* magni faciunt magni Doctores) quod solenne admodum est regibus Galliæ, ut nimirum interposito quandoq; etiam juramento, se, necessitate sublatâ, tributa quoq; remissuros promittant, Joh. à Chokier *lib.2.Aphorismor. Polit.c.10.*
14 si † (5.) pollicitationes addantur vel concedendorum, vel cōservandorum privilegiorum, in vicem compensationis, &
15 † si (6.) populus videat, candidè secum agi, Besold.*d.loc.cap.4. vers.1.& seqq.* Bornit.*lib.6.de ærar.cap.1.in fin.* Döring. *d. loc. n.177.*

Publica

Publica † Utilitas. Ea siquidem semper, in summa etiam 16
necessitate, observanda, & omnibus privatorum comoditatib⁹ præferenda est, *l. ita vulneratus 51. in fin. ff. ad L. Aquil. l. sunt personæ. 43. ff. de relig. & sumt. fun. Auth. res quæ. C. de legat. l. utilitas. 3. C. de primipil. lib. 12. Nov. 39. cap. 1.* Wesenbec. *Cons. 215. n. 1. volum. 5.* Hartman. Pistor. *lib. 3. quæst. 25. n. 22.* & incommodis, *l. jubemus. 10. C. de SS. Eccles. l. 1. C. commun. de legat. Nov. 7 cap. 9. vers. nec oportet.* Andr. Rauchbar *part. 2. quæst. 27. n. 46.* sic quidem, ut magistratui liceat, non tantum belli tempore, sed etiam ex alia causa publica, noñ solùm contributionem indicere, † sed & utilitatis pu- 17
blicæ ergò rem privatis planè auferre, Alexand. *in l. 1. n. 45. ff. sol. matrim.* Natta *Cons. 12. n. 5. & seq. lib. 1.* Vivius *decis. 312. lib. 2.* Vasquius *de success. creat. lib. 1. § 6. num. 21. & seqq. & lib. 1. illustr. controv. cap. 6. n. 4.* Gail. *lib. 2. Obs. 55. 56. & 57.* Heig. *part. 2. quæst. 1. n. 140.* Pet. Gregor. *lib. 1. de Republ. cap. 10. num. 49.* Hotom. *illustr. quæst. 1. per tot.* Arnold. Clapmar. *lib. 4. de arcan. Rerumpubl. cap. 16. & 22.* Waremund. ab Ehrenberg *d. loc. cap. 10. fol. 136.* Pruckman. *§ soluta potestas. cap. 4. membr. 2. effect. 4 n. 1. & seq.* Harpprecht. *Rubr. Inst. de rer. divis. n. 101.* modò tamen aliquâ † saltem fiat pretii refusio, *l. si pen- 18
dentes. 27. § 3. ff. de usufruct. l. venditor. 13 § 1. ff. comm. præd. l. 2. C. pro quib. caus. serv. pr. am. libert.* Bornit. *d. loc. lib. 7. cap. 3.* Reguer. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 13. n. 78.* affinis noster Rümelin. *dissert. ad Aur. Bull. 5. thes. 9. part. 1.* Et licet hoc primo aspectu iniquũ videatur, cum nemo invitus † rem suam alienare aut vendere cogi possit, 19
nec cuiquam permissum sit, quasi per rapinam, ab invito domino, etiã justo pretiorem comparare, *l. nec quasi. 70 ff. de rei vindic. l. 9. ff. de act. rer. amot.* sic quidem ut † gravis injuria repute- 20
tur, quæ inani honestatis colore veletur, si homines de reb⁹ suis quicquam inviti facere cogantur, *l. dudum. 14. C. de contrah. emt.* Hoc tamen quale, quale incommodum privatum † commodo 21
publico, cujus gratia non solùm à communibus Juris regulis receditur, & in contrarium itur, & licitum fit, quod aliàs fieri non poterat, rependitur, *l. bona fides. 33. ff. depos. d. l. ita vulneratus. 51. in fin. ff. ad L. Aquil. d. l. jubemus. 10. C. de SS. Eccles. d. l. 1. & Auth. res quæ. C. comm. de legat. c. Abbate. § fin. vers. præsertim. de sent. & re judicat.* Hippolyt. *in pract. Crimin. § aggredior. num. 61. & seqq.*

Hartm.

Hartm. Pistor. *d. lib. 3. quæst. 27. n. 22.* Rauchbar *d. loc.* Doring. *d. loc. n. 221.* Nos *Conf. 35. n. 7. vol. 2.* Consistit autem & deprehenditur publica utilitas † in supremâ lege, quæ populi salus est, Cic. *lib. 3. de Legib. l. bono, 1. ff. de usurp. & usucap.* Panormit. *in c. licet. n. 9. de voto.* Pinell. *in l. 2. part. 1. cap. 1. n. 40. C. de rescind. vend.* Connan. *lib. 1. Comm. cap. 7. n. 7.* Hotom. in Franco-Gallia. *cap. 12. fol. 92. & 104. cap. 13. fol. 121. c. 21. fol. 164. & cap. 23. fol. 184.* Thoming. *decis. 26. n. 30.* Borcholt *de usur. cap. 1. n. 16.* Cothman. *Cons. 3. n. 40. vol 4.* Wehn. *in Metamorphos. Rerumpubl. cap. 23. §.* Dieser Irrthumb kompt daher. *in fin.* Pruckman. *§. soluta potestas. cap. 3. n. 53.* hoc est, vel in aversione mali, vel in promotione boni, ad quod utrumq;

22

23 † etiam cum ingratiis & damno privatorum summo studio allaborandum, *c. duo. 2. c. nervi. dist. 13. c. Episcopus. 2. dist. 23. c. si aliquid. cum c. seq. c. non solùm. & utrobiq;* Archidiacon. *22. quæst. 4.* Abbas *in c. requisivit. n. 3. de sponsal.* Cacheran. *decis. 137. n. 19.* Capiferrat. *de num. test. part. 1. cap. 3. n. 54.* Seraphin. de Seraphin. *de jurament. privileg. 20. n. 16.* Coras. *lib. 1. miscell. cap. 3. n. 6.* Pruckman. *d. §. soluta pote-*

24 *stas. cap. 4. effect. 1. n 38.* modò tamen æqualitas, † quæ ob concordiam in omnibus hominum negotiis, rebus & actionibus semper servanda, Marian. Socin. *Cons. 144. n. 30. vol. 3.* Jacob. Novell. *de Jure protimis. §. 7. n. 63.* Anton. Guibert. *de dote. cap. 6. n. 4.* Thom. de Vio *de mont. pietat. cap. 14. n. 5.* Johann. Sapor. *de collat. n. 2.* Re-

25 doan. *de reb. Eccles. non alienand. Rubr. 19. num. 154.* τὸ ἴσον † ἴσον πόλεμον οὐ ποιεῖ, Wesenbec. *in Parat. ff. de collat. bonor. num. 1. circa fin.* Cothman. *Cons. 3. n. 66. volum. 1,* Nos *latè Cons. 45. n. 28. & seqq. volum. 2.* & Geometrica proportio observetur, & quilibet pro modo substantiarum & opificiorum, & non ultra gravetur, nec divites per gratiam releventur, & pauperes eximantur, *l. fin. C. quemadm. civil. mun. indic.* Thomat. *de collect. §. Nobilitas. num. 17. &*

26 *seqq.* pauperes verò iniquâ peræquatione obruantur, sicq; † alii pro aliis graventur, *l. nulla. 25. ff. de Legib. l. non debet. 24. ff. de Reg. Jur. l. quod favore. 6. C. de Legib. c. indultum. 17. & c. quod ob gratiam. 61. de Reg. Jur. in 6. Nov. 43. l. un. C. ut null. ex vican. lib. 11.* Antibol. *de Muner. part. princ. 3. §. 2. n. 40.* Nos *Cons. 30. n. 20. volum. 1. & Cons. 60. n. 79. & seqq. volum. 2.* Doring. *d. loc. verb. ærarium, n. 126.* exindeq;

27 maxima inæqualitas, † quæ nemini amica, & legibus etiam,

utpote

utpote diſcordiæ inductiva, conſervativa & nutritiva, inimica, oriatur, *l. ſi id quod. 7. in fin. ff. de reſcind. vendit.* Cravet. *Conſil. 173. n. 3.* Rub. *Conſil. 7. n. 1.* Joſeph. Ludov. *deciſ. Lucenſ. 29. n. 15.* Rol. à Valle *Conſil. 100. n. 17. vol. 3. & Conſil. 51. n. 8. vol. 4.* Cephal. *Conſil. 733. n. 23. lib. 5.* Socin. *Conſil. 98. in fin. lib. 1.* Vult. *Conſil. Marpurg. 29. num. 57. & ſeqq. volum. 1.* Quod commodè præcaveri poteſt, ſi, quemadmodum † agriculturæ ejusq; fructibus, ita quoq; mercatorib⁹, 28
artificibus atq; opificibus (quorum hi aliàs parùm aut nihil in bonis habent) intuitu negotiationum, artificiorum & opificiorum, quibus æquè, ac illâ, & aliis modis honeſtis lucrum quæritur, onera ac tributa ex negotiatione & quæſtu ſuo manuario, Andr. de Iſernia *in c. un. verb. plauſtrorum. n. 55. ibiq;* Berojus *n. 54. quæ ſint regal.* Carol. Tapia *in Rubr. ff. de Conſtit. princip. c. 4. n. 45.* juramento à ſemetipſis lucro, quod capiunt, æſtimato, ſolvenda, imponantur & aſſignentur, Bornit. *lib. 5. de arar. c. 8.* Andr. Fricc. *lib. 3. de emend. Rep. cap. 12.* Læl. Zech. *lib. 2. Polit. cap. 3. pag. 228.* Alex. ab Alexandr. *lib. 4. Genial. dier. cap. 10.* Petr. Gregor. *lib. 3. de Republ. cap. 6. n. 4.* Ripa *de peſte. cap. 6. n. 4.* Marquard. Freher. *lib. 1. parerg. cap. 10.* Döring. *noſter d. loc. n. 145. & 146.*

In averſione mali & promotione boni dixi, hoc eſt, in defenſione ſubditorũ legitimâ †: & hanc unicè ob cauſam tam 29
ordinariæ quã extraordinariæ collectæ à ſubditis præſtantur: Dann gleich wie ein Kriegsmañ deßwegen ſeinen Monatsold empfähet / dz er Ritterlich ſtreiten ſoll: Alſo werden den Regenten auch ihre gebührliche Jährliche Einkom̃en / Schatzung vnd Stewer erlegt / auff dz ſie deren / ſo ſie geben müſſen Wolfahrt deſto ernſthaffter fordern / vnd ſie in gutem Fried vnd Sicherheit ſchützen vñ erhalten ſollẽ / Rom. *13. verſ. 6.* Wehn. *in Metamorph. Rerump. c. 12. ſtatim à pr.* Principes † enim & magiſtratus cum ad id à Deo ordinati, ut pro 30
lege & pro grege pugnent & vigilent, cũ primis hoc agere & præſtare tenentur, ut qui ſuæ fidei & protectioni com̃iſſi ſunt, & eo nomine debita onera præſtant, tã pro ſe quã bonis ſuis, ab aliorũ quorumvis impetitione prorſ⁹ ſint im̃unes ac in tuto. Oldr. *Cõſ. 234.* Alciat. *reſp. 163. n. 13.* Bertr. *Conſ. 133. n. 3. part. 1. vol. 3.* Cothm. *Conſil. 11. num. 59. volum. 1. & Conſil. 3. num. 287. volum. 4.* aliàs, & ſi ſubditi non defendantur, † ſed, prout hoc ſeculo, proh do- 31
lor! ubiq; ferè fieri ſolet, cujusvis ludibrio & rapinæ expo-
 nantur,

nantur, & indefensi relinquantur, nihil odiosius esse potest, quam collectas ei, à quò nullam protectionem habeamus, sol-
32 vere, Cothman. *d. loc. n. 245.* Argumento † ex D. Roman. *13. vers. 6.* à contrario sensu, quod in Jure nostro & frequentissimum & fortissimum, ducto, *l. quaecunq. 1. in princ. ibi. hujus rei fortissimũ ibiq.* Bart. *n. 4. ff. de off. ejus cui mand. l. qui testamento. 20. §. mulier. 6. ff. qui testam. fac. poss. c. cum vinum. 12. vers. nec obloquitur. de Regularib.* Cephal. *Cons. 545. n. 2.* Socin. *regul. 46. incip. argumentum à contrario sensu* Diaz. *reg. 49.* Nicol. Everhard. *loc. à contrario sensu. 19.* Villalob. *in thes. comm. opin. lit. A. n. 146. & seq. ibiq.* Vivius *in verb. argumentum à contrario sensu.* Vult. *Cons. Marpurg. 14. n. 36. & Cons. 34. n.*
33 *184. volum. 4.* Nos *de diffamat. cap. 2. § 3. n. 89.* Suos tantum † Magistratum immediatè subditos, incolas & municipes, qui pro-
34 prie domicilii † ratione tales dicuntur, *l. domicilium. 20. ff. ad Municipal. c. licet. ult. & ibi* Felin. *n. 23. de for. compet.* Gail. *lib. 2. Obs. 35. n. 2.* Mynsing. *cent. 1. Obs. 12. in fin.* Natta *Cons. 4. n. 1.* Menoch. *Cons. 692. n. 3. volum 3.* Cacheran. *Cons. 9. n. 18.* & ideo in loco habent, ubi larem, rerumq; ac fortunarum suarum summam constituunt, undeq; rursus non sunt discessuri, *textus in l. cives. 7. C. de incol. lib. 10. l. in lege. 203. ff. de Verb. Signif.* Gail. *d. loc. n. 8.* collectare posse, dixi, *l. rescripto. 6. §. fin. l. munerum. 18. § patrimoniorum. 21. utrobiq.* Bart. *ff. de mun. & honor.* Philipp. Corn. *Cons. 194. n. 10. volum. 4.* Bursat. *Cons. 16. n. 31. vol. 1.* Surd. *Cons. 262. n. 28. & Cons. 525. n. 13. vol. 2.* Gutierrez *lib. 3. pract. quaest. 15. n. 20.* Cothman. *Cons. 4. n. 263. volum. 4*
35 extra territorium † namq; jus dicenti impunè non paretur, *l. extra territorium. 20. ff. de Jurisdict. tot. tit. C. si à non compet. judic. c. fin. de constit.* Petr. Wesenbec. *Cons. 5. n. 3. & seqq.* Cothman. *Cons.*
36 *11. n. 38. volum. 1.* Et cum † quis diversis in locis domicilium habere possit, *l. Labeo. 5. ibiq.* Delrio *in miscellan. l. assumtio. 6. §. viris. 2. ff. ad Municipal. l. fin. ubi* gloss. *C. de praescript. long. tempor.* Boer. *decis. 13. n. 2.* Gail. *de arrest. cap. 6. n. 10. & 21.* in omnibus, si in quovis
37 † aequè instructus sit, & quodvis aequale habeat, collectandus, secus si est, in eo, ubi frequentius & familiarius habet domicilium, conveniendus *text. in l. ejus qui. 27. §. Celsus. 2. ff. ad Municipal.* Anton. Faber. *in suo Codic. lib. 9. tit. 29. defin. 10.* ubi senatum Sabaudiae ita judicasse refert. Arumaeus *discurs. 6. ad Aur. Bull.*

thes.

thef.12 à princ. Matth. de Afflict. *decif.384.n.5. & 11.* Florez *quaest.21. n.57.* Bocer. noster *de Jure Collectar. cap.9. n.1. & seqq.* Quamvis verò hæc omnia non solùm in Jure, sed &, † quæ est legum sanitas, æquitate ita sese habeant, *Nov. Leonis 36. in princ.* non levis tamen hic movetur quæstio, à quibusdam: Utrum nimirum magistratus Munera subditis & civibus suis imposita, etiã pro bonis extra territorium & Jurisdictionem suam sitis, exigere possit? Et sanè, prout non leves dubitandi rationes sese offerunt: ita vicissim decidendi fundamenta non infirmia reperimus. Dubitandi ratio prima est, quod munera sint onera, † quæ personis pro rebus imponuntur, nec res earumq; positus, sed personas ipsas obligent & afficiant, Bart. *in l. forma. §. illam æquitatem. n.2. ff. de censib. & in l. rescripto. §. sciendum. n. 4. ibiq.* Alexand. *lit. f. ff. de mun. & honor. & in l. libertus. §. sola. ff. ad Municipal.* Bald. *in l. omnes. n.2. C. sine cens. vel reliqu. & in l.1. n. 33. C. de sent. quæ pro eo quod inter.* Salicet. *in l.1. n.14. C. de summ. Trinit. & in l. neminem. n.2. C. de SS. Eccles.* Petr. de Ubald. *de collect. n.12.* Jason *in l. placet. n.5. C. de SS. Eccles.* Dyn. *Conf.55. n.3.* Alexand. *Conf.68. n. 1. vol.2.* Guid. Pap. *Conf.217. n.4.* Anchoran. *Conf.351. num.1. in princ.* Corn. *Conf.23. n.3. volum 1. Conf.202. n.5. volum.2.* Andr. Barbat. *Conf.1. n.33. volum.3.* Calderin. *Conf.6. n.1. de censib.* Philipp. Decius *Conf. 694. in princ.* Berojus *Conf.150. n.12. volum.3.* Natta *Conf.160. n.7.* Cephal. *Conf.309. n.31 lib.3.* Joann. de Amicis *Conf.22. n.7.* Alciat. *Conf.251. n.9.* Roland. à Valle *Conf.32. n.8. volum.4.* Schurf. *Conf.26. n 3. cent.2.* Mynsing. *cent.5. Obs.22.* Cothman. *Conf.11. n.1. & 2. volum.1. & Conf. 3. n.265. & seqq. volum. 4.* & ita in Camera pronunciatium est in causa Teutschenmeisters contra Donawerd/ Rosenthal *de feud. cap.5. conclus.80. lit.b. in fin.* sunt enim formaliter † onera personarum, Octov. Cacheran. *decis.95. n.16.* sed naturaliter † rerum, gloss. *in l. rescripto. § sciendum. verb. incolis. ff. de mun. & honor.* Bald. *in l. propter honorem. n.3. C. qui bon. ced. poss.* Thomat. *de collect. in princ. n.8.* Johann. Tileman. *syntagm.3. decad.3. vot.9. n.10.* materialiter † sunt onera patrimoniorum, Natta *Conf.146. num.4.* Cephal. *Conf. 636. n.60 lib.5.* Martin. Brun. *de cess. bonor. part. princ. 4. quæst. 9. n. 7.* effectu † sunt onera rerum, Andr. de Isernia *in c. un. n.61. quæ sint regalia.* maximam † partem capiunt à patrimonio, Alber. de Rosate *Rubric. num. 21. ff. de mun. & honor.* & persona † æquè ac res

38 39 40 41 42 43 44 45

sunt collectarum imponendarum causa immediata, *l. placet. ubi* Bart. *n. 27. C. de SS. Eccles.* Tileman. *d. loc. 29.* Cothman. *dict. Consil. 3. n. 269. & seqq. volum. 4.*

46 Altera ex Juris ratione depromitur, quod civis † cujusvis bona, ubicumq; etiã sita, non nisi pro uno patrimonio habeantur, *l. jurisperitos. 30. §. 1. ff. de excusat. tut.* & proinde cum patrimonio domicilii conjungi, & de toto patrimonio munera solvi debeant, maximè si pro universo patrimonio, & non pro possessionibus, hoc est, rebus soli tantum, imponantur, *l. rescripto 6. §. ult. vers. ult. ff. de mun. & hon.* Schurf. *Consil. 26. n 3. cent. 2.* Alberic. *d. loc. n. 49.* Oldr. *Consil. 169. n. 3.* Gratus *Consil. 61. n. 46. lib. 1.* Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 2. tit. 6. vot. 2. n. 4.* Bocer. *de collect. cap 9. n. 7. in fin.* hæcq; consequentia vulgari theorica firmatur, quod videlicet
47 † res una & eadem diverso jure censeri nequeat, *l. eum qui ades. 23. ff. de usurpat.* Feder. de Senis *Consil. 32. n. 7. & Consil. 138. n. 4.* Albã. *Consil. 3. n. 8.* Gratus *d. loc. n. 47.* Menoch. *Consil. 2. n. 262 volum. 1.* sed
48 quod accessorium, † hoc est, res ipsa principalis sui, hoc est, personæ ac possessoris, naturã sequi debeat, *l. cum principalis. ff. de Reg. Jur l. Aurelius. §. legatum. ff. de liber. leg. l. cum aurum. §. pervenia-mus ff. de aur. & arg. legat. §. si tamen alienam. Inst. de rer. divis. c. accessorium. ibiq;* Petrus Peckius *n. 4. de Reg. Jur. in 6.* Marsil. *singul. 17. n 6.* & exinde nonnulli Interpretum disertis verbis scribunt, præ-
49 dium † extra territorium situm personam collectandam sequi, *l. fin. ff. de decret. ab ord. faciend.* Dd. *in l. 1. C. de summ. Trin.* gloss. *in l. un. verb. possideat C. de mulier. lib. 10.* Domin. de S. Gemin. *in c. 1. vers. si verò onera. de immunit. Eccles.* Alexand. *Cons. 78. per tot. vol. 6.* Dec.
50 *Consil. 694. n. 10.* Gail. *lib. 2. Obs. 53. n. 10.* & Ecclesiam † in diversa diœcesi facultates habentem, de omnibus facultatibus collectari in illa diœcesi, ubi Ecclesia sita est, Cardin. Zabarell. *in Clem 1. §. sanè n. 5. ibiq;* Joh. de Imola *in princ. n. 14. & de Jur. patron.* Cothm. *Consil. 11. n 3. & seq. vol. 1.* Tertia est, quod omnes & singuli subditi pro mercibus, quibus negotiantur, sive in Hispaniam, Italiam, Galliam, Angliam, Daniam, aliasq; provincias eas importent & exportent, sine contradictione collectas & tributa solvant: Unde & non iniquũ videtur, ut & reliqui subditi, pro bonis extra territoriũ sitis, collectas & munera præstent, cum & merces illæ vel omnium maximè extra territorium sint, argumentatio-

ne à

ne à ſimili,†quod argumentandi genus in Jure noſtro & feudis 51
rectum, frequens & legitimum eſt, ductâ, Cyn. *in l.1. in princ. C. de interdict.* Everhard. *in Topic. loc. à ſimili in princ.* Bender. *de Reviſionib. concluſ. 4. n. 131.* Schrader. *de feud. part. 9 cap. 9. n. 19.* Pruckman. *Conſil. 15. n. 14. & ſeq. volum. 1.* Valent. Guilielm. Förſter. *lib. 2. Obſ. ſucceſſiv. cap. ult.*

Quarta, quod†Interpretes & Doctores concorditer tradunt, 52
ſubditum teneri etiam pro iis poſſeſſionibus, quæ alibi ſitæ ſunt, ad collectas, Accurſ. *in l. un. in fin. ibiq.* Johann. de Platea *n. 5.* & Bald. *n. 34. C. de mulierib. lib. 10.* Salicet. *in l. cunctos. n. 14. verſ. confirmatur ſecundo. C. de ſumm. Trinit.* Bald. *Conſil. 196. n. 17. lib. 1.* Alex. *Conſil. 78. n. 9. lib. 6.* Natta *Conſil. 105. n. 8.* Cephal. *Conſil. 309. n. 31. lib. 3.* Ruin. *Conſil. 195. n. 1 lib. 2.* Gail. *lib. 2. Obſ. 53. n. 10.* Franciſc. Claper. *in centur. cauſ. fiſcal. cauſa 28. quæſt. 3. per tot.*

Decidendi verò ratio prima eſt, quod quivis magiſtratus† 53
extra territorium ſuum Jurisdictione careat, *l. fin. ff. de Jurisdict. c. fin. de conſtitut.* quæ theorica indefinitè accipienda, ut neq; directò, neq; in conſequentiam extra territorium aliquis Jus dicat, tum quod quemadmodū perſona extranea, vel, ut noſtri loquuntur, forenſis, neq; directò, neq; per conſequentiā ſtatuto poteſt obligari, *c. cum Eccleſia S. Maria. de conſtitut.* ſic nec res extraordinaria & extra ſtatuentium Jurisdictionem poſita ſtatuto affici & vinciri poſſit, argumentatione † à perſonis ad res 54
ductâ, quæ in Jure frequens eſt & valet, *l. qui furere. 20. ff. de ſtatu hom. l. ſi quis inquilinos. 112. §. ſi ita legatum. 2. ff. de leg. 1. l. ſi quis filio exheredato. 6. verſ. ergò. ff. de injuſto, rupt.* Everhard. *in Topic. loc. à perſona ad res.* Cothman *d. loc. n. 40. & ſeqq.* Matth. Stephani *lib. 2. Dialect. Jur. loc. eodem. n. 81.* & quod is, qui agrum in alia civitate habet, in ea profiteri debeat, in qua ager eſt: †Agri enim tributū in eā 55
civitatē debet levare, in cujus territorio poſſidetur, *l. forma. 4. §. is verò. 2. ff. de cenſib.* patrimoniiq; munera neceſſe eſt mulieres in his locis, in quib⁹ poſſident, ſuſtinere, *d. l. un. verſ. ult. C. de mulier. lib. 10.* Huc pertinet quod Ulpianus *in l. reſcripto. 6. §. ult. ff. de mū. & hon.* & Arcad. *in l. mun. 18. §. 21. & ſeq. ff. eod.* ſcribunt: munera poſſeſſionib⁹ indicta, etiā ab aliis, quā municipibus exigi poſſe. Ex quo colligitur, quod † prædiis indicta munera & collectæ præ- 56
ſtanda ſint in territorio, in quo habentur prædia, licet eorum

possessor domicilium ibi non habeat, Thomat. *de collect. §. sanè si negotium. n. 21. & 22.* Deinde certi Juris est, si unus idemq; diversis in locis, originis puta & domicilii territorio, bona possideat, & bona originis vel collectis vel tributis, aliisve oneribus isti originis loco indictis, obligata sint, quod pro iisdem bonis collecta aliudve onus alibi frustra imponatur, ne duabus
57 † aliquis collectis & oneribus gravetur, *l. navis onustæ. 4. §. cum autem. 2. & in fin. ff. de L. Rhod. de jact. l. Titia. 34. §. qui invita. 5. in fin. ff. de leg. 2. l. bona fides. 57. ff. de Reg. Jur. c. 83. de R. Jur. in 6.* Oldrad. *Cons. 169. n. 1.* Roman. *Cons. 161. n. 2.* Tiraquell. *de Nobilit. cap. 20. n. 170.* Gail *lib. 2. Obs. 52. n. 10.* quod Jus generale est, & non tantum prohi-
58 bet duabus † aliquem collectis in diversis locis pro una re onerari, Bald. *in l. neq. 1. §. quod si. 2. n. 12 ff. quod cuj. univers. nom.* Socin. *Cons. 202. vers. secundum corollarium part. 2.* Barthol. Socin. *Cons. 302 n. 4. volum. 2.* Alexand. *Cons. 148. n. 10. volum. 6.* Barbat. *Cons. 1. n. 5. volum. 3.* Paris. *Cons. 25. n. 84. part. 1.* Petr. de Ubald. *de collect. n. 35.* Bertrand. *Cons. 115. n. 2. part. 1. volum. 3.* infinitis autoritatibus Cothm. *Cons. 3. n. 280. vol. 4.* sed & in uno loco tributum, vel quod aliud
59 onus reale pro re aliqua † solventem, pro eadem re alibi gravari & collectari, *l. privata. 10. C. de excus. mun. lib. 10.* gloss. *in l. un. verb possident. C. de mulierib. in quo loc. lib. 10.* Bart. *in d. l. un. n. 33. C. eod.* Petr. Antibol. *de Muner. part. princ. 2. n. 21. & 22.* Jul. Ferrett. *de collect. n. 426.* Ruin. *Cons. 111. n. 7. & 10. volum. 5.* Grat. *Cons. 61. n. 39. lib. 1.* Johan de Amic. *Cons. 22. n. 6* Cravet. *Cons. 6. n. 1.* Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 2. tit. 6. vot. 4. n. 30. & seq.* Gail. *lib. 2. Obs. 53. n. 10.* ubi expressè
60 scribit, quod si subditi ex † consuetudine vel privilegio, præscriptione vel statuto, de bonis extra territorium sitis collectentur, tunc in loco territorii à collectis & muneribus immunes esse debeant; iniquum siquidem esse utrobiq; onera realia sustinere, Alexand. *Cons. 78. n. 10. volum. 6.* Dec. *Cons. 694. n. 10.* Paris. *Cons. 25. n. 74. 84. & 90. volum. 1.* Riminald. *Cons. 10. n. 20. lib. 1.* Bertr. *Cons. 115. n. 2. part. 1. volum. 3.* Besold. *Cons. 280. n. 12. volum. 6.* quod
61 vel maximè procedit, si anniversaria † onera & pensitationes, Landstewer/Landbethe/stato tempore, superiori pendantur: quæ onera nihil aliud sunt, quam tributa, cum propter prædia è prædiis præstentur, Bald. *in l. omnes. n. 2. ibiq.* Salicet. *num. 5. C. sine cens.*

cenf.vel reliqv. Cothman.*in terminis Conf.11.n.23.& feqq. volum.1.*
Tum collectæ, inftar †fervitutum fe habent,& libertatem præ- 62
diorum imminuunt, & proinde, ut odiofæ, Decian. *Conf.41.n.*
116.volum.2. Gylman.*tom.1.Symphor.part.2.tit.6.vot.4.n.33.* nec in-
terpretatione fupplendæ,† nec latius porrigendæ, *c.odia.de Reg.* 63
Jur.in 6. fed intra † fuos terminos retinendæ, utpote quæ rem 64
ipfam vinciant & naturaliter, hoc eft, re ipfa & effectu ipfo
onera rerum & patrimoniorum fint, & indicentis Jurisdictio-
ni tantum, & non alterius adhæreant, Bald.*in l.propter honorem.*
n.9.C.qui bon.ced.poff. Thomat.*d.loc.in princ.n.8.* Natta*Conf.149.n.4.*
Cephal.*Conf.636.n.60 lib.5.* fic quidem, ut per earum indictio-
nem, prædia,† pro quibus collectæ imponuntur, tacitè hypo- 65
thecentur, Jafon *in l.apud Julianum.§.heres cogitur.n.5.ff.de legat.1.*
unde non obfcurum intellectu, prædia in alterius territorio fi-
ta, collectis & oneribus gravari,& hypothecæ nexu vinciri non
poffe, cum hypotheca † pro alienatione habeatur,*l.fin.C.de reb.* 66
alien. non alienandis. cui tacitè ifta † lex infit, ut prædium obli- 67
gatum diftrahatur, vel creditori Jus dominii in eo tribuatur,
l.fi convenit.4.ff.de pignor.act.l.pignoris.17.ff.de pignor.l. ult. C. de Jur.
dom.impetr. Hotoman.*Conf.3.* quod in bona extra territorium
fita nullo modo fieri poteft: cum fubditi & cives ratione bo-
norum extra territorium pofitorum, vel omninò pro non ci-
vibus & fubditis, fed pro forenfibus, vel certè bona eorum
extra territorium fita pro forenfibus bonis habeantur, Thomas
Parpal *in l.placet.n.55.C.de SS.Eccles.* Thomat. *§.fanè.n. 21. & feq.*
Gothman.*d.Conf.11.n.46.n.50 51.& n.61.& feqq.volum.1.* Tandem
hæc fententia, quod nimirum munus† in loco, quo quis agrum 68
habet, folvendum, *d.l.forma.§.fi verò.ff.de cenfib.* Antibol.*de mu-*
ner.part 3.§.2.n.44. ut æquitati proprior, † majoribus & fanio- 69
ribus Dd. calculis eft approbata, Guilielm.de Cuneo *in l. nemi-*
nem n.7.C.de SS.Ecclef.& de muner.n.16. Petr.de Ubald. *de collect.*
n.34. ibiq; incertus autor *Conf.2.n.6.* Hieron. Alban.*apud Bart. in*
d.l forma.§ illam æquitatem.ff.de cenfib. Alber. de Rofat.*part. 2. fta-*
tut.quæft.135. Thomat.*d.loc.n.11.& 21.* Thomas Parpal. *in d.l.placet.*
n.55.C.de SS. Ecclef. Oldrad.*de Muner.quæft.4.n.13.* Guido Papæ *de-*
cif 5.n.458. Roman.*Conf.16.n.2.* Barthol.Socin.*Conf.129.n.1.& feqq.*
vol.1. Boer.*Conf.9.n.5.* Joh.de Amic.*Conf.22.n.9.* Dec.*Cōf.694.n.10.*
Alciat.

Alciat.*respons.251.n.1.3.& 10.*Beroj.*Consil.150.n.12.volum.3* Chassan *ad Consuetud.Burgund.Rubr.9.§.18.n.3.*Cothman.*d.loc.n.66.& seqq.* Gail.*lib.2.Obs.52.n.13.& Obs.53.n.3.*

Neq; verò movent, quæ pro Affirmativà superius adductâ
70 sententiâ: Non primum: Illud enim † tum demum procedit, si subditi bona in diversis quamvis locis sita, sub unius tamen domini habeant Jurisdictione & imperio: & tunc nullum dubium est, quin de omnibus, ubicunq; etiam sitis, subditum, si velit, collectare possit bonis, Bertrand.*Cons.115.n.2.part.1.volum.3.*Cothman.*d.loc.n.36.& seq.& n.54.* secus verò se res habet, si subditos etiam alibi, quam in loco domicilii & Jurisdictionis domini, sub quo habitant, bona possident: Tunc enim ultra vires hereditarias, quas in tali loco habent, nec urgere,
71 nec domino extra territorium † suum Jus dicere volenti impune parére potest, *d l.fin.ff.de Jurisdict.c.fin.de constitut.* Thomat.
72 *d.loc.*Cothman.*d.loc.n.38.& seqq.* sed huic tribuet, † quod debet, & alteri suum non denegabit, Math.*22.vers.21.*Rom.*13.vers.7.§.Juris præcepta.6.Inst.de Just.& Jur.*

Nec secundum: iisdem namq; innititur præsuppositis,
73 quibus primum, † quibusq; cadentibus & ipsum cadat necesse est, Gravetta *Consil.468.n.4.*Cephal.*Consil.602. n.9.* Casaubon. Exercit.in Baron. *16. diatrib. 148.vers. suppositio falsa.* Deinde
74 exaudiendum † de collectis Imperialibus, & de domino collectante, qui in utroq; territorio sibi imperium vindicat, Gylm. *tom.1.Symphor.part.2.tit.6. vot.3.n.41.* Non verò de provincialibus, & collectante domino, qui tantum in territorio, ubi domicilium habent cives, Jurisdictionem & imperium exercet: Illo casu cives, pro bonis quoq; extra territorium sitis, onera ferre debent: hoc, non item, Lucas de Penna *in l. un.n.8.vers.& siquidem.C.de mulierib.lib.10.*Gothman.*d loc.n.36. & seqq. & n. 10. & seqq.*Bocer.*de collect.cap.9.n.6.* Tum subditi bona, ubicunq; sita, pro uno patrimonio habentur, respectu hereditatis, non verò respectu situs & Jurisdictionis. Nec feret alter dominus in bona suæ Jurisdictioni subjecta, alterum Jus dicere, aut onera, præsertim extraordinarii, eis imponere, 2.Reg.*23.vers.35. l.fin.ff.de Jurisdict.l.un.C.de mulier.lib.10.l.4.§.is verò.2.ff.de censib.l.rescripto.6.§.ult.ff.de mun.& honor.*Bocer.*d.loc.n.7.*Döring. *in bibliothec.*

bibliothec. Ctorum. verb. ærarium n. 200. in princ. vers. hac bonis tantum. Ad evitandum † ergò absurdum & inconveniens unum 75
& alterum aliter dicere & statuere non possumus, Curt. jun. *Consil. 5. num. 58. volum. 1.* Ruin. *Consil 93. n. 8. & 16. volum. 2.* Riminald. senior *Cons. 87. n. 16. volum. 1.* Vult. *Cons. Marpurg. 45. n. 41. volum. 4.* cum † absurdi vitandi causa ab istiusmodi illationibus 76
abstinendum sit, *l. nam absurdum ff. de bon. libert. l. 1. § unde quaeritur. ff. de public. & vectigal. l. un. § pro secundo. C. de cad. tollend.* Everhard. *loc. ab absurd. 23. per tot.* & argumentum † à vitando absur- 77
do nulli cedat, Cravet. *Cons. 582. n. 4. & 5.* Gœdd. *Consil. Marpurg. 48. n. 95. volum. 4.* Tandem quamvis unius ejusdemq; hominis unum tantum & idem patrimonium esse oporteat, ne una † ea- 78
demq; res diverso jure æstimetur, id tamen fallit, si diversa ratio contrarium suadeat, *l. nam etsi. 15. §. fin. l. mater. 10. § fin. ff. de inoff. testam.* Mandell. *Cons. 38. n. 7.* vel si locorum † diversitas patri- 79
monia dividat, *l. pupillo. in fin. ff. de tut. & curat. dat.* Albert. Brun. *de statut. art. 8. quæst. 52. n. 4.* Vel deniq; si ipsius negotii † natura & 80
rei eventus id desiderat, *l. circa. 24. ff. de inoffic. testam.* Neq; movet, quod accessorium sequatur naturam sui principalis, atq; adeò prædia extra territorium sita ad personam subditam accedant. Quia id tum demum itidem procedit, quando res diversi patrimonii sub unius domini Jurisdictione sitæ sunt. Multò minus negotii facessit Zabarellæ & Canonistarum doctrina *in d. Clement. un. §. sanè. de Jur. patron.* Nam expressè loquuntur † de collectis Papalibus, quas à Papa, velut superiore, 81
& in utrâq; diœcesi potestatem habente, Ecclesiæ in una diœcesi sitæ pro rebus utriusq; diœceseos jure imponi posse tantum abest, ut inficiemur, ut id potius disertè concedamus, Cothm. *Cons. 11. n. 126. & seqq. volum. 1.*

Nec tertium: Mercatores siquidem rectè de mercibus & negotiationibus suis, licet eas in alias regiones invehant, vel etiam exportent, in loco domicilii munera subeunt, tum quia potior negotiatio in loco domicilii est, & † à potiori fit deno- 82
minatio, Paul. de Oriano *in l. 1. n. 83. ff. de off. ejus cui mand. est juris- dict.* Riminald. *Rubr. n. 33. C. qui administr.* Curt. jun. *Consil. 44. n. 5.* Cravet. *Cons. 628. n. 17.* Signorol. de Homod. *Consil. 48. col. fin.* Ca-

 cheran.

cheran.*decis.105.n.10.* Chassan.*in catalog.glor. mund. part.consid. 17.* Goler.*de process.executiv.part.1.cap.5.n.41.* Pruckman. *Consil. 27. n. 106.volum.1.* Reinkingk *de retract.consanguin. quæst. 4. n. 89.* tum
83 quia in loco domicilii † lucrum faciunt, & ibi congerunt, & ibi non injuria loci dominis partem lucri solvunt, per superius tradita, *tot.tit ff.de public.& vectigal tot.tit.C.de vectigal.& commiss. & utrobiq; legista, c.un ubi feudista.quæ sint regal.* Bornit.*lib.5.de ærar. cap.10.* Döring.*in bibliothec.verb.ærarium n.155.* tum quia etiam
84 † cum bonis suis magistratus præsidio incolumes sunt, & proporrò, naturâ dictitante, magistratui suo talem remunerationem debent, Rom. *13.vers.6.* Oldrad. *Consil. 234.* Alciat. *respons. 163.n.13.* Bertrand.*Consil.133 n.3 part.1.volum.3.* Decian.*Cons 69.n.1. & seqq.volum 3.* Cothman.*Cons.11.n.59.& n.164. & seqq. ubi pluribus.vol.1 & Consil.3.n.287.volum.4.* de quibus tamen in sequenti capite pluribus, quæ omnia in aliis subditis, sub diversis Jurisdictionibus bona possidentibus minimè accomodari possunt:
85 ut proinde hoc simile, † non simile, sed maximè dissimile sit, Felin.*in c.capitulum.n.4.de rescript.* Lupus *in Rubr. de donat.int. vir. & uxor.§.86.n.4.* Aldobrand.*Inst.de Jur.person princ.n.39.* Vasq. *illustr.controvers.cap.21.n 32.* Borcholt.*de feud.cap.2.divis. 4. n. 6.* &
86 † claudicet, Lancel.Polit.*in tract.exempl.substit.n. 2.* Luther. *tom. Witteb.6.fol.509. §.* Daß wir aber nicht Zänckisch seyn. Reyhing *in Retract.art.11.§.1.pag.590.* Pruckman.*Consil.50.n.66.vol.1. & Cons. 20.n.61.& seqq.volum.2.*

87 Neq; deniq; quartum: Primò enim † multitudo errantium non parit errori patrociniũ, *c.quia in omnibus. extr. de usur.* juxta Hieronymum, Luther. *tom. Witteberg.4.fol.373. & tom.6. fol.419.* Chemnit.*in Exam.Concil.Trident.part 3 in solut. argum. pro Invocat.sanct.circa fin.* Ludov. Montaltus *de reprobat.sententia Pilati.art.3.n.40.* Beza *de Polygam.in princ.§ respondeo, nec multitudine.* Pfeil.*Cons.60.n.23.cent.1.* Harpprecht.*§.creditor.4.n.368. Inst.quib.*
88 *mod.re contrah.obligat.* Deinde non † qui dicant, sed quid,& quam rectè dicant perpendendum, *arg.l.sed licet.12. in fin.ff.de*
89 *offic præsid.* Tandem cum ea opinio, † quæ rectæ rationi innititur, *l.DEO auctore.1. §.sed neq;.6. Cod. de V. I. Enucl.* Decius *Cons. 259.num.1.* Gail. *lib. 2. Observ.153. num. 6.* & plures secta-

tores

tores habet, recipienda, utiq; hæc nostra apprehendenda erit, utpote quæ ambabus allegatis suffulci-tur fundamentis, Socin. *in l. qui Roma. §. coheredes. n. 19. ff. de Verb. Oblig.* Francisc. Marzar. *de fideicomm. part. 2. num. 11. vers. nihilominus.* Claud. Chiflet. *lib. 2. de fideicomm. cap. 1.* Socin. jun. *Cons. 185. n. 6. volum. 2. & Consil. 142. n. 11. volum. 3.* Cravet. *Consil. 19. num. 8. & Consil. 130. in fin.* Tiber. Decian. *Consil. 55. n. 1. volum. 3.* Roland. à Valle *Consil. 58. in princ. volum. 3.* Pruckman. *Cons. 1. num. 154. volum. 1.* Neq; verò hactenus deductis † obstat *l. cum neq;. 4. Cod. de incolis. lib. 10.* ubi dicitur, Non-originalem & non-incolam, ob solam domus vel possessionis causam, publici Juris autoritate, muneribus subjugari non posse: Illud enim rescriptum est de munere personali, quod solis injungitur subditis & civibus, & non forensibus, ut evincitur, *ex l. libertus. 17. §. sola ratio. 5. & §. sola domus. 13. ff. ad Municipal.* Bocer. *de collect. cap. 9. num. 7. in fin.* 90

Quid verò de forensibus fiet, & ubi hi collectabuntur, & munera obibunt? Et cum certum sit, non nisi illos † qui immediatè subditi sunt ad munera & collectas adstringendos esse, *l. rescripto. 6. §. fin. & ibi* gloss. *ff. de mun. & honor.* Jason *in l. placet. num. 5. Cod. de SS. Eccles. c. omnis anima. de censib.* Bald. *in l. un. n. 24. C. de mulierib. lib. 10.* Alexand. *Cons. 35. n. 4. & Cons. 68. n. 2. vol. 4.* Masuer. *de talliis n. 3.* Marsil. Patavin. *in defens. pacis. cap. 5. dist. 2. & cap. 15. dist. 1.* Schurf. *Cons. 44. n. 11. cent. 1.* Laur. Galcan. *Cons. 194. n. 10. vol. 4.* Surd. *Cons. 262. n. 28. vol. 2.* Adolph. Knoblauch *Cons. 44. n. 10. &* Arnold. à Glauburg. *Cos. 45. n. 14. vol. 4. inter Germanica* Tilem. de Benignis *in pract. Obs. 33. §. collecta quibus imponatur. & Syntagm. 2. decad. 1. vot. 5. n. 13. & 41. & Syntagm. 3. decad. 3. vot. 9. n. 28.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 12.* Addelas. *decis. 4. n. 10.* Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 2. tit. 6. vot. 6. num. 14.* Cothman. *Cons. 3. n. 262. volum. 4.* forenses † verò subditi non sint, sequitur necessariò, quod ob bona alibi quam ubi habitant, sita, in loco domicilii conveniri & collectari non possint, *l. libertus. 17. §. sola. 5. ubi* Bart. *ff. ad Municipal. & in l. un. n. 28. C. de mulierib. lib. 10.* Gylman. *d. loc. num. 32.* tum quia 91 92

ratione

cheran.*decis.105.n.10.* Chassan.*in catalog.glor. mund. part.consid. 17.* Goler.*de process.executiv.part.1.cap.5.n.41.* Pruckman. *Consil. 27. n. 106.volum.1.* Reinkingk *de retract.consanguin. quaest. 4. n. 89.* tum
83 quia in loco domicilii † lucrum faciunt, & ibi congerunt, & ibi non injuria loci dominis partem lucri solvunt, per superius tradita, *tot.tit ff.de public.& vectigal tot.tit.C.de vectigal.& commiss. & utrobiq; legista, c.un ubi feudista. quae sint regal.* Bornit.*lib.5.de arar. cap.10.* Döring.*in bibliothec.verb.ærarium n. 155.* tum quia etiam
84 † cum bonis suis magistratus praesidio incolumes sunt, & proporrò, naturâ dictitante, magistratui suo talem remunerationem debent, Rom. *13.vers.6.* Oldrad. *Consil. 234.* Alciat. *respons. 163.n.13.* Bertrand.*Consil.133.n.3 part.1.volum.3.* Decian.*Cons 69.n.1. & seqq.volum.3.* Cothman.*Cons.11.n.59.& n.164. & seqq. ubi pluribus.vol.1 & Consil.3.n.287.volum.4.* de quibus tamen in sequenti capite pluribus, quae omnia in aliis subditis, sub diversis Jurisdictionibus bona possidentibus minimè accomodari possunt;
85 ut proinde hoc simile, † non simile, sed maximè dissimile sit, Felin.*in c.capitulum.n.4.de rescript.* Lupus *in Rubr. de donat.int. vir. & uxor.§.86.n.4.* Aldobrand.*Inst.de Jur.person princ.n.39.* Vasq. *illustr.controvers.cap.21.n.32.* Borcholt.*de feud.cap.2.divis. 4. n. 6.* &
86 † claudicet, Lancel.Polit.*in tract.exempl.substit.n. 1.* Luther. *tom. Witteb.6.fol.509. §.* Daß wir aber nicht zänckisch seyn. Reyhing *in Retract.art.11.§.1.pag.590.* Pruckman.*Consil.50.n.66.vol.1. & Cons. 20.n.61.& seqq.volum.2.*

87 Neq; deniq; quartum: Primò enim † multitudo errantium non parit errori patrociniũ, *c.quia in omnibus. extr. de usur.* juxta Hieronymum, Luther. *tom. Witteberg.4.fol.373. & tom.6. fol.419.* Chemnit.*in Exam.Concil.Trident.part 3 in solut. argum. pro Invocat.sanct.circa fin.* Ludov. Montaltus *de reprobat.sententia Pilati.art.3.n.40.* Beza *de Polygam.in princ.§ respondeo, nec multitudine.* Pfeil.*Cons.60.n.23 cent.1.* Harpprecht.*§.creditor.4.n.368. Inst.quib.*
88 *mod.re contrah.obligat.* Deinde non † qui dicant, sed quid, & quam rectè dicant perpendendum, *arg.l.sed licet.12. in fin.ff.de*
89 *offic praesid.* Tandem cum ea opinio, † quae rectae rationi innititur, *l.DEO auctore.1, §.sed neq;.6. Cod. de V. I. Enucl.* Decius *Cons. 259.num.1.* Gail. *lib. 2. Observ.153. num. 6.* & plures sectatores

tores habet, recipienda, utiq; hæc nostra apprehendenda erit, utpote quæ ambabus allegatis suffulcitur fundamentis, Socin. *in l. qui Roma. §. coheredes. n. 19. ff. de Verb. Oblig.* Francisc. Marzar. *de fideicomm. part. 2. num. 11. vers. nihilominus.* Claud. Chiflet. *lib. 2. de fideicomm. cap. 1.* Socin. jun. *Cons. 185. n. 6. volum. 2. & Consil. 142. n. 11. volum. 3.* Cravet. *Consil. 19. num. 8. & Consil. 130. in fin.* Tiber. Decian. *Consil. 55. n. 1. volum. 3.* Roland. à Valle *Consil. 58. in princ. volum. 3.* Pruckman. *Cons. 1. num. 154. volum. 1.* Neq; verò hactenus deductis † obstat *l. cum neq; 4. Cod. de incolis. lib. 10.* ubi dicitur, Non-originalem & non-incolam, ob solam domus vel possessionis causam, publici Juris autoritate, muneribus subjugari non posse. Illud enim rescriptum est de munere personali, quod solis injungitur subditis & civibus, & non forensibus, ut evincitur, *ex l. libertus. 17. §. sola ratio. 5. & § sola domus. 13. ff. ad Municipal.* Bocer. *de collect. cap. 9. num. 7. in fin.* 90

Quid verò de forensibus fiet, & ubi hi collectabuntur, & munera obibunt? Et cum certum sit, non nisi illos † qui immediatè subditi sunt ad munera & collectas adstringendos esse, *l. rescripto. 6. §. fin. & ibi* gloss. *ff. de mun. & honor.* Jason *in l. placet. num. 5. Cod. de SS. Eccles. c. omnis anima. de censib.* Bald. *in l. un. n. 24. C. de mulierib. lib. 10.* Alexand. *Cons. 35. n. 4. & Cons. 68. n. 2. vol. 4.* Masuer. *de talliis n. 3.* Marsil. Paravin. *in defens. pacis. cap. 5. dist. 2. & cap. 15. dist. 1.* Schurf. *Cons. 44. n. 11. cent 1.* Laur. Calcan. *Cons. 194. n. 10. vol. 4.* Surd. *Cons. 262. n. 28. vol. 2.* Adolph. Knoblauch *Cons. 44. n. 10. &* Arnold. à Glauburg. *Cos. 45. n. 14. vol. 4. inter Germanica* Tilem. de Benignis *in pract. Obs. 33. §. collecta quibus imponatur. & Syntagm. 2. decad. 1. vot. 5. n. 13. & 41. & Syntagm. 3. decad. 3. vot. 9. n. 28.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 12.* Addelas. *decis. 4. n. 10.* Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 2. tit. 6. vot. 6. num. 14.* Cothman. *Cons. 3. n. 262. volum. 4.* forenses † verò subditi non sint, sequitur necessariò, quod ob bona alibi quam ubi habitant, sita, in loco domicilii conveniri & collectari non possint, *l. libertus. 17 §. sola. 5 ubi* Bart. *ff. ad Municipal. & in l. un. n. 28. C. de mulierib. lib. 10.* Gylman. *d. loc. num. 32.* tum quia 91 92

93 ratione † talium bonorum non sunt subditi loci habitationis, *d.l.libertus.17.§.sola.5.d.l.rescripto.6.§.fin.* Brunus *de statut. excl. famin.art.6.in primo.cas.col.3.in fin.vers.sed pro opinione.* Cravet. *Conf. 271.n.2.* Festas. *de astim.& collect.part.2.cap.3.n.5.& seqq.* tum quia
94 in locis ubi commoda † bonorum percipiunt, onerum participes esse debent, *l.secundum naturam.10.ff.de Reg.Jur.c.1.de sepultur.*
95 tum quia in illis locis ubi bona † habent pro extraneis non habentur, sed municipes reputantur, Bart.*tract.de repressal. quast. 4.quast.princip.5.* Salicet.*in l.1.C.de summ. Trinit.* Alexand.*Conf.34. col.1.vol.5 & Conf.120.in fin.volum.7.* Cravet.*Conf.585.n.27.* Cardi-
96 nal.Tuschus *pract.conclus.410.n.21.& seqq.lit. F.* adeòq; † oneribus & statutis, si præsertim ad habitandum aliquantisper in iis veniunt, ibidem subiiciuntur, Castrens. *Conf.456.volum 1.* Tuschus *d.loc.n.ult.* Verum enimverò, utcumq; varii variè & anxiè disputent, nos, insuperhabitis vanis logomachiis, distin-
97 guendum inter munera Imperialia & provincialia: † & illa non in territorio ubi prædia possidentur, sed ubi domicilium habetur, præstanda esse putamus, idq; ob hanc infallibilem rationem, quod non possessionum duntaxat immobilium, sed universi patrimonii onera sint, *d.l.rescripto.6.§.fin.ff. de mun. & honor.* Gœdd.*in l.munus.18.n.25.ff. de Verb. Signific.* R. A. de anno 1500.§. Daß ein jeder nicht mehr dann an dem Ort vnd End/ da er ist gesessen/ von allen den seinē es lige wo es wolle/ zu geben schuldig sey/ vnd das kein Stand den andern/ oder desselben Vnterthanen darwider tringe. R. A. de anno 1542. §. Dieweil aber etliche. & R. A. de anno 1544. §. Damit aber solche Ordnung. Mynsing. *cent.5.Obs.22.* Gail.*lib.2.Obs.52.n.13.& Obs.53 n.2* Dn.Bocer.*de Regalib.cap.3.n.233 & de collect.cap 9.n.11* Besold.*de arar. cap.5 Conf.1.*
98 *n.96.* Nisi tamen I. vel concessione & privilegio † principis domini collectantes, forenses, bona in suis territoriis possidentes, gravandi potestatem habeant, Gail. & Mynsing. *d.ctu locis*, Rosenthal *de feud. cap. 5. conclus. 82. n. ult. & ibidem lit g.* II. Vel
99 præscriptione † tale Jus acquisiverint, *c.super quibusdam. §.praterea.de Verb Signif.* Gail.*d loc.* Gylman.*d.loc.vot 4.n.18.* Sixtin.*lib.2. de Regal.cap.14.n 33.34.42.& seqq.* Bocer.*de collect.cap.9 n.10.vers potest*
100 *tamen princeps.* III. Vel Consuetudo † immemorialis domino collectanti forenses Jus tribuat, *l.munerum.18.§.praterea.25.ff. de mun.*

de mun. & honor. l. fine herede. 32. §. Lucius. 6. ff. de admin. & peric. tut. Bart. *in l. un n. 28. C. de mulierib. lib. 10.* Thomat. *de collect. §. expefuimus. n. 37.* Gylman. *tom. 1. Symphor. part. 2. tit. 6. vot. 4. n. 13. & 14.* Gail. & Mynfing. *dictis locis.* Sixtin *d. loc. n. 73.* Decian. *Conf. 55. num. 18. & seq. vol. 1.* Wef. *Conf. 27. n. 20. vol. 1.* Rofenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 82. num. 1. ubi lit. a.* Camerales in hanc fententiam in caufa Augſpurg contra Commiſſarium vnd Außſchuß gemeiner Neuburgiſchen Landſchafft inclinâſſe refert. IV. Vel † ftatuto & lege Municipali 101
cautum, ut ftatutum res ipfas afficiat, *l. fin. ff. de decret. ab ord. fac.* Bald. *in l. un. col. 6. & ibi* glofs. *C. de fent. qua pro eo quod intereſt.* Bocer. *de collect. cap. 9. n. 8.* V. Vel † occurrat neceffaria & publica 102
utilitas, *d. l. rescripto. 6. §. fin. l. munerum. 18. §. patrimoniorum. 21. & seq ff. de mun. & honor. l. forma. 4. § is vero. 2. ff. de cenfib.* tunc enim etia forenfes ratione fuarũ rerum & poffeffionũ tenentur, cum Juri naturali confentaneum fit, ut eum fequantur † incommoda & onera, quem fequuntur commoda, *l. fecundum naturam. 10. ff. de R. Jur l. nam natura. ff. de condict. indeb. l. 1 §. fin ff. de aq. pluv. arcend. l. ad inftructiones. 7. C de SS. Ecclef. l. manifeftiſſimè. 22 §. fed cum 3. in fin. C. de furt. c. 1 & c. de his. extr. de Eccles. ædificand. vel reparand.* Montaltus *de reprob. fentent. Pilati. art. 3. n. 5.* Decian. *d. loc. n. 4.* Bocer. *de collect. cap. 9 n 13. & feqq usq. ad finem.* VI. Vel bona † foren- 103
fium in cataftro territorii, five cenfuali libro & æftimo, im Saalbuch/confcripta & æftimata fint, Parif. *Conf. 25. n. 94. vol. 1.* Decius *Conf. 285. n 5.* Curt. jun. *Confil. 42. n. 4.* Feftaf. *de æftimo & collect. part. 2. cap. 3. n. 47.* Wefenbec. *Confil. 27. n. 12. volum. 1.* Mynfing. *d. loc. n. 7.* Gail *d. loc. n. 24.* Rulant *de commiſſar. part. 4. lib. 2 cap. 6. n. 20.* Sixtin. *d. loc. n 75.* non enim hi libri † mediocrem fidem con- 104
ciliant, Jafon *in l admonendi. n. 132. ff. de jurejur.* Menoch. *retinend. poſſ. remed. 3. n. 570.* Gylman. *tom. 1 Symphor part. 2. tit. 6. vot. 4. n 39.* Hæc verò, fi capitis, five perfonalia & mixta † fint, quæ utraq; 105
perfonis imponuntur, & hæc quidem ratione patrimonii, non præftant forenfes, fed fubditi tantum, *l. cum neq. 4. l. privilegio. 6. C de incolis. lib. 10 l. libertus. 17. §. fola. 5 & §. fola. 13. ff. ad Municipal. d. l. rescripto. 6. § fin ff. de Mun. & honor.* Gail. *lib. 2. Obf. 52. n. 13. & Obf. 53. in fin.* Petr. Frider *lib. 2. de mandat cap. 45. n. 8.* Anton. Faber. *in suo Codic lib. 9. tit. 29. defin. 2.* Adolph Knobiauch *Confil. 44. n. 4. 11. & 39. tom. 4.* Georg. à Breitenbach *Conf. 15. n. 11. & 31. tom. 5* German.

107 *Jur.Bocer.d.loc.n.9.* ne, cum honoribus & commodis † loci careant, oneribus contra Jus & fas graventur, *contra §.un.verf. quia plerumq; Inst.de legitim.patron.tut.l.secundum.10. & l.quoties ita. 73.ff.de R. Jur.l.un.§.pro secundo.4.in fin.C.de cad.tollend. c. qui sentit.*
108 *55.& c. rationi.77.de R.Jur.in 6.* Si verò sint patrimonialia † quæ possessionibus tantum indicuntur, omninò forenses ea sustinebunt, *l. un.verf.ult.C. de mulierib.lib.10.l.forma.4.§. is qui.2.ff.de censib.d.l.rescripto.6.§.fin.d.l.munerum. 18. §.patrimoniorum.21. & §. seq.ff.de mun.& hon.* Festas. *de æstim.& collectis.part.2. cap.3.num.15.* Mundan.*d.loc.n 8.* Bocer.*de collect.cap 9.n.9.in fin.* modò tamen,
109 † quod diximus, usus & necessitas provinciæ exigat, *l.omnes provinciarum.12.C.de operib.public.* vel talium munerum † imposi-
110 tio, propter ipsorum prædia in alieno territorio sita, ad forensium quoq; necessitatem vel utilitatem pertineant, utputa,
111 † si territorium defendendum, aut ingruentibus periculis obviandum, Corn. *Conf.72.n.62.volum.4.* Festas.*d.loc.part.5 cap. 1.n. 25.& seq* Petrus Gilken.*in Auth.quas actiones.cap.10.n.15. C. de SS. Eccles.* Rosenthal *de feud.cap.5.conclus.81.n.2.& seq.* Tiber.Decian *Conf.55.n.4.volum.1.* Gail.*lib.2.Obs.52.n.15.* Sixtin.*d.loc.n.74* Græven.*lib.2 conclus.52.num.15.* vel si domos in aliena civitate possi-
112 deant, † cujus mænia, omnium scilicet tutela, facienda, aut renovanda; vel reficienda, Bald.*Conf.312.volum.3.* Festas. *d. loc.part.*
113 *4.cap.1.n.36.& 37.* aut si agros in alieno territorio, † cujus viæ publicæ muniendæ, aut pontes instruendi, habeant, *l.sunt munera.11.ff.de vacat.& excus.mun.l.honor.14.§.viarum.2.ff.de mun.& honor.l.ad instructiones.7.C.de SS.Eccles.* Jason *Conf.109. n.3.* Bartol. *in l.omnes.col.2.verf.specialis.C.sine cens.vel reliqu.* Festas. *dict.l.part.*
114 *2.cap.4.n.41.51.& seqq.* commodum siquidem, † quod ad singulos & universos pertinet, exigit, ut & onus ad eosdem pariformiter spectet, *l.pupillus.239.§.munus publicum.3.ff.de Verb. Signif.c.qui sentit.55.de Reg.Jur.in 6.cum similib.* Festas.*d.loc.cap.3.n.4. & part.4.cap.1. n.37.* Bocer.*dict.loc.n.10.*

* * *

CAP. VI.

Caput VI.

De Materia Munerum & Onerum, & de quibus rebus præstentur.

Summaria.

1 *Contributiones sunt onera fructuum magis, quam proprietatis.n.394.*
2 *Possidens fructusq; suos faciens collectam (solvit.*
3 *Res omnes, ex quibus fructus percipitur, contributionibus subjacent.*
4 *Tam Corporales, quã Incorporales, Tam*
5 *Quam immobiles. n.16. (mobiles,*
6 *Eodem nexu & obligatione tributum pro rebus moventibus & immobilibus debetur.*
7 *Res Mobiles & Corporales sunt, Oves, boves, Equi, mulæ, anseres, opes, columbæ &c.*
8 *Dummodo fructus ex iis percipiantur, nec ad usum domus seponantur, sed lucri causa colligantur. n.10.*
9 *Quæ ad sui suorumq; sustentationem consumuntur aut deputantur, in contributionem non veniunt. n.177.*
11 *Ab aucupibus, venatoribus, piscatoribus negotiantibus aucupatorium, venatorium, piscatorium tributum exigitur.*
12 *Ab aliis, qui animalia alunt, aliud.*
13 *Animalia fundis juncta fructus fundorum reputantur.*
14 *Animalia oneribus quatuor siliquarum exemta, ab aliis etiam exemta sunt.*
15 *De similibus idem judicium. n. 17. 60. & 111.*
18 *Animalia, nisi exprimantur, appellatione mobilium non veniunt*
19 *Remota causa removetur effectus (debet*
20 *Lege tacente, in odiosis, extensio quoq; tacere*
21 *Debitum tributi & muneris patrimonii æquiparantur.*
22 *Mobilia & immobilia eadem obligatione in censum referuntur. n.301.*
23 *Servus & pecora æquiparantur.*
24 *In simili causa non possunt esse diversa judicia n 61.416.*
25 *Fiscus & Resp. æquiparantur. (tur.*
26 *Favore fisci etiã contra tertium procedi-*
27 *Animalia commoda ferunt, ergò & onera.*
28 *Et sub generali hypotheca & bonorum voce veniunt. n. 38.*
29 *Leges Cedicis ad certi facti species enatæ.*
30 *Quod in lege non cavetur, in praxi non habetur n.43.263.124.619 620.*
31 *Singularia non sunt admittenda.*
32 *Sed suis limitibus includenda.*
33 *Regula ad diversum & exceptum casum non potest extendi. (niunt n.37.*
34 *Patrimonii nomine etiam animalia ve-*
35 *Patrimonium, ut genus, omnes species complectitur.*
36 *Munera pro immobilibus & mobilibus eodem nexu debentur.*
39 *Mercimonia Jure Gent. sunt libera, & cur.*
40 *Mercatores necessarii sunt civitatibus.*
41 *Nec mundus sine iis vivere potest.*
42 *Erubescimus sine lege loqui.*
44 *Nulla lege dispositum de mercibus onera esse ferenda.*
45 *Merces mercatorum, præ aliis rebus periculis exposita, & proinde oneribus non gravanda.*
46 *Æstima quotidie renovare impossibile.*
47 *Duplici onere nemo gravandus, n 90. & 140.269.*
48 *Divitiæ non exponendæ invidiæ, nec vilitas patrimonii detegenda.*
49 *Exinde rectè prohibet pater confectionem Inventarii.*
50 *Æstima fiunt ut æqualiter distributio onerum fiat.*

51 Di-

113 Pactum

235 *A laicis possideri non possunt.*
236 *Immemoriali tamen tempore possessa, per laicos rectè possidentur.*
237 *Possessio talis vim specialis concessionis habet.*
238 *Et privilegii expressè ex certa scientia concessi.*
239 *Decima instar patrimonii sunt.*
240 *Venduntur, locantur, permutantur, in dotem dantur, obligantur.* n. 242.
241 *In commercio habentur.*
242 *Quamvis hoc novitiolis sit ignotum.*
243 *Ganerbatus director collectas solvit.*
244 *Ganerbii sunt Nobiles à* Schaumberg in Dunderff *&* Ravenstein.
245 *Pappenheim in Baronatu Pappenheim.*
246 Eglofsstein in *Cunreut* vnd Mühlhausen.
247 Vetzen von Salzburg in Salzburg.
248 *Nobiles à* Thüngen in Reissenberg *&* Thüngen.
249 *Nobiles à* Streitberg in Sachsgrün.
250 *Proverb.* Man pflegt sich gemeiniglich an die Thorseulen zuhalten.
251 *A consortibus, qui exposuit, repetit, vel retinet pro quota.*
252 *Prædiorum possessores onera sustinent.*
253 *Et qui ex secundo decreto possessionem habent.*
254 *Autore prætore possidens justè possidet.*
255 *Vasallus similis est usufructuario.*
256 *Usufructuarius omnia onera ferre cogitur.*
257 *Similia pro veritate habentur.*
258 *In similibus ad similia procedimus.*
259 *Privilegiati etiam, tempore belli, ad onera tenentur.* n. 260.
261 *Contributiones earumq; impositio sunt vera Symbola Superioritatis.*
262 *Et Superioritatem radicatam important.*
264 *In dubio contra contributiones pronunciandum.*
265 *Libertati plus quam pupillo vel Reipubl. favendum.*
266 *Vasalligium subjectionem non operatur.*
267 *Nisi & vasalli simul & subditi sunt.*
268 *Vasallus servitia personalia pro feudo præstat, ad collectas verò non cogitur.*
269 *Duplici onere nemo gravandus* n. 285.
Immunitas ex causa onerosa data nullo tempore collectas admittit.
270 *Principibus enim collectarum ex Cameris præstandum remissum.* n. 271. 279.
Et consequenter etiam vasallis.
272 *Feuda plerumq; oneroso titulo acquiruntur.* n. 284.
273 *Privilegio speciali immunes ab onere collectarum immunes esse debent.*
274 *Novella Constitutiones interpretanda ne Juri communi derogent.*
275 *Imperialia rescripta non sunt in dubium vocanda.*
276 *Determinatio servitiorum alia onera non admittit.*
277 *Immunitas vasallorum recenti præjudicio firmatur.*
278 *Argumentum ab usufructuario ad vasallum quando procedat.*
279 *Differentia vasalli & usufructuarii.*
280 *Nobiles bona rusticorum & allodialia acquirentes onera annexa etiam ferre coguntur.* n. 283.
281 *Nec non etiam Ecclesia emtrix.*
282 *Qui vult antecedens consequens velit necesse est.*
286 *Extrema necessitatis casus semper exceptus.*
287 *Specialiter cautum in consequentiam non est trahendum.*
288 *Casum certum resolvens, de aliis aliter sensisse videtur.*

289 *Exceptio confirmat regulam in casibus exceptis.*
290 *Reservatio tantum Jus reservantis reservat.*
291 *Reservabile non reperiens nihil operatur.*
293 *Nil nisi æquum principi placere potest.*
294 *Nulla potestas contra rectam rationem aliquid licitè attentat.*
295 *Opinio communis, legibus & rationibus suffulta, sequenda.*
296 *Judex secus faciens imperitus præsumitur.*
297 *Necessitas nullam immunitatem admittit.*
298 *Duplici onere aliquando quis obligatur, ex diversis præsertim causis.*
299 *Necessitas omnes leges & privilegia tollit.*
300 *Et illicitum facit licitum.*
302 *Argumentum à contrario sensu fortissimum.*
303 *Munera magis fructuum quam proprietatis onera sunt. n. 326.*
304 *Pecunia otiosa exemta contributionibus.*
305 *Commodum enim non adfert, nec proinde incommodum sustinet.*
306 *Nomina item incerta, si actio propter ea in personam instituatur.*
308 *Nomina quæ nec exigi, nec sperari possunt, pro rebus sterilibus habentur.*
309 *Talia habens non solvendo creditur.*
310 *Ornamenta etiam aurea & argentea.*
311 *Cato tamen talia & alia in censum retulit. & cur.*
312 *Quia nec hæc fructum ferunt.*
313 *Salaria quoq; Officialium.*
314 *Consiliarii & Officiales regulariter immunes sunt ab extraordinariis.*
315 *Salaria sunt instar alimentorum, & fructum non ferunt.*
316 *Salaria nec detrahenda, nec decurtanda.*
317 *Si tamen iidem lucra quærantur, onera quoq; sustinent.*
318 *Loca item sterilia.*
319 *Sterilia & opima simul censenda. n. 333. 337.*
320 *Dominium dat causam obligationis.*
321 *Damnum causans id patienter feret.*
322 *Fortunarum modus non usus fructus in collectis inspicitur.*
323 *Prædia pro collectis tacitè sunt obligata. n. 344.*
324 *Generalia generaliter sunt intelligenda.*
325 *Licet in uno casu major sit ratio, quam altero.*
327 *Sterilitas, quasi paupertas, collectas excludit.*
328 *Possidens fructusq; percipiens annonas solvit.*
329 *Nihil habens nihil dat. n. 310.*
330 *Munera imponuntur rebus respectu rerum.*
331 *Ad fructus tamen potius, quam rei valorem respiciendum. n. 343. 345.*
332 *Prædio chasmate pereunte relevatio facienda.*
334 *Alteri per alterum iniqua conditio non inferenda.*
335 *Imperator non sustinet aliorum onus ad alios devolvi.*
336 *Res quævis cum sua causa & onere transit n. 375. 469. & seqq. 421.*
337 *Fertilia prædia habens sterilia quoq; supportat.*
338 *Ubi commodum ibi onus. n. 373.*
339 *Incivile est, lege non perspecta, de lege judicare.*
340 *Pauperes facti non tantum solvunt, ac si adhuc divites essent.*
341 *Damnum, quod quis sua culpa sentit, non sentit.*
342 *Factum cuiq; suum, non alii nocet.*

346 *Defe-*

346 *Deserens ob collectas prædia occupanti relinquit.*
347 *Quod fertur à pluribus levius fertur onus.n.499.*
348 *Citandus tamen est deserens, & , ni intra biennium compareat, amittit possessionem.*
349 *Nomina item & actiones rebus immobilibus inhærentia,*
350 *Pauperes nihil contribuunt. n.352.357.*
351 *Pauperes sunt , qui non habent, unde vivant.*
353 *Unusquisq; contribuere debet , quantum fert modus sua possessionis.*
355 *Omne accidens in subjecto sit necesse est.*
356 *Inanis est actio, quam inopia debitoris excludit*
357 *Pauperes nec latrones, nec mures, nec fures timent.*
358 *Valerii Messala opulenta paupertas.*
359 *Paupertas culpa obveniens non sublevat.*
360 *Nec privilegium aut immunitatem meretur.*
361 *Omnium reprehensionem incurrit.*
362 *Reip. interest locupletes habere subditos.*
363 *Principi plus debet esse subditorum opulentia, quam reditus.*
364 *Pauperes emergentes vicissim contribuunt.*
365 *Item si artificium sciunt , eoq; lucrantur.*
366 *Divites arbitrio judicis æstimamus.*
367 *Clerici immunes sunt à personalibus oneribus.*
368 *Et sordidis ac extraordinariis.*
369 *Non vero ordinariis.*
370 *Aut quæ ex lege fiunt, ut sunt patrimoniatia*
371 *Sive bona antea possederint.*
372 *Sive postea acquisiverint.*
374 *Imperator de acquisitu prædiis onera præstat.*
375 *Onus rem sequitur.*
376 *Autores & Doctoris supprimens furi æquatur.*
377 *Clerici à modernis contributionibus sunt immunes.*
378 *Jure enim divino privilegati.*
Fallit, n.452.
Et Canonico & civili.
379 *Laici à clericis talia petentes excommunicantur.*
380 *Clerici ex charitate, non coactione contribuunt*
381 *Idq; humiliter & cum gratiis accipiendum*
382 *Collecta non nisi subditis imponuntur.*
383 *Clerici à Jurisdictione Politica eximuntur*
384 *Si non Jure divino.*
385 *Tamen humano.*
386 *Imperator exemtioni clericorum derogare non potest.*
387 *Statuta in præjudicium Ecclesiæ non valent*
388 *Bona Ecclesiæ spirituali usui sunt dedicata.*
389 *Nec commoda seculari servire debent.*
390 *Deo semel dicatum ad usus humanos revocari non potest.*
391 *Miles seculi militet seculo , miles Christi, Christo.*
394 *Collectas solvunt qui fructus percipiunt.*
395 *Secularia ad clericos non spectant.*
396 *Quamdiu laicorum sufficiunt, clericorum bona non sunt molestanda.*
397 *Ecclesiæ favor præfertur Reipublicæ.*
398 *Consensus Pontificis ad collectas clericis imponendas necessarius.*
399 *Requiritur tamen ad eas citatio, deliberatio & distributio ab ipsis facienda*
400 *Consensus pro forma est, & si deest, collecta nec imponi nec exigi possunt.*
401 *Clerici Jure communi privilegium immunitatis habent.*

402 *Privilegia Jure communi concessa, etiam tempore belli obtinent.*

403 *Lex est dogma prudentum, & semper loquitur.*

404 *Et ubi tacet, nos tacemus.*

405 *Tempore necessitatis & utilitatis omnes homines ad collectas tenentur. n. 410.*

406 *Omnia bona, pro patria, principi obligata sunt.*

407 *Clerici ratione temporalium magistratibus subjecti sunt. n. 409.*

408 *Omnis anima potestas subdita est potestatibus.*

411 *Jus Canonicum clericos ad contributiones compellit.*

412 *Clerici tempore necessitatis, contra expressas bullas ad patrimonialia & personalia onera tenentur.*

413 *Custodiam nim. civitatis & arma.*

414 *Argumentum à majore ad minus procedit.*

415 *Commoda ubi paria, ibi paria incommoda.*

416 *Paribus causis paria sunt judicia n. 469.*

417 *Christus collectis se subjecit, easq; solvit.*

418 *Cæsari danda quæ sunt Cæsaris.*

419 *Tributum cui tributum, honorem cui honor.*

420 *Omnis Christi actio nostra institutio.*

422 *Omnia prædia pro collectis sunt obligata. n. 424.*

423 *Collectæ sunt onera informata.*

425 *Necessitas non habet legem.*

426 *Privilegia sunt species legis, & tempore necessitatis silent.*

427 *Tempori sæpe, necessitati semper cedendũ.*

428 *Necessitatis tempore pia causa omittitur.*

429 *Ecclesia tributum solvit*

430 *Clerici ad ea, quæ propter bellum exiguntur, tenentur.*

431 *Et omnia communia fiunt.*

432 *David panes propositionis comedit tempore necessitatis.*

433 *Et discipuli Christi sabbato spicas.*

434 *Asa aurum sustulit.*

435 *Et Imperator apprehendit licitè res Ecclesiæ.*

436 *Aurum Ecclesia habet non ut servet, sed ut eroget. n. 479.*

437 *Necessitatis tempore impunè Ecclesiæ destruuntur.*

438 *Contributiones sine respectu personæ pro viribus patrimonii indicendæ.*

439 *Et secundum reditus exigendæ*

440 *A statis collectis nec Pontifex, nec Ecclesia immunis.*

441 *Consuetudo Imperii & clericis & laicis pariformiter onera imponit. n. 444.*

442 *Consuetudo lex est & parem cum lege potestatem habet.*

443 *Pontifex in decisione causarum consuetudinem sequitur*

445 *Clerici omnia in saccum suum pertracta cupiunt.*

446 *Et cælum & orbem, si possent, vectigalia facerent.* Cc: itz.

447 *Avaritia clericorum propria.* Pfaffens

448 *Vetitum Venetiis & in Gallia, ne clerici laicorum bona occupent*

449 *Eoq; non tam clericorum imminuta libertas, quam laicorum limitata potestas.*

450 *Clerici immunes sunt, nisi circumstantiæ exceptionem suadeant*

451 *In toto Jure generi per speciem derogatur.*

453 *Leges novissimæ derogant prioribus.*

454 *Utilitatis & necessitatis casus semper est exceptus.*

455 *Necessitas alia ordinaria, alia extraordinaria.*

456 *Ordinaria necessitas* Reichsnoth/*quæ.*

457 *Extraordinaria quæ.*

458 *Ab hac clerici non sunt immunes.*

459 *Ab illa verò sunt*

460 *Clerici sunt Statibus subditi.*

461 *Leo ubi pedem figit quiescunt animalia cætera.*

462 *Clerici in actionibus realibus in foro civili rectè conveniuntur.*

463 *Res*

463 *Res, non persona, in judicium trahitur.*
464 *In necessitatibus nemo liberalis.*
465 *Necessitatis quæ sunt, liberæ voluntatis non sunt.*
466 *Solventi, quod debet, nullæ debentur gratiæ.*
467 *Pro ratione possessionum quoq; clerici tenentur.*
468 *Parium eadem est dispositio.*
469 *Prædia cum sua causa.*
470 *Conditione.*
471 *Qualitate.*
472 *Oneribus & vitiis transeunt.*
473 *Necessitatis tempore omnes solvere coguntur.*
474 *Distinguendum inter res Ecclesiæ consecratas & non consecratas.*
475 *Tituli quid sint.*
476 *Alimenta negans necat.*
477 *Res Ecclesiæ non consecratæ contribuunt.*
478 *Et impunè alienantur.*
480 *Episcopi gloria est pauperum inopiæ providere.*
481 *In patria commodum omnes naturaliter & civiliter obligantur.*
482 *Ecclesia non vult esse mater injustitiæ.*
483 *Clerici nudo victu & amictu contenti esse debent.*
484 *Ultera ea retinentes, & in pias causas non erogantes, peccant.*
485 *Clerici non in hoc, sed futuro seculo thesaurum debent colligere.*
486 *Se subtrahens oneribus, alios gravat, & mortaliter peccat.*
487 *Damnum Josephi curare debent clerici.*
488 *Væ contristantibus pupillos & viduas.*
489 *Ecclesia est in Republica.*
490 *Republicâ salvâ salva est Ecclesia.*
491 *Commodum ubi ibi incommodum.*
492 *Bellum geritur ut pax quæratur.*
493 *Justinianus legislatorum Alpha.*
494 *Communis causa communis præstatio & pietas.*
495 *Angustia clericos stringunt.*
496 *Explicatur c. adversus. 7. de immun. Eccles.*
497 *Non Pontificis sed Imperatoris & Statuum consensus in rebus Imperii necessarius.*
498 *Æqualitas inter omnes servanda.*
500 *Mora periculum multa concedit.*
501 *Necessitas sine consensu permittit, quæ aliàs consensum requirerent.*
502 *Necessitas non habet legem.*
503 *Privilegia transilit. n. 577.*
504 *Lex non operatur ultra, quam vult & potest.*
505 *Nobiles sunt immunes à collectis & oneribus omnibus. n. 507.*
506 *Honorem sustinenti onus imponi non potest.*
508 *Nobiles militibus æquiparantur.*
509 *Senatores quoq; immunes sunt, & judices ac officiales. n. 511.*
510 *Nobiles plerumq; merum & mixtum habent imperium.*
512 *Nobilitatem generis disputans stercoris nobilitatem disputat.*
513 *Divitiæ nobilitatem multum juvant.*
514 *Rustici & novi homines opibus & dignitatibus arguuntur tantum, non ornantur.*
515 *Dominulus* ein Jüncker lein.
516 *Nobiles domestici provinciæ legibus parere jubentur.*
517 *Nobiles immediati nullius oneribus gravantur.*
518 *Non Imperialibus, & cur.*
519 *Nec provincialibus, & cur. n. 522.*
520 *Servitia ob feuda præstantur.*
521 *Vasalligium non operatur subjectionem.*
523 *Nisi aliter inter dominum & vasallum conventum.*
Bocerus leniter taxatur.

524 *Lex*

579 Lex

697 Neces-

697 *Necessitas & utilitas semper excepta. n. 700. 702.*
698 *Necessitas omnes leges & privilegia turbat n. 701.*
699 *Privilegia generalia exigui sunt momenti.*
703 *Potestas & voluntas ad omnem actum requiruntur.*
704 *A posse ad esse non valet consequentia.*
705 *Quæ jus tertii lædunt, nec vult*
706 *Nec potest princeps.*
707 *Privilegia in damnum alterius vergentia strictè accipienda.*
708 *Nisi ob merita in Remp. redundantia concessa.*
709 *Ad à[illegible] naturale sumus obligati.*
711 *Argumentum ab insufficienti partium enumeratione vitiosum.*
712 *Nemo alterius causa gravandus.*
714 *Privilegia sibi oneroso, Reip. utili titulo habens semper & ubiq; valent.*
715 *Etiam apud heredes.*
716 *Nec revocari possunt.*

SCripsimus supra, Munera † & contributiones esse fructui 1
onera magis, quam proprietatis, & rectè, *l. si negotium. 16. C*
de negot. gest. l. omnes. 3. C. sine cens. vel reliqu. Jason & alii *in l. apud*
Julianum §. heres. ff. de leg. 1. Alexand. *in l. rescripto. §. fin. ff. de mun. &*
& honor. Cravet. *Cons. 217. n. 5.* Nevizan. *Cons. 74. n. 11.* Menoch. *Cons.*
9. n. 12. volum. 1. Mynsing. *respons. 1 n. 30. decad. 15.* Wesenbec. *Cons.*
103. n. 22. volum. 3. Besold. *Cons. 234. num. 17 in fin. volum. 5.* æquum
enim est † ut possidens fructusq; suos faciens, collectam solvat 2
& munera præstet, *l. si pendentes. 27. §. si quid. 3. ff. de usufr. l. sine 32.*
§. Lucius. 6. ff. de admin tut. l. neq; stipendium. 13. ff. de impens. in res dot.
fact. de anno 1594. §. Demnach dann. Bald. *in l. ad instructiones. n.*
3. C. de SS. Eccles. Bellon. *Cons. 12. n. 6.* Dec. *Cons. 156. num 3.* Roman.
Cons. 73. n. 5. Cacheran. *decis. 83 n. 4.* Cravet. *Cons. 497. n. 5.* Franciscus
Lucan. *de fisco & ejus privil. part. 3. §. 1. num. 13.* Tileman. de Benignis
Syntagm. 3. decad. 5. vot. 9. n. 8. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14. n. 76. &*
seqq. & num. 146. & seqq. Res igitur omnes, † ex quibus fructus 3
quæstusq; percipitur, tam Corporales quam incorporales, † 4
tam mobiles, *l. forma. 4. §. in servis. 1. ff. de censib. l. censualis. 7. C. de do-*
nat. R. A. de anno 1542. §. Doch sollen. Diaz. de Mena *pract. quæst.*
21. n. 6. Menoch. *Cons. 9. n 15. & seq. volum. 1.* Cothman. *Cons. 11. num.*
165. volum. 1. quam † immobiles contributionibus & muneri- 5
bus subjacent, earumq; sunt Materia, *d. l. neq; stipendium. 13. ff. de*
impens. in res dotal. fact. l. usufructu. 7. §. quoniam. 2. vers. quonsam &
aliam. & l. si pendentes. 27. §. si quid. 3. ff. de usufruct. d. l. sine herede. 32. §.
Lucius. 6. ff. de admin. & peric. tutor. l. ult. C. sine cens. vel reliqu. fund.

compar. non poss. l. fructus. 13. C. de act. emt. & vend. l. as quidem. 2. in fin. & l. seq. C. de annon. & tribut. lib. 10. l. per Bithyniam. 2. Cod. de immun. nem conced. lib. 10. Bartol. *in l. un. num. 31. C. de mulierib. & in quo loc.* Parpal. *in l. placet. n. 91. vers. nunc restat videre.* Thomat. §. *exactis, num. 6. &* §. *vendentes. n. 6.* Festas. *de aestim. & collectis part. 1. cap. 1. n. 13.* Mandell. *Cons. 40. num. 1. 2. & 4.* Collegium Lipsiense inter Consilia Modestini Pistoris *Consil. 21. num. 27. lib. 2.* Sixtin.
6 *lib. 2. de Regal. cap. 14. num. 138.* eodem enim † nexu, & eadem obligatione, tributum & pro rebus se moventibus & pro immobilibus debetur, *l. generali. 32. §. fin. ff. de usufr. legat. l. forma. 4. §. si cum ego. 4. & §. seq. ff. de censib.* Thomat.. *d. loc.* §. *vendentes. num. 7.* Bertrand. *Cons. 115. num. 1. part. 1. volum. 3.* Döring. *in bibliothec. verb. ararium. num. 115.*

7 Res mobiles & corporales dixi: † quales sunt oves, boves, equi, mulae, juvencae, caprae, sues, anseres, gallinae, anates, pavones, columbae, apes, *l. per Bithyniam. 2. C. de immun. nem. conced. lib. 10.* Cravet. *Cons. 775. n. 1.* quorum illa natura mansueta & domestica, haec cicurata sunt animalia, & utraq; nostris inserviunt commodis, & proinde etiam oneribus sunt subje-
8 cta, dummodò † reditus ex ipsis percipiantur, nec fructus ad usum domus & familiae impendantur aut reserventur, sed lucri quaestusq; causa colligantur & seponantur, *arg. l. usurae. 34. ff. de usur.* Afflict. *decis. 95. num. 4.* Curt. jun. *Cons. 42. num. 1.* Paris. *Consil. 52. num. 3. lib. 1.* & vendendi causa in civitatem importentur, Ferrett. *de gabell. num. 45. & 555.* Döring. *d. loci*
9 *verb. ararium. num. 103.* quae namq; ad necessariam † sui suorumq; sustentationem consumuntur aut deputantur, *l. non omne. 5 in princ. ff. de penu leg.* in contributionem non veniunt, *l. Pomponius. 8. §. fin. in fin. ff. famil. hercisc. l. Seja. 20. §. Pamphilae. 6. ff. de fund. instruct. vel instrum. leg. l. quod si. 3. in fin. ff.*
10 *de in rem vers.* secus verò si separatim † reditus ex iis percipiantur, Petrus Gregor. *lib. 3. de Republ. cap. 4. num. 3.* Besold. *de aerario. cap. 4. vers. 14. in princ.* Doring. *d. loc. num. 103. & num. 144.* tunc enim, ad similitudinem praediorum, secundum ipsorum
11 naturam evenire solet, & sicut † ab aucupibus, venatoribus & piscatoribus negotiantibus, *l. venationem. 26. ff. de usur.* Rebuff. *de decimis. quaest. 8. n. 17.* aucupatorium, venatorium & piscatorium tribu-

tributum & munus, *l. item si. 9 §. & si opes. 2. ff. de usufr. l. si reditus. 10. & l. eadem ratio. 11. ff. de instr. & instrum. leg. l. forma. 4. §. lacus quoq; piscatorios. 6. ff. de censib.* Thomat. *in terminis d. loc. §. exposuimus. n. 14. & seq.* Rovenstrunck *in Cons. de contrib. n. 35.* Ita quoq; ab his lucro deputatis † animalibus, certum quid quotannis, vel quoties necessitas postulat, recipitur, modò tamen eundi & revertendi consuetudinem habeant, *l. Pomponius. 8. §. Pomponius. 1. ff. famil. hercisc. l. naturalem. 5. §. pavonem. 5. & seq. ff. de acquir. rer. dom. l. 3. §. quidam rectè. 16. ff. de acquir. vel amit. possess.* Harpprecht. *§. apium. 13. & seqq. num. 7. & seqq. Inst. de rer. divis.* quemadmodum & si fundi & prædia ex his rebus reditus habent, † agro iidem conjunguntur, & fructus agri absq; dubio reputantur, *l. quæsitum. 12. §. si in agro. 12. ff. de instruct. & instrum. leg. l. arbor. 19. §. fin. ff. comm. divid. l. fin. §. pen. ff. quæ in fraud. credit.* Thomat. *d. loc. §. vendentes. n. 10.* 12 13

Rationes quidem dubitandi movet Thomatus dicto loco sequentes, quod cum primò animalia † ab onere descriptionis quatuor siliquarum patrimoniali excipiantur, etiam ab aliis muneribus publicis excepta dicenda sint, *l. un. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10.* utpote in similibus † eodem judicio locum habente, *l. si quis. 6. §. fin. ff. de edend. l. absentem. 5. ff. de pœnis. l. ult. Cod. de inoffic. donat. l. ult. Cod. de inoffic. testam. c. cum dilecta. 4. de confirm. utili vel inutil.* Bald. *in l. humanitatis. 9. num. 14. C. de impub. substit.* Borcholt *de feud. cap. 7. Rubr. de success. n. 32.* Colleg. Altorphin. *Cons. 31. post princ.* Colleg. Marpurg. *Cons. 28. n. 196. volum. 1. Consil. 26. num. 18. & seq. & Consil. 27. num. 56. volum. 2. & Cons. 29. num. 227. volum. 3.* Deinde quod licet patrimonium † mobilia, *l. navicularii. 5. ff. de mun. & honor.* & immobilia † contineat, *l. rescripto. 6. in fin. ff. eod.* quæ proinde pares patrimonii partes p[illegible]formiter contributionibus subjicienda, *l. quod autem. 5. §. si servum. 5. ff. quæ in fraud. credit.* animalia tamen, † nisi exprimantur, appellatione mobilium non veniant, *l. moventium. 93. ubi Dd. ff. de Verb. Signific.* nec etiam onere patrimoniali afficienda sint, cum à quo causa, † ab eo etiam causatum removeatur, *l. manumissiones. 5. ff. de ? & ? ur. l. qui accidit. 30. §. fin. ff. ad L. Aquil.* tum quod munera patrimonialia possessionibus & ædificiis 14 15 16 17 18 19

 sal-

saltem imponantur, *d.l.rescripto.6.§.fin.* nulla verò animalium
20 & mobilium mentio fiat, unde & legis dispositione † cessante,
in materia maximè odiosa, extensio quoq; cessare debet, *l.si ser-
vum.71.§.non dixit prætor.5.ff.de acquir.hered.l.dissentientes 5.C.de re-
pud.* Roland.à Valle *Cons.30.n.24.volum.4.* Tiraquell. *cessant.caus.
limit.1.n.78.* Wesenbec.*Cons.231.n.21.volum 5.* Gylman.*tom.1.Sym-
phor.part.2.tit.17.vot.6.n.10.* Bruckman.*Cons.6.n.83.volum.1.* Sed
cæ tanti non sunt, ut modò dicta, & sequentes decidendi ratio-
21 nes vincant. Primò enim certum est, quod debitum † tributi
& muneris patrimonii æquiparentur, *l.quæro.28.ff.de usu & usu-
fruct.leg.* Salicet.*in l.vectigalia.C.nov.vectig.instit.non poss.* & quod
22 eadem † obligatione mobilia & immobilia in censum publi-
cum referantur, *d.l.generali.32.§.fin.ff.de usu & usufr.leg. d.l.formula.
4.§.si cum ego.4.ff.de censib.* qui posterior textus cum de servo lo-
23 quatur, & servus † & pecora æquiparentur, *l.quæsitum.12.§.si ali-
qua.8.ff.de instr.& instrum.leg.* utiq; quod in servo, etiam in ani-
24 malibus dicendum erit, cum in simili † causa diversa non pos-
sint esse judicia, *l.neq; 10.l.neq; possunt.12.cum l.seq.ff.de LL. l.illud
quæsitum.32.ff ad L.Aquil l.un.ff.de font.l.si postulaverit.27.§.jubet.12.
ff.ad L.Jul.de adult.* Nos *Cons.1.n.128.volum.1.* secundò omnia bo-
na tam se moventia, quam immobilia pro publicis collationi-
25 bus tacitè sunt hypothecata, & quia † fiscus & Respublica
æquiparantur, *l.pen.C.de Jur.Reipubl.lib.11.* Thomat. *de collect.§.
26 vendentes.n.8.* favore fisci & † excusso principali, etiam contra
tertium possessorem, & fidejussorem quoq;, agitur, Jason *in l.
si constante.24.ff.sol.matrim.* non solùm in immobilia, sed etiam
bona moventia *l.fin.ff.de requir. reis.* maximè si publica necessi-
tas aut utilitas rei æquiparatæ urgeat, *l.non solùm.9.§.qui primum
27 pilum.5.ff.de excusat.tut.* Tertiò animalia † ista propriè & uni-
versali patrimonii nomine possidentur, *l.qui habebat.10 [illegible] de le-
gat.3.* & domino suo commoda ferunt, qui proinde etiam one-
ra eorum gratia ferre debet, cum ubi commodum, ibi & onus,
l.secundum naturam.ff.de Reg.Jur.c.qui sentit.eod.in 6. quod præser-
tim in ferendis oneribus publicis attendi debet, Acad. Lips.
Cons.36.n.24.25.& 39.Varior.JCtor.volum.1. Goedd. *Cons. Marp.16.
28 n.306.volum.4.* Deniq; non solùm animalia † ista sub generali
omnium bonorum hypotheca, sed etiam sub voce bonorum,
quæ

quæ omnia proficua bona fide possessa complectitur, comprehenduntur, *l. bonorum 49 ff. de V. Signif.* sic ut domini & possessores eorundem, quo uniformis sit determinatio, *l. eum qui ædes 23. ff. de usurp. & usucap.* pro ipsis, ut pro possessionibus, munera patrimonialia subire & præstare teneantur, Thomat. *d. loc. n. 8. vers. quinto facit.*

Non obstant, quæ in contrarium adferebantur: In primo enim allegata lex ad certam facti speciem, oneris nimirum quatuor siliquarum descriptionis exceptionem super curiali hereditate est enata, & proinde, ut omnes † leges Codicis, non ulterius, quam in ea propositũ, extendenda, Decius *in l. emancipata n. 19. C. qui admitt.* Hartm. Pistor *lib. 1. quæst 30. n. 23.* Valent. Guielm. Forster. *lib. 2. Obs. successiv. cap. 24.* Nos *de diffamat. cap. 4. n. 24.* maximè cum, quod in lege † non cavetur, in praxi non habeatur, *arg. l. si verò. 64. §. de viro. 9. ff. solut. matrim. l si servum. 71. §. non dixit prætor. 5. ff. de acquir. hered.* Pruckman. *Cons. 20. n. 57. vol. 1.* Mager. *de Advoc. Armat. cap. 6. n 386.* neq; singularia † quæ jure improbantur, admittenda, *l. frustra. 1. C. de dotis promiss.* Wesenb. *Cons. 72. n 9 vol. 2.* sed suis finibus † limitatis includenda, *l jus singulare. 16. ff. de Legib.* Et sanè ridiculum esset, ad diversum & exceptum casum † regulam generalem extendere, & super munere patrimoniali, à quo nec ipse Imperator immunitatem concedere potest, exceptionem extorquere velle, *l. nam quod liquida. 4. ff de penu legat.* Thomat. *d. loc. §. vendentes n. 7.* In secundo, animalia † sub nomine patrimonii veniunt, licet appellatione mobilium non contineantur. Patrimonium † autem, ut genus, sub se complectitur omnes species, *l. si duo. 51. in fin. ff. de admin. & peric. tut. l. si chorus. 79 in princ. ff. de leg. 3. l. Gallus. 29 ff de liber. & posthum. l. quæsitum. §. fin. ff. de instruct. & instrum. leg.* Gratus *Cons. 9. n. 240. volum. 1.* Riminald. jun. *Cons. 834. n 17. vol. 7.* Tessaur. *decis. 46. n. 6.* Vincent. de Franchis *decis. Neapol. 6. num. 7.* Roland. à Valle *Cons. 55. n. 39. & seqq. volum. 3.* Menoch. *Cons. 216. n. 28. vol. 3. & Cons. 724. n. 3. volum. 8.* & eadem † obligatione, & nexu eodem munera pro rebus immobilibus & se moventibus debentur, *l. generalis. 32. §. fin ff. de usufr. leg l. forma. 4. §. si cum ego. 4. & §. seq. ff. de censib.* Thomat. *d. loc. n. 7. & 8.* Ad tertium verò responsio ex ha-

ctenus

(margin numbers: 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36)

37 ctenus deductis jam patet: quod nimirum sub generali † de-
terminatione patrimonii etiam animalia veniant, *l. rescripto.6.*
38 *ff.de mun & honor.* maximè si præter † stercorationem, fructus
causa, principaliter, alantur, & pascuis publicis fruantur, *l.de grege.9.ff.de instruct. & instrum.leg.l.si quis.4 ff.si cert.pet.l.damus 52. ff.de condict.indeb.* Thomat.*d loc.n.9. ubi in terminis.*

Merces mercatorum: Licet enim plausibiliter admo-
39 dùm primò dicatur, quod † mercimonia Jure Gentium libera sint, & proinde mercaturæ operam dantes, cum Reip. quodamodo servire, & civitatis utilitatem augere videantur, etiam ob frequentia pericula belli, pestis, latronum, montium, incendii ac debitorum, qui plerumq; non solvendo fiunt, à muneribus omnibus excusandi, *l.semper.5.§.negotiatores.3. & §.licet. 6.ubi gloss.ff.de jur.immunit.arg.c.fin.de treuga & pace.* Cravet.*Cons. 497.n.3.vers.quintò.* Johann.Köppen *decis.50.n.1. & seqq.* utpote
40 qui † necessarii & utiles bonis civitatibus, Alberic. de Rosat.
41 *in l.fin. in fin. ff. de nundin.* & sine † quibus mundus non potest vivere, Bald. *in Rubric.de cleric.peregrinantib.* Tiraquell.*de Nobilit. cap 33.n.14* Menoch.*Cons.9.n.1.volum.1.* Deinde quod nullibi in Jure mercibus negotiatorum munera imponantur, & proinde
42 nos erubescere † debeamus tale quid absq; lege asserere, *l.si verò 64.§.de viro.9.ff.sol.matrim.l.si servum.71. §.non dixit prætor.5.ff. de acquir.hered.l.1.C.quom.& quando jud.ex.* Festas.*de æstim.& collect. part.4.cap.2.n.76.* Frider.*lib.1.de processib.cap.30.n.3.* cum nec dice-
43 re † queamus, quod lex non dicit, *l.de pretio.8.ff.de Public.in rem act.l.illam.19.C.de collation.Nov.1. §. consideremus.* Knichen *de Vestitur.pact.part.1.cap.3.n.26.* Vult. *Cons. Marp.34.num.148. volum.3.* Pruckman.*Cons.6.n.63. & Cons.20.n.51.volum.1.* Mager. *de Advoc.*
44 *Armat.cap.6.n.386.* immunes † ergò eas esse dicendum est, *l.un.§ sin autem.C.de caduc.tollend.c.ad audientiam. de decim.* si enim lex de iis collectas solvendas esse voluisset, utiq; certi quid disposuisset, prout in animalibus, servis, aliis, factum videmus, *l.filii §.ult.ff.de mun.& honor.l.forma.4.ff.de censib.* Menoch. *Cons.9.n.5.*
45 *vol.1.* Tùm, quod merces mercatorum † diversæ admodum sint naturæ à cæteris mobilibus, siquidem merces nihil certi habent, à fide aliena pendent, fortunæ periculis subiacent, sine hominum industria per se fructus non ferunt, & in motu sunt

conti-

continuo: è contra verò immobilia certa sunt, à fide aliena non pendent, nec fortunæ ictus extimescunt, fructus per se ferunt, quod etiam in animalibus videmus, nec cursum mutant, unde & æquum, ut his auctis augeatur, minutis minuatur munus, *l. cura. 4. §. deficientium. 1. ff. de mun. & honor. l. omnes. ubi* glossa. *C. de censib.* Roman. *Cons. 369. n 32.* quæ sanè ratio, ob frequentem mutationem, mercibus convenire non videtur; alioqui, quod & durum & ferè impossibile, † quotidie nova 46
æstima essent conficienda, Menoch. *d. loc.* Porrò, quod nemo duplici † gravandus & premendus onere, *l. honorem. 10. ubi* glofs. 47
ff. de mun. & honor. l. Titia. 34. §. qui invita. 5. vers. non est enim ff. de legat. 2. Barr. *in l. interdum. §. quoties ff. de public. & vectigal.* Innocent. *in c. ult. de decim.* Thom. Parpal. *in l. placet. n. 74. C. de SS. Eccles.* Bart. *Cons 59.* Dec. *Cons. 457. num. 3.* Boer. *quæst. 162.* Cravet. *Cons. 293. col. 8. vers. 7.* Mercatores verò cum advehunt & evehunt merces, ubiq; pontium, viarum & portarum vectigalia solvunt: unde &, cum his premantur oneribus, à cæteris ut subleventur, æquum est, nec enim Juris optimi est, mercatores, cum tot tantisq; suis difficultatibus opprimantur, adventitiis etiam cumulare oneribus, *l. un. § lucrativas in fin. C. de imponend. lucrat. descript. lib. 11.* Alciat. *respons. 263. n. 7.* Menoch. *d. Cons. 9. n. 4. vol. 1.* Postea, quod durities & inhumanitas omninò evitanda: durũ autẽ & inhumanũ nimis esset, si mercatores merces in publicum æstimũ conferre, & palam, quod agunt, facere, sicq; & paupertatis † interdum 48
detegere vilitatem, interdum etiam invidiæ divitias exponere cogerentur, *l. meminimus. 2. vers. quid enim. C. quando & quib. quarta pars. lib. 10.* & hac ratione rectè prohibere patrem † confectionẽ 49
Inventarii de patrimonio filii, malè verò petere publicanos dissolutionem transeuntium mercatorum malarum, quò, quid in iis sit, videant, iniquũ itidem esse edictũ prætoris, quo Notarii Judæorum credita edere jubentur, scribit ex Johañe de Platea Ripa *in l. nemo potest. n. 81. ff. de leg. 1. & lib. 1. respons. cap. 10.* Alciat. *d. respons. 263. in fin.* Adhæc, quod causa æstimi, † seu illius de- 50
scriptio sit, ut æqualiter fiat distributio onerum à principe impositorum. *l. forma. 4. §. si quis. ff. de censibus.* distributio † autem 51
pendeat à Jurisdictione imponentis onera, & per consequens

 à sub-

à subjectione illorum, quibus imponuntur, Bart. *in l. rescripto. 6. §. fin. ff. de mun. & honor.* Socin. senior *Consf. 187. col. 1. lib. 2.* Gylman. *tom. 1. Symphorem. part. 2. tit. 6. vot. 1. n. 2. vot. 3. n. 6. & vot. 6. n. 20. & 38.* unde & consequatur, in ea descriptione tantum, qui subiiciuntur, describendos esse, non autem cæteros, cum effectus † à sua
52 causa reguletur, *l. quo minus. 2. ff. de fluminib. l. ex agris. ff. de acquir. rer. dom. l. & si amici. 9. ff. ad L. Jul. de adult. l. maritus. 21. ubi* Castr. & Dd. *C. de procurat. l. restituenda. 9. in fin. ubi* glossa *C. de advoc. diverf. judic.* Gail. *lib. 1. de pac. public. cap. 5. n. 7.* Wesenbec. *Consf. 177. in fin. volum. 4.* Schrader. *de feud. part. 10. sect. 4. n. 60. & seqq.* Exercere au-
53 tem † mercimonia non spectet ad subjectionem, cum multi non subditi ea exerceant, ut sunt illi qui ad nundinas eunt, de his ergò non est habenda ratio, *arg. l. 1. in princ. & l. procuratoris. §. mercis nomine ff. de tribut. act. l. coiri societatem. 7. ff. pro socio. cum similib.* Alba *Consf. 38. n. 1. & seq.* Menoch. *d. loc. n. 6.* Tandem, quod
54 mercium † æstimatio obscura sit & confusa, cum aliæ majoris, aliæ minoris sint æstimationis, Alba *d. loc. n. 6.* Menoch. *d. loc. n. 5.* Bocer. *de collect. cap. 10 num. 3. §. adhac reluctatur nihil.* mercato-
55 rumq; vires † patrimoniales plerumq; in nominibus consistant incertis, Surd. *Consf. 146. n. 6* Mandell. *Consf. 38 per tot.* Bocer. *d.*
56 *loc. vers. non obloquitur.* Quia tamen & merces † rebus connumerantur mobilibus, Antibol. *de Munerib. part. princ. 2. in princ.*
57 *n. 23.* ex quibus quæstus & quidem uberrimus † & multiplex fructus percipitur, Menoch. *Consf. 9. n. 12. vol. 1. & Consf. 1201. n. 53. volum. 13.* Bodin. *lib. 6. de Republ. cap. 2. n. 663.* Venediger Herrligkeit.
58 *fol. 256.* utiq; etiam † mercatores pro iis collectas solvent & munera subibunt, *l. si negotium. 16. C. de negot. gest. l. omnes. 3. Cod. sine censu & reliqu.* Butrig. *in l. placet. vers. ad hoc quod mercator. C. de SS. Eccles.* Bart. *Consf. 133. n. 3. volum. 1.* Socin. sen. *Consf. 205. col. 2. vers. probatur. lib. 2.* Afflict. *decisf. 95. n. 4.* Paris. *Consf. 52. n. 3. lib. 1.* Ruin. *Consf. 159. n. 6. lib. 1.* Nevizan. *Consf. 74. n. 11.* Cravet. *Consf. 217. n. 5.* Decian. *Consf. 69. n. 1. & seqq. vol. 3.* Antibol. *d. loc.* Dominic. Soto *lib. 3. de Just. & Jur. quæst. 6. art. 7.* Cothman. *Consf. 11. n. 164. & seqq. vol. 1.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 139.* Johann. Matth. *de contribut. cap. 5. n. 25.*
59 Accedit quod fœneratores † ratione illarum pecuniarum, quas fœnori dant, collectas solvere, & munera subire teneantur,

l. filii.

l.filii.22.§.ult.ff.ad Municip.l.munerum.18.§ sed & eos qui fœnus exercent.23.ubi Bart.*n. 2.ff de mun.& bon.* usuræ siquidem vicem fructuum obtinent, *l.usura.34 ff. de usur.* quocirca cum, ut illi pecunia fœnebri lucrum faciunt, ita mercatores suis mercibus quæstum, quem diximus, comparent, nulla diversitatis ratio inter unam & alteram partem constituenda, sed ubi eadem † 60
ratio, ibi idem Jus erit, *l.neq.10.l.non possunt.12.ff. de Legib.l.un.ff. de font.l.si post-laverit.27.§.jubet.12.ff.ad L.Jul.de adulter.*Bald.*in l. humanitatis.9.n 17.C. de impub.& al.substit.*Ayrer.*in process. historic. lib.1.cap.12.n.11.*Goedd.*Cons.Marp.28.n.196. vol.1.* æquitas siquidem † in paribus causis paria jura desiderat, *c.un.de allod.2.Feud.* 61
54. Nos *de diffamat.cap.5 § 3.n.190.& seqq.* Et hæc res eò minorem dubitationem habet, quod mercatores, † eorumq; merces 62
sub securitate & defensione sunt magistratus collectas & munera indicentis Steph.Bertrand.*Cons.133.n.3.part.1.vol.1.*Cothm. *d.loc.n.167.* & collectæ † ob hanc potissimum causam imponantur, 63
ut principes subditos tueantur & defendant, ut cives & oppidani tuti sint ab hostium armis & prædonum incursionibus, Döring. *in bibliotheca J Cior.tom.1.verb.ærarium.n.116.* ut Justitia in locis à magistratibus administrari possit, Bart. *in l. ne quid.ff.de incend.ruin.naufrag.*Bald.*in c.un.§.Marchiones.qui feud. dar.poss.*Dec.*Cons.534.n.9.& Cons.640.n.4.*Zas.*Cons.14.n.8.lib.1.* singulariter observandum, † anxiè eò allaborandum, ut id promtè 64
& æquabiliter fiat, nec quasi sub hasta Justitia veneat, & officialium Reipublicæ exactionibus & corruptionibus exposita sit, Besold.*de ærar.cap 4.vers 9.*Döring. *d. loc. n. 181.* quæ omnia mercatores præ aliis concernunt; majori siquidem in periculo versantur, quam ii, qui prædia possident, si bella vigent, si hostium non propellatur incursus, si itinera non sint tuta, tunc enim nec tutò advehere merces possunt, nec invectos etiam tutò servare, Menoch.*Cons.9.n.13.volum.1.* Quæ proporrò hac ratione stabilitur, quod & decimæ † ex mercibus & negotia- 65
tionibus præstentur, *c.non est.22.& c.pastoralis.28. ubi Dd.de decimis.*Rebuff.*de decimis.quæst.8.n.18 & 19.* & consequenter etiã † 66
collectæ, cum decimarum instar habeantur, Bald.*in l.neminem. 11.C.de SS.Eccles.* maximè cum ut decimas † sacerdotibus, ita 67
contributiones & munera Magistratui salvator noster præstari

 jusserit

jusserit, Matth. *17. vers. 24. & 22 vers. 17. & 21.* Marc. *12. vers. 14. & 17.* Luc. *20. vers. 22. & 26.* Roman. *13. vers. 7. & 8.* ibiq; affinis meus Osiander *in notis*. Besold. *de Ærar public. cap. 1. n 6. à princ.* Neq; parum pro confirmatione hujus sententiæ facit, *l. forma. 4. §. in servu. ff. de censib.* ubi constitutum, pro censu constituendo
68 servos. † eorumq; res, deferēdos esse, & servi expressè inter merces numerantur. Scimus autem hunc fuisse morem apud antiquos, ut servi venirent, *l. quod si nolit. § si mancipium. ff. de adilit. edict. l. 1. Codic. si serv. export. ven.* Quod si est, ut est, quidni etiam merces, utpote res homine longè inferiores,
69 in æstimum referantur? cum nulla † earum comparatio institui possit, Menoch. *Consil. 9. n. 9. volum. 1.* Huc quoq; facit,
70 quod negotiatores, † ob loci opportunitatem, & negotiationes quas exercent, non injuria loci dominis partem lucri, per loci occasionem acquisiti, præstent ac pendant, *l. qui sub prætextu. 9. C. de SS. Eccles.* Menoch. *d. Cons. 9. n. 18. vers. non obstat tertium. vol. 1.* Roland. à Valle *Cons. 66. n. 27. volum. 1.* Döring. *in bibliothec. Ictor. verb. ærariū. n. 155.* Cothm. *Cons. Acad. 14. n 27. & Cons. 21. num. 2. & seqq.* Nos *Consil 70. num 34. volum. 3.* quid quod nego-
71 tiatores tantum † qui principis devotioni serviunt, & quidem speciali privilegio ab omnium munerum præstatione excusantur. *l. negotiatores 7. C. de excus. mun.* unde ex necessaria consequētia reliqui, ratione suarum mercium, immunes non erunt, cum
72 extensio † ultra specificata, & specialiter expressa fieri non debeat, *l si de certa. ubi* gloss. Bart. Bald. Castr. Alexand. Jason & communiter Dd. *C. de transact. l. fin. §. cui dulcia. ff. de trit. vin. leg. c. sedes. de rescript. Clem. non potest. de procurat. gloss. in l. fugitivus. Cod. de servis fugitiv.* Hippol. Riminald. *Cons. 540. n. 104.* Dec. *Cons. 19. n. 45. vol 1.* Goedd. *Cons. Marp. 37. n. 160. vol 4.* quando præsertim per istiusmodi singularium sive specialium concursum multiplicatio quædam privilegii induceretur, cum id per se sit jus sin-
73 gulare, ac ideò † ad consequentiam non trahendum, *l jus singulare. l. quod verò contra. ff. de Leg. l. deniq. ff. quib. ex caus. maj. l. cum post. §. gener. ff. de jur. dot. l. mulieri & Titio. ff. de cond. & dem. l. si quis reum. § fin. ff. de pollicit. l. fin. C. de SS. Eccles.* imò ejusmodi privi-
74 legia & rescripta, † ex quibus duplex Jus singulare colligeretur, inutilia & temeraria existimat Baldus *in l. 1. in fin. Codic.* quando

quando lic. ab emt. & ad l. 1. Cod. de dot. promiss. Tapia *in l. fin. part. 2. cap. 9. num. 136 137. 138. 140. & seqq. ff. de constit. princip.* Cravett. *Cons. 966. num. 7.* Gœdd. *Consil. 18. num. 45. volum. 4.*

Bartolus † quidem *in l. rescripto. 6. §. sciendum. 3. ff. de muner. & honor.* dictam *l. negotiatores. 7.* de personali tantum munere accipiendam putat: sed cum Imperator absolutè & generaliter de omni munere loquatur, de patrimoniali etiam exaudienda erit munere: posito tamen, Imperatorem eò loci negotiatoribus illis immunitatem tantum à personalibus tribuisse muneribus, non etiam à patrimonialibus: argumentũ † erit à fortiori, quod multò minus hoc privatis indulserit, *l. non debet. 41. ff. de Reg. Jur. l. fin. C. de decurion. c. magnum quidem. 11. quæst. 1.* Menoch. *Cons. 9. n. 10. vol. 1.* Bocer. *de collect. cap. 10. n. 3.* Pruckm. *Cons. 49. n. 176. vol. 1.* Daniel Otto amicus meus. *lib. 1. Dial. Jur. cap. 17.* Dn. Georg. Christ. Walther. *de Jure & statu Doctor. cap. 5. §. 17.* Matth. Steph. *lib. 1. Top. jur. loc. 92 n. 3.* Certum quoq; est, iniquissimum fore, † mercatores ratione mercium suarum excusari, cæteros verò subditos omnes, rerum suarum mobilium & imobiliũ nomine collectis & muneribus onerari: cum tamen sæpe mercatores in mercibus suis majus patrimonium possideat, quam reliqui subditi in prædiis & rebus suis mobilibus, & præterea, quod durum, fiscus ex pauperum summis laboribus, sterilibus prædiolis, & miseris domunculis capere, ex divitum verò mercatorum amplissimo in mercibus consistente patrimonio nihil consequeretur, Bod, *d. loc.* Lather. *lib. 2. de cens. cap. 2. n. 6.* Bocer. *d. loc.* Besold. *de ærario. cap. 4. n. 18. vers. 2.* Tandem, ut reliqua, quæ adduci possent, omittam, hanc sententiam summè stabilit usus & consuetudo generalis & antiquissima † quæ sanè cum in omnibus, *l. de quibus. 32. ubi* communiter Dd. *ff. de Legib. l. 2. & ibi* Dd. *Cod qua sit longa consuet. c. un. vers. legum autem Romanarum. de feudor. cognit.* Dom. Altorfiens. *Consil. 61. post princip.* tum præsertim in materia hac munerum & contributionum maximè solet observari, *l. si publicanus. 4. §. ult. ff. de publican. l. ult. ubi* gloss. *Cod. de can. sacrar. largit. lib. 10.* Thomas Parpal. *in d. l. placet. num. 27. Cod. de SS. Eccles.* Bartol. *in l. un. C. de auro coron. lib. 10* Jacobin. de S. Georgio *de homag. num. 52.*

Ll 3 Antib.

75
76
77
78

Antib. *de Munerib.part.3.in fin.* Festas. *de æstim. & collect. part.1.cap. 1.n.16.* Boer. *quæst.246.n.4.* Peregrin. *Consf.102.n.11. vol.1.* Gail. *lib.2. Obs.52.n.10.& seq.* Lipsiens. *inter vac.Consf.37.n.55. volum.1.* Nicol. Reusner. *Consf.2.num.47.& 52.lib.1.per multas autoritates.* Cothman. *Consf.3.n.290.& seq.volum.4.* In nostro autem casu generali, & ubiq; ferè recepta consuetudine observatum est, de mercibus & negotiationibus & fuisse confecta æstima, & solutas collectas.
79 Quod ergò à consuetudine † stabilitum, nulla ratione
80 debet mutari, *l.minimè.ff.de Legib.* cum talis † consuetudo vim privilegii obtineat, *l.& hoc jure.§.ductus aquæ.ff. de aq. quot. & æstiv.c.super quibusdam.§.præterea.ubi* gloss. & Dd. *de Verb.Signif.* Menoch. *Consil.9.num.7. in fin. volum.1.* Altorfiens. *Consil. 74. per totum.*

Quæ omnia ut clarius elucescant, superioribus quoq; respondendum est. Non movet igitur, quod primo loco objectum: ad id enim duplex parata est responsio. Prima, quod
81 tantum † exaudiendum sit de personalibus, (à quibus, certo respectu, propter necessariam absentiam, excusantur mercatores) non patrimonialibus muneribus, quod subjecta in lege verba, & ratio (*qui annonam adjuvant: & quamdiu in istiusmodi actu sunt.*) declarant. Secunda, quod non indifferenter de omnibus, sed saltem iis mercatoribus, intelligendum, qui autoritate publica annonam adjuvant: non ulterius ergò extendendum, Antibol. *de Munerib.part.princ.3 in princ. n.50.* Thomat. *de collect.§.exposuimus.n.16.* Bocer. *de collect.cap.10.n. 3.§.nihil quoq; refragatur.* Neq; verò ad rem confert, quod mer-
82 catura sit amica & utilis populis, quia † agricultura & utilior, & longè amicior, quod multa in Jure huic concessa demonstrant privilegia, mercaturæ hactenus denegata, Johann. de
83 Platea *in l.1.C.de agricol.& censit.lib.11.* & quod mercatura † nobilitati deroget, Tiraquell. *de Nobilit.cap.33.n.20.& seqq.* Josias Nolden, cum multis allegatis, *de statu Nobil.cap.17.§.2.num.174.*
84 agricultura verò ars † sordida & ignobilis non sit, Benedict. *in c.Raynutius.verb.dotem quam ei dederat.n.52.de testib.* Alciat. *de præsumt.reg.1.præsumt.48.n.9.* Guido Pap. *decis.41.& 296.vers.sed nec in nobilis.& decis.392.* sed viris ingenuis & liberis maximè conveniat,

miat, Cicer.*lib.1.Offic.& in Orat.pro Roscio Amerino.*Luc.de Penna & Johann.de Platea *in Rubric.d.loc.*Plin.*lib.2. cap.3.* Valer. Maxim.*lib.4.dictor.factorumq́, memorab.cap.4.*Æneas Sylvius *Epistol. 5.per tot.& epist.91.* & alii, quos laudat Tiraquell.*d.loc.cap.32.n.2. & seqq.* Menoch.*Cons.9.n.17.& seq.vol.1.*

Nec quod secundo : Contrarium enim ex hactenus dictis sufficienter apparet. Deinde cum dictum atq; cautum, mobilia æstimanda esse, utiq; & ipsæ merces, † ut res mobiles, 85
æstimandæ erunt, cum eadem utrobiq; sit ratio, & proinde allegata regula, *l.un.§.fin autem.C.de caduc.tollend.* cessabit, Socin. jun.*Cons.77.in fin.lib.3.*Grav.*Cons.62.n.14.& Cons.130.n.7.*Menoch. *d.loc.n.18.vers.non obstat quartum.*

Nec quod tertio : Nullam enim diversitatem naturæ inter merces & cætera bona deprehendimus. Licet namq; sub
periculo versentur merces,† versantur & fructus prædiorum, 86
ita, ut aliquando, pro temporum videlicet varietate, & bona vel mala tempestate & temperie, majores, aliquando sint minores. Experimur quippe segetes subjacere vermibus, qui eas consumunt, siccitati, qua nasci impediuntur; nebulis & imodicis pluviis, quibus corrumpuntur: grandini etiam, & cæteris, quibus concutiuntur, *arg.c.propter sterilitatem.de locat. cum similib.*Thomat.*de collect.§.exposuimus.n.7.ibi : adversa tempestate, aut alio contrario casu.*Menoch.*d.loc.n.19.*eumq; sequens Bocer.*d. loc.n.3.§.adhæc reluctatur nihil.* Adhæc posito, majus versari pe-
riculum in mercibus,† quam in prædiorum fructibus, versa- 87
tur etiam majus lucrum, ob quod, naturali ratione dictante, unum cum altera compensandum. Tandem quoq;, ut majus periculum in mercibus sit, minus etiam earum reditus æstimabuntur, & certa periculi ratio habebitur, Menoch.*modo allegato loco.*

Nec quod quartò : Alia enim ex causa solvuntur vectiga-
lia, alia item contributiones & munera. Ex separatis autem,† 88
quorum separata est ratio, malè concluditur, *l.inter stipulantem. §.sacram.vers.sed hæc dissimilia.ff. de Verb.Oblig.vulgata l. Papinianus exul. cum simil.ff de minorib.*Bertrand.*Cons.133.n.1.part 1.vol 1.*
Gylman.*tom.1.Symphor.part.2.tit.6.vot.5.n.26.* Illa præstantur,† 89
ut

ut magistratus faciliùs tutam, salvam & integram peregrinantibus viam præstare possit: Hæ verò † ex bonis & mercibus in
90 locum domicilii adductis, propter emergens lucrum, in publicam utilitatem exiguntur, adeóq; de duplici onere allegati textus ratione ejusdem, non diversæ, intelligendæ sunt causæ, Natta *Consf.312.n.6.vol.2.* Menoch. *d.Consf.9.n.28.vers.non obstat tertium.* Bocer. *d.loc.n.3.vers.non officit quoq;.*

91 Nec quod quinto: Primò siquidem dum justa † causa subest, res familiares divulgare conceditur, Ripa *in l. nemo potest*
92 *n.81.in fin.ff.de leg.1.* & sic cogitur tutor † exhibere inventarium bonorum pupilli, Bald. *in §.novissimo.Inst. de suspect.tutor.* Alex. *in l.1.§.rationes.n.5.ff de edend.* Nevizan. *lib.4.sylv.nupt.n.118. in fin.*
93 Deinde dum æstimum mercium conficitur, non singulæ † res & speciales in id referuntur, sed (quo patrimonii secreta minimè panduntur) generaliter, quanti sint negotia, quæ ab illo & illo tractantur, ex prudentum & negotiationis, quod omninò fieri debet, *l.si chorus. 79. §.his verbis.1. ff. de leg.3. l. temporibus. 1. in princ. ff. de inspic. ventr. Auth. habita. Codic. ne fil. pro patr. l. si quis.3.C.fin.regund.l.semel.6 C.de re milit.lib.12. c. significasti. de homicid.* Nos *per multa allegata, de diffamat.cap.5.§.2.n.69. & seqq.* pe-
94 ritorum † judicio judicantur, quod nec veteres Romani, à quibus hic mos manavit, indecorum habuerunt, Dionys. Halicarnass. *lib.4. Antiquit. Roman.* Liv. *lib.1.7. & 39.* Tandem, quod
95 etiam Bocerus *d.loc.n.4.* putat, hæc omnia † juramento evitari possunt, quod & lex innuit, & consuetudo quotidiana docet, Bornit. *lib.5.de ærar.cap.5.in fin.* Friccius *de Rep. emendand. cap.12.* Ezel. Zech. *lib.2. Politic.cap.3.pag.228.* Petr. Gregor. *lib.3. de Republ. cap.6.n.4.* Althus. Polit. *cap.11.n.34* Döring. *d.loc.n.129.* quod si verò perjuria metuantur, & juramentis non ita ludendum Do-
96 ctores dicant, † sub pœna confiscationis comminatio fieri potest, &, ut data manu loco fidei omnia revelent subditi ipsis injungendum, quod & Dominis Marpurgensibus probatur, & nos 1638. feliciter Gothæ practicavimus, consulatur Pruckman. *Consf.48.n.216. & seqq. volum.1.* Marpurg. *Consf. singular. de collect. n.482.* Besold. *de ærario.cap.5.§.1.n.2.*

Nec quod sexto: Primò enim respondendum, si mercatores ditioni & potestati principis subjecti sunt, quod etiam

ratione

ratione † mercium, cum & illæ sint in suo patrimonio, sub- 97
jecti sint, & proinde etiam, propter accepta commoda, munera subire, & onera ferre debeant per hactenus deducta, Döring. d. loc. n. 155. Si minus, & ad nundinas saltem eant, quod tunc in loco domicilii quidem ad contributiones teneantur, † 98
in nundinis verò de stationibus forensibus pecuniam Stand vnd Marckt geld exsolvere cogantur, *l. rest[ituta] curationi. Cod. de divers. prædiis urb.* Guid. Pap. *decis. 631. n. 7.* Schurf. *Cons. 13. n. 2, cent. 2.* Wesenbec. *Cons. 12 n. 67. volum. 1.* Nævius *ad tit. quæ sint regalia n. 468.* Döring. *d. loc. n. 47.*

Nec deniq; quod ultimo: quia verum non est tantam esse varietatem & difformitatem mercium, ut æstimari non possint: quin etiam prædiorum reditus ita certi non sunt, ut aliquando non sint majores, aliquando minores, pro temporum varietate, & bona vel mala temperie. Unde &, existente casu, re cognita, æstimum vel augendum vel minuendum, sic ut de † auctis facultatibus & mercibus major, de minutis 99
minor collecta solvenda, Menoch. *d. Consil. 9. num 19. vers. non obstat sextum.* Neq; verò de incertis nominibus munera exigimus, † sed eadem sterilibus, quæ à collectis immunes sunt, 100
comparamus rebus, Socin. jun. *Consil. 33. num. 12. volum. 3.* Natta *Consil. 418. num. 7.* Mynsing. *respons. 1. num. 30. decad. 15. part. 2.* interim tamen certa & indubia nomina, à quibus non rarò quoq; usuras, prout multa exempla novi, percipiunt mercatores, muneribus & contributionibus minimè subducimus aut eximimus, Bocer. *de collect. cap. 10. num. 5. vers. non obloquuntur.*

Pecunia fœnebris & sub usuris exposita, de qua tamē 101
creditor non debitor, collectas solvit & munera præstat. *l. filii. 22. § qui fœnus exercent. ult. ff. ad municip. l. imun. 18 § sed & eos qui fœnus exer[cent] ... ff. de mun. & hon.* Thum *de collect. § sanè si negotium n. 14.* Fürstl. Sächs. Außschreiben welcher gestalt die bewilligte [...] Landsteuer angelegt/gegeben vnd eingebracht werden soll sub dato Coburg 23. Octobr. 1595. tit. Von außgeliehenem Gelde 18. tum quia fructus quæstusq; † quales 102
sunt usuræ, *l. usura. 34. ff. de usur.* ex ea percipit, generalis autem regula est, quod de omni re, † ex qua tale quid 103

 perci-

percipitur, contributio, ab eo, qui percipit, exigatur, *l. Gnegotium.16.C.de negot.gest.l omnes.3.C sine cens.vel reliqu.* Socin. *Cons.215.col.2 vers.probatur.lib.2.* Curt. jun. *Cons.42.n.1* Afflict. *decis.95.n.4.* Paris. *Cons.52.n.3.lib.1.* Cravet. *Cons.* … *n.5.* Ruin. *Cons.159.n.6.lib.1.* Nevizan. *Cons.74.n.11.* Roland. à Valle *Cons.* … *volum.1.* Menoch. *Cons.* … *n.8.& 12.volum.1.* Besold. *de aerar.cap.* … *§.18.vers.nec porro aequum.2* etiamsi alteri in alia regione habitanti pecuniam mutuò dederit, modò lucrum ex pecunia sentiat, Waremund. ab Ehrenberg *de subsid.cap.14.n.10.* tum quia actio-
104 nem eo nomine adversus debitorem habet, quæ actio † in ipsis bonis & patrimonio est, *l à D.vo.15.§.sic quoq; 8.ff.de re judic.l.cum in bonis.52.ff.de acquir.rer.dom.l bonorum.49.§.aeque.ibiq;* Gred. *l.* … *13.ff.de Verb.Signif.l.id, apud.143.ff.eod.l.is qui.15.ibiq;* Philipp.
105 Matth. *n.9 ff.de Reg.Jur.* ut proinde pro tali mutuò † dati pecunià, ut suo patrimonio, *l.si chorus.79.§.his verbis* … *de leg.3.* onera quoq; ferre, & munera subire teneatur, … *in fin. ff.de mun.& hon.* Thomat. *de collect.§.sanè si negotium* … *& §.pauperes.n.9.* ubi de Judæis. Rauchbar *part.1 quæst.* … bi quam ob causam in edictis Electorum Saxoniæ, quæ de collectis superioribus annis promulgata sunt, expresse hoc onus creditoribus injungitur, cum in iis caveatur, ut de pecunia mutuò datis, unde lucrum, quæstus, vel comodum ad quempiam redit, collectæ præstentur, von außgeliehenem Geld davon man einigen nutzen zugewarten / oder werbender Barschafft. Cui omninò consentit glos. *in fin.* Weichbild. *art.48.n.* … ubi disponitur: Das geld soll der Verschossen der das Geld vnnd Zinß außgeliehen hat / es were dann der Stadt erweißliche Kuh …
105 das der Zinnshaffte dann beweisen soll ꝛc. tum quia debitor … pecunia non locupletatur, sed eandem eadem quantitate & bonitate, & quidem cum fœnore, reddere cogitur, *l.* … *1.§.re contrahitur.2.ff.de Obl & Act.l.mutuum.2.§ 1.l.cum* … *ff. de reb.cred.* unde & cum creditor commodum ex re sentiat,
107 † onus quoq; ei annexum ferre debebit, *l.secundum.* … *ff.* … *l.ubi purè.19.§ fin.ff.ad Trebell.l.manifestissimi.22 § sed cum* … *de furt.arg l.domos hereditarias.38 cum legib.seqq ff.de leg.1.* B… *n.12.C.de reb.credit.* Bertrand. *Cons.21.n.14.part.poster.volum.* …

…

Cons. 141. n. 2. vol. 4. & Cons. 384. n 3 volum. 6. Neq; verò movet, quod, cum ista pecunia in debitoris dominium transierit, onus quoq; collectarum toti patrimonio indictum, eidem incumbere videatur, *§. re contrahitur vers. & quoniam. Inst. quib. mod. re contrah. l. mutuum. 2 §. appellata est. 2. ff. de reb. credit. l. obligationes. 1. §. re contrahitur. 2 ff. de Oblig. & Action.* quia nulla consequentia est: transit quidem talis pecunia in debitoris † dominium, 108
quoad usum, retinuit verò ipsius possessionem & actionem civilem creditor, *l. possideri. 3. §. sed & si animo. 7. l. possidere. 6. §. qui ad nundinas. 1. l. si id. 25. §. quod autem. 2. ff. de acquir. vel amit. poss. l. licet. 4. C. de acquir. vel retin. poss.* Dn. Harpprecht. *§. sui autem heredes. 3. n. 7. Inst. de hered quæ ab intestat. defer.* sic quidem ut tantum absit, ut debitor proprie, verè & effectu ipso creditum possideat, ut etiam † ipse unà cum credito à creditore possideri vi- 109
deatur, *l. si delegatio. 3. Cod. de novat.* Castrens. *Cons. 144. n. 1. part. 2.* Cothman. *Cons. 33. n. 91. & seqq. volum. 1.* unde & cum possessionem retineat, & fructus percipiat, † annonas quoq; solvere debe- 110
bit, *l. eas quidem. 2. ibiq;* Luc. de Penna *Cod. de ann. & tribut. lib. 10.* Deinde isthæc pecunia, quod modò diximus, debitorem non reddidit locupletiorem, cum eandem, ex quo quod non sit in ejus bonis apparet, restituere cogatur, bona verò tunc † demum 111
cujusq; intelliguntur, quæ deducto ære alieno supersunt, *l. mulier. 72. ff. de jur. dot. l. cum emancipati. 2. § illud autem. 1. ff. de collat. bonor. l. non possunt. 11 ff. de jur. fisci. l. cum autem. 9. ff. de leg 2. l. ult. ff. de usu & usufr. leg. l. subsignatum. 39. §. bona 1. ubi* Dd & Gl. *1. n. 4. & l. tantum quisq;. 88. ff. de Verb. Signif. l. ult § 4. C. de bon. quæ liber.* Nos *Cons. 46 n. 3 volum. 3.* & cum exinde constet, quod talis pecunia in creditoris patrimonio manserit, sequitur quoq; necessariò, quod & munera ob eam ferre cogatur, *l. cura. 4. §. deficientium. 1. ff. de mun. & honor. l. forma. 4. §. illæ 1. ff. de censib. l. hi quos. 2. C. de alluv. & palud.* Bart. *in l. si prædium. 4. n. 6. C. de ad. l. ad l. & in Rubr. n. 4. ubi etiam* Salicet. *n. 2. C. de reb. cred.* Alexand. *Cons. 51. n. 4. volum. 3.* Socin. *Cons. 247. n. 2. & 4 volum. 3.* Rauchbar. *quæst. 8. n. 4 part. 1.* Cothman *meus in [illegible] Cons. 33. n. 94. volum 3* Bocer. *de collect. cap. 10. n 55. & seq.* Neque vero conventio valet, ut debitor pro mutuò accepta pecunia contributiones solvat, & munera subeat, siquidem, si pactum † est nudum, id stricto negotio adjectum, 112

 actionem

actionem non parit, *l. rogasti. 11. §. si tibi dedero. ff. de reb. cred.* *l. si tibi decem. 17. in princ. ff. de pact. l. pacti. 27. & l. seq. Cod. [illegible]* Alciat. *lib. 5. paradox. cap. 2.* Cujac. *in d. l. si tibi decem. 17. & lib. 2. Obs. 15. & lib. 10. Observ. 28. & tract. 8. ad African. in l. [illegible] ff. de praescript. verb. & lib. 3. quaest. Paulin. in l. [illegible]. 40 ff. d[illegible]* Donell. *in l. bona fides. 13. Cod. de pact.* [illegible] *de pact. cap. [illegible]* *a princ.* si verò est stipulatio, nihil prodest fisco, cum [illegible]

113 ctum † unius alteri non prodest, *l. quo tutela. 73. §. ult. ff. de [illegible]*

114 sic nec stipulatio alterius † alteri proficiat, *§. alteri. & §. si [illegible] alii. Inst. de inutil. stipulat. l. stipulatio. 38. §. alteri. ff. de Verb. Obl. [illegible] cunque. 11 ff. de Oblig. & Act.* sed fiscus obligatum sibi creditorem [illegible] ut ut cuniculos & effugia quaerat, prae debitore, [illegible] lum jus habet, rectè conveniet *l. ob causam. 3 l. [illegible]* *& Act. l. cum te. 3. in fin. & tot. tit. Cod. ne uxor pro marito,* [illegible] *collect. cap. 10. num. 59. & seqq.* Valet autem, si [illegible] sumens pecuniam, debitis sibi beneficiis i[illegible] presse renunciet, contributiones in se recipiat [illegible] usuras promittat, prout in multorum, etiam [illegible] obligationibus, & nuperrimè etiam in causa [illegible]

115 W. & S. vidimus: Jus siquidem suum † quivis [illegible], & pro arbitrio mutare potest, *l. si quis in conscribendo [illegible] & cleric. l. si quis. 29. C. de pact. l. pactum. 46. in fin. ff. eod. [illegible] de minor.* Tiraq. *in tract. le mort. part. 7. declar. 1. n. 4.* Covarr. *lib. [illegible] var. resolut. cap. 4. n. 4* Æmil. Ferret. *de mora. n. 56.* [illegible] *parerg. cap. 25.* Pruckman. *Consil. 46. num. 153. volum. 1.* vel si creditor

116 Reipublicae & † communitati sub hac conditione, Ut [illegible] ctis & aliis muneribus immunis sit, pecunias mutuet, si [illegible] benefacienti & benemerito immunitatem concedere [illegible] & huic dare non liceat, & data non subsistat? Specul. *tit. de usur. vers. sed pone. [illegible]* Johann. Andr. Ancharan. [illegible] *colum. 2. vers. facit etiam opinio.* Caravet. *Consil. 116 n. 7.* [illegible]

117 *aestim. & collect. part. 4. cap. 5. num. 24.* & ita † nuper M. Jun. 1641. practicatum S. vidi in causa P. K. maxime si [illegible] quas inde acciperet, collectas vel superent, vel [illegible] queat, Molin. *de commerc. & usur. quaest. 6. num. 129* Bocer. [illegible] *n. 62.* Quae verò de pecunia faenebri hactenus [illegible]

† cum

† cum est [illegible] intelligenda, *c. si Pap. 10. de privileg. in 6. l. [illegible] 1. § [illegible] autem. 2. ff. quod quisq; Jur. in alter. l. si per [illegible] 1. §. [illegible] 2. ff. Re [illegible] Jus. l. in conditionibus. 19 l. [illegible] 101. § conditionum 2. ff de cond & demonstr.* G[illegible] *lib. 2 Observ 14[illegible] num. 4. & d. [illegible] cap. [illegible] num. 5.* Claud. Prateju[s] *lib. 2. [illegible] 9 cap. 5.* Andr. Kohl. *Exercit. legal. 9. num.* [illegible] *de [illegible] cap [illegible] num. 187.* Ego ipse *Consil. [illegible] & Consil 17. num 99. [illegible] 1.* ut scilicet verè & realiter c[illegible] fructus, † usuras nempe, percipiat, 119
l. usura. 34. ff. de [illegible] quod [illegible] 83. princ. ff. de leg. 3 l. qui quadringenta. [illegible] §. [illegible] ad L. [illegible] in princ ff. de Rei vind tunc enim, [illegible] tempore quorum propria sunt, Marpurg[illegible] *Consil. de collect. [illegible] num. [illegible] & seq.* munera quóq; præstanit, *l forma. 4. §. 1. ff. de censib l. fin. ubi* Barr. & Sal[illegible] *Cod. sine cens. vel rel. qu.* C[illegible] *Cons. 812. n. 6.* Anton. Faber *in Cod. lib 9. tit. 29. defin. 21.* quod si verò, licet nomina quidem certa sint, temporis injuria tamen & summæ & usuræ inexigibiles factæ fuerint, nihil omninò debebitur, cum tantum † creditor in bonis habeat, 120
quantum exigere potest, & fruitur, *arg. l. pretia rerum. 63. §. cujus debitor 1. ff. ad L. Falcid.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14 num. 156. & seq.* Marpurg. *d. loc. num. 492.* Joh. Matth. *de contribut. cap. 5. num 38. & seqq.* quæ tamen omnia, propter variantes † circumstantias, *c. occid. 1. 23. quæst. 8.* & 121
quod in rebus † ambiguis & incertis absolutum non possit 122
esse judicium, *c. fin. dist. 33.* Matth. de Afflict. *decis. [illegible] in princ.* prudentis judicis † discreto subiiciuntur judicio, qui, 123
pro re nata, quod justum & æquum administrabit, & omnem ambiguitatem terminabit, *l omnia. 1 § [illegible] carnis. 11. ubi* Bart. *ff. [illegible] l. si in emtione. 34 § [illegible] 1. ubi* Bart *ff. de contrah. emt. [illegible] 24 ff. de pignor. & [illegible] l. si ita quis promiserit. 135. §. [illegible] ibiq.* Bart. Jason, Zas. *& alii. ff. de Verb. Oblig.* Johann. Matth. *d. loc. num. 43. & seq.* 124

Bona uxoris † receptitia & paraphernalia, *l pen. C. de mun. patrim. lib. 10. Sixt. lib. 2. de Reg. c. 10. n. 83.* id est, omnia, quæ præter dotis causam & extra dotem constituta, ad viros deferun-

tur, & in domo mariti in uxoris usu sunt, *l si ego S. jt. 9. §. vero rum 3. ff. de jur. dot. l. fin. C. de pact. convent.* Azo *in summa. Cod. de jur. dot. in princ.* Alexand. *Cons. 42. n. 24 volum 1. & Cons. 63. n. 7 volum.* Matth. de Afflict. *decis. 44. n. 5. & seq.* Bertrand. *Cons. 19. n.* [illegible] *vol 3. & Cons. 110. n. 13. volum 5* Tiraquell. *de Leg. h. connubial.* [illegible] *de son mary. in princ. & gloss. 9. ne les siens propres. num. 1* [illegible]
125 ron. Schurf. *Cons. 76. n. 16. cent. 2.* siquidem, ut ab omni † fructuum dispositione, alienatione & administratione [illegible] ta, hiq; proporrò tam de extantibus, quam consumtis fructibus teneantur, *l. 1. & tot. tit. C. ne uxor pro marito. l. hac lege. 8. Cod. de pact. convent.* Raphael Cuman. *Cons. 105. n. 3.* Angel. *Cons.* [illegible] *Cons. 129. n. 3. volum. 4.* Paul de Castro *Cons. 199. n.* [illegible] Bertrand. [illegible] *191. n. 7. vol 7.* Cravet. *Cons 193. n. 15.* Modestin. Pistor. [illegible] *volum. 1.* Wesenbec. *Cons. 65. n 3 volum. 2.* Surd. *Cons.* [illegible] Menoch. *lib. 3. praesumt 9 n. 19.* Cothman. *Cons. 30. n.* [illegible]
126 utpote † qui uxores, & non contra, alere debent, *l.* [illegible] *de donat. int. vir. & uxor.* Alexand. *d. Cons. 63. n. 12.* [illegible] Ubi tamen notandum, quod si collectæ principaliter possessionibus & bonis indicuntur, mulieres † easdem in territorio [illegible]
127 quo bona possident, præstent, *l. un. vers ult. C. de mulier. & in quo loc. lib. 10. l. forma. 4. §. is verò 7. ff. de censib. l. rescripto.* [illegible] *contributiones ff. de mun. & honor.* Antibol. *de Muneribus* [illegible]
128 *2. n. 44.* sin verò personis † pro allegatis bonis, [illegible] in loco domicilii mariti collectentur, *l. ult. §. item* [illegible] *ad Municip.* gloss. & Bart. *in d. l. un. C. de mulierib lib. 10.* [illegible] *decis 306. n. 2. & 3.* Thomat. *de collectis. §. pauperes n. 26.* Ant. Fab.
129 *in suo Cod. lib. 9. tit. 20. defin. 11.* cum † ejus forum sequatur, [illegible] *65. ff. de judic. l. Titia. 22. §. vidua. 1 ff. ad Municipal. l. cen* [illegible] *l. cum te. 10. C. de nupt. l. cives. 7. ubi Bart. l. mulieres. 9. C. de incol.* [illegible] *mulieres 13. C. de dignitat. lib 12. Nov. 22. cap. 36.* Specul. *de feud.* [illegible] *niam. n. 40.* Cacher. *decis. 77. n 15.* Riminald. *Cons. 242 n. 52.* [illegible] Bocer. *de collect. cap. 10. n. 63.* Ego *Cons. 21. n. 81. volum 1.* Et in summà, omnes res mobiles, nullâ planè exceptâ, ex quibus fructus quæstusq; percipitur, præter supra allegata, *l. neq; si stipend* [illegible] *13. ff. de im* [illegible] *in res dotal. fact. l. quidam. 3. C. de* [illegible] dePlatea *in l. in his quæ. 2. C. de praed. navicular. lib. 11.* Thomat. *de col-*
lecta.

lect. § pauperta. n. 20. ibi: quis sit dominus fructuum. Festas. *de æstimo & collectar. cap. 1. n. 16.* Joh. Matth. *de contribut. cap. 5. num. 13.*

Immobiles † scripsi, sub quibus etiam Incorporales, jura 130
puta, nomina, census annuos, & similia comprehendo; con-
numerantur namq; & talia, certo modo, rebus immobilibus,
l. jubemus. 17. C. de SS. Eccles. Nov. 7. in princ. § hæc ergo nos. vers. vult. enim illa. Mynsing. *cent. 1. Obs. 69.* Gall. *lib. 2. Obs. 10. n. 1.* Natta *Cons. 312. n. 11.* Roland à Valle *Cons. 66. n. 33. volum. 1.* Berlich. *part. 3. conclus. 34. n. 11. & 16.* Immobiles sunt primò omnium prædia rustica,
quæ juxta eorum reditus & fructus † atq; utilitates, non verò 131
ad valorem rerum ipsarum, & ita quidem æstimanda sunt, ut,
cum fructus demum sint, qui deductis expensis supersunt, ex-
pensæ † tam in quærendis, quam colligendis & conservandis 132
fructibus factæ, prius deducantur, *l. fructus. 7. ff. sol. matrim. l. si à domino. 36. § fin. ibiq;* Dn. Andr. Dinner. *in prælect. §. de necessariis verò impensis ff. de petit. hered. l. fundus 30. ff. famil. hercisc. l. quod in fructib. 46. ff. de usur. l. hoc fructuum. 1. C. de fructib. & lit. expens.* Molin. *ad Consuetud. Parisiens. tit. 1. de fiefs. gloss. 1. verb. si le signeur veut avoir. § 56. n. 1.* Bertrand. *Cons. 19. n. 15. part. prim. volum. 3.* Alvar. Valasc. *de Jur. Emphyteut. quæst. 17.* Garz. *de expens. cap. 1. n. 60.* Tuschus *tom. 3. practic. conclus. lit. E. conclus. 646. & seq. per tot.* & tunc demum col-
lectæ ac contributiones imponantur, & exigantur. Unde gra-
viter errant, † imo peccant gravissimè, qui bonorum & non 133
fructuum æstimationem sequuntur, cum ea ratione etiam di-
tissimi ad stipem, quod vidimus, facillè redigantur, *l. forma. 4. § 1. ff. de censib. l. fructus. 13. C. de [illegible] l. vacantes. 1. C. de ann. & tribut. lib. 10. l. fin. ubi* Bart. & Salicet. *C. d. sine censu vel reliquis. d. l. in his quæ. 2. C. de prædi. navicular. lib. 11.* Martin. Laudens. *de fisco. quæst. 75.* Thomat. *de collect. § exactis. n. 6.* Alexand. *Cons. 35. n. 11. vol. 4.* Nevizan. *Cons. 67. in fin.* Natta *Cons. 418. n. 7. volum. 2.* Lancell. Gallia *Cons. 26. n. 28.* Craveta *Cons. [illegible] n. 6.* Wesenbec. *Cons. 1[illegible]3. n. 15. volum. 3.* Menoch. *Cons. 128. n. [illegible] volum. 13.* Garzia *d. loc. cap. 11. n. 45.* Anton. Faber *in suo Cod. [illegible] n. 21.* Marpurg. *Cons. singul. de collect. n. 485.* Et quidem ad id, quod ex fundis & prædiis rusticis æsti-
mandum & solvendum, pertinet † omne id, quod ex possessio- 134
ne & proventu pascuorum, hortorum, vinearum & aliorum,
quæ à possessione fundi veniunt, dependitur. Nullo verò
modo

135 modo † huc referendum, quod etiam supra attigimus, Hut[illegible]
geld/Landstewer/Fruchtgeld/Weingeld / oder etliche Faß [illegible]
Forstgeld/ [illegible]geld/nec item/Mühlschwein/das beste Haupt aus
dem Viehe/Pflueggeld/Erbzinns/Zehenden vom Fleisch / Wein
Korn/Erbsen/Flachs/Kraut/ uti nec vectigal boum & [illegible]
utpote omnia singularem impositionis habent causam, Bor[illegible]
nit. *lib. 5. de ærario. cap. 3.* Waremund. ab Ehrenberg *de [illegible]*
n. 23. Döring. *in bibliotheca JCtorum. tom. 1. verb. ærarium.* [illegible]
Johann. Matth. *de contribut. cap. 5. num. 13.* Rov[illegible]
contribution. b n. 28.

136 Deinde & Molendina, † si in æstimum semel relata [illegible]
desuper appellatum, Als Wasser/Wind [illegible]
Papier/Blaw/Walck/Brett oder Schneid/[illegible]
137 Sch[illegible] immunis † enim si sciat bona [illegible] scri-
pta, & intra decem dies non appellet, [illegible] renunciasse
suo privilegio, *arg. l. [illegible]. 7. C. de appellat.* [illegible]
do appell. Jason *in l. 3. n. 59. ff. de constit. princ.* [illegible] *C. de di-
vers. rescript.* Cacher. *decis. 91. n. 5. & 9.* [illegible]
1. cap. 2. n. 8. Sixtin *lib. 2. de regal. cap. 14. n. 75.* eadem siquidem hic,
138 quæ alibi, versatur † ratio commoditatis & [illegible], ut pro-
inde jus in contrarium formandum non sit, [illegible]
Aquil. § liberum. 64. § senatus. 1 ff. de ritu nupt. [illegible]
c. cum dilecta. de confirm. util. vel inutil. Bertrand. [illegible]
volum. 6. Menoch. *in terminis Consil. 1261. num. 50.* [illegible]

139 Nisi tamen, † quod hodie fieri solet, præter ordinarium
munus, metatoribus castrensibus quandoque, etiam contribue-
re cogantur molendinorum possessores, ubi naturali æquitate
140 jubente, & ne duplici † onere graventur, jure merito in istius-
modi extraordinariis ipsis parcendum, *l. Titia. 34. § qui [illegible]
ff. de leg. 2.* Luc. de Penna [illegible] *§. domus [illegible] ex qua patr. C.
de [illegible] navicul. lib. 11.* Barbat. *Consil. 26. col. pen. lib. 2* Decius. *Consil.
457. n. 3.* Beroj. *quæst. 162.* Cravet. *Consil.* [illegible] Me-
noch. *Cons. 75. n.* [illegible] nec plus, quam
141 † hunc [illegible] valent & debent, ipsis imponendum, Morse,
in arte [illegible]. quæ de causa [illegible]
quæ ad [illegible] conservandam molendinorum quotidie [illegible] &
quod possessores eorundem, pro solo, in quo molendina ædi-
ficata

ficata sunt, Reipublicæ quotannis aliquid pendant, quod Latinis peculiari voce solarium, † Germanis, Grundzins/dicitur, *l. pro ædibus.1.& tot.tit.Cod.de divers.præd.urb. & rustic.lib.11.* Althus. 142
Polit.*cap.12.n.15.* Döring.*d.loc.n.139.* excusandus erit, † à Menochio reprehensus, Cravetta *Cons.775.n.5.* ubi non contemnendam hanc addit rationem, quod, cum Respubl. etiamsi molendinum ibi ædificatum non esset, nihil pluris habitura esset, & labor & diligentia ædificantis aliis lucrosa, ipsi verò incomodo esse non debeat, *l.fin.Cod.de alluv.& palud. c.quia verò 13. quæst.1.* Calderin.*Cons.6.de religios.domib.* 143

Tum prædia urbana: † domus, horrea, areæ & alia ædificia, de quibus Hauß vnd Hoffschoß/Stewer: Balcken: Sparren: Camin: Inquilin: vnd Wachtgeld/ & alia, Bornit. *d.lib.5. cap.7.* Döring.*d.loc.n.138.* sed saltem juxta pensiones, † quæ ex locatis domibus & locis haberi possunt, non verò quam pretiosa æstimantur, & quantum valeant, *l.forma.4.§.si quis inquilinum.8.ff.de censib.l.in his.2.in medio.Codic.de præd.& omn.reb.navicul.lib.11.* Imola *in l.apud Julianum,§.heres ff.de leg 1.* Alexand. *in l.rescripto.6.§.fin.ff.de mun.& hon.* Cravet.*Cons.497.n.5.* & quidē, cum pensiones sint † fructus domorum, *l.prædiorum 36.ff.de usur.* Bocer.*de collect.c.10.n.64.in fin.* à possessoribus & pensiones † percipientibus, non verò à conductoribus solvenda, *l.as quidē.2.ubi* Lucas de Penna *vers.aliàs si locata esset ad certam pensionem.C.de annon.& tribut lib.10.& in l.in his,2.§.domus.vers.vel dic & fortè melius C.de præd.& omnib.reb.navic.lib.11.* Antib.*de Mū.part.3.§.2.n.52.* Festas.*de æstim.& collect.part.2.cap.4.n.38.* Petr.Rebuff.*de priv.Scholar.privil.18.n.1.* Roland.à Valle *Cons.66.n.32.vol.1.* Boss.*tract.crimin.tit.de principe.n.125.* Menoch.*Cons.1201.num.50.volum.13.* Et hæc ut eò melius fieri possint, in albo publico, † quod Erbbuch vocant, facienda est descriptio omnium & singulorum ædificiorum in omnibus urbibus & pagis, quæ varios Reipubl. præstare potest usus, Keckerman.*lib.1.Polit.cap.21.fol 337.* 144 145 146 147 148

Postea etiam † Officinæ ferrariæ & ærariæ, Eisen/Messing vnd Kupfferhammerschmeltz vñ Drathütten/Stahlschmitten/ nec non picariæ, Pechöfen/& salinæ, Sälen vnd Saltzberg/ *l.forma.4.§.salinæ.7.ff.de censib.* Döring *d.loc.num.45.* Menoch. *Cons.1201. n.52.* 149

n.52.volum.13. eumq;, ne aberret, semper & verbotenus sequens Rövenstrunck *in Consilio* von Anlagen/*contributionen &c. n.30.&*
150 *32.* Lacus † item piscatorii, *d. l. forma. 4. §. lacus. 6. ff. de censib.*
151 modò tamen piscatores, quibus etiam, cum de paribus † idem sit judicium, *l. illud quæsitum. 32. ff. ad L. Aquil. c. cum dilecta. 4. de confirm. util. vel inutil.* Paris. *Cons. 25. num. 74. volum. 1.* affinis noster Johann. Faber Ecclesiast. Aulic. Coburg. *in Confutat. Papistici cujusdam Consilii part. 3. cap. 4. n. 106. in fin.* Nos *Consil. 1. n. 128. volum. 1.* venatores adjungimus, piscibus & ferina sua mercaturam & negotiationem exerceant, *l. venationem. 26. ff. de usur.* Luc. de Penna *in l. per Bithyniam. 2. C. de immun. nem. conced.* Rebuff. *de decim. quæst. 8. n. 17.* Thomat. *de collect. §. exposuimus. n. 14.* Jul. Ferrett. *de gabellis. n. 64. & 555.* Roland. à Valle *Cons. 66. n. 28. volum. 1.* Menoch. *d. loc. n. 54.* Rovenstrunck *d. loc. n. 35.* ubi uterq; in allegandis au-
152 toribus, † altum inter Homeriacos æquinoctium dormitat, ut loquuntur è nostratibus Panthal. Cremens. *in l. 2. num. 125. & ibi* Anton. Manes de Padilla *n. 40. C. de rescind. vend.* Pruckman. *Cons. 10. n. 111. vol. 2.* Paul. Fuscus *singul. Jur. tit. D. n. 44.* Cels. Bargal. *de dolo lib. 2. divis. 5. cap. 1. n. 34.* Knichen *de Sax. non provoc. jur. verb. Electo-*
153 *rum. cap. 1. in princ.* & lucrum † quærant, & non tantum omnia victus & sustentationis causa faciant, quo necessitatis casu, per superius deducta, immunes essent, *arg. c. decimas. 16. quæst. 1.*
154 *Thomat. d. loc. n. 11. 14. & 15.* Officinæ † item vitrorum, Glaßhütten & laterariæ & calcariæ, id est, fornaces coquendi lateres & calcem, Kalck vnd Ziegelöfen/ quæ omnia Reipubl. bene constitutæ non solùm necessaria sunt, verùm etiam multùm utilitatis eidem conferunt, Bornit. *lib. 2. de ærario. cap. 1.* Döring. *in bibliotheca JCtorum. tom. 1. verb. ærarium. n. 55.*

155 Immobiles incorporales sunt I. Artificia † & Opificia, ex quibus æquè, ac agricultura & aliis modis honestis lucrum quæritur, & proinde etiam non injustè munera & tributa imponuntur, Parpal. *in l. placet. n. 26. vers. fallit. 2. Cod. de SS. Eccles.* Socin. jun. *Cons. 49 n. 15. & seq. vol. 1.* Festas. *de æstim. & collect. part. 2. c. 1. n. 15. & 20.* Carol. Tapia *in Rubr. de constit. princip. cap. 4. n. 45.* Bornit. *lib. 5. de ærar. cap. 8.* Grammat. *Cons. 69. n. 12. & 27.* Menoch. *Cons. 1201. n. 53. volum. 13.* Fuschius *pract. conclus. tom. 1. lit. C. conclus. 449. n. 1.*
156 *& 2.* Neq; verò istiusmodi muneris & tributi † genus, quod arti-

artificibus & opificibus imponitur, est novum aut iniquum: Olim enim à Severo tale vectigal quoq; institutum fuit, ex quo thermas, quas fundaverat, pluribus usibus ornavit, Læl. Zechius *lib.1. Polit.cap.3.* Alexand.ab Alexand. *lib.4.genial.dier.cap.10.* Petr.Gregor.Tholos. *lib.3 de Republ.cap.6.n.4.* Marquard.Freher. *lib.3.parerg cap.10.* Döring. *d.loc.n.147.*

Et videmus, hoc præsertim tempore, † opifices, & inter eosdem pistores, sutores, ephippiarios, Scytotomos, sartores, alutarios & coriarios ac consimiles, artibus suis mechanicis, plus lucri, quam alios omnes facere, quinimò, præter splendidum amictum & lautum victum, aliorum etiam facultates & fundos, vili pretio, ad se trahere, ut proinde iniquum esset, si hos, quos occasione lucri & negotiationis etiam pro tempore rigidius tractandos putamus, eximere vellemus, Andr. de Isernia *c.un.verb.& plaustrorum.n 55.de regalib.* Berojus *cap.1.n.54.de restit. spoliat.* Tapia *in Rubr.de constit.princ cap.4.n.45.* Ausus quidem est Thomatus id facere, tum quod nemo, nisi qui bona † possideat, & peculium habeat, ad munera publica adstringatur, *l.rescripto.6.in fin.l.fin.§.sed & eos.23.ff.de mun. & honor. l filii. 22. §. fin.ff.ad Municipal.* Opifices verò, respectu opificiorum suorum, neq; patrimonium, neq; peculium habeant, nec pro domesticis necessitatibus † & victu totius domus & familiæ seposita pecunia pro tali haberi possit, *l.depositi.38.ff.de pecul.* Thomat. *de collect.§.exposuimus.num.6.7.& 8.* tum quod, ut quis ad † munerum præstationem compellatur, requiratur, ut bona ipsi debitum muneris vel tacitè, propter jurisdictionem, vel expressè, per registrationem contraxerint, Bald. *in l. neq; societas.1. §.quod si.2.n.5.ff.quod cujusq; univers. nom.* quorum neutrum in opificibus deprehenditur, pecunia siquidem simplex, ex artificio proveniens, neq; contraxit, neq; contrahere potuit tale munus, cum pro lucro percipiendo, incertum quid, quod nec obligationem, nec jurisdictionem recipiat, reperiatur, *arg.l. operæ.9.ff.de oper.libert.* pro lucro verò percepto † non nisi per expressum consensum, interveniente stipulatione, obligatio contrahatur, *l.hoc edictum.2.l.si quis hac lege.13.& tot.tit.ff.de oper. libert.* Thomat. *d.loc.n.6.in fin.* tum quod decima † & tributum comparentur, *l.omnes.1.C.de indict.lib.10.* Bald. *in l.neminem. 11.n.3.*

157 158 159 160 161 162

163 *C. de SS. Eccles.* decima † autem ex laboribus & nutrimentis non debeatur, *c. decimas. 16. quaest. 1.* & per consequens neq; tributum ob corporis laborem & industriam animi imponendum, ar-
164 gumento † ab æquiparatis ducto, *l. si quis servo. 20. ubi gloss. C. de*
165 *furt.* tum quod nec † obligatio ex obligatione, *l. si se. 4. § aut prætor.*
166 *3. ff. de re judic.* nec comodum † à comodo, Peregrin. *de jur. fisc. lib.*
167 *6. tit. 7. n. 30. & seqq.* Hering. *de fidejuss. cap. 4. n. 55.* nec usura † ab usura, *l. non utiq;. 2. §. si indemnitas. 5. ff. de admin. rer. ad civit. pertin.* Alber. de Ros. *in l. socium qui in eo. vers. item oppono. ff. pro soc.* Johann. Bapt. Lupus *in l. curabit. 5. §. 6. n. 19. & seqq. C. de act. emt.* Johann. Petr. Molign. *de reconvent. quaest. 7.* Ego *Cons. 66. n. 430. & seqq. vo-*
168 *lum. 3.* nec † onus ex onere extorqueri possit aut debeat, quod tamen fieret, si ob lucrum ex labore & industria proveniens, mu-
169 nera & contributiones subeunda, quâ ratione & onera † multiplicarentur, & subditi ad desperationem redigerentur, contra *c. recedite. 16. dist. 45.* Thomat. *d. loc. n. 8. in fin.* tum deniq; quod expressè legibus sancitum, quod lucrum ex labore proveniens simpliciter munera non sustineat, ne doleant diligentes ope-
170 ram suam agri dedisse culturæ, vel diligentiam † suam sibi damnosam intelligant, *l. fin. C. de alluvion. l. pupillus. 24 in fin ff. quæ in fraud. credit.* Decian. *Cons. 108. n. 12. volum. 2.* Ego *Cons. 34 n. 21. vol. 2.*
171 cum cultus hodiernus, qui per industriam † hominis animosi accessit, licitationem æstimationis non excipiat, *l in his. 2. in fin. C. de præd. & omn. reb. navicul. lib. 11.* Thomat. *sæpe allegato loco. n. 8.*

Verum enimverò, ut πρὸς πάντα (?) respondeam, & cum Homero ἐπιτροχάδην, & fallitur & fallit Thomatus suis paralogismis. Præsupponit enim ubiq;, quod ex ejus responsionibus ad contraria adparet, quod opifices partam ex artificio aut suo opifi-
172 cio pecuniam, saltem pro usu familiæ suæ seponant, quæ † proinde fragilis, & in contributionem trahi non possit, *l. si chorus. 79. §. his verbis. 1. ff. de legat. 3.* cum tamen illi, prout experientia docet, nihil minus faciant, quam ut talem pecuniam quiescere sinant: quin ex propria ipsorum confessione contrarium, & hoc scimus, quod uno nummo quatuor & plures lucrari possint; unde & non immeritò, quod nec ipse diffite-
173 tur, pro ratione lucri † & perceptorum fructuum, munera & onera quoq; sustinere debebunt, *l. si pendentes. 27. §. si quid. 3. ff. de usu*

usu

usufruct. l. sine 32. §. Lucius. 6. ff. de admin. tut. Bald. in l. etiam. 3. n. 17. &
18. C. de execut. rei judic. Zabarell. in Clem. 1. de censib. Thomat. d. loc.
§ exactis. n. 6. In specie ad singula respondendo: Falsum est primò, quod dicit Thomatus, non nisi ex prædiis & peculio contributiones præstari, cum tamen ex omni re & causa, ex qua fructus quæstusq; percipitur, id faciendum, & cum opifices
ex omni re † vilissima fructus acquirant, cur eos exemtos habe- 174
re debeamus, non assequimur, l. neq; stipendium. 13. ff. de impens. in res dot. fact. Cravet. Cons. 497. n. 5. Sixtin. lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 76. & seqq. & n. 146. & seqq.

Neq; secundum subsistit: Licet enim pecunia isthæc in
æstimum nondum est relata, opifex tamen, † ut civis, & nego- 175
tians, patriæ ad munera est hypothecatus, Cephal. Cons. 451. n. 126. sic ut ratione ad opificium habita oneribus publicis se nullo
modo subducere possit. Alia autem est ratio pecuniæ † otiosæ, 176
& in comercium nondum deductæ, de quâ pauld post, arg. l. 6. in fin. cum l. seq. ff. de pignor. & hypothec. Mynsinger. respons. 1. n. 29. & seq. dec. 15 Joh. Matth. de contrib. cap. 5. n. 5. 6. & 15.

Nec tertium: Ea enim omnia, † quæ ad sui suorumq; ne- 177
cessariam sustentationem impendenda sunt, & nos libera pronunciamus, & contributionibus eximimus, l. Pomponius. 8. §. fin. in fin. ff. fam. hercisc. l. Seja. 20. §. Pamphilæ. 6. ff. de instruct. vel instrum. leg. l. nam omne. 5. in princ. ff. de penu leg. l. quod si. 3. in fin. ff. de in rem vers. Petr. Greg. lib. 3. de Republ. cap. 4. n. 3. Besold. de ærar. cap. 4.
vers. 14. in princ. Doring. verb. ærarium. num. 103. & 144. quinimò † 178
contra facientes legitimis subjugamus pœnis, l. civitatum. 2. vers. nullus verò cogatur. vers. quod si nihil fisco. vers. at si necessitas. ubi Cuj. C. ut nem. lic. in coemt. spec. lib. 10. Nos Cons. 48. n. 90. vol. 2. Ut autem hæc libera sunt, ita è contra naturali ratione dictitante, reliqua, quibus lucrantur opifices, contributionib⁹ erunt obligata.

Nec quartum: Nolumus enim onus ex onere crescere, aut onera multiplicari: interim tamen, dum

Fructus honos † oneris, fructus honoris onus. 179

Taubman. in Otiis semestr. frontispicio, etiam onus ibi esse volumus, ubi commodum deprehenditur. Vetus enim & ve-
rum est proverbium: *Commoda † qui sentis, jungas onus emolumentis.* 180
Bald. in l. nulli. ult. Codic. de conditis in public. horreis lib. 10. Paul. de

163 *C.de SS.Eccles.* decima † autem ex laboribus & nutrimentis non debeatur, *c.decimas.16.quæst.1.* & per consequens neq; tributum ob corporis laborem & industriam animi imponendum, ar-
164 gumento † ab æquiparatis ducto, *l.si quis servo. 20. ubi gloss. C. de*
165 *furt.* tum quod nec † obligatio ex obligatione, *l.si se.4.§.aut prætor.*
166 *3.ff.de re judic.* nec comodum † à comodo, Peregrin.*de jur.fisc.lib.*
167 *6.tit.7.n.30.& seqq.* Hering.*de fidejuss.cap.4.n.55.* nec usura † ab usura, *l.non utiq;.2.§.si indemnitas.5.ff.de admin.rer.ad civit.pertin.* Alber.de Ros.*in l.socium qui in eo.vers.item oppono.ff. pro soc.* Johann. Bapt.Lupus *in l.curabit.5.§. 6. n.19. & seqq.C. de act. emt.* Johann. Petr. Molign.*de reconvent.quæst.7.* Ego *Cons.66.n. 430. & seqq. vo-*
168 *lum.3.* nec † onus ex onere extorqueri possit aut debeat, quod tamen fieret, si ob lucrum ex labore & industria proveniens, mu-
169 nera & contributiones subeunda, quâ ratione & onera † multiplicarentur, & subditi ad desperationem redigerentur, contra *c.recedite.16.dist.45.* Thomat.*d.loc.n.8.in fin.* tum deniq; quod expressè legibus sancitum, quod lucrum ex labore proveniens simpliciter munera non sustineat, ne doleant diligentes ope-
170 ram suam agri dedisse culturæ, vel diligentiam † suam sibi damnosam intelligant, *l.fin.C.de alluvion.l.pupillus.24 in fin ff. quæ in fraud.credit.* Decian.*Cons.108.n.12.volum.2.* Ego *Cons.34 n.21. vol. 2.*
171 cum cultus hodiernus, qui per industriam † hominis animosi accessit, licitationem æstimationis non excipiat, *l in his.2.in fin. C.de præd.& omn.reb.navicul.lib.11.* Thomat.*sæpe allegato loco. n. 8.*

Verum enimverò, ut πρωθύστερος respondeam, & cum Homero ἐπιτροχάδην, & fallitur & fallit Thomatus suis paralogismis. Præsupponit enim ubiq;, quod ex ejus responsionibus ad contraria adparet, quod opifices partam ex artificio aut suo opifi-
172 cio pecuniam, saltem pro usu familiæ suæ seponant, quæ † proinde fragilis, & in contributionem trahi non possit, *l.si chorus. 79. §. his verbis. 1. ff. de legat. 3.* cum tamen illi, prout experientia docet, nihil minus faciant, quam ut talem pecuniam quiescere sinant: quin ex propria ipsorum confessione contrarium, & hoc scimus, quod uno nummo quatuor & plures lucrari possint; unde & non immeritò, quod nec ipse diffite-
173 tur, pro ratione lucri † & perceptorum fructuum, munera & onera quoq; sustinere debebunt, *l.si pendentes.27.§.si quid.3.ff. de usu*

*usufruct.l.fine 32.§.Lucius.6.ff.de admin.tut.*Bald.*in l.etiam.3.n.17.& 18.C.de execut.rei judic.*Zabarell.*in Clem.1.de censib.*Thomat. *d. loc. § exactis.n.6.* In specie ad singula respondendo: Falsum est primò, quod dicit Thomatus, non nisi ex prædiis & peculio contributiones præstari, cum tamen ex omni re & causa, ex qua fructus quæstusq; percipitur, id faciendum, & cum opifices ex omni re † vilissima fructus acquirant, cur eos exemtos habere debeamus, non assequimur, *l.neq; stipendium. 13.ff. de impens. in res dot.fact.*Gravet.*Cons.497.n.5.*Sixtin.*lib.2.de Regal. cap. 14. n. 76.& seqq.& n.146.& seqq.* 174

Neq; secundum subsistit: Licet enim pecunia isthæc in æstimum nondum est relata, opifex tamen, † ut civis, & negotians, patriæ ad munera est hypothecatus, Cephal.*Cõs.451.n.126.* sic ut ratione ad opificium habita oneribus publicis se nullo modo subducere possit. Alia autem est ratio pecuniæ † otiosæ, & in comercium nondum deductæ, de quâ pauló post, *arg.l.6. in fin.cum l.seq.ff.de pignor.& hypothec.* Mynsinger.*respons.1.n.29.& seq.dec.15* Joh.Matth.*de contrib.cap 5.n 5.6.& 15.* 175 176

Nec tertium: Ea cum omnia, † quæ ad sui suorumq; necessariam sustentationem impendenda sunt, & nos libera pronunciamus, & contributionibus eximimus, *l. Pomponius.8.§.fin. in fin.ff.fam. hercisc.l. Seja. 20.§. Pamphila.6.ff. de instruct. vel instrum.leg.l.nam omne.5.in princ ff.de penu leg.l.quod si.3. in fin.ff. de in rem vers.*Petr.Greg.*lib 3.de Republ.cap.4.v.3.*Besold.*de ærar.cap. 4. vers.14.in princ.*Doring.*verb.ærarium.num.103.& 144.* quinimò † contra facientes legitimis subjugamus pœnis, *l.civitatum.2.vers. nullus verò cogatur.vers.quod si nihil fisco.vers.at si necessitas. ubi* Cuj. *C.ut nem.lic.in coemt.spec.lib.10.* Nos *Cons.48.n.90.vol.2.* Ut autem hæc libera sunt, ita è conrra naturali ratione dictitante, reliqua, quibus lucrantur opifices, contributionib⁹ erunt obligata. 177 178

Nec quartum: Nolumus enim onus ex onere crescere, aut onera multiplicari: interim tamen, dum

Fructus honos † oneris, fructus honoris onus. 179

Taubman. *in Otii semestr.frontispicio*, etiam onus ibi esse volumus, ubi commodum deprehenditur. Vetus enim & verum est proverbium: *Commoda † qui sentis, jungas onus emolumentis.* 180
Bald.*in l.nulli. ult, Codic. de conditis in public. horreis.lib. 10.* Paul. de

Castro *ad l.instructiones.7.C.de SS.Eccles.* Bertr. *Consil.29.n.14.part.poster.vol.1.* Acad.Lipsiens. *inter divers.Cons.37.n.39.volum.1.* Ego *Cons.56.n.125.volum.2.*

Nec deniq; quintum: id namq; in longè diversis loquitur
181 terminis, † qui proinde hic accommodari non possunt, *l.3.§.1.ff.de injust.testam.l.regula.1.ff.de R.Jur.l.3.in fin.C.de liber: præterit.c. celebritatem.in fin.de consecrat.dist.3.* Riminald. jun. *Cons. 601.n.58.* Cravet. *Cons.942.n.11.& Cons.pro genero.1.n.467.* Menoch. *Cons.75. n.21.volum.1.* Knichen *de Vestitur.paction.part.1.cap.3.n.231.* Deinde etiam ita intelligendum est, quod, locus paluſtris & inuti-
182 lis,† diligentia patrisfamilias frugifer factus, non statim tributis onerandus sit, Gothofred. *in d.l.ea quæ.2.lit.b.C.de alluvion.* sed aliquantisper, usq; dum facti sumtus & impensi labores restituti, liber relinquendus, & tunc demum toti patrimonio, cui quasi associatus, adscribendus, *arg.l.possessio 1.in princ.& §.1.& 2. ff.de acquir.vel amitt.poss.* Wehner. *in pract.Obs.verb. Novalzehend.*
183 *§.hisce tamen non obstantibus.* Hic verò doctissimum † Menochium mirari satis non possum, qui, præter Alciat. *respons. 263.n.5.&* Alb. *Cons.38.n.3.* etiam Cravettam *Cons.497.n.3.* hisce Thomati argumentis respondisse *Cons. 1101. n. 53. vol. 13.* scribit. Cum tamen Gravetta in terminis mercatorum tantum loquatur, & proinde huc adducendus non sit. Sed si consideraverimus,
184 quod lucrum † partim industriæ, partim pecuniæ tribuatur, *l.cum duobus.51.§.utrum.2.vers.si in cotunda.ff.pro soc.* Bart. *in l.si tibi decem.47.§.si pactus.4.ff.de pact.* Bart.& Dd. *in l.conditionis 1.C.pro soc.* Alexand. *Cons.132.n.10.volum.5.* pecunia verò lucrum citra industriam non pariat, adeoq; omnia ab industria dependeant, excusandus itidem erit Menochius, Cravet. *d.Cons.497. n.3.statim à principio.* Obiter hic notandum, in eò quoq; Thomatum sæpe allegato *§.exposuimus.n.5.& 15.* impingere, dum scri-
185 bit, etiam † Advocatos, ex suo patrocinio, ad contributiones teneri, *arg.l.semper.5.§.negotiatio.8 ff.de jur.immun.* Odofred. *in l. venatoribus.6.C.de excus.mun.* Cum tamen scire debuisset, Ad-
186 vocatos † dummodò salarium justum sit, pro artis & operæ præstitæ, non substantiæ pretio, legitimè & impunè officio suo fungi, & salarium accipere, *l.Labeo & Sabinus.14.ff. de Verb.*
187 *Signif.* & præterea ratione dignitatis & ordinis,† & quia negotiatio-

tiationes & mercimonia non exercent, privilegiis exemtionis & immunitatis gaudere, *l medicos.6.Cod.de prof. & medic. lib.10.* Pfeil.*Conf.197.n.9.cent.2.*Tiraquell.*de Nobilit.cap.29.n.15.*Cothm. *respons.Acad.14.n.72.* modò tamen à turpibus † procurationi- 188
bus, & vilissimis Notariatus, & Nobilitatis & Doctoratus dignitati derogantibus, officiis † abstineant, *c.instrumentum.de fi-* 189
*de instrum.*gloss.*in c.sicut.verb.clerici in sacris.ne cleric. vel monach. secul.neg.*Bald.*in Rubr.C.de fid.instrum.*Horat.Luc.*de privil.studios. Rubr.de his qui gaudent priv.n.4.*Roland.à Valle *Conf.66.n.37.vol.1.* Guido Papæ *decis.388 n.10:*Thomat.*d.loc.§.sanè si negotium. n. 8. & 9.*Antibol.*de Muner.part princ.3.§. 4. n. 126. & seqq.* ubi mirum quantum † in miseros sui seculi (ô utinam & nostri, creatori- 190
bus suis non absimiles vidisset!) Notarios insurgit, Ego *Conf. 48.n.38.& seqq.volum.2.& Conf.70.n.61.volum.3.* nec patrimonialia bona, ob quæ omnimodo, ceu alii, muneribus & tributis subjicerentur, habeant, Gutierrez *lib.1.pract.quæst. 23.per totum.* Hartman.Hartman.*lib.2.pract.forens.tit.52.Obs.6.n.3.*

II. Nomina, † quia & hæc sub appellatione immobi- 191
lium continentur, *l.moventium.93.ff.de V.Signif.l.auxilia.1.Cod.de mun patrim.lib.10.* Anribol.*de Muner.part.princ.3.§.2.n.41.*Bart.& Alciat.*in d.l.moventium.93.n.3.* ubi diverso respectu nomina & rem mobilem & immobilem, prout videlicet quid debetur & petitio instituitur, dicit, *ff.de V.Signif.*Bald.*in c.un.§.sciendum. n. 3.de feud.cogn.*Castrens.*in l.quod Tuberonis.§.peculio n 2.ff. de pecul.* Zabarella *Conf.72.vers.si autem oportet.*Abbas *in c.nulli. col.3. vers. tamen oportet.de reb.Eccles.non alienand.*Socin.jun.*Conf. 148. n 14. lib.3.*Ruin.*Conf.139.n.12.lib.3.*Paris.*Conf.50.n.21.lib.2.*Berojus *Conf. 44 n.1.& 4.lib.2.*Menoch.*Conf.300.n.38.& 41.vol.3.* modò tamen† 192
certa sint, & fructum ferant, nec interesse, per temporis malignitatem, de quò paulò ante , inexigibilia facta fuerint, tunc enim, utpote non existente ente, † nec qualitates quæri, nec pe- 193
ti possunt, *l.ejus qui in provincia.41.ff.de reb.cred.si cert.pet.* Angel. *in l.si quis ex argentariis.§.cogentur.n.6.C.de edendo.*Ludov.Roman. *Conf.48.n.1.*Petr.Anchar.*Conf.140.n.2.*Barthol.Socin.*Conf.121.n. 21.volum.1.*Göden *Conf.34.n 39* Wesenbec.*Conf.46.n.20.volum.1.* cum nullum, † nullum pariat effectum *l sed si manente 5.ff.de pre-* 194
*car.*Natta *Conf.198.n.10.*

III. Cen-

195 III. Census annui & reditus, † sive perpetui illi sint, sive redimibiles, & quia fructus & quæstus sunt, is, qui eos percipit, munera quoq; solvit, R. A. de anno 1542. §. Und diewell nun funffzig. *& seqq.* Johann. Azor. *tom. 3. Inst. moral. lib. 10. tit. de*
196 *censibus. cap. 3 & seqq.* si tamen debitor † in loco sui domicilii eos solvat, creditori suo postmodum rectè detrahet & imputabit, *d. loc. §.* Und damit von solchen. Bald. *in l. in summa. n. 2.* Luc. de Penna *in l. agros. 3. §. quintò quæritur. C. de fund. limitroph. lib. 10.* Rol. à Valle *Cons. 66. n. 33. volum. 1.* Natta *Cons. 312. n. 10. volum. 2.* Menoch. *Cons. 1201. n. 55. volum. 13.* Sixtin. *lib. 2. de regal. cap. 14. n. 81.* Boc. *de collect. cap. 10. n. 64.* Et hinc frustra est Bocerus noster, quem & nos olim perperam secuti, sed jam, ætate declinante, rem (ut mihi quidem videtur) melius intelligentes, cum Euripi-
197 de in Hippolyto coronato, per δεύτεραι † φροντίδες reprobamus, & sententiam nostram reformamus, Marquard. Freher. *de tutel. curatq. Testament. cap. 18.* Rennern. *de Retorsion part. 3. thes. 15. lit. C.*

——— ἀγαθοὶ δ' ἴσας οὐδὲ βροτοῖσιν.

Casaubon. *Exercit. in Baron. 16. diatrib. 21.* qui dicto loco *n. 40.* cen-
198 suarium, † qui vendidit censum prædii sui, ideò quod prædii censualis dominus & possessor maneat, & suo & proprio nomine fructus percipiat, oneribus subjacere, *l. Imperatores. 7. ff. de public. & vectigal. l. fructus. 13. C. de act. emt. vend. l. omnes. 1. l. particulari. 2. C. de indict. lib. 10.* Johan. Petr. Surd. *Cons. 162. n. 26. & seq. vol. 2.* emtorem verò sive dominum census den Zinnsherrn liberare & eximere conatur, quod non sit emtor corporis, prædii puta aut fundi &c. sed tantum Juris, id est, census. Frustra inquam est, primò enim, quod nec ipse Bocerus (cui proinde, cum ejus errorem modestè indicamus, injuriam non facimus, Casaubon.
199 *in prolegom. ad annales Baronii. post princ.*) diffitetur, onus † proprium est emtoris, *l. debet. 27. vers. quid ergò. ff. de ædil. edict.* Festas. *de æstim. & collect. part. 2. cap. 1. n. ult.* Francisc. Bursat. *Cons. 56. n. 16.* Molin. *de usur. quæst. 6. n. 129.* Felic. de Solis *lib. 2. de censib. cap. 6. n. 2.* Roderic. *lib. 2. de annuis reditib. n. 1. & 2.* Rutger Rulant *de commiss. & commiss. part. 4. lib. 2. cap. 6. n. 59.* deinde, in nostris terminis, non tam fundus, quam vel maximè percepti & percipiendi fru-
200 ctus considerantur: & cum commodum fructuum † ad emtorem veniat, incommodum quoq; ferre debebit, *l. secundum naturam.*

turam.10.ff.de R.Jur. Menoch.*Conf.116.n.37.* & *Conf.132.n.21.vol.2.* cum aliàs omne commodum & incommodum † ad emtorem 201
pertineat, §. *cum autem emtio.3.verf.fed & fi poft emtionem.ibiq;* Harpprecht.*n.4.& 5.Inft.de emt.& vend.l.poft perfectum.1.& l.cum convenit.2.C.de peric.& comm.rei vend.* Menoch.*Conf.26.n.2.& 16.vol.1.* Ne tamen uterq; fe nimis gravatum fentiat, & in omnibus rebus, maximè verò in jure † æquitas fpectari debeat, *l.in* 202
omnibus quidem.90.ff.de R.Jur.l.placuit.8.C.de judic. Harpprecht.*d.loc.num 4.* & venditor licet fructus percipiat, eos tamen non fibi, fed domino & emtori, cui proporrò reftituere tenetur, colligat, æftimationem rei & fructuum faciendam, & hos illi deducendos, huicq; Munera pro ratione eorundem affignanda putarem, Lucas de Penna *in d.l.agros.3.verf.quinto quæritur.C.de fund.limitroph.lib.10.& l.omnes.1.C.de indict.lib.10.* Roland.à Valle *Conf.66.n.34.volum.1.*

IV. Bona Emphytevtica. Multi hic multis: nos† brevi- 203
tati, prout fieri decet, ftudentes. Aretin.*Conf.104.in princ.* Roland à Valle *Conf.39.in princ.volum.2.* Wefenbec. *Conf.157.n.28.vol.4.* ex generali & fæpiffimè adducta regula concludimus denuò, quod, cum Emphyteuta † fundi poffeffor fit, & fructus per- 204
cipiat, & fibi, & non domino poffideat, Dd. *in l.naturaliter.12.in princ.ibiq;* Jafon *n.15.ff.de acquir.vel amitt.poff.* Cornazzan. *decif.43.n.12.* Azor *tom.3.Inftit.Moral.lib.10.tit.de Emphytevfi.quæft.12.& per tot.* etiam munera fubire & contributiones absq; domini 205
facto folvere debeat, *l.pen.§.poffeffor.1.verf.fed & qui vectigalem.ff.qui fatisd.cog.l.fi agri.1.ff.fi ager vectigal.l.Imperatores.7.ff.de public.& vectigal l.fructus.13.Codic.de act.emt.& vend.l.ult.C.fine cenfu vel reliqu.l.eas quidem.2.& l.feq.C.de annon.& tribut.lib.10.l.quicunq;.3.l.quicunq;.7.l.jus.11.C.de fund.patrim.lib.11.l.emphyteuticarios.1.in fin.C.de mancip.& col.lib.eod.* Alexand. *Conf.35.num.11.volum.4.* Roland.à Valle *Conf.66.n.34.vol.1.* Natta *Conf.312.n.5.& per tot.vol.2.* Purpurat.*Conf.50.n.7.& Conf.332.n.2.& Conf.350.n.4.* Feftaf.*de æftim.& collect.part.2.cap.4.n.24.* Stephan Gratian.*difcept.forenf.cap.294.n.30.* Socer nofter Harpprecht.*in addit.ad Jul.Clarum §.Emphytevfis.quæft.46.& §.adeò autem.3.n.393.& feq.Inft.de loc.& conduct.* maximè, quia & fructuarius, † qui quamvis Em- 206
phytevtæ comparetur, Socin.*Conf.167.n.12.vol.2.* Tufchus *tom.3.*

207 *conclus.218.n.1.lit.E.* tantum tamen Juris non habet † in re fru-
ctuaria, quantum Emphyteuta sibi in prædio Emphytevtico
vindicat, eadem præstare cogatur, *l usufructu.7.§.quoniam.2.vers.
quoniam & alia.l.si pendentes.27.§.si quid 3.ff. de usufruct. l. neq; sti-
pendium.13.ff.de impens.in res dot.fact l.quæro.28.ff.de usu & usufr.leg.*
208 *l.Imperatores.7.ff.de publican.* sic quidem, ut ne pacto, † in frau-
dem ejus, cui debentur, contrarium effici possit, *arg.l. inter de-
bitorem.42.ff.de pact.l. Imperatores.3.in princ.ff. de transact.l.si majo-
res.25.& l.seq.C.eod.l.ult.C.sine cens.vel reliqv.l.inter alios.2.Cod.inter
alios act.vel jud.c.cum super.de re judic.c.cum dilectos.cum simil.de fid.
instrum.* Tiraquell.*ad tit.inter alios acta al.non præjud.à princ. & per
209 tot.* tum quia Emphytevta † removetur ab Emphytevsi si non
præstiterit operas publicarum fructionum (id est, pensitatio-
num, contributionum, seu munerum, *l.pen.& ult.C.de apoch.pu-
blic.lib.10.*) *l.in emphytevticariis.2. ibi : vel publicarum functionum
apochas non præstiterit.item ibi: neq; apochas domino tributorum reddi-
derit.ubi &* Jason.*C.de Jure Emphytevt.l.fin.C.sine cens.vel reliqv.&
l.fin.Codic.si propter publ.pens.* hoc est, instrumentum scriptum,
210 † quo solutionem factam doceatur, & debitori ejus nomine
securitas tribuatur, *l.3.& t.t.C.de apoch.public.lib.10.l.plures. 19. C.
de fid.instrum.l. qui tabulas.27.§.apocha 2.ff.de furt.& l.ult.§.Titius.2.
211 ff.de condict.indeb.* quæ proinde etiam Emphytevtam tam † pro
se quam pro domino, à quæstore, cui solvit, exigere jubetur,
l.in emphytevticariis.2.C.de Jur.Emphytevt. Bocer.*de collect. cap. 10.
n.9.& seqq.* Quamvis verò Bartolus *in l.privata.n.2.C. de excus.
mun lib.10.* Francisc.Lucan.*de fisco.part.princ.3.§.1.n.17.* Parpal.*in l.
placet.n.74.C de SS.Eccles.* Thomat. *de collect.§. pauperes. n. 29.* in
contrariam abeant sententiam. Sciendum tamen priorem
& veriorem & communiorem, utpote quæ & firmioribus in-
nitatur fundamentis, & majoribus fulciatur autoritatibus,
Curt.sen.*Cons.36.in fin.* Jul.Clar.*in §.Emphytevsis,quæst.46.n.1.* Fe-
stas.*de æstim.& collect.part.2.cap.4.n.24.* Sixtin.*lib.2. de Regal. cap.
14.n.84.* Rejicitur hinc, quod dominus, qui prædium suum
212 alteri in Emphytevsin dedit, † ejus dominium retineat, nec Em-
phytevta dominus efficiatur. *d.l.agri.1 § qui in perpetuum.ult.ff.si
ager vectigal.* dum munera & contributiones non à dominis,
213 sed prædiorum possessoribus, † qui fructus percipiunt, quales
sunt

sunt Emphytevtæ, exiguntur, *l. pen. §. possessor. 1. vers. sed & qui vectigalem ff. qui satisd. cog. l. Imperatores. 7. ff. de public. & vectigal.* Alex. *Cons. 35. n. 11. volum. 4.* Natta *Cons. 312. n. 5. & per tot. volum. 2.* Harpprecht. *ad §. adeò autem 3. n. 393. & seqq. Inst. de locat. & cond.* qua ratione & tertiæ Thomati objectioni satisfactum, Bocer. *d. loc. n. 13.* Ut & quod obligatio solvendi functiones publicas prædio & personæ cohæreat: cum persona non per se, sed propter prædia, † quæ possidet, & fructus, quos percipit, ad munera sit obstricta, *d. l. Imperatores. 7. ff. de publican. l. fructus. 13. C. de act. emt. & vend. l. ult. C. sine cens. vel reliqu. l. 2. & 3. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Natta *Cons. 35. n. 1. 2. & 3. volum. 1.* Francisch. Curt. junior *Consil. 278. n. 19. volum 3.* Tandem etiam, quod legibus quibusdam, à dominis prædiorum, † munera præstari sit sancitum, *l. omnes. 1. C. de indict. lib. 10. cum simil.* Quod illæ leges omnes capiendæ sint de iis dominis, qui ipsimet prædia possident, quod autem propriam rem, quam corpore detinemus † possidere dicamur, probat *l. ait prætor. 1. §. hujus autem. 2. ibi: fieri potest, ut & possessor idem, & dominus sit. in fin ff. uti possidet.* Alioquin non domini, sed possessores prædiorum, prout modò diximus, munera præstant, nisi consuetudo, † quæ observanda, *l. munerum. ult. §. præterea. 25. ff. de mun. & hon.* Gail *lib. 2. Obs. 52. n. 17. & seq.* Wesenbec. *Cons. 181. n. 118. volum. 4.* Peregrin. *Cons. 102. n. 11. volum. 1.* Bertazzol. *Cons. civ. 27. n. 10.* Flamin. de Rubeis *Cons. 1. n. 16. part. 1.* Surd. *Cons. 289. n. 13.* Nicol. Reusner. *Cons. 2 n. 47. & 52. lib. 1.* Græven *lib. 2. pract. conclus. 52. n. 17. & 18.* aliud suadeat, *l. sine herede. 32. §. Lucius. 6. ff. de admin. & peric. tut.* Bocer. *d. loc.* Et quæ hactenus de Emphytevta scripsimus locum etiam habent † in libellario, Festas. *d. loc. cap. 4 n. 25.* Rutger Rulant *de commiss. part. 4. lib. 2. cap. 6. n. 62.* Borcholten *de feudis. cap. 3. n. 45.* Calvin. *in lexic. verb. libellarius.* & in conductore † ad longum tempus, gloss. *in l. si quos ante. 10 ff. de acquir. poss. & in l 3. §. ex contrario. ff. eod. & in l. si ut certo. §. si duobus. ff. commod l. sciendum. pen. §. possessor. 1. vers. sed & ff. qui satisd. cog.* Alexand. *Cons. 1. n. 8. volum. 4.* Parpal. *in d. l. placet. n. 48. C. de SS. Eccles.* Natta *Cons. 36. n. 3. volum. 1. & Cons. 312. n. ult. in fin. vol. 2.* Vincent. Caroc. *part. 2. de loc & conduct. tit. de collect. n. 7.* Bocer. *de collect. cap. 10. n. 18. & seqq.* ubi prolixè eam quæstionem tractat, & in colono † par-

214 215 216 217 218 219 220

partiario, Halbbawern quicquid etiam frustra disputet Bocerus *d.loc.n.32.* qui cum pro sua parte fructuum, qui ad ipsum perveniunt † decimas solvere cogatur, & dominus itidẽ pro sua parte
221 *c.à nobis.c.tua.de decim.* etiam † contributiones & munera pro
222 eadem subire tenebitur, *l.hi penes.4.& l.colonos.15. & ibi* Platea *C.de agric.& cens.lib.11.* Zabar.*in c.tua nos.n.4. de decim.* Alexand. *Cons.35.n.12.volum.4.& Cons.148.n.8.vol.6.* Antib. *de Muner.part. princ.3.§.4.num.93. & seqq.* Festas. *de estim. & collect.part. 2.cap.3. n.4.ubi in terminis* Alba *Cons.40.n.7.* Roland.à Valle *Cons. 66.n.29. vol.1.* Crav. *Cons.497 n.5.* Gail.*lib.2.Obs.21.num.14. 18. & 19.* Simon de Præt.*Cons.18.n.27.cent.3.* Natta *Cons. 409. n.1. & seqq.vol.2.* Menoch.*lib.2. A J. Q cent.6.cas.562.n.37.& seqq.n.50.& seqq.* Sichard. *Cons.11.de contractib.n.1.* Tuschus *conclus.464. n. 2. lit. C.* Regner.
223 Sixtin.*lib.2.de Regal.cap.14.n.87.& seqq.* Tessaur.*decis. 116. num. 10.* R.A. de anno 1594.§. Demnach dann. damnum † quippe & lucrum, societatis quasi jure, cum domino partitur colonus partiarius, & utriusq; sive bonæ sive malæ fortunæ est particeps, *l.si merces.25. §. vis major. 6. ubi* Bart.*num.3. & 9.* Salicet.*n.4.*& Paul.de Castro *n.3.ff.loc.cond.* Bald.*in l.licet.8.n.14.Cod. eod.* Petrus de Ubald.*de duob.fratrib.part.11.n.32. & seqq.* Menoch. *remed.possess.adipisc.3.n.87.& Cons.659.n.13.vol.7.* Johann.Vincent. Honded.*Cons.85.n.12.& seqq.volum.1.part.5.* Schneidew. *§. praterea.n.4.Inst.de loc.& cond.* Oldendorp. Pratejus & Calvin. *in lex. verb.coloni partiarii.* Ego ipse *Cons.71.n.10. & 11. & per tot. ubi in terminis.volum.3.* Neq; verò Bocerum *d. loc.* & Casp. Guilielm.
224 Scipionem *lib. 3. decis. Cameral. 133. à princ.* quicquam juvat, quod coloni partiarii non possideant, & fructus, † quos percipiunt, loco operæ, laboris & sumtuum in culturam factorum, qui proinde ante omnia deducendi, percipiant, *l. fructus. 7. in princ. ubi* Bart. Alexand. Jason & Dd. *& §. ult. ff. solut. matrim. l. hoc fructuum.1.ubi* Bart.& alii.*C.de fruct. & lit. expens.* Felin. *in c.*
225 *ad nostram.n.3.de jurejur.* Castr.*Cons.33.n.17.volum 1.* Cacheran. *decis.13.num.7.* quia primò prædia, juxta † conventionis legem, quæ in tali contractu maximopere inspicienda, *l.depositum. 1. §. si convenit.6.ff.depos.l.si merces.25.§.conductor.3.ff.loc.conduct.l.in conventionibus.52.ff.de V.Obl.c.contractus.85.ubi* Petrus Peck. *num.3.de R.Jur.*

R. Jur. in 6. Wes. *Cons. 316. n. 81. & Cons. 331. n. 219. & seq. vol. 7.* naturaliter † quodammodo à colono partiario possidentur *d. l. Imperatores. 7. ff. de publican. l. fructus. 13. C. de act. emt. & vend. l. ult. C. sine cens. vel reliqu.* ut proporrò pro rata perceptorum fructuum, † etiam onera ferre debeat, *d. l. aut prætor. 1. §. hujus autem. 2. ibi: fieri potest, ut & possessor idem, & dominus sit. ff. uti possidetis.* 226 227

Deinde verum est, & concedimus libenter, quod † ante omnia expensæ & sumtus deducendi, & postmodum demum, respectu certo ad fructus habito, munera & onera imponenda. Hoc verò dum fit, partiarius certè colonus non melioris erit conditionis, quam dominus, sed vel propter hanc negotiationem, quam quasi exercet, & exinde proveniens lucrum, quotam suam æquo animo feret, Nos *d. Consil. 71. num. 10. cum ibi allegatis. volum. 3.* maximè quia labores & impensæ † pro onere non computandi, utpote pro quibus fructus consequatur, Natta *Cons. 312. num. 6. volum. 2.* nec sui ipsius causa dominum † jam antè satis gravatum (hic enim & prædium sumtu non exiguo vel paravit, vel conservavit, & adhuc conservat) ulterius gravabit, *l. si quis in suo. ubi* Jason *C. de inoffic. testam. c. non debet, de R. Jur. in 6.* Levit. *19. vers. 11.* Devter. *16. vers. 19.* Aldobrand. *princ. n. 9. Inst. de ingenuis.* Prueckman. *§. soluta potestas. cap. 4. effect. 5. n. 20.* Ego ipse *Cons. 61. n. 101 volum. 3.* quæ vel eò magis procedunt, quod & omnium locorum consuetudo † hoc onus colono imponat, *arg. l. sine herede. 33. §. Lucius. 36. ff. de admin. & peric. tut. l. litibus. 20. §. hac de redditibus. C. de agric. & censit. lib. 11.* Jason *in l. 1. n. 32. C. de Jur. Emphyteut.* Paris. *Cons. 25. n. 54. & 97. volum. 1.* Cacheran. *decis. 83 in fin.* ipse Bocer. *d. loc. n. 36.* 228 229 230 231

V. Decimæ: Amicus Plato, † amicus Socrates, sed magis amica veritas, *l. dedi tibi. 3. §. sed si servus. 7. ff. de condict. caus. dat.* Abbas *in c. 1. col. 6. de postul. prel.* Cagnol. *in l. 2. §. Juris Civilis. n. 35. ff. de O. Jur.* Decian. *Cons. 47. n. 22. volum. 1.* Roland. à Valle *Cons. 63. n. 5. volum. 1.* Gutierrez *lib. 1. pract. quæst. 23. in fin.* cui proinde unicè inhærebimus. Decimæ † autem Juris sunt divini, *c. cum Apostolica. 7 de his quæ fiunt à præl. c. cum non sit. 33. ibi: sibi dominus decimas reservaverit, de decim.* & rebus connumerantur spiritualibus, † quæ in usum temporalem nec converti debent, 232 233 234

 c. ult.

235 *c.ult.de rer.permut.* nec † à laicis possideri possunt, *c. adhaec.15.de decim.c.decimas.16.quaest.7.* Nec praescribi, *c.causam.7. de praescript.* Dn. Bocer. *de praescript.feudi.cap.2.n. 121. & multis seqq.* Verum enimverò ut haec & multa alia hic adduci possent, constat tamen multis modis decimas ad laicos pervenisse beneficio Papali puta, aut infeudatione ante Concilium Lateranense fa-
236 ctâ, quae proporrò † immemorialis temporis spatio quasi possessae, justo titulo per laicos acquisitae praesumuntur, Covarr. *lib. 1.var.resolut.cap.17.n 9.vers.sed si dubitetur.* Vasq. *lib.2 illustr controvers.cap.89.n.7.* Gutierrez *lib.1.pract. quaest. 16.* Rosenthal. *de feud. cap.4.conclus.28.n.1.* sic ut de uno laico ad alium, praescriptionis jure, transferri queant, *c.1.de praescript.in 6.* Vasq. *d.loc.n. 6. vers.pro*
237 *nobis textus.* talis † quippe possessio vim specialis concessionis habet, *l.hoc jure.3.§.ductus aquae.4.de aq.quot.& aest.c.1. de praescript. in 6.c.praeterita de V.Signif.* Andr. de Isernia *in c.un.§.praeterea.n.16. de prohib.feud.alien.per Frideric.* Abbas *in c.fin.n.6.de caus.poss.& propriet.* Paris. *Cons.26.n.27.lib.1. & Cons. 111.n. 49. & 214.lib.4.* Natta *Cons.446.n.12.* Signor. de Homod. *Cons.21.n.2.vers.undecimò prob.*
238 Cravet *de antiquit.temp.part.4.§. absolutis.n.9.* & privilegii † expressè ex certa scientia concessi, Bald. *in c.un.n.3.quae sint regal* Jason *in l de quibus.n.43 ff.de Legib.* Gozadin. *Cons.8.num.37.* Bellon. *Cons.55.n.5.* Sixtin. *lib.1.de Regal.cap.5.n 149.& seqq* adeò ut eo vel
239 simili modo acquisitae decimae † inter bona patrimonialia referantur, & instar patrimonii sint, Garsia *de expens. & meliorat.*
240 *cap.9.n 93.* quae consequenter non solùm † vendi, locari, permutari, in dotem dari, obligari, & in judicium familiae herciscundae venire, & quocunq; modo alienari, Sichard. *in l.10.n.9. C.de probat.* Polyaen. *lib.2.stratagem.* quem refert Jul. Caesar Bulenger. *de tribut.& vectigal.pop.Rom.cap.7.& seqq.* Gutierrez *lib.1.pract quaest.15.n.7.* Vasqu. *lib.2.illustr.controvers.cap.89.n.6.* sed &, ut res
241 patrimonialis alia, quae fructum fert, & in † commercio hominum esse coepit, contributionibus & muneribus subjici possint, *c.in aliquibus.32.in princ.& §.ult.de decim.c.commissum.4.c.cum sint homines.18.eod.* Rebuff. *de decim.quaest.10.* Bocer. *de praescript.feud. cap.2.n.121.& multis seqq.maximè n.147.& seqq.* Vasq. *d.loc. num 6. vers.rursus si ponas.* prout, ex Guilielm. Benedict. Chassanaeo &

Sta-

Staphilæo, referente Garsia, sæpius in senatu judicatum, ut
venditiones, permutationes & locationes istiusmodi decimarum
sustineantur, & quod quotidie in judicium familiæ
herciscundæ deducantur, & ceu reliqua avita bona, jure re-
tractus retrahantur, † licet novis senatoribus, quotidie è scho- 242
lis ad regnum venientibus, res nova videatur, Garsia *d. loc. de
expens. cap. 9. num. 97.* Gutierrez *d. lib. 1. pract. quæst. 15. n. 7. in fin.* ubi
uterq; hæc in terminis, hucq; non parum faciunt, quæ Thomatus
in §. subiiciunt. n. 27. & seqq. scribit, ubi multis argumentis
etiam decimas clericorum muneribus subjicit, & ad contraria
respondet.

Quod si verò tales decimæ † ab arcium pluribus commu- 243
nium condominis, vel etiam aliis privatis, unius tamen fami-
liæ, aut etiam diversarum, unà cum arcibus, possideantur, pro-
ut in nostro hoc, & vicino Horizonte, quāplurima exempla re-
periuntur, utputa Nobilium † à Schaumberg qui in castris suis 244
Dundorff & Ravenstein / Mareschallorum † hereditariorum 245
Imperii, circa arcem & totum Baronatum Pappenheim / cum
pertinentiis ejusdem, Nobilium † ab Eglofstein in arcibus Cun- 246
reut und Mülhausen / Nobilium † Voiten von Salzburg in arce 247
ad Salam Salzburg / Nobilium † à Thüngen in arcibus Reissen- 248
berg und Thüngen / communes sunt domini, Kyllinger. *de Gener-
biis castrorum. discurs. 14. n. 29. discurs. 15. n. 84. & discurs. 16. n. 24. &
seqq.* Nobilium † item à Streitberg / qui nuperrimè, beneficio 249
Domini Ludovici Wilhelmi à Streitberg / piè defuncti, in ca-
stro Sachsengrün / suasu meo, testamento tales facti, tunc one-
ra & munera, ut aliàs fieri consuevit, vel à possessore arcis, vel
seniore familiæ, vel qui, reliquorum consensu aut dispositio-
ne, totius negotii curam suscepit & dirigit, Allermassen † man 250
sich / dem gemeinen Sprichwort nach / gemeiniglich an die Thor
oder Höffseulen zu halten pflegt / præstanda & exsolvenda sunt,
ita tamen, ut à consortibus † & de lucro participantibus, viri- 251
les portiones juridicè reposcere, vel etiam jure retentionis in
fructibus uti possit, *l. cum possessor. 5. in princ. ibi: quod à fisco cessâ
actione experiri possit adversus consortes, qui solus collectam solvit. ff. de
censib.* R. A. de anno 1576. § Bey Berathschlagung dieses Arti-
culs, Denais. *in Comp. Jur. Cameral. tit. de contribut. Turcica. §. 8. & 9.*

Quemad-

252 Quemadmodum autem possessores† prædiorum & fundorum contributionum onus sustinent, *d.l.Imperatores.7.ff. de publican. & vectigal.l.fructus.13.C.de act.emti vend.l. vacantes.1. l.annonas.2. ibi: annonas autem is solvere debet , qui possessiones tenet , & fructus percipit. Codic.de annon & tribut. lib. 10.* ita quoq; qui ex se-
253 cundo † decreto possessionem impetrârunt, utpote qui verè possident, & possidendo dominium capere possunt, *l.usufructu 7.§ 1.vers.unde etiam.ff.de usufr.l.interdum.1 ff.de fund.dot.l.prætoris. 5.in princ.l.his qui.12 l.si finitm.15.§.Julianus.16 & §.seq.§.si de vectigalibus.26.& § posteaquam.33.l.damni.18 §.pen.l.cum postulassem. 44. §. 1.ff.de damn infect.l.possideri.3.§.ult ff.de acquir.vel amitt.poss.* Simon. Vincentin.*de judiciali miss in possess.n.20* Odofred.Bonon.*de prim. & secund.decret.n.27.* Jacob.de Bellvis.& Guid.de Suzar. *de prim.*
254 *& sec.decret.n.38.* autore siquidem prætore possident, † & sic justè possident, *l justè.11 ff.de acq. vel amit.poss.* Jacob. de Belv. & Guid. de Suzar. *d.loc.num.56.* Bocer. *de collect.cap.10. n 38. & seq.*

De feudis verò quid dicemus ? Utrumne vasalli quoq; desuper ad contributiones & munera compellentur ?

255 Affirmantium rationes sunt: I. quod vasallus † usufructuario similis sit, *c.un.§.ult. ibi: ususfructus verò illius ad ac-*
256 *cipientem transeat.2.Feud.23.* usufructuarius autem †omnia onera ferre cogatur, *l.si pendentes 27.§.si quid.3.ff.de usufruct. l. quæro. 28. ff.de usu & usufr.leg.l.neq; stipendium.13.ff.de imp.in res dot.fact.* Cujac *lib.7.Obs.4.* Wesenbec.*Cons.215.num. 44.volum 5. in terminis.* Hartm.Pistor.*lib.1.quæst.46.num.33.& seq.vers.proinde & vasallus.* Modestin.Pistor.*Cons.5.n.5.& seqq.volum.1.*&consequenter,cum
257 similia † pro veritate sint, etiam vasallus, Bald. *in l.qui filium. in fin.ff.ad SC.Trebell.*Matth.de Afflict.*cap.1.§.sed quia. quæ fuit prim. caus.* Fürstl.Sächs.Außschreiben wie die verwilligte Reichssteuer einzubringen/sub dato Weimar am Tag Jacobi 1557. tit. Ritterschafft unnd derselben Wittfrawen. 5.§. Die von der Ritter-
258 schafft. cum præsertim à similibus † ad similia, si ejusdem sint generis, M. Joh.Faber , concionator Aulic. Coburg.*in refutat. Conf.Papistic.part.3.cap.26.§.383.in fin.*procedamus,gloss.&Jacob. de Belvis.*c.un.§ si duo fratres. ibiq;* Matth. de Afflict. *n. 9. de feud. March.gloss.c.un.de feud.cogn.* Andr.de Isernia *in constit. regni Sicil. Cons.de prob.pag.186.n.42.col.2.*Schrad.*de feud.part.9.c.9.n.18.& seq.*

II. Quod

II. Quod etiam maximè † immunis ab oneribus & con- 259
tributionibus ordinariis, solitis & insolitis, nihilominus teneatur ad munera, quæ imponuntur ratione belli vel alterius publicæ utilitatis, de qua ab initio verisimiliter non fuit cogitatum, licet aliàs personale vel etiã bursale vasallus domino præstet officium, *l. stipendentes. 27. §. si quid cloacarii. 3. ff. de usufruct.* Bald *in c. un. in princ. per quos fiat Investit.* Specul. *de feud. §. quoniam. n. 67. vers. & nota quod vasalli.* Natta *Cons. 312. n. 6. ubi in terminis. volum. 2.* Roland. à Valle *Cons. 80. n. 21. & seqq. vol. 3.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 26.* Heig. *quæst. 18. n. 26.* atq; hanc sententiam judicii Cameralis usu approbatam, & consuetudine totius Germaniæ receptam esse testatur Mynsinger, *Cent. 4. Obs. 70. n. 6.*

III. Accedit R. A. de año 1544. §. Nemblich sollen. & §. Damit aber solcher. & de anno 1548. §. Wiewol nun. ubi etiam
exemti † ad munera & cõtributiones adstringuntur, ibi, verbis: 260
sie seind Lehen oder eygen. item/ die seind Lehen oder eygen. hic, verbis: sie sein exemt oder nit exemt/ gefreyet oder nit gefreyet/ mit Steuer zubelegen :c. sic quidem, ut etiam is, qui de feudo quodam liber, id est, frey geruhig'ich ohne Stewer/ investitus, nullo modo à publicæ necessitatis vel utilitatis oneribus eximatur, Modestin. Pistor. *Cons. 4. n. 5. & seqq. volum. 1.* Ludov. Gilhausen *in arbor. judic. civil. part. 1. de Jurisdict. cap. 1. n. 4.*

IV. quid quod domini terrarum, in omnibus feudis superioritatem cum mero & omni imperio sibi reservent. Contri-
butionũ verò & onerum † impositio & perceptio, vera Symbola 261
ac notæ superioritatis seu sublimioris eminentiæ sint & habeãtur, *l. nulli. 28. C. de Episc. & cleric. c. 2. de censib.* Petr. Greg. *lib. 9. de Re-
publ. cap. 1. n. 11. vers. non negatur.* & superioritatẽ † important ter- 262
ritorio radicatã, in cujus recognitionẽ subditi ratione bonorũ tam allodialium quam feudalium conferre tenentur, *l. rescripto 6. §. fin. ff. de mun. & hon. l. 2. ubi* Luc. de Penna. *n. 1. C. in quib. caus. col. lib. 11.* Johann. Bonifac. *de furtis. §. 4. num. 24.* Laurent. Sylvan. *Consil. 9. n. 15.* Mandell. *Cons. 62. n. 3.* Beccius *Consil. 73. n. 9.* Corneus *Consil. 333. n. 2. vol. 1.* Pruckm. *Consil. 27. n. 35. vol. 1.* Knichen *de sublimi territ. jur. cap. 3. n 322. & seqq. verb. collecta.* Besold. *de arario. cap. 5. in Cons. num. 79.* plures adducere possemus rationes, prout Thomatus *in §. exactis. num. 19. & seqq.* septem collegit, quæ tamen

Pp tanti

tanti non ſunt, ut ob eaſdem tempus perdamus, ſed properandum nobis ad finem.

Negantium verò ſequentes :-I. quod nollubi, in libris Feudorum, domino vaſallis ſuis collectam imponere permit-
263 tatur, †& proinde hoc Jus ipſi denegatum intelligatur, *l.ab ea parte.5.in princ.ff.de probat.l. illam.19.ibi: quod nulla conſtitutio ſuper hujusmodi collatione poſita eſſet.C.de collat.Nov.2.cap.3. Nov.18.cap.5. l.diſſentientis.5.ibi: nulla juris præcipit conſtitutio.C.de repud.l. & ſi quis 14.§.Divus.ibi: pœnam tamen ſtatutam non eſſe.ff.de relig.& ſumt.fun.* Donell *lib.4.Comm.Jur.Civil.cap.8.*Heig.*part.1.quæſt.18.n.17.* Dn. Socer Harpprecht. *§.feræ.12.n.20.Inſt. de rer. diviſ.* maximè cum
264 etiam in dubio † contra contributionum onera judicari debeat, Corneus *Conſ.194.n.8.vol. 4.* Beccius *d. Conſ.73. in fin.* Surd. *Conſ.234.n.20.*Fab.de Anna *Conſ.59.n.83.*Cacheran.*deciſ.4.n.5.& 6.*
265 & libertas † inprimis favorabilis exiſtimetur, cui plus quam vel pupillo vel Reipublicæ favendum, ſcripſit Nevizan. *Conſ. 12.n.184.inter Conſ.*Alberti Bruni, Beſold.*d.loc.n.109.*.
266 II. quod Jus vaſallagii † ſubjectionem, cujus ratione collectæ & munera imponantur, *l.reſcripto.6.§.fin.ff. de mun. & hon.l. civilia.1.ibi: pro modo fortunarum.C. de mun. patrim. lib. 10.* Schurf. *Conſ.44.n.11.cent.1.*Fichard.*Conſ.134.n.4.volum.2.* non operetur, *c.cæterum.10.de judic.Clem.paſtoralis.de ſent.& re judic.* Natta *Conſ. 313.n.4.& Conſ.445.n.9.*Crav.*Conſ.912.n.15.*Menoch.*Conſ.721.n.40. vol.8.*Weſenbec.*Conſ.1.n.57.volum.1.*Molin.*in Conſuetud.Pariſ.tit. 1.de fiefs.§ 1.gloſſ.5 verb.le fiefs.n.45.& § 33 gloſſ.1.verb.droict.de relief. n.105.*Roſenthal.*de feud.cap 5.concluſ.78.n.5.*Sola *in Conſtit.Sabaud. in proam.decret.gloſſ.2.n.15.*Bocer.*de collect.cap.4.n.14.* niſi † ſimul
267 vaſalli & ſubditi ſint, Beſold.*d.loc.n.102.& ſeqq.*
268 III. quod vaſallus † perſonalia ſervitia, ratione feudi, præſtare teneatur, & proinde ad collectas cogi nec debeat, nec poſſit, das Nobiles vaſalli jhre Lehengüter/ die ſie mit jhrem Leib zu verdienen pflichtig zu verſteuern nicht ſchuldig. gloſs.*in l. honorem. 10.ff de mun.& honor.* Andr.de Iſernia *in c.un.verb. & plauſtrorum. quæ ſint regal.* Jacob.de S.Georg.*de homag.n.41.*Natta, ſibi contrarius, *Conſ.460.n.16 volum.2.*Cothman.*Conſ 11.n.32.volum.1.& Conſ. 4.n.296.cum ſeqq.volum.4.*Choppin.*de doman.lib.1.cap.14.n.10.*Roland.

land. à Valle *Conf. 61. n. 8. volum. 4.* Burfat. *Conf. 161. num. 15.* Albert. Brun. *Conf. 103. n. 32.* Surd *Confil. 135 n. 12. & feqq. vol. 1. & Conf. 234. n. 28. vol. 2.* Francifc. de Claperiis *in decif. cauf. fifcal. cauf. 42. quæft. 1. n. 13. & 37.* Heig. *d. loc. n. 22.* ne † quod legibus prohibitum, duplici 269
gravetur onere, *l. navis. 4. §. cum autem. 2. verf. quid ergò. ff. de L. Rhod. de jact. l. Titia. 31. §. qui invita 5. in fin. ff. de leg. 2. l. pen. ff. de dot. praleg. l. bona fides 57. ff. de Reg. Jur. l. privata. 10. C. de excuf. mun. lib. 10. l. ult. C. de fund. limiroph. lib. 11. c. 83. de R. Jur. in 6.* quod ufq; adeò verum eft, ut nec propter maximam quidem inopiam aut infolitam neceffitatem vafallus, ratione five refpectu feudi, collectas folvere teneatur, eam ob caufam, quia illa immunitas, quod vafallus ratione feudi five bonorum feudalium collectas folvere non cogatur, eft conceffa vafallo non gratuitò, fed propter onus, fivè in remunerationem onerofórum fervitiorum perfonalium, quæ vafallus domino ratione feudi præftare tenetur. Et certum eft, quod immunitas de non folvendis collectis alicui conceffa ex caufa non gratuita, fed onerofa, ita intelligenda fit, ut habeat locum, etiamfi collecta imponatur propter magnam quandam & infolitam neceffitatem, Joh. Bapt. Caccialup. *in l. omnes populi. n. 181. ff. de Juft. & Jur.* Nevizan. *Conf. 66. n. 44.* Alciat. *Conf. 80. n. 5. Conf. 168. n. 11. & Conf. 355. in fin.* Natta *Conf. 397. n. 9.* Parif. *Conf. 69. n. 5. vol. 1.* Rol. à Valle *Confil. 5. n. 53. volum. 1. & Conf. 76. n. 13. volum. 2.* Mynfing. *decad. 15. Conf. 1. n. 6. & 7.* Modeftin. Piftor. *Conf. 9. n. 43. & feqq. volum. 2.*

IV. quod ficut † principibus & Statibus Imperii onus 270
collectas ex fuis Cameris & proventibus folvendis hodie remiffum, ita quoq; vafalli ratione bonorum feudalium, à territorii dominis ipfis conceſſorum, & quorum refpectu feudalia præftent fervitia, im̃unes erunt: cum fi domini ea adhuc poffiderent bona, à collectis omnibus libera & exemta effent. Etenim quod † principes non teneantur ad ejufmodi onera fu- 271
ftinenda, juri communi etiam confentaneum eft, *l. privata. 10. l. fin. C. de excuf. mun. lib. 10. l. 1. C. de fund. patrim. lib. 11. l. 1. & l. ult. C. de privileg. dom. Aug. lib. 11.* Nos *Conf. 30. n. 83. & feq. vel. 1.* Ex quibus locis apparet, Imperatorum prædia privata, ob neceffitates etiam publicas, extraordinariis muneribus non effe fubjecta. Et proinde confequitur, quod etiam vafallorum bona, non

secus ac si principes adhuc possiderent, immunia sint & exemta, † maximè si servitia feudalia præstent, & præterea oneroso
272 emtionis titulo, prout hodie, quicquid etiam Thomatus, *d. §. exactis Ecclesiasticis. n. 20. vers. non obstat ratio adducta.* dicat, ut plurimum fieri solet, feuda ista acquisiverint, Caccialup. *d. loc.* Ruin. *Consf. 196. n 8 volum. 1.* Castrens. *Consf. 317. n. 8. volum. 1.* Cacheran. *decis. 39. n. 21.* Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14. n. 136.* Besold. *d. loc. num. 99.*

V. Accedit, quod diversis Imperii Recessibus specialiter
273 & expressè statutum, ut qui virtute † privilegii sui specialis immunes sunt, ab onere collectarum immunes maneant, nec noviter gravari debeant, R. A. de anno 1548. §. Wann auch ein außgezogener. & de anno 1555. §. Damit auch ferner. circa finem. Mynsing. *decad. 15. Consf. 1. n. 39.* Et cum vasalli hactenus semper tales fuerint, sequitur necessariò, quod & vigore suorum privilegiorum & servitiorum corporalium causa, nec non ob sacratissima Invictissimorum Imperatorũ rescripta, & Novel-
274 las † constitutiones, quæ semper, ne Juri comuni derogent, interpretandæ, *l. 2. & ibi* Bart Bald. & Dd. *C. de noxal. act. l. 1. §. lex Falcidia. & ibi* Bart. & Alex. *ff. ad L. Falcid. l 1. vers. ex iis. & ibi* Bart. *ff. ad Municip. c. cum dilectus. & ibi* Anton. de Butrio & Dd. *de consuetud.* Jason *in Auth. præterea. n. 14. C. unde vir & uxor.* Mynsing. *decad. 15. respons. 1 n 23. & 31.* etiam semper tales habendi sint, nec rescri-
275 pta Imperialia † in dubium trahi debeant. *l. sacrilegi 5. C. de divers. rescript. l. qui divina. 1. & l. disputare. 3. Cod. de crim. sacril.* Lips. apud Mundium *Consf. 30. n. 74. & 82. volum. 1.*

VI. quod vasallus ad certa servitia militaria vel aulica, pacis vel belli tempore obeunda, obligatus, in nullo præterea
276 teneatur. Cui enim bono facta esset determinatio † servitiorũ, si in aliis causis liberum maneret domino, similiter onera imponere, gloss. *in c. un. §. fin. de capit. qui cur. vend. 2. Feud. 51. arg. l. cum prætor. 12. ff. de judic.* Jacobin. de S. Georg. *verb. dictiq, vasall. promiss. debita servitia. n. 28.* Jac. de Leonh. inter Consf. Bruni, *Cõs. 117. num. 72. & seqq.* Amed. de Ponte Lombriasci *quæst. laudem. 3. & 18.* Heig. *part. 1. quæst. 18. num. 12. & seqq.* ita Domini Lipsien-
277 ses † in causa der sampelichen Ritterschafft im Ampt Heringen / Mense Septembr. 1636. Ob nun wol ihr / als ihrer Gnaden

Lehen-

Lehenleut in solche Contribution auch eingezogen werden wollet/ dieweil jhr aber dennoch dem Lehenherrn ohne das zu Lehen vnnd Ritterdiensten verpflichtet / vnnd also mit zweyen oneribus nicht belegt werden möget/ dergleichen euch auch sonsten hiebevor niemals angemuthet worden. So möget jhr auch vor dißmal/ wider ewern willen/mit einiger Contribution nicht belegt werden/ V.R.W. Benedict. Carpzovius *Jurisprud. forens. Romano-Saxon. part 3. constit. 28. defin. 19. n. 16.*

Non obstant quæ pro Affirmante adferebantur sententia. Non primum: Non enim valet † argumentum ab usufructuario ad vasallum, nisi utrimq; eadem adsit ratio, Rosenthal. *de feud. cap. 1. conclus. 11. n. 3.* hoc autem in casu nostro diversa omninò subest ratio: Usufructuarius enim fundo † gratis utitur, nec proprietario, ut vasallus suo domino, servitium aliquod præstare tenetur. Adhæc vasallus ipsius principis bonis, quæ, per hactenus dicta, libera sunt, fruitur, & ob ea collectari nequit, Besold. *de ærar. cap. 5. in Consil. num. 113. & 114.* quod si tamen bona allodialia † possideant nobiles, vel paganica, Bawerngüter/emant, annexa quoq; eis onera ferre debent, Festas. in terminis *de æstimo & collect. part. 4. cap. 3. n. 21. & seqq.* cum & Ecclesia † emtrix id facere teneatur, *c. si tributum. 11. quæst 1. c. tributum. 23. quæst. 8.* Surd. *decis. 262. n. 4.* Natta *Cons. 460. n. 16.* Crav. *Cōs. 642. n. 4.* Menoch *Cons. 444. n. 22. vol. 5.* Non enim in tali casu ut Nobilis, aut dominus loci, sed ut possessor & emtor bonorum rusticorum consideratur: si ergò vult antecedens, † consequens etiam velit necesse est, *l. ad rem mobilem. 56. l. ad legatum. 62. ff. de procurat. l. illud. 77. ff. de acquir. hered.* Cornel. Benincas. *de paupert. & ejus priv. quæst. 3. n. 28.* Jacob. de S. Georg. *de homag. verb. circa istam materiam. n. 41.* Crav. *d. loc. n. 21.* Knichen *part. 2. de Vestitur. pact. c. 3. n. 100. usq. fin,* & quemadmodum nobilis bona paganica possidens † collectis non imeritò subjugatur, ita quoq; subditi ejus domino ad contributiones obligantur, cum hoc Jus reservatū, & in vasallū, qui tantū respectu sui feudi, seiner Tafelgüter wegē / immunis, non translatum censeatur, Roland à Valle *Cons. 1. n. 102. vol. 2 & Cons. 4. n. 47. vol. 3.* Surd. *Cons. 210. n 58. volum. 2.* Bocer. in terminis *de collect. cap. 4. n. 22.*

278

279

280

281

282

283

Nec secundum: illud enim in tertia decidendi ratione

jam fuit refutatum, simulq; ex Mynsingero demonstratum,
284 quod illa communis Doctorum theorica † minimè locum habere possit, quando imunitas ex onerosa causa procedit, Mynsing. *decad. 15. respons. 1. n. 24.* Neq; hic, an vasalli immunes sint,
285 sed potius † anne duplici onere servitiorum feudalium puta, & extraordinariæ contributionis munere, quod nos negamus, prægravari debeant, disceptatur, Besold. *d. loc. n. 117.*

286 Nec tertium: Specialis namq; extremæ † necessitatis casus, qui omnes Juris terminos, & privilegia omnia transilit, hic deprehenditur, dum Mahometicolæ, Rege Galliarum adjuti, immensa vi, Romanum Imperium adoriebantur, eiq; omnia extrema minitabantur: cui proporrò etiam extrema opponenda: & à summis, infimis privilegiatis, non-privilegiatis manus auxiliares porrigendæ, R. A. de anno 1544. §. Das auch solche Hülff. & §. Und insonderheit ist auch. quod autem
287 in certo casu est cautum, † ad consequentias, & extra illum casum, non est producendum, *l. quod verò. 14. cum seqq. ff. de Legib.*
288 qui enim certum † casum resolvit, de aliis aliter sensisse videtur, *l. quæsitum. 12. §. idem respondit. 43. vers. deniq. ff. de instruct. & instrum. leg.* gloss. *post text. in c. dominus. 32. quæst. 7.* Philipp. Probus *de*
289 *jur. Regal. quæst. 9. n. 3.* & aliàs notum est exceptionem † confirmare regulam in casibus non exceptis, *l. nam quod liquida. 4. §. fin. ff. de penu legat. d. l. quæsitum. 12. § idem. 43. l. cum prætor. 12. ff. de judic. l. tribunus. 20. §. ult. ff. de testam. milit. l. cum ita legatum. 63. ff. de cond. & demonstr. text. & gloss. in Nov. 6. cap. 2. c. dominus. 32. quæst. 7. & c. 2. de conjug. lepros.* Maranta *ad l. is potest. n. 203 ff. de acquir. hered.* Afflict. *decis. 13. n. 9. decis. 239. n. 3. decis. 339. n. 6. decis. 356. n. 2. & decis. 359. n. 7.* Vasquius *lib. 2. illustr. controvers. cap. 51. n. 75.* Coler. *de process. executiv. part. 1. cap. 2. n. 213* Pruckman. *Cons. 46. n. 60. vol. 1.*

Nec deniq; reservatio superioritatis hic quicquam operatur, utpote quæ tantum † Jus reservantis reservat, *l. si quis. 22.*
290 *& ibi* Dd. *ff. de legat. 1.* Ego *Consil. 43. n. 9. volum. 2.* nihil verò novi Juris tribuit, Tiber. Decian. *Cons. 13. n. 81. volum. 2.* Gravet. *Consil. 15. n. 2.* Cum verò Jus collectandi in nostris terminis desit, utiq; etiam nihil reservari potuit, reservatio quippe, reservabile
291 † non reperiens, nihil operatur, ut Jason loquitur *in l. si quis legaverit.*

verit.72.n.2. per illum textum ff. de leg.1. Nos *d.loc.n.99.* Nec ullæ qualitates † non entis esse possunt, *l.ejus qui in provincia.pen.ff.si cert.pet.l.decem.116.ff.de V.Oblig.* gloss. *in c.bona memoria. 23. verb. per rerum naturam.de elect.* Cacheran. *decis.Pedem.34.n.13. & decis. 39.n.11.* Deinde jam non quæritur, an dominus feudi, Jus superioritatis in ejusmodi bonis reservârit, sed id tantummodo dicitur: superioritatem, ut & supremam illam & legibus solutam potestatem non eòusq; extendi, ut contra naturalis æquitatis rationem, duplici quis onere aggravari possit, vel etiam debeat. Nihil enim, † nisi quod justum & æquum est, principi placere præsumitur, *l.fin.Cod.si contra jus vel util.publ. l. digna vox.4.C.de Legib.* utpote qui omnes suos actus ad Justitiam fori & poli formare debeat, neq; aliud voluisse credatur, Bald. *in l.1. n.1.ibiq;* Jason *n.3.ff.de constit.princ.* Gail. *lib.1.Obs.14.n.6.* Wesenb. *Consil.261.n.35. vol.6.* Regner. Sixt. *Consil. Marp.16.n.53. & seq.vol 2.* Neq; † ulla potestas esse possit, quæ contra rectam rationem, legemq; contractus & honestatis aliquid licitè attentare queat, Besold. *d.loc.num.118.* Nos *Consil.1.* ibiq; Altorfiens. in subscript. *volum.1.* 292 293 294

Ægidii Thomati septem argumenta quod spectat, ea communiter & jam dudum sunt reprobata, eamq; ob causam neq; tenenda, neq; sequenda. Judex siquidem † in judicando communem & receptam Doctorum opinionem, modò legibus & rationibus suffulta sit, sequi debet, Johann. Andr. *in c.1. de constit.* Panorm. *in c.Capellanus.col.1.& seq.de feriis.* Decius *Cons.259. n.4.* Bursat. *Consil.250.n.12.* Francischin. Curt. *Consil 303.n.55.& Consil.323.n.20.volum 3.* Knichen *de nostri ævi Juridicina. §.sic in materia extensiva.* quicquid etiam Rennemannus in appendice, & *tot.tract.de retorsionib.* magis mordendi & vani ingenii ostentandi, quam veritatis, causa, contra deblateret: Usq; adeò ut qui contra talem † communem opinionem judicat, & imperitus præsumatur, & litem suam faciat, atq; parti læsæ ad id, quod interest, condemnetur, *l.1.vers.& sanè crebrior ff.de off.quæstor.c.1. c.ne immutaris.5.ubi* Panormit. *de constitut.* Jason *in Auth.novissima.n 22.C.de inoffic.testam.* Mynsing. *decad.15.respons.1.num.3. & 4.* Schrader. *inter diverss.Cons.40.n.65.volum.1.* Gôdelman. *lib.3. de magis & venefic.cap.5.n.28.* Gœdd. *Cons.Marpurg.27.n.62.vol.3.* Nos *Consil.* 295 296

Conf.55.n.100.& seqq.volum.2. Deinde Thomati rationes procedunt tantum in bonis allodialibus, & summæ † atq; extremæ
297 necessitatis casibus, quibus omnes, etiam maximè privilegiati, contributiones solvere, & munera subire coguntur, R. A. de anno 1495. Von dem gemeinen Pfenning. de anno 1500. de anno 1542. §. Und nemblich sollen alle Churfürsten. de anno 1544. §. Und nemblich sollen alle. de anno 1576. §. Und nach dem diese. de anño 1582. §. Und demnach sollen die Unterthanen. & §.seq. de anno 1594. §. Demnach sollen alle Unterthanen. Jason *in §.Serviana.n.107. Inst.de Action.* Alexand.*Conf.216.n.21.vol.2.* Gardin. Parif.*Conf.68.n.14.volum.2.* Alciat.*Conf.8.in pr.* Rol.à Valle *Conf.5.n.26.vol.1.& Conf.76.n.7.& seqq.vol.2.* Mynsing.*d.loc.n.9. 10.& seqq.* Et sanè si vasalli nobiles, existentibus talibus evidentis necessitatis casibus, se subducere vellent, & contra rationem, & commodum proprium laborarent: dum propter minus incommodum sibi maximum, & patriæ etiam ruinam atq; perpetuam servitutem suo quasi jumento attraherent. Huic verò ut maturè obvient, extrema tentare, & privilegia sua, ad tempus, suspendere, & susq; deq; habere, & largiter contribuere debent, *l.jubemus nullam.10.ubi* Bald.*C.de SS.Eccles.l.1.C. ut nem.lic.ab emt.spec.lib.10.* Jason *in l.si ex toto.in princ.n.12.ff.de leg. 1.* Mynsing.*cent.4.Obs.70.n.1.& seqq.* Heig *part.1.quæst.18.n.26.& seqq.* Menoch.*Conf.1201.n.59. vol.13.* Besold. *Conf.79.n.65.volum.2.*
298 Marpurg.*de collect.n.151.& seqq.* Neq; verò novum est † aliquem ex diversis causis & obligationibus ad duplices præstationes teneri, Thomat.*d.loc.§.exactis.n.19.* Roland.à Valle *Consil.1.n.155. & seqq.volum.1.* Natta *Conf.114.n.13.volum.1.& Conf.312.n.6.vol.2.*
299 Necessitas siquidem † omnes leges, & privilegia omnia tollit, *d.l.jubemus.10.& l.neminem.11.C.de SS Eccles.cum simil. l.2. Cod. de quib.mun.vel præstat.nem.lic.se excus.* & proinde etiam in vasallis
300 licitum † facit, quod alias illicitum fuisset, Heig.*d.loc.* Roland. à Valle *Conf.80.n.2.volum.3.* Natta *Consil.63.n.5.vol.1.* Marpurg.*d. loc.n.57.& seqq.* Bocer.*de collect.cap.4.n.18.19.20.& 21.* Quemadmodum autem hactenus generalem hanc Affirmativam pro-
301 pugnavimus regulam: quod nimirum † omnes res, sive Mobiles, sive Immobiles, ex quibus fructus quæstusq; percipitur, muneribus & contributionibus subjiciantur, *arg.l.forma.4.ff. de cen-*

*de censib.l.fin.Cod.de imm.nem.conc lib.10.*Laudens. *de fisc.quæst.75.* Thomar.*de collect.§.exactis.n.6.& §.ult.n.12.& seqq.* Wesenbec. *Cons.103.n.22.vol.3.*Bes.*de ærario.cap.4.n. 18.vers.2.* ita vicissim, à contrario sensu,†quod argumentum in Jure fortissimum est,& 302
mens legis dicitur, *l.quæcunq;.1.vers.huius rei.ff. de offic. eius cui.l. qui testamento.20.§.mulier.6.ff.qui testam.fac.poss.* Everhard. *loc. à contrario sensu.n.22.*Matth.Stephani *lib.2.Topic.Jur.loc. à contrar. sens.29.n.1.*Ego *de diffamat.c.2.§.3.n.89.* jam hanc Negativam extruimus regulam: quod nimirum omnes res,quæ non fructificant, oneribus & collectis eximantur : Et est utriusq; regulæ par ratio: quod nimirum † Munera magis fructuũ, quam pro- 303
prietatis,sint onera, *l.neq;stipendium.13.ff.de impens. in res dot.fact. l.usufr.7.§.quoniam.2.vers.quoniam & alia.l.si pendentes 27.§.si quid 3.ff.de usufr.l.fructus.13.C.de act.emti.l.vacantes.1.& l. as quidem.2. C.de annon.& trib.lib.10.l.fin.ubi* Bald.&Salicet.*C.sine censu.* Wes. *d.loc.*Mynſ.*decad.15.respons.1.n.30.*Crav.*Cons.497.n.5.* Gratiã.*decis. 20.n.4.*Valasc.*de Jur.Emphyteut.quæst.17.n.2.* Marp. *d.loc.n.488.*

Res autem,quæ fructum non ferunt,sunt itidem vel Mobiles,vel Immobiles. Mobiles sunt I. Pecunia†otiosa, quæ in 304
arca reposita, ut materia sterilis,fructum non parit, per rerum siquidem naturam fieri non potest, ut pecunia pariat pecuniam, Aristot.*lib.4.Ethic.cap.1.& lib.1.Polit.cap.6.& 7.c.3.& 4.de usur.l.senatus.1.ff.de usufr.ear.rer.*Navarr.*in c.si fœneraveris.in princ. 14.quæst.3.*Ambros.de Vignate *de usur.n.239.*Donell.*de usur.c.1.in princ.*Munnoz de Escobar *de ratiociniis.part.2.comput.16.n.13.* Nos *Cons.66.n.36.165.& seqq.& n.377. & seqq. vol.3.* unde cum † com- 305
modum ex ea non percipiatur,etiam incommodum & onus eandem sequi non debet, *l.ab eo.9 l.quidam.31. C.de fideicomm.*Polit. *in compend.substuut.n.32.* Gomez *lib.1.var.resolut c.12.n.14.*Pruckman.*Cons.19.n.17.vol.2.* Fürstl.Sächs.Außschreiben vñ Erklärung/ welcher gestalt die bewilligte Stewer zu erlegen. sub dato 23. Octobris 1595.tit.5.ibi: Geld das nicht wirbt.

II. Nomina † incerta,& inexigibilia,si actio & petitio ad ea 306
consequenda in persona instituitur,*l.forma.4.§.si cum ego.4.ff.de censib.*Boc.*de collect.c.10.n.65.*Nos *supra hoc c.§.nomina.n.191.*ut potes[t] quæ nec per se,neq; etiã ratione usurarũ & interesse, quicquã utilitatis adferant. Cum autem † creditor tantum in bonis 307
habeat,quantum,debitore non solvendo facto, exigere potest,

 l.pre-

*l.pretia rerum.65.§.cujus.debitor.1.ff.ad L.Falcid.*Bald.*in l.ad instructiones.C.de SS.Ecclesf.*Socin.jun.*Consf.33.n.12.lib.3.* Rota Genuens. *decis.156.*Natta *Cons.418.n.7.*Regner.Sixtin.*lib. 2. de Regal.cap.14. n.156.& seq.* Johann Matthias *de contribut.cap.5.n.38. & seqq.* Bes. *Cons.234.n.17.volum.5.*Marpurg *d.loc.n.492.* & ab istiusmodi no-
308 minibus,hoc præsertim turbulentissimo tempore, planè † nihil vel exigendum,vel etiam sperandum,utiq; etiam , ut sterilia,& fructum non ferentia,imò ut planè non existentia , habenda erunt,*l.si se non obtulit.4.§.condemnatum.6.ff.de re judic.l. tabularum.2.§ si quis.8.ff.quemad.testam.aper.l non putavit 8.§ non quavis.2.ff.de bon.poss.sec.tab.c.non præstat.de R.J.in 6.* Uran.*Cons.39.n. 19.tom.2.*Cravet.*Cons.216.n.12.*Farinac.*lib.1.prax.Crimin.tit.1.quæst. 7.n.65.*Borcholt *de feud.cap.8.n.80.* Nos *de diffamat. cap.3. n.91. &*
309 *cap.5.§.6.n.133.*maximè cum talia † nomina habens non solvendo credatur, Coler.*de process.executiv.part.1.cap.6.n.131.*

310 III. Ornamenta † tam virilia, quam muliebria , qualia sunt catenæ & annuli aurei, margaritæ & lapides pretiosi, nec non pocula & vasa argentea & similia,ex quibus sola pompa& inanis gloria, nulla verò realis commoditas percipitur , *arg.l. obligatione.6.in fin.cum l.seq.ff.de pignor.& hypothec.l. argumento. 25. §.vittæ.2.ibi: ornamentum magis.cum l seq.in fin.ff.de aur.arg.mund. leg.* R.A.de anno 1541. §. Doch sollen in solchen Anschlag. & de anno 1544.§. Doch sollen in solchen. Lucas de Penna *in l.agros.3. C.de fund.limitroph.lib.11.*Matth.de Afflict.*in c.un.verb.plaustrorum n.23.& 26.quæ sint regal.*Natta *Cons.418.n.6. & 7.* Cravet. *Cons.497. n.3.*Roland.à Valle*Cons.66.n.18.volum.1.*Mynsing.*decad.15.respons. 1.n.29.& seq.ibi:* Zum andern halt ich es dafür/ daß die vom Adel im Ertzstifft M. beydes vermög der gemeinen beschriebenen Rechten / vnd der ReichsAbschieden von jhren vnd der jhren gülden Ketten/gulden Ring/Item der Barschafft/so sie in dem Kasten ligen haben/vnd andern jhren Gütern/beweglichen vnd vnbeweglichen/darvon sie kein Einkomen oder Nutzung haben/keine Reichs/ keine Kreiß / auch keine Landstewer zu geben oder zu erlegen schuldig. Regner.Sixtin.*lib.2.de Regal.cap.14.n.140.*Bocer.*de collect. cap. 10.n.67.*Besold.*de ærario.public.cap.4. n.18. vers. 2. circa fin.& cap.5. Cons.2.n.17.& Cons.234.n.17.volum.5.*Joh.Matth.*de contribut.cap.5. n.14.*

n.14.& seq. Rovenstrunck *de contribut. n. 39. ibiq;* Marpurg. *n.486.* Inferunt hic quidem aliqui, & intereos Lucas de Penna *in l. fin. n.17. vers. videtur autem. C. de quib. mun. lib. 10. eumq; sequens* Carol. Tapia *in Rubr. de constit princip. cap. 4. n. 44.* etiam talia ornamenta, ad exemplum † Catonis, de quo Livius *lib. 39.* ait: in 311
censibus capiendis asperâ in omnes censurâ fuisse: ornamenta, vestem muliebrem, & vehicula, quæ pluris, quam quindecim æris millium fuissent, in censum referre viatores jussisse &c. in æstimum referenda & æstimanda esse, quò scilicet minus oneris ad plebem veniret, Festas. *de æstim. & collect part. 1. cap. 1. n. 27.* Besold *de ærar publ. cap. 4. n. 18. vers. 2. in fin.* Verùm cum tales & similes res † fructum non ferant, ut ut in æstimum referantur, 312
nulla tamen de iis collecta solvetur, *l. forma. 4. ff. de censib.* Socin. jun. *d. Cons 33. n. 12. vol. 3.* Thomat. *de collect. §. subjiciunt. n. 31. & §. pauperes. n. 9.* Mynsing. *d. loc. n. 30.* Cothman. *Cons. 11. n. 165. volum. 1.* Marpurg. *d. loc. n. 487.* Fürstl. Sächs. Stewerordnung/vnd deßwegen ergangenes Außschreiben/de dato Coburg 23. Octobr. 1595. tit. Die Räth der Städt vnd derselben Burger.

IV. Salaria † Officialium, de quibus d. F. S. Stewer- 313
Ordnung tit. Räth vnd Diener zu Hof. 4. in fin. ibi: Aber die Stewern von eines jedern Besoldung/sollen die Diener an vnserm Hof/in vnsere Rentheren/die andern vffm Land/an die Oerter/daher sie dieselbe bekommen/ antworten. meo quidem judicio minus rectè, munera exigit, cum tamen aliàs Officiales & Consiliarii † à contributionibus reliquisq; muneribus extraordina- 314
riis immunes sint, gloss. *in l. honorem. 10. ff. de mun. & honor.* Guilielm de Cuneo *in l. munerum. C. de SS. Eccles.* Mynsing. *decad. 15. respons. 1. n. 36.* Salaria quippe † juxta præscriptum divinum, Ec- 315
clesiast. *43.* Ezech. *44.* Matth. *10.* Luc. *10.* *1.* Corinth. *9.* apostata Winterus *in Cons. de re monetar. ad Herbipoles. ratione dubit. 10.* ad necessariam sustentationem ministris porriguntur, quibus proinde non lucrum exercent, sed se suosq; miserè sustentant & alunt, *l. non omne. 5. in pr. ff. de pen. leg. l. Pomponius 8. §. sed & fin. in fin. ff. fam. hercisc. l. Sejæ. 20. §. Pamphilæ. 6. ff. de instr. vel instrum. leg. l. quod si. 3. in fin. ff. de in rem vers.* & proinde, cum hæc necessaria † 316
corpori ipsis non subtrahenda, contributionibus & muneribus excidunt, *l. suo victu, 18. l. pen. ff. de oper. libert, c. non mediocriter.*

de consecrat.dist 5. Regner.Sixtin.*lib. 2 de Regal.cap.14. n. 91. & seq.* Petrus de Ubaldis *de collectis.n.12.* Roland. à Valle *Cons. 66. n.23. volum.1.* Thomat.*de collectis.§.exposuimus.num 11.* quod si tamen
317 † lucrum & quæstum salariis suis faciant, non eorum, sed negotiationis & fructus inde provenientis respectu, onera quoq; justè ferent, Petrus Gregor.*lib.3.de Republ.cap.4.num.3.* Besold.*de ærario.cap.4.vers.14.in princ.* Döring.*in verb. ærarium.n.103. & 144.* Neq; verò nos movere debet, quod supra attigimus, servos quoq; & ancillas de suis mercedibus aliquid contribuere cogi; Illud enim in casu excepto, extremæ nimirum necessitatis, tantum loquitur, & proinde in consequentiam trahendum non est; exceptio quippe firmat regulam in casibus non exceptis, *l.Labeo.ff.de supell.leg.* Johann.Bruggeri *inter divers. Cons.37. n.33.volum.1.cum simil.*

318 Immobiles sunt I. Loca deserta † & sterilia: quæ licet, antiquum obtinens, Thomatus *de collect.§.retenta.n. 12. & seqq.* muneribus & contributionibus subjiciat: tum quod omne
319 territorium † censendum, sterile & opimum, *l.omne territorium. 4.C.de censib.lib.11.* tum quod qui fertile prædium, quod sterile hactenus sustentare consueverat, alienat, & exinde hoc inutile reddit, nihilominus, licet fructus non percipiat, præstationi munerum patrimonialium, pro inutili quoq;, obstrictus ma-
320 neat, dominio scilicet † causam obligationis dante, *l.si quis.2.C.*
321 *de omni agro desert.lib.11.* tum, quod, † sicut si quis vites vel arbores exciderit, nec causam excidendi probet, licet fructuum utilitate privetur, onera census nihilominus agnoscere debet, ita & is qui sterile aut desertum habet prædium, *l.forma.4.§.illam.1. in fin.ff.de censib.* tum quod qui sterilia habet prædia & deserta, facultates licet tenues habeat, & proinde pro iisdem munera
322 civilia sustinere debeat, pro modo siquidem † fortunarum talia sustinentur, nec ususfructus vel possessionis, sed dominii causa inspicitur, *l.civilia.1.C. de mun.patrim.lib. 10.* tum quod omnia
323 prædia † pro collectis tacitè sint obligata, Jason *in l. apud Julianum.§.heres.ff.de leg.1.l.universa.1.l.certum est.2.C.in quib. caus.pign. vel hyp.tac.contrah.* Thomat.*d.loc.§.exactio.n.48. vers.septimò facit.* & consequenter etiam deserta, omne enim qui dicit nihil exclu-

excludit, *l. Julianus ff. de leg. 3. c. solita. de major. & obed.* Bald. *in l. fin. post* gloss. *C. sine cens. vel rel. qu.* Witemberg. *inter diversf. Consf. 1. n. 139. vol. 2.* Lipsiens. *ibid. Cons. 52. n. 7.* & generalia † verba generali- 324
ter sunt intelligenda *l. si servitus. 23. in fin. princ. ff. de serv. urb. prad. l. hic titulus. 1. §. generaliter. 1 ff. de leg. prastand. l. item apud. 15. §. generaliter. 27 ff. de injur.* Crav. *Cons. 3. n. 1. & seqq.* Heig. *part. 1. quast. 36. n. 59.* Ego *Cons. 31. n. 19. & 100. vol. 2.* licet in uno † casu major, quam in al- 325
tero, urgeat ratio: *l. prætor ait. 1 ff. de aleat.* Thomat. *d. loc. num. 13.*

Nihil tamen agit, tum quod munera † sint onera fru- 326
ctuum, *l. usufructu. 7. §. quoniam. 2. vers. hactenus. l. si pendentes. 27. §. si quid 3. ff. de usufruct. l. as quidem. 2. C. de annon. & tribut. lib. 10.* Cum autem in agris sterilibus fructuum emolumenta desint, † ob 327
sterilitatem, quasi paupertatem, collecta quoq; ejusq; obligatio cessabit, *l. quod dictum. 32. ff. de pact. l. adigere. 6. §. quamvis. 2. ff. de jur. patron. l. forma. 4. ff. de censib. c. cum cessante. 60 de appellat.* Alb. de Ros. *in Rubr. n. 102. ff. de mun. & honor.* Lucan. *de fisco & ejus privil. part. 3. §. 1. n. 13. vers. item qua sunt.* Bellon. *Cons. 12. n. 7.* Sixtin. *de Reg. lib. 2. cap. 14. n. 89* Besold. *de arar. cap. 5. in Cons. n. 15. ibi*: **Wie dann auch die unfruchtbare Güter/in die Anlag nicht leidlich zubringen/sondern vornemblich auff den Jährlichen Eintrag deß vermögens achtung zugeben.** Zoer. *in decis. quast. 11. n. 827.* Marpurg. *d. loc. num. 487.* tum quod possidens fructusq; † suos faciens annonas 328
quoq; solvere debeat, *d. l. as quidem. 2. C. de annon. & trib. lib. 10.* sterilia autem possidens fructibus careat, & proinde etiam muneribus & oneribus eximendus sit: utpote qui nihil habeat, † & 329
sic etiam nihil dare possit, *l. traditio. 20. ff. de acquir. rer. dom. c. gratis. c. Daibertum. 1. quast. 7. c. cum tu. de usur.* jocosè Bartol. *in l. si universa. 15. C. de legat.* mal da, chi non ha. Bertr. *Cons. 470. n. 5. volum. 4.* Tiraquell. *de Nobilit. c. 35. n. 1.* Menoch. *Cons. 32. n. 50. & Cons. 64. n. 26. vol. 1.* Barnab. Cornazzan. *decis. Lucens. 10. n. 7. & decis. 60. n. 6.*

——— nec dare quisquam,
Quo caret ipse, potest. ———

Gunther. *lib. 6. Ligurin. vers. 631. d. l. si universa. C. de legat. c. quod autem. de jure patron.* Martin. ab Azpilcueta *lib. 1. tit. de major. & obed. Cons. 10. n. 4. tom. 1.* Nos *de diffamat. cap. 7. n. 33.* tum quod, ô utinam observarent insipidi nostri peræquatores! licet munera imponantur † reb⁹, respectu ipsarum rerũ, *l. rescripto. 6. §. fin. cum* 330

ibi notat.ff.de mũ.& hon. Imola *in l.apud Julianum.39.§.heres.ff.de le-*
331 *gat.1.* respectus tamen † potius ad fructus & reditus, quam ad rei valorem, haberi debet, sic ut hisce pereuntibus, & non perceptis, onera quoq; quiescere, nec extorqueri possint aut debeant, Bald. *in l.ad instructiones Codic.de SS.Eccles.& in l.acceptam.*
332 *quæst.ult.C.de usur.* unde si agri portio † chasmate perierit, debebit per censitorem relevari; si vites mortuæ sint, vel arbores aruerint, iniquum eum munerum inferi censui, *l.forma.4.§.illam æquitatem.1.ff.de censib.* Natta *Cons.418.n.ult.volum.2.* Joseph. de Sesc *decis.7.n.5.volum 1.& decis.129.n 4.volum.2.* Thomat. *de collectis.§.subjiciunt.n.31.§.pauperes.n.9 §.retenta.n.14.& §.vendentes.n.6.& seq.* Feltas. *de æstim.& collect.part.1.cap.1.n.30.& seq.* Mynsing. *decad.15.responsf.1.n.50.* Wesenbec. *Cons.215.n.42.volum.5.* Et his positis, non erit difficile ad rationes Thomati respondere: Nam ad primam dicitur, legem illam loqui in uno eodemq; pos-
333 sessore sterilium & opimorum † prædiorum, qui quo fiscus indemnis habeatur, sterilia opimis compensare, & sic contributiones solvere debeat, quò hæc illorum onera supportent: nõ autem de diversis possessoribus, quod, præter objectam legem, etiam *l.qui fundos.9.& l.qui per potentiam.10.C.de omni agro desert.lib.10.* expressè innuunt, Bart. *in l.qui utilia.5. ibi: utilia Reip.loca possident.permixtione facta etiam deserta suscipiant.C.eod.tit.* nec hoc absq; ratione, fertilia siquidem sterilium nervi nuncupantur: & sicut in corpore humano imbecillis caro per nervos conservatur, ita sterilia prædia per fertilia, ut inquit Bart. *in l.si quis.11.C.eod.tit.* Quod si verò alter fertilia possidens, alterius sterilitatem supplere cogeretur, & contra Christianam charitatem, & naturalem rationem & legum dispositionem, quæ ne-
334 minem alterius causa † prægravari sinunt, ageretur, *l.legatorum petitio.33.in princ.ff.de leg.2.l.si creditores.18.C.de pactis.l.fundos.10. C.de fund.patrim.l.ult.C.de annon.& tribut.lib.11.& tot.tit.C.de cens.& censitor.l.jubemus.ult.C.de omni agro desert.lib.11.l.un.C.ut nulli ex vican.lib.11.* Feltas. *de æstim.& collect.part.1.cap.1.n.27.& seq.& part.4.cap.2.n.67.* Wesenbec. *Cons.215.n.18.volum.5.* Antib. *de muner.part.princ.3.§.2.n.46.* Nos *Cons.30.n.20.volum.1.* Nemini siquidem per alterum iniqua conditio debet inferri, *l.iniquissimum.5.ff.*

de jur.

de jur. & facti ignor. Gail. *lib. 1. Observ. 70. n. 19.* Nec Imperator † 335
sustinet aliorum onus ad alios deferri, *Nov. 43. cap.* 1. Marpurg. *d. loc. n. 316. & seqq.* Petrus de Ubald. *de collectis, n. 18.*

Secunda quoq; ratio nihil juvat, res namq; † quævis cum 336
omni sua causa, conditione & qualitate, vitiis & onere transit, *l. si convenerit. 18. §. si fundus. 2. ff. de pignor. act. l. alienatio. 67. l. cũ manu fata. 80. ff. de contrah. emt.* Thomat. *in terminis de collectis. §. exactio munerum. n. 31. & 43.* Festas. *de æstim. & collect. part. 4. cap. 1. n. 51.* Riminald. *Cons. 40. n. 10. & Consil. 754. n. 29.* Cravet. *Cons. 217. n. 5.* Wesenbec. *Cons. 338. n. 230. volum. 7.* Cephal. *Cons. 281. n. 7.* Gœdd. *Consil. Marp. 37. num. 549. volum.* 4 Sebast. Medic. *tract. Mors omnia solvit. part 3. n. 12.* Johann. Matth. *de contributionib. cap. 6. n. 58.* & proinde † 337
emtor fertilium, venditore non solvendo facto, sterilium quoq; onera, ut quibus inhærent, & à quibus hæc dependent, in se suscipere debet, *d. l. si quis. 2. C. de omni agro desert.* nec retentione fertilium sterilibus renunciari potest, Alexand. *in l. incola. ff. ad Municipal.* Festas. *d. loc. n. 27. l. fundos. 9. l. qui per potentiam. 10. C. d. loc. Nov. 128. & 168.* & nisi, cum Thomato, Döring *in bibliothec. verb. ærarium. n. 127.* ita sentiat, vix est, ut eum feramus, utpote qui commodum † quidem uni parti assignet, onus verò innocenti 338
tertio minus legitimè transscribat, *l. si dominus. 2 ff. de his qui sui vel alien. jur. l. interdum. 2. ff. de natalib. restit. l. nec avus. 4. C. de emancip.* Marpurg. *Cons. de collect. n. 412.*

Ad tertiam respondetur, † incivile esse, tota lege non 339
perspecta, de lege judicare, *l. incivile. 24. ff. de Legib.* Ludov. Montaltus *de reprob sententia Pilati in princ.* Ego *Cons. 56. n. 64. volum. 2.* lex verò objecta causam excidendi sterilitatis & desolationis certam expresse requirit, quæ si justa, eximit possessorem oneribus, utpote qui belli calamitate, vel quo alio casu fortuito ad eam miseriam redactus, cum æquitas non patiatur, ut pauperes & inopes † tantum præstare debeant, ac si adhuc es- 340
sent divites, *l. vacantes. 1. l. in fraudem. 7. C. de ann. & trib. lib. 10. l. per Bithyniam. 2. C. de immun. nem. conced. lib. 10. l. un. C. de mulierib. lib. 10. l. 1. ubi* Bart. ibiq; gloss. *verb. inops. C. de apoch. publ. lib. 10.* Imola *in l. coheredi. 41. §. coheres. ff. de vulg. & pupill. subst.* Thomat. *de collect. §. exactiu. n. 4* Marpurg. *d. loc. n. 206.* si verò fraudulenta, eisdem subjicit, *d. l. forma. 4. §. illam æquitatem. 1. per tot. ff. de censib.* & sic damnum,

341 damnum, quod † quis sua culpa sentit sentire non videtur, *l. qui proprio. 46. §. item contra. 5. ff. de procur. l. noxalis. 7. in fin. ff. de noxal. act. l. quod quis. 203. ff. de R. Jur. c. damnum. 86. eod. tit. in 6.* sed factum
342 cuiq; † suum, & non alii nocebit, *l. factum. 155. ff. de Reg. Jur.* Festas. *de aestim. & collect. part. 1. cap. 1. num. 30. & seqq.*

Nec quarta ratio quicquam facit: hactenus enim ad nau-
343 seam deductum est, in † impositione munerum, non tam valorem rei & dominium, quam fructus & reditus considerandos esse, Imola *in l. apud Julian. §. heres. ff. de leg. 1.* Natta *Cons. 418. n. 7. volum. 2.* Mynsing. *decad. 15. respons. 1. n. 30.* Bes. *de aerar. c. 5. Cons. ult. n. 13.*

344 Nec deniq; ultima: Omnia † siquidem praedia pro muneribus & contributionibus magistratui sunt obligata, *l. Imperatores. 7. ff. de publican. l. apud Julianum. 39. §. heres 5. ibiq; Dd. ff. de leg. 1. l. universa. 1. ibiq;* gloss. Bart. & Dd. *C. in quib. caus. pign.* Thom. *de collect. §. exactio n. 54. & §. exactis. n. 7.* Roland. à Valle *Cons. 32. n.*
345 *1. & seqq. volum. 1.* Schurf. *Cons. 83. n. 5. cent. 2.* & exinde † aestimis inferuntur, nullum verò munus subeunt, nisi & fructus & reditus ferant, *l. forma. 4. ff. de censib.* Socin. jun. *Cons. 33 n. 12. lib. 3.* Thom. *d. loc. §. subjiciunt. n. 31. & §. pauperes. n. 9.* Mynsing. *d. loc. n. 30.* Marpurg. *d. loc. n. 487.* Quod si tamen, quod hodie non novum, quidam adeò praefracti & dolosi reperiantur, & ad evitanda
346 onera, quae quotidie † crescunt, militaria, ad tempus secedant, & sua praedia, etiam optima, deserant, sicq; vicinos sua debita quota munerum gravent, tunc occupantibus deserta illa praedia cedunt, nisi intra biennium eorum dominus redeat, ubi tamen si ea denuò apprehendere & iterum possidere velit, omnia quae in eadem expensa, restituere cogatur, Garz. Mastrill. *decis.*
347 *Sicilia. 164. n. 15. & seq.* levius † namq; fit onus, quod fertur à pluribus, *l. ita vulneratus. 51. ff. ad L. Aquil. l. & qui. 3. §. antepen. ff. de mun. & honor.* Marpurg. *de collect. n. 325.* post biennium verò non am-
348 plius admittitur. Melius tamen fecerit † occupans, & sibi magis consulet, si desertorem talem, & eos quorum interesse putaverit, ut intra sex menses compareant & contradicant, citari curet: hisce namq; elapsis, & nemine contradicente aut comparente, tutus in sua possessione erit, *l. qui agros. 8. & tot. tit. C. de omni agr. des. lib. 11.* Festas. *de aestim. & collect. part. 1. cap. 1. num. 29.* & haec, ut in privatis, ita multò magis in magistratu locum habent.

bent, ut nimirum pro suo interesse, discedentes, & prædia sua deserentes, citare, & non comparentium fundos apprehendere, aliisq; morigeris tradere possit, *arg. l. cum divus. 1. & tot. tit. C. d. loc.* & ita in Consilio Isnacensi 1638. edictales citationes decretæ, & ad vicinos principes, pro remittendis subditis, missæ fuerunt.

II. Nomina† & actiones rebus immobilibus inhærentia, 349 *l. si prætorium. 1. ibi : sed etiam super actionibus C. de prætor. pign.* Bart. *in l. moventium. 93. in fin. ibiq;* Alciat. *n. 3. ff. de Verb. Signif.* Zabarella *Consil. 72. vers. si autem oportet.* Abbas *in c. nulli. col. 3. vers. tamen oportet. de reb. Eccles. non alien.* Brun. *in tract. quod stantib. mascul. fœm. excludant. art. 8. quæst. 26.* Socin. jun. *Consil. 148. n. 14. volum. 3.* Menoch *Consil. 300. n. 41. volum. 3.* Nos paulò ante, §. *Res autem quæ fructum non ferunt vers. nomina incerta.*

Ut autem res quædam, de quibus partim disseruimus hactenus, contributionũ muneribus exemtæ sunt, ita quoq; nonnullæ personæ, à collectarum & aliorum munerum onere sunt iṁunes: Eæq; sunt vel Laici, vel Clerici, & utriq; vel divites vel pauperes. Pauperes, qui meritò primò† expenduntur, hic di- 350
cuntur, qui aliud non habent, unde vivant, sed victum mendicando vel industria & labore manuum dietim quæritant, quorũ proinde† ex æquo & bono, in exactione, ratio est habẽda, Lev. 351
27. vers. 8. c. licet. 4. & c. cum instantia. ubi gl. *de censib. l. cura. 4. §. deficientium. 1. & §. inopes. 2. ff. de mũ. & hon. l. cum facultates. 4. l. eos qui. 6. C. de his qui mun. liber. lib. 10.* gloss. *in l. omnes pensitare. 4. verb. compelletur. C. de annon. & tribut.* Thomat. *de collectis. §. pauperes. n. 1. ubi declarat.* Rol. à Valle *Cons. 66. n. 20. & seq. vol. 1.* Gail. *de arrest. cap. 9. n. 20.* Raudens. *lib. 1. de analog. cap. 40. n. 24.* Wesenbec. *Cons. 215. n. 35. & seqq. vol. 5.* R. A. de año 1582. §. Vñ nach dem. ibi : in dem† auch 352
die Obrigkeit der verarmetẽ Unterthanẽ mit absürderung der Contribution soviel möglich zu bedenckẽ werden müssen. Fürstl. Sächs. Außschreiben vnd erklärung welcher gestalt die auff den jüngsten zu Coburg gehaltenẽ Landtag bewilligte sechs Jährige Landstewer/deßgleichẽ die hernach erfolgte erhöhung derselbẽ angeleget/gegeben vñ eingebracht werdẽ sol. de dato Cob. 23 Oct. 1595. tit. Erarmte oder verdorbene Leut. 25, ibi: Was erarmete vñ durch Unfall verdorbene

erschöpffte Unterthanen anbelange/dieselben wollen wir soviel immer möglich/vnnd sich thun lassen will / mit Abforderung dieser Steuwer zu verschonen / vns auff erlangten gründlichen Berichte/ auch eines jeden ansuchē/deßwegē auß Fürstl. gnädiger erbarmung vnd mitleiden/nach Gelegenheit vnd Befindung/vnsers Gemüths zuerklären vnd vernehmen zu lassen wissen. sivè à principio planè nihil habuerint, sive postea bonis lapsi fuerint, utrobiq;
353 siquidem eadem militat ratio, unusquisq; † enim in tantum concurrere debet ad contributiones & munera, quantum fert modus suæ possessionis, & non ultra, *l. asquidem. 2. C. de ann. & tribut. l. civilia. 1. C. de mun. patrim. l. comparationi. 1. C. de quib. mun. vel præst. nem. lic. se excus. l. per Bithyniam. 2. C. de immun. nem. conced. lib. 10.* ubi ergò nihil invenitur, ibi quoq; collectis locus esse ne-
354 quit, Marpurg. *sæpe d. loc. n. 6. 149. & 178.* cum non entis † nullæ sint qualitates, *l. ejus qui in provincia. 41. ff. si cert. pet. l. decem. 116. ff. de V. Obl. l. si servum. 4. §. si modus. 1. ff. de act. empti. l. cum facultates. 4. C.*
355 *qui mun. lib. vel paup. se excus. lib. 10.* & omne † accidens in aliquo subjecto sit, necesse sit, Aristot. *in Categor. cap. 2.* Martin. ab Azpilcueta *lib. 3. tit. de reb. Eccles. alien. Cons. 13. n. 1. tom. 1.* Scaliger, at quis ille? pænè ausim dicere,

——— *σοφίῃ μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισι.*

Exercit. contra Cardan. *71. sect. 1.* Zabarella *1. post. cont. 94. fol. 151.* Sagittar. *de Comit. Palat. conclus. 5. lit. b.* ratioq; rationis est, quod
356 inanis sit actio † quam inopia debitoris excludit, Dann wo nichts ist/da hat auch der Käyser sein Rechte verlohren/ *l. nam is. 6. ff. de dol. mal. l. itaq; fullo. 12. in princ. ff. de furt.* Antibol. *de muner. part. princ. 3. §. 2. n. 51.* Thomat. *de collect. §. pauperes. n. 1. & seqq.* Festas. *de æstim. part. 4. cap. 2. n. 60. & seqq.* Frider. *lib. 1. de process. cap. 49. num. 16.* Sixtin. *lib. 2. de regal. cap. 14. n. 88.* Pacian. *Cons. 173 n. 16.* & inde pau-
357 peres † nec latrones, nec fures nec mures timent, *d. l. itaq; fullo. 12. l. non potest videri 208. ff. de Reg. Jur.* Antibolus *dicto loco*, mo-
358 do tamen non sit talis paupertas, qualis † Valerii Messalæ consulis fuit, cui Nero in singulos annos quingenta sestertia, id est, nostræ pecuniæ, duodecim millia & quingenta aureorum, quæ hodie vix ditissimi habent, ad paupertatem innoxiam sustentandam obtulit, ex Cornelio Tacito Alciat. *in l. quæ s nos. 23. §. locuples. 1. n. 4. & seq. ff. de V. Signif.* Festas. *d. loc. part. 1. cap. 1. num. 33.* aut

quæ

quæ † propria culpa obvenit, *l. si mulier. 21. in fin. princ. ff. quod met.* 359
caus. l. bona fides. 31. in fin. princ. ff. depos. arg. c. non satis. dist. 86. Tiraq.
ad l. si unquam. verb. bona. n. 5. Cod. de revoc. donat. paupertas quippe
talis præterquam † quod privilegium non meretur aut immu- 360
nitatem, gloss. *in c. quæ in Ecclesiarum. verb. ad incipiam. de constit. in*
c. ad supplicationem. verb. ad sustentationem. de renunciat. & in c. ex
parte. verb. prodigalitatis vitio. de consuetud. sic quoq; alteri non no-
cet, *l. gen. ff. de jur. dot.* Jason *in Auth. res quæ. n. 20. & seqq. C. comm.*
de legat. Covarruv. *lib. 2. var. resolut. cap. 16. n. 9.* Tiraquell. *de Legib.*
connub. gloss. 8. n. 238. & seq. & d. l. si unquam. verb. bona. n. 5. Pruckm.
Cons. 16. n. 8. & seqq. volum. 2. quinimò omnium † maximam re- 361
prehensionem incurrit justissimè, per multa allegata Tiraq.
ad d. l. si unquam. verb. bona. n. 5. C. de revoc. donat. Reipublicæ siqui-
dem † interest locupletes habere subditos, *l. damnationo. 1. ff. de* 362
bon. damnat. Nov. 8. in princ. vers. consideravimus. gloss. *in c. 3. de ex-*
cept. Panormit *in c. licet causam. n. 13. ibiq;* Felin. *n. 12. de probat.* Ever-
hard. jun. *Cons. 1. n. 190. volum. 2.* Mager. *de Advoc. Armat. c. 6. n. 322.*
& seqq. principiq; pluris esse † debet subditorum opulentia, 363
quam reditus, *l. non quidem. 1. C. vectigal. nov. instit. non poss. Nov. 161.*
cap. 2. Hermann. Lather. *lib. 3. de cens. cap. 25. n. 90.* Döring. *verb. ara-*
rium. n. 99. quod nullo modo fiet, si prodigis & in seipsos inju-
stis hominibus locum sinamus, & immunitatem concedam⁹,
Johann. Matth. *de contribut. cap. 6. num. 184. & seqq. & 194. & seqq.*
quod si tamen pauperes, † quocunq; etiam casu tales facti, rur- 364
sus emerserint, & ad pinguiorem iterum fortunam venerint,
non amplius immunes erunt, *d. l. cura. 4. §. deficientium. 1. ff. de mu-*
ner. & bon. l. ab his. 10. §. auctis. 3. ff. de vacat. & excus. mun. l. adigere. 6.
§. quamvis. 2. ff. de jure patron. l. trajectitiam. 1. ubi Bald. *C. de naut. fæn.*
c. magna. de voto. Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. in princ. num. 48.*
Cornel. Benincas. *de paupert. & ejus privil. quæst. 4. n. 26.* Purpurat.
Cons. 38. n. 4. Thomat. *de collectis. §. paupertas. n. 2.* item si † artificiũ 365
aliquod sciant, eoq; quotidie lucrari queant, pro illo etiam col-
lectas solvent, Lucas de Penna *in l. 2. C. de quib. mun. nem. lic.* Festas.
d. loc. part. 2. cap. 1. n. 20. Roland. à Valle *Cons. 66. n. 23. volum. 1.* Mar-
purg. *Cons. de collect. n. 179.* id quod præter deducta etiam allega-
tus Imperii Recessus de Anno 1582. innuit, dum non indi-
stinctè pauperes liberat: sondern will daß die Obrigkeit / so viel

 müglich/

366 müglich/sie bedencken soll/ꝛc Divites verò, quos † arbitrio Jus dicentis æstimamus, Alciat. *in d.l.quos nos.234.§ locuples 1.n.5.ff.de V.Signific.& respons.252.n.2.* Dec. *Cons.163 n.5.* Covarruv. *lib.2.var. resol.cap.6.n.8.* Menoch. *lib.2.A.J.Q.cent.1 cas.65.n.7.* vel Lege, vel Privilegio immunes sunt.

367 Lege sunt immunes I. Clerici propriè dicti, † sed à personalibus primùm, *c.duo sunt.dist.96.c.si qua causa.11.quæst.1.c.non minus.4.ubi* Zabarell. *n.3.de immun.Eccles.c.cum materia.ne cleric.vel monach.sec.neg.se immisc.l.generaliter.2.Codic.de Episc.& cleric.* Thomat. *de collect.§.non obstant.num.3.& §.siquispiam.num.10.*

368 sordidis † deinde & extraordinariis, *l.placet 5.ubi* Bald. *num.6.* & Gilken. *num.38.Cod.de SS.Eccles.cap.2.§.2.3.& 4.c.non minus.4.ibiq.* Zabarella *num.3.c.adversus.7.de immun.Eccles.c.quia.1.*

369 *& c.clericos.3.eod.in 6.* non † verò ordinariis, *l.placet 5.l.jubemus.10.l.neminem.11.C.de SS.Eccles.l.1.& l.3.C.de Episcop.& cleric.l.2.C.de quib.mun.vel præstat.nem.lic.se excus.* R.A. de anno 1512.§. Wo aber Geistliche Personen. R.A. de anno 1542.§. Wir haben

370 auch. Thomat. *d.loc.§.non obstant.num.7.* aut iis, † quæ ex lege fiunt, qualia sunt omnia patrimoniorum onera, *l.in honoribus.8.§.qui muneris.3.& §.Philosophis.5.ff.de vacat.& excus.mun.l.munerum.1.l.rescripto.6.l.fin ff.de muner.& honor.* Thomat. *d.loc.§.*

371 *subjiciunt.num.32.* sive itaq; clerici jam antea † bona possederint, *c.si in morte.§.porrò alii.c.tributum.c.sancimus.13.quæst.7.l.ad instructiones.7.Cod.de SS.Eccles.l.absit.4.Cod.de privil.dom.Aug.*

372 *lib.11.* Carol. Ruin. *Cons.117.volum.4.* sive eadem postea † Ecclesiæ acquisiverint, munera & onera patrimonialia subibunt, *l.rescripto.6.§.fin.ff.de muner.& honor.l.ab his oneribus.10.ff.de vacat.& excus.mun.l.omnes.1.C.de indict.l.iis quidem.2.l.obsistere.10.Cod.de annon.& tribut.l.munera.2.C.de mun.patrim.c.si tributum.11.quæst.1.c.tributum.23.quæst.ult.c.sancitum.de censib.* Lips. *inter var.Cons.37.n.38.& seqq.vol.1.* Annæus Robertus *lib.2.rer.judicat.cap.2.vers.Ecclesiast.* Döring. *in bibliothec.verb.ærar.n.200.* Fürstl. S. Außschreibē wie die Stewer gegeben vnd eingebracht werden soll/ de dato Coburg 23. Octobris 1595. tit. Prælaten/Aebte vnd Geistliche. neq; hoc caret ratione, fructus enim & cōmoda percipiunt, & proin-

373 de etiam onera ferre debent, † cum ubi commodum ibi & onus esse conveniat, *Clem.1.de censib.* Bald. *in l.nulli, Codic.de cond.*

in publ.

*in publ.lib.10.*Thomat.*§. quisp:am.num.10.*Lipsienſ.*.inter varia.Coſ. 37.n.25.& 39.volum.1.* deinde quia & † ipſe Imperator, qui ta- 374
men Jus collectas à prædiis exigendi habet, quo Eccleſiaſtici, niſi titulo emtionis acquiſiverunt, deſtituuntur, onera bonorum, in quibus ſucceſſit, vel quæ aliter acquiſivit, ſuſtinere tenetur. *l.domum 1.C.de præd.& omnib.reb.navicul.lib.11.* Onus † ſi- 375
quidem cohærens rei ſemper rem ſequitur, nec per tertium poteſt immutari, *l.pen.Cod.ſi mancip.ita vænier.c.ex literis.de pignor.* Panorm.*in c.non minus.de jur.immunit.* Bartol. *in l.reſcripto.6.§.ſecundum.num.5.ff.de muner.& honor.* Jul. Ferrett *de gabell.num.569.* Alciat. *in l.placet.num.8.Cod.de SS.Eccleſ.*Bertachin. *de gabell.part.7.num 10.*Thomat.*d.loc.§ exactio.n.43.* Lipſienſ. *d.loc.n.35.*Sixtin.*lib.2.de Regal.cap.14.n.115.*

An autem clerici & Eccleſiaſtici ordinis homines à muneribus & contributionibus, quæ hiſce turbulentis temporibus imponuntur & exiguntur, immunes & liberi ſint, neceſſariò quæritur?

Ægidius Thomatus quidem *in ſuo de collectis tractatu, § exactio munerum.n.31.& ſeqq.& § non obſtant ſeq.*hanc & conſimiles quęſtiones tractandas ſibi ſumſit, quem etiam Domini Marpurgenſes in ſæpe allegato Conſilio *n.23.& ſeqq.*ſequuti: ſed quia, propter variantes circumſtãtias, quædam reformanda, & quædam addenda deprehẽdimus, eorum veſtigiis inſiſtentes, paulò plenius hanc materiam reſumere animati ſumus, ita tamen, ut in noſtris † agnoſcamur, & in aliorum furti non arguamur, 376
*l.hæreditarium.68.§.fin.ff.ad L.Falcid.*Bald.*in proæm.feud.n.2.*Jaſon *§.fin.n.31.Inſt.de action.*Plin.*in præfat.hiſtor.natural.* Euſeb. Cæſar. *lib.10.de præpar.Evangel.cap.1.*Bertrand.*Conſ.495.n.2.volum.4.* Laurent. Kirchof. *inter diverſ.Conſ.5.num.6.volum.1.* Nos *de diffamat.cap.5.§.6 num.61.& ſeq.* Et quod immunes ſint, & contri- butionibus † gravari non debeant, & Jure videtur conſtitu- 377
tum, & receptiſſima Doctorum eſt ſententia, *Auth.item nulla immunitas.C.de Epiſcop.& cleric.l.placet.3.C.de SS.Eccleſ.*Bart.*in l.de his 3.C.de Epiſc.& cleric.*Alexand.*in l.1.§.1.ff.de publican.c.non minus.de immun.Eccleſ.*Burſat.*Conſ.42.n.1.*Vaſqv.*lib.3.illuſtr.quæſt.105.num.45.& ſeqq.*Camill.Borell.*Conſ.74.n.1.& ſeqq.*Johañ Tilemann. *Syntagm.3.decad 3.vot.9.n.29.* Gylman.*tom.1.Symphor.part.2.tit.6.*

vot.3.n.13. Rutger Rulant *de commiss. part.4.lib.2. cap.6.n.31.* ubi in causa Grinensen contra Speyer/ & in causa D. Christophori Klugs Wittib und Kinder Vormunder contra Herrn Burckharden Bischoffen zu Neus und Amptman zu Liebenstein/ consideratum refert, Regner. Sixtin. *lib.1. de Regalib. cap.14.n.107.*

378 Primò namq; habent hoc privilegium † tam ex Jure divino, Gen. *47. vers.20. & seqq.* ubi tota Ægyptus Pharaoni tributaria facta, sola portione sacerdotali libera & exemta remanente: cujus rei etiam Flav. Josephus *lib.2. antiquit. Judaic. cap.4.* meminit, dum ait: cumq; ad hunc modum omnes eorum possessiones in jus regis devenissent, alius alio migrabat, quo certius esset regium dominium, soli sacerdotes immunitatem & agros retinuerunt. Et iterum Esdræ *lib.1. cap.7. vers.24.* dicit Artaxerxes Persarum rex: Vobis quoq; notum facimus de universis sacerdotibus, & Levitis, & cantoribus, & janitoribus, Nathinæis & ministris domus Dei hujus, ut vectigal & tributum & annonas non habeatis potestatem imponendi super eos. Idem de Xerxe refert idem Joseph. *lib.11. Antiquit. Judaic. cap.5.* dum dicit: vobis quoq; magistratibus præcipio, ut à nemine sacerdotum, Levitarũ, sacrorũ, cantorũ, janitorũ, sacrorũ servorum quicquam exigatis, neve ulla onera eis imponatis. Petr. de Ubald. *de collect. n.36.* Thomat. *de collect. §. exactio n.34. & 44. à princ. vers. secundò videtur.* Petr. Gregor. *lib.3. de Republ. cap.7. n.2.* quam humano & Canonico, *c. nõ minus.4. c. adversus.7. de immunit. Eccles. c. quanquam.4. de censib. in 6.* ubi laici munera & con-
379 tributiones † à clericis & Ecclesiasticis petentes & exigentes excommunicantur, *c. generaliter. §. novatum. & §. placet. 6. quæst.1. c. quia nonnulli.1. & c. clericis laicos. de immunit. in 6. Clem. præsenti.3. de cens. & exact. Clem. un. de immun. Eccles.* Concil. Trident. *de Reformat. sess.25. cap.20.* & Civili, *l. placet.5. ubi* Bald. *n.11. C. de SS. Eccles. l. omnes.2. ubi* Bald. *n.2. & Auth. item nulla immunitas. ibiq;* Bald. *n.1. C. de Episc. & cleric.* quibus in locis expressè cavetur, ne clerici laicorum oneribus ullo modo graventur, Bald. *d. Auth. ubi beneficium Imp. Friderici allegat. n.1. C. de Episcop. & cleric.* Thomat. *dictis locis.* Ubald. *d. n.36.* Borell, *Cons.74. n.1.2.3. & 4.*

Deinde

Deinde observandum est, quod jam allegata Jura, maxima
ex parte, expressè loquantur de extraordinariis muneribus,
quæ, exhausto ære vel bursa communi, ut loquitur Thomatus
d. loc. n. 36. & 44. propter necessitatem, bellum puta, vel similes
casus, reipubl. imponuntur, qualia sunt collectæ & contribu-
tiones, de quibus nobis sermo, *d. l. placet. 5. ubi* Dd. Hostiens. *in
summa de immun. Eccles.* Panormit. *in c. non minus. 4. vers. nota tertiò.
& in c. adversus. vers. nota primò. de immun. Eccles.* Alberic. *in l. ad
instructiones. n. 3. C. de SS. Eccles.* & quod clerici si ob allegatam
necessitatem conferant, † id ex charitate, & non coacti faciant, 380
& quidem non pro magistratus jussu, sed sua liberrima volun-
tate, Hostiens. Panorm. & Alberic. *d. locis.* quod proinde † hu- 381
militer, devotè & cum gratiarum actione accipiendum, *d. c. ad-
versus. 7. de immun. Eccles.* etiamsi contributiones pro stipendiis
militum ad defensionem patriæ conscriptorum essent exsol-
vendæ, Cardin. Zabarell. *in d. c. non minus. n. 2. 4. & 8. & in Clem. 1.
quæst. 18. de vit. & hon. cleric.* Panormit. *in d. c. adversus. 7. vers. nota
primò. ibi: quod clerici non teneantur contribuere in necessitatibus immi-
nentibus communiter civitati seu alteri loco. & Cons. 53. n. 1. vol. 1.* An-
gel. *Cons. 24.* Castr. *Cons. 420.* Did. Covarruv. *lib. 2. Var. resolut. cap.
20. in fin. & pract. quæst. cap. 31. circa fin.* Alphons. Suarez *in thes. Chri-
stianæ relig. cap. 35 n. 1. 7. & 23.* Borell. *d. loc. n. 6. & 7.* Thomat. *d. §. ex-
actio munerum. n. 36. & n. 44. vers. tertiò faciunt. & n. 45. vers. quintò
faciunt.*

Et hoc tertiò optima ratione: Collectæ siquidem † cum 382
non nisi subditis imponuntur, non forensibus, *l. libertus. 17. §.
sola. 5. ff. ad Municip. l. rescripto. 6. § fin. l. fin. §. præterea. 25. ff. de mun. &
hon. l. cum neq;. 4. C. de incol. lib. 10.* Natta *Cons. 160. n. 7. & seqq. & n.
15.* Surd. *Cons. 52. n. 13.* Rosenthal *de feud. cap. 5. conclus. 81. lit. a.* Cleri-
ci autem à Jurisdictione † magistratus Politici sunt exemti, si 383
† non jure divino, ut contēdunt *c. duo sunt. dist. 96. c. si qua causa. 11.
quæst. 1.* gloss. *in c. si Imperator. verb. discreti. dist. 96. c. perpendimus. de
sentent. excommun. c. quanquam. de censib. in 6.* Navarr. *in c. novit. not.
6. n. 6. de judic.* Cornel. Bennicas. *de constit. in proloquio. n. 31.* Cardin.
in c. perpendimus. n. 12. & seq. de sent. excomm. Oldrad. *Cons. 83. n. 3. &
seqq.* attamen † humano, Covarruv. *pract. quæst. 31. n. 1. & 2.* Alvar. 385
Valasc. *Cons. 100. n. 8.* adeò ut nec princeps † secularis supremus 386
exemtio-

exemtioni tali derogare possit, Covarr. *d. loc.* quo facit etiam,
387 quod lege vel statuto † principis vel civitatis contributiones imponantur, quæ statuta & leges in præjudicium Ecclesiæ nullius sunt momenti, *Auth. cassa. C. de SS. Eccles.* Oldrad. *d. Cons. 83. n. 3. & seqq.* Marpurg. *de collectis. n. 30. & 31.*

388 Accedit quartò quod bona † Ecclesiæ usui spirituali sint dedicata, *c. quoniam. 16. quæst. 1. c. ratio. de præbend.* & ad Jus divi-
389 num pertineant, nec commodo † seculari inservire debeant,
390 *c. nulli liceat. 12. quæst. 2.* quod enim semel † DEO dicatum reperitur, ad usus humanos diverti non potest, *c. semel DEO. 51. ibiq.* Dyn. *n. 1. de R. Jur. in 6.* Johann. Faber & Angel. *in §. sacræ Inst. de rer. divis. l. in tantum. 6. §. sacræ. 3. ff. de rer. div. l. adeo sacra. 73. ff. de contrah. emt.* Petr. Gregor. *lib. 3. de Republ. cap. 7. n. 37. in fin.* unde sicut
391 † milites seculi militare seculo, & milites Christi militare
392 Christo, *c. un. clericat. feud. amit. 2. Feud. 109.* & Dei sacris † vacare unicè adstricti, *l. non distinguemus 32. §. sacerdotio. 4. ff. de recept. qui*
393 *arbitr.* ita & res † Ecclesiasticæ usui seculari adhiberi non debent, *c. reprehensibile. 24. quæst. ult.* Thomat. *d. §. exactio munerum. n. 45.* eumq; sequentes Marpurgenses *d. loc. num. 32. & 33.*

Ex hac quarta dubitandi ratione Marpurgenses, individui Thomati comites, etiam quintam comminiscuntur, dum scri-
394 bunt, contributiones solvere debere eos, † ad quos utilitas, cujus causa collectæ impositæ, perveniat, *l. secundum. 10 ff. de R. Jur. l. quæ operibus. 2. C. de oper. public. cum simil.* Lipsiens. *Consil. 37. n. 25. inter var. volum. 1.* causam verò contributionum, utpote quæ cir-
395 ca mundana, † bellum nimirum vel propulsandum vel avertendum, & pacem vel propagandam vel acquirendam, & similes casus versetur, non spectare ad clericos Reipubl. spirituali servientes, sed tantum ad laicos, *d. c. reprehensibile. 24. quæst. ult. c. un. 2. Feud. 109.* Thom. *d. loc. n. 45. vers. quartò facit ratio Panormitani.*

396 Unde etiam sextò, quamdiu laicorum bona † & facultates suppetunt, quas tam propter negotiationes multifarias, quam alia centum, quæ percipiunt, commoda, superesse semper credendum est, nec in necessitatis casibus clericorum bona muneribus subjicienda sunt, nec & Ecclesia sponte sua quicquam elargiri debet, *Clem. quia contingit. de relig. domib. c. non minus. de immun. Eccles.* Thomat. & Marp. *dictis locis.* & Thomatus

§. non

§.non obstat.n.25.in fin. cum certum sit quod Ecclesiæ favor† Rei publicæ favori semper præferatur, *l.fin.C.de SS.Eccles.l.Respublica 4.ubi* gloss.*C.ex quib.caus.major.* Camill. Borell. *Consil.26.n.70.* 397

Et concesso septimò, quod ob necessitatem imminentem, clerici teneantur collectas à magistratu seculari impositas solvere, illud tamen absq; consensu† Pontificis Romani facere non 398
possent, gloss. *in c.non minus. 4. verb. necessitate.text. in c.adversus.7.de immun.Eccles.c.clericis.eod.tit.in 6.* quinimò † præcedere 399
debet & citatio, *l.nam & ita Divus 39 ff.de adopt.l.de unoquoq;.47. ff.de re jud.* Bart *in l.quod major.19.ff.ad Municip.& in l.fin.C.de autor. præst.* & deliberatio, & assignatæ partis distributio ipsorum clericorum, pro sua quota inter se facienda, Castr. & Dd. *in l. ad instructiones.C.de SS.Eccles.* Panorm. *in d.c.non minus.* Thomat. *d.loc. n.45 & §.non obstant.n.25.& 26.& §.videndum.n.1.* Shurf. *Consil.44. n 19.cent.1.* Modestin Pist. *Consil.9.n.42.* Casp. Klock *de contrib.conclus.31.per tot.* quousq; ergò talis consensus, † qui pro forma est, 400
abest, eousq; tales contributiones neq; imponi, neq; exigi poterunt *l.quæ acta gestaq;.2.ff.de offic.procur.Cæs.l.tutor.22.ff. de admin. & per tut.l.nuptias.30.ff.de R. Jur. cum sim.* Tandem deprehendimus, clericos, non singulari hominis dispositione, sed Jure† 401
comuni privilegium imunitatis habere, *d.c.clericis de immun.Eccles.c.quanquam.de cens.lib in 6.* Thom. *d.loc.n.45.in fin.* privilegia autem jure comuni concessa, etiam tempore belli obtinent, præter alios, Natta *Consil.66.n.1.& seqq.vol.1.* eò quod vel maximè de talibus casibus cogitatum præsumatur; siquidem privilegia † 402
tempore pacifico & quieto, non necessaria; & proinde in turbulento rerum statu saltem usurpanda, & quod lex, ut dogma† 403
prudentum, *l.lex est.1.ff.de Legib.* ac si hodie demum scripta esset, semper loquatur, *c.cum Martha.6.de celebrat.missar.* nec nos ubi illa tacet, † loqui debeamus, *c.consuluistis.2 quæst.4.c.is qui.de sent. excomm.c.inter corporalia, de translat.Episc.l.illam.19. ibi: quod nulla constitutio super hujusmodi collatione posita esset.C.de collat.l.dissentientis.5.C.de repud.l.fin.C.unde vi.Nov.18.cap.5.* 404

His verò, & quæ plura adduci possent, non obstantibus, verius est, & Juri convenientius, quod etiam clerici & alii privilegiati, in necessitatibus, ad munera & contributiones teneantur.

405 Primò enim, ob publicam utilitatem † & necessitatem evidentem, omnes subditi, cujuscunq; sint status aut conditionis, quantisq; etiam privilegiis vallati, ad contributiones & collectas tenentur, *1.* Samuel.*8.verf.11.& feqq.l.jubemus.10.C.de SS. Eccles.l.cum ad felicissimam.2.C.de quib.mun.vel praest.nem.lic.se excus.lib.10.* Jason *in l.si ex toto.n.8.in fin.ff.de leg.1.* Gail.*lib.2.Obs.52 n.26.* Marc.*decis.458.n.12.& seq.* Tessaur. *decis.134.n.10.* Plot.*de in lit. jur.§.1.n.17.* Schrader.*de feud.part.10.sect.1.n.30.* Rosenthal *de feud. cap.5.conclus.86.n 3,* & hæc sententia non modò in Camera recepta, sed & Germaniæ consuetudine adprobata, Mynsing. *cent.*
406 *4.Obs.70.* magis siquidem bona, quæ † pro patria principi obligata sunt, quam personæ spectantur, Bald. *in l.neq; societas,1.ff. quod cujus.univ.nom.* Jason & Dd.*in l.apud Julianum.39.§.heres 5.ff. de legat.1.* Alber.*in l.Imperatores.7.ff.de public. & vectigal.* Bart. *in l. universa.1.Cod.in quib.caus.pign.tac.contrah.* Thomat.*de collect.§.exactio.num.46.vers.secundò facit.circa fin.* Wesenbec. *Consil.215.n.3.*
407 *volum.5.ubi in terminis.* Certum autem est † temporalium ratione clericos magistratibus subjectos esse, *c. 2. dist.7.c.si tributum.c.si quae.11.quaest.1.§.sed & Inst.de J.N.Gent. & Civ.l bene à Zenone.3.ibi: omnia principis esse intelliguntur. Cod. de quadr.praescript.* gloss.*in l.addictos.C.de Episcop.aud.* Alberic. *in Auth.statuimus. C. de Episc.& cleric.* Bald. Paul.de Castro & Jason *in l.jubemus nullã. C.de SS.Eccles.* Innocent.*in c.2.de maior. & obed.* Oldrad. *Consil.83. num.1.vers.ratione enim temporalium.* Thomat.*d.loc.§.exactio.n.47. circa fin.& num.59.vers.vigesimo primo.* tam Jure divino, Rom.*13.*
408 *vers.1.*ibi: *omnis † anima potestatibus sublimioribus subdita sit.* Sapient. *6.vers.4.* Actor.*16.vers.36.& cap.27.vers.30.* Gothman.*Consil.3.num.220.& seq.volum.4* quam Canonico, *c.de capitulis.c.quis nesciat.dist.10.c.sacerdotibus.c.magnum.11.quaest.1.* & Civili, *l.assumtio.6.ff.ad Municip.l.cives.7.C.de incol.lib.10.Nov.6.in princ.ibi: sunt dona DEI à superna collata clementia sacerdotium & Imperium.Nov.73.in princ. §.1.ibi: Imperium propterea DEUS de Coelo constituit.Nov.8.in princ. ibi: à DEO tradita nobis Republica.* Unde & Imperatores moderni in suis edictis, mandatis, & rescriptis: Gebieten allen vñ jeden Geist- vnd Weltlichen/ꝛc. Sagittarius *in proem.de Comit.Palat.lit.C.* Marpurg.*d.loc.n.41.* Deinde, testibus Thomato *de collect.*

collect.§.exactio.n.46. &, qui eum sequuntur, Marpurgensibus, *sæpe allegato Consil.n.42.* in specie clericatum † ad hujusmodi munera adstringi probant textus, *d.l.cum ad felicissimam.2.Codic. de quib.mun.non lic.se excus.lib.10.* ubi, necessitate exigente, † universi & singuli, omnis privilegii velamento remoto, contributionibus gravantur, & à summis ad infimos, & contra, munerum sarcina devolvitur, *l.demum.1.C.de præd.& omn.reb.navic. lib.10.* ubi quilibet posthabito omnis dignitatis & privilegii respectu, necessitati subvenire cogitur, *l.placet.5. ibiq;* glofs. *C. de SS. Eccles.* canonizata *in c.generaliter.vers.placet.16. quæst. 1.* ubi, præter canonicam illationem, † etiam adventitiæ necessitatis onus repentinum Ecclesiæ quoq; & clericis imponitur, *l.neminem.11.C.eod.tit.* ubi tempore necessitatis omnia communicanda, & sub potestate principis & magistratus esse dicuntur, sive Imperator ipse adsit, sive alius ej' nomine, sive alia insignis necessitas urgeat, Innocent. *in d.c.non minus.4.de immun.Eccles.* quibus omnibus accedunt, *d.l.quoties.2. ubi* Bart. *n.1.3.4. & 5.* & Cuj. *in notis.C.ut nem.lic.in coemt.spec.lib.10.* R.A. de anno 1544.§. Das auch solche Hülff. §. vnd insonderheit ist auch. & §. vnd nemblich sollen. Frossard. *lib.1.Histor.fol.mihi 50.* Tiraquell. *de Nobilit.cap.20. n.169.* Mynsing. *respons.64.n.45.& seq.cent.1.decad.7. & respons.1.n. 9.10.& 14.decad.15.* Casp. Anton. Tessaur. *decis.93.n.4.* Nos *Consil. 48.n.87.volum.2.* & Juris Canonici loca clericos & Ecclesiasticos, æquè ac alios, ad tributum simul & collectas compellentia, *c.si tributum.c.magnum.11. quæst.1.c.generaliter.§.placet.16.quæst.1.c. tributum.13. quæst.8. c. non minus. 4. c. adversus. 7. de immun. Ecclesiar.* 409 410 411

Quid quod tertiò, clerici † tempore necessitatis, quamvis expressam & bullatam habeant immunitatem, non solùm patrimonialia, verùm etiam personalia & sordida munera, *l.nullus.21.ubi* Bart. & Johann. de Plat. *C.de curs.public.lib.12.* quos sequitur Anchor. *in c.1.de immun.Eccles.in 6.* custodiam † nimirũ civitatis, & armorum etiam ipsorum apprehensionem subire teneatur, *c.pervenit.2.d.c.non minus.d.c.adversus.de immun. Eccles.* Felin. *in c.pen.de homicid.* Bald. *Consil.493.* Thomat. *d.loc.vers.tertiò facit.& n.58.vers.decimò octavò.* Boer. *de custod clav.n.48.* Bertrand. *Consil.53.n.10.& seq.volum.1.part.post.* Meyer *lib.2.de preferent.cred.* 412 413

tit.4.num.17.& seqq. quæ cum graviora sint, quam quæ pecuniâ expediuntur, *l.in servorum.9.in fin.ff.de pæn.* gloss. *in l. hæ opera.23. in fin.ff.de oper.libert.* Jason *in Auth.adhac.in fin. C. de judic.* Capic. *decis.5.n.5.* Cornel. Benincas. *de paupert. & eius privil. quæst. 4. n.33.*
414 utiq; hæc multò magis & facilius, argumento † à majori ad minus ducto, quam illa præstanda erunt, Abbas *in c. pastoralis. §. item cum in totum.in fin.de offic.deleg.* Aretin. *Consil.164.. col.3. vers. non obstat argumentum.* Bart. *in l.juris Gentium. §. adeò. ff. de pact.* Decian. *in l. decet. 21. n. fin. & in l.in eo.33. in princ.ff. de Regul. Jur.* Valent. Guilielm. Fôrster. *lib 2. Observ. succisiv. cap. 26.* Et certè ubi pariter & de clericorum & simul laicorum commodo
415 aut incommodo agitur, † paria quoq; incommoda & cōmoda utrobiq; esse convenit, Ripa *lib.2.respons.cap.20.* Paris. *Consil.2.n. 74.vol.1.* Barbat. *Consil.14.vol.1.* Alexand. *Consil.101.n.17.vol 1.* Tho-
416 mat. *d.loc.num.47.* cum in paribus † causis paria judicia esse debeant, Martin. ab Azpilcueta *Cons.62 n.5.lib.3.tit.de Regalar.tom.1.* Casaubon. *Exercit.in Baron.16.diatrib.95.in fine.*

417 Accedit, quod ipse filius † DEI exemplum omnis perfectionis, & princeps ac magister clericorum optimus maximus, sese, etiam antequam nasceretur, tributis & civilibus oneribus subjecerit, Luc. *2.vers.5.* eaq; postea in omni sua vita, licet quasi regum filius, ut loquitur Hieronymus, ea non debebat, Casaub. *Exercit. in Baron. 15. diatrib. 19.* sine tergiversatione exsolverit,
418 Matth. *17.vers.24.& seq.* & præterea † Cæsari, quæ sunt Cæsaris, dare præceperit, Matth *22.vers.21.* Petrus Bertr. *de Jurisdict. Eccles. quæst.3.n.4.* cujus sacrosanctis vestigiis insistens divinus Ethni-
419 corum doctor tributum † cui tributum, vectigal cui vectigal, timorem cui timorem, honorem cui honorem; dare quoq; jusserit, Rom. *13.vers.7.* Domin. Soto *lib.3.de Just. & Jur.quæst.6.art.7.* Quod si fecit dominus & magister, quem diximus, clericorū, noster salvator unicus, Christus Jesus, quid morantur, quoad tributum magistratui obnoxii clerici, ejus (ô utinam!) discipuli, *c.si tributum.c.magnum quidem.11.quæst.1.* ibi: *si enim censum filius DEI solvit, quis tu tantus es, qui non putes eū solvendum? c.trib.23.q.8.* Thoming *decis.55.n.23.* Casaub. *d.loc.* Alciat. *in d.l.placet.5.C.d.SS.Eccles.* Panorm. & Canon. cōmuniter *in c.non minus. de immun.Eccles.* Guid.Pap. *decis.372.n.1.&* Thom. *d.loc.n.31.circa med.*

med.& n.48.& n.59.vers.vigesimo.primò.à pr. cum omnis † Christi actio, nostra debeat esse instructio, *c.exemplum.12.q 2.c.clericum.12.q.1.* Cornel. Bennicas. *de paupert.q.2.n.16.* Schurf. *Consil.44. n.15.cent.1.* Joh. Matth. *de contrib.c.6.n.63.& seq.* Neq; verò est, quod quis objiciat, extraordinarium tributum à clericis non deberi, *l.placet.5.ubi* Alciat. & Jason & Parpal. *C.de SS.Eccles. §. ad hac.in Auth.de Ecclesiast.titul.* Panorm. *in d.c.non minus. de immun. Eccles.* Remig. de Gonnii *de charitat.subsid.ubi latè.* Lipsiens. *inter varia Consil 37.n. 37. volum. 1.* bona item ipsorum privilegiata & exemta esse. Bona siquidem Ecclesiastica & res sacræ dedicatione & facto hominum demum talia facta, cum prius secularibus magistratibus, & omnibus civilibus oneribus subjecta fuerint, sicut ergò Imperatores clericis eorumq; bonis privilegia & immunitates dederunt, ita quoq; eadem ad casum pariter necessitatis restringere potuerunt. 420

Cum autem nulla res † sine suo onere transeat, *l.traditio. 20.ff.de acquir.rer.dom.l.fin.C.de exact. tribut.* & omnia † prædia pro collectis, quod diximus, tacitè sint hypothecata, *l. venditionem.1.C.si propter publ.pensit.l.in his.2.C de prad.& omn.reb.navic.lib. 10.* Bart. *in l.universa.1.& seqq.C.in quib.caus.pign.vel hypoth.tac.cont.* Alber. *in l.Imperatores.7.ff de publ.l.fin.ibiq;* gloss. *C.de vend.reb.civit.* sequitur, quod cum onera naturà prædiis inhæserint, etiam cum iisdem ad Ecclesias & clericos transierint, nec in fraudem fisci alienari potuerint, *l.privata.10.Cod.de excus.mun.lib.10.l.inter debitorem.42.ff.de pact.l.via.23.§ si fundus. 2.ff.de serv. rust.prad. Nov.17.cap.8.§.non permittas.ubi* gloss. Bart. *in l.rescripto.6.ff.de muner.& honor.* Thomat. *d.loc.n.48.vers.septimò facit.ubi plenè.& n.55. & 58.vers.decimoseptimò.* Marp. *d.loc.n.46.& seqq.* fuerunt enim † onera informata, *l.incola.29. ff. ad Municip.c.sancitum. 23. quæst.8.* Thomat. *d.loc.n.59.vers.vigesimoprimò.* pro quibus prædia conveniuntur, non personæ, *l.rura.14.C.de omni agro des.lib.11.* Gylman. *tom.1.Symphor.part.2.tit.6.vot.5.n.21.* 421 422 423

Quibus quintò novissimi Imperii recessus astipulantur, qui omnes tam secularium quàm Ecclesiasticorum bonis, contributiones imposuerunt, neminéq; omninò exemerunt, R.A. de año 1495 de anno 1500. de anno 1512, de anno 1518. de anno 1530. de

anno 1532. de anno 1542. de anno 1544. de anno 1555. & de anno 1582. de anno 1594. de anno 1598. de anno 1603. & de anno 1613. §. Nach dem es nun mit obgemeldter Hülff. & §.
424 Demnach sollen. seq. sed semper † bonis indifferenter onera attribuerunt, Gylman. *d. loc. n. 13. & seqq.* & quidem satis efficaciter & notanter, R. A. de anno 1544. §. Und zu diesem. & seq. ubi dicitur: Und zu diesem Christlichen milten Werck sollen auch alle Stifft/Capittel/Klöster/Ordensleut/ Kirchen/ der Kirchen Fabricken und Spitäl/ etc. Sie sein exemt/oder nicht exemt/ ihre Stewer unnd Anlag geben. Von ihren Pensionen/reservaten/ auch von allen ihren Renthen/Gülten/ Einkommen/Nutzungen/ die sie von ihren Pfunden/beneficiis, dignitatibus, auch ihren Geistlichen Stand haben/ *l. placet. 5. l. omni. 6. l. ad instructiones. 7. & l. neminem. 11. C. de SS. Eccles.* Waremund. ab Ehrenberg *de subsid. cap. 12. per tot.* Döring. *in Bibliothec. JCtorum tom. 1. verb. ærarium. num. 200.*

425 Et quemadmodum, sextò, necessitas † legem non habet, *l. illicitas. 6. §. præses. 9. ff. de offic. præsid. l. re pupillo. 5. §. si quis rivos. 11. ff. de oper. nov. nunc. l. ut gradatim. 11. §. etsi lege. 1. ff. de mun. & hon. c. remissionem. 1. q. 1. c. mutationes. 7. q. 1. c. ad limina. 30. q. 1. c. quanto. in fin. de consuetud. c. consilium. de observ. jejun. c. quod non est. 47. de R. Jur. c. exiit. 3. §. profectò. de V. S. in 6.* Nevizan. *Consil. 66. n. 9.* Cravet. *Consil. 905. num. 3.* Roland. à Valle *Consil. 80. n. 21. volum. 3.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 26.* Schrader. *de feud. part. 8. cap. 1. n. 21.* Johann. Köppen. *decis. 61. n. 9. 10. 17. & 18.* Pruckman. *Consil. 46. num. 65. & Consil. 47. n. 81.*
426 *volum. 1.* ita & privilegia, † quæ species legis sunt, *§. sed & quod principi. Inst. de J. N. G. & Civ.* tempore necessitatis silent, *l. pro tyronibus. 3. C. de priv. dom. Aug. lib. 11.* Roland. à Valle *d. Consil. 80. n. 21. volum. 3.* Natta *Consil. 63. num. 5. volum. 1.* Köppen *d. loc. in terminis,* Waremund. ab Ehrenberg *de subsid. cap. 8. n. 9.* Henning. Arni-
427 sæus *lib. 3. de jur. majest. cap. 1. n. 12.* sic ut sæpe tempori, † ita necessitati semper cedendum, Anton. Faber. *in suo Cod. lib. 9. tit. 29.*
428 *defin. 26. num. 9.* ita pia causa † tempore necessitatis omittitur, quantumcunq; etiam sit privilegiata, Riminald. *Consil. 57. n. 41.* Augustin. Beroj. *Consil. 3 num. 23. volum. 1.* Hartman. Hartman. *lib. 2. pract. for. tit. 52. Obs. 6. n. 3.* & Ecclesia tributum solvit: si, inquit D. Ambrosius de Valentiniano Imperatore loquens, tributum

petit,

petit, non negamus, agri † Ecclesiæ tributum solvunt, *c. si tributum. 11. quæst. 1.* Thomat. *d. loc. n. 59. §. vigesimoprimo.* Tholosan. *lib. 3. de Republ. cap. 7. n. 20.* Annæus Robert. *lib. 2. rer. jud. c. cap. 2. vers. Ecclesiasticos.* Döring. *d. loc. n. 200. in fin.* Molin. *Consil. 11. & 12. ubi in terminis* in causa Franckfurt contra Geistligkeit *ibidem.* Tessaur. *decis. 234. n. 10.* Caspar Klock *de contrib. conclus. 34.* Inter tales autem necessitates non immeritò refertur bellum, ubi & omnis immunitas tollitur, adeò ut clerici quoq; ad ea, † quæ propter bellum exiguntur, teneantur, Thomat. *d. loc. vers. decimooctavo.* Bart. *in l. nullus. 21. C. de curs. publ. lib. 12.* Alb. *Consil. 1. n. 9.* Cephal. *Consil. 58. n. 44.* Tiraquell. *de Nobil. cap. 20. n. 169.* Gylman. *tom. 1. Symphor part. 2. tit. 6. vot. 1. n. 50. & seq.* ubi in causa W. contra A. F. Erben ita pronunciatum refert, & simul omnia † communia fiunt, & communicanda veniunt, *l. si laborante. 2. ff. de L. Rhod. de jact. c. sicut. 8. dist. 47. c. discipulos. 26. de consecrat. dist. 3. c. si quis. 3. de furt. gl. in l. neminem. 11. C. de SS. Eccles.* Bart. *in l. pro locis. 6. C. de ann. & trib. lib. 10.* Schurf. *Consil. 44. n. 16. & fin. cent. 1.* Sic David, † necessitatis tempore, panes propositionis, quos solis sacerdotibus comedere licuit, comedit, *1. Reg. 21. vers. 6. ibiq.* Chemnit. & Osiand. *in not.* Matth. *12. vers. 3.* & discipuli † Christi sabbato spicas vellere & manducare cæperunt. Matth. *12. vers. 1. & 2. c. discipulos. 26. de consecrat. dist. 5.* Thomat. *de collect. §. exactio. n. 46. vers. secundò facit. circa med.* Sic Asa ex † Juda, belli tempore omne argentum & aurum, cum aliis Deo sanctificatis, sustulit, & milites conscripsit. *3.* Reg. *15. vers. 18.* & Ezechias imposita à Rege Assyriorum talenta, ejusmodi auro & argento solvit, *4.* Reg. *18. vers. 14. & seqq.* Sic etiam Imperator † tempore necessitatis, & ne periculum incurrat, inconsulto Papa, res Ecclesiæ (quas tamen postea restituere cogitur) apprehendere & vendere potest, Cyn. *in l. neminem. 11. n. 3. in fin. Cod. de SS. Eccles.* Afflict. *c. un. n. 78. quæ sint regal.* Petr. Gregor. *d. loc. n. 17. & seq. & n. 31.* aurum siquidem Ecclesia † habere debet, non ut servet, sed ut eroget & subveniat in necessitatibus, *c. aurum. 12. q. 2. c. gloria. 12. q. 2.* Schneidew. *§. sacra. 8. n. 8. Inst. de rer. divis.* Wesenb. *Consil. 50. n. 9. & 10. volum. 2.* Ego *Consil. 1. n. 61. volum. 1.* quinimò ob publicam † utilitatem & extremam necessitatem Ecclesias quoq; capere & destruere licere

429 430 431 432 433 434 435 436 437

cere scribit Johann. Stephan. Durand. *quæst. decisiv. 28.* Marpurg. *sæpe d. Consil. 57. & seqq.*

438 Septimò, in hac collectarum † causa, nec consideratio, nec respectus, nec differentia personarum est instituenda, sed indistinctè possessores pro viribus patrimoniorum, *l. vacuatis. 19. l. nullus. 28. C de decurion. lib. 10. l. un. Cod. ut nullus ex vican. lib. 11.* Bart. & Dd. *in l. ad inferiorum. 1. C. de apoch. publ. lib. 10 l. un. C. de mulier. & in quo loc. lib. 10 & in l. ne quid. n. 4 ff. de incend. ruin. naufrag.* Thomat. *d. loc. n 57.* Chassan. *in Consuet. Burgund. Rubr. des Justu. §. 4. verb. in decem n. 9. 45. & seqq.* Cravet. *Consil 195 n. 1.* eorumq; re-

439 ditus † collectandi sunt, *l. apud Julianum. §. heres. ubi post alios* Jason *ff. de leg. 1.* Alexand. *in l. rescripto. 6. §. fin. ff. de mun. & hon.* Fürstl. Sächs. Außschreiben wegen der Stewer. sub dato Coburg 23 Octobris. 1595. tit. Prælaten/ Aebte vnd Geistliche. 1. ibi: Etwz erbliches/widerkauffliches oder sonsten werbende Bahrschafft hätten/daß oder die sollen sie gleich den Burgern verstewern. ubi unanimiter volunt, contributiones metiendas esse perpenso potius reditu, quam valore patrimonii: quod tamen de hisce repentinis casibus, & exinde prosilientibus concatenatis one-

440 ribus tantum, non verò de statis & † annuis tributis, quæ, ut certa, semper uniformia manent, intelligendum, Thomat. *de collect. §. retentu. n. 2. & pr. num. 9. & seq.* Wesenbec. *Consil. 215. n. 26. 27. 28. 32. 35. & 42. volum. 5.* sic quidem, ut nec nobilis, nec Pontifex, nec Ecclesia, & consequenter multò minus clericus excusetur, *l. munerum. 18. §. ab hujusmodi. 24. ibiq.* gloss. *verb. pontifex. ff. de mun. & hon. c. si quæ. c. cum ergò. c. si tributum. c. magnum. 11. q. 1.* Thomat. *d. loc. §. exactio. n. 56.*

441 Tandem consuetudo † Imperii clericis & laicis communis hic attendenda, *l. minimè. 23. l. si de interpretatione. 37. ff. de Legib. c. cum dilectus. ubi* Anton. & alii *de Consuetud.* Paul. de Castro *Consil. 314 in fin. & Consil. 347. col. fin. lib. 1.* Cravet. *Consil. 101. n. 3. Consil. 201. n. 11. & Consil. 770. n. 13.* Rol. à Valle *Consil. 66. n. 37. volum. 1.* Cothm. *respons. Acad. 14. n. 40. & 50.* Nos *Consil. 48. n. 54. & 66. volum. 2.* utpo-

442 te † quæ & ipsa lex est, & parem cum lege potestatem habet, *§. sine scripto. Inst. de J. N. Gent. & C. l. consuetudines. 2. Cod. quæ sit long.*

443 & quam † pontifex in decisione causarum sequi jubet, *c. cum venissent. 3. ibiq.* Bald. & Panorm. *de eo qui mitt. in poss.* Tiraquell.

de re-

de retract. lignagier. §. 1. verb. L' achepteur. emtorem. gloss. 13 n. 2. Thomat. *d. loc. n. 59. vers. vigesimò.* Consuetudo verò generalis, † prout etiam Imperii Recessus docent, hactenus tam clericos quam laicos contributionibus adstrinxit, & proinde etiam porrò ita observanda erit, *l. placet. 5. l. ad instructiones. 7. C. de SS. Eccles.* Hippol. de Marsil. *in pract. Crimin. §. aggredior. n. 61. & seqq.* Roman. *Consil. 310. per tot.* Alexand. *Cons. 30. per tot. vol. 5.* Paris. *Cons. 68. n. 14. & 22. volum. 1.* Gail. *lib. 1. Observ. 32. n. 7.* Et certè non ferendi essent clerici, qui commodis & lucris locorum inhiantes, † omniaq; in saccum suum pertracta cupientes, Bald. *in l. si tempore. 1. num. 3. C. de oper. libert.* gloss. *in c. pervenit. 1. q. 3.* Gail. *lib. 1. Observ. 25. n. 3.* Farin. *lib. 2. de testib. q. 60. n. 13.* adeòq; totum † orbem, ipsumq; cœlum cum sole, si ab eis prendi posset, vectigale facientes, Conrad. Celtis in sua Normberg. *cap. 13. §. hi seculi nostri mores.* onera detrectarent, hacq; ratione suam sibi quasi propriam † avaritiam proderent, Lansius *in amicit. momum. Hafenreffer. p. 27.* Unde & SCto Veneto vetitum † Ecclesiasticos immobilia accipere aut acquirere, ne prodigæ & cæcæ pietatis prodigalitate, laicæ possessiones añorum successu ad monachos aliosq; è clero diverterent: quos data immunitas & alia privilegia inutiles Reipublicæ dudum fecére: si cuncta soli possideant, exitiosos: vacua solitis tributis Republica & ærario horreisq; publicis, nullo vectigali, ad bellum & annonam cessantibus, Morisot. *in Henrico Magno c. 43.* quod & in Gallia Lege regia pariter constitutum, Illustrissimus Thuanus testatur *lib. 3. histor. sui seculi. fol. mihi. 59. vers. inter ea pontificia mandata legato data.* nec non in Camera Imperiali aliquoties ita observatum, eoq; non † tam Ecclesiastica imminuta libertas, quam subditorum limitata potestas, Signor. de Homodeis *Consil. 21. num. 18. & seq.* Gail. *lib. 2. Observ. 32. num. 5. 6. & 7.* Bocer. *de collect. cap. 11. num. 22.* plura & numero quidem unum & viginti argumenta, pro nostra hac sententia refert Thomatus, sed, quod Domini Marpurgenses studiosè fecerunt, omnia ad hæc ferè redigi possunt, unde prolixiori deductioni non insistam.

444 445 446 447 448 449

His ergò, Jure & æquitate ita observatis, non obstant, quæ pro clericorum immunitate hactenus sunt adducta.

Ad omnia autem quamvis & generaliter & specialiter Thomatus *in tractatu suo de collectis. §. non obstant. n. 1. & per totum.* responderit, conabimur tamen & nos singulis satisfacere. Et primum quidem quod attinet, respondemus primò, communem esse errorem, à multis retrò seculis, clericorum immunitatem à Jure divino manare, quod & Baronius *lib. 1. Annal. Ecclesiastic. sub anno 33. n. 31.* voluit, verum autem esse, clericos à contribu-
450 tionibus & muneribus, † extra necessitatis & publicæ utilitatis casum impositis, liberalitate & indulgentia Constantini & aliorum principum immunes esse: fallere verò regulam, & ad Jus commune recurri, si & clari textus & circumstantiæ temporum exceptionem suadeant, *l. ab ea parte. 5. ff. de probat. l. suus. 4. §. puto. 1. ff. de hered. instit. c. ad decimas 2. in fin. de restit. spoliat.* Decius *in l. regula. 1. n. 7. ff. de R. Jur.* Crav. *Cons. 25. n. 8.* Dn. Socer Harpprecht. *§ sed cum paulatim. 3. n. 37. Inst. de testam. ordinand.* Casaub. *Exercit. in Baronium. 15. diatrib. 19.* & proinde etiam hic, ut aliàs
451 in toto jure † generi per speciem derogari, *l. emtor. 47. §. Lucius. 1. ubi* gloss. *ff. de pact. l. nominatim. 2. ubi* Jason & Dd. *ff. de lib. & postum. l. fin. §. cui dulcia. 2. ff. de vin. & trit. leg. l. in toto. 80. ff. de Reg. Jur. l. si de certa. 31. ubi* Dd. *Cod. de transact. l. jubemus. 21. C. de SCto Vellej.* Bald. *ad l. conventicula. 15. C. de Episcop. & cleric. c. sedes. ubi* Panorm. Felin. & alii *de rescriptis. in 6. c. qui ad agendum. de procurat. in 6. c. generi. 34. de R. Jur. in 6. Clem. 1. §. 1. de prabend.* Riminald. *Consil. 505. n. 65. Consil. 556. n. 48. & Consil. 216. n. 15. & seq.* Gœdd. *Consil. Marpurg.*
452 *37. n. 695. & seq. volum. 4.* Deinde † contrarium in rationibus decidendi ad oculum est demonstratum: Nec verò, quod Pharao, mediante Josepho, Ægyptiis suis sacerdotibus, aut Artaxerxes Judæis concessit, pro lege DEI statim est habendum. Cum illic terræ sacerdotum, non quod sacerdotum, sed quia non, ut reliquæ, pro frumento venditæ, à quintæ partis solutione liberæ factæ. Sacerdotibus quippe è regiis horreis alimenta data, & ita agri semper apud ipsos manserunt; cùm è contra subditi laici, extrema famis necessitate cogente, suos vendiderint, eosq; Josephus Ægypti præses, rectè emerit, Luther. *tom. Witteberg 6. fol 294.* § Do jemand wolte anziehen. & §. Das aber Joseph. & præterea sacerdotibus tantum quod fisco & regi,

non

non verò quod ob communem utilitatem & necessitatem solvendum, remissum. Hic verò pariter de ordinario & annuo tributo, non autem necessario utilitatis & necessitatis onere & casu agatur, Panorm. *in c. non minus. 4. cum simil. de immunit. Eccles.* Tum omnes Juris Canonici & Civiles allegati textus vel de certo & regulari casu, vel indistinctè loquuntur, & proinde vel ex aliis distinguentibus, aut etiam novissimis † Imperii Recessibus interpretandi sunt, *l. non est novum 26. l. ideò. 27. & l. seq. ff. de Legib. l. fin. ff. de constit. princip.* quod autē, ut diximus (ceu omnes regulæ) exceptionem admittant, apparet liquidò ex clarissimis eorundem verbis, & rationibus, ubi semper † necessitatis & utilitatis casus excipitur. *c. ut in domibus. 1. c. non minus. 4. c. adversus. 7. de immun. Eccles.* quibus in locis, de contributionibus saltem & oneribus, quæ extra necessitatis casum imponuntur, disputatur, *c. generaliter. 11. §. placet. ibi*: n si quam adventitiæ necessitatis sarcina repentina poposcerit, *16. quæst. 1. c. quanquam. 4. ibi*: quanquam exactiones tam Jure Canonico quam civili regulariter sint prohibitæ, *de censib in 6. l. placet. 5 ubi* gloss. *l. neminem. 11. C. de SS. Eccles.* & proinde necessitatis casus semper includitur, Marpurg. *Consil. de collectis. n. 65. & seqq.* 453 454

Ad secundum respondemus duplicem esse necessitatem, † extraordinariam unam, alteram ordinariam, & ob utramq; contributiones & onera imponi: & in dubio, ob ordinariam necessitatem imposita onera clericos non solvere, sed bene ob extraordinariam. Hæcq; distinctio jure & ratione fundatur *l. fin. ibi*: ex iisdem titulis exegerint ad necessitates alias. *C. de his quæ ex publ. collat. lib. 10. l. placet. 5 ibi*: adventitiæ necessitatis sarcina, *C. de SS. Eccles. l. obsistere. 10. ibi*: publicis & statutis necessitatibus, *C. de ann. & trib. lib. 10. l. rem. privatam. 2. ibi*: Canonicis necessitates, *C. de privil. dom. Aug. lib. 11.* Ordinaria † necessitas est causativa, quod videlicet tunc contributiones indicendæ & solvendæ, quando Imperator imperium salvum habere intendit, & vulgo gemeine Reichsnoth dicitur, *Nov. 161. c. 2. ibi*: neq; enim aliter licet conservare Rempublicam, nisi pientissimæ præstationes importentur. Extraordinaria verò est, † quæ prævideri nō potuit, unde & adventitia dicitur, & non prævisa, sub titulo scilicet aliquo, vel lege, ut ordinaria, *l. etiam hi. 1. C. de ex-* 455 456 457

cus.mun.lib.10.l.comparationi.1.C.de quib.mun.vel praest.nem.lic.se excus.lib.10.arg.l.un.C.de vac.mun.publ.lib.10. & ab hac, quam, laici soli portare non possunt, clerici non sunt immunes, sed omninò contribuere debent, *c.adversus.7. de immun. Eccles.* quibus explicatis adparet, Necessitatis verbum aliter in propositione, aliter accipi in assumtione: Et clericos à collectis ob necessi-
458 tatem † ordinariam & prævisam, talis siquidem ad minimum ad earundem impositionem requiritur, nec princeps sine ea quicquam posset, Paris de Puteo *de Syndic. tit. de excess.reg.princ. & duc.n.4.& 22.in fin.* Decian.*Consil.41.n.66. & seqq. vol.2.* Riminald.jun.*Cons.10.n.1.& seqq.& n.17.vol.1.* Honded.*Cons.86.n.8. vol.1.* Cacheran.*Cons.31.n.26.* Molina *disp.667.n.1.* immunes esse, ab
459 iis verò, quæ ab necessitatem † extraordinariam & non prævisam, qualis est bellum, fames, pestis, imponuntur, non item, *per jura allegata, l.pro tyronibus.3.Cod.de priv.dom.Aug.lib.11.* Thom. *d.loc.§ non obstant.n.3.* Rol.à Valle *Cons.80.per tot.vol.3.* Köppen *decis.61.n.9.& 10.* Marpurg.*d.loc.n.70.& seqq.*

460 Nec tertium obstat: primò enim † etiam clerici subditi sunt potestatibus sublimioribus, Rom.*13.vers.1.* Sapient.*6.vers.4.* Act.*16.vers.36.* Didac.Covarruv.*pract quaest.31.n.1.& seqq.* Alvar.
461 Valasc.*Cons.100.n.7.& seqq.* ubi namq; leo pedem † figit, submittunt sese & quiescunt animalia cætera, *arg.l.judicium.58 ff. de judic.l.5.C.de offic.rect.provinc.* Rittershus.*in vita & descript.Frideric. I. Imperatoris.* Bodin.*lib.1.de Republ.cap.ult.pag.mihi 255.* Reinkingk *de regim.secul.& Eccles.lib.1 class 5.cap.7.n.1.& seqq.* Rein.Corset.*de privat.convent.cap.7.num.22.* Capic.*decis.27.n.35.* Matth.Stephani *lib.1.de Jurisdict.part.2.cap.2.n.91.* Deinde non Ecclesiæ, aut persona clerici, sed prædia, quæ possident, quorumq; respectu onera subeunt, & pro laicis habentur, considerantur, Thom. *d.loc.n.3.* Coler.*de process.executiv.part.1.cap.3.n.196.* Boc. *de collect.*
462 *cap.11.n.23.* Et licet clerici de Jure Canon: † à temporali Jurisdictione exemti dicantur, in actionibus tamen realibus in foro seculari rectè conveniuntur, *l.quod.38.ff.de judic.l.fin.Cod. ubi in rem actio.c.sanè.3.c.si clericus.5.ubi* Jacob.Cujac.*c.fin.de for.comp* Cornel.Benninecas *de paupert.& ejus privileg. quaest. 8.special.4.in*
463 *contractib.num.66.* non † enim persona, sed res ipsa in judicium trans-

trahitur, Socin. *in d.c. sanè. num. 3.* Boer. *decis. 69. num. 7.* Gail. *lib. 1. Observ. 37. num. 4.* Mynsing. *cent. 1. Obs. 22. num. 2.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 32. n. 82.* Langer. *de except. part. 2. cap. 1. n. 259. & seqq.* Et sanè ut Pontifex rei suæ inserviens, collectas à clericis humiliter, devotè & cum gratiarum actione accipiendas esse, absurdè scribat, *d.c. adversus. 7. de immun. Eccles.* Nihil tamen efficit, in necessitatibus † enim nemo liberalis, *l. rem legatam. 18. ff. de adimend. leg.* Wesenb. *§. fin. n. 2. Inst. de rer. divis.* Heig. *§. peculium. n. 1. Inst. de legat.* Ego *Cons. 48. n. 13. vol. 2.* & quod est necessitatis † liberæ voluntatis esse nequit, *arg. l. inter stipulantem. 83. ff. de V. Obl.* nec, solventi quod debet, † gratias agere debeo, *arg. princ. Inst. de Oblig. & act.* Et cum clerici tantum † quantum alii possessores, solvere debeant, gloss. *in d. c. non minus. 4. verb. relevantes.* alii verò possessores pro facultate bonorum suorum contribuant, *l. rescripto 6. §. fin. ff. de mun. & hon. l. quæ operibus. 2. C. de oper. public. l. fin. C. de immun. nem. conced. lib. 10. c. sancitum. de censib.* Esdræ. 2. *vers. fin.* sequitur quod clerici quoq; idem facere teneantur, *arg. c. DEUS omnipotens. vers. cujus exemplo. 2. quæst. 1. c. exemplum domini accipe. 12. quæst. 1.* Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. §. 4. num. 34. & seq.* parium † siquidem eadem est dispositio, *c. cum dilecta. 4. de confirm. ut. vel inutil. l. ult. Cod. de inoffic. testam.* Bald. *in l. humanitatis. 9. num. 14. Cod. de imp. subslit.* Paris. *Cons. 25. num. 74. volum. 1.* Borcholt. *de feud. cap. 7. Rubr. de successione. n. 32.* Benníncas. *d. loc. sexto speciali in contractibus. n. 19.*

464
465
466
467
468

Multò minus obstat quartum: Impertinens siquidem est, & non hujus loci disputare, an & quatenus statuta & leges seculares Ecclesiam & clericos ligent. Deinde negamus, dum de prædiis & bonis Ecclesiarum disponitur, quicquam vel contra libertatem Ecclesiæ, vel in odium clericorũ fieri. Prædia nihil commune habent cum libertate Ecclesiæ, † sed cum sua causa, *l. & post. 12. §. res quæ. 2. ff. fam. hercisc. l. si convenerit. 18. §. si fundus. 2. ff. de pign. act.* cum sua † conditione, *l. via. 23. § si fundus. 2. ff. de S. P. R. l. cum fundus. 12. ff. comm. præd. l. pen. ff. si serv. vind.* cum † sua qualitate, *l. quid aliud. 86 ff. de Verb. Signif.* & cum suis † oneribus & vitiis ad Ecclesiã transiverunt, *l. Pomponius. 13. §. cum quis 1. ff. de acquir. vel amit. poss. l. vitia. 11. Codic. de acquir. & retin. possess.* quando ergò Imperator, quod sibi debetur, è prædiis exigit,

469
470
471
472

 nihil

nihil in odium personarum aut possessorum facit, utpote quæ
473 nec à DEO, nec à Cæsare, necessitatis † tempore, privilegium, sed præceptum, ut solvant, habent, *l.placet.5.l.ad instructiones.7. l.neminem.11.l.fin.C.de quib.mun.vel præst.lib.10.l.absit.4. C. de privil. dom.Aug.lib.11.c.magnum.11.quæst.1.* Antibol. *d.loc.n.35.* dummodo, quod in Recessibus Imperii fieri videmus, Ecclesiastici cōsentiant, *l.nam & ita Divus 30.ff. de adoption.l de unoquoq;. 47.ff. de re jud.* Bart. *in l.quod major.19.ff.ad Municipal.* Archidiac. *in c.n.4.de immun.Eccles.* Lucas de Penna *in l.un.C.de superindict.lib.10.* ubi dicit, quod collecta non sit imponenda, sine consensu & judicio populi, Schurf. *Consil.44.n.19 cent 1.* Lipsiens. *inter Varia Consil.37. n.28.volum.1.* Marpurg. *d.loc.num.80.* Tum distinguimus etiam
474 † inter res Ecclesiæ consecratas & non consecratas, hoc est, cultui divino & victui clericorum assignatas, & alias alio, emtionis puta, donationis, aut quo simili titulo acquisitas, Schneidewin. *§.sacra.n.1.& seqq.Inst.de rer.divis.* Johann.Matth. *de con-*
475 *tribut.cap 6.n 57.* Illæ, † quas titulos sacri canones nominant, *c.sanctorum.2.dist.70.c.item si Episcopus.Episc.vel abbat.vel Abbatiss. 1.Feud.6* Hotom *in Lex.verb.feudum.§.tituli.* Calvin. *in Lex. verb. tituli.* Cujac. *ad lib.1.Feud.tit 1.post princ.lit.F.& G.* utpote in quibus cultus & victus, consistat necessarius, prout non facilè alienari, *c.1.de pignor.c.adhac.de relig.dom.c.ea qua.& c.seq.1.q.5.c.si fortè.17.q.4.c quæ semel.cum gloss.19.q.3. cum simil.* Benincas. *d.loc. q.8. spec.4.in contractib.num.1 & seqq.* Schneidewin. *d.loc.n.3.* ita nec contributionibus, ut aliæ res quibus quotidie utimur, R. A. de anno 1542.§. Doch sollen. & de anno 1544. §. Doch sollen. gravari possunt, Antibol. *de Muner.part.princ.3 § 4.num.36.* Petr.
476 Gregor. *lib.3.de Rep.cap.7.num.37.& seq.* ne, si fieret, † alimenta subtrahere & necare videremur, *l.necare.4.ff.de liber.agnosc.c.pasce.21.dist.86.* Bellenoin. *de charitat.subsid. quæst.53.* Nevizan. *Consil. 66.num.39.* Crot. *Consil.76.num 21.* Gig. *de pens.q.92. num. 4.* Sebast. Medic. *de cas.fortuit.part.2.q.4.num.21.* Tiraquell. *de pæn.temp.caus. 33.num.8.* Surd. *de aliment.tit.1.quæst.1.num 2.& 3.& quæst.48 num.5.*
477 Hæ verò, † quia Imperatori subjectæ, rectè collectantur, *c.si qua c.si tributum.11.q.1.l.Imperatores.7 ff.de publican.cum simil.* Antibol.
478 *d.loc.* & quandoq; etiam, † modò tamen veritas causæ & formæ so-

mæ solennitas concurrant, alienantur, *c. sine exceptione.12.q.2.c.1.c.nulli.de reb. Eccles.non alien.in 6.Clem.1.eod.tit.l.sancimus.& Auth. hoc Jus porrectum.Cod.de SS.Eccles.*Panormit.*in c.1.num. 17. de in integr.restit.*Covarruv.*lib.2.var.resol.cap.17.*Menoch.*Consil.817.n.1. volum.9.*Riminald.jun.*Cons.233 num.67.lib.3.*Wesenbec.*Cons.59 n.18.volum.2.*Nicol.Everhard.jun.*Cons.19. num.50.volum.2.*Gylm *tom.4.Symph part.1 vot.3 num 31.& seqq.*Cothman. *Cons.18.num 3. & seqq.volum.1.*Mager.*de Advoc.Armat.cap.9.num.980.*Ego *Cons. 1.num.27.& seqq volum.1.* ut scilicet necessitatibus subveniatur, & utilitas publica promoveatur: aurum † enim habet Ecclesia, 479
non ut servet, sed ut subveniat in necessitatibus, *c.aurum.cum seq.c.gloria 12.q.2.ibi*: gloria Episcopi est, pauperum † inopiæ 480
providere, ignominia verò, sacerdotis est studere propriis divitiis, Schneidewin.*§.sacra.8.num.8.Inst.de rer.divis.* Wesenbec. *d.loc.num.9.& seq.*Nos *d.loc. num. 61.* Et sanè vergunt tales ob necessitatem impositæ collectæ in commune commodum, pacis nimirum & quietis universitatis, *c.tributum.23.q 8.*ad patriæ autem commodum † omnes non solùm naturaliter, *l.veluti.2.* 481
ff.de Just.& Jur. verùm etiam civiliter obligantur, *l.si hi.1. & tot. tit.ff.de in rem vers.* & quidni etiam Ecclesia, cum ea ad pias causas, qualis est publica utilitas, vel maximè obligata sit, & 482
mater † injustitiæ esse non debeat? *c.si clientulus.un. § sed diversum.de feud.alien.1.Feud.13.Novell.8.cap.3.*Festasf. *de æstim. & collect. part.4.cap.1.num.37.& cap.2.num 25* Vasqv.*lib.1.illustr.controv. cap. 51.num.55.*Zas.*de feud part.11.num.17.*Tiraquell.*de priv.pia caus.præfat.& privil.100.*Pruckman.*§.soluta potestas.cap.4.memb.2.effect.7. num.72.* Neq; verò Ecclesiæ aut clerici, exinde quod collectas solvunt, bonis suis spoliantur: Relinquenda enim ipsis, qui aliàs † nudo & simplici victu & amictu contenti esse debent, 483
alimenta necessaria, *c prædicator 16 q.1 c.decimas.16.q.7.*& gravissimè peccarent † clerici, si, quod supra victum habent, retine- 484
rent, & in pias causas non erogarent, *c.clericos.c.si quis.1.quæst.2. c.si.ut.12.quæst.2 c.silent.dist.47.*Thomat.*de collect.§ sub j c unt.n 36.* utpote qui non in hoc † mundo, sed futuro colligere debent 485
thesaurum, Matth *6.vers.19. & seq. .sacerdos.cum simil.1.quæst.2.* quin etiam, si se communibus hujusmodi † necessitatibus sub- 486
traherent, pauperes, & aliàs oneribus fere succumbentes fratres

grava-

gravarent, adeoq; se mortali implicarent peccato, Festas. *de estim. & collect. part. 4. cap. 1. n. 42. & seq.* Nullo modo namq; Ecclesia solutionem effugit, quin è contra proximos, viduas, pupillos, qui exinde plus solvere tenentur, gravat, *l. actores. 4. ibiq; gloss. C. de exactor. tribut. lib. 10.* quod tamen nullo modo concedendum, Panorm. *in c. 2. n. 16 de immun. Eccles.* Festas. *d. loc. cap. 2. n. 27.* Pudeat ergò, ut rectè exclamant Domini Marpurgenses, clericos, qui detrectando contributiones, pauperes, quos sub-
487 levare deberent, gravant! pudeat, † quod damnum Josephi non curant, Amos. *6. vers. 6.* Nonne vox divina est? proximum non contristabis, viduæ & pupillo non nocebis, Exod. *22. vers.*
488 *21. & seqq.* Væ siquidem DEUS † acclamat, qui condunt leges iniquas, & scribentes injustitiam scripserunt: ut opprimerent in judicio pauperes, & vim facerent causæ humilium populi
489 mei, Esa. *10. vers. 1 & seqq.* quin potius cum † Ecclesia sit in Republica, *arg. Nov. 3. 5. 6. 26. & aliis.* Arnold. Engelbrecht. *de Juris-*
490 *dict. conclus. 74.* &, nisi hæc salva sit, † maximè periclitetur; defendentibus utiq; eam laicis collectas solvere debebit, ut argumentatur Pontifex *in d. c. tributum. 23. quæst. 8.* Marpurg. *d. Consil. n. 90. & seqq.*

Quod in quinto dicitur, contributiones solvere debere eos, ad quos inde proveniens redundat commodum, bene di-
491 citur, Festas. *d. loc. num 37.* commodum autem quietis & † pacis etiam ad Ecclesiam spectare cùm Tiresiâ cæcior videat, eam etiam incommodum sequi necesse erit, *d. c. tributum. 23. quæst. 8. c. qui sentit. de Reg. Jur. in 6.* Thomat. *de collect. §. non obstant. n. 25. vers. non obstat aliud motivum. & in fin.* Lipsiens. *inter Varia Cons. 37. n. 9.*
492 *& 37. & seq. volum. 1.* ideò enim bellum † geritur, ut pax quæratur, *c. noli. 23. quæst. 1. c. justum. 23. quæst. 2.* nec aliter conservari, po-
493 test Respubl. inquit legislatorum † Alpha Justinianus (ut eum Marquardus Freher. *de tutel. curaq; testam. cap. 14.* vocat) nisi pientissimæ præstationes importentur, in publicum, ex quibus militares nutriantur copiæ, ut resistatur hostibus, ac per agros & urbes agantur excubiæ, reliquiq; ordines suis attributis perfruantur salariis, *Nov. 161. cap. 2. circa fin.* Lipsiens. *d. loc. n. 37.* Sic
494 igitur communis est causa, † ut est, communis quoq; erit præstatio & pietas, *c. fortitudo. 23. q. 3.* Jason *in l. si ex toto. n. 7. & seqq. ff*

de leg.

de leg. 1. Nicol. [illegible] *n. 2. & seqq. Rol. à Valle Cons. 70. n. 10. vol.* [illegible] *Schur.* [illegible] *Cons.* [illegible] *n. 27.* [illegible] *& seqq.* [illegible] *Marpurg. d. l.* [illegible] *n. 98.*

Ad sextum respondemus, in tantis angustiis, † nullo modo sufficere bona laicorum, & proinde opus esse collectatione quoque clericorum, *gloss.* [illegible] *l. placet. 1. C. de SS. Eccles.* Innocent. *in c. non minus 4. de immun. Eccles.* Thom. *in §. exactio. n. 53. & 56.* quod & allegatum *c. non minus 4.* [illegible] *& c. adversus. 7. de immun. Eccles.* satis innuunt: ubi enim verba: † *Si laicorum non suppetunt facultates*: non sunt conditionalia, quasi scilicet tunc demum clerici, quando laici exhausti & insufficientes reperti, contribuere tenerentur, cum nimis sera clericorum tunc esset collectatio: sed rationalia, quod scilicet tempore necessitatis laicorum bona sufficere non credantur, & proinde, non quidē quod jamdum de insufficientia constet, sed ob timorem ejusdem, de mediis apud clericos sit cogitandum, Thomat. *d. loc. §. exactio n. 53. & § non obstant. n. 25. in fin. & per proxime allegata.* 495 496

Ad septimum dicimus longè aliam fuisse olim, longè aliam hodie esse Imperii faciem. Ut enim olim Pontificis consensus in contributionibus clericis imponendis necessarius fuerit: id tamen hodie maxime fallit, ubi in Comitiis † consensus Statuum, vel extra comitia, eorū Imperatori data concessio sufficit, sic ut in rebus & bonis Imperii, qualia omnia esse diximus, Pontificis autoritas [illegible] habeatur, soliusque Imperatori præpolleat, *arg. l.* [illegible] *ff. de L. Rhod. de jact. l.* [illegible] *Cod. de quadr. præscr.* [illegible] *4. Cod. c. de Legib. Bart.* [illegible] *ff.* [illegible] Gail. *lib.* [illegible] *obs.* [illegible] *11 n 5.* Anthbol. *de Mun. part. prima.* [illegible] *§. 4. n. 96.* Et quemadmodum hæc in Imperio obtinent, ita quoque apud alios [illegible] status, allegatæ necessitatis & utilitatis causæ, locū habebunt, tum ut majora mala avertantur, tum ut æqualitas, † quæ [illegible] omnes recidit, inter cives servetur, [illegible] *in Parat.* [illegible] *de collat. bonor.* [illegible] Gothofr. [illegible] siquidem † [illegible] & facilius fertur, quod [illegible] *vulneratus.* [illegible] *quis or.* [illegible] *& honor.* [illegible] *de concess.* 497 498 499

pra-

præbend. Anchor. *Conf. 389 n. 5.* Festas. *de assumo & collect.* [illegible]
n. 26. & cap. 4. n. 47. quod si verò etiam Pontificis consens[illegible]
quireretur, cessaret tamen ille, si ob imminens in mora pe[illegible]
500 lum, † ob quod præcavendum multa, quæ aliàs non conc[illegible]
rentur, permittuntur, *l. de pupillo 5. §. si quis ruvos. 11. ubi* Ale[illegible]
Jason *ff. de novi operis nunc.* Hippol. de Marsil. *in pract.* [illegible]
constante. n. 7. Molin. *de usur. n. 339. in fin.* Gail. *lib. 1. Obs.* [illegible]
Obs. 78. n. 7. Ayrer. *in process. hist. c. 5. Obs. 6. n. 6. & seqq.* Hering [illegible]
jussor. cap. 15. n. 78. vel alias necessarias causas indicend[illegible]
contributiones, Thomat. *§. non obstant. n. 25. in fin. & 29.* Schw[illegible]
501 *Conf. 44. n. 19. cent. 1.* rectè siquidem expetitur † tempore nec[illegible]
sitatis sine consensu, ad quod aliàs requireretur consensus, Ja-
son *in d. l. si ex toto. n. 18 ff. de leg. 1. & in l. principalibus. 33.* [illegible]
Felin. *in c. querelam. n. 11. de jureiur.* Marpurg. *d. loc. n. 101.*

Ultimum deniq; non obstat, præterquam enim quod
Nattæ opinio in hoc casu sit singularis, & contrarium in p[illegible]
observetur, exinde etiam refellitur, quod nos in utilitatis pu-
blicæ & necessitatis casibus loquamur: Cum autem necessitas
502 † legem non habeat, *l. alienationes. 23. l. qui erat. 49.* [illegible]
non est. 58. de R. J. in 6. Auth. quod eis. C. de nupt. Francisc. Ripa [illegible]
mutuum. 2. §. mutui. 1. n. 24. ff. de reb. cred. Roland. à Valle *Conf.* [illegible]
34. volum. 1. Crav. *Consil. 6. n. 91.* Hondед. *Consil.* [illegible] *volum. 1.* Tes-
saur. *decis. 150. n. 3.* Sixtin. *Consil. Marpurg.* [illegible] *n. 75. vol. 2.* & omnia
503 privilegia † transiliat, & cessare faciat, *l. quoties. 1. ubi* Bart. *n.* [illegible]
& seqq. & Cujac. *ibid. in notis. Cod. ut nem. lic. in coemt. spec. lib. 10.* [illegible]
beus *Conf. 9. n. 6.* Greven *lib. 2 pract. conclus. 2. consider. 1. per tot.* [illegible]
[illegible] Tiraque[illegible]
de N [illegible] *privileg.* [illegible]
504 Nec lex, [illegible] operetur, [illegible]
ipsa [illegible] *c. 48. in fin.* [illegible]
[illegible] in casu necessit[illegible]
[illegible] limitet, eoq; certa [illegible]
[illegible] *l. ancillæ. 12. C. de furt.* [illegible]
[illegible] *per tot.* Tessaur. *decis.* [illegible]
[illegible] Cravet. *Consil. 392.* Festas. [illegible]
[illegible] Molin. *Conf. 11. per tot.*

II. [illegible]

II. Nobiles sive sanguine, † sive virtute tales, LEGE sunt immunes *l. eum qui tutum 17. § lhensibus. 1. ubi* Bald. & Nicol. de Neapol. *ff. de excusat.* dicitur namque in ea lege, Iliensibus propter inclutam nobilitatem, plenissimam civitatis tributam immunitatem, Albert. Brun. *Consil. 19 n. 3. & seqq.* Lanc. Sylvan. *Consil. 61. n. 5.* Grand. Pap. *dec. f. 384.* Rutger Rulant *de commiss. part. 4. lib. 2. c. 6. n. 40.* Petr. Frider. *lib. 2. de mandat. cap. 47. n. 12.* sive jurisdictionem habeant sive habeant nullam: honorem † enim sustinenti munus imponi non potest, *l. honorem. 10. ff. de mun. & honor.* Et cum ex isto textu liqueat, quod absque omni dubio † nobilitas & honor & dignitas sit, sequitur indubitanter, quod nobilibus neque realia neque personalia, neque mixta imponenda sint munera. Mynsing. *decad. 5. resp. 1. n. 33.* accedit, quod milites, † quibus nobiles æquiparantur, ab omnibus muneribus & oneribus immunes sint, *l. & qui. 3. § his qui. 1. ff. de mun. & hon. l. fin. § sed & 2. ff. de veteran. l. veteranus. 3. C. de his qui non impl. stipend. lib. 10. l. cum intro § 1. C. de veteran. lib. 12.* Enenckel. *lib. 2. de privileg. milit. cap. 30. n. 6. & passim.* quæ non parum roborantur, quod & senatores, † & alii in dignitate constituti, talibus oneribus eximantur, *l. senatorum. 4. l. quoniam. 7. l. præcipimus 1. l. fin. C. de dignit. lib. 12.* & quod plerique Nobiles † merum & mixtum imperium habeant, & judices ordinarii sint. Bart. *in l. si unus. quæst. 5. ff. de re judic.* Bald. *in l. officium. 1. q. 6. ff. de offic.* Cons. Abbas *in c. prudentiam. de offic. deleg.* judices autem † & officiales à collectis reliquisque muneribus sint immunes, gloss. *in l. honorem. 10. ff. de mun. & hon.* Guil. de Cuneo *in l. neminem. 11. Cod. de SS. Eccles.* Bart. & Lucas de Penna *in l. hæc nostra. 1. C. de immun. nem. conced. lib. 10.* Nicol. de Neapol. & Johann. de Platea *in l. actores. 4. C. de exact. trib. lib. 10.* Mynsing. *d. loc. n. 35. & 36.*

505
506
507
508
509
510
511

Neque verò hic tam militia & Jurisdictio, quam dignitas & virtus, (mea sententia, inquit Æneas Sylvius *Epist. 114* nemo est nobilis, nisi virtutis amator) quibus nobilitas æstimatur intuenda, disputans † namque de nobilitate generis, disputat de nobilitate heroum, si non sit juncta virtuti & probitati, gl. *in c. execrabilis. Extravag. comm. de præbend.* Salicet. *in l. providentiam C. de postul.* Petrus Rebuff. *Scholar. privil. 45.* Wesenbec. *Cons. 4. n. 42. & seq. vol. 1.* Reinkingk *in enarrat. tit. 1. lib. 2. C. n. 124. & seq.* Nos 512

Vu 2 de dif-

de diffam. cap. 6. n. 41. aliàs quadratus quandoq; rusticus, vel [illegible]
tor etiam & sartor, fortunæ ludibrio expositus, & vel [illegible]
513 tiam, † eà favente, promotus, vel dignitatibus & divitiis, quod
multis hodie factum videmus, auctus, Tiraquell. *de Nob.* [illegible]
n. 13. & seqq. Ludov. de Casan *Cons. 55. n. 33.* Curt. sen. *Cons.* [illegible]
vol. 1. Menoch. *Cons. 126. n. 23. vol. 2.* Josias Nolden *de statu Nob.* [illegible]
15. §. 2. n. 141 & seqq. etiam nobilissimis esset præferendus, [illegible]
514 tamen istiusmodi † homines opibus & dignitatibus suis [illegible]
antur tantum, non ornentur, Luther. *tom. Wittenberg.* [illegible]
Vnd das ich dir. & aureas vestes, equos, canes, ordinem [illegible]
rum, lautas mensas, marmoreas ædes, villas, prædia, pisc[illegible]
ris dictiones, silvas, etiã stult⁹ assequi possit, Æneas Sylvius [illegible]
Epistol. 114. ubi subdit, nullas nobilitates, aut admodum pau-
cas, quæ sceleratum non habuerint ortum, inveniri, quod ta-
515 men mihi durum videtur. quamvis nec dominulos † nostros,
ut loquitur Scævola *in l. uxorem 41. §. testamento. 4. in princ.* [illegible]
1. domi delitescentes, & Mumiæ & Vacunæ, cum [illegible]
& Venere litantes, atq; ab avitis & paternis virtutibus plane
516 degenerantes probem, sed, ut alia † inutilia terræ pon-
dera, patriæ suæ & provinciæ legibus obedire jubeam, Tiraq.
d. loc. cap. 20. num. 165. videatur tamen & Coler. *de process. executiv.*
part. 1. cap. 6 n. 152.

Quicquid autem Doctoribus nostris hinc inde placeat,
res ad hæc capita mihi videtur referenda. Quod nimirum
Nobiles primò eorumq; bona, deinde etiam onera, & cur im-
ponantur, consideranda. Nobiles quod attinet: duplices [illegible]
supra constituimus: Immediatos nempe & Mediatos: Imediatos,
517 † cum præter DEUM & Imperatorem superiorem non agnoscant,
& ab hoc, ceu ipsorum privilegia ostendunt, multifariis exem-
tionibus donati sint, licet in territoriis principum habitent, &
quandoq; etiam eorum vasalli sint, nullis omninò muneribus
& oneribus gravari possunt, Mynsing. *decad. 15. respons. 1. n.* [illegible]
Vnd ob wol in berührten Reichs Abschieden. Non Imperiales [illegible]
518 † quia, quod passim in Imperii Recessibus inculcatur, quamvis [illegible]
nomine certi status, quibus certa sua adsignata portio, ad quan-
titatem præcipere urgeantur, ab ipsa tamen Cæsarea Majestate
per certos comissarios, in partem onerum, vmb eine mitleiden-

liche Hülff/ohne einigen gewissen Anschlag/vocantur. R.A. de anno 1500. tit. Von der Ritter vnd Knechtsteuer. & tit. Was man mit den Ritterschafften zu Francken/Schwaben vnd Rheinlanden handeln soll R.A. de anno 1594. §. Deßgleichen die Freye Ritterschafft. ibi: solche in den Reichs Anlagen nicht begriffen. Josias Nolden *d. loc. cap. 11. §. 1. n. 97.* Nec †Provincialibus: quia horũ 519
respectu, tanquam liberi Equites, exemti sunt, & præter servitia feudalia, †si quæ feuda possident, nihil præstant, *l. patrimoniales.* 520
2. C. de collat. fund. patrim. lib. 11. Alexand. *Conf. 68. n. 1. volum. 2.* Paris. *Conf. 25. n. 6. vol. 1.* Tiraquell. *de Nobil. cap. 20. n. 166. & seq.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 13.* Köppen *decis. 61. n. 3.* Vasalligium † etenim, quod mo- 521
dò etiam diximus, nullam operatur subjectionem, *c. cæterum. de iudic.* Natta *Conf. 313. n. 4. & Conf. 445. n. 9.* Crav. *Conf. 912. n. 15.* Menoch. *Conf. 721. n. 40. vol. 8.* Sola in consuet. Sabaud. *in proœm. decret.* gl. *2. n. 15.* sic quidem, ut si quid, ultra ea, indebitè præstitũ, † 522
id vel per impressionem, vel per errorem, vel animo execrandi lites factum præsumatur, & posteris non præjudicet, atq; adeò restituendum veniat, Schrader. *de feud. part. 10 sect. 5. n. 117. 118. & 119.* ubi & leges & Doctores adducit plurimos. Fabian. de Anna *Conf. 59. n. 70. & seq.* Natta *Conf. 460. n. 16.* Cothm. *Conf. 11. n. 32. vol. 1.* Klock *de contrib. conclus. 37.* nisi tamen aliter inter dominum & † 523
vasallos conventum, prout anno 1595. Mens. Novembri Coburgi factum, ubi: Besag deß Außschreibens wegen der Steuer. tit. Ritterschafft vnd derselben Wittwen. 3. Die Fränckischen vom Adel vñ Sächsischen Lehenleute/so in vñ ausserhalb der Coburgischẽ Pfleg gesessen/auß sonderbarer vnterthäniger Zuneigung verwilliget/daß sie ihre Rittergüter/den eygnen vnd Bürgern gleich/je von einem Gulden einen Pfenning eine jede frist Andreæ besteuern wollen. Die Thüringischen vom Adel aber / haben weniger nicht/dann in voriger Besteurung geschehen/gewilliget / weil sie sich von wegen der Rittergüter / die sie mit ihren Leiben/Knechten vnnd Pferden verdienen müssen / so hoch nicht / als der Fränckische Adel belegen lassen könten / von eim tausend Gulden einen zu geben. Et hic adparet, Bocerum nostrum *de collectis. c. 11. n. 41.* frustra impugnare Mynsingerum, Nobilibus immediatis suam libertatẽ defendentẽ. Primò enim Imperii Recessus Nobilibus

nullum tale onus injungunt, unde &, in materia præsenti [illegible]
524 odiosa, non extendenda ubi namq; lex † non loquitur, [illegible]
loqui debemus, & ubi lex non cantat, nec nos cantare [illegible]
mus, *l. dissentientis. 5. C. de repud. l. illam. 19. C de coll*[illegible]
c. consuluistis 2. quæst. [illegible] *qui. de sent. excommun.* Deinde [illegible]
525 Imperii observantia, † quæ practicæ magistra, & [illegible]
interpres, *l. si de interpretatione 37. in fin. ff. de Legib.* Bald. [illegible]
de feud. sine culpa non amitt. Zas. *in l. contumacia. 53. n.* [illegible]
Pruckman *Cons. 50. n. 416. volum. 1.* Nos *Cons. 63. n. 260.* [illegible]
Mynsingerum à Boceri reprehensione defendit, & [illegible]
quid & quantum Nobiles nostrates, in occurrentibus [illegible] &
casibus præstare debeant, R. A. de anno 1550. *dict.* [illegible]
quos Bocerus noster prius perpendere, & pro sui ingenii [illegible]
mine, ex praxi examinare debuisset, antequam magnum [illegible]
526 nere † & virtute Nobilem, & quod magis eum Nobilem [illegible]
JCtum insignem, inscitè in spongiam Criticam reduxi[illegible]
manum de tabula. Medias vero sive Landsassii, qui [illegible]
ipsi pro feudis corporalia servitia præstent, duriori tamen [illegible]
quando sunt conditionis. Hi siquidem, consuetudine [illegible]
527 perante, † etiam pro feudis suis tam Imperiales, quam pro[illegible]ciales non raro ferre coguntur contributiones: & ita die Jaco-
bi 1555. Vinariæ conclusum legimus: Der Hertzog zu Sach-
sen/ꝛc. unterthenig bewilligte Stewer unnd Hülff belangend. [illegible]
Ritterschafft unnd derselben Wittfrawen. ibi: sollen von jed[illegible]
Wehre/ aller jhrer Ritterlehen und Erbgüter/auch der werben[illegible]
Barschafft/ von einem jeden newen Schock vier Pfenning [illegible]
quod Illustrissimi fratres, Johannes Casimirus & Johannes Er-
nestus, Duces Saxoniæ, &c. Domini mei gratiosissimi sub [illegible]
cluso Coburg 23. Octob. 1595. allegato loco secuti ita [illegible]
528 † ut nobiles, pacto modo, munera sua ferrent, subditos [illegible]
suos ipsimet, non præfecti Illustrissimorum, quod nup[illegible]
quidam annisi, exigerent, ibi: Derer vom Adel / Unterthanen [illegible]
Thüringen und Francken / sollen gleich den Amptes Unterth[illegible]
von allem zusteweren verpflichtet/ und jhnen der Ritterschafft [illegible]
behalten seyn/von solchen jhren Untersassen die Stewer [illegible]
thun der Beambten/getrewlich einzubringen / unnd den Ein[illegible]
mern/in den Kreiß ein jeder gehörig/überantworten zulassen / [illegible]

doch

doch soll die Besserung und derselben [illegible] keinem weiter nachgelassen seyn, als er zuvor [illegible] gesehet. Consuetudines tamen † locorum, ut in aliis, ita maximè in contri- 529
butionibus, respectu rei, tam majores quam minores ligant, & attenduntur. *l. [illegible] §. sed et. 27. ff. de mun. & honor. [illegible] in fin. C. quæ sit longa consuet.* Bald. *in [illegible] C. de [illegible] lib. 10.* Jacob. de S. Georg. *de homagiis. n. [illegible] & [illegible]* Pavill. *Conf. [illegible] n. [illegible]* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 15. & 17.* Tirasquell. *de Nobilit. cap. 20. n. [illegible]* Thoming. *§. ex [illegible] n. 4.* Koppen *decis. 61. n. [illegible]*

Bona † nobilium vicissim triplicia, & vel Nobilia & libe- 530
ra, vel feudalia, vel paganica sunt. Illa, quod supra deduximus, & jam attigimus, nisi aliter conventum, præter auxilia à Cæsare petita, & feudalia, servitia nihil præstant: hæc vero, omnia † munera, ut alia plebejorum bona, subeunt, *text. est ele-* 531
gans in l. fin. §. ab hujusmodi 24. ff. de mun. & hon. l. omnes. 4. C. de collat. fund. patrim. lib. 11. Luc. de Penna *in l. ult. C. de fund. limitroph. lib. 11.* Jacob. de S. Georg. *d. loc. n. 39.* Festas. *d. loc. part. 4. cap. 3. n. 21. & seq.* Et rectè: cessante enim causa privilegii, cessat & privilegium, *l. si duas. 6. §. gentium. 14. ibi: quoad in præsidatu. l. Geometra 22. ibi: donec curam gerunt. ff. de excusat. l. Titia. §. usuras. ibiq.* gloss. & Bart. *ff. de legat. 2.* facit eleganter sententia post Weichbild. *tit. 50.* So ein Edelman Bawerngüter kaufft. item. Darauff geben wir. Gail. *d. loc. n. 21.* Köppen *d. loc. n. 4.* Onera vero sunt vel personalia, vel realia: Causa impositionis autem vel est liberæ voluntatis, & voluptaria, vel est evidentis utilitatis & necessaria. Ab
illis, † sive sordida sint, sive honesta, ut & iis, quæ extra ordinem 532
indicuntur, immunes sunt Nobiles *l. & quæ. 3. §. hi qui. 2. §. munus 14. l. cui muneris. 12. l. honor 14. § de honoribus [illegible] §. patrimoniorum. 18. ff. de mun. & hon. l. non tantum. 17. §. 1. ff. de excusat.* Dn. Bocer. *de collect. cap. [illegible] vers. verum enimvero.* Molina *lib. 1. de primogenit.*
Hispan. cap. [illegible] Ab his † non item, *l. ab his. 10. in princ. l. sunt* 533
munera. [illegible] ff. de vacat. & excus. mun. l. omnes 1. C. de indiction. lib. 10. l. obsistere [illegible] C. de annon. & tribut. lib. eod. l. munera. 2. l. qui immunitatem 3. l. perfectæ [illegible] 9. C. de mun. patrim. lib. eod. l. omnes [illegible] C. de [illegible] lib. 11. Annibol. *de Munerib. part. 3. §. [illegible] n. 93.* Georg. [illegible] *c. 6. n. 16.* Marpurg. *d. Conf. [illegible] & seqq.* maximè, ex quibus etiam causa impositionis resultat,

534 sultat, † si expressè ita conveniunt, vel & extrema [illegible]
535 † necessitas, ubi, quod sæpissimè inculcatū nullius privilegii & excusationis ratio habetur, sic quidem ut omnia in [illegible] mul & conferre, Thomat. §. *exactis. n. 1. & seqq.* & [illegible] etiam alia inconsueta onera subire teneantur, præter [illegible] legata, Cornel. Benincas. *de paupert. & ejus privil.* [illegible]
536 *n. 15.* Thomat. § *Nobilitas. n. 1. & seqq.* vel etiam † Nobiles [illegible] libus, eorum autoritati & respectui nimium derogant [illegible] misceant negotiationibus, *l. nobiliores 3. C. de commerc.* [illegible] *rib. c. fin. de vit. & hon. cleric. c. quicquam. de censib. in 6.* Papon [illegible] *rest. lib. 5. tit. Tailles & imposts. n. 21.* Tiraquell. *de Nobil.* [illegible] *& per tot.* Thomat. *d. loc. n. 2.*

537 III. Et, qui Nobilibus † in omnibus & per omnia [illegible] parantur, DOCTORES, *c. de multa. 28 in fin. de præbend.* [illegible] *ubi* DD. *C. de profess. & med. lib. 10. l. senatorum 4.* [illegible] *l. fin. C. de dignit. lib. 12.* in terminis terminantibus ipse [illegible]
538 lis † simul & Doctor Mynsingerus *decad.* [illegible] Tapia *in Rubr. c. 4. n. 118. & seqq. ff. de constit. princip.* Sagittar. [illegible]
539 *Palatin. conclus. 26 à princ.* quos † Triplices, Theologiæ nimirum Juris & Medicinæ novimus: & omnes, quicquid alii [illegible] sentiant, pariter & Nobiles atq; immunes æstimamus, Petrus Lenaudor *de privileg. Doctor. part. 2. § 7. num. 7. & 9. & § 12. n. 42. &*
540 *9. 50. num. 53.* Thomat. *§. medici. num. 2. 6. & 7.* modo docti, † [illegible] gentes, & Reipublicæ atq; Ecclesiæ docendo, judicando, con-sulendo, vel etiam advocando, utiles, *l. advocati. 14. C. de Advoc. divers. judic.* Bart. *in d. l. si medicos. 6. num. 2. Cod. de profess. & med. lib. 12.* Hippol. de Marsiliis *in pract. Crimin. verb. expedit.* [illegible] pell. *Cons. 141. num. 8. & 9.* Farin. *lib. 1. Crimin. prax. tit.* [illegible] non, quod Gregorius XIII. dicebat, Doctorati & inutiles [illegible] Cicarella *in vita Gregorii XIII.* Casp. Ens *Epidorpid. lib.* [illegible] *Consult. de princip. inter provinc. Europæ contra* [illegible]
541 Et quemadmodum illos, utpote qui quasi † radii [illegible] dor firmamenti lucere, & tanquam luminosæ [illegible] sum corpus orbis, profligatis errorum tenebris, [illegible] tiarum, & stellæ in omnem perpetuitatem mansuræ

tur, *c. super specula. 5. extr. de magistris.* Coler. *de process. executiv. part. 1. cap. 6. n. 149.* omni honore & privilegio dignos judicamus, ita vicissim hos, perditâ pecuniâ, in patriam missos asinos, Sim. Majolus *lib. 2. dier. canicul. colloq. 6. fol. 362.* Dn. Georg. Christoph. Walther. *de statu, jurib. & priv. Doct. cap. 23. §. 170.* qui sæpe, suâ vocatione relictâ, † alienis ad suam professionem non pertinentibus negotiis se immiscent, & quod professi vel non exercent, 542
vel exercere non possunt, meritò rejicimus, & omnibus oneribus subjugamus, *c. cavete. 22. quæst. 5.* Accurs. *in l. nec cæterorum. 2. C. de postul.* Festas. *de æstim. & collect. part. 4. cap. 3. n. 59.* Petr. Lenaud. *d. loc. part. 1. quæst. 13. n. 45. & seqq.* ubi in terminis, Coler. *d. loc. n. 151.* Tapia *in l. fin. part. 2. cap. 4. n. 12. ff. de constit. princip.* Rol. à Valle *Cons. 66. n. 41. vol. 1.* Dn. Halbritter. *in Orat. de priv. Doctor.* Joseph. de Rusticis *ad l. cum avus. de cond. & demonstrat. lib. 2. c. 15. num. 112.* Delrio *in comm. ad Senec. Hercul. furent. vers. 171. & seqq.* Tiraquell. *de Nobilit. cap. 29. n. 7. & seqq.* Scipio Gentil. *in append. ad Apol. Apul. pag. 28. num. 5.*

Et quidem cum verbi divini prædicatio omni humanâ nobilitate sit major & superior, (sacrarum namq; scripturarũ ea est præstantia, ut nulla sit in iis syllaba, & nullus apex, qui non contineat ἔνδον ἐγκεκρυμμένον θησαυρόν, aliquem intus latentẽ thesaurum, Chrysostom. *homil. in Genes. 18.* Luther. *in præfat. super Vetus Testam. à princ. §.* Das aber die jenigen. Casaubon. *Exercit. in Baron. 16. diatrib. 133. paulò ante finem.* & sanè, si quis velit salvari, ad scripturas animum applicet, necesse est, οἱ βουλόμενοι σωθῆναι προσεχέτωσαν ταῖς γραφαῖς. Chrysostom. *homil. 6. in 1. Corinth.* unde serio exclamat idem vir sanctissimus: Ἀκούσατε παρακαλῶ πάντες οἱ βιωτικοὶ, καὶ κτᾶσθε βίβλια, φάρμακα ψυχῆς. Vos appello, ô laici omnes, audite obsecro, parate vobis Biblia, animæ remedia. Τοῦτο γὰρ πάντων αἴτιον τῶν κακῶν τὸ μὴ εἰδέναι τὰς γραφάς, omnium enim malorũ hæc est causa, quod scripturæ ignorentur, Chrysostom. *d. loc. & homil. 9. ad Coloss.* hinc sobriè, & cum timore ac tremore, sed tamen assiduè legendæ & relegendæ, & semper in manibus habendæ, Casaubon. *Exercit. 16. in Baron. diatrib. 153. post princ.*) absonum fuerit, † Doctores Theologos Nobilium privilegiis indignos censeri, cum tamen, ob nobilissimum quod tractant subjectum, aliarum Facultatum Doctoribus præferantur, Panor- 543

mit. *in c clerici. de judic.* Lenaud. *d. loc. part. 3 quæst. 2. in princ.* Dn. Limnæus *lib. 8. Juris publici. cap. 4. n. 2.* Jos. Nolden *de stat. Nobil. cap. 5. § 3. thes. 37. & seqq.* Dn. Georg. Walther. *de stat. & jurib. Doctor. cap. 14. §. 84.* & præterea apud Judæos,
544 † latente & quasi sepulta stirpe Davidica, una res erat, quæ genus nobilitaret, nempe sacerdotium: ita ut, qui è familia sacerdotali non erant, ut ut opibus florerent, obscuri, ignobiles & privati haberentur, atq;, ut Hebræi loqui amant, עַם הָאָרֶץ (am haarez) populus terræ dicerentur, quemadmodum enim apud unamquamq; gentem certum est aliquod argumentum nobilitatis, sic apud Judæos sacerdotium nobilitabat: ὥσπερ παρ' ἑκάστοις ἄλλη τίς ἐστιν εὐγενείας ὑπόθεσις, οὕτω παρ' ἡμῖν ἡ τῆς ἱερωσύνης, Joseph. statim initio vitæ suæ, Casaubon. *Exercit. in Baron. 1. diatrib 3. pag. mihi 24. colum. 2. in fin.* eumq; sequens Lansius de *Academ. lit. M. pag. 79.* unde
545 & adhuc † sacerdotibus suus debitus honos & respectus, (modò in terminis sibi demandati gravissimi officii maneant) in salvo esse debet, tum propter majestatem mandantis, tum propter officium, quod sustinent & administrant, tum etiam propter pericula, quibus expositi, de quibus, volente ter-optimo, ter-maximo, suo loco pluribus.

546 De JCtis Doctoribus † minus dubium est, illos & immunes esse ab omnibus oneribus, glos. *in l. societates. 5. §. societas. 1. ff. pro soc. l. sancimus. 6. l. ad similitudinem. 16. Cod. de advoc. divers. judic.* Bart. *in l. medicos. 6. Cod. de profess. & medic. lib. 10.* Bald. *Auth. habita. C. ne fil. pro patr.* Petr. Lenauder. *de priv. Doct. part. 2. §. 7. num. 7. & 9. §. 32 num. 42* Festas. *de æstimo & collect. part. 4. cap. 3. num. 46. & seqq.* &, cum nemo nisi virtutis amator nobilis sit, Æneas Syl-
547 vius *d. loc. prope finem.* perfectam † nobilitatem acquirere, (invitus hæc scribo, cum sciam non paucos, hoc præprimis seculo ubi Mars Minervam persequitur, Doctores contemnere, in eosq; malitiosè invehere, Winter. *in Ass. stor. part. 1. cap. 6. n. 63.*)
548 adeóq; dignos esse, † quibus magnæ nubant Comitissæ, Cyn. & Salicet. *in l. providendum. 7. Codic. de postulando.* Johan. Cambeg *de dote part. 1. quæst. 13. num. 2.* Jacob. Ben. *de privil. JCtor. privileg. 56. num. 3.* Tiraquell. *de Nobil. cap. 5. num. 4.* Jacob. Menoch. *lib. 4. præsumt. 189. num. 86.* Lans. *de Academ. d. loc.* videatur post hæc scripta

demum

demum visus socer noster Harpprechtus §. *ult.n.12. & seqq.Inst. de Jur.personar.* utpote † ubi, vel propter virtutem, meliorem 549
quam in rure & campo, ubi sæpissime dignus & indignus simpliciter ablativos adsciscunt, vitam degere possunt, Petr.Lenauder.*de privil. Doct. part.2.§.13.n.15.* Lansius *in laudat. suprema soceri nostri Harpprechti. fol.14.* Balthas. Mentzer.*ad c.1. Daniel. part.4.q.3.conclus.90.* tum ob † eminentissimum & frequentissimum Jurisprudentiæ in vita Politica usum, Matth. Stephani 550
lib.1.de Nob.c.7.n.29. Ant.Faber.*in suo C.lib.1.tit.28.defin.10.* tũ quod priscis temporibus ita se huic studio † Nobiles adolescentes dederint, ut ejus ordinis proprium quodammodo esse videretur, 551
Fr.Duaren.*de rat.doc.disc.jur.* tum ob subjectũ nobilissimũ, leges siquidem † sacratissimæ sunt, & divinitus per ora principum 552
promulgatæ, *c.quo jure.dist.8.l.1.§.sed neq;.C.de V.J.Enucl.l.fin. C. de præscript.long.tempor.* Cornel.Bennicas.*de paupert.& ejus priv.quæst. 8.spec.4.in contractib.num.68.* Unde & JCti † non solùm nobiles 553
nuncupantur, & in Canonicos † recipiuntur, *l.excusantur.2.§.ult. in fin.ff.de excus.* Accurs. *d.l.societates.5.§.societas.1.ff pro socio.* Lenau 554
der.*d.loc.§.30.n.40.* Tiraq.*de Nobilit.cap.5.n.5.* Petr. de Andlo *lib.2. de Rom.Imper.cap.11.ubi* Marquard.Freher.*in not.* Matth.Stephani *lib.1.de Jurisdict.tit.2.cap.7.memb.2.n.68.& lib.3 part.2.cap. 14.n.90.* Georg.Christoph.Walther.*de privil.&c.Doct.cap.18.§.128.* prout ante hos centum & quadraginta annos Nicolaus Kindius Hilperhusanus Francus J.U.D. Canonicus Würtzburgensis fuit, qui postea 1524. puram Evangelii doctrinam amplexus, Superintendens Eisfeldiæ factus, ibidẽq; Cal.Oct. 1549. piè obdormivit. sed & plus † nobiles, quã si genere orti essent, Cyn.*in l.providendum.7.C.de postuland.* imò † & nobilissimi.*l.diximus.4.in fin.ff. de excusat.d.l.providendum.7.ibiq;* Johan.Faber, Bald.Angel.Salic. 555
& Aretin.Chassan.*in catal.glor.mund.part. 8. consid.10.* Alexand. *in l.si ut proponis.1.addit.1.Codic.de dignit.lib. 12.* atq;, quod fortius 556
est, † illustres vocantur ab Alexandro, *in l.centurio.n.23.vers.quinimò.ff.de vulg.& pup.substit.* adeò, ut Spartianus in Juliano ponderosè scripserit: Didio Juliano, qui post Pertinacem imperiũ adeptus est, † proavus fuit Salvius Julianus, bis Consul, præfectus urbis & Jurisconsultus, quod magis eum nobilem fecit, 557
558

Tiraquell.*d.loc.cap 5.n.4.* Festal.*d.loc.n.48.& 49.* Clariss.Thomas Reinesl.*lib.3 Var.lect.cap.2.fol 337.& seqq.* Quid quod & hodie
559 in Gallia, † qui per Jurisprudentiam senatoris & Consiliarii regii dignitatem adipiscuntur, eo ipso Nobiles fiunt, & posteris suis Nobilitatem parant, Marquard.Freher.*in not.ad Petr. de Andlo lib.2.de Rom.Imper.cap.11.* Harpprecht.*d.loc.* Lansius *d. loc.fol.80.* Unde ut Imperatoris Sigismundi Cancellarius,
560 Georgius Fiscellus, † equestribus dignitatibus ab Alphonso ornatus, Dn.Hôping.*de Jur.Insign.cap.8.§.5.n.1449.* atq; ob id à Doctoribus ad Equites inclinans, justè ab Imperatore reprohensus, Æneas Sylvius in Paralipom. Alphonsi.*lib.4.cap.19.* ita
561 quoq; execranda illa bestia † Genuensis omnibus infamiæ pœnis merito suo afficienda, quæ iniquissimo ac petulanti ore dixerat, non pennam esse quæ faceret Nobilitatem, sed penem, Alberic. Gentil. *lib. 4. de Nupt. cap.13.* Lans. *in Consult. de provinc. prærogativ. Orat. contra Italiam. fol. mihi. 729.* & hæc non solùm in
562 Doctoribus, sed & omnibus aliis † ad Consilium principum, etiam inferiorum, vocatis, immunitatis respectu, procedunt, modò tamen dignam officio adferant scientiam & experientiam, nec domi delitescentes basse cum grillis noctis volent, denn dergleichen Ofenbrüder vnd Birnbrater wenig verträglich/ Bald.*Cons 44.in princ.lib.2.* Tusch.*tom 5.conclus.52.lit.N.l. decurionibus.3. & l.seq.C.de silentiar.lib.12.* Luc. de Penna *in l. un. C.de sal. gam.hospit.non præst.lib.12.* Guid.Pap.*decis.376.* Roland.à Valle *Consil.66.n.42.& seq. vol.1* Georg.Beatius *de debuor.inope.cap.16.n.148. & 152.* Wesenbec.*Cons.40.n.41.volum 1.* Marpurg.*Cons.de collectiu num.135.& seqq.* quamvis hodie, proh dolor! plerumq; benefi-
563 cia & famam † alii habeant, alii mereantur, quod juxta illud ab ultima antiquitate proverbium, ἄλλοι κάμον, ἄλλοι δ᾽ ὤναντο. Thom.Reinesius *lib.1.Var.lect.cap.15.in princ* inquit ille, Sagittar. *de Comit. Palat. conclus.5.lit.C.in fin.*

Quæ verò de duarum superiorum Facultatum Docto-
564 ribus hactenus diximus, eadem etiam † ad Medicos extendimus.
565 Licet enim Genes.*50.vers.2.ibi: præcepit servis suis † medicis. & l. Thais.41.§.Lucius Titius.6.ff.de fideicom.libert.* medici servi dicantur, eorumq; ars sellulariis comparetur, gl. *in l. pen. ubi* Sichard. *n.4.*

n.4.Cod.de cond.ob cauf.& in l.1.n.22.C.de oper.libert. Id tamen vel pro temporis & regionis ſtatu, vel aulico more intelligendum; ubi nimirum ſervi ad certa officia deſtinabantur: & vel chirurgi & empirici erant, Freher.*lib.2.parerg. cap. 16.* vel aliàs, quia medici in miniſterio principum, qualis Joſephus, erant, iiſdemq; inſerviebant, abuſivè, à ſerviendo, ſervi dicebantur, videatur, Dn. D. Georg. Walther. *de Stat. & Jur. Doct.cap.12.§. 74.ubi egregiè* adeoq; ad hodiernum ſeculi ſtatum non eſt trahendum, neq; id divina ars permittit. Primò enim Medicina
inventum † DEI eſt, Eccleſiaſt.*38.verſ.1.& 2.& ſeqq.* ibi: altiſſi- 566
mus creavit medicum. & à DEO eſt omnis medela; quinimò ipſe eſt omnium morborum medicus unicus, Exod.*15.verſ.ult.* Ovid.*lib.1.Metamorph.fabul.13.*

Inventum medicina meum eſt, opiferq; per orbem
D cor, & herbarum eſt ſubjecta potentia nobis.

& quæ pluribus perſequitur Tiraquellus *de Nobilit.cap.31.per to-*
tum. Deinde multi † angeli & ſancti, Tiraquell. *d. loc.n. 81. &* 567
ſeqq.num.103,& ſeqq. Imperatores, Tiraquell.*d.loc.n.157. & ſeqq.* Reges.*ibid.n.105.* Pontifices, *ibid.num 164.* Poetæ, *ibid.n.165.* & alii fuerunt medici, *ibid.n.257.& ſeqq.* unde &, qui artem medi-
cam excolunt, † honorandi, Eccleſiaſt.*38. verſ.1.* ibi: honora 568
medicum propter neceſſitatem, &, ob id quod honorandi, in
dignitate † eos oportet eſſe conſtitutos, *c. quanto. de magiſtris.* 569
Cephal.*Conſil.111.num.20. & Conſ.117.num.23.volum.1.* Riminald. *Conſ.41.n 8.& Conſ.128.n.6.* Pariſ.*Conſ.9.n.47.volum. 2.* Roland. à Valle *Conſ.67.n.9.volum.3.* Feſtaſ.*de æſtimo & collect.part.4.cap 3. n. 6.c.regula.de Regul.Jur.in 6.* Lenauder.*de privileg. Doctor.part. 2 §. 13 num.15.* maximè, cum & inſignia Doctoratus ſuſcipiant, Bart *in l.fin.C.de decur lib.10.* Feſtaſ.*d.loc.num.63.* adeòq; & nobi-
les & † immunes reputentur, Guid.Papæ *deciſ.394.* ut proinde 570
non mirum, ſi JCti, † legum conditores, medicos, veluti fra- 571
tres, multis privilegiis ſint proſecuti, *l.inter eos 33.§ ult.ff.ex quib. cauſ.major.l.ſi duas.6.§.grammatici.1.l.ſed & reprobari ff.de excuſ.tut. l.ult.§.ult.ff de mun.& hon.l.medicos l.archiatri.l.ul.Cod de profeſſ.&*
medic.lib.10. Tiraquell.*de Nobilit.cap.31.n.316. & ſeq.* maximiq; † 572
principes & Reſpublicæ ſummis eos affecerint honoribus & ſtipendiis, prout Galliæ Rex Carolus VIII. Jacobo Coſterio, ſuo

medico, decem aureorum millium menstruum stipendium, ejusq;nepoti Episcopatum Ambianensem,propinquis verò & amicis munera publica multa largit⁹,Cominæus *lib.9.comment. fol.mihi.652.& lib.10.post princ.fol.670.*Bzov. *Annal. Ecclesiast. tom.*
573 *19.pag.75.* & nuper † admodum Respublica Veronensis, amicũ nostrum summum,Johannem Henisium,Philos.Poetan. Medicum,ob fugatam pestem, non solùm in ordinem patriciorũ coaptavit,& erectione columnæ honoravit,sed & multis aliis, tanto viro dignis,muneribus affecit.

Ut autem Nobilitas Doctorum certa sit, & exinde proveniens imunitas probata,Bart.*in l.medicos.6.C.de profess.& medic, lib.10.*Cardinal.& Imola *in Clem.2.de magistr.n.37.*Festas. *de astim. & collect.part.4.cap.3.n.49.& seq.* hæc tamen tantum de perso-
574 nalibus,† unico vicissim judicandi munere,quod JCti subterfugere nequeunt,excepto, *l.sancimus.6.l.ad similitudinem.16.C.de adv.divers.judic.l.suggestionem.§.ibi* : posteaquam advocationis deposuerint officium,dignitate quadam,nostra liberalitate potiantur *C.de advoc.divers.jud.*Lenaud.*d loc.part.2.§.7.n 9.* & quæ
575 extra † ordinem indicuntur,& sumtu patrimonii,& detrimento administrantis, ô quam enormiter hic peccatur ! expediuntur,qualia sunt munus hospitis in domo recipiendi , angariarum,& similia,*l.3.§.munus hospitis.14.l.cũ muneris.12.l.honor.14.§. viarum.2.& l.ult.§.patrimoniorum.18.ff.de mun. & hon.l. hi qui.6.l.à muneribus.7.l.in honoribus.8.§.qui muneris.3.l.ab his.10.§.angariorum 3.& l seq.ff.de vacat.& excus.mun.l.maximarum.12.C. de excus.mũ. lib.10.l.archiatros.8.C.de metatis lib.12.& l.medicos.6.& l.ult.C.de profess.& medic.lib.10.*Lenaud.*d.loc.§.7.n.7.*Thoming.*decis.55.n.13.& 16.*Bocer.*de collect. cap.11.n.45.& seq.* non verò patrimonialibus
576 † & quæ tempore bellicæ necessitatis , licet Natta *Cons.66.n.17.* aliter sentiat,imponuntur,oneribus intelligenda & exaudienda, *l.ab his oneribus.10.in princ.& §.angariorum.2.l.si munera.11.l.in honoribus.7.§.Philosophi.4.ff.de vac.& excusat.mun.l. qui immunitatem.3.l.professio.6.Codic.de muner.patrimon. lib. 10.* Thoming. *d. loc.*
577 *num.6.& seqq. num.12. & 27.* tunc enim † omne privilegium dormit,Antibol.*de Muner.part.princ.3.in princ. num. 51. & seqq.* Gail.*lib.2.Observ.52.num.26.* Mynsing.*cent. 4. Observ. 70.* Heig. *part.1.quæst.18.num.26.* Neq; verò movet, quod Nobiles, Doctores

ctores & similes personæ suas immunitates † & privilegia sua 578
à lege habeant, quæ proinde, ut in corpore Juris clausa, latissimè interpretanda sint, Anton. Faber *in suo Codic. lib. 9. defin. 6. n. 3.* Casp. Anton. Tessaur. *decis. 93. num. 2.* Tapia *ad l. fin. part. 2 cap. 8. num. 21. ff. de constit. princ.* maximè cum lex semper † loquatur, 579
&, ac si hodie scripta esset, habeatur, Bartol. *in l. Arriani. Codic. de haeretic.* & imperium semper vivat, *l. proponebatur. ff. de judic.* & Imperator in Capitulatione † sua leges illas confirmet, quæ 580
proinde, ut causam sequatur effectus, valere debent, secus si fieret, res reduceretur ad Jus commune, & privilegia fierent inutilia, Carol. Tapia *in Rubric. de constit. princip. cap. 6. n. 8.* Privilegia siquidem † immunitatis concessa non comprehendunt con- 581
tributiones & onera ob bellum vel aliam necessitatem aut utilitatem publicam indicta, *l. jubemus. C. de SS. Eccles. l. 2. C. de quib. mun. se nem. lic. excus. lib. 10. l. 1. C. ut nem. lic. se ab emt. spec. lib. 10.* Jason *in l. si ex toto. n. 8. ff. de legat. 1.* Tessaur, *decis. 234. n. 10.* Heig. *d. loc. quaest. 17. per tot. & quaest. 18. n. 26.* Mynsinger. *cent. 4. Obs. 70.* Sixtin. *lib. 2. de regalib. cap. 14. n. 125.* quod etiam novissimi Imperii Recessus confirmant, dum neminem † quoquo modo etiam immunita- 582
tem habeat, à Turcicis & consimilibus contributionibus immunem esse volunt, R. A. de anno 1495. 1500. 1542. §. Und nemlich sollen. §. Es sollen auch alle Churfürsten. 1544. §. Und nemlich sollen alle. 1576. §. Und nach dem diese. 1582. §. Und demnach sollen die Unterthanen. 1594. §. Demnach sollen. 1598. §. Dieweil dann. 1603. §. Nach deme. & §. seq. 1613. §. Nach dem es nun. ubi semper verbotenus: Geistliche und Weltliche sie seyn exemt oder nicht exemt/ gefreyhet oder nicht gefreyhet/ niemand außgenommen. Et hoc exinde, quia necessitas non habet legem, † & in omni dispositione excepta intelligitur, & hoc mul- 583
to magis in privilegio, cum id Jus debilius sit, quam Jus commune, *c. 2. de observ. jejun. c. sciunt. de consecrat. dist. 1. l. ejus. 30. ff. de test. milit.* Natta *Cons. 63. n. 6.* Lex quidem semper loquitur in casu, in quo disponit & vult loqui: sed & † tempori lex inservit, & 584
pro temporis mutatione vel ipsi derogatur, vel etiam omnem vim & autoritatem suam amittit, *proaem. Clement. c. 8. de consang. & affinit. arg. l. un. C. de impon. lucrat. describt.* Domini Marpurg. *d. Cons. n. 151 & seqq. & n. 166. & seqq.*

Sed

Sed quid de viduis & liberis Nobilium & Doctorum, in quos sanè, insuperhabitis parentum & maritorum meritis, multi satis iniquè grassantur, dices? Thomatus, & qui eum cum Thomingio sequuntur, putant, quod, mortuis maritis & parentibus, etiam privilegia mortua, idq; sequentibus rationibus.

585 I. quia privilegia † sunt stricti Juris, *l. Jus singulare. 16 ff. de Legib. c. porrò. 7. de privileg.* Menoch. *Cons. 34. n. 31. volum. 1.* Wesenbec. *Cons. 78. n 8. volum. 2.* Petr. Gregor.. *de Jur. arte. cap. 7. n 22.*
586 nec extenduntur † ad alia quàm disertè expressa, *c. cum capella. 16. de privileg. l. si non sortem. 26. §. libertus. 12. ff. de condict. indebit.* Caballin. *de Evictiòn. §. ut emtor agere possit. 3. num. 104. & seq.* Ego
587 *Cons. 33. num. 5. volum. 2.* Jam autem jura † privilegiatis personis tantum, quoad vivunt, immunitates tribuunt, *l. archiatros. 8. ibi: dum vivunt. C de metat. & epidemet. lib. 12.* ex quo consequi-
588 tur, mortuis personis, quibus † immunitates concessæ erant, beneficium quoq; ipsum expirare, *l. sordidorum. 13. Cod. de excus. mun lib. 10. l. ætatem 3. in fin. ff. de censib. l. qui ab hoc. 1. §. personis. 1. ff. de jur. immunit.* nec uxores & liberos earum privilegiis uti, gloss. *in l. medicos. 6 verb. & filiis. C. de profess. & medic. lib. 10. & l. omnis. 2. verb. filii Codic. de Episcop. & cleric.* Thomat. *de collect. §. medici. num. 15.* Francisc. Marc. *decis. 637. num. 3. part. 1.* Thoming. *decis. 55 n. ult.*

II. quia fundamentum privilegii consistit in persona, & propter eam personā ad uxores & liberos non extenditur: fun-
589 damento † ergò destructo, extensio quoq; interit, *l. athleta. ff. de excusat. c. cum cessante. de appellat.* Cyn. *in d. l. omnis. n. 2.* Bald. *n. 5. C. de Episc. & cleric.* Petrus Peck. *in c. privilegium. 7. n. 10. in princ. de R. Jur.*
590 *in 6.* & maritis mortuis privilegium simul perit, † quia tale beneficium personale est, & cum persona extinguitur, *l. quia tale. 13 ff. solut. matrim. d. c. privilegium. 7. de Reg. Jur. in 6.* Alberic. de Ros. *lib. 1. statut. quæst. 114. num. 4. & d. l. omnis. 2. num. 9. ubi* Salicet. *num. 4.* Johann. de Platea *in l. filiis. num. 4. & 5. Cod. de decurion. lib. 10.* Thomat. *d loc. n. 11. & 15.*

591 III. quia privilegia † & exemtiones sic indulgenda, ne publica inde vacillet utilitas, quod sanè fieret, si viduis earumq liberis quoq; immunitas concederetur, *l. hac lege. 2. C. de privil. Scholar. lib. 12.*

IV. quia

IV. quia † nulla lege expressum & decisum, quod viduæ, cum liberis, maritorum immunitatibus perfrui debeant, Castrens. *Cons 330. n. 3.* non temerè ergò affirmandum, *Nov. 18. cap. 5. in princ. cum simil.* 592

V. quin è contra Jure statutum, quod † munerum vacatio cum patre mortuo evanescat, *Rubric. C. de mun. inter patr. & fil. non continuand. lib. 10.* Thomat. *d. loc. n. 11.* 593

VI. quia *l. medicos. 6. C. de profess. & medic. lib. 10.* tantum officium exercentibus privilegia attribuit non aliis: quomodo ergò viduæ & liberi immunes erunt cum officium exercere non possint, beneficia † autem & privilegia tantum propter officia dentur, *l. 42. §. 2. C. de Episcop. & cleric. c. fin. de rescript. in 6. c. cum secundum apostolum. de prabend. & dignit. c. nuper. in fin. de decim. c. fin. de magistr.* Claud. Pratejus *lib. 4. regul. Jur. tit. 7. cap. 5.* Martin. Uran. *Cons 5. num. 27. tom. 1.* Hortleder. *lib. 4. de causis belli German. cap. 7. n. 55.* Et 594

VII. soluto matrimonio, † maritalis quoq; societas solvatur, maritusq; & uxor tunc pro una persona amplius censeri & haberi nequeant, *1.* Corinth *7. vers. 39. Novell. 22. cap. 20. in princ.* glos. *§. illud. 5. de non eligend. secund. nubent. Novell. 2.* sic quidem, ut si maritus † vel uxor resurgant, non recuperent se, gloss. *in c. licitè 32. quæst 3. l. nam ad ea. 5. ubi* Guilielm. Bart. Bald. & alii. *ff. de Legib. l. Paulus. l. si quis sic stipulatur. 56. ff. sol. matrimon.* Tiraquell. *in LL. connubial. verb. consentement. gloss. 6. n. 19.* Sebast. Medic. *tract. Mors omnia solvit. part. 2. conclus. 65. n. 207.* 595 596

Verum his & similibus non obstantibus, in memoriam & reverentiam defunctorum, etiam post obitum eorundem, gaudent viduæ † & liberi privilegiis & dignitatibus maritorum & parentum, & dominæ vocantur, modò tamen in viduitate persistant, Bart. *in l si post mortem. 10. § fin. ff. de bon. poss. contra tabul.* Petrus Lenauder. *de privil. Doctor §. 13. n. 15.* 597

I. quod non solis Nobilibus & Doctoribus, sed & eorundem uxoribus † nominatim concedantur, *l. medicos. 6. C. de profess. & med. lib. 10.* ex quo clarè apparet & efficitur, maritorum mortuorum viduas nihilominus retinere imunitates sibi concessas: tum quia lex † infinitè & simpliciter loquitur, & proinde 598 599

finitè accipi & intelligi non debet, *l. de pretio. 6. ff. de Public. in rem act. l. prætor ait. 1. §. quod autem. 3. ff. de aleator. l. hic titulus. 1. § generaliter. 1. ff. de leg. præst. l. à procuratore. 13. C. de mandat.* tum quia alioqui mentio uxorum & filiorum, quos vivente marito & parēte immunes esse constabat, planè esset supervacua & otiosa,
600 quod non est admittendum, cum leges † nihil dicant vel faciant, frustra, vel otiosè, *l. legis virtus. 7. ff. de Legib. l. hæc stipulatio. 14. §. Divus. 1. ff. ut leg. servand. caus. cav. l. postliminii. 5. in fin. ff. de capt. & postlim. rev. l. cum dos. 1. § fin. ff. de dot. prəleg. l. si frater. 4. C. qui test. fac. poss.* Zas. *in l. 1. § si vias. n. 11. ff. de acquir. vel amitt. poss.* Cothman. *respons. Academ. 15. n. 9. & 10.*

601 II. quod privilegia † & immunitates ex ipso privilegio Imperiali in personis uxorum sint radicata, *d. l. medicos. 6.* atq;
602 ideò non nisi cum illis ipsis emoriantur, cum id, quod † radicatum est, difficilius eruatur & auferatur, Bart. *in l. quo minus. n. 2. in fin. ff. de fluminib. l. non amplius. 26. §. 1. ubi* Dd. *ff. de leg. 1.* Cothman. Alexandrum frustra allegans *d. loc. n. 11.* Et sanè si rem ipsam intueamur, mariti privilegium personale, in viduam non tam transit, quam in ea continuatur, cum princeps ipse id ei concedere voluisse existimetur, Petrus Peck. *d. loc. n. 10 à princ.*

603 III. quod viduæ, † quæ in sua viduitate consistunt, perinde habeantur, ac si viros suos adhuc superstites haberent, *l. fin. C. de bon. matern. l. rem in præsenti. 1. §. cum autem exactione. 7. C. de rei uxor. act.* Ludov. Roman. *in l. si convenerit. n 6. ff. de jurisd.* Luc. de Penna *in l. quoties. 2. §. & nota quod dicit permanentes. vers. item quia. C. de privil. Schol. lib. 12.* unde graviter admodum & honestè Va-
604 leria Messalina † Sulpitii conjunx, cum eam fratres, post mariti mortem interrogarent, cum & ætate adhuc esset integra, & forma eleganti, nubere iterum an vellet, minimè verò inquit illa, nam Sulpitius mihi semper vivit, Petr. Peck. *d. loc. num. 10.*

Quod si verò diceretur, non verè, sed fictè defunctum maritum superstitem censeri. Nihil referre, respondemus, cum
605 † fictio in hoc favorabili casu fictò tantum valeat, quantum veritas in casu verò, *l. filius à patre. 28. §. filiusfamiliàs. 1. ff. de lib. & post.* gloss. *in c. 1. verb. renunciet. de renunciat. in 6. & in c. 1. ne sede vacant. & in Clem. ne Romani. §. sanè. de elect.* Cravet. *Cons. 428. num. 14.* Ce-

phal.

phal. *Consil. 526. num. 46.* Anton. Galeatius *Consil. 85. n. 13.* Pruckm. *Consil. 38. n. 104. vol. 1.*

IV. quod eo casu, quo immunitates alicui principaliter conceduntur, & aliæ præterea † personæ expresse nominantur, personis istis nominatis imunitates æquè debeantur, Dominic. *in c. ne aliqui. vers. quæro an uxor. de privil. in 6.* Hippol. Riminald. *Consil. 258. n. 10.* Natta *Cons. 242. n. 2. volum. 2.* In nostro verò casu uxores viduæ & liberi disertè nominantur, & quidē verbis, † Semper, & Perseverent, proprietatem denotantibus, *d. l. omnis. 2. C. de Episcop. & cleric. d. l. medicos. 6. Cod. de profess. & medic. lib. 10. d. l. quoties. 2. C. de privil. Schol.* ideoq; istis immunitates non sunt denegandæ, præsertim cum ab Imperatoribus & Pontificibus proveniant, † quas, ut summè favorabiles, latissimè interpretandas esse scimus, *l. fin. ubi Tapia part. 1. cap. 2. n. 6. & part. 2. cap. 3. n. 95. ff. de constit. princip.* Alberic. *part. 1. statut. q. 114.* Alciat *in l. 2. n. 21. C. de in jus voc.* Johann. à Platea *in l. mulieres. C. de dignit. lib. 12.* 606 607 608

V. Multum huc confert textus Juris apertissimus, qui immunitates & prærogativas, quæ personis privilegiatis indultę sunt, & concessæ sunt, † earundem viduis quoq; simpliciter & nominatim attribuit, *d. l. quotiens. 2. Cod. de privil. Schol. lib. 12.* liberis item jam natis & procreandis, *l. advocatos. 2. C. de advocatis divers. judic.* ubi autem † textus habemus manifestos, nullus relinquitur locus disputationi & alterationi, *l. ille & ille. 25. §. cum in verbis. 1. ff. de leg. 3.* Bald. *in l. placet. 5. in princ. C. de SS. Eccles. & in l. fin. C. de Legib. & in l. si quis. 1. C. de relation.* Natta *Cons. 416. n. ult. vol. 2.* Cothman. *Cons. 35. n. 27. vol. 1. & respons. Academ. 15. n. 15.* ubi Thomato contrarium sentienti obliquè respondet. 609 610

VI. quod præter immunitates in viduis perseverantes, *l. omnis. 2. C. de Episcop. & cleric.* etiam causa impositionis onerum, negotiatio nimirum & mercimonium, in viduis cesset, † & proinde etiam effectus cessare debeat, *l. adigere. 6. §. quamvis. 2. ff. de jur. patronat.* Laurent. de Prun. *Cons. 113.* Paris. *Cons. 69. n. 45. vol. 3.* Corn. *Cons. 29. n. 8. vol. 4.* Gerhard. *apud Mundium Cons. 40. n. 311. volum. 2.* Hartman. Pistor. *quæst. 6. n. 50.* 611

VII. quod privilegia, † quæ parentibus & maritis non solum, sed & liberis & uxoribus ea ratione, quod parentum & 612

maritorum liberi & uxores sint, dantur & conceduntur, mortuis parentibus & maritis nullo modo expirent, *l. semper. 5. §. negotiatores. 3. ff. de jure immunit. l. filii. 22. §. vidua. 1. ff. ad Municip. c. decet. 16. de Regul. Jur. in 6.* Sebast. Medic. *tract. Mors omnia solvit. part. 2. conclus. 49. num. 135. usq. ad fin.* Negari autem non po-
613 test, quod liberis & uxoribus Nobilium & Doctorum † ideò immunitas concedatur, quod sint liberi & uxores talium; *l. medicos. 6. C. de profess. & medic. lib. 10.* mortuis ergò parentibus & maritis nihilominus privilegium durare consequitur, Medic. *d. loc.* Cothm. *d. loc. n. 24.*

614 IIX. quod cum jure liberi & viduæ † retineant parentum & maritorum suorum dignitatem, domicilium & forum, *l. fœminæ. 8. & l. fin. ff. de senator. l. exigere. 65. ff. de judic. d. l. filii. 2. §. vidua. 1. ff. ad Municip. l. cum te. 10. C. de nupt. l. mulieres. 9. Codic. de incolis. lib. 10. l. mulieres. 13. C. de dignitat. lib. 12. Nov. 22. cap. 36. c. is qui. §. mulier. de sepultur. in 6.* Matth. Stephani *lib. 1. de jurisd. cap. 14. num. 17. & seqq. & lib. 3. part. 2. cap. 6. n. 3. & 4.* Felin. *in c. super eo. 2. de test. lib.* Socin. *Cons. 81. volum. 3.* Tiraquell. *de Nobilit. cap. 18. num. 17.* Zanger. *de Except. part. 2. cap. 1. n. 57.* nulla causa subsit, ob quam immunitatibus privari debeant, Cothman. *d. loc. n. 25.* quin & mulier, donec vidua est, petere potest, ut sibi exemtio vel encænium fiat, sicut vir habebat, & petere poterat, Angelus *in Novell. 22. §. non tamen.*

615 IX. quid quod, † ab hominum memoria in hunc usq; diem, id ubiq; in Academiis, Tubingensi, Sichard. *in d. l. cum te. 10. n. 3. C. de nupt.* Witebergensi, Francofurtensi, Lipsiensi, Heidelbergensi, Helmstadiensi, Jenensi, Marpurgensi, Cothmann. *respons. Academ. 26. n. 1. 6. 7. 9. 12. 14. 17. 23. & 25.* nec non in Augustissimo Cameræ Spirensis Tribunali communiter & firmiter ita observetur, ut viduis, quæ in viduitate steterunt, & liberis, qui conditionem suam retinuerunt, immunitates concessæ & relictæ fuerint, Tileman. de Benignis *Syntagm. 1. decad. 5. vot. 9. n. 8. vers. omnes.* & proinde non immeritò ubiq; ita sequendum, Mandosa *de Inhibition. q. 72. n. 21. & seq.* Menoch. *lib. 1. de præsumt. q. 1. n. 27.* Bocer. *de Investitur. cap. 5. num. 75. vers. proindeq.* Cothman. *Consil. 15. n. 35. & 38.*

616 X. quod † cum artificum vulgarium viduis statuta & consuetudi-

ſuetudines locorum, in maritorum defunctorum memoriam & ſolatium permittant, ut per conductos ſervos artificiũ exerceant, Petrus Coſtal. *in d.l.fœmina.8.circa fin.ff.de ſenator.* Matth. Stephani *lib.1.de Juriſd. cap.14.n.17.* multò ſanè magis Doctorum viduis flebile & miſerabile viduitatis privilegium intactum & illibatum ſit relinquendum, argumento † à majori du- 617
cto, Matth. Stephani *lib.2. Dialect.jur.loc.92.n.3.* cũ certiſſimi Juris ſit, quod beneficium principis † etiam uni perſonæ expreſ- 618
ſim conceſſum, non præſumatur perſonale, ſed reale, & ad heredes tranſitorium eſſe, Bart. *in l.pater.n.5.ff.de ſervit.leg.* Decius *in l.in omnibus cauſis.num.5.ff.de R.Jur.* Carol. Tapia *in l.fin.part.1.cap.3.n.32.ff.de conſtit.princ.* & hæc ſententia communiter à Doctoribus, quorum longum catalogum texuit Cothmannus *d.reſponſ.15.n.27.* adprobatur.

His ita poſitis : Non obſtat prima dubitandi ratio : Textus enim objectæ legis, etſi immunitates archiatris quoad vivant, attribuat, de viduis tamen eorum ne verbo quidem unico mentionem facit, tantum abeſt, ut immunitates ante datas eis eripiat, quod autem textus † non dicit, nec nos 619
dicere debemus, *l.ſi ſervum.§. non dixit prætor. ff. de acquir. hered. l. ſi verò. 64. §. de viro. 9. ff. ſolut. matrim. l. diſſentientis. 5. Codic. de repud.* Tiraquell. *tract. ceſſante cauſa. limit.1.num.73.* Weſenbec. *Conſil.231.num.21.volum.5.* Roland. à Valle *Conſil.30. num.24.volum.4.* Pruckman. *Conſil.4.num.111.& Conſil.42.num.28. volum.1.* nec, † quod lege non cavetur, in practica habetur, Bald. 620
in c.nihil.colum.ult.de elect. Jaſon *in l.illam. num.8. Codic. de collat.* Schrader. *de feud.part.10.ſect.7.num.42.* Atqui dicet aliquis, † 621
ſi hæc interpretatio recipiatur; otioſam eſſe mentionem quæ de vita archiatrorum eſt facta : nam archiatros ad vitam privilegiis & immunitatibus perfrui nulla erit dubitatio : ut igitur verba illa effectum ſortiantur, omninò neceſſe eſt, ea ſic accipere, ut mortuis archiatris privilegium ſimul evaneſcat. Sed parata eſt reſponſio. Imperatores enim non loquuntur de archiatris tantum illis, qui in officio ſunt, ſed etiam de iis, qui olim in officio fuerunt, & non illos tantum, ſed & hoſce immunitatibus frui debere reſcribunt, prout *l.habente.18.C.Theod.de medic.& profeſſ.* unde *d.l.archiatros.*

 deſcri-

descripta, prolixius probat & demonstrat, Jacob. Cuj. *in l. medicos. 6. C. de profess. & medic. lib 10.* Rescriptum igitur illud decidit tantum quæstionem, † an archiatri dimissi nihilominus ad vitam perfruantur, & de viduis nihil definit: imò quia archiatros ex palatio dimissos, & velut viduatos, immunitatibus donat, *l. ult. ff. de pæn. l. quicunq. 1. C. ubi senat. vel clar. §. l. judices 12. C. de dignit. lib. 12.* Arius Pinell. *in l. 4. n. 12. Cod. de bon. matern.* Boer. *decis. 246. per tot.* Ego *Cons. 60. n. 28. & 67. volum. 1.* haud obscurum intellectu est, nullam injuriam, nec injustitiam esse, si uxores quoq; † maritis viduatæ, cum liberis, privilegiis & immunitatibus perfruantur, *l. Divus 9. ubi* Salicet. *ff. de quæstion.* & † propter parentum & maritorum merita remunerentur, *l. nemini. 11. l. petitionem. 12. l. jubemus. 17. C. de advoc. divers. judic.* Althus. *de pænis, cap. 2. n. 117.* & paternam conditionem † sequantur, *l. fin. C. de filiis official. lib. 12. l. suggestionem. 1. & l. advocatos. 2. C. de advoc. divers. jud.* Nos *d. loc. num. 58. & seqq.* Deinde objecta *l. sordidorum. cum sim.* sententiæ nostræ magis patrocinatur, tum quia dicunt personis datas † immunitates non nisi cum personis interire: Immunitates autem, de quibus agimus, uxoribus, filiis & viduis concessæ sint, *l. medicos. 6. l. quoties. 2.* & proinde non nisi illis mortuis, vel quod perinde est, conditionem mutantibus, perire debeant, tum quia disertè ostendunt, † immunitates rebus attributas, personâ unâ vel alterâ extinctâ, minimè extingui, & immunitates nostræ non solùm personis, sed etiam rebus concessæ, *d. l. medicos. 6. C. de profess. & medic. lib. 10.* Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. in princ. n. 20. in fin.* Tum respondemus tertiò, loqui hanc dubitandi rationem primam de rebus patrimonialibus † immobilibus, quibus onera inhærent, & quæ, per hactenus deducta, etiam viduæ ferre tenentur. Et certè quod Accursius ita senserit, † adparet *ex l. filii. 22. §. vidua. 1. verb. domicilium. ff. ad Municipal.* ubi etiam viduæ privilegium, quod vivo marito habebat, reservat, Cothman. *d. loc. n. 39. 40. & 52.*

Secunda porrò ratio si rectè intelligatur, movere nos non potest: Etsi enim libenter fateamur, Doctoris personam & operam ad immunitatum concessionem aliquid facere, persona tamen sola non est privilegii ejus causa immediata, ideoq; etiam

622 623 624 625 626 627 628 629

etiam personâ † extinctâ privilegium non statim extinguitur, 630
Barthol. Socin. *Cons. 116. n. 20. volum. 1.* Decian. *Consil. 31. n. 163. vol. 1.* sed aliæ præterea rationes sunt, ob quas privilegia & immunitates conceduntur, dignitas puta, & virtus, † per quam Doctores etiam post mortem vivere creduntur, *l. magistros. 6. C. de prof. & med. lib. 10.* Bald. *in Auth. habita. n. 10. C. ne fil. pro patr.* sed & commiseratio, quam ad viduas † etiamsi divites, velut miserabiles personas, *t. t. quando Imp. inter pup. vel vid.* Alexand. *Cons. 121. n. ult. vol. 1.* Jason *in l. Titia textores. n. 6. de leg. 2.* Matth. de Afflictis *decis. 267.* Roland. à Valle *Cons. 76. num. 38. & seqq. volum. 1.* Borch. *de feudis. cap. 10. n. 27.* Afin. *in prax. Judicior. §. 3. cap. 31. num. 33.* piè extendere licet, item matrimonii vinculum, Alexand. *in l. pen. in princ. num. 10. ff. de jurisdict.* Uran. *Cons. 34. n. 19. volum 2.* Gerhard. Marzol *Cons. 110 n. 33.* sed & viduitatis præmium, quodq; in viduitate † vidua mariti memoriam & imaginem repræsentet, Bald. *in l. pignoris. num. 2. C. de pign. act. & in l. cum te. num. 1. C. de nupt.* Roland. à Valle *Cons. 15. n. 13. volum 3.* Cephal. *Cons. 418. n. 39.* Tiraq. *de Nobilitat. cap. 18. n. 10.* Medic. *tract. Mors omnia solvit part. 3 n. 101. & seqq.* Deinde huic privilegio & immunitati causam præbet indulgentia & † beneficientia Cæsarea ad ipsas etiam uxores & viduas nominatim extensa, *d. l. medicos. 6. d. l. quoties. 2. C. de privil. Schol.* ut proinde hic dici nequeat, quod, destructo principali, corruat accessoriũ, & quod cessante causa cesset effectus. Quinimò utrumq; duabus perspicuis rationibus invertitur: primò quidem, quod † accessorium, in quo est provisio specialis, non corruat, etsi principale extinguatur, Dyn. *in c. accessorium. 42. n. 2. ubi* Philip. Franc. *n. 3.* & Peck. *n. 7. de Reg. Jur. in 6.* in nostris autem terminis, in uxoribus, filiis & viduis sit specialis provisio *d. l. omnis. 2. C. de Episcop. & cler. l. medicos. 6. l. quoties. 2.* Peck. *c. privilegium. n. 10. extr. de Reg. Jur. in 6.* ex quo consequitur, etiamsi probetur, uxorem esse accessorium, nihilominus tamen immunitatem & privilegium permanere. posteriore verò, quod homo, † propter nobilitatem suam hominis alterius accessio dici nequeat, *l. justissimè. 44. ff. de adil. edict.* Bart. *in l. servo. 1. num. 3 ff. de pecul. leg.* Peck. *d. c. accessorium. num. 7.* quodq; causa † privilegii nequaquam cesset, cum matrimonium, stante viduitate, perdurare, & maritus veluti vivere existimetur, Dd. *in l. fin. Cod. de bon. matern.*

Margin numbers: 631 (beside "tores conceduntur… Docto-"), 632 (beside "commiseratio…"), 633 (beside "duitate † vidua…"), 634 (beside "indulgentia…"), 635 (beside "quidem, quod †…"), 636 (beside "tatem & privilegium…"), 637 (beside "cul. leg. Peck…").

*matern.l.de emancipatis.C.de legit.hered.*glofs,*in l.jubemus.C.de erog. milit.annon.lib.12.*Bald.*in l.voluntas.ubi*: quamdiu vidua eſt,vivit lege mariti, *C.de fideicomm.& Conſ.459.vol.1.*Salicet.*in l.fin.Cod.de Verb.Signif:*Medic.*d.tract.Mors omnia ſolvit.part 3.n.104.* Certi autem & expediti Juris eſt,quando cauſa finalis † privilegii non
638 in totum ceſſat, & aliquæ ſaltem reliquiæ remaneant, privilegium non extingui, *l.& ideò.3.§.ſed & cum uxore 2.ibiq.* Alberic. de Roſate *ff.de act.rer.amot.l.unius.18.§.ſervus.6.ff.de quæſtion.l.fin. ff.de decurion.*Dynus *in c.decet.r.3.ff.de R.Jur.in 6.* Barthol. Socin. *Conſ.84.n.9.vol 3.*Teſſaur.*decis.267.n.5.& ſeqq.*Sixtin.*lib.2.de Regal. cap.14.n.101.& ſeqq.* Quamvis autem in marito major ſit ratio, quam in vidua & liberis, quia tamen in uxoribus quoq; & liberis,viduisq; rationes non deſunt,certè eiſdem immunitates invidere neq; poſſumus,neq; debemus, cum iterum manifeſti
639 juris ſit, beneficium † pluribus conceſſum ſemper permanere, etſi maior in uno,quam alio, ſit ratiò, *l.1.§.quod autem.ff.de aleat.* Dec.*Conſ.5.n.2.*Socin.jun.*in l.centurio.n 72.ff.de vulg.& pup.ſubſtit.* Jacob.Butrig.*in Auth.habita.verſ.nunquid habet locum.Codic.ne fil. pro patr.*

Adhæc ſi privilegium Doctoribus ob ſolum publicum officium daretur,conſequeretur quod ante ejuſdem ſuſceptionem Doctoribus immunitates non deberentur. Poſterius autem falſum eſt, ergò nec prius ſubſiſter. Deniq; privilegium
640 hoc Doctoribus non ob ſolam cauſam ſucceſſivam, † puta ob ſervitia præſtanda, ſed ob cauſam præteritam,datur, atq; ideò poſt mortem eorum ad viduas quoq; & liberos eorum tranſit, Johann.de Anania *in Rubric.n.28.extr. de magiſtris.* Bartholom. Socin.*d.Conſ.84.n.11.volum.3.*Cothman.*reſp. Acad. 15.num. 43.& ſeqq.ubi hæc & ſimilia in terminis.*

Tertia quoq; ratio nihil nos movet: Tandùm enim abeſt,ut publica hoc caſu vacillet utilitas,ut etiam Imperatores &
641 Cæſares † publicè utile & neceſſarium eſſe exiſtimârint,uxoribus & viduis privilegia concedere, *d.l.medicos. 6. d.l. quoties.2.*
642 Deinde tributa † & alia onera bonis patrimonialibus impoſita viduæ quoq; eorumq; liberi pendunt, ac proinde Rempublicam non lædunt. Tertiò privilegium quoq; illud viduarum privatim utile eſt, cum viduæ, à mercimoniis & negotiatio-

tiationibus exclusæ, liberiorem civibus negotiandi rationem relinquant, Cothman. *d. loc. n. 51.*

Multò minus verò quarta obstat. Quamvis enim Castrensis scribat, † nulla lege expressa viduis immunitates nominatim indulgeri, primùm tamen regeram, nulla lege expressa viduis immunitates, quas habent, directò auferri vel denegari. Dicam deinde, legem, quæ uxoribus & viduis immunitatem concedit, esse certam & expressam, *d. l. medicos. 6. d. l. quoties. 2.* 643

Tertiò Castrensis de oneribus patrimonio jam antè impositis intelligendus. Tandem allatæ decidendi rationes pro viduis tanti sunt ponderis, † ut nullius Doctoris, quamvis classici, autoritate infringi queant, Cothman. *d. loc. n. 53.* 644

Nec etiam quinta: Ibi enim non agitur de honoribus & muneribus patri, uxori, filiis & viduæ simul concessis, de quibus nos tractamus, sed tantum de muneribus certis in personam patris collatis, quæ proinde, cum specialia † nec amplianda, nec ad alios casus trahenda, *l. quod verò. 14. l. jus singulare. 16. ff. de Legib.* Matthesil. *sing. 110. n. 99. in addit.* Covarruv *lib. 3. Var. resolut. cap. 19. n. 1.* Decian. *Cons. 13. n. 23. volum. 3.* Surd. *decis. 1. n. 8.* Nos *Cons. 66. n. 445. volum. 3.* Iuc trahi non possunt. *Rubric. C. de mun. inter patr. & fil. lib. 10.* Gothman. *sæpe allegato loc. n. 54.* 645

Nec sexta. Nam non solùm actu docentes, sed & alii docti & famosi, & de Republ. bene meriti immunitatibus perfrui, hactenus & hinc inde deduximus, *l. advocati. 14. C. de adv. divers. jud.* Paris de Puteo *de Syndicat. verb. Doctor. vers. an Doctor. n. 1. & 2.* Guido Papæ *decis. 88. n. 2. & decis. 388. n. 2. & per tot.* Tiraq. *de Nobilit. cap. 31. n. 364. & seq. & n. 381.* ut hac ratione hæc quoq; objectio invertatur, & inde concludatur, viduas eorundem privilegiis nullo modo spoliandas, *l. omnis. 2. ubi* Alberic. & Bald. *Codic. de Episcop. & cleric.* Oldrad. *Cons. 300. num. 1.* Tapia *in l. fin. part. 1. cap. 3. n. 5. ff. de constit. princip.*

Tandem falsum est, soluto matrimonio † solvi societatem conjugalem, quatenus superstes in viduitate permanet. Corpus quidem extinguitur, sed animorum consensus manet, & vidua portio esse censetur mariti sepulti, quæ memoriam ejus solo animo retinet, eumq; in sepulcro veneratur, ac sine secundo marito potius vitam transigere, quam vinculum & fœdus 646

cum defuncto marito olim disrumpere cupit, Petr.Gregor.*lib.*
9.Syntagm.cap.4.n.12. Unde præclarè admodum Anastasius
Imperator rescribit, perabsurdum, perq; temerarium esse, Im-
perialem liberalitatem Doctoribus, eorumq; uxoribus & li-
647 beris concessam, astuta interpretatione, prout plures † solem
adorant orientem potius quam occidentem, Plutarch. *in Pom-*
pejo, non ad augmentũ privilegiorum, sed eorum diminutio-
nem convertere, *l.fin.C.de præpos.agent.in reb.lib.12.* Oldrad. *Con-*
648 *sil.100.n.1.*Reusner.*lib.2 Consf.3.n.22.* Maledictus ergo † sit, qui
pervertit judicium peregrini, pupilli & viduæ, & dicet uni-
versus populus Amen, Deuteron.*27 vers.19.* Cothman. *d. loc.in*
fin.& per tot.

649 IV. Lege im̃unes sunt, Patres † duodecim liberorũ.

Apparent rari nantes in gurgite vasto. Virgil. *lib. 1.*
Æneid.vers.122. unde & vel propter hanc unicam causam tam
felices & Reip. utiles homines, immunes relinquendi: Rei-
650 publicæ siquidem † interest, ut hominibus repleatur, *l.cum ra-*
tio.7.§.si plures.3.vers.sed & Divus Hadrianus.ff.de bon.damnat.l.
Reipublicæ.2.ff.de jur.dot.l.dotium.1.ff.solut.matrim.l.sicuti.1.§.& ge-
neraliter 15 ff.de ventre in poss.mitt.l.honor.14.§ plebeii.4.ff.de mun.&
honor.l.ambiguitates.2.vers.augeri etenim.C.de ind.ct.vid.toll.l.utilitas
*3.C.de primipil.lib.12.*Roman.*Consf.59.n.1.*Calcan.*Consf.101 num.2.&*
*seq.*Jason *Consf.1.col.1 vers.& per hoc.vol.1.*Ferdinand. Paez *de ex-*
*cusand.par.ob num.liber.n.19.*Tessaur.*decis.267.n.15.*Festas.*de æstimo*
651 *& collect.part.4.cap.4.num 62 & seq.* & † magnificentia Regis
(inquit sapientia) in multo consistit populo: ubi autem defi-
cit populus, ibi minuitur principatus, Proverb.*14.vers.28.* Jo-
652 hann Serran *in Ludov.12 statim à princ.* subditorumq́ † multi-
tudo certum est florentis Status ac divinæ benedictionis indi-
cium, idem *in Henrico 2 fol.560.§.nimis latè profecto* Accedit
653 quod jam satis gravatus, † qualis duodecim liberorum pater,
ob eorundem educationem, videtur, amplius gravari non de-
beat, gloss. *in l.honorem 10.ff.de mun.& hono.*Bart & Dd *in l.fin §.*
quoties ff.de public. Bald. *in l.§ quibus.quæst.2 ff quod cujus univers.*
*nom.*gloss & Dd *in l.un C.de mulierib.lib.12* Innocent. *in c.cum*
*non sit.de decim.*Petr.de Anchar.*in Clem.præsenti.de censib.*Alexand.

Consf.

Conf.148.n 13.volum 6. cum vix alendis liberis & dotandis filiabus sufficere possit, & proinde, ut ut bona habeat, † dives non 654
præsumatur, Casp. Ant. Tessaur. *in addit. ad patris decis. 267. n.15.* & proporrò ab omnibus muneribus, ordinariis & extraordinariis, personalibus & patrimonialibus, immunis esse debeat, Bart. *in l. semper. 5. §. legem 1. vers. demonstratur.* ibi: οὐκ ἔστιν ἄλογον, ὥστε συγχωρῆσαι σχολάζειν τῇ παιδοτροφίᾳ, καὶ ἀνεπαθεῖσθαι τῶν λειτουργιῶν. *ff. de jur. immun. 1. & in l. si quis decurio. 24. ibiq.* Angel. Joh de Platea & Andr. de Bavul. *C. de decur. lib. 10.* Bald. *Conf. 312 in princ. lib. 3.* Guid. Pap. *decis. 401.* Antib. *de Munerib. part. princ. 3. princ. n. 12.* Ferdin. Paez *d. loc n. 24.* & tam pacis quam extremæ necessitatis & belli tempore, utroq; enim eadem militat ratio, *l. illud. 32 ff. ad L. Aquil.* Natta *Conf. 66. n. 1. & seqq. & Conf. 539. n. ult.* idq; eò magis, quod hæc immunitas à lege concedatur, † unde & latam habere de- 655
bet interpretationem, præter modò dicta, gloss. *in l. heres. 19. ff. de judic. l. hoc modo. 64. ff. de condit. & demonstr.* Tessaur. *decis. 267. n. ult.* Johann. de Anania *Conf. ult. n. 2.* Angel. Aretin. *in princ. n. 1. Inst. de excus. tutor.* Marcus Vertrand. *de jure liberor. cap 14. col. 2.* Rolan. à Valle *Conf. 66. n. 35. volum. 1.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 97.* Faciunt hic quidem Doctores nostri magnum festum de numero liberorum, dum † quidam trium liberorum, *princ. ibiq,* 656
Harpprecht. *n. 17. & seq. Inst. de excus. tut. l. pater. 1. C. de legation. lib. 10.* quidam † quinq;, *l. nepotes 3. l. de personalibus 5. Cod. de his qui num.* 657
liber. lib. 10. quidam verò duodecim † aut etiam sedecim 658
† numerum requirunt, *l. semper. 5 §. legem. 1. vers. demonstratur ff. de* 659
jur. immunit quidam etiam nullum numerum ad excusationem & immunitatem sufficere scribunt, *l. sextumdecimum. 2. §. numerus. 1. & §. quæ patrimoniorum onera sunt numero liberorum non excusantur. 4. ff. de vacat. & excus. mun. & l. numerus liberorum ab oneribus non excusat. 1. C. de his qui num. lib. libr. 10.* Ferdinand. Paez *de excus. par. ob num. liber. n. 20. & seqq.* ubi anxiè & inutiliter se macerat, Festas. *de æstim. & collect. part. 4. cap 3. n. 72. & seq.* Thomat. *de collect. §. Medici. n 15.*

Verùm frustra omnes laborant: Diversæ † namq; istæ le- 660
ges omnes in diversis loquuntur casibus, adeòq; nihil concludunt, *l. Papinianus. 20. ff. de minor. l. ult. ff. de calumniat. l. Quintus. 27. §. pen. ff. de aur. & arg. leg. l. cum quæritur. 12. cum legib. seqq. ff. de except.*

*rei judic.l.naturaliter.12.§.1.ff.de acquir.vel amitt.poss.§.l. inter stipulantem.8.§.sacram.vers.sed hac dissimilia sunt.ff.de Verb. Oblig.l.neq; natales.12.Cod de probat.*socer meus Harpprecht.*§.sunt & alia.11.n.*
661 *120.Inst.de nupt.* aut enim † de minori, quam duodecim liberorum exaudiendæ numero, Bocer.*de collect.cap.11.n.6.& seqq.* aut
662 in † personalibus tantum occupantur oneribus, á quibus, pro diversitate circumstantiarum, minor quandoq; numerus liberat, Tessaur. *decis.267.n.4.* vel loquuntur de pleniori sedecim
663 aut duodecim † nimirum numero, qui, præter necessitatis extremæ casum, Tessaur.*d.loc.num.15.vers.& cum illa opinione.* ab omnibus & personalibus simul & patrimonialibus patres excusat oneribus, *l.1.C.qui num.liber.lib.10.* Jul. Ferrett. *de gabell.& vectigal.n.491.*Gaspar Anton.Tessaur.*in addit.ibidem*, ubi præjudicia Senatus Pedemontani adducit. Lather.*lib.3.de censu.cap.3.*
664 *n.40.& seqq.* Distinguenda † ergò tempora & personas dicimus, quò scriptura concilietur, & Respublica etiam in sua harmonia conservetur, *l.apud antiquos.21.§.fin autem.C.de furt.* Abbas *in c.sacris.in princ.de his quæ vi met.caus.*Molin.*l.stipulatio.1.§.fin.n.21.ff.de Verb.Oblig.*Nevizan.*lib.4.Sylv.nupt.n.56.*Fichard. *Cons.75.in fin.volum.1.*Pruckman.*de Regal.§.soluta potestas.cap.3.n.159.* Ego *de diffamat.cap.3.n.66.* Et certè, ut quis vel lege, vel liberorum causa, maximè privilegiatus existeret, necessitas tamen evidens & publica utilitas vinceret omnem exemtionem & privilegium, *d.l.2.§.quæ patrimoniorum.4.cum simil.* Thomat. *de collectis.*
665 *§.medici.n.15.* Adhæc, ne lites crescant, † omnis ansa recidenda, quod non fieret, si parentes tot liberorum, divites præsertim, in maximis angustiis eximerentur, & immunes essent, *l.fratris.10.C.de transact.* cum tamen eorum etiam maximè interesset, ut patria & Respublica conservetur, & omne malum avertatur, quod ipsis, in consimilibus necessitatis casibus, in uno fortè filiorum, facilius, quam si unum tantum, vel etiam nullum haberent, accidere posset, & gravius esset, quam si sibiipsis fieret, *§.fin.Inst. de noxal.action.l.isti.8.§.fin.ff.quod met.caus.*Domini Marpurg.*de contribut.n.177.*

666 V. Præscriptione legitimâ † imunitatem acquirentes nihil præstant, *l.ult.C.de fund.patrim.lib.12* R.A. de anno 1548. §. Und soll unser, & §. Wann auch ein außgezogener. Jason *Cons.25.*

n.2.verſ.nec ad hoc obſtat.vol 3. Curt.jun.*Conſ.60.n.16.* Ruin. *Conſ. 217.n.13.verſ.non obſtat.volum.1.* Modeſtin.Piſtor.*Conſ.4.n.30.vol.1.* Burſat,*Conſ.16.n.41.* omnia † enim Jura præſcriptioni obnoxia 667
eſſe dicuntur, niſi expreſsè & nominatim, quod de contributionibus non invenitur, ab ea ſint exemta, *l omnes.4.Cod.de præſcript.30.vel 40.annor.l.ult.C.de fund.patrimon.lib.11.* Panormit. *in c. ad audientiam.n.12.& c.accedentes extr.de præſcript.& Conſil.94.n.2. volum.1.* gloſs.*in c.nullus Epiſcopus.1.quæſt.1.* Johann.de Arcan.*in c. pervenit.de cenſib.* Modeſtin.Piſtor.*Conſ.4.n.27.* Bocer. *de collectis cap.11.n.62.* & magna † vis eſt præſcriptionis, ut quæ excludit & 668
extinguit, ſi triginta vel quadraginta annorum eſt, omnes actiones, *l.ſicut in rem 3.l.omnes.4.C.de præſcript.30.vel 40.ann.* Thomat.*de collect.§.exactis.n.26.* Johann.Langovall.*in repet.l. imperiũ. §.hactenus.n.11.ff.de Jurisdict.* Pruckman.*§.ſoluta poteſtas.membr. 2. effect.7.n.112.* quinimò cum hæc præſcriptio, ad libertatem † quæ 669
favorabilis eſt, *l.Arrianus.47.ff.de Oblig.& Act.cum ſimil.* Cravet. *Conſ.3.n.9.* Corn.*Cõſ.268.n.19.& 29.* vergat, non ſolùm 30. vel 40. Alexand.*Conſ.30.n.12.& ſeq.volum.5.d.l.ſicut.3.* Mynſing. *reſponſ. 70.n.3.decad.8.& reſponſ.1.n.57.& ſeqq.decad.15.* Antib.de Munerib. *§.2.n.45.* Gravet.*Conſ.111.n.12.* Cephal.*Conſ.528.n.51.* Natta *Conſil. 446.n.12.& Conſil.649.n.3.* Borell.*Conſ.74 n.53.* Fabian. de Anna. *Conſ.59.n.57.* ſed & viginti † & decem annorum præſcriptio im- 670
munitatem à contributionibus tribuit, Fabian. de Anna.*d.loc.* Andr.de Sicilia *Conſ.fin.n.1.& 13.* apud Alexandr. *vol. 4.* Feſtaſ. *de æſtimo & collect.part.4 cap.4.n 6.& ſeqq.* Glock *de contribut.concluſ.44.* tributis ſaltem † Imperatori in ſignum recognitionis 671
univerſalis dominii debitis, utpote quæ contra ipſum non præſcribuntur, exceptis, *l.competit.6.& ibi* Bart.& alii.*C. de præſcript.30.vel 40.annor.* gloſs.*in c.cum non liceat.de præſcript.* Alexand. *Conſ.30.n.22.vol.5.* Natta *Conſ.226.n.6.* Feſtaſ.*d loc.num.4.* Johann. Franciſc.Balbus *de præſcript.part.2 part princ.5. quæſt.7. n. 2.* Menoch *Conſ.887.n.24.volum.9.*

Etſi verò quidam † in præſcriptione tali & titulum & bo- 672
nam fidem, nec non interpellationem & requiſitionem ad collectarum ſolutionem, & requiſitionis contradictionem, cum ſcientia & patientia domini requirant, quia tamen lapſu longi vel longiſſimi temporis, quod pro titulo eſt, *l.hoc jure.3.§.du-*

Etus aquæ.4.ff.de aqu quot.& æstiv.& ille, *l.si quis.8 §.1.vers. nisi ipse injustus poss:ssor.C.de 30.vel 40.annor.præscript.* Jason *in l.2.n.155.C.de Jur.Emphyt.* Jacob.de S.Georgio *de homag.n.41.* Balb.*d.loc.part.2. part.princ.3.n.27.* Mynsing.*respons.1.n. 73. decad. 15.* & ista præsumuntur, *l.pen.§.1.C.d.tit.de præscript.30.vel 40.ann.* Balb.*d.loc.part.2 part.princ.5.quæst.7.n.ult.* Salicet.*in l.autoritatem.2.C. unde vi.* Calderin.*Cons 15.col.1.* Cravet.*de antiquit.temp.part.1.§.ex præmissis.n. 40.& part.4.§.absolutus.n.15.* Cephal.*Cons.129.n.11.* Modestin. Pistor.*Cons.4.n.38.lib.1.* & nusquam in Jure nostro interpellatio & recusatio præscribentis, nec etiam scientia domini desideratur, frustra eam hic exigimus, Ruin. *Cons.217.n.13.lib.1.* Laurent. Sylvan *Cons.57.n.16.& Cons.59.n.11.& seq.* Natta *Cons.446. n.15.* Cravett.*de antiqu.tempor.part.4 § circa præmissa.n 36.& 38.& Cons. 111. n.21.& seqq.* Mynsing.*respons.1.n.67.& seq.decad.15.* Festas.*d.loc.n.17.* Surd.*Cons.234.n.34.* Roland, à Valle *Cons.5.n.6.volum.1.* Menoch. *Cons.784.n 37.volum.8.& Consil 887 n.54.volum.9.* Sixtin. *de regalib. lib.2.cap.14.n 118.* Cothman.*Cons.11.n.97.& seqq.volum.1.* Bocer. *d. loc.n.75.& seqq.* ubi Thomati aliud sentientis respondet argumentis, qui desuper videndus.

673 VI. Consuetudines † quoq; locorum antiquæ, quæ omninò servandæ, *l.consuetudinis.2.C.quæ sit long consuetud.l.si manifeste.7.ibiq.* Bald.*C.de serv.* Andr.de Sicilia *d.Cons.fin. n. 9.* quibusq; standum est, *l.si de interpretatione.37.l.minimè.23.ff de Legib. c.cum dilectus.de consuetud.* Panorm.*Cons 26.n.5. volum. 2.* immu-

674 nitatem † ab oneribus & contributionibus præstant, Jacob de S.Georg *de homagio.n.41.in fin.* Guido Pap.*decis.384. & decis.387.* Albert.Brun.*Consil.103.n 3.* Laur.Sylvan.*Consil.61.n. 21.* Tiraquell.

675 *de Nobilit.cap.20.n.168.* Mynsing.*d.loc.n.44.& seqq.* † habent enim tales consuetudines parem cum legibus, in simili genere & ratione autoritatem, *c.fin.de consuetud.* Martin.ab Azpilcueta *lib.5. tit.de simonia.Cons.84.n.1.tom.2.* Sanchez *de Matrimonio.tom.1.lib.6. disputat.7.n.6.* Donell.*lib.1.comment.Jur.Civil.c.10.* M. Lycklama à Nyholt *lib.1.membran. Eclog. 11.* deinde constat, & nos mox pluribus declarabimus, quod & privilegio principis immu-

676 nitas, certo modo, acquiratur, privilegio † autem legitima & antiqua consuetudo comparetur, *l.1.in fin.ibi: longa consuetudine*

& l.2.

& l.2.in princ.ibi: vetustas.quæ sem per pro lege habetur.ff. de aq. & aq. pluv.arcend.& l.3. §. ductus aquæ.ff.de aqua quotid.& æstiv. adhæc † Jure certe constitutum, etiam in contributionibus & muneribus consuetudinem spectandam, *l.2.in princ. ibi: sed si nihil propriè in patria servetur.ff. de vacat.& excus.mun. l. 4. §.ult.ibi: consuetudo spectari solet.ff.de publican.& vectigal.l 1.§. 2.vers.ex his enim ibi: ex consuetudine longa ff.de mũ.& honor.l.negotiatores.7.ibi: secundum veterem consuetudinem ab omni munere immunes esse. & l.maximarum.12. ibi: vetusto more durante.Cod.de excus.mun.l.1.ibi: vetus consuetudo servetur.juncta l.2.C.de exact.& translat.milit.ann.lib 12. l.missi opinatores.7.ibi: consuetudine servata regionum.C. de exactorib. tribut.lib.10.l.un.ibi: placuit neminem absq; consuetudine esse cogendũ. C.de aur.coronar lib.10.* quibus optimè convenit R. A. de anno 1542. §. Vnd wiewol in dem jüngsten. ibi: altem Gebrauch nach. & §. seq. So altem gebrauch nach. item ibi: Doch jhnen an jhren alten Gebräuchen vnd Herkommen sonst in alleweg vnschädlich vnd vnnachtheylig. Dn.Bocer. *d.loc.num. 58. & seqq.* adeò ut Thomati iterum contrarium sentientis argumenta insuper habenda,utpote quæ omnia eò tendunt, quod cũ contributionibus publicis † omnes omninò sint obligati,nec quisquã ab illis immunis esse debeat,ne principis quidem rescripto, *l.sextumdecimum.2.§.quæ patrimoniorum.4.ff. de vacat. & excus. mun.* multò minus proinde consuetudine, adversus legem publicam & Juris dispositionem planè inefficaci, *l.3.§.Divus.ff de sepulcr.violat. l.2.C.quæ sit long.consuet.* adeoq; cum extremam tantum necessitatem,omnia Jura & privilegia violantem, vel etiam ordinarium saltem tributum considerent, nec respectum ad alias relevantes circumstantias, de quibus hactenus, habeant, per se corruant necesse est, *c.quod non est licitum.4.de Regul.Jur.* Felin. *c. cum accessissent.n.20.de constitut.* Valasc.*in l.imperium.n 186.ff de jurisd.*Cacheran.*decis.68 n.26.*Cephal *Consil.541.n 300.* Benincas. *de privil paupert specul. in judic.8.n.15. & spec. in contract.lib. 4. num.33.* Pruckman.*§ soluta potestas.memb.2.cap.4.effect.6.n.34 & seq.* 677 678

Lege quosdam immunes esse diximus, quosdam privilegio: de illis hactenus, quamvis non rarò privilegium † contra vocis derivationem, cum lege concurrat,quod deducta docent. Privilegia autem immunitatis † conceduntur vel ab 679 680

Univer.

Universitate, vel ab Imperatore, aut ejus Cæsar. Majest. locum tenente & duce belli. Illo casu universitas contra pacta sua
681 venire non potest, † sed servare debet, quam concessit, immunitatem, *l. hujus edicti. 1. ff. de pact. l. certo. 13. in fin. princ. ff. de servit. rustic. præd. l. 1. §. si convenit. 6. ff. depos. l. contractus. 23. & l. semper. 34. ff. de R. Jur. c. ea quæ de Reg. Jur. in 6.* Alexand. *Consil. 148. n. 9. vol. 6.* Martin. Uran. *Cons. 73. n. 4. tom. 2.* Nos *Cons. 35. num. 42. & seqq. volum. 2.* Hoc verò casu, existente necessitate, privilegium utcumq; da-
682 tum non durat, † nisi in ipsius dantis præjudicium, ut scilicet exemti portio ipsi decedat vel accrescat, datum, *l. prædiis. 36. ibiq; gloss. ff. de iur. fisci. l. indictiones. 3. C. de annon. & tribut. lib. 10. l. 1. C. de præd. & omn. reb. navicul.* Thomat. *de collectis. §. nescienter. num. 14.* Marpurgens. *de contribut. n. 373. 379. & 410.* Putant equidem quidam, privilegia talia omninò servanda, idq; sequentibus ratio-
683 nibus, tum quod legibus † ita constitutum, *l. sunt munera. 11. ibi: præter eos quibus principali beneficio concessum est. ff. de vacat. & excus. mun. l. non tantum. 17. §. non omnia. 7. ff. de excusat. l. un. C. de his qui à princ. vacat. lib. 10. l. indultis. 2. l. eos qui. 11. C. de excus. mun. lib. 10.* Johann. Andr. *in c. pervenit. n. 2. de immun. Eccles.* Antibol. *de muner. part. princ. 3. in princ. n. 30. & 32.* Festas. *de æstimo & collect. part. 4. cap. 4. num. 50.* Mynsing. *respons. 1. n. 51. decad. 15.* Tapia *in Rubr. de constit. princip. c. 4. n. 30.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. c. 14. n. 119.* tum quia sacrile-
684 gium † committeret, qui talia privilegia & datas salvas guardias in dubium vocaret, *l. sacrilegii. 5. C. de divers. rescript. l. disputare. 3. C. de crimin. sacrilegii.* Martin. Uran. *Consil. 9. n. 50. tom. 1.* Bart. *de Insign. & arm. n. 3.* Gail. *lib. 1. Obs. 14. n. 7. & lib. 2. Obs. 140. n. 20.* Menoch *Consil. 1. n. 379. volum. 1. & de A. J. Q. lib. 2. cent. 4. cas. 421. n. 90.* Nos *de diffamat. c. 5. § 6. n. 118. & Consil. 33. n. 74. & Consil. 35. num. 14. volum. 2.* Pruckman. *§ soluta potestas. c. 2. n. 8. & seqq. ubi, more suo, & allegationibus & ampliationibus luxuriat.* tum quia privilegia non frustra, sed vel ob bene merita, vel aliam justam causam conce-
685 duntur, prout in principe † semper justa causa præsumitur, Bald. *in l. si testamentum. C. de testam. & Cons. 395. n. 3. in fin. lib. 2.* Decian. *Consil. 18. n. 251. lib. 1.* Pruckman. *Cons. 36. n. 76. volum. 1.* tum quod sufficiat in exemtionibus, etiamsi mentio belli facta non
686 sit, de oneribus † belli tantum cogitatum esse, Paris. *Consil. 68. n. 18. & 22.* Cacheran. *decis. 39. n. 10.* Bursat. *Consil. 16. num. 51.* Mynsing.

cent. 4.

cent. 4. Obs. 70. Rosenthal *de feud. cap. 5. conclus. 16. num. 4.* tum quod, si non attentis privilegiis & datis specialibus immunitatibus, privilegiati indifferenter cum aliis contribuere tenerentur, multa incommoda, magnæ lites multusq; contemtus Cæsareorum beneficiorum sequeretur, quod nullo modo permittendum, sed unicè eò allaborandum, ut pax & tranquillitas † conservetur, licet unus & alter privatus damnum exinde sentiat, *l. ita vulneratus. 51. in fin. ff. ad L. Aquil. l. si quis. 3. §. hi quoq;. 15. ff. de SCto. Silan. l 3. Codic. de primipil. lib. 12. c. rescripta 25. quæst. 2.* Gail. *lib. 2. Obs. 56.* 687

Verum enimverò quicquid speciosè ita disputetur, justius tamen & æquius est, quod salvæ guardiæ & privilegia etiam specialissimè concessa, hoc præsertim belli tempore, neminem à contributionibus eximant aut liberent.

Primò namq; nullius † Jus privilegio alterius lædendum, *l. nec avus. 4. C. de emancipat. l. rescripta. 7. Cod. de precib. Imp. offerend. l. ex facto. 43 ff. de vulg. & pupill. substitut.* quod tamen fieret si aliquibus contributiones remitterentur, *l fin. Codic. si contra jus vel util publ. l. jubemus. 2. Cod. de navib. non excusand. lib. 11. l. hac lege. 2. Cod. de privil. Scholar. lib. 12.* hæc remissa siquidem onera, si totus assis solvendus, aliis accrescerent, † si remittens de suo eadem non refunderet, *d. l. indictiones. 3. Cod. de ann. & tribut. lib. 10.* Wesenbec. *Consil. 295. num. 15. volum. 5.* 688 689

Deinde cum universitas Jus quoddam in singulorum bonis ex quasi contractu quæsitum habeat, princeps absq; legitima causa id tollere non poterit, contractus † quippe tales sunt Juris Gentil. qui tolli non possunt, *§. sed Jus. 2. vers. Jus autem. ibiq;* socer meus Harpprecht. *n. 21. Inst. de J. N. G. & Civil. l. ex hoc jure. 5. ff. de Just. & Jur.* Felin. *in c. quæ in Ecclesiarum. n. 54. ibiq;* Dec. *n. 26. de constitut.* Roman. *Cons. 310. n. 2.* Gozadin. *Consil. 5. n. 18. & seqq.* Oldrad. *Cons. 310 per tot.* Abbas *Consil. 77. n. 5. volum. 2.* Crav. *Consil 5. n 5. Consil. 7. num. 10. & Consil. 135. num. 7. 19. & seq. &* *de antiquit. tempor. part. 1. §. 1. num. 51.* Feltal. *de æstim. & collect. part. 4. cap. 3. num. 41. & seqq. cap. 5. num 55. & cap. 6. num. 7.* Natta *Consil. 160. num. 16.* nec princeps † rescriptis suis contractus annihilat, 690 691

Universitate, vel ab Imperatore, aut ejus Cæsar. Majest. locum tenente & duce belli. Illo casu universitas contra pacta sua
681 venire non potest, † sed servare debet, quam concessit, immunitatem, *l. hujus edicti. 1. ff. de pact. l. certo. 13. in fin. princ. ff. de servit. rustic. præd. l. 1. §. si convenit. 6. ff. depos. l. contractus. 23. & l. semper 34. ff. de R. Jur. c. ea quæ de Reg Jur. in 6.* Alexand. *Consil. 148. n. 9. vol. 6.* Martin. Uran. *Cons. 73. n. 4. tom. 2.* Nos *Cons. 35 num. 42. & seqq. volum. 2.* Hoc verò casu, existente necessitate, privilegium utcumq; da-
682 tum non durat, † nisi in ipsius dantis præjudicium, ut scilicet exemti portio ipsi decedat vel accrescat; datum, *l. prædiis 36. ibiq.* gloss. *ff. de jur. fisci. l. indictiones. 3. C. de annon. & tribut. lib. 10. l. 1. C. de præd. & omn. reb. navicul.* Thomat. *de collectis. §. nescienter. num. 14.* Harpurgens. *de contribut. n. 373. 379. & 410.* Putant equidem quidam, privilegia talia omninò servanda, idq; sequentibus ratio-
683 nibus, tum quod legibus † ita constitutum, *l. sunt munera. 11. ibi: præter eos quibus principali beneficio concessum est. ff. de vacat. & excus. mun. l. non tantum. 17. §. non omnia. 7. ff. de excusat. l. un. C. de his qui à princ. vacat. lib. 10. l. indústia. 2. l. eos qui. 11. C de excus. mun. lib. 10.* Johann. Andr. *in c. pervenit. n. 2. de immun. Eccles.* Antibol. *de muner. part. princ. 3. in princ. n. 30. & 32.* Festas. *de æstimo & collect. part. 4. cap. 4. num. 50.* Mynsing. *respons. 1. n. 51. decad. 15.* Tapia *in Rubr. de constit. princip. c. 4. n. 30.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. c. 14. n. 119.* tum quia sacrile-
684 gium † committeret, qui talia privilegia & datas salvas guardias in dubium vocaret, *l. sacrilegii. 5. C. de divers. rescript. l. disputare 3. C. de crimin. sacrilegii.* Martin. Uran. *Consil. 9. n. 50. tom. 1.* Bart. *de Insign. & arm. n. 3.* Gail. *lib. 1. Obs. 14. n. 7. & lib. 2. Obs. 140. n. 20.* Menoch *Consil. 1. n 379. volum. 1. & de A. J. Q. lib. 2. cent. 4 cas. 421. n. 90.* Nos *de diffamat. c. 5. §. 6. n. 118. & Consil. 33. n. 74. & Consil. 35. num. 14. volum. 2.* Pruckman. *§ soluta potestas. c. 2. n. 8. & seqq. ubi, more suo, & allegationibus & ampliationibus luxuriat.* tum quia privilegia non frustra, sed vel ob bene merita, vel aliam justam causam conce-
685 duntur, prout in principe † semper justa causa præsumitur, Bald. *in l. si testamentum. C. de testam. & Cons. 395. n. 3. in fin. lib. 2.* Decian. *Consil. 18. n. 251. lib. 1.* Pruckman. *Cons. 36. n. 76. volum. 1.* tum quod sufficiat in exemtionibus, etiamsi mentio belli facta non
686 sit, de oneribus † belli tantum cogitatum esse, Paris. *Consil. 68. n. 18. & 22.* Cacheran. *decis. 39. n. 10.* Bursat. *Consil. 16. num. 51.* Mynsing.

cent. 4.

cent. 4. Obs. 70. Rosenthal *de feud. cap. 5. conclus. 16. num. 4.* tum quod, si non attentis privilegiis & datis specialibus immunitatibus, privilegiati indifferenter cum aliis contribuere tenerentur, multa incommoda, magnæ lites multusq; contemtus Cæsareorum beneficiorum sequeretur, quod nullo modo permittendum, sed unicè eò allaborandum, ut pax & tranquillitas † conservetur, licet unus & alter privatus da- 687
mnum exinde sentiat, *l. ita vulneratus. 51. in fin. ff. ad L. Aquil. l. si quis. 3. §. hi quoq; 15. ff. de SCto. Silan. l. 3. Codic. de primipil. lib. 12. c. rescripta 25. quæst. 2.* Gail. *lib. 2. Obs. 56.*

Verum enimverò quicquid speciosè ita disputetur, justius tamen & æquius est, quod salvæ guardiæ & privilegia etiam specialissimè concessa, hoc præsertim belli tempore, neminem à contributionibus eximant aut liberent.

Primò namq; nullius † Jus privilegio alterius lædendum, 688
l. nec avus. 4. C. de emancipat. l. rescripta. 7. Cod. de precib. Imp. offerend. l. ex facto. 43. ff. de vulg. & pupill. substitut. quod tamen fieret si aliquibus contributiones remitterentur, *l. fin. Codic. si contra jus vel util. publ. l. jubemus. 2. Cod. de navib. non excusand. lib. 11. l. hac lege. 2. Cod. de privil. Scholar. lib. 12.* hæc remissa siquidem onera, si totus assis solvendus, aliis accrescerent, † si remittens 689
de suo eadem non refunderet, *d. l. indictiones. 5. Cod. de ann. & tribut. lib. 10.* Wesenbec. *Consil. 295. num. 15. volum. 5.*

Deinde cum universitas Jus quoddam in singulorum bonis ex quasi contractu quæsitum habeat, princeps absq; legitima causa id tollere non poterit, contractus † quippe tales 690
sunt Juris Gentil. qui tolli non possunt, *§. sed Jus. 2. vers. Jus autem. ibiq;* socer meus Harpprecht. *n. 21. Inst. de J. N. G. & Civil. l. ex hoc jure. 5. ff. de Just. & Jur.* Felin. *in c. quæ in Ecclesiarum. n. 54. ibiq;* Dec. *n. 26. de constitut.* Roman. *Cons. 310. n. 2.* Gozadin. *Consil. 5. n. 18. & seqq.* Oldrad. *Cons. 310 per tot.* Abbas *Consil. 77. n. 5. volum. 2.* Crav. *Consil. 5. n. 5. Consil. 7. num. 10. & Consil. 135. num. 7. 19. & seq. & de antiquit. tempor. part. 1. §. 1. num. 51.* Festal. *de æstim. & collect. part. 4. cap. 3. num. 41. & seqq. cap. 5. num. 55. & cap. 6. num. 7.* Natta *Consil. 160. num. 16.* nec princeps † rescriptis suis contractus annihilat, 691

§.fin. Inst. de his qui sui vel al. Jur. l. de contractu.3. C. de rescind. vend. l. creditor.2. C. de duob. reis stipul. d. l. nec avus.4. Cod. de emancipat. l. in fraudem.7. C. de ann. & tribut. lib.10. c.1. de probat. nec, quod directo non potest, mediante immunitatis privilegio, per indire-
692 ctum potest, *Festas. d. loc. cap.6. n.34.* ne quod unâ viâ † prohibitum, aliâ permittatur, *c. cum quid. de R. Jur. in 6.* Alvis. de Alber. *singul.211.* Dec. *Cons.48. num.4.* Goedd. *Cons. Marp. 49. n.10. volum.4.*
693 omniaq; rescripta & privilegia, † in extremæ necessitatis casibus, quando videlicet universitati vel certum onus imponitur, vel certus numerus militum assignatur, in præjudicium tertii impetrata, nullius sunt efficaciæ, viriumq; nullarum, & subreptitia censentur, *l. prætor.2. §. si quis à principe.16. ff. ne quid in loc. public. l. ex facto.43. ff. de vulg. & pupill. substit. d. l. rescripta.7. C de prec. Imp. offerend. d. l. nec avus.4. l. vacuatis.19. C. de decurion. lib. 10. l. quisquis.1. Cod. de petit. bon. subl. lib.10. c. fin. de rescript. in 6. c. un. de rel. dom.* Gail. *lib.1 Obs.14 n.7.* Et, ne res careat exemplis, videmus in nostratibus à Sacra Cæs. Majestate concessis privilegiis, Comites quandoq; Palatinos, speciali omnium onerum gaudere exemtione & immunitate : Ita enim, ut alios taceam, famosi illi Practici Domini Bartholomæi Schwartzlosii JCti, ab ejusdem filio Nicolao, præfecto Coburgensi, affine nostro, nobis communicatum habet Palatinatus diploma, §. Der vorgenant Doctor Schwartzloß/seine jetzige vnd künfftige Leibserben. verb. mit gantz keiner Stewern/Losungen/Aufflegungen / Anschlagungen / Hülff vnd Anleggeld belegt oder beschwert werden. & §. Vnd insonderheit. ibi: gantz kein Stewer oder Nachstewer. & quæ se-
694 quuntur. quæ tamen imunitas, † tam à solitis quam insolitis, nullum locum invenit, quin, maximè si patrimonia habeant, aut necessitas ingruat, Alexander *in l. si ex toto. ad fin ff. de leg.1.* Felin. *in c. nonnulli. de rescript. col.21.* Hartman. Hartman. *lib 2. pract. for. tit 52. Obs.6. n.3. & Obs.7. n.1.* Mynsing. *cent.4. Obs.70. n.8.* & hic & iste, & ille, Frischlin. *in Paralipom.* Scaliger *lib.6. de Lat. Lingv. cap.128.* Finck. & Helvicus *in Grammatic. Gießens. lib.1. cap.15. §. 1. demonstrativa.* omnia cum aliis coacti fuerint subire onera, & adhuc, quod sæpissimè experti sumus, etiam ultra posse ferre
695 cogantur. Tum lege statutum, quod † immunitas à muneribus patrimonialibus non competat ei, qui privilegio aliquo sub-

subnixus, *l.ult.§.ab hujusmodi.24.ff.de mun.& hon.* quemadmodum nec Imperiali rescripto à præstatione publicorum reditaum immunitas concedi potest, *l.ult.C.de divers.præd.urban.& rustic.lib.11.* quod etiam de Canonica sive ordinaria indictione, quod nimirum privilegium nihil in ea operetur, expressè scribunt Impp. Theodos.& Honor. *in l.omnes.1.Codic.de indict.lib.10.* Alexand.*Cons.30.n 14.volum.1.* Accedit, quod nec † religionis 696
intuitu concessum privilegium immunitatis subsistat, *l.jubemus.10.C.de SS.Eccles.* utpote quod, si præsertim ad partis postulationem datum, sub & obreptitium, & per importunitatem concessum præsumatur, *l.quisquis.1.Cod.de petit.bonor sublat. lib.10.c.si motu proprio.de præbend.in 6* Natta *Cons.86.n.11.* & proinde servandum non sit, *l.fin ubi Dd.C.si contra Jus vel util.publ.d.l.rescriptm.7.C.de precib.Imp.offerend.l.in fraudem.7.C.de annon. & tribut.lib.10.l.quicquid.12.C.de vectig.& commiss.* Thomat.*de collect.§. Nobilitas.n.17.& seqq.* Gail.*lib 2.Obs.52.n.26.* Mynsing.*cent.4.Obs. 70.* Heig.*part.1.quæst.18.n.26.* Schrader.*de feud.part.10.sect. 1. n. 130.* Dn.Bocer.*de collect.cap.11.n.47.* Domini Marpurg.*de contribut.n. 410.* qui omnes, & quos allegant, † utilitatis & necessitatis ca- 697
sus excipiunt, nec in iisdem privilegia valere evincunt, quos non immeritò & nos sequimur, cum præsertim pragmaticas sanctiones consentientes habeamus, R.A. de anno 1419. tit. Von dem gemeinen Pfenning. in princ. R.A. de anno 1500. tit. Von Soldnern/wie die auffgesetzt und gehalten werden sollen/auch was ein jeglich Mensch geben soll. & seqq. R.A. de anno 1542. §. Und wiewol. R.A. de anno 1544. §. Und nemlich sollen alle. R.A. de anno 1576. §. Und nach dem dieselbe. R.A. de anno 1582. §. Und nach dem sollen die Unterthanen. R.A. de año 1594. §. Nach dem sollen die Unterthanen. R.A. de anno 1613. §. Nach dem es nun mit obgemelter Hülff die Kündliche gelegenheit. ibi: Geistlich und Weltlich/die seyen exemt oder nicht exemt/gefreyet oder nicht gefreyet/niemand außgenommen. cum similibus. Neq; hic curamus distinctionem generalium & specialium, & vel ad postulationem partis, vel proprio motu, & ex certa scientia, adjecta clausula derogatoria, non obstante, datorum privilegiorum, si enim necessitas, † quæ omnes leges turbat & privi- 698

legia, adest, & per hæc tertius læditur, consequens est, quod non valeant, gloss. & Dd. *in l. vacuatis. 19. C. de decurion. lib. 10.* Purpurat. *Consil. 156. num. 5.* nisi concedens, quod sæpe jam inculcatum, in suum proprium præjudicium concedat. Et si hæc non subsistunt, quanto minus generalia illa valebunt, cum
699 generalia † privilegia aliàs exigui sint momenti, *c. cum dilecti. de confirm. util. & inutil. c. quæ innovationis. de privileg. c. quia diversitatem. de conceß. præbend.* Gail. *lib. 2 Observ. 1. num. 3.* Schurf. *Consil. 59 num. 19. & 32. cent. 1.* Rosenthal. *de feud. cap. 5. conclus. 86. num. 1.* Marpurgens. *d. loc. n. 407. & seqq.*

His ita constitutis, non obstant, quæ in contrarium adducebantur. Non primum: vel enim leges illæ non de patrimonialibus sed tantum personalibus, à quibus privilegiatos immunes esse dicimus, loquuntur, muneribus. Vel, si
700 de patrimonialibus † & mixtis quoq; exaudiendæ, non de extrema necessitate, à qua immunitas præstari potest, *l. omnes. 1. C. de indiction. lib. 10. l. neminem. 11. C. de SS. Eccles.* intelligendæ, cum è
701 contra notum sit, quod summa † necessitas nec privilegium, nec immunitatem admittat, *l. sunt munera. 11. ff. de vacat. & excus. mun.* Thomat. *de collectis, §. molestia. n. 4. in fin.* Bôcer. *de collect. cap. 11. num. 50.*

Nec secundum: Nullo modo enim principis disputamus
702 potestatem, † quando necessitatis tempore privilegia insuperhabenda esse scribimus, sed tantum ejus voluntatem, an nimirum, cognitis cognoscendis, imunitatem & privilegium concedere voluerit, inquirimus: & hoc casu impunè de principis di-
703 sputatur beneficiis. Et cum ad omnem actum † potestas & voluntas requiratur, *l. non omnis. 19. ff. de reb. cred. si cert. pet. l. à qua ætate. 5. ff. qui test. fac. poß. l. fin. ff. de jurisdict. c. cum super. de offic. delegat.* &, quod princeps potestatem immunitatem dandi habuerit, concedatur, de voluntate tamen, & an, si circumstantias
704 novisset, dare voluisset, adhuc dubitatur: A posse † autem ad esse non valet consequentia. Gerhard. Mazoll. *Cons. 90. n. 127. & Cons. 112. n. 24. vol. 1.* Pruckm. *Cons. 49. n. 79. & Cons. 50. n. 226. vol. 1.*
705 nec princeps † ea, quæ Jus tertii lædunt, velle, *l. nec avus. 4. Cod. de emancipat. lib. l. si dominus. 2. ff. de his qui sui vel alien. jur. l.*

inter-

interdum.2.ff.de natal.restit. aut posse † præsumitur, Festaf. *de* 706
æstim.& collect.part.4.cap.6.n 34.

Nec tertium: Privilegia † enim etiam ob bene merita con- 707
cessa in alterius damnum vergere non debent, &, si fiat, strictissimè interpretanda sunt, *c.sanè.ubi* Panormit. & Decius *de privileg.* Anton. de Butrio *in c.olim.de V.S.* Felin. *in c.ex parte.num.24.de privileg.* Alexand. *Cons.3 n.7.volum.2.Cons.110.n.10.volum.6.& Cons.215.n.3.volum.7.* Decius *Consil.32.n.1.Cons.113.n.1.& Consil.516.n.17.* Curt.sen. *Consil.13.n.24.* Curt.jun. *Cons.3.n.27.* Parif. *Cons. 6. num.13. volum.2.& Cons.42.num. 5. volum. 4.* Carol. Tapia *in Rubric. de constit. princip. cap. 6. num. 1.* quod si tamen bene merita † talia 708
essent, quæ in Rempubl. redundarent & universitatem, Knichen *de sublim territ.jur.c.1.n.229.* utpura, si quis, ob ejus salutem & conservationem periculosas subeat legationes, vel aliis se objiciat periculis, vel etiam alias, quas alii subterfugiunt, in se suscipiat provincias, ingrati sanè essent cives, si taliter privilegiati & bene meriti viri onera in se suscipere recusarent, Ripa *in l.si se non obtulit.num.37 ff.de re jud.* Barbat. *Cons. 13. col. 2. lib.2.* Capell. Tholos. *decis.348. col.3.* Cephal. *Cons.58.n.49. volum. 1.* Natta *Consil.348.num.4.& seqq.* Tapia *d.loc.cap. 4. num.32.* cum
tamen † ad ἀντίδωρα se naturaliter obligatos scire debeant, *l.sed* 709
& si lege.25.§.consuluit.11.ff.de hered.petit.l.donationes. 1. §. hoc jure. 19.l.si pater.34.§.ult.ff. de donat.l. si verò remunerandi §. idem Pomponius.ff.mand.l.si non sortem.§.libertus.ff.de cond.indeb.Nov. 2. cap.1. c.cum in officiis.de testament. Anton. de Rasell. *de usur. num. 22.* Johann. à Capistrano *de usuris.Rubr.Excommunicatio.n.86.* Pratejus *lib.5.regul.jur.tit.3.cap.2.*

Nec quartum: non enim sufficit in concessione immunitatis, de bello fuisse cogitatum: sed necesse est etiam ut
non in universitatis detrimentum, † sed sui ipsius præjudicium 710
sit concessa, *l.actores.4.C.de exactor.tribut.lib.10.l.qui gravatos.5. C. de censib.lib.11.* Specul. *de censib.§.nunc dicendum.vers.quid si universitas.* Alexand. *Cons.101.vol.1.& Cons.30 per tot.vol.3.* Paris. *Consil. 86. num.14.& 22.volum.1.* Gylman. *tom.1.Symphor.part. 2. tit. 6. vot. 1.*
n.51.& vot.2.n.8. Marpurg. *d.loc.n.373.* argumentum ergò hoc † ab 711
insufficienti partium enumeratione deductũ, ut vitiosum, meritò rejicitur, *l.filius.28.§.filiusfamilias.1.& ibi* gl. *ff.de liber.& posth.*

 c.vene-

c.venerabilem.& ibi Dd.*de elect.* Everhard. *loc. à part. enumer. n.3.* Octav.Simoncell. *de decret.in reb.min.tit.6.n.93.*Pruckm. *Conf.1. n.129.Conf.3.n.78.Conf.13.n.168.& Conf.30.n.146.vol.1.*

712 Nec deniq; ultimum: Nullo modo † enim alius pro alio gravandus, Dominic.Soto *lib.3.de Iust.& Iur.quæst.6.art.7. in fin.* sed unusquisq;, maximè in extremæ necessitatis angustiis, suum onus patienter ferre debet: quod si fiet, tranquillitas

713 certè & pax conservabitur, & discordiæ præcavebuntur, quæ aliàs facilè exoriri possent. Et si omninò privilegiati † immunes esse debent, illorum portio deducenda, non aliis assignanda, & sic professores Tholosani per privilegium Regis à collectis & contributionibus liberati, portionem suam deduxerunt, aliis non nocuerunt, Stephani Durant *quæst.17.* Domini Marpurg. *d.Conf.de Contribution.n.413.*

714 Hæc tamen omnia, quæ huc usq; deduximus, fallunt in iis, qui privilegia † sua, sibi onerosa, Reipubl. verò utili, emtionis puta, vel quo simili titulo impetrarunt: Hi namq; non solùm per se omnibus exemti sunt oneribus, quocunq; etiam titulo imponantur, Caccialupus *in l.omnès popul.9 n.181.ff.de Iust. & Iur.*Nevizan.*Conf.66.n.44.* Natta *Conf.397.n.9.* Laur. Sylvan. *Conf.60.n.36.Conf.61.n.4.& Conf.63.n.14.lib.2.* Roland.à Valle *Con-*

715 *sil.76.n.23.vol.2.*Schrader.*de feud.part.10.sect.1.n.130.in fin.* sed etiã, † quibus prospexisse præsumuntur, sui heredes, *l immunitates.4. ff.de jure immunit.l.si pactum.9 ff.de probat.*Tapia *in l.fin.part.2 c.9.*

716 *n.1.& seqq.ff.de constu princip.*Bocer.*de collectis.cap.11. n.56.* sic quidem, ut nec † principis successores ea, si sint realia, revocare queant, *c.quoniam Abbas.ubi* Canonistæ,*de offic.& potest.jud. delegat.*Cephal.*Conf.58.num.38.volum.1* Bursat. *Consil. 16.n.77. & seq.* Roland.à Valle *Conf.1.n.179.volum.2.* Tapia *dict. loc. num. 11.*

CAP. VII.

CAPUT VII.

De Forma Onerum & Munerum, & quomodo imponenda & exigenda.

Summaria.

1 *Mos regionis vim legis obtinet.*
2 *Et consuetudo pro lege est, & ut regina attendenda.*
3 *Tantum, quantum necessitas poscit, & non plus exigendum.*
4 *Nemo ultra posse gravandus.*
5 *Auctis bonis augenda collecta, diminutis diminuenda. n. 25. 26. 38.*
6 *Secundum fructus census augetur vel minuitur.*
7 *Modus conventus in contributionibus est servandus.*
8 *Magna vis est praescriptionis.*
9 *Et observantia, quae omnem legem & dispositionem declarat.*
10 *Observantia, quamvis iniqua, observanda.*
11 *Annuae solutiones semper, ut semel, praestanda.*
12 *Si praesertim per decennium ita soluta.*
13 *Et aestimum omnium consensu confectum.*
14 *Collecta semper pariformiter solvenda.*
15 *Ad principium semper respiciendum.*
16 *A primordio formatur eventus.*
17 *Nemini Jus suum sine cognitione auferendum.*
18 *Lites abbreviandae.*
19 *Et minuendae.*
20 *Universitas semper manet, etiamsi ad unum tantum redigatur hominem.*
21 *Pretia rerum juxta tempora mutantur.*
22 *Fortuna rota modo pauperes, modo divites facit.*
23 *Pauperes non aeque, ut divites, collectandi.*
24 *Divites non debent opprimere pauperes.*
25 *Pauperioribus factis, decurtandum, quod decedit.*
27 *Onera inhaerent rebus.*
28 *Geometrica proportio in impositione onerum servanda.*
29 *Pro modo facultatum collecta imponenda.*
30 *Inaequalitas ad aequalitatem reducenda.*
31 *Aestimum omnibus exhibendum & edendum.*
32 *Intra decennium.*
33 *Quinquennium.*
34 *Quadrimestre.*
35 *Aestimum corrigendum. n. 39. 44. 45. & quando*
36 *Qui pressi relevandi, qui levius censiti gravandi.*
37 *Ad fructus non rei valorem habendus respectus.*
38 *Praesentis, non praeteriti temporis ratio habenda.*
40 *Inferiores Universitates regni jure uti debent.*
41 *Noviter emergentibus nova remedia excogitanda.*
42 *Aequitas sanitas est legum.*
43 *Inaequalitas malam fidem infert.*
46 *Collecta non nisi centum annis praescribuntur.*
47 *Lex praescriptionem inhibet.*
48 *Solutio collecta per as & libram facienda.*
49 *Praescriptio sine continua possessione nulla.*
50 *Contributiones sunt munera extraordinaria, & iterationem non habent.*
51 *Et proinde praescribi non possunt.*
52 *Praescriptioni occurrit restitutio in integrum.*

53 Da-

53 *Damnum vitans lucrum captante favorabilior.*
54 *Errore inductum, ad similia non extendendum.*
55 *In contributionibus nec possessio, nec præscriptio.*
56 *Omnis promissio,* Rebus *sic* stantibus, *intelligenda.*
57 *Conventio ultra mentem paciscentium non extendenda.*
58 *Nec in ea dolus aut læsio admittenda.*
59 *Tempore quæ semper excepta intelliguntur.*
60 *Ordinaria munera semper solvenda, non item extraordinaria.*
61 *Causa ostendit quale sit causatum.*
62 *Causa regulat effectum.*
63 *Collecta & onera modò crescunt, modò decrescunt.*
64 *Ditior de præsenti, in futuro pauperior esse potest.*
65 *Inserviendum tempori.*
66 *Tempori aptari decet.*
67 *Jure suo utens nemini facit injuriam.*
68 *Inæqualitas & injusta exactio movet lites.*
69 *Inversio optimus contraria solvendi modus.*
70 *A separatis mala fit illatio.*
71 *Unus pro alio non est gravandus.*
72 *Pro facultate quisq; æstimandus.*
73 *Eloquentiæ satis parùm sapientiæ.*
74 *Modus corrigendi æstima optimus.*
75 *Distributio & adæquatio non est de Jurisdictione, & eam quævis* Universi*tas facere potest.*
76 *Peræquatores constituendi.*
77 *Omnes, quorum interest, citandi, vel per proclama, vel campana pulsum.*
78 *Æstimum gratis conficiendum.*
79 *Non citatis, non nocet facta matricula.*
80 *Nec contumacibus prodest.*
81 Rebelliones *præcavenda.*
82 *Fridericus à Zimber & Carolus Navarræ rex ob collectas divinitus puniti.*
83 Mit guten Worten und harten Straffen *Normberga regitur.*
84 Pater nostris *non regitur Respublica.*
85 *Collecta placidè petenda.*
86 *Nec sæpius, bis puta, vel ter.*
87 *Hybreas ad Antonium: Si vis duas collectas, da nobis duas messes.*
88 *Pœna dupli quæ sit.*
89 *Camera habet concurrentem* Jurisdictio*nem cum* Aula *Imperiali, & quomodo.*
90 *Status contributiones non solventes* Re*galibus privantur & proscribuntur.*
91 *Convertitur tamen utraq; pœna in pecuniariam.*
92 *Citantur à fiscali ad videndum se declarari.*
93 *Levato velo proceditur.*
94 *Revisio in Aula non habet locum.*
95 *Mulctâ pecuniariâ contributiones exiguntur.*
96 *Pignorum item captione, & pro rata distractione.*
97 *Aut sequestratione.*
98 *Aut persona captione, & in custodia detentione.*
99 *Boves aratorii non subjacent executioni, & cur.*
100 *Non tamen ex abrupto proceditur, sed proclama solvendas esse collectas, præmittendum.*
101 *Actiones contra morosos contribuentes præstant & personales & reales.*
102 *Personales quæ?*
103 *Reales quæ?*
104 *Momentaneæ quæ?*
105 *Ordinaria quæ?*
106 *Interdictum Uti possidetis.*
107 *Unde vi.*
108 *Officium Judicis.*
109 *Remedium c. redintegranda. 3. quæst. 2.*
110 *Petitoria remedia sunt* Rei *vindicatio, & actio hypothecaria.*
111 *Bona tacitè magistratui pro collectis sunt obligata.*
112 *Actio Confessoria* Utilis *& Negatoria.*
113 *Illa contra eum competit, qui se à collectis immunem dicit.*
114 *Hæc ei, qui indebitè ad contributiones urgetur.*

115 Lex

115 *Lucrum ex collectis proveniens Reip. debetur.*
116 *Exactores negligentes aut sibi vigilantes puniuntur*
117 *De suo, quod omissum, solvere debent.*
118 *Exactores exigant, non conniveant.*
119 *Compellant & executivè procedant.*
120 *Cognitione pendente etiam executio fit, & contra forenses.*
121 *Suada & Violentia multum valent ad contributiones*
122 *Excluduntur tamen ab Inopia & Impossibilitate*
123 *Exceptio Inopiæ, respectu collectarum, est relevans.*
124 *Inops judicium non patitur.*
125 *Inanis est actio quam inopia debitoris excludit*
126 *Subditi regulariter alere tenentur dominum.*
127 *Excusantur tamen Inopiâ vel metuendâ vel jam præsente.*
128 *Exceptio Compensationis quando admittatur.*
129 *Debitor tributorum non compensat.*
130 *Experientia rerum omnium magistra.*

DIspiciendum nunc quoq; erit, quomodo à magistratibus imperatæ, & à subditis & statibus humiliter approbatæ contributiones exigendæ & colligendæ: Ubi, in quibus Forma totius negotii consistit, & modus Imponendi easdem, & easdē exigendi modus omninò considerandus. Utrobiq; verò mos † regionis, *l. temporibus. 1. §. quod autē. 15. in fin. ff. de ventr. inspic.* 1
qui vim legis obtinet, inspiciendus, & consuetudines, † quę pro 2
lege sunt, Bart. *tract. de testimon. num. 81.* Festas. *de æstimo & collectis part. 1. cap. 1. num. 16. & part. 2. cap. 1. n. 16.* ut reginæ, attendendæ sunt & observandæ, Cravet. *Cons. 775. n. 5.* Peregrin. *Consil. 102. num. 11. volum. 1.* Bertazzol. *Cons. Civil. 27. num. 10.* Flamin. de Rubeis *Cons. 1. num. 16. part. 1.* Bursat. *Cons. 186. n. 11. vers. quodq; graviter.* Petr. Anton. de Petra *de potest. princip. cap. 4. part. 1.* Nicol. Reusner. *Cons. 2. n. 47. & 52. lib. 1.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. num. 18. & seq.* Besold. *de ærar. public. cap. 5. in Cons. n. 52.* In imperandis Muneribus & Necessitas, & Utilitas, & subditorum facultas consideranda. Necessitas, ut ea, quæ manifesta, sublevetur, & majus infortuniū avertatur, ubi & simul utilitas deprehenditur, modò tamē † non pl° 3
minusve, quam necessitas imperaverit, poscatur, *l. omnes. 12. C. de oper. public.* Ludov. Molin. *de tribut. disp. 668. num. 1.* Facultas consideranda est tam provinciarum, quam civitatum, & singulorū etiam subditorum, sic quidem, ut ultra † eorundē fortunas gra- 4
vandi non sint, *d. l. omnes. 12. l. civilia. 1. ibi: pro modo fortunarum.*

5 *C.de mun.patrim.lib.10.* sed augmento & decremento † in collectis locus sit, prout nimirum fructus cujusq; loci & singulorũ augescunt & minuuntur, unde & diminutio æstimi attendenda, ab eoq; melioramenta & decrementa fructuum non separanda, *l.hi quos.2.C.de alluvion.l.fin.C.sine censu vel reliqv.fund.* ut-
6 pote secundum quæ † etiam census augetur & minuitur, *l.forma 4.in princ.& §.1.ff.de censib.*Bart.*in l.fin.ff.ad L.Falcid* Thomat. *de collectis.§.retentu.n.8.* Antib.*de Muncrib part.3.§.4.n.94.* Besold. *Cons.277.n.78.& seqq.vol.6.*

Impugnatur quidem hæc, de corrigendo & reformando æstimo, sententia à multis, qui simpliciter volunt, collectas, prout semel impositæ, ita semper solvendas, nec æstimum mutandum esse, vnnd man solche den alten Stewerbüchern allerdings nachgehen / vnd im geringsten nichts in denselben ändern / oder corrigiren / damit der Herrschafft nichts entzogen werde.
7 Neq; hoc sine ratione, modus enim † contributiones solvendi semel conventus & præscriptus, sive crescant sive decrescant bona, semper est retinendus, Bart.*in l.id quod.§ si pater.ff.de constit.pecun.* Jason *in l.apud Julianum.39.§ heres.n.6.& 7.ff.de leg.1.* Surd.*Cons.146.n.10.& seqq.*Corn.*Consil.333.n.2.volum.1.* Klock *de*
8 *contribut.conclus.52.lit.D.* magna siquidem † est vis præscriptionis, *l.sicut.3.& l.seq.C.de præscript.30.vel 40.annor.* Cujac. *de divers.*
9 *temp.præscript.& termin.cap.30.n.31.* & † observantiæ, utpote quæ omnem legem & hominis dispositionem declarat, *l.si de interpretatione 37.ff.de Legib.l.certi juris.17.Cod.de judic.c.cum dilectus.de*
10 *consuetud.*Menoch.*Cons.341.n.5.& 23.vol.4.* & † quamvis iniqua videatur, semper ita in posterum observanda est, *l.Titius.54.ff.ad SC.Trebell.l.sicut autem.21.ff.de re judic.l.filius emancipatus.14.ff.ad L.Cornel.de fals.*Bursat.*Cons.326.n.6.vol.3.* Honded.*Consil.92.n.30.* Hartman Pistor.*lib.1.quæst.15.n.106.*Moller.*lib.1.Semestr.cap.5.in fin.* Vult.*Cons.Marp.54.n.158.volum.4.* Nos *Cons.63.n.260.& seqq.*
11 *volum.3.* maximè cum & † in annuis solutionibus hoc juris sit, ut, quo semel solutæ, eodem modo & in futurum præstentur, Bart.& DD.*in l.cum de in rem.6.ff.de usur.l.si certis annis.28.C.de pactis.l.si probaveris.1.ubi* Bald.& Salicet.*C.de fideicomm.* præprimis
12 autem † si per decennium ita solutæ, Thomat.*de collectis.§.sanè*
13 *n.17.*Paris.*Cons.25.n.58.& seqq.* & præterea † omnium consensu desuper

desuper æstimum confectum, Marpurg. *Conf. de contribut. n. 189. & seqq.* Unde & nec minui, nec augeri possunt, † sed ut semel 14
collectæ, ita semper præstandæ contributiones, *l. forma. 4. ff. de censib. l. incola. 29. ibiq;* Bartol. *ff. ad Municipal. l. un. ubi* Bart. Rebuff. & Dd. *C. de collat. donat. lib. 10.* semperq; † ad principium & inde 15
formatam obligationem, æstimo comprehensam, respiciendum, *l. si procuratorem. 8. ff. mand.* utpote † à quo omnis formetur 16
eventus, *l. verba. 1. in princ. ff. de SC. Maced. l. fin. ff. de hered. instit. l. non est dubium. 5. C. de legat.* Bald. *in l. facturus. 1. in princ. ff. de O. Jur.* Gravet. *Conf. 111. n. 18. & Consil. 351. n. 1.* Barnab. Cornazz. *decis. Rota Lucens. 4. n. 1. & seqq.* & quod, ut & matricula, quasi possessionem & Jus, † quod nemini sine suo facto aut causæ cognitione 17
& processu adimendum, tribuit, *l. id quod nostrum. 11. ff. de R. Jur. l. meminerint. 6. C. unde vi. l. judices. 1. & l. seq. C. si per vim. c. consequente. de restit. spoliat.* Wesenbec. *Conf. 215. n. 69. & seqq. volum. 5.* Gail. *lib. 1. Obs. 21. n. 7.*

Et certè, si vel propter auctionem, vel etiam diminutionem quotidie matriculæ & æstima reformanda & corrigenda, cum nullus unquam quiritantium & querulantium finis, non leve Reipubl. damnum inferretur, & præterea lites & controversiæ, † quas præcaveri publicè interest, multiplicarentur, *l. mutuum. 2. ubi* Jason & Dd. *ff. si cert. petat. l. fratris. 10. C. de transact.* quod tamen † nullo modo permittendum, *l. apud Aufidium. 20. ff. de opt. vel elect. leg. l. fin. Cod. si contra jus vel util. publ.* Thomat. *de collectis. §. sane. n. 17.* Grav. *Conf. 27. n. 8.* universitate † nimirum nec crescente, nec decrescente, sed semper, etiam ad unum tantum hominem redactâ eâdem permanente, *l. sicut. 7. §. in decurionibus. 2. vers. sed si universitas. ff. quod cujus. univers. nom. l. proponebatur. 76. ibiq;* Dinner. noster. *ff. de judic.* Antibolus *de Mun. part. 3. §. 2. num. 56.* Montispel. *Conf. 1. n. 10.*

Quicquid autem hinc inde disputetur, melius & verius est, æstimum & matriculam, tam generalem quam specialem, & pro ratione temporum, & pro ratione personarum & rerum mutandam esse, quo æqualitas & Geometrica proportio inter omnes servetur, nec unus præ alio gravetur. Constat enim primò rerum † pretia juxta varietatem temporis mutari, *l. pretia re-* 21

rum.63.ff.ad L.Falcid.l.indictiones.3.C.de ann.& tribut. lib. 10. Nos *Conf.59.n.48.volum.2.* & consequenter earundem quoq; matriculas mutandas, & quemlibet pro modo substantiæ suæ, quam in præsens possidet, Decius *Conf.335 n.1.& 3.* Sylvan. *Conf.99.n.16.* Boss. *tract.crimin.caus.tit.de principe.n.103.* Menoch. *Conf.1144.n.89.*
22 *& seq.vol.12.* & prout fortunæ rota † aliquem reddit vel divitem vel pauperem, censendum, *l.Lucius.21.§.idem respondit constante.6 ff.ad Municipal.l.comparationi.1.C.de quib.mun. vel præstat.nem.lic. lib.10.* Antib. *de Mun.part.pr 3.§.4.n.94.* idq; æquitas suadet, pau-
23 peres † enim & inopes non parem cum divitibus præstare debent contributionem, alioqui horum tributa illos necabunt & deprimient, Salvian. Massiliens. *lib.4.de provid.DEI.pag.116.& lib.*
24 *5.p.173.& seqq.& lib.7.p.289.* cum tamen Reipublicæ intersit, † ne ditiores opprimant pauperes, *l.ad inferiorum.1.C.de apoc.public.*
25 *lib.10.* nec, † qui pauperiores facti, eam adhuc, quam solverunt, dum divites fuerunt, solvent collectam, *l.vacantes.1.C. de annon. & tribut.lib.10.* Imola *in l.coheredi 41.§.coheres.6.ff.de vulg.& pupill. substit.d.l.ad inferiorum.1 ibiq;* gl. *verb.inops.l.per Bithyniam.2.C. de immun.nem.conced.l.un.C.de mulierib.l.in fraudem.7.Cod.de annon. & tribut.* Thomat. *de collectis.§.exactis.n.4.* hinc diminutis & de-
26 pressis † bonis minuendæ contributiones, auctis verò augendæ quoq;, *l.cura.4 §.deficientium.1.ff.de mun.& hon.l.forma.4.§.illam æquitatem.1.ff.de censib.l. hi quos.2. Codic. de alluvion.* Festas. *de æstimo.& collect. part. 1. cap. 1. num. 20. & seqq. & n.32.* Mynsing. *cent.3.Observ.34.per tot.* Besold. *de ærar.public.cap.4. num. 11. vers.3.*
27 *& 4.* inhærent enim bonis † ut suo conformi subjecto, Bald. & Dd. *in l.prædia.6.Cod.de fideicomm.* Marpurg. *d.loc.n.202.& seqq.*
28 Deinde natura dictitat, æqualitatem † in impositione contributionũ Geometricam, quæ qualis sit, & in cujus captum cadat, docet divinus noster Scaliger *Exercit.ad Cardan.321.&* Cothman. *Conf.3.n.122.& seq.vol.4.* esse habendam, sic, ut, qui plus habet, plus solvat, qui minus, minus, nemoq; gravius aut levius
29 sed unusquisq; † pro modo fortunarum suarum censiretur, *l.& qui.3.§.præses.15.ff.de mun.& honor.l.omnes.12.Cod.de oper.public. l.id ab unaquaq;.12.C.de annon.& tribut.lib.10.l.civilia.1. Cod. de muner. patrim.lib.10.l.ult.C.quemad.civ.mun.indic.lib.10.l.fundos.10.Codic.de fund.patrim.lib.11.l.fin.C.de præd.decur.lib.10.* Spec. *de censib. §. nunc dicendum.*

dicendum.17. Antibol. *de Munerib.part.3.§.2.n.13.& §.4.n.94.* Cuj. *Rubric.C.de censib.& censitor.lib.11.* Cravet. *Cons.195. n.9.* Chassan. *in consuetud.Burgund.Rubr.1.de Justez.§.4.verb.indure.n.9.& verb. sur les hommes.n.45.& seq.* Wesenbec. *Cons.103 n.12. & seqq. vol.3.* Sixtin. *lib.2.de Regalib.cap.14.n.142.& aliquot seqq.* Doring. *in Bibliothec.JCtorum.verb.ærarium.n.126.& n 186* Nos *supra cap.4.n.18.* & si ex postfacto inæqualitas † deprehendatur, illa ad æqualitatem reducatur, *d.l.forma.4.§.illam.1.ibi: illam æquitatem censitor admittere debet, ut officio ejus congruas relevari eum, qui in publicis tabulis, delato modo, frui certis ex causis non possit.ff.de censib.* & hinc, ut æqualitas servetur, æstimum † non solum petenti, Ludov. *decis. 43.n.7.& seq.* Losæus *de Jur.universit.part.3.c.9.n.15.* sed etiam non petenti ultrò edi, &, ut omnis suspicio removeatur, Wes. *Cons. 274.n.37.vol.6.* ad summum, † intra decennium, Wes. *Cons.103. num.15.vol.3.* vel quodlibet † quinquennium, Lancell. Gallia. *Cons.27.num.74.& seq.* Menoch. *Cons.1144.num.89.& seq.volum.12. & Cons.1201.n.47.volum.13.* Anton. Tessaur. *decis.239. num.10.* Knichen noster *in Encyclopæd.cap.10.num.108.& seqq.* vel etiam singulum † quadrimestre, quo omnes simili revisionis fructu potiantur, nec quid ad relevationem divitum, vel oppressionem pauperum prætendi possit, *d.l.ad inferiorum.1.Cod.de apoch. public.lib.10.* ad inspiciendum peti & exhiberi, *l.forma.4.ff.de censib.* gloss. *in l.fin.verb.inæqualitatem. C.quemadm.civil.mun.* Platea *in l.3.num.2.Cod.de annon.& tribut.* Belold. *Cons.37.num.4.volum.2.* & si vitiosum † inveniatur, aut partiale, & affectionatũ, reformari debet, per modò deducta.

30 31 32 33 34 35

Et in hunc finem peræquatores constituuntur, ut scilicet pro viribus cujusq; patrimonii æqualiter onera imponant, & eos, qui inæqualiter censiti sunt, peræquent, *d.l.forma.4 ff.de censib.l.omne.4.l.qui gravatos.5.l.peræquatores 6.C.de censib.lib.11.d.l.ad inferiorum.1.* Festas. *de æstim.& collect.part.1.cap.1.num.10.* Alba *Consil. 38.n.1.* Wesenbec. *Cons.103.n.15.vol.3.* Knichen *in Encyclop. cap.10. n.107.& seq.* Regner. Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14. num.149. & seqq.* Rovenstr. *de contribut.n.117.* & inæqualitatem emendent, hoc est, relevent, † quibꝰ collectarũ sarcina gravior imposita est, & gravent, qui levius sunt censiti, *l.fundos.11.Cod.de fund.patrim.l.id ab unaquaq;.12.Codic.de annon.& tribut.lib.10.* R. A. de anno 1548.§. 36

rum.63.ff.ad L.Falcid.l.indictiones.3.C.de ann.& tribut. lib. 10. Nos *Conf.50.n.48.volum.2.* & consequenter earundem quoq; matriculas mutandas,& quemlibet pro modo substantiæ suæ, quam in præsens possidet,Decius *Conf.335 n.1.& 3.*Sylvan.*Conf.99.n.16.* Boss.*tract.crimin.caus.tit.de principe.n.103.*Menoch.*Conf.1144.n.89.*
22 *& seq.vol.12.*& prout fortunæ rota† aliquem reddit vel divitem vel pauperem,censendum,*l.Lucius.21.§.idem respondit constante.6 ff.ad Municipal.l.comparationi.1.C.de quib.mun. vel præstat.nem.lic. lib.10.*Antib.*de Mun.part.pr 3.§.4.n.94.* idq; æquitas suadet, pau-
23 peres † enim & inopes non parem cum divitibus præstare debent contributionem,alioqui horum tributa illos necabunt& deprimentet,Salvian.Massiliens.*lib.4.de provid.DEI.pag.116.& lib.*
24 *5.p.173.& seqq.& lib.7.p.289.* cum tamen Reipublicæ intersit,†ne ditiores opprimant pauperes , *l.ad inferiorum.1.C.de apoc.public.*
25 *lib.10.*nec, † qui pauperiores facti,eam adhuc, quam solverunt, dum divites fuerunt,solvent collectam,*l.vacantes.1.C. de annon. & tribut.lib.10.*Imola *in l.coheredi 41.§.coheres.6.ff.de vulg.& pupill. substit.d.l.ad inferiorum.1 ibiq;* gl.*verb.inops.l.per Bithyniam.2.C. de immun.nem.conced.l.un.C.de mulierib.l.in fraudem.7.Cod.de annon. & tribut.*Thomat.*de collectis.§.exactis.n.4.* hinc diminutis & de-
26 pressis † bonis minuendæ contributiones, auctis verò augendæ quoq; ,*l.cura.4.§.deficientium.1.ff.de mun.& hon.l.forma.4.§.illam æquitatem.1.ff.de censib.l. hi quos.2. Codic.de alluvion.* Festas.*de æstimo.& collect. part. 1. cap. 1. num. 20. & seqq. & n.32.* Mynsing. *cent.3.Observ.34.per tot.*Besold.*de ærar.public.cap.4. num. 11. vers.3.*
27 *& 4.* inhærent enim bonis † ut suo conformi subjecto, Bald. & Dd.*in l.prædia.6.Cod.de fideicomm.*Marpurg.*d.loc.n.202.& seqq.*
28 Deinde natura dictitat,æqualitatem †in impositione contributionũ Geometricam,quæ qualis sit,&in cujus captum cadat,docet divinus noster Scaliger *Exercit.ad Cardan.321.&* Cothman.*Conf.3.n.122.& seq.vol.4.* esse habendam,sic,ut,qui plus habet,plus solvat,qui minus, minus, nemoq; gravius aut levius
29 sed unusquisq; †pro modo fortunarum suarum censitetur,*l.& qui.3.§.præses.15.ff.de mun.& honor.l.omnes.12.Cod.de oper.public. l.id ab unaquaq;.12.C.de annon.& tribut.lib.10.l.civilia.1. Cod. de muner. patrim.lib.10.l.ult.C.quemad.civ.mun.indic.lib.10.l.fundos.10.Codic.de fund.patrim.lib.11.l.fin.C.de præd.decur.lib.10.*Spec.*de censib. §. nunc dicendum.*

dicendum.17. Antibol. *de Munerib.part 3.§.2.n.13.& §.4.n.94.* Cuj. *Rubric.C.de censib.& censitor.lib.11.* Cravet. *Cons.195. n.9.* Chassan. *in consuetud Burgund.Rubr.1.de Justez.§.4.verb.indire.n.9.& verb. sur les hommes.n.45.& seq.* Wesenbec. *Cons.103 n.12. & seqq. vol.3.* Sixtin. *lib.2.de Regalib.cap.14.n.142.& aliquot seqq.* Doring. *in Bibliothec.JCtorum.verb.ærarium.n.126.& n 186* Nos *supra cap.4.n.18.* & si ex postfacto inæqualitas † deprehendatur, illa ad æqualitatem reducatur, *d.l.forma.4.§.illam.1.ibi: illam æquitatem censitor admittere debet, ut officio ejus congruat relevari eum, qui in publicis tabulis, delato modo, frui certis ex causis non possit.ff.de censib.* & hinc, ut æqualitas servetur, æstimum † non solum petenti, Ludov. *decis. 43.n.7.& seq.* Losæus *de Jur.universit.part.3.c.9.n.15.* sed etiam non petenti ultrò edi, &, ut omnis suspicio removeatur, Wes. *Cons. 274.n.37.vol.6.* ad summum, † intra decennium, Wes. *Cons.103. num.15.vol.3.* vel quodlibet † quinquennium, Lancell. Gallia. *Cons.27.num.74.& seq.* Menoch. *Cons.1144.num.89.& seq.volum.12. & Cons.1201.n.47.volum.13.* Anton. Tessaur. *decis.239.num.10.* Knichen noster *in Encyclopad.cap.10.num.108.& seqq.* vel etiam singulum † quadrimestre, quo omnes simili revisionis fructu potiantur, nec quid ad relevationem divitum, vel oppressionem pauperum prætendi possit, *d.l.ad inferiorum.1.Cod. de apoch. public.lib.10.* ad inspiciendum peti & exhiberi, *l.forma.4.ff.de censib.* gloss. *in l.fin.verb.inæqualitatem. C.quemadm.civil.mun.* Platea *in l.3.num.2.Cod.de annon.& tribut.* Belold. *Cons.37.num.4.volum.2.* & si vitiosum † inveniatur, aut partiale, & affectionatũ, reformari debet, per modò deducta.

30
31
32
33
34
35

Et in hunc finem peræquatores constituuntur, ut scilicet pro viribus cujusq; patrimonii æqualiter onera imponant, & eos, qui inæqualiter censiti sunt, peræquent, *d.l.forma.4 ff.de censib.l. omne.4.l.qui gravatos 5.l.peræquatores 6.C.de censib.lib.11.d. l. ad inferiorum.1.* Festas. *de æstim. & collect.part.1.cap. 1. num.10.* Alba *Consil. 58.n.1.* Wesenbec. *Cons.103.n.15.vol.3.* Knichen *in Encyclop. cap. 10. n.107.& seq.* Regner. Sixtin. *lib.2.de Regal.cap.14. num. 149. & seqq.* Rovenstr. *de contribut.n.117.* & inæqualitatem emendent, hoc est, relevent, † quib' collectarũ sarcina gravior imposita est, & gravent, qui levius sunt censiti, *l.fundos.11.Cod.de fund.patrim.l.id ab unaquaq.12.Codic.de annon.& tribut.lib.10.* R. A. de anno 1548.§. 36

Vnd nach dem sich etliche. Besold. *d. loc. n. 5. ubi in terminis.* sic quidem, ut semper respectus † magis ad fructus, quam rei valorẽ
37 habendus, *l. 2. C. de præd. navicul. lib. 11.* Alberic. de Rosat. *Rubr. n. 102. ff. de mun. & hon.* Laudens. *de fisco. quæst. 75.* Francisc. Lucan. *de fisco & ejus privil. part. 3. §. 1. n. 13.* Cravet. *Consil. 497. n. 5.* Tileman. de
38 Benign. *syntagm. 3. decad. 3. vot. 9. n. 31.* nec antiqui status sed † præsentis temporis, ratio consideretur, sive minores fructus præsenti tempore sint, sive majores, & de auctis major, de diminutis verò minor contributio solvatur, *d. l. forma. 4. §. illam. 1. & §. quæ post edictum ff. de censib. arg. l. si merces. 25. §. vis major. 6. ff. locat. l. licet. 8. C. eod. c. propter sterilitatem. extr. eod.* Bursat. *Cons. 186. num. 4.* Johann. Ferrar. Montan. *lib. 6. de feud. c. 5. vers. & tam ob causam.* Gail. *lib. 1. Obs. 21. n. 14. 18. & 19.* Unde & novissimo Imperii Ju-
39 re † clarè statutum, ut ob incidentem justam causam, desolationis puta, alienationis, aut alius vis majoris, matricula reformetur, & collectæ ad æqualitatem reducantur, R. A. de anno 1548. §. Vnd demnach. ibi: Wo ein Stand/nach beschehenem Anschlag/von etlichen seinen Leuten vnd Ländern kommen/ oder jhm vielleicht das seine genommen werde: oder sonsten etwa andern seine Landschafft übergeben vnd zugestellt hatte oder was dergleichen Fälle vnd erheblichen Vrsachen/aller anderer voriger Anschläge halben/sein möchte/dergleichen wo jemand der massen Vnfall oder Vnglück were zugestanden/dardurch er in solche beschwerung vnd vnvermögenheit kommen/daß er billich in Anschlagen soll geringert werden. cui in omnibus correspondent R. A. de anno 1555. §. Vnd wiewol wir. R. A. de anno 1576. 1582. & 1594. §. Vnd dann was sonsten. qui paragraphus in singulis his constitutionibus verbotenus est repetitus, Sixtin. *d. loc. n. 146. & seqq.*
40 quod proinde inferiores † universitates omninò sequi, & totius regni Jure uti, regi & judicari debent, *§. fin. Inst. de satisdat.* Jason *in § in personam. n. 10. Inst. de action.* Jason & Hippolyt. *in l. fin. ff. de Jurisdict. c. cum olim. extr. 6. ubi* Canonistæ. *de consuetud.* Mapurg. *dict. Cōs. n. 231. & seqq.* Rovenstrunck *de contribut. n. 130.* quid quod modernarum contributionum impositio sit nova, & de novo, prout notorium, multi bonis lapsi, & proinde hisce no-
41 viter emergentibus † nova quoq; remedia & auxilia quærenda, *l. de ætate. 11. §. ex causa. 8. ff. de interrog. in jur. fac. l. temporibus. 1. in pr. vers.*

verf.& ideò ff.de inspic.ventr.c.suscitatus.ubi gloss.*de rescript.* gloss. *in c.propter.ibiq,* Canonistæ *ubi in terminis collectarum locat.* Wesenbec.*Conf.103.n.30.vol.3.* Rittershus.*Conf.Altorph.58.*§. Darumb vnd dem allem nach. *& Conf.100.*§. Wann dann nun auß diesem. Nos *Conf.23.n.247.volum.1.* quæ nullo modo impedienda, utpote quæ publicam utilitatem & æquitatem, † legum sanitatem, 42
quam dixit Imperator Leo *Nov.36.in pr.* inculcant. quod si verò quis reclamaret,& æstimi correctionem permittere nollet, in dolo certè esse videretur,utpote qui æqualitatem,bonam fidem arguentem,impediret, & inæqualitatem,† malam fidem 43
inferentem,defenderet, *l.ex his.4.cum seqq ff.de Legib.c.erit autem dist.1.*gloss.*in c intellecto.33.de jurejur.* & hanc matriculæ innovationem,& revisionē† præter deducta,etiā JusCanonicū appro- 44
bat,*arg.c.quanto.ubi* gloss.*de censib.*Crav.*Conf.195 per tot.*&Doctores communiter defendunt, à † quibus proinde, sine ratione, 45
non recedendum,Festas. *de æstim.& collect.part.1 cap.1.num.28. & part.4.cap.2.n 63 & 69.*Bursat.*Conf 186.n.4.*Corn.*Conf.24.n.16.volum.3.* Mynsing.*cent.3.Observ.34.*Marpurg.*d. loc. num. 240. & seq.* Non movent quę proNegativa modo adducebantur sententia. Non primum: præterquam enim quod † indictionum & 46
collectarum Jura non nisi centum annorum spatio præscribantur, *l.comperit.6.C.de præscript 30.vel 40.annor.* Dd. *in l ult.C.de SS Eccles.*Jacob.de S.Georg.*de homagio.n 34.*Jacob.de Ayello *de jure Adohæ n 38.* Wesenbec,*Consil.103.n.33.volum 3.* constat quoq; quod lex ipsa † præscriptionem impediat & inhibeat, *l.ubi lex.* 47
25.ff.de usucap.& usurp. utpote quæ vult, quod certis annis moderatio fieri, nec unus locus præ alio prægravari, & solutio † 48
per æs & libram fieri debeat,Bart.*in l.si se non obtulit.§ actor. n. 2. ff.de re jud & in l.un n.29.C.de mulierib.*Bald.*in l.si negotium. n. 1. C. de neg gest.*Salicet.*in l.ult.not.3 C sine censu.*Ruin.*Conf.125 n.2.vol.4.* Dec.*Conf.694.n 10.*Curt.jun.*Conf.60.n 4.& Conf.61.n.6.vol. 1.* Johann.de Amicis *Conf 146.n 6.*Natta *Conf 48.n.3.*Berojus *Conf.150. n.51.vol.3.*Rol.à Valle *Conf.66 n.15.vol.1.*Cravet.*Conf.195. n. 1.* Menoch.*Conf.1201 n.45 volum.13.*Wesenbec,*Conf.103 n.12.& seqq.volum 3.* Deinde nulla præscriptio † sine certa & continua pos- 49
sessione, vel quasi, qualis hic nunquam deprehenditur, esse potest,

potest, §.*diutina.Inst.de usucap.l.sequitur.4.§.heres.15.l naturaliter.5.ff.de usucap.c.sine possessione.3.ibiq;* Petr.Peck.*n.4.de R.Jur.in 6.* Jaco-
50 bin.& Wesenb.*dict.loc.* Sunt enim † contributiones,de quibus jam loquimur, munera extraordinaria,incerta charitativa, so nach Gelegenheit steigen vnd fallen / & quæ iterationem non habent, *l.rescripto.6.§ fin.ibiq;* Bart.*n. 4. & 5.ff. de mun. & hon.l.in honoribus.8.§.vacationum.2.ff.de vacat.& excus.mun.* Jason *in l.placet.5.n.6.& 7.C.de SS.Eccles.* Paris.*Cons.25.n.5. volum. 1.* Alexand. *Cons.33.n.1.volum.5.* Gail.*lib.2.Obs.53.n.2. & seq.* Wesenbec.*d.Cons.*
51 *103.n.34.volum.3.* quarum proinde † præscriptio esse nequit,cum tali generi nunqnam præscribatur, Wesenb.*d.loc.* Neq; verò curandi sunt, qui præscriptum ordinem servandum suadent, in diversis siquidem omnes, ordinariorum videlicet & statutorum munerum, versantur terminis,Cornazzan,*decis.44.n.25.& seq.* Posito tamen,quod exceptio præscriptionis objici quan-
52 doq; posset,beneficium † vicissim restitutionis in integrum ac tutum succurreret, & omni malo certissimam medicinam adhiberet,*l.Respublica.4.ubi* Bart.&Dd.*C.quib.ex caus.maj.in integr.l.Rempublicam 3.ubi* Rebuff.& Dd.*C.de Jur.Reip.lib. 11.* & de
53 damno vitando † sollicitis,ut semper favorabilioribus, auxiliatricem præberet manum,*l.jure succursum.6. in fin.ff. de jur. dot.* Bart. *Auth.quas actiones.n.3.C.de SS.Eccles.* Cravet.*Cons.888.n 4.* Fichard.*Cons.30.n.4.volum.1.* Molin. *Cons.9.n.12.* Wesenbec. *d.loc. n.32.* Cothman.*Cons.36.n.141.volum.1.* Pruckman.*Cons.3.n. 85. & Cons.13.n.13.volum.1.*

54 Nec secundum: Errore † siquidem inductum ad similia extendi non debet, *l.quod verò.14. & l.seq.l.quod non ratione.39.ibiq; Dd.ff.de Legib.*

Nec tertium: annui enim census certam & continuam habent præstationem: quod aliter in nostris casualibus habetur
55 contributionibus,ubi nec certa præstatio, † nec quieta possessio, & proporrò nec etiam præscriptio, Domini Marpurgens. *dict.loco,num 250.*

56 Nec quartum: Omnis siquidem promissio † intelligitur Rebus sic stantibus, *l.quaro.54.§.inter locatorem.1.ubi Dd.ff.lo-*
57 *cat.* nullaq; conventio † ultra mentem paciscentium exten-
58 denda, *l.non omnis,19.ff.de reb.cred.* nec dolus † in ea admittendus,

dus, aut læsio, *l. qui cum tutoribus. 9. §. 1. ubi* Bald. *ff. de transact.* utpote † quæ semper excepta intelliguntur, *l. cum Aquiliana. 5. ff. eod.* 59
Mynsing. *cent. 4. Observ. 3. n. 7.* Wes. *Consil. 103. n 25. & seq. vol. 3.*

Nec sextum: Licet enim matricula principium ac titulum quantitatis collectarum præbeat, † illud tamen juxta au- 60
ctionem vel diminutionem bonorum, & exinde provenientiũ fructuũ regulatur: Sic quidem, ut, si principium variabile, certus exinde titulus oriri non possit: sed variantibus bonis, etiam æstimum & præstatio variatur: Causa namq; † quale sit causa- 61
rum ostendit, *l. nihil interest. 15. ff ad L. Cornel. de sicar. l. quo minus. 2. ff. de flumin.* Cagnol. *in l. diem functo. 4. n. 1. ff. de offic. assessor.* Mar. Salomon *in l. Gallus. 29. in pr. n. 20 ff. de liber. & posthum.* Pruckm. *Cons. 2. n. 135. vol. 1.* hocq; semper, cum † suo effectu, regulat, *l. adigere. 6.* 62
§. quamvis 2. ff. de jur. patron. l. si cum. 2. § fin. ff de donat. Alexand. *in l. dotium. 1. n. 8. ff. sol. matrim.* Socin. *Cons. 24. n. 11.*

Nec septimum: Probatur quidem per Matriculam, quod quis Status sit, & in possessione constituatur, ac collectas solvere teneatur:

Certam verò collectandi formam nemo exinde eliciet. Collecta siquidem † vel pro conventione Imperatoris & Statuũ, 63
vel pro circumstantia temporum variat, & non aliter, ac bona, modò crescit, modò decrescit, prout hactenus sufficienter demonstratum, Wesenb. *Cons. 103. n. 32. vers.* Das nun vors ander. *vol. 3.* & proinde, cum † de præsenti ditior, & in futuro pauperior esse possum, & contra, Thomat. *de collect. § exactio munerum* 64
18. ut aliàs, † ita & hic tempori inserviendum, Roman. *13. vers. 11.* 65
Ephes. *5. vers. 16.* Seneca *in Medea. vers. 175. ibi*:

——— *Tempori † aptari decet.* 66

Cicero *ad Attic. Epist. 50. lib. 12. c. consilium. 2. in fin. de observ. jejun. c. ubi non. de despons. impub. c. licet. 3. de feriis.* Anton. Faber, *in suo Codic. lib 9. tit 29. defin. 26. num. 9.* Pruckman. *Cons 46. num. 65. & Cons. 47. n. 81. volum. 1.* Johann. à Chokier *lib. 3. thes. Polit. Aphorism. cap. 2.* & juxta ejus statum contributiones moderandæ, Marpurg. *d. loc. n. 268. & seqq.*

Nec octavum: Nemo † quippe alteri facit injuriam, 67
qui jure suo utitur, *l. Proculus. 26 ff. de damn. infect. l. nullus. 55. ff. de Reg. Jur.* Cephal. *Cons. 150. num. 25.* cum autem Reip. intersit, &

potest, §. *diutina. Inst. de usucap. l. sequitur. 4. §. heres. 15. l. naturaliter. 5. ff. de usucap. c. sine possessione. 3. ibiq;* Petr. Peck. *n. 4. de R. Jur. in 6.* Jaco-
50 bin. & Wesenb. *dict. loc.* Sunt enim † contributiones, de quibus jam loquimur, munera extraordinaria, incerta charitativa, so nach Gelegenheit steigen vnd fallen / & quæ iterationem non habent, *l. rescripto. 6. § fin. ibiq;* Bart. *n. 4. & 5. ff. de mun. & hon. l. in honoribus. 8. § vacationum. 2. ff. de vacat. & excus. mun.* Jason *in l. placet. 5. n. 6. & 7. C. de SS. Eccles.* Paris. *Cons. 25. n. 5. volum. 1.* Alexand. *Cons. 33. n. 1. volum. 5.* Gail. *lib. 2. Obs. 53. n. 2. & seq.* Wesenbec. *d. Cons.*
51 *103. n. 34. volum. 3.* quarum proinde † præscriptio esse nequit, cum tali generi nunqnam præscribatur, Wesenb. *d. loc.* Neq; verò curandi sunt, qui præscriptum ordinem servandum suadent, in diversis siquidem omnes, ordinariorum videlicet & statutorum munerum, versantur terminis, Cornazzan. *decis. 44. n. 25. & seq.* Posito tamen, quod exceptio præscriptionis objici quan-
52 doq; posset, beneficium † vicissim restitutionis in integrum ac tutum succurreret, & omni malo certissimam medicinam adhiberet, *l. Respublica. 4. ubi* Bart. & Dd. *C. quib. ex caus. maj. in integr. l. Rempublicam 3. ubi* Rebuff. & Dd. *C. de Jur. Reip. lib. 11.* & de
53 damno vitando † sollicitis, ut semper favorabilioribus, auxiliatricem præberet manum, *l. jure succursum. 6. in fin. ff. de jur. dot.* Bart. *Auth. quas actiones. n. 3. C. de SS. Eccles.* Cravet. *Cons. 888. n. 4.* Fichard. *Cons. 30. n. 4. volum. 1.* Molin. *Cons. 9. n. 12.* Wesenbec. *d. loc. n. 32.* Cothman. *Cons. 36. n. 141. volum. 1.* Pruckman. *Cons. 3. n. 85. & Cons. 13. n. 13. volum. 1.*

54 Nec secundum: Errore † siquidem inductum ad similia extendi non debet, *l. quod verò. 14. & l. seq. l. quod non ratione. 39. ibiq; Dd. ff. de Legib.*

Nec tertium: annui enim census certam & continuam habent præstationem: quod aliter in nostris casualibus habetur
55 contributionibus, ubi nec certa præstatio, † nec quieta possessio, & proporrò nec etiam præscriptio, Domini Marpurgens. *dict. loco, num 250.*

56 Nec quartum: Omnis siquidem promissio † intelligitur Rebus sic stantibus, *l. quæro. 54. §. inter locatorem. 1. ubi Dd. ff. locat.*
57 *cat.* nullaq; conventio † ultra mentem paciscentium extendenda,
58 *l. non omnis. 19. ff. de reb. cred.* nec dolus † in ea admittendus,

dus, aut læsio, *l. qui cum tutoribus. 9. §. 1. ubi* Bald. *ff. de transact.* utpote† quæ semper excepta intelliguntur, *l. cum Aquiliana. 5. ff. eod.* 59
Mynsing. *cent. 4. Observ. 3. n. 7.* Wes. *Consil. 103. n. 25. & seq. vol. 3.*

Nec sextum: Licet enim matricula principium ac titulum quantitatis collectarum præbeat, † illud tamen juxta au- 60
ctionem vel diminutionem bonorum, & exinde provenientiũ fructuũ regulatur: Sic quidem, ut, si principium variabile, certus exinde titulus oriri non possit: sed variantibus bonis, etiam æstimum & præstatio variatur: Causa namq; † quale sit causa- 61
tum ostendit, *l. nihil interest. 15. ff ad L. Cornel. de sicar. l. quo minus. 2. ff. de flumin.* Cagnol. *in l. diem functo. 4. n. 1. ff. de offic. assessor.* Mar. Salomon *in l. Gallus. 29. in pr. n. 20 ff. de liber. & postum.* Pruckm. *Cons. 2. n. 135. vol. 1.* hocq; semper, cum † suo effectu, regulat, *l. adigere. 6.* 62
§. quamvis 2. ff. de jur. patron. l. si cum. 2. § fin. ff de donat. Alexand. *in l. dotium. 1. n. 8. ff. sol. matrim.* Socin. *Cons. 24. n. 11.*

Nec septimum: Probatur quidem per Matriculam, quod quis Status sit, & in possessione constituatur, ac collectas solvere teneatur:

Certam verò collectandi formam nemo exinde eliciet. Collecta siquidem † vel pro conventione Imperatoris & Statuũ, 63
vel pro circumstantia temporum variat, & non aliter, ac bona, modò crescit, modò decrescit, prout hactenus sufficienter demonstratum, Wesenb. *Cons. 103. n. 32. vers.* Das nun vors ander. *vol. 3.* & proinde, cum † de præsenti ditior, & in futuro pauperior esse possum, & contra, Thomat. *de collect. § exactio munerum* 64
18. ut aliàs, † ita & hic tempori inserviendum, Roman. *13. vers. 11.* 65
Ephes. *5. vers. 16.* Seneca *in Medea. vers. 175. ibi:*

——— *Tempori † aptari decet.* 66

Cicero *ad Attic. Epist. 50. lib. 12. c. consilium. 2. in fin. de observ. jejun. c. ubi non. de despons. impub. c. licet. 3. de feriis.* Anton. Faber. *in suo Codic. lib 9. tit 29. defin. 26. num. 9.* Pruckman. *Cons 46. num. 65. & Cons. 47. n. 81. volum. 1.* Johann. à Chokier *lib. 3. thes. Polit. Aphorism. cap. 2.* & juxta ejus statum contributiones moderandæ, Marpurg. *d. loc. n. 268. & seqq.*

Nec octavum: Nemo † quippe alteri facit injuriam, 67
qui jure suo utitur, *l. Proculus. 26 ff. de damn. infect. l. nullus. 55. ff. de Reg. Jur.* Cephal. *Cons. 150. num. 25.* cum autem Reip. intersit, &

68 æquitas præterea naturalis jubeat, ne unus locus † præ alio gravetur, aut domini pro subditis, pauperesve præ divitibus premantur, Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Landtags Abschied de dato Dreßden 14 Octobr. 1640. §. Als wir auch leicht ermessen können ibi: sonderlich aber mit einbringung der hinterstelligen Resten/eine solche moderation halten lassen / die den Armen vnvermögendē restanten erträglichen/damit sie durch die allzuscharffe Executiones nicht vollends gar zu grund getrieben werden/viel weniger geschehen lassen / daß die Gerichtsherren vor ihre Vnterthanen zuzahlen/oder ein Nachbar den andern zu übertragen angehalten werden soll. sequitur quoq; non moderatio & reductio ad æqualitatem, sed inæqualitas & injusta exactio lites & rebelliones moveat & excitet, Nicol. Bödrius *de seditiosis. §. &*
69 *primò tria sunt. n. 30.* Invertitur ergò hoc argumentum, † qui optimus, contrariorum solvendorum modus, Everhard. *in præambul n. 18.* Coler. *de aliment. lib. 2. cap. 12. n. 128.* Pruckman. *Consil. 50. n. 40. volum. 1.*

70 Nec deniq; ultimum: A separatis † enim id infertur, & proinde malum est, *l. Papinianus. 20. ff. de minor. l. fin. ff. de calumniat. l. eum qui. 4. C. arbitr. tutel.* Et non est quæstio, quis deficientium portionem solvere debeat, sed quomodo Matricula cor-
71 rigenda, & peræquatio instituenda, ne unus, † quod diximus, præ alio gravetur, *l. legatorum petitio. 33. ff. de leg. 3. l. si creditores. 18. C. de pact.* Petr. de Ubaldis *de collectis num. 17.* sed omnes æqualiter,
72 † pro viribus tamen quisq; suæ substantiæ, censitentur, *l. forma. 4. § illam. 1. ff. de censib.* Antibol. *de Muner. part 3. §. 2. n. 56.* Besold. *Cons. 37. n. 3. & seqq volum. 2.* Marpurg. *d. loc. n. 274.*

Cum autem hic constet, correctionem Matriculæ & utilem & necessariam esse, de modo, & quomodo ea instituenda, nunc inquirendum. Multi multa, sed interdum parùm utilia,
73 minus verò ad rem accommoda, & sic ubiq; satis † Eloquentiæ, sed sapientiæ parum; Gellius *lib. 1. Noct. Attic. cap. 11.* Nos, qui olim ab Illustrissimo quondam nostro ejusmodi rei præ-
74 positi, hac methodo usi fuimus: primò † omnium æstimum antiquum in manus sumsimus, subditos cujusvis loci & conditionis citavimus, de fide sub juramento (cum perjuria præcaven-

cavenda) confirmandâ addita comminatione pœnæ comiſſi, ſi quid ſupprimeretur, eoſdem monuimus, & ſi quæ bona deſolata vel etiam alienata, & nomina incerta facta, notavimus, & tandem correctionem hac vel ſimili, ſtatibus non diſplicente, formâ inſtituimus, ut poneremus, quid antiquitus ordinariè contribuerint, quid bonorum deceſſerit, & quid remanſerit, fructusq; ſuos tulerit & adhuc ferat, haben geben Jährlich ſoviel / ligt öd vnd deſert (gehet daher auch ab) ſoviel / bleibt beſtändig ſoviel. Et hic modus, quem etiam in diſtrictu Gothano felicem ſucceſſum habuiſſe mihi gratulor, hoc præſertim tempore, mihi optimus videtur. Licet autem univerſitas quælibet † diſtributionem & ad æquationem, quæ non, ut impoſi- 75
tio, de Jurisdictione, facere poſſit, Cravet. *Conſ. 195. per tot.* Menoch. *Conſ. 28. n. 33. & per tot. volum. 1.* quia tamen ſinguli rarò conveniunt, à loci magiſtratibus † peræquatores & moderatores, 76
ceu ex Imperii Receſſibus loquitur Regn. Sixt. *lib. 2. de Regal. c. 14. n. 149. & ſeqq.* conſtituendi ſunt, qui, adhibitis adhibendis perſonis, Syndico puta, vel quo alio communitatis defenſore, & citatis vel per proclama, vel per pulſum campanæ omnib⁹, † 77
quorum intereſſe putatur, æſtimum revideant, corrigant, novumq; † gratis tamen, non mercede, quod Corydones quoſ- 78
dàm, etiam in patria noſtra, ſtolidè feciſſe meminimus, conſcribant, *l. ſuſceptores. 10. ubi* Bart. *C. de ſuſceptor. præpoſit. & arcar. lib. 10.* Feſtaſ. *de æſtimo & collectis. part 1. cap. 1. num. 9. 10. 12. & multis ſeqq.* Et eſt iſta citatio maximè neceſſaria: qui enim nec citati, † nec 79
deſcriptioni conſenſerunt, illis taliter facta Matricula non præjudicat, Ludov. Roman. *Conſ. 275. per tot.* Alexand. *Conſ. 10. num. 4. vol. 4.* Pariſ. *Conſ. 104. in fin.* cum è contra moroſis & contumacibus † nihil proſit, ſed maximè ſit damnoſa, Feſtaſ. *de æſtimo &* 80
collectis. part. 1. cap. 1. num. 18. quem referunt & ſequuntur Domini Marpurgenſes *d. loc. n. 480.*

In exigendis contributionibus & collectis, hoc præprimis obſervandum eſt, ut, ad præcavendas † rebelliones, Boer. *de ſe-* 81
ditioſis. §. & primò. n. 30. & ſeq. Damhauder. *in praxi Crimin. cap. 99. num. 19. & ſeq.* Buchanan. *lib. 18. Hiſtor. Scotic. fol. 465.* Bernhard. de Girard. *del Eſtat & ſuccez des affaires de France. lib. 2. fol. 124.* Æneas Sylvius *de Europæ ſtatu cap. 29.* Crantz *lib. 4. Vandal. cap. 6. &*

 cap. 35.

cap 35. & lib.3. Metropol. *cap.31. 39. & 43.* Thuan. *lib. 4. Histor. sui tempor.* &c. quam, ex Crusio *lib.9.annal.Suevic.part. 2. cap. 17.* referente Besoldo *in docum. rediviv. Monaster. Wuemberg. fol. 126. &*
82 *seqq.* Fridericus † à Zimbern & Carolus Navarræ Rex, combustione sua divinitus expertus, Frossard. *lib 3. Histor. fol. mihi 228. §. Carolus rex Navarræ.* divinæ pœnæ declinationem, ad exemplum laudatissimæ Nürmbergensis Reipublicæ placidè procedatur, &, quod Amplissimus Consul Romanorum Imperatori, Alstedii *in præfat. Theolog. Natural.* Maximiliano I. Johañis Matthiæ *de contrib. c.7. n.131* Ferdinando I. sed *συγχρόνῳ* Conradi Celtis in Norimberga. *c.13. paulò ante fin.* veriori judicio, Maximil. I. parenti Friderico IV. non III. Lans. *in Consult. de provinc. c. prærog. Orat. pro Germania. paulò post pr.* quomodo tam amplam Remp. & po-
83 pulosam regeret, interroganti, Mit guten † Worten und harten Straffen/ respondit, verborum lenitate primùm omnia tententur, & postmodum, cum (quod Politicorum coryphæus Cosmus Medices argutè & acutè dicere solebat.) Pater
84 † nostris, hoc est, superstitiosa quadam sapientia & blanda indulgentia, imperia & Respublicæ non administrentur, Besold. *in thesaur. practic. verb.* Politici. asperitas pœnarum sequatur.
85 Omni cum † modestia & mititate, sine flagitio, sine noxa, sine injuria prius collecta exigenda, nec collectans se acerbum exactorem, nec contumeliosum, sed moderatum, & cum efficacia benignum, & cum instantia humanum præbere, Magon. *decis. 66. n.15.* Casp. Klocken *de contrib. conclus. 62.* Bartholom. Philipp. *del*
86 *Consiglio & de Consiglieri. disc.13. n.14.* nec † sæpius, bis puta, vel, (quod tamen proh dolor! hodie sæpius fit) ter eandem exigere debet, Johann. de Platea in *l. indictiones. Cod. de annon. & tribut. lib.10.* Bald. *in l. etiam. n.15. C. de exec. rei judic.* Petr. de Ubaldis *de collect. n.35.* Roland. à Valle *Cons.1. n.21. vol.2.* Cravet. *de antiquit. tempor. part.4. §. materia singularitatis. n.33 & Consil.24. num. 7.* Gail. *lib.2. Obs.53. num 3.9. & 10.* Sixtin. *lib. 2. de Regalib. cap. 14. num.158.*
87 aliàs quod Hybræas † ad Antonium; Si vis duas collectas, da nobis duas messes & vindemias, audiet, Plutarch. *in Antonio.* Jacob. August. Thuan. *lib.66. Histor. sui temporis paulò ante finem,* & omnia alia procurabit. Quod si tamen morosi quidam, ac refractarii & renitentes debitores extiterint, competentibus

Juris

Juris remediis, ad id, quod debent, præstandum, compellentur: Et primò quidem, quod hodie indubiè frequentatur, Pœna dupli, † hoc est, ut contributionem debitam non solùm sol- 88
vant, sed & aliud adhuc tantundem: Est enim duplũ simpli duplum, & è contra, simplum est dupli simplum, *arg. §. 1. in fin. Inst. de noxal. act. l. 1. in fin. ff. de act. emt. l. si non sortem 26. §. 1. ff. de condict. indeb. l. 1. § considerandum. 11. ff. de tut. & rat. distr. l. qui tabulas. 27. in pr. l. qui furti. 50. in princ. l. si servus. 61. § quod vero. 5. vers. idq; evidentius. ff. de furt. l. hoc edictum. § quærentibus. ff. de publican.* Bart. *in l. de interpretatione. & in l. sanctio. n. 6. ff. de pæn. l. prætor. 4. § hæc autem actio. 6. ff. de vi bon. raptor. l. cum fundus. 48. in fin. ff. de eviction. l. prætor ait. 7. § hoc edictum. ff. de damno infect. l. pen. C. de usur. l. mulier. 5. ibi: ad duplum tenentur, id est, in id, quod accepit, & aliud tantũdem. C. de sponsal. & arrhis sponsalit.* Arnold. Baert. *in l. un. n. 59. 60. 69. 82. & 107. in fin. C. de sentent. quæ pro eo quod interest profer.* Barnabas Cornazzan. *decis 14. n 16.* Molin. *de usur. n. 43. 46. 47. & 83.* Johann. Borcholt. *de Verb. Oblig. cap. 7. & 8. n. 152. & seqq.* Hermann Meyer *lib. 1. de præferent. credit. tit. 8. n 14. & 17. 26. & seqq.* Fürstl. Sächs. Außschreiben vñ Erklärung welcher gestalt die bewilligte Sechsjährige Landsteuer angelegt/gegeben vñ eingebracht werden soll. de dato Cob. 23. Oct. 1595. tit. Ritterschafft vnd derselben Witwen inn Ort Landes zu Francken vnd Thüringen. 3. §. Würde aber einer vom Adel. ibi: Die pœnam dupli/das ist / eines jeden gebührende vollkommene Anlag gedoppelt.

Et hæc pœna dupli, Klockio dicente *de contribut. conclus. 68. lit. B.* añо millesimo, quingentesimo, sexagesimo sexto primùm introducta videtur, R. A. de anno 1566. §. Derwegen haben wir vns. ibi: Vnterthanen jhre Anlagen zu entrichten sich widersetzen / vnd zu angesetzten Terminen vnd Zielen nicht liefern oder bezahlen würden / so sollen sie in pœnam dupli gefallen seyn. R. A. de anno 1594. §. Demnach sollen die Vnterthanen. & §. Darwider auch solcher widersetzigen vngehorsamen Vnterthanen. ibi: zu Anbringung der aufferlegten vnd auffgesetzten Anlag vnd verwirckten pœn dupli mandata pœnalia ad solvendũ, &c. Reichs Absch. de anno 1603. §. Vnd damit sich niemand dieser Hülff. ibi: zu angestellten vnd bestimbten Terminen vnd verzielungen nicht lieffern wurden / daß sie in pœnam dupli mit der That

vnwiderſprechlich gefallen/vnd derhalben jhre gebührende vnd geſetzte Anlag jhrer Obrigkeit gedoppelt zu bezahlen ſchuldig ſeyn. & §. dagegen aber ſollen Churfürſten. ſeq. R. A. de anno 1613. §. Vnd damit ſich niemand dieſer Hülff zuentſchütten. ubi ſimilia reperiuntur verba, Bocer. *de collect. cap. 13. num. 9.* Nos *ſupra cap. 2. n. 420.* & deſuper, quod attactum, mandata pœnalia, ſine diſcrimine & reſpectu perſonarum, tam in Aula Imperiali, prout in cauſa der Reichsbefreyten Ritterſchafft orts gebürgs / contra C. von S. vnd H. L. von S. ac alios nuperrime, & hoc anno 1641.

89. factum, quàm, † quia in *διχονοίᾳ* concurrentem Jurisdictionem (quod, præter alios, Otto Melander JC. Conſiliarius Imperialis Aulicus, amicus meus, *in Epiſtola ſub dato Vienna 19. April. 1630. ad me miſſa*, in terminis Reviſionis rogatus, ſequentibus verbis docet: *multò namq; auguſtior hic in Aula eſt Majeſtas Cæſaris. Per fortunas igitur caveatis quæſo, ne peccetis in re tam magni momenti. & quæ paulò poſt ſequentur.*) habet, Matth. Stephani *de Jurisdictione lib. 2. part. 1. cap. 3. n. 1. & multis ſeqq.* in Camera Spirenſi decernuntur, prædictis Receſſib. Imper. & quos allegat

90. Klock *d. loc. concluſ. 68. lit. A.* Status verò † ipſi ſi in ſolvendo moram fecerint, & contumaces eſſe perrexerint, Regalibus privilegiisq; ſuis privantur, & quandoq; etiam præſcribuntur, quæ

91. tamen utraq; pœna, ſi ita viſum, † in pecuniariam converti poteſt, R. A. de anno 1594. §. Da aber einiger. & §. Darneben ſolle. Denaiſ. *in Jure Camerali tit. Contributiones Turcicæ n. 99.* Bocer. *d. loc.*

92. *n. 10.* Klock. *d. loc. concluſ. 69. lit. A.* & à fiſcali † ad videndum ſe declarari in pœnam citantur, *d. R. A. §.* Vnd damit. neq; hic ordinarius proceſſus ſervatur, ſed extra ordinem, de plano & le-

93. vato, † quod ajunt, velo, celeriter proceditur, *l. niſi opinatores. 7. Cod de exact. tribut. lib. 10.* Sichard. *in l. licet. C. de condict. ex lege.* Gail. *lib. 1 Obſ. 20. n. 5.* Gylman. *tom. 3. Symphorem. verb.* Türckenhülff. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 18. & ſeqq.* Bocer. *d. cap. 13. num. 1.* Matth.

94. Stephani *d. loc. cap. 7. n. 311. & ſeqq.* neq; etiam † Reviſio cum primis in Aulâ, locum habet, Deputations Abſchied de anno 1600. Denaiſ. *d. loco. tit. Reviſio actorum. n. 271. in fin.* Klock. *d. loc. concluſ. 70.* Otto Melander *d. loc.* ubi propter Cæſaris Majeſtatem planè non admittit in Aula Reviſionem, verbis : Reviſio contra ſenten-

sententias hic in Aula latas non habet locum sub gravissima animadversione, sic, ut nemini, etiam in eminentissimo honoris atq; dignitatis gradu locato, hac in parte parcatur. Id quod quamplurima testatum faciunt præjudicia, sic ut nefas sit argumentari à Revisionibus Cameralibus ad Revisiones petendas à Senatu Imperiali Aulico. *d. loco.*

Deinde Mulctâ † pecuniariâ, *l. res eorum. 1. & tot. tit. C. de capiend. & distrah pignor. trib. caus. lib. 10.* R. A. de anno 1594. Gail. *lib. 1. Observ. 20. num. 20.* Tileman. de Benignis *Syntagm. 1. decad. 1. vot. 7. num. 91.* 95

Tùm Pignorum, † tam mobiliũ, quam im̃obilium, 96
captione *Nov. 7. cap. 8.* Bald. *Cõs. 138. n. 3.* Cacheran. *decis. 86. n. 3. & 4.* eorũque, pro quantitate oneris, distractione, *l. prædiis 36. ff. de jur. fisci. l. cum possessor. 5. §. ult. ff. de censib. d. l. res eorum. 1. cum l. seq. l. etiam 8. C. de furt. l. nemo carcerem. 2 C. de exact. tribut. lib. 10.* Montalt. *de reprob. sentent. Pilat. art. 3. n. 14.* Wesenbec. *Cons. 215. n. 25. volum. 5.* Fest. *de æstim. & collect. part. 2. cap. 3. n. 10. & 13. & part. 3. cap. 1. n. 11.* Roland. à Valle *Cons. 32. n. 3. 4. & 8. volum. 1.* Cravet. *Cons. 111. n. 1.* Cothman. *Cons. 8. n. 100. volum. 3.* Tileman. de Benignis *d. loc. n. 20.* vel etiam † 97
sequestratione, Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 20. & 22.* vel & ipsius personæ † 98
captione, & in custodia detentione, *l. munerum. 1. ff. de muner. & hon. l. nemo. 2. C. de exactor. tribut. lib. 10.* Caspar Beatius *de debit. inope cap. 13. n. 5.* Menoch. *lib. 1. A. J. Q. quæst. 88. n. 5.* Bursat. *Cons. 345. n. 37.* Peregrin. *de Jur. fisci. lib. 6. tit. 7. n. 7.* Tileman. *d. loc. n. 21.* Festas. *d. loc. cap. 1. n. 51.* Besold. *Consil. 172. n. 74. & seqq. volum. 4.* modò tamen † 99
bobus aratoriis & instrumentis ad agriculturam deputatis parcatur, *l. executores. 7. & Auth. agricultores. Cod. quæ res pign. oblig. poss.* Francisc. Lucan *part. 3. de fisco. part. 2. n. 4.* nec ex abrupto † execu- 100
tivè procedatur, sed proclama prius præcedat, adeoq; abunde, collectas solvendas esse, significatum sit, Cravet. *d. loc. n. 19.* Festas. *d. loc. n. 8.* Bertachin. *de gabell. in prælud. n. 12. vers. illud singulariter notandum.* Roland. *d. loc. n. 38.* Cothman. *Cons. 11. n. 190. volum. 1.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. c. 14. n. 167. & seqq. usq; ad fin.* Johan. Matth. *de contribution. c. 3. n. 367.* Dn. Bocer. *de collect. c. 13. n. 4. & seqq.*

Non solùm tamen Executivè proceditur, sed & quandoq; in modum Actionis collectæ expediuntur. † Actiones autem 101
sunt vel Personales, vel Reales. Personales sunt † vel certi con- 102
dictio,

dictio, vel condictio ex lege: Certi condictio competit ex conventione, qua Status Imperii, vigore Matriculæ, vel status provinciales, die Landständ/ ex promissione ad certam pecuniæ summam solvendam adstricti, *l. hujus edicti. 1. in princ. ff. de pact. cum simil.* Gail. *lib. 1. Obs. 20. n. 6.*

Condictio ex lege verò competit ex constitutione sive decreto Imperii, vel etiam privilegio principis, *l. un. ff. de condict. ex lege.* Gylman. *part. 2. Symphor. tit. 6. vot. 1. n. 4.* Rutger Rulant *de
103 comm. part. 3. lib. 3. cap. 8. n. 12. 14. & seq.* Reales † sunt, vel remedia possessoria, vel petitoria: Illaq; vel Momentanea, vel ordinaria: & habent illa, ob metum armorum, & ne pax publica violetur, etiam in materia collectarum, locum, ubi summa-
104 riè, † cui momentanea possessio adjudicanda, cognoscitur, ita factum in causa X. contra X. 16 Mart. 1581. Alvar. Valascus *decis. 79.* Gail. *lib. 1. Obs. 5. n. 1. & seq.* Mynsing. *cent. 2. Observ. 96. in fin.* Vultej. *§. 6. n. 5. Inst. de Interdictis.* ubi omnes de sumarissimo breviter quidem sed tamen pulchrè.

105 Ordinaria sunt † primò, Interdictum Utile, Uti possidetis,
106 quo vel Imperii fiscalis, † vel alius magistratus agit contra eum, qui collectas solvere solitus, eas amplius præstare recusat, *l. 1. ff. uti possidet.* Bald. *in l. un. §. 1. num. 7. ibiq;* Covarruv. *in ampliat. n. 59. C. Uti possidet.* Faber. *in §. retinendæ. n. 16. Inst. de Interdict.* Rebuff. *ad constit. Regni Gall. de mater. possess. art. 1. gloss. 2. n. 2. & 28 tom. 3.* Speculat. *de restit. spoliat. §. nunc dicam°. n. 2. & 4.* Ferrar. *in libell. pro turbata possess. verb. ad cessandum, n. 3.* Menoch. *remed. recuper. 10. n. 11.* Gylm. *d. l. vot. 4. n. 5.* Guido Panciroll. *Cons. 119. n. 14.* Rulant. *d. loc. cap. 8. n. 9. & 13.* ejusq; requisita recensentur à Virgin. de Bocat. *de Manutent. l. 149. n. 2.* Menoch. *remed. retin. poss. 3. n. 455. & 456.* Mynsing. *responsf. 16. n. 2. decad. 2. & respons. 25. n. 10 decad. 3.* Gail. *de pignor. cap. 22. n. 3.* Gylman. *d. loc. tom. 1. part. 2. tit. 6. vot. 1. n. 1. & seq. vot. 6. n. 1. & vot. 7. n. 1.* Besold. *Cons. 79. n. 68. vol 2.* Klock *de contrib. conclus. 77.* Dein-
107 de si quis † planè neget collectas, aut unus status alium alicubi contributiones & munera indicere & exigere prohibeat, succedit interdictum, Unde vi, prout notatum in causa F. contra B.
108 und R. Rulant. *d. loc. c. 8. n. 10.* Officium judicis † & actio in factum utilis, quo casu etiam locus esse potest omnium plenissi-
109 mo & tutissimo remedio † *c. redintegranda. 3. quæst. 2.* Cardin. Tusch.

Tusch. *pract. conclus. 384. n. 24 & seq. & n. 47. & seq. lit. S.* quo cauti Advocati, tanquam cum omnibus remediis spoliatoriis concurrente, & singularem utilitatem habente, quo tam agendo, quam excipiendo clientulis suis fidum patrocinium præstent, semper præ reliquis uti habent, Hostiens. *in summa de restit spoliat. n. 6. vers. patet ergò.* Ferrar. *in form. libelli in causa spoliata possess. §. corā vobis n. 7. & seqq.* Menoch. *remed. recuper. possess. 15. n. 5.* Schneidewin. §. *sed ex constitutionibus. 8 n. 1. & seqq. Inst. de interdict.* Gail. *lib. 2. Obs. 75. n. 10. & seq* Mynsing. *cent 3. Obs. 85.* Bocer. *de collect. cap. 13 n. 18. §. interdum quoq; Interdictum unde vi.*

Petitoria sunt † Rei Vindicatio, Klock *de contribut. conclus. 80.* Actio Hypothecaria, qua bona † tacito Jure magistratui pro collectis obligata sunt, *l. Imperatores. 7 ff. de publican. l. idem Julianus 39. §. heres. 5. ubi Dd. ff. de leg. 1. l. universa. 1. & ibi* gloss. Bart. & Dd. *C. in quib. caus. pign. vel hypothec.* Neguzant. *de pignor. memb. 4. part. 2. num. 115.* Thomat. *de collect. §. retenta. num. 32. §. exactio. num. 54. & §. exactis. n. 7.* Schurf. *Cons. 83. n. 5. cent. 2.* Roland. à Valle *Cons. 92. n. 1. & seqq volum. 1.* Rauchbar *part. 1. quest. 16. num. 4.* & Actio Confessoria † Utilis & Negatoria: Illa agitur contra eum † qui se à collectis immunem esse dicit, Dd. *in §. æquè. Inst. de action.* Decian. *Cons. 41. n. 142. volum. 2.* Panciroll. *Cons. 119. n. 14.* Rulant *d. loc. n. 19.* atq; ita factum in causa §. contra Braunschweig vnd Rittershausen. & in causa Teutschenmeisters/contra Donawerd. Bocer. *d. loc. n. 14.*

110
111
112
113

Hàc verò † contra magistratum indebitè contributiones urgentem, *d. §. æquè.* Bart. *in l. si publicanus. 4. §. in omnibus. ff. de publican.* Ripa *Cons. 175. n. 5.* Gylman. *Symphor. tom. 1. part. 2. tit. 6. vot. 6. n. 6.* Rulant *d. loc. n. 17.* Bocer. *d. loc. num. 19.* sic quidem, ut si nimia sævitia & expilationibus subditos gravet, etiam jurisdictione privari queat, *arg. l. 2. ubi* Bald. *ff. de his qui sui vel alien. jur. §. ult. Inst. eod. l. un. C. de emend. servor.* Gail. *lib. 1. Obs. 17. n. 2. & lib. 1. de pac. publ. cap. 2. n. 22.* Mynsing. *cent. 5. Obs. 8. n. 3.* Matth. Stephan. *in Synopsi Jurisdict. cap. 11. in princ.*

114

Quemadmodum autem hæc remedia contra subditos adhibentur, ita quoq; exactores, si in exigendo negligentes fuerint, & per negligentiam, quædam omiserint, aut, cum

 omne

115 omne † ex collectis proveniens lucrum, Reipublicæ debeatur, Bart. *in l. un. C. de aur. public. persec. lib. 10.* præter imperatas pecunias, suo privato compendio, ut loquitur Cæsar *lib. 3. de bello Ci-*
116 *vil. fol. mihi 174. lit. l.* servierint, † & in suum commodum vigilârint, Florez. *quæst. 21. n. 162. & seq.* Peregrin. *Cons. 94. n. 7. volum. 3.* non immeritò puniuntur, *l. judices 11. C. de annon. & tribut. lib. 10. l. missi. 7. C. de exactor. tribut. lib. 10.* Petrus de Ubaldis *de collectis n.*
117 *47.* & de suo, † quod omissum, solvere debent, *l. omnes 3. C. de annon. & trib. lib. 10.* Bart. & Dd. *in l. Mavia ff. sol. matrim.* Socin. *Cons. 273. col. 3. vers. confirmantur ista. vot. 2.* Festas. *de æstim. & collect. part. 3. cap. 1. n. 27.* Wesenbec. *Cons. 215. n. 15. vol. 5.*

Neq; est, quod ad effugiendam negligentiæ pœnam obtendant, se ab iis, qui ad collectas tenentur, ob eorum tergiversationem & protractionem non potuisse debito tempore
118 solutionē obtinere: quia exigere, † non conivere, *l. indictiones 3. l. omnes 5. C. de annon. & trib. lib. 10. l. fin. in fin. ff. de public. l. vacuatis. 19.*
119 *C. de decur. lib. 10.* compellere, & † executivè, sine judicii strepitu & exhibitione libelli contra morosos procedere debent, *l. res eorum 1 cum l. seq. C. de capiend. & distrah. pign. trib. caus. lib. 10. Nov. 17. §. coges.* Johann. de Platea *in l pen. n 2. C. de conveniend. fisci debitor. lib. 10.* Bald. *in l. etiam. C. de exec. rei judic. & Cons. 238. n. 1. vol. 1.* Roland. à Valle *Cons 32. n. 3. & seqq. volum. 1.* Asin. *in praxi. §. 3. cap. 31. n. 20.* Festas. *d. part. 3. cap. 3. n. 13* Gylman, *Symphorem. tom. 1. part. 2. tit. 6. vot. 4.*
120 *n. 36.* Cacheran. *decis 86. n. 4.* ubi ostendit, † pendente etiam cognitione, executionem rectè fieri, imò contra forenses etiam, eo casu, quo collectari possunt, executivè procedi, Bald. *d. l. etiā n. 15. in fin.* Castr. *in l. inter debitorem n. 4. ff. de pact.* Roland. à Valle *d. loc. n. 8.* Festas. *d. part. 3. cap 2. n. 47.* Gail. *lib. 2. Obs. 52. n. 22.* Regner. Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 14. n. 163. & seqq.*

121 Ut ut verò Themistocles † aliquis, in his contributionum & munerum causis, duabus præpotentibus Diis, Suadâ nimi-
122 rum & Violentiâ comitatus veniat: † Non rarò tamen aliis magnis Deabus, Inopiâ puta & Impossibilitate, per quas, quæ petuntur, dare non licet, vicissim repellitur & excluditur, Besold. *de ærario publ. cap. 4. n. 5. §. 1. paulò antè fin.* Sic, ut, quicquid allegatis processibus intentetur, Exceptione Inopiæ & Impossibilita-

ſibilitatis, quandoq; etiam Compenſationis, ſi non omninò elidatur, enervetur tamen. Et ſanè Exceptio Inopiæ, † reſpe- 123
ctu collectarum, relevans eſſe videtur, *l.cura.4.§.deficientium.1. ff.de mun.& hon.* gloſs.*in l omnes.3.verb.compellatur. C. de annon.& tribut.lib.10.* Roman. *Conſ.269.n.32.ubi in terminis.* Gail. *lib.1.Obſ. 21 n.18.* Mynſing.*cent.3.Obſ.34.* Bocer. *de collect.cap.11.n.1.* & non ſolùm potentialiter dilatoria, ita ut inops † judicium pati non 124
cogatur, Bald.*in c.paſtoralis.n.20.de exception.* Georg, Beatius *de debit.inope.cap.18.num.9. & ſeqq.* ſed etiam principaliter peremtoria, nam is nullam † actionem habere videtur, cui propter in- 125
opiam adverſarii inanis eſt actio, *l.nam is.4.ff.de dol.mal.l.itaq. fullo.12.in princ.ff.de furt.* Antibol.*de Munerib.part.3.§.2.n.51.* Thomat.*de collect.§.pauperes.n.1.& 2.* Roland.à Valle *Conſ.66.n. 20. volum.1.* Petr.Frider.*lib.1.de proceſſ.cap.49.n.16.cum aliis ſupra cap.4.n. 17.& ſeqq.adductis.* ſic quidem, ut nec ſubditus, ad quod † aliàs 126
regulariter adſtrictus, Domin.Sot.*lib.3.de Juſt.& Jur.quaeſt.6.art. 7.* Döring.*in Bibliothec.verb.alimenta.num.60.* ſi egeat ipſe, dominum alere teneatur, Thomas Maul. *de homag. cap. 7.* Beſold. *de arar.cap.4.n.12 §.1.in fin.* penuria etenim ubi vel metuenda, † 127
vel militat, prudentes imitandæ virgines nec de neceſſario oleo vel tantillum dandum, Matth. *25.verſ.9.* Surd.*deciſ.236.n.21* Sola *ad Conſuetud.Saband.Rubr.de edict.annor.gloſſ.4.num.13.lit.B.* Knichen *de territor.jur.cap.4.n.435.* Nos *Conſ.66.num.320. & ſeqq. volum.3.* & exceptiones in der eylenden Türckenhülff ad probandum admiſſas eſſe in cauſa Fiſcalis contra Niderreiſenburg. Gronſaw/17.Aug.1569.refert Gylman.*tom.5.Symphorem.* verb. Türckenhülff. Exceptionem † verò Compenſationis quod attinet, ea non aliter admittitur, quam ſi prætenſum debitum 128
æquè eſt privilegiatum, ut fiſci. *l.in ea.3.l.ſi ex venditione 7.Cod. de compenſat.* Thomat.*d.loc.§.expoſuimus.n.19.* Peregrin. *de Jur.fiſci. lib.6.tit.7.num.15.verſ.ceſſat etiam compenſatio.* atq; ita obſervatum in cauſa J.contra F.Klock *de contribut.concluſ.71.lit.B.* neq; hoc ſanè caret ratione, quæ enim, (quod & Sereniſſimus Saxoniæ Elector in Lands Abſchied de dato Dreßden 14.Octobr, 1640.§. Die Compenſation. ibi: Die Compenſation aber anlangend/was einer und der ander Stand entweder vor ſich ſelbſten/ oder wegen

seiner Unterthanen/Landstewern einzuschicken / will vns also indifferenter zu bewilligen/auß erheblichen Vrsachen / bedencklich fallen. prudentissimè observavit,) si compensationes indifferenter admitterentur, non excogitarentur machinationes, ad fallendum fiscum & commodum publicum, & se, in privato, sublevandum ? *contra l.util.tas.3.C.de primipil.lib.12.*

129 Unde expressè statutum, quod † debitor tributorum, sive ea personarum sint, & capitis, sive prædiorum & rerum se moventium, non compenset, *l.inter debitorem.42.ff.de pact.l.generali 32.in fin.ff.de usufr.leg.l.Julianus.13.§.idem Julianus.6 ff.de act.emt.l. aufertur.46.§.ut debitoribus.5.ff.de Jur.fisc.l.atatem.3. ff. de censib. d.l. in ea 3.C.de compens.c.decima.16.quæst.1.c. tua nobis.* & ibi Abbas. *extr.de decimis.* Ludov. Montalt.*de reprob.sentent. Pilat.art.3.n.42.* Zanger.*de except. part. 3. cap. 8. num.26.&seq.* Varro *lib.4.de Lat.*
130 *Lingv.* & hoc tota die ita practicari, experientia † docet quotidiana, rerum omnium magistra, *c.cupientes.c.quam sit.de elect. in 6.c.statutum.de rescript.* Zas. *in l.contumacia.53.num.13.ff.de re judic.* Pecc.*de testam.conjug.lib.5.cap.4.n.4.* Flamin. de Rub.*Cons.1.n. 49. volum.1.* Bursat. *Cons.200.n.78. volum.2.* quando verò, ob collectas, cessio bonorum locum habeat, docet Matth. Brunus *de cess.bon.quæst.5. 4.quæst.princip.*

CAP. IIX.

Caput IIX.

De Fine & Effectu Munerum & Contributionum.

Summaria.

1 *Salus populi suprema lex est. n. 39.*
2 *Magistratus utriusque tabulæ custos.*
3 *Altari serviens de altari vivat.*
4 *Operarius dignus cibo suo.*
5 *Et mercede sua.*
6 *Quæ nec ad crastinum differenda.*
7 *Conventio dat legem contractui.*
8 *Ærarium & fiscus ad conservandam Ecclesiam & Politiam excutienda.*
9 *Oderunt peccare boni virtutis amore.*
10 *Indefessi Consiliarii esse debent.*
11 *Parére cuncta diligentia solent.*
12 *Consiliarium non oportet totam noctem dormire.*
13 *Rerum item gnari, & senes.*
14 *Consilium ætate crescit.*
15 *Indigenæ sint Consiliarii, & cur.*
16 *Consiliarius rerum peritiam, benevolentiam & loquendi libertatem habeat.*
17 *Nazianzeni elegans Iambicum.*
18 *Magistratus suo sit contentus honore.*
19 *Ut sustentetur tributis opus est.*
20 *Magistratus sunt Ecclesiarum nutricii.*
21 *Patres patriæ, & pastores populi.*
22 *Tutores subditorum, & salutis publicæ procuratores.*
23 *Necessitas est patriam defendere, & pauperes ab hostibus liberare.*
24 *Ecclesia tempore necessitatis se subducere non potest.*
25 *Utilitas quæcunque sufficit ad onera imponenda.*
26 *Utputa si fortalitium emendum.*
27 *Æs alienum, pro defensione contractum, solvendum.*
28 *Consiliarii constituendi.*
29 *Legatus ad principem mittendus.*
30 *Collecta in nullum alium, quam destinata, convertenda usum.*
31 *Necessitate cessante cessant collecta.*
32 *Pacis lenitas sopiat quod belli calamitas introduxit.*
33 *Collectas supprimentes aut in suum usum convertentes, ut fures, plectuntur.*
34 *Amoventur ab officio, & bonis privantur.*
35 *Subditi, extra enarratos casus, ad onera non tenentur.*
36 *Si contra quid petitur, nec naturalem obligationem parit.*
37 *Locus unus, in districtu eodem gravatus, ab alio sublevandus.*
38 *Tam in ordinariis, quam extraordinariis, & aliis omnibus collectis, &c.*

1 SAlus populi † ſuprema lex eſt; Finis quoq; & Effectus Munerum & contributionum debet eſſe eadem : Illa verò conſiſtit & in ſui conſervatione ac defenſione & mali propulſatione. In ſui defenſione, dum vel Juſtitia adminiſtratur, & regimina tam Eccleſiaſtica, quam Politica ritè & legitimè conſervantur & conſtituuntur, vel etiam imminentibus malis fortiter, prout fieri decet, & maſculè occurritur. Et ſanè, cum
2 † magiſtratus utriusq; tabulæ cuſtos ſit & eſſe debeat, in eam unicè curam incumbat neceſſe eſt, quomodo nimirum DEO ſuum debitum conſervet honorem, & deinde etiam ſuos defendat ſubditos, ab iisq; omne malum propellat.

Illud aliter fieri non poteſt, quam ſi Eccleſiis & Scholis bene proſpiciat, eisq; dignos operarios præficiat, qui proporrò, utpote altari † ſervientes de altari quoq; vivere debent,
3 *1.*Corinth.*9.verſ.9.& ſeqq.*Galat.*6.v.6.*Rom.*15.verſ.27.c.cum ſecundum.de præbend.c.2.12.quæſt.1.*Martin ab Azpilcueta *lib.3.tit.de*
4 *cleric.non reſidentib.Conſ.11.n.1.& 8.tom.1.* dignus enim eſt † ope-
5 rarius cibo ſuo, Matth.*10.verſ.10.* & mercede † ſua, Luc.*10.verſ.7. 1.* Timoth.*5.verſ.18.* Deuter.*24.verſ.14.* Tob.*4.v.15.*
6 cui nec ad mane † uſq; differenda, Levit.*19.verſ.13.* ne ad dominum clamet, & differenti atq; procraſtinanti in peccatum reputetur, Deuter.*24.verſ.15.* Et ſi hîc, prout hodie, proh dolor! propter concatenata belli mala, quotidie fieri ſolet, & decimæ & alia ſubſidia ac ſuſtentationis media peſſum eunt, aliunde mercedem, id eſt, neceſſarium victum & amictum, eis conſtituere, idq;, præter iam dicta, etiam ex conventione,
7 † quæ legem omni dat contractui, Matth.*20.verſ.13.l.contractus.23.ff.de Reg.Jur.cum ſimil.*Domin.Sot.*lib.4.de Juſt.& Jur.quæſt.7.art.1.*Molina *de Juſt.& Jur.tom.1.tract.2.diſp.83.n.7.* hacq; in re
8 nec ærario publico † parcere, & ſi hoc non ſufficiat, fiſcum quoq; ſuum excutere, & auxiliares laborantibus præbere debet manus, Beſold.*de ærar.publ.cap.1.n.3.* ſecus enim ſi fiet, omnis Chriſtiana pietas, omnis charitas, omnis fides, ſcientia & virtus, quibus aperto quaſi Marte jam bellum indictum, corruet, & funditus extirpabitur, &, unde olim ad nos derivata, vertas DEUS omen in hoſtes! diverticulum quæret, è contra verò, quod clanculum inducitur, horrida barbaries, quam, proh pu-

dor,

dor! nimium quantum persentiscimus, inauditus atheismus, quem ubiq; deprehendimus, & tandem promeritus generalis κατακλυσμὸς & interitus, quem securi, ô impii! insuper habemus, nos plenis velis remisq; obruet. Quemadmodum autem olim, in Judaica Hierarchia, Aaron sine Mose esse non potuit, ita quoq; hodie, ô utinam brevi fiat! Domini æde instructâ, restitutâ & salvatâ, eò allaborandū est, ut & Justitia simul, ejusq; fideles administri, legum custodes, in suo vigore permaneant,
Æneas Sylvius Epistol.10. quò mali puniantur, † boni præmiis 9
afficiantur, adeoq; omnes semitam in antiquæ virtutis & pietatis reducantur, Horat.*lib.1.Epistol.16.vers.52.* quod aliter &
commodius fieri non potest, quam si † indefessi primò, 10

τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίγνεται,
Parére † (enim) *cuncta diligentiæ solent.* 11

Nec oportet † Consiliarium, ô quoties & hic peccatur! 12
cui populi & curæ commissa integram noctem dormire, juxta Homer.*Iliad.β.*

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βυληφόρον ἄνδρα
ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσσα μέμηλε.

deinde senes † rerum gnari. Experientia enim & rerum mul- 13
tarum usus senes erudit atq; efficit, ut, quid expediat, acutius, quam alii, prospiciant, Isocrat.*Epist.6.ad Jason-libr.* fervorem siquidem & ætatem ætas quotidie adfert: consilium autē in dies
crescit, † senescentibus vitiis, maturescente ætate, Liv.*lib.3.Nov.* 14
*5.cap.3.in fin.*Philipp-Porcius *Cons.72.n.18.* Tum tertiò † Indi- 15
genæ, non exteri: hi enim moris majorum & Reip. sunt expertes, & proinde consultationibus minimè idonei, *l.libertus.17.* §. *eodem.4.ff.ad Municipal.*Lips.*lib.3.Polit.cap.4.*Beust.*in l.3.n.37.ff.de jurejur.*Chassan.*in Catal.glor.Mund.part.11.consid.22.* Joh. à Choxier *lib.3.thesaur.polit.aphorism.cap.6.*Joachim.Schepliz *ad Statut. Brandenburg.part.1.tit.1.§.1.n.10.& seqq.* admitte ad te, inquit Ecclesiasticus *cap.11.vers.fin.* alienigenam, & subvertet te in turbine, & alienabit te à tuis propriis, & aliis dotibus instructi Consiliarii, & qui sapientes sint, DEUM timentes, in quibus sit veritas, & qui oderint avaritiam, Exod.*18.vers.21.* Vel, quod brevius, quia tria, quemadmodum veteres dicunt, quæ bonum
Consiliarium reddunt: † Rerum nimirum peritiam, benevo- 16
lentiam,

lentiam, & libertatem loquendi, habeant, eligantur, Gabriel. Palæot. Cardinal. *in conclus. operis de sacri Consist. Consultat. memb. 4* Chokier *d. lib. 3. per tot.* Accommodè hanc in rem † Gregor.
17 Nazianzen. περὶ ἀρετῆς, ταπεινοφροσύνης, σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας.

Τριῶν γὰρ ὄντων, ὡς λέγουσιν οἱ παλαιοί,
Οἷς τὸν ἀγαθὸν σύμβουλον ὁπλίσθαι χρεών·
Ἐμπειρίας τε, φιλίας τε, καὶ παρρησίας
Τούτων ἂν οὐδὲν ἡμῖν εὕροις ἐνδέον.

Ἐμπειρίας μὲν εἰς τοσοῦτον ἤλασα,
Ὅσον περ εἰκὸς τοὺς πονήσαντας μακρὰ
Χρόνῳ τε προσλαλήσαντας σοφῶν βίβλοις·
Θεοπνεύστων δογμάτων λύχνοις πηγῇ
Γλυκείᾳ τε σωφροσύνῃ τ' ἀρυσάμενοι.
Ὧν καὶ βάθος τι μικρὸν ἐξηντλήσαμεν.

Τοῦ δευτέρου δ' ἂν εἴποι εὐνοίας λέγω·
Πίστις μεγίστη· ταῦτα γὰρ σοι βούλομαι.
Ἄπροσθ' ἐμαυτὸν φίλτατε παρείσαγκα
Ἡνίκα λογισμοὶ κινδύνοις συνώδαμοι
πικροῖς θαλάσσης· οἷς συνήφθην πρὸς θεόν.
Φόβος γὰρ ἀρχὴ πολλάκις σωτηρίας:

Παρρησίας δὲ μὴ λάβοις πεῖράν ποτε
Μήτ' οὖν ἐμῆς μήτε τούτων σοὶ ξένων
Ἀλλ' οὐδὲ λήψῃ τοῖς ἐμοῖς πεισθεὶς λόγοις·
ἴση γὰρ αἴνων, οὐ ψόγων ἐπάξιος.

quod propter elegantiam suam, & quia non omnibus notum, adscribendum putavimus.

Hos verò & illos, ut & seipsum, (licet Aristoteles *5. Ethic.*
18 *6.* honore eum † contentum esse debere dicat,) ut commodè
19 sustentare possit magistratus, † subsidiis & tributis opus est, Matth. *17. vers. 24. & cap. 22. vers. 17. & 21.* Marci *12. vers. 14. & 17.* Luc. *20. vers. 22. & 26.* Rom *13. vers. 6. & 7.* Thomas de Aquino. *2. 2. quæst. 63 per tot.* Dominic. Sotus *lib. 3. de Just. & Jur. quæst. 6. art. 7.* Besold. *de arar. public. cap. 1 num. 6.* quæ proinde & in eum finem
20 penduntur, quod magistratus † sint & esse debeant Ecclesiarum

rum nutritii, Esaiæ *49.vers.23.* patres patriæ, † pastores popu- 21
li, *2.*Samuel.*5.vers.2.* tutores † subditorum, & quod modò di- 22
ximus, utriusq; tabulæ custodes & executores, salutis deniq; publicæ procuratores & ministri, Vasquius *lib.1.illustr.controvers.præfat. num.104.* Neq; ullum alium in finem præstanda sunt tributa, quam quod magistratus nobis serviant, dum patriam defendunt, & in hoc ipsum, id est, propter hoc, scilicet propter tributum serviunt nobis in defensione patriæ, & ut Respublica in pace contineatur, Luc. de Penna *in l.cum ad felicissimam.C de quib.mun vel præstat.lib.10.* Jacob. de Ajello *de Jure Adhoa, num.26.* Marsil. Patavin. *in defens.pac.cap.5.distinct.2.* Cothman. *Consil.4.num.272.& seqq.volum.4.* & pietas omnisq; virtus propagetur.

In propulsatione porrò mali diximus: Est enim & hæc maxima pietas † defendere patriam, & pauperes ab hostibus 23
liberare, *c.fortitudo.23.quæst.3.* Jason *in l.si ex toto.num.7. usq; ad fin. ff.de leg.1.& in l.placet.lect.1.vers.tene decisionem Bartoli. Cod. de SS. Eccles.* Gylman. *tom.1.Symphorem.part.2.tit.6.vot.5.num.17.* non, quod hodiè, proh dolor & pudor! nimirum quantum fieri solet, exhaustos miseros & vix spiritum trahentes subditos, planè suffocare. Et hinc licet Ecclesia † & clerici, certo casu, 24
quod supra diximus, ab exactionibus laicorum immunitate gaudeant, *c.quanquam.ubi* gloss. *de censib.in 6.c.non minus.de immunit.Eccles.Auth.item nulla.Codic.de SS.Eccles.* Panorm. *in d.c. non minus.per c.si Imperator.dist.96.* Thomat. *de collectis.§.subjiciunt.n.2.* necessitate tamen armorum, vel quacunq; alia Reip. imminente, aut si prædonum & depopulatorum manus repellenda, vel si Imperator, pro expeditione armorum, cum exercitu transeat, ex laicorum etiam indictione, ad collectas, & alia onera, tenentur, quemadmodum etiam nec refectionibus pontium, viarum, murorum, & si quæ similia, quorumq; usus ad ipsos etiam redundat, se subducere possunt, *tot. tit. C. in quib. mun.nem.se lic.excusat.lib.10.* Thomat. *d.loc.num.2.& seqq.* Roland. à Valle *Cons. 76. num. 10.volum. 2.* Boer. *decis.134.num.2. & seqq.* Hieronym. Schurf. *Cons.44.num.16. & seqq.cent.1.* Besold. *Consil.79.num.54.volum.2.* Gœdd. *Cons. Marpurg.16.num.272. & seqq.*

 vol.4.

volum.4. Neq; tamen neceſſitas tantum aliqua requiritur in-
25 evitabilis, † aut utilitas directò ad Reipublicæ commodum
ſpectans, ſed utilitas etiam, quæ per indirectum ſaltem pu-
blicè prodeſt, ſufficit, ſecundum Oldrad. *Conſ.104.n.1. & ſeqq.*
26 utpote † ſi fortalitium, aut villa, vel pagus proprinquus
27 emendus, aut † æs alienum, pro defenſione contractum,
ſolvendum, Bar. *in l.4. §.actor.num.2. ff. de re jud. per l.omnes.*
Codic.de operib.public. Roland. à Valle *Conſ.1.n.64.& ſeq. volum. 2.*
28 Gœdd. *d. loc. num. 280. & ſeqq.* aut Conſiliarii † & Officiales,
de quibus ſupra, conſtituendi, aut pro bullarum expeditio-
29 ne, vel jucundo principis adventu, aut legatione † ad Impera-
torem mittenda, vel pro cuſtodia portarum tempore peſtis &
belli, aut pro muniendo aggere & caſtro, & ſimilibus caſibus,
in quibus omnibus & publica utilitas ſimul & evidens neceſſi-
tas elucet, Thomat. *de collect.§.moleſtia.num.8.§.exactio.num.25.*
& §.neſcienter.num.3. Molina *de Juſt. & Jur. tom.3. diſput. 667.*
Petr. Gregor. Tholoſan. *lib.9.de Republic. cap.1. num.11.* Bocer. *de*
collect.cap.1.num.3. aliquid erogandum & impendendum, quod
proinde charitativum & contributionem admittit & ap-
probat, *l.ad portus. l. omnes. Codic. de oper.publ. l. ex duobus. ff.*
de negot. geſt. l. 2. Codic.de immun. nem. conced. lib. 10.l.abſit.Cod.
de privileg. dom. Aug. lib. 12. Bald. *in l. fin.in fin.ibi: debet fieri publi-*
cis expenſis.ff.de offic.proconſ.& in l. etiam. verſ. aut collecta imponitur
pro utilitate publica.Codic.de execut.rei judic. Pariſ. *Conſ. 25.num. 112.*
& ſeq.volum.1. Natta *Conſil.557.num.4.& ſeqq.& Conſil.380.num.15.*
Decian. *Conſil.41.num.67. & ſeq.volum.1.* Roland. à Valle *Conſil.*
76.num.10.& 11.volum.1. Boer. *deciſ.134.num.8.& ſeqq.* Gœdd. *d.loc.*
num.276.

Et ſanè, ut contributiones pro ſalute populi impoſitæ
30 & exactæ, ita quoq; in nullum † alium, quam in quem prin-
cipaliter deſtinatæ ſunt, converti debent uſum, Florez
quaſt.21.num.161. Molina *de tribut.diſputat.667. num. 2.* Reichs Ab.
de anno 1518. §. Und nemblich dieſer. Reichs Abſch. de anno
1545. §. Demnach haben wir. Reichs Abſch. de anno 1594.
cum ſimil. quin & deſuper, ad devinciendos ſubditorum ani-
mos,

mos, vel deputatis Ordinum ratio reddenda, vel ipsis etiam simul administratio & elocatio earundem committenda, &, si superfluæ, restituendæ, Natta *Consil. 380. num. 13.* Gœdd. *d. loc. num. 335.* aut in communes necessitates reservandæ, R.A. de anno 1594. ibi: Gleich wie obgesetzte Hülff von ihnen den Ständen, zur beschützung der Christenheit Wolfahrt / gantz trewlich unnd wolgemeint / daß auch dieselbe von uns zu keinem anderm end noch nutzen gebraucht / sondern allerdings trewlich unnd auffrichtig umbgegangen werden soll. & passim in Recessibus/daß einem jedem Stand das seine soll wider zugestellet werden wo keine Hülff gethan. Klock *de contribution. conclus. 74. lit. A.* Besold *de ærar. public. cap. 4. num 4.* aut, si, cessante † necessitate, non necessariæ, remittendæ, Exod. *36. vers. 5. & seqq. c. pro necessitate. 1. q. 1. l. senatusconsulto. 16. ff. de offic. præsid.* Abbas *in c. cum venerabilis. in fin. ibiq; addit. de consuetud.* Bart. *in l. 1. §. nunciatio. num. 28. ff. de oper. nov. nunciat.* Gylman. *tom. 1. Symphorem. part. 1. tit. 2. vot. 1. num. 140. & part. 2. tit. 6. vot. 6. num. 117.* quod enim belli † aut alterius infortunii calamitas introduxit, hoc pacis lenitas & fertilitas vicissim sopire debet, *l. ex facto. 43. in princ. ff. de vulg. & pup. substit. l. un. in princ. Codic. de caduc. tollend.* Dominic. Sot. *lib. 3. de Just. & Jur. quæst. 6. art. 7.* Vasquius *lib. 1. de success. progress. præfat. num. 68. & seq.* Molina *d. loc.* Johann. à Chokier. *lib. 2. thes. politic. aphorismat. cap. 10. num. 7,* & hæc moderatio & relaxatio ex magistratus justitia provenit, quæ moderanda est sola clementia & humanitate, ne subditi nimium prægraventur, Joachim. Stephani *in expos. Nov. 8.*

31

32

Nullo modo verò in privatos usus, & vanas luxurias, quod fieri sæpissimè conquesti sumus, convertendæ. Tales enim † exactores, & qui contributionibus utiliter aut necessariò institutis abutuntur, ut fures, meritò plectuntur, eorumq; audacia & temeritas, Ulpian. *in l. quæstura. 12. in princ. ff. de public. & vectigal.* postquam, instar spongiarum humentium, affatim biberunt, præter † ambitionem, 33 34

tionem, etiam publicatione bonorum, vel qua simili pœna corrigitur, Sueton. *in Vespasiano.* Chokier *d.loc.*

35 Neq; verò extra † casum necessitatis & utilitatis ejusdem publicæ subditi dominis suis, licet superiorem non recognoscant, nisi ex conventione (violenta scilicet ubi, Sic volo, sic jubeo, stet pro ratione voluntas, practicatur) vel consuetudine (vitiosa nimirum) ad contributiones & similia extraordinaria onera tenentur, Johann. Faber. *in §. æquè. in fin. Inst. de act.* Boss. *tit. de principe. num. 96.* Gail. *lib. 1. Observ. 20. num. 6.* Wesenbec. *Cons. 271. num. 21. volum. 6.* Frider *lib. 2. de supplic. & mand. impetr. cap. 44. num. 5.* Jacob. de Ajello *de jur. adhoa. num. 47.* Menoch.
36 *Consil. 32. num. 63. volum. 1.* sic quidem, ut si contra fiat, † id effrenata voluntate, & pro mera libidine, quo inde nec naturalem obligationem parit, factum censeatur, Bald. *in l. ex hoc jure. in fin. ff. de Just. & Jur.* Natta *Cons. 380. num. 3.* Gœdd. *d. loc. num. 332. & seqq.*

Et certè, hoc summopere observandum, quod, si expensæ & hospitationes, prout hodie, proh dolor! quotidie fieri solet, in transeuntes milites faciendæ, cautè procedendum, *l. si pendentes 27. § si quid. 3. ff. de usufruct. & quemad. Nov. 130. cap. 1. in fin. cap. 3. cap. 5. cap. 7. & seq.* Rosenthal. *de feudis. cap. 5. conclus. 76. num. 1.* Bursat. *Cons. 16. num. 17. 20. & seq. volum. 1.* & si unus locus
37 † præ alio gravatus alter illum sublevare debeat, *c. non debet. de Regul. Jur. in 6. l. si quis in suo. ubi* Jason *Cod. de inoffic. testam.* Aldobrandin. *in princ. num. 9. Inst. de ingenuis.* Pruckman. *§. soluta potestas. cap. 4. memb. 1. effect. 5. num. 20.* Wie dann in allen Landen / so bald ein Durchzug einen Ort betroffen / dessen Kosten annotirt, moderirt, in die gantze Landschafft distribuirt, vnnd den gravirten pro rata dardurch geholffen wird / *l. si laborantis. 2. ff. de L. Rhod. de jact.* Reichs Absch. de anno 1542. §. Doch soll dieser Zuzug. R. A. de anno 1557. §. Wann wir auch. R. A. de anno 1570. §. Als auch in tractation. R. A. de anno 1598. §. Vnd damit auch. Maul. *de homagio. tit. 9. num. 128. & seq.* Rovenstrunck von Anlagen / Contributionen / 2c. *num. 175. & seqq.* Nos *supra cap. 3. num. 269.* Licet autem hæc, quæ hactenus di-
38 cta sunt, † ad extraordinarias tantum contributiones referenda

renda videantur, sciendum tamen est, eadem etiam statis
& ordinariis esse applicanda collectis, sic, ut si pagus vel
oppidum diuturna prematur hospitatione, vel ab hoste
etiam occupetur, ne planè succumbat, vel etiam duplici
gravetur onere, vel sublevationem sentiat, vel tributi o-
nere excidat, adeoq; in uno gravatum, in alio sublevetur,
l. eum qui. 13. ff. de jurisdict. l. navis onustæ. 4. §. cum autem. 2 ff. de L. Rhod. de jact. Maul. *d. loc. tit. 9. num. 68.* veroq; fine & effe-
ctu collectarum gaudeat, qui est, †quod initio capitis di- 39
ximus, salus populi, Cicer. *lib. 3. de Legib. 2. Feud. 27. in princ. 2. Feud. 52. in princ. & 55. in princ. cum simil.* Corman. *lib. 1. commun. Jur. cap. 7. num. 7.* Pinell. *in l. 2. part. 1. cap. 1. num. 40. Cod. de rescind. vend.* Borchold. *de usur. cap. 1. num. 26.* Thoming. *decis. 26. num 30.* Pruckman. *§. soluta potestas. cap. 3. num. 53.* affinis noster Dn. Johann. Georg. Majer. *in Synops. Jurisprudent. benefic. cap. 1. num. 14.*

CAPUT IX.

De Cognatis & Contrariis Munerum & Contributionum.

Summaria.

1 *Via electa ambulanda.*
2 *Genius intus habitans semper nobiscum loquitur.*
3 *Vectigalia & pedagia.*
4 *Portoria & portaria cur solvantur.*
5 *Vectigalia ordinaria quæ.*
6 *Extraordinaria quæ.*
7 *Vectigalia non facilè imponenda.*
8 *Ad instructiones pontium & viarum imponuntur.*
9 *Item ad avertenda pericula.*
10 *Item ad defendendam patriam.*
11 *Vectigalia vetera nec augenda, nec minuenda, nec translocanda, nec nova instituenda.*
12 *Vectigal novum impunè fraudatur.*
13 *Fraudem excludens fraudem non facit.*
14 *Exactum restituendum.*
15 *Et quidem cum altero tanto, aut triplo.*
16 *Aut quadruplo.*
17 *Mandata pœnalia sine clausula contra nova vectigalia instituentes decernuntur.*
18 *Accisiæ sunt tributa quæ pro rebus, quæ in civitates portantur, imponuntur.*
19 *Vi Jurisdictionis, privata autoritate institui possunt.*
20 *Cautè tamen prospiciendum, ne rebelliones oriantur*
21 *Sic populus defecit à Roboamo.*
22 *Sic Delphis Hollandorum ob frumento impositum tributum mulieres rebellarunt.*
23 *Curiosæ merces magis gravandæ, quam necessariæ.*
24 *Onerentur merces peregrinæ.*
25 *Ut Posament/Perlein. &c.*
26 *Comœdiarum spectatores.*
27 *Eleemosynæ diebus festis colliguntur.*
28 *In hospitiis publicis*
29 *Conviviis solennibus.*
30 *Et similibus.*
31 *Vectigalia imponuntur quoq; Iudicaria, & quæ.*
32 *Sic Athenis, Egræ & in Marchia factum.*
33 *Lites amputandæ.*
34 *Ut subditi divites maneant.*
35 *Qui per lites pauperantur.*
36 *Leges vestiariæ observandæ.*
37 *Et sumtuariæ.*
38 *Lex, quo die fertur, aboletur.*
39 *Mulctæ & pœnarum compendia quatenus attendenda.*
40 *Misericordia melior ratio redditur, quam crudelitatis.*
41 *Judex parcior esse debet in pœnis.*
42 *Nili fontes nondum inventi.*
43 *Actum non est agendum.*
44 *Contrariorum uno cognito cognoscitur & alterum.*
45 *Eorum contraria est ratio & disciplina.*
46 *Pacis lenitas sopiat, quod bellum induxit.*
47 *Principum clementia collectas minuat.*
48 *Consuetudo legem vincit, & altera lex est.*
49 *Eureka Archimedeum.*
50 *DEO gratias.*

Ut.

UT viam, † quam elegimus, ambulemus, *l si mulier. 21. §. fin. ff. quod met. caus.* Dec. *in l fin num. 31. Codic. de edict. D. Hadriani tollend.* Negu zant. *de pignor. p. 4. num. 25.* Monticell. *in l. fin. num. 55. Codic. de Iur. deliber.* Coler. *de process. executiv. part. 1. cap. 10. num. 223.* Menoch. *adipisc. poss. remed. 5. num. 158. & recuper. remed. 1. num. 386.* Cothman. *Consil. 24. num. 22. vol. 3.* & ab ipso genio, † qui nobiscum intus loquitur, neq; auditur, invitati ad scriptionem & commentationem accingamur, Scaliger. *lib. 3. Poetic. cap. 25. paulò ante finem.* Conrad. Celtes *in Epistola ad Sebaldum Schreyerum. §. nescio quo dæmone aut spiritu concitati.* licet mole negotiorum ferè opprimamur, ad colophonem tamen properabimus. Sunt autem compluria tributorum genera, quæ cum nostris, tam Ordinariis quam Extraordinariis, de quibus hactenus nobis sermo fuit, non exiguam cognationem habent Muneribus, Sylvester de Prierio *in Summa, verb. gabella, 5 num. 4.* 1 2

Inter ea autem vel primum locum obtinent vectigalia † & Pedagia, Gylman. *tom. 1. Symphorem. part. 2. tit. 6. vot. 7. num. 21.* Corn. *Cons. 142. num. 1. volum. 1.* quorum illa tam pro Invectione, quam evectione mercium solvuntur, & εἰσαγωγικὰ & ἐξαγωγικά, Strabo *lib. 7.* Choppin. *de doman. Regni Galliæ lib. 1 cap. 9. num. 1.* Sixtin *de Regal lib. 2. cap. 6. num. 2.* Bornit. *lib. 5. de arar. cap. 10.* Althus. *Polit. cap. 12. num. 17.* atq; † portoria, *l cum in plures. 60. §. pen. ff. locat. l. omnibus. 3. Codic. de vectigal. & commiss. l. in lege. 203. ff. de Verb. Signific.* & † portaria, eò quod in portis exiguntur, nominantur, Lips. *lib. 2. de Magnitud. Roman. c. 1.* hæc verò ab ipsis transeuntibus exsolvuntur, *c. innovamus. ibi: pedagiorum exactiones. de censib. c. super quibusdam. §. præterea. ibi: pedagia ubi* gloss. *de Verb. Signific. c. quanquam, in princ. de censib. in 6. c. si quis Romipetas. 24. quæst. 3.* Eguin. Baro *2. Feud. 10. quis dicatur Dux. vers. nam illi.* Dn. Bocer. *de Regal. cap. 2. n. 194.* 3 4

Et sunt pariter vel † Ordinaria vel Extraordinaria : 5
quorum illa juxta legem & morem consuetum : † hæc præ- 6
ter legem & statam formam : illa perpetuò, hæc ad tempus :

illa

illa ex causa communi Reipublicæ, hæc ex causa singulari & urgente publica: illa ad sumtus necessarios & consuetos, hæc ad sumtus extraordinarios imponuntur & colliguntur, Doring. *in bibliothec. ꝛc. verb. ærarium. n. 166.* Quia verò utraq;, nisi
7 ob publicam † utilitatem & necessitatem, *l. omnium. 6. ubi* Bart. & Dd. *& l. fin. C. de vectigal l. non quidem. 1. l. vectigalia. 2. cum seqq. C. vectigal. nova institui non poss.* Berojus *Cons. 137. n. 29. vol. 1.* Surdus *decis. 96. n. 19 & 31.* Knichen *de Saxon. non provoc. Jur. verb. Ducum*
8 *Saxoniæ. cap. 5. n. 78.* instructiones † puta vel reparationes pontium & viarum, *l. ad instructiones. 7. C. de SS. Eccles.* Signorol. de Homod. *Consil. 108. col. 3. in princ.* Roland. à Valle *Consil. 91. num.*
9 *24. volum. 1.* vel ad avertendum † periculum & discrimen in viis publicis contra prædones, aut in aquis contra piratas Hostiens. *in summa. de censib. num. 10. vers. sed numquid sine causa.* Hubert. Zuchard. *in l. fin. num. 7. Codic. de edict. D. Hadr. tol-*
10 *lend.* vel ad defendendam † patriam contra hostes, aut etiam pro defensione fidei instituantur, odiosa sunt, *l. si quis. 11. & l. quicquid. 12 C. vectig. nov. instit. non poss.* Boss. *tit. de vectigal. num. 10.* Corn. *Cons. 199. col. 4. volum. 1.* Roland à Valle *d. loc. num. 25. & 27.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 6. n. 35. & seqq.* diligens cautio tam in propagatione, quam innovatione eorundem, adhibenda est:
11 sic quidem, ut nec vetera † augenda, vel diminuenda, vel etiã alium in locum transferenda, nec nova, sine Imperatoris & Electorum consensu, instituenda, *l. vectigalia. 10. ff. de publican. & vectigal. d. l. non quidem. 1. & l. vectigalia. 2. C. vectigal. nova instit. ibiq;* Azo *in summa. n. 1. l. locatio. 9. §. earum. 6. ff. de publican. c. prohibemus. ubi* Canonistæ. *de censib.* Martin. ab Azpilcueta *volum. 1. lib. 3 tit. de censib. Cons. 6. n. 1. & per tot.* Wesenbec *Cons. 45. n. 45 volum. 1.* Distelmeier *Consuetud. March. part. 4. tit. 5. §. 4. num. 1. ibiq;* Schepliz. prout passim in Imperii Recessibus & Cæsarum etiam Capitulationibus sancitum, R. A. de anno 1576. §. Weiters setzt. §. Dardurch dann. & §. Derhalben damit. Capitulat. Caroli V. art. 18. Wir sollen vnd wollen auch insonderheit/dieweil Teutsche Nation vnd das Heylige Röm. Reich zu Wasser vnd zu Land zum höchsten vor damit beschwert/ nun hinfüro keinen Zoll von newen geben/noch einigen alten erhöhen/ohn besonder rath/wissen vnd zu-
lassen

lassen der bemelteten sechs Chur fürsten. Goldast. in Reichssatzungen. part. 2. fol. 183 & Rudolphi II. ibi: Vnd da jemand bey vns vmb newe Zöllbegnadigung / oder erhöhung der alten vnd vorerlangten Zöllen suppliciren vnd anlangen würd / so sollen wir jhm keine Vertröstung / promotoriales / oder vorbittliche Schreiben mitgeben/oder außgehen lassen. Tobias Paurmeister. *de Jurisdiction. cap. 4. num. 26.* Bocer. *de Regalib. cap. 3. n. 184. & 195.* & si contra agatur, & illicitè quid exigatur, † non solùm impunè ve- 12
ctigal fraudetur, *l. est & hae species 1. in fin. & l. ult. in fin. ff. de condict. sine causa.* Bart. *in l. vectigalia. 10. in princ. ff. de publican.* Bald *in l. veluti. 2. n. 4. ff. de Just. & Jur. & l ult. n. 3. C. de jure aur. annul.* Rol. à Valle *Cons. 91. n. 52 volum. 2.* cum, quid † fraudem excludit, frau- 13
dem non committat, aut faciat, *l. cum pater. §. Titio. ff. de leg. 2.* gl. *in c. cupientes verb. malignantium. de elect. in 6.* Innocent. *in c. cum olim. de restit. spoliat.* nec, conscientia liget, quos natura non obligat, glóss. *in c. fraternitatis. 12. quæst. 2.* Damhaud. *in pract. Crimin. cap. 101. num. 21. & seqq.* & exactum † restituen- 14
dum, *l. omnibus. 3. Cod. vectigal. nova institui.* & quidem † cum 15
altero tanto, & si per vim cum triplo, *l locatio. 9 §. quod illicitè 5. ff. de publican. & vectigal.* Mynsing. *cent. 5. Observ. 29. num. 5.* aut † quadruplo, *l. prætor ait. 1. §. dixerit. 2. & §. seq. ff. eod.* Frider. 16
lib. 2. de mandat. cap. 42. num. 7. & seq. sed etiam † mandata pœna- 17
lia, sine clausula adversus eos, qui nova vectigalia instituunt, vel jam antea instituta augent, obtineantur, atq; ita 5. Octobr. 1588. decretum est mandatum in causa civitatis Coloniensis contra Ducem Juliacensem. in causa civitatis N. contra Isenberg. in causa civitatum Imperialium contra Archiepiscopum Coloniensem. item 21. Maii 1591. in causa Altenhaseln contra Isenberg. & eodem anno 19. Nov. in causa Nobilium & aliorum ordinum Ducatus Pomeraniæ. & in aliis, etiam modernis, pluribus, Gylman. *Symphorem. supplic. tom. 2 part. 3. tit. 7. supplic. 4.* Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 6. num. 23.* Henric. Klocken *de Vectigalib. conclus. 10. in fin.*

His proximè accedunt Accisiæ vel Assisiæ, † tributa, quæ 18
in civitatibus, de variis rebus, frumento puta, sale, vino, & aliis mercibus, quandoq; etiam minutis, quæ inferuntur, ven-

Fff dun-

duntur & emũtur, quales sunt poma, pyra, nuces, aurantia, &c
exiguntur & solvuntur, vulgò Accise von Krahm oder Kauffwah-
ren. Schepliz *ad Consuet. Marchic part. 4. tit 13. §. 1. & 2. n. 3. & seqq.*
Wehner. *in pract. Observ. verb.* Accise. & non solum in Batavia
frequentia sunt, Bornit. *de ærar. lib. 5. cap. 11.* sed etiam ob inju-
riam & iniquitatem temporum hodie in tota fere Germania:
19 Et licet privatâ † magistratus autoritate, vi Jurisdictionis, pro
usu Reip. institui possunt, Frider. *lib. 2. de Mandat. cap. 42. n. 16.*
Wehner. *d. loc.* Döring. *in Bibliothec. verb.* Accise. *& verb.* ærarium
20 *n. 150.* prudentem † tamen multarum circumstantiarum consi-
derationem eiusmodi impositio requirere videtur, Besold. *de
ærar. c. 4. n. 16.* ne ob commodum, quod venamur exiguum, ma-
ximum attrahamus incommodum, &, prout in Belgio factũ,
rebelliones & defectiones procuremus invincibiles, quod præ-
21 ter † sacras literas, profanæ quoq; abunde attestantur historiæ,
3. Reg. 12. Emanuel Metteran. *lib. 4. Histor. Belg. à princip. & pass. m.*
Lather. *lib. 1. de censu. cap. 6. n. 7.* Chokier. *lib. 2. thes. politic. aphorism.*
22 *cap. 10. per tot. maximè. n. 15.* & recentissimum Delphis † Hollan-
dorum anno 1616, ab uxoribus, ob frumento impositum tri-
butum, perpetratum facinus, Thuan. *tom. 4. Histor. lib. 4. fol. mihi
701.* Quod si verò, necessitate efflagitante omninò imponen-
da, ad sublevandam provincialium inopiam, merces, quibus
ad vitam sustentandam populus opus habet, modico vectigali
imposito, vendantur: quod ex iis rebus detractum fuerit, ex
23 curiosis mercibus † suppleatur, sine quibus humana vita tra-
ducitur, & quæ potius ad emollienda corpora, debilitandosq;
animos magnam vim habent. Sic enim & inopibus consule-
tur, quorum numerus est magnus, & luxui hominum poten-
tium modus erit: quod, si noluerint sanari, ex eorum amentia
fructus aliquis ad Rempublicam redeat, Mariana *lib. 3. de Regis
instit. cap. 7. fol. 265.* & hac ratione mulieres quoq; illæ Delphicæ
usæ sunt, clamantes, opulentiores sæpè, tenuiores autem rarò
vinum bibere, ideoq; vectigal non frumentis, quibus nemo ca-
rere posset, sed vino imponendum fuisse, Thuan. *d. loc.* Quibus
paria ferè Jacob. Simanca *lib. 9. de Republ. cap. 24. n. 10.* Onerentur
24 † barbaræ ac peregrinæ merces, (quod & Julium Cæsarem fe-
cisse Suetonius *cap. 43.* scribit) quæ non tam ad vitæ necessita-
tem,

tem, quam ad luxum & delicias, & quarum usus divitum est peculiaris, veluti aromata, unguenta, vina, gemmæ, atq; id genus alia. *l. ult. § species. 7. ff. de publican. & vectigal.* quò iterum etiã Serenissimus Saxoniæ Elector, Dominus meus gratiosissimus respexisse videtur, dum in Landtags Abschied de dato Dreßden 14. Octobr. 1640. §. Item das fünfftens/eine durchgehende Anlage auff alle Wahren im Land / sie haben Namen wie sie wollen/ doch leidlicher weiß/entweder der Elle/Centner und Gewichte nach/ oder auff andere gutbefundene mittel/wie auch (quod notandum) süsse und andere frembde Wein geschlagen/und von solchen Accisen ein vierter theil uns/ꝛc. Hinc enim incommodum tantum sentient hi tantum, quantum fortunæ id ferre possunt: nec ob hanc jacturam ad inopiam redigentur, sed fortasse frugaliores reddentur, ut pecuniæ jactura morum bono sarciatur. Sicq; in Belgio receptum est, das niemand guldene † stuck / Posament/ 25
Pernlein und dergleichen trage/der nicht Accis darvon gebe. Nos *supra cap. 6. n. 310. & seqq.* Bornit. *lib. 4. de erario. cap. 2.* Lather. *lib. 2. de censu cap. 2. n. 47.* Et itidem ibidem usitatum, ut quandoq; Comœdiæ † earumq; spectacula, sed ita demum publicè permit- 26
tantur, ut cum quæstor Comœdorum stans ab una parte pecuniam pro Comœdis recipit, alius aliquis nomine Reipubl. stet ab altera parte, qui ab iisdem spectatoribus pecuniam accipiat pro pauperibus, ut simul hac ratione curiosis hominibus indulgeatur, & publicæ rei consulatur, Barthol. Keckerman. *lib. 1. Polit. cap. 22. & disput. Practic. 24 quæst. 14.* Besold. *d. loc. n. 15 paulo ante finem.* Quarum loco, apud nos, in Germania superiori, in collectione Eleemosynarum † pro pauperibus & exulibus, alii 27
inventi modi: ut nimirum eleemosynæ singulis diebus dominicis & festis von Hauß zu Hauß/ in hospitiis † publicis, in Herber- 28
gen/deßwegen Almoßbüchsen allezeit sollen auffgesetzt werden / ut peregrini pauperibus quid conferant, item in conviviis † so- 29
lennibus sponsalium, nuptiarum & baptizatorum: item in funeribus: ex pecunia pro pulsu † campanarum, Glockengeld/ ex 30
pretio sedium in templis Stuhlgeld pro sepulchris in cæmiteriis publicis aut in templis colligantur, Doring. *d. loc. n. 239.* quæ tamen hodie non rarò, vitio seculi, impiè in alios & vetitos adhibentur usus, unde & gravissimaram temporalis, quam æter-

 na,

na, tales aucupes comitatur pœna, prout in Heliodoro 2. Maccab. *3. vers. 25. & seqq.* videre est, & memorabile, quod, propter raritatem suam, in terrorem & resipiscentiam malorum, verbotenus adscripsimus, docet exemplum: id verò sic habet Michael Heberer *lib. 4 servit. Ægyptiac. cap. 17.*

Es hat ausserhalb der Stadt Gryphiswald / auff einem Kirchhoff mit Mawren vmbgeben / eine feine Kirchen / darinnen noch jederzeit gepredigt wird / vnd werden zu Zeiten / wie auch anderer Orten bräuchlich / vornehme Leut darein begraben / Nun hat es sich zugetragen / daß in dieser Stadt ein vornehmer Mann redliches Ansehens / dem man wegen seiner vermeynten redlichkeit / die Einkommen deß Almosen vnd der Spitäl vertrawet vnnd befohlen / gestorben / den Mann auch in diese Kirch begraben / dieweil er sich aber widerrechtlich mit dem Allmosen bereicht / dasselbige bestohlen / vnd also nicht die Menschen / sondern GOTT betrogen / hat der Allmächtige GOTT / auß gerechtem Vrtheil / dem Teuffel verhänget vnnd zugelassen / daß er diesen heiligen Dieb auß dem Grab genommen / zu der Kirchen hinauß / über den Kirchhoff (darauff er etlich Fußstapffen hinterlassen) auff eine Windmühl nechst dabey getragen / vnd auff den Flügeln / durch sein Gespänst / wider Winds herumb geführt / der nachmals mit dem todten Leichnam verschwunden ist / daß niemand wissen kan / wo einig Haar von jhm hinkommen sey / damit aber dieser erschröcklichen Historien nicht vergessen werden könne / so lauffe durch den willen Gottes / allen Menschen zur warnung / die gedachte Windmühl noch heutigs tags / wieder Wind / da doch andere Mühlen / so allernechst / auff zwantzig Schritt / dabey stehen / mit dem ordentlichen Wind / jhren rechten Lauff haben vnnd behalten.

Auff solche augenscheinliche Straff / vnnd erschröckliche Vrtheil GOTtes / ist die gantze Stadt verstürtzt worden / vnnd hat ein Ehrsamer Rath / zur Gedächtnuß dieser vnerhörten Geschicht / an der Kirchen / nechst der Kirchenthüren (darauß diß Wunder geschehen) einen Stein / an der Wand ausserhalb / darauff die gantze Geschicht / in alter Sächsischer oder Pommerischer Sprach eingehawen / auffrichten lassen / allen Christen Menschen zur

zur Warnung vnd Exempel/ welches Gedächtnuß ich mit Schrecken vnd Verwunderung angesehen. Dann die Mühl noch auff diesen Tag wieder Wind lauffet.

So seind die Fußstapffen / so der böse Feind auff dem Kirchhoff gemacht / nicht eben zumachen oder außzufüllen / sondern fallen stättigs/ vngefehr eines Werckschuchs tieff / wider ein/damit sie jmmer zu mögen gesehen werden / über diesen augenschein gibt ferner/die bey der Kirchenthür zuvorgemeldte steinerne auffgerichte Blatten schrifftlichen vnnd außführlichen Bericht jedermänniglich Inn- vnd Außländischen zusehen vnnd zulesen / Hactenus Heberer.

Has Assisias non procul comitantur, ad minuendas lites & effrenatam litigantium licentiam cohibendam, quibusdam in locis inventa † vectigalia judiciaria, Bodin. *lib.6. de Republ.* 31
cap.2. Waremund. ab Ehrenberg *de regni subsidiis. cap.5. num.53.* quorum primus autor Cajus Caligula, à Suetonio in ejus vita, *cap.40.* dicitur, Bertachin. *de gabell. part. princ. 8. memb. 4. num 1. & seqq.* Sixtin. *lib.2. de Regal. cap.6. n.66. & seqq.* Petr. Gregor. *lib.3. de Republ. cap.6.* Johann. Ordelaph. *in l. fin. n.102. ff. de rei vindic.* quæ sanè, si non turpis lucri, sed publici boni causa, instituuntur, nullo modo culpanda, sed omnibus viribus propaganda. Et
sic † Athenienses in litis exordio certam pecuniæ quantitatem 32
deponebant, decimam nempe partem ejus, super quo litigabatur, qua mulctabantur temerarii litigantes: quod & apud Romanos observabatur, Johann. de DEO *lib.1. de caut. seu cavill. cap.6. n.5. & lib.6. cap.5. num.1.* Winther. *in Parthen. litig. lib.1. cap.2. num.19. & per tot.* & Egræ quoq;, ubi per aliquot annos, in juventute mea, Consiliarius & syndicus fui, hunc laudabilem morem observatum memini, ut si quis appellaret, certam pecuniæ summam deponeret, eamq; si succumberet, amitteret, quod & de Marchia attestatur Schepliz *in statut. Brandenburg. part.2. tit.11. §.2. num.1.* Neq; hoc sanè caret ratione: Litium si-
quidem immortalitas, † & ubi juxta Hesiodum 33

——— ἴερις δ' ἴερω ἀντιφυλάσσει.

Henning. Rennemann. *de Retorsion. part 2. thes 28. lit. R.* maximum Reip. est detrimentum, cujus status & potentia civiũ litibus diminuitur, odia & dissensiones, oriuntur, omnia in maximas

angustias reducuntur, præcipuè, cum cives membra Reip.
34 sint, † & ex eorum ruina non parum etiam damni Reip. accedat Morla *in Empor. Jur. part. 1. tit. 4. quæst. 2. n. 9.* Surd. *decis. 120. num. 8.* Adam. Keller. *lib. 2. de offic. iurid. Polit. cap. 7.*

35 Pro ea † ergò amputanda maximè curare & allaborare debent magistratus, *§. item. 13. ibi: propter celeritatem dirimendarum litium. Inst. de inutil. stipulat. l. quidam. 21. ibi: lites diminuere. ff. de reb. cred. l. fin. ff. pro suo. l. singulis. 6. ff. de except. rei judic. l. 2. in princ. ibi: minuendarum litium causa. ff. de aq. & aqu. pluvia. l. fratris. 10. Codic. de transact. l. properandum 13. C. de judic. l. cum quis. in fin. C. de reb. cred. l. 2. C. de re judic. c. 1. de appellat. in 6.* Anton. Scapp. *lib. 3. de Jure non scripto. cap. 58. n. 4.* Morla *d. loc. part. 1. tit. 3. quæst. 2. n. 17.* Winther. *d. loc. n. 1. & seqq.* Pruckman. *Cons. 38. n. 12. volum. 1.*

36 His commode annumerari quoq; possunt † Leges vestiariæ, quando nimirum in bene constitutis Rebuspublicis, in eos, qui præter dignitatis & Ordinis, statum, sibi quippiam arrogaverint, ad superbiam & fastum demonstrandum, leges istæ insurgunt, & certam mulctam exposcunt, Bartol. *in l. 3. ibiq.* Sichard. *n. 3. C. de secund. nupt.* Wehn. *in pract. Observ. verb.* Sammet/ Hubensamet. Fürstl. Sächs. verneuwerte Ordnung vñ Reformation wegen der Tracht vñ Kleydung. sub dato Cob. 29. Nov.
37 1613. tit: Von Kleydungen. & Leges sumtuariæ † in conviviis sponsalium, nuptiarum, baptizatorum & funerum, Conrad. Celtis in Norimberga *cap 15. à princ.* Besold *de ærario. cap 4. n. 15. in fin.* d. F. S. Ordnung. tit. von Verlöbnussen. tit. von Hochzeiten. tit. von Kindtauffen. & tit. von Begräbnussen. quæ 21. Junii
38 1640. renovata, sed, † quo lata die, fere iterum abolita, Thuan. *tom. 4. Histor. lib. 3. fol. 76.* quamvis hæc posteriora media ad pœ-
39 narum mulctarumq; † compendia pertinere videantur, de quibus prolixè Sixtin. *lib. 2. de Regal. cap. 8. &* Besold. *d. loc. cap. 3. n. 4.* ubi cum Parthenio litigioso *lib. 1. cap. 14. n. 2. & seq.* falsè invehit in eos, qui affectui & avaritiæ nimium inserviunt, in mulctisq; indicendis & exigendis lætantur, & impiè dicunt, Es haben dieses Jahr über die Brüch vnd Bussen/ GOtt lob/ ein ehrliches ertragen. Id quod cives & rustici passim verum nimis experiuntur, maximè, si vænales animæ & sanguisugæ hirudines

officiis

officiis præficiantur publicis, *l. venales. 7. C. quando provoc. non est necess.* Et sanè ut melius est † propter misericordiam rationem reddere, quam propter crudelitatem, *c. alligant. 26. quæst. ult.* Cagnol. *ad l. semper. 56 ff. de Reg. Jur.* Schneid. *§. actiones. num. 21. Inst. de action.* Moller. *lib. 1. Semestr. cap 33. in fin.* Wesenb. *Cons. 19. n. 13. vol. 1.* Cravet. *Cons. 6. n. 128.* Nos *Cons. 22. n 87. volum. 1.* ita magistratus † in talibus & similibus pœnis parcior esse, & non nisi obstinatos & refractarios plectere debet, Bald. *Cons. 347. in fin. lib. 3.* Paul. de Castro *Cons. 219. in fin. lib. 2.* Cravet. *d. loc.* Deniq; si omnes cognatas materias, quas vitiosa praxis subministrat, & tristis experientia docet, hic congerere vellemus, dies nos citius, quam calamus, deficeret, & pariter, ac aliis in locis nominibus laboraremus, quare hic pedem sistimus, Nili fontes † aliis quærendos relinquimus, Herodot. *in Euterpe. §. 61.* vers. ὑπὲρ χεται δὲ ὁ Νεῖλος, & §. 64. circa finem. ibi: περὶ δὲ τῶν τοῦ Νείλου πηγέων οὐδεὶς ἔχει λέγειν. & in Melpomen. §. 151. ibi: Νεῖλου οὐκ ἔχω φράσαι τὰς πηγάς. & ad finem properantes, ac ne actum † agamus, *l. fin. C. de novat. l. novatione. 4. C. de fidejussor.* avidum lectorem ad Waremundum ab Ehrenberg *de regni subsid. cap. 4. & 5.* Hœnon. *disput. Polit. 5. thes. 88.* Bulenger. *de vectigal. pop. Rom. per tot.* Casp. Klock *de contribut. conclus. 3.* Heig. *part. 1. quæst. 17. n. 10. & seqq.* Besold. *de arar. cap. 4. n. 1. vers. 2. circa finem*, & aliquam partem etiam Nos *supra cap. 2. n. 421. & seqq. & cap. 3. n. 177. & seq.* ac alios remittimus, qui, quam varii vexandi homines modi extent, abunde docent.

40 (margin)
41 (margin)
42 (margin)
43 (margin)

Et his cognitis, contraria quoq; facilè cognoscentur, cum uno contrariorum † cognito, intelligatur etiam alterum, *l. de jure. 1. in princ. ff. de his qui sui vel al. jur. princ. Inst. eod. & princ. Inst. de tutel.* Antibol. *de Munerib. part. princ. 3. §. 3. n. 5.* Bart. *in l. qui accusare 8. n. 1. ff. de accus.* Zas. *in princ. n. 1. ff. de acquir. vel amitt. poss.* Menoch. *Cons. 83. n. 34. volum. 1.* Gylman. *tom. 1. Symphorem. part. 1. tit. 3. vot. 3. n. 22. fol. 218.* Nos *de diffamat. cap. 7. n. ult.* utpote † quorum contraria est ratio & disciplina, *l. si quis extraneus. 21. §. sed ita. 2. ff. de acquir. vel amitt. hered. l. fin. C. de indicta vid. toll.* Jason *in Rubr. n. 10. ff. de acquir. vel amitt. poss.* Cothman. *Cons. 9. n. 123. volum. 4.* Contraria ergò munerum & contributionum erunt omnia ea, quæ has & illa sustollunt, qualia sunt † Pacis lenitas, *l. un. in princ. C. de cad. tollend. l. ex facto. 43. in princ. ff. de vulg. & pup. substitut.* Domin. Soto

44 (margin)
45 (margin)
46 (margin)

lib. 5.

lib.3.de Just. & Jur.quæst.6.art.7. & Principum magistratuumq;
47 † clementia, rectiq; observantia & legum, Joachim.Stephani *in expos.Nov.8.* Johann.à Chokier *lib.2.aphorism.Politic.cap.10.n.7.* Ubi ut in Impositione, ita quoq; in remissione Consuetudo,
48 † quæ legem vincit, & lex altera est, *l.consuetudinis 2 C. quæ sit long.consuet.* Martin.ab Azpilcueta *lib.5.tit.de simonia. Cons.84.n.1. tom.2.* Donell. *lib.1.Comm.Jur.Civil.cap.10.* Marcus Lyklama à Nycholt *lib.1.Membran.Eclog.11.* Azorius *tom.1.Inst. Moral.l.6. 5. cap.17.§.tertiò quæritur.* Zobel.*part.1.diff.Jur.Civil. & Saxon.diff.10. n.4.* Wehner.*in practic.Observ.* verb. Gewonheiten gute und böse. Nos *supra cap.6. n.78.& seqq.* diligenter inspicienda, *c.fin. de consuetud.* Thom.Sanchez *de Matrimonii Sacrament tom.1.lib.6.disp.7. n.6.* Atq; ita receptui canimus, & ob inventum, inter concatenatos tædiosissimos labores, & infinitas ac vix cibum admittentes occupationes, portum, Scaliger. *lib.6.Poetic.c.4.fol.mihi*
49 *721.* Εὕρηκα † illud Archimedéum læti inclamamus, Reiner. Reinecc. *part.2.Syntagmat. Heroici, fol.426.* DEUM ter-Opti-
50 mum, ter-Maximum submissè † invocantes, ut hos labores nostros in sui Sacrosancti Nominis honorem, salutem & sublevationem proximi, quam unicè anhelamus, & nostri nostrorumq; emolumentum & commendationem dirigere velit.

Fiat id! ô fiat! DEUS optime, maxime, fiat!

ἐπὶ Θεῷ δόξα ϗ χάρις.

Absoluto

Absoluto & prælo jam commisso

hoc nostro Tractatu, præsens in manus venit Consilium, quod, quia non solùm luce dignum, sed etiam Tractatus nostri capiti secundo, ejusq; numeris 210. & seqq. admodum conforme, eidem subjungere voluimus, tùm ut Nobilitati Liberæ inserviremus prolixius, tum ne tam eruditum thesaurum defoderemus invidiosiùs.

Summaria præterea Ordine

Alphabetico, loco Indicis, adjecimus.

A.

Dispoſi-

O.

P.

Q.

R.

S. Sco-

S.

T.

V.

Veniæ

Sequitur

Sequitur

CONSILIUM

ad

Cap. 2. num 210. & seqq.

respiciens.

IN Strittiger Sachen/ der sämptlichen gefreyten Reichs Ritterschafft / aller sechs Orten in Francken / wider den hochwürdigen Fürsten vnd Herrn/ Herrn Philipps Adolphen / Bischoffen zu Würzburg/ ꝛc. Die vnterstandene eygenmächtige Occupation vnd Reformation deß Adels zugehöriger Pfarren/ Kirchen/ Vnterthanen vnd Gebiets/ auch dessen hiebey vornemlich mit angefochtene kundliche Reichs Immedietet, jngleichen die enzogene Ritterstewer/ von denen bißhero Immatriculirten Rittergütern/ auch so gar auff den noch verpflichten Adelichen Vnterthanen vnd Lehenleuten/ auch andere gemeine Ritter gravamina mehr/ betreffend/ Werden die an der Röm. Käyserl. Maj. vnsers allergnädigsten Herrn/ hochlöblichem Reichshoffrath/ dazumal/ auch vor dero verordneten höchstansehentlichen Käyserl. Herrn Commissarien, beyder jhren Fürstl. Fürstl. Durchl. vnd G. Pfalz / Neuburg vnd Hessen Darmbstatt/ ꝛc. geklagte beschwerdten/ Innovationes vnd mit denen alldo hinc inde gewechsleten Schrifften vnd handlungen/ sowoln die bißanhero darunter in Camera Imperiali, von vielen Adelichen Mitgliedern/ in häuffiger Anzahl außgewürckte/ vnd daselbst noch rechtschwebende procesʃ, auch schon theils darob erhaltene vrtheiln / nit wenigers die hin vnnd wider ins Land außgelassene Fürstl. Würzburgische Canzley Rescripta, vnd Patenta (welche allesampt / beydes Judicialia vnd Extrajudicialia, bereits den vorigen Käyserl. Hoff producten zu mehrer Information angefugt worden) am meisten dahin

Hhh

hin zu ermessen seyn / daß bey Erörterung dieses weitaußstehenden Strits/ in foro Ordinario, Legitimo ac Competenti, fürnemlich auff nachgesetzte Puncten das absehen zunehmen seyn möchte.

Erstlich wie weit vnd ferne eines regierenden Fürsten vnd Herrn Bischoffen zu Würtzburg/ Jurisdiction, Macht vnd Gewalt im Land zu Francken ins gemein sich erstrecke?

Darnach vnd fürs ander/ in was Stand/ Authoritet, Würden/ Ehr vnd Wesen/ die löbliche Fränckische Ritterschafft im heyligen Reich begriffen?

Drittens/ob vnd welcher gestalt auch wie weit vnd fern dieselbe deß im Jahr 1555. zu Augspurg auffgerichten Religion Friedens fähig?

Vors vierdte/ ob der Herr Bischoff zu Würtzburg befugt/ wolgedachte Fränckische Ritterschafft dero Vnterthanen vnd angehörige in Reformatione ac exercitio Religionis Augustanæ Confessionis, in jhrer Obrig: vnd Botmässigkeit/vnd deren/ wie auch deß Juris collectandi hergebrachter possession vel quasi, geklagter massen zu turbiren vnd zu beunruhigen?

Fünfftens/ was dem Herrn Bischoffen vff seiner Fürstl. Gn. je zu zeiten in dero Münd: vnd Schrifftlich abgebenen resolutionen zu zeiten/in denen bey der Fürstl. Cantzley zu Würtzburg/ so wol an die von der Ritterschafft/vnd jhre angewandte Mitglieder/als die Stifftsbeampte außgefertigten/auff mancherley weiß vnd art colorirten missiv: vnd Befelchschreiben/wie auch in verschiedenen bey der Käyserlichen Cammer zu Speyer gerichtlich producirten Exceptionen, verlaute prætensiones vnd objecta (dan man von Seiner Fürstl. Gn. am Käyserl. Hof eingelegten positionaln, defensional oder Schutzschrifften/ ausser eines einzigen von 10 Januarii Anno 1629. datirten, vnd den 5 Junii hernacher disseits langst abgeleinten Fürstl. Sendschreibens / sonsten nie das geringste/ so gar auch die am 19. Octobr. eodem anno mit / vnd nebenst dem letztern ergangenen Inhibitorial bescheid/zugleich per Decretum geschlossene communication, noch zur zeit nicht erlangt/sondern hiemit nochmals vmb solche verwilligte nachrichtsame communicaten inständig bitten thut.) mit guten Grund vnnd bestandt zubegegnen?

Endlich

Endlich vnd zum sechsten/ was dieser Sachen/ jhrer hohen importanz vnd Wichtigkeit nach secundum Leges fundamentales Imperii, wie auch nach Anleit gemeiner beschriebener Recht vnd üblichen herkommens/ im Reich Teutscher Nation/ für ein rechtmässiger Außschlag zugeben?

Worbey zuvorderst erinnerlich zu widerholen/ was nit allein hierob eingangs/ sondern auch dabevorn allbereit bey dem Käyserl. Hof angemeldet/ vnd zugleich mit vorlegung vielfaltiger Cameral process, Mandaten vnd anderer daselbst ventilirten Judicial † acten, quæ notorium inducunt, bescheint worden. Das nemlich die betrangte Adeliche Mitglieder jederes vorhero absonderliche/ vnd in particulari, dieser stifftischen fürgenommenen eygenthätlichen reformation halb/ bey hochermeltem Käys. Cammergericht/ klagend einkomen/ allermassen auch von hochlöblichẽ Stiffts wegen die Hauptsächliche Instanz allda nicht wenigers acceptirt vnd verfangen † als solche Religions Strittigkeiten jhrer Art/ Natur vnd Eygenschafft nach dahin gehörig/ vnd von Käyserl. Maj. vnd den gesambten Ständen deß Reichs in modum contractus dorthin ob paritatem utriusq; Religionis Assessorum verwiesen seynd/ laut heller Disposition deß Religion Friedens/ §. **Wir befehlen vnnd gebieten auch hiemit vnd in krafft dieses Reichs Abschieds/ vnserm Käys. Cammer Richter vnd Beysitzern/ daß sie sich diesem Friedenstand gemäß halten vnd erzeigen/ auch der anruffenden Partheyen darauff/ ohngeacht welcher der obgemelten Religion seyen/ gebürliche vnd notdürfftige Hülff deß Rechtens mittheilen/ vnd wider solches alles kein** process **noch** Mandat decerniren, **oder sonsten auch inn einigen andern weg thun noch handlen sollen**/ & alibi, besonders auch nach außweiß deß Camergerichtlichen Visitations Abschied/ de año 1560. darinnen außdrücklich geordnet/ **Damit einem jeden gleichmässige billichkeit ertheilt/ vnnd sich niemand der vngleichheit zu beklagen habe/ daß derwegen diese Bescheidenheit gebraucht/ vnd in solchen Religions Jrrungen/ jederzeit beyderley Religions Beysitzer/ in gleicher zahl/ sollen nidergesetzt werden/ ꝛc.** Allein dieweil auff gegenwärtige Stund von dem hochlöblichen Stifft Würzburg nicht allein keinen

r

z

nen einglichen von oberwenten in maxima Copia außgangenen / ob gleich auffs höchst verpœnten vnclausulirten Cammergerichtlichen Mandaten, weder in relaxatione captivorum, weniger de imposterum non turbando, molestando, neq; offendendo, ja wol auch deren darob gefällten Vrtheiln zum geringsten nit parirt, sondern vielmehr in manifestissimam elusionem ac contraventionem, die Attentata täglichen je mehr aggravirt worden/ dannenhero man sich daselbst auß seinen bekanten vrsachen mit der Attentaten querel, oder arctior processen, vor weiterer Turbation, injuriâ temporum zusichern/nicht getrawet/ So hat das gemein Rittercorpus zu mehrer beförderung vñ erhaltung schleunigen vñ gedeylichen Rechtens in hoc puncto Attentatorum & Inhibitionis, auß vesten vngezweiffelten vertrawen/dieser jhrer gerechten Sach/zu der Röm. Käys. Maj. als jhren Oberhaupt. Schutz vnd Schirmherrn jhre allervnterthänigste zuflucht zunehmen/ vnd bey derselben hülff vnd Rettung zusuchen/alls höchstgenotträngt/ nit länger vmbgeben können noch sollen/dergestalt/vnd zu dem alleinigen sehnlich verlangten effect, damit gemeiner Adel vnd dessen angewandte / durch solche vnbilliche vergwältigung an ordentlicher außführung jhres Rechtens nicht gesparrt oder verkurtzet/ sondern bey der allbereit verfangener Camerallitis pendentz, vnd processen, frey vngehindert gelassen/vnter dessen der Stifftischen eygenmächtigen procedur mit mehrern nachtruck inhibirt, die Attentata vor allen dingen revocirt, vnd alles wider in vorigen Stand möchte gericht werden. Alsdañ nochmaln darumb hochflehentlich angeruffen wird.

Erste Frag.

Wie weit vnd fern die Fürstl. Würtzburgische Jurisdiction Macht vnd Gewalt im Land zu Francken/ sich insgemein erstrecke?

BEy dieser ersten Frag/muß deß Herrn Bischoffen zu Würtzburg Person / nit allein wie ein Geistlicher † sondern auch wie ein Weltlicher Stand / vnd als ein Fürst deß heiligen
3 Reichs angesehen werden: Als ein Geistlicher Stand haben jhre Fürstl. Gn. jhre Diœcesin, darinnen Sie tanquam Episcopus jus administrandi sacra: Als ein Weltlicher aber haben Sie jhr territoriũ, darinnen Sie tanquã princeps Imperii in politicis negotiis,

jhre

Jhre Jurisdiction, Regalia & superioritatis Jura zu exerciren haben vnd diese beyde Geistliche vnd Weltliche Jurisdictiones, müssen mit einander nit vermischt/ sondern mit fleiß vnterschieden werden.

Dann die Jurisdictio † Ecclesiastica gehet / vermög der Geistlichen Recht/weiters / als das Territorium sui Ducatus, 4
vnd erstrecket sich in alle benachbarte weltliche Fürstenthumb vnd Herrschafften/welche keinen besondern Episcopatum haben/endet sich/da eines andern Geistlichen Stands Diœcesis angehet; Also verhält sichs aber nicht mit dem weltlichen Fürstenthumb / so Jhre Fürstl. Gn. im Land zu Francken haben / Dann do heist es/ Finito † territorio finitur etiam ipse Ducatus, & vice versà, finito Ducatu, finitur etiam Territorium, & extra Territo- 5
rium, jus dicenti impunè non paretur. Es ist aber die Geistliche † Jurisdictio durch den im Jahr 1555. zu Aug- 6
spurgk auffgerichten Religion-Frieden in terris statuum Evangelicorum, sonderlich / so viel die Reformation vnnd Exercitium Augustanæ Confessionis belangt / der gestalt suspendirt, daß der Geistliche Stand denselben in Jhren Fürstenthumben / Herrschafften vnnd Gebieten / durchauß keine Maß vnnd Ordnung in Geistlichen Sachen zu geben/ Sondern einem jeden Weltlichen Stand / † welcher dem Heiligen Reich immediatè 7
angehörig / ist durch gemelten Religion-Frieden das Jus Episcopale, in seinem Territorio, Obrigkeit vnd Gebiet gegeben/zugeeygnet/vnd damit frey gelassen/ in Krafft desselben / Enderung in der Religion vorzunemen/vnd entweder die Catholische abzuschaffen/ vnd die Evangelische der Augspurgischen Confession gemäß/einzuführen/oder hingegen die Evangelische wider abzuthun vnd die Catholische dagegen wider anzuordnen / Also daß kein Geistlicher Stand mehr die Macht/einen Evangelischen in seinem Territorio vnd Gebiet/ in Exercitio Augustanæ Confessionis zu turbiren, noch einige Hinderung zuzuziehen/ Wie solches alles vorangeregter Religion-Frieden im Buchstaben klärlich besagt/ darauß mit sattem beständigem Grund geschlossen wird/ daß die Geistlich Jurisdictio nach publicirtem Religion-Frieden sich in frembde Benachbarte Evangelische Herrschafften/ Obrigkeiten vnd Gebieten nicht mehr erstrecket / Sondern daß dieselbe ad Limites Jurisdictionis secularis unius cujusq; Episcopatus restringirt sey/ Also

vnd der gestalt / wer kein Subditus in temporalibus ist / daß der Episcopus demselben weder im Geist: noch Weltlichen Sachen einige Ordnung vnd Maß zugeben befugt sey / vnd das consequenter, die Diœcesis Episcoporum & Ecclesiasticorum statuum, gegen die Augspurgische Confessions-verwandte Stände mit der Weltlichen Jurisdiction sich ende.

Ob nun wol ein jeder vngemittelter Stand deß Reichs in seiner Obrigkeit vnd Gebiet / die Kirchen gehörter massen zu reformiren / vnd darinnen Christliche Ceremonien anzurichten macht hat/denen die Vnterthanen sich entweder zubequemen/ oder da es jhnen mehr geliebt/von dannen außziehen mögen / Inhalt Religion-Friedens. §. **Wo aber vnsere/2c.**

So wird doch solches von den rechten waaren ohnzweiffenlichen Vnterthanen verstanden, denen die Obrigkeit deß Orts zu gebieten hat: Vnd gar nicht von denen/ die zwar in eines andern Fürstenthumb vnd Herrschafft gesessen / aber so wol jhrer Haab vnd Güter/ als jhrer Personen halb von deß Domini Territorii Jurisdiction vnd Botmessigkeit eximirt vnd gefreyet seyn. Dann

8 da heist es/ Quot paria sint † Locum esse extra territorium, & esse in territorio, sed ab eo exemptum: Nam qui est in loco territorii, sed exempto, is etiam extra territorium esse censetur, *c. cum Episcopus, & ibi* glos. *de offic. ord. in 6.* Jas. *in L. Extra territorium n. 5. & ibi* Dec. *n. 2.* Zas. *n. 7. & alii ff. de Jurisdict.*

9 Gemin. *in c. 1. circ. fin. de Privileg. in 6.* Ubi æquiparat † existentem in loco exempto & existentem extra Diœcesin. Calderin. *Conf. 13. tit. de foro compet.* Anchor. *in repetitione c. si propter tua delicta. col. 31. de rescript. in 6.* Philipp. Franck. & Gemin. *in c. animarum §. Statuto. de constit. in 6.* Surdus *decis. 129. n. 17.* Damhauder. *Enchir. parium vocab. Territorium.* Cravett. *Cons. 918. n. 6. &* Dd. *passim.*

10 Hinc exempti † dicuntur per se exercere Jurisdictionem, Cephal. *Consil. 418. n. 28.* Camill. Borell. *Cons. 70. n. 39.*

11 Hinc liberæ Civitates † Imperii, intra fines Territorii Principis sitæ, extra districtum esse censentur, tanquam exemptæ, Schrad. *d. feud. 2 part. part. 9. Princip. sect. 3. n. 156. in fin.*

12 Hinc quoq; † loca habentia separatum Dominium non censentur esse de illa Provincia, sivè principatu in quo talia loca sita

oa sita sunt, Hostiens. Anton. de Butr. & Abbas *in c. nimis. de Jurejur.* Cardinal. *in Clem. 2. §. in quæst. 4. de Privileg.*

Hinc etiam constitutiones † Leges & Statuta, Regni, Ducatus, aut Comitatus non habent locum, in locis sive castris exemptis ab isto Regno, Ducatu aut Comitatu sitis, Anchor. & Philipp. Franc. & DD. *in d. L. fin. ff. de constit. in 6.* Idem Anchor. *in c. Postulasti. q. 4. de for. compet. in 6.* Jas. & DD. *in d. l. fin. ff. de Jurisdict.* Covarr. *Pract. quæst. cap. 37. n. 7.* Sed in illis locis exemptis servandæ sunt leges & consuetudines loci exempti, Curt. Jun. *Cons. 110. n. 12.* Alex. *Cons. 151. n. 5. vol. 2.* Calcan. *Cons. 4.* Ruin. *Cons. 219. n. 7. lib. 1.* Socin. Jun. *Cons. 80. n. 9. vol. 1.* Covarr. *Pract. quæst. d. cap. 37. n. 7.* Schrad. *de feud. d. part. 2. part. 9. Princip. Sect. 3. n. 156. cum nonnullis seqq.* 13

Darumb auch die Domini † Locorum Exemptorum nicht Subditi, sondern Vicini, genannt werden/ nicht anderst als wann sie extra territorium alicujus Ducis in vicinia gesessen weren/ *per supra alleg.* 14

So bezeuget auch Mynsing. *Respons. 16. n. 45. decad. 2.* Quod Comites, Barones, Nobiles, interdum in alicujus Principis districtu, castra & villas habeant, & tamen hujusmodi castra & villæ, Principi non sunt subjectæ in Jurisdictionibus: Et hoc in inferioribus à summo Principe planissimum esse scribit, Matthias Stephan. *d. Jurisdict. lib. 2. part. 2. cap. 7. n. 69.*

Ob nun gleich von dem Fränckischen Adel † Eins theils im Bischoffliche̅ Würtzburgischen weltlichem Territorio vnd Fürstenthumb mögen seßhafft seyn/ so haben doch Ihre Fürstl. Gn. jhnen darumb nichts zugebieten noch zu befehlen/ viel weniger jhnen in Exercitio Religionis Augspurgischer Confession gemeß/ einige Maß vnd Ordnung zugeben/ dieweil sie keine Subditi, sondern Vicini vnd in effectu, extra territorium Reverendissimi Herbipolensis Episcopi gesessen/ zumal der Röm. Käys. Majest. allein immediatè vnterworffen seyn / Anjetzo zu geschweigen / daß die Nobiles Franconiæ † hin vnd wider bey jhren Castris, Oppidis, Pagis ac Villis jhre selbeygene abgestaimte Territorial District, Regalia, Jurisdictionalia, merum ac mixtum Imperium, zum wenigsten jhre vnmittelbare Leut vnd Vnterthanen / vnd auff denselben die Vogteyliche Obrig: vnd Gerichtbarkeit zu sampt / was 15 16

derо

dero von Rechts: oder Landgebrauchs wegen anhängig / als Erb-
huldigungs/Pflicht/ Gebott/Verbott/ Straffbarkeit/Reis/ Folg/
Stewer/ Frohn/ Dienst/ Schatzung vnd allen Gehorsam haben/
Dannenhero sie auch Domini Territorii genant werden können/
Alldieweil sie jhre Territorial-jura, utpote collectandi, ordina-
tiones faciendi, præcipiendi, mandandi, prohibendi, onera
subditis imponendi & alia Jurisdictionalia, zu exerciren ha-
ben/ Dabey gleichwol per Discursum nicht ohnerinnert zu lassen/
17 ob sich wol deß Herrn Bischoffs zu Würtzburg Fürstl. Gn. † Ei-
nen Ducem Franconiæ nennen vnd schreiben / das doch Chur
Maintz/Sachsen/Brandenburg vnd Bamberg/rc. Ihrer Fürstl.
Gn. dieses Tituls nicht wollen geständig seyn/ Sondern denselben
auff dem Reichstag zu Wormbs Anno 1521. öffentlich wider-
sprochen/ darwider protestirt, Auch weyland Käyser Carolus V.
Lobseeligsten Angedenckens/ höchsternenten Chur: vnd Fürstlichen
Häusern vnd Stifften/ einen Schrifftlichen schein darüber erthei-
len lassen/ Matth. Quad. *in Enchirid. Cosmographico part. 3. Eu-
ropa cap. 14.*

Wiewol auch in gemein dafür will erachtet werden / als sol-
18 te † Carolus Magnus das Hertzogthumb Francken den Herren
Bischoffen zu Würtzburg cum omnimoda Jurisdictione ge-
schenckt haben/ als der letzte Hertzog in Francken gestorben / So
will doch von vielen hieran auß erheblichen Vrsachen gezweiffelt
werden: gestalt das Franckenland noch etlich hundert Jahr nach
Caroli Magni Todt / durch Hertzogen vnd Grafen in Francken/
so zu Würtzburg/ Rotenburg/ Camberg/ Bamberg/ Schweinfurt/
vnd anderstwo gesessen/ regiert worden/ dahero die Friderici, Eber-
hardi, Ottones, Papones, Conradi, Henrici, & alii Duces Fran-
corum, jhren Vrsprung gehabt / deßwegen Münsterus *lib. 3. de
Germania fol. 650.* vnd folgenden Blättern zu lesen. Vnd ob er
wol am 652 Blat der Donation Caroli Magni nicht in Abred/
so restringirt er doch dieselb auff gewiese Oerter / in diesen Wor-
ten: CAROLUS MAGNUS dono dedit Episcopo Würtzbur-
gensi Ducatum Franconiæ Orientalis: Intelligere debes per
Ducatum Ducalem Civitatem Wirtzbergensem, & cætera
Oppida, vicos, Territoriũ, Ditionem, homines & omnia bona,
quæ Heranus, ultimus Dux possederat, non verò universa-
lem Franconiam.

Darumb

Darumb will es dafür angesehen werden / daß Carolus Magnus *Herbipolensi* Episcopo, zu Handhabung seiner Geistlichen Jurisdiction etwas an der Weltlichen Obrigkeit mag eingeraumet haben/Aber doch das Hefft in seiner Hand behalten/non tantum quatenus fuit Imperator, sed etiam quatenus fuit *Rex* Franconiæ. *Hac ille.*

Demnach aber die Concessio Caroli Magni noch mit dem vhralten Diplomate soll können bewiesen werden / so läst man obbemelte ratiocinationes billich fahren; Doch will mans in gemein dafür halten/ob gleich Carolus Magnus diese Vbergab dem Herrn Bischoffe zu Würzburg gethan/ daß doch diß Hertzogthum Francken/durch die folgende Käyser den Herren Bischoffen wider abgenommen/vnd durch Fridericum † Barbarossam, A° 1168. den 10 Julii/wider eingeraumbt worden/ wie bey dem Diethmar. *Chron. lib. 5. & 6. in historia Henrici 4. & lib. 7.* Widikindo *lib. 3. in fin.* Regin. *lib. 2. sub Anno 954.* Author. histor. belli Saxonici, *fol. 121.* Cusano *lib. 3. cap 30. de concordia Catholica.* Baron. *sub anno 883. & 888. n. 2.* Vnd Sigonio *lib. 10. de Regno Italiæ* sub Henrico 4. weitläufftig zuvernemen.

Die Vrsach/warumb solches beschehen/vermeldet Sigonius *citato loco*, vnd gehet dahin:

Als Käyser vnd Könige damals / als die Bischoffe fast alles hinweg hatten/verarmet / habe man nach vnd nach der Bischoffe Gewalt vnd Reichthumb beschnitten/ dann als sie von jhnen mit Herrschafften vnd Regalien begabt/haben sie dieselbe noch in jhrer Macht vñ Gewalt gehabt/sie ein vnd abzusetzen/ vnd was sie einem vnd andern/auß sondern Bewegnussen gegeben/ das haben deren Nachfolger / wann die causa impulsiva vnd finalis cassirt, wider zu sich ziehen können/ Weiln aber den Käysern vnd Königen diese Macht vnd Gewalt über die Geistlichen allgemach hat wollen benommen/vnd dieselbe der weltlichen Obrigkeit entzogen werden/ seynd solche weltliche Herrschafften jhnen wider abgenomen worden/ vmb das Jahr 1106. vnd setzet Buchholtzer in seiner *Chronologi. sub Anno Christi 1162.* Quod Fridericus Barbarossa Episcopo Wirtzeburgensi & Successoribus, Ducatum *Franconiæ* Orientalis, & Jurisdictionem superiorem novo Privilegio, &

Sigillo aureo restituerit, confirmaverit & publicaverit, 10 Julii per universam Franconiam, ex Ebero.

20 Es möchte †. auch villeicht das Diploma, darinn weyland Käyser Fridericus Barbarossa, diß Weltlich Fürstenthumb in Francken dem Herrn Bischoff zu Würtzburgk restituirt vnd confirmirt, keines Hertzogthumbs in Francken / sondern allein deß Fürsten: oder Hertzogthumbs Würtzburgk meldung thun / vnd also nicht gantz Franconia, sondern allein ein Theil desselben so viel dessen gen Würtzburgk gehörig gewest / dem Stifft zugeeygnet seyn worden.

Wie weit sich aber die Limites berührten Hertzogthumbs Francken Würtzburgischen theils erstrecken / ist zwar diß Orts vergeblich zu erforschen / gleichwol aber Reichskundig / daß Chur Maintz / Sachsen / Brandenburgk / wie auch Bamberg / vnd Aichstatt / nicht weniger die Fränckischen Grafen vnd Herren / als Castell / Wertheimb / Hohenlohe / vnd der Ritterstand / wie auch andere mehr einen guten theil daran innhaben / vnd besitzen / vnd den Herren Bischoffen zu Würtzburgk nicht / sondern die Röm. Käys. Majest. immediatè pro Superiore recognosciren.

Zweitte Frag.

In was Stand / Authoritet, Würden / Thun vnd Wesen die löbl. Fränckische Ritterschafft im Heyligen Römischen Reich begriffen?

Es haben sich viel fürnehme ansehenliche Rechtsverständige vnternommen / dieser Frag / was ein Stand deß H. Reichs eygendlich sey? Einen Außschlag zugeben / aber sie sind hierin so varii vnd vnbeständig / daß man Vrsach hätte / zu zweiffeln / ob sie den rechten Zweck erreichet / welches guten theils daher rühret / das etliche den votis Cameralium, welche Adrianus Gylmannus vnd andere zusammen getragen / vnd vnter jhrem Namen in offenen Druck kommen lassen / in deme zuviel getrawet / das / was Sie bey einem vnd andern particulariter hievon gefunden / alsbald pro Delphico oraculo gehalten / vnd pro vera decisione hujus quæstionis geachtet / da doch solche vota cum suis rationibus decidendi nit allemal per majora approbirt, oder darnach geurt-

geurtheilet/ sondern was man auff einer seiten pro decisione dictæ quæstionis angezogen/das ist etwan auff der andern refutirt, vnnd pro contraria sententia gesprochen worden. Derowegen solche Vota cum Judicio zulesen / vnd nicht so gar sicher darauff hinauß zugehen / sondern man muß die vota cum votis conferiren, vnd sehen/wohin der Außschlag gefallen.

Dann etliche wollen die gefreyte vnmittelbare Reichs Ritterschafft separatim gar nicht pro Statibus Imperii passiren lassen/ andere/die describiren einen Reichs Stand pro ratione diversitatis subjecti, & materiæ, de qua agitur, so finden sich auch/welche die Status Imperii dergestalt vntereinander confundiren, daß man sich schwerlich darauß extriciren kan.

Es hat zwar weyland D. Johannes Bidenbach in gratiam Nobilitatis immediatæ & mediatæ, in seinen 21. Edlen Fragen wie er dieselb intitulirt, wie auch Paulus Matthias Wehnerus, vnd Johannes Rudingerus, diese Materi in suis observationibus fleissig tractirt. Aber es läst sich ansehen/daß sie auch an etlichen Orten sich durch die vngleich angesehene vota Cameralia haben verleiten lassen/zu wünschen were es/daß hierinnen dermaleinst eine gewißheit könte getroffen werden, Dann wann dergleichen Sachen vorfallen/darinnen diese Quæstio ventilirt, vnd per Judicem decidirt werden muß. So will je von nöthen seyn/ daß der Richter/welcher diese Quæstion entscheiden soll / hierinnen eine gewißheit habe/sonsten kan er deß rechten wegs leicht verfehlen/ vñ eine vnrechtmässige vrtheil fällen.

Damit nun hierinnen behutsam verfahren werde/so erfordert die Nothdurfft/daß für allen dingen/nach anleitung der Vernunfft der anfang allhie à notioribus † & generalioribus terminis gemacht/vnd darnach lento gradu ad specialiora geschritten werde/ 22
Uti juris nostri Interpp. magno consensu inculcant *in L. ff. si cert. pet.* multisq; rerum argumentis ex ipsis naturæ principiis deductis comprobat, Gagnol. *in Rubr. tit. ff. de R. J. n. 14. & 15.*

Darumb anfänglich hiebey zuerinnern seyn will/ Quod hoc vocabulum † Status, oder Stand/ sit πολύσημον, & ejus vocis si- 23
gnificatio non semper sit eadem, sed diversa. Hominum enim Status † triplex in jure traditur. Primus est naturalis, & in di- 24
scrimine sexus consistit; An quis sit mas, vel fœmina, vel

hermaphroditus. Alter est jurisgentium, & pro ipsa hominis conditione juregentium introducta capitur, hoc est, cum quis liber vel servus. Tertius est juris civilis, ad Statum & dignitatem hominis pertinens, an sit ingenuus, Nobilis, senatoris filius, vel plebejus, prout DD. hasce diversas species tradunt, *in tit. ff. de Statu homin. de his qui sui vel alieni Juris, & Senator. ac alibi passim.*

25 Wann man nun das Heilige Römische Reich/ † als ein Corpus universale considerirt vnd betrachtet/ so finden sich dabey/ Membra principaliora, & minus principalia, diese aber seynd nicht weniger Membra totius corporis, als die Membra principaliora.

Dann was were diß für ein Monstrum naturæ, wann ein Leib lauter Kopff/Augen/Ohren/Nasen/Händ vnd Arm hätte/ ohne Füß vnd Schenckel.

Weiln aber ein benè dispositum Corpus, deren nicht entrahten kan/ so ist das H. Römische Reich Teutscher Nation von Altershero also abgetheilt/ daß es habe seine Churfürsten/Fürsten/ beydes Geist: vnd Weltlichen Stands/ Burggrafen/ Prælaten/ Grafen/Freyherren/Ritterschafft/ vnd von Adel/ Burger vnd Bawern etc.

Haben also im H. Reich einen Churfürsten-Stand/Fürsten-Stand/Prælaten-Stand/Burggrafen-Stand/Grafen-Stand/ Freyherren-Stand/Ritter: vnd Adelichen-Stand/Burger: vnd Bawern-Stand.

26 Hierauß zu sehen/ daß vnter diesem Wort † Stand/ wann es in generalissima significatione genommen vnnd verstanden wird/ Alle deß Heiligen Reichs angehörige Vnterthanen begriffen werden/ Sie seyen mit/ oder ohne Mittel dem Reich verwandt.

27 Es werden aber diese Ständ in zween Hauffen getheilt/ † Als nemlich/ In die vnmittelbare vnd mittelbare Ständ/ wie auß den Reichs Abschieden hin vnd wider zu vernehmen/ vnd an sich selbsten Reichskündig ist.

28 Die vnmittelbare Ständ † seynd der Röm. Käys. Majest. ohne alles Mittel vnterworffen/ vnd haben jhr immediatam dependentiam vom Heiligen Römischen Reich/ dannenhero sie auch Reichs-Ständ genennet werden.

29 Die mittelbare † Ständ seynd den Statibus Imperii immediatis,

mediatis, als den Churfürsten/Fürsten/Prälaten/Grafen/Frey-Herren vnd Ritterschafft im Land zu Francken/Schwaben vnd Rheinstrom / wie auch der Käyserlichen Reichsstädten/Vnterthan/ vnd dieselbe werden nicht in specialiori hoc significatu, Reichs Ständ / sondern eines jeden Chur: Fürstenthumbs / Graf: vnd Herrschafft oder Obrigkeit/darunter sie gesessen/Lands-Stände genannt.

Von den vnmittelbaren † Ständen aber/ist von Alters ein Außschuß gemacht/in signum excellentiæ & præeminentiæ ad Imperii Majestatem augendam. 30

Darauff etlicher Meynung nach/das Heilig Reich fürnemlich gegründet/als auff die vier Hertzogen / die vier Marggrafen/ die vier Landgrafen/die vier Burggrafen/die vier Grafen/ die vier Freyherren/die vier von der Ritterschaffe/die vier Städte/die vier Dörffer/die vier Bawern/deren Namen bey dem Petro de Andlo *tract. de Rom. Imp. cap. 16, Lit. de Principib. ac Proceribus , super quibus Romani Imperii Potentatus est fundatus*, vnd bey dem Münstero, *Cosmographiæ Lib. 3. c. 18.* Wie nicht weniger bey dem Henningo Gœden. *Cons. 1.* zufinden/vnnötig/dieselbe allhier zuerzehlē.

Darauß offenbar † daß die Gefreyte Ritterschafft nicht allein vnter die vnmittelbare Ständ gerechnet vnd gezehlt wird/sondern auch neben andern höhern Ständen ad Imperii Majestatē augendam, vnd darauff cæteris paribus, das Reich fürnemlich gegründet/herfür gezogen worden. 31

Wer nun diß nit gestehen will/deme wird obligen/anzuzeigē/vnter welchem Stand dann diese vnmittelbare Ritterschafft soll vnd müsse gerechnet werden.

Ist dieselbe mit Mittel dem Reich verwandt/wie hat sie dann in deß Heiligen Reichs Abschieden hin vnd wider vnmittelbare Gefreyte Reichs-Ritterschafft können genennet werden? Ist sie aber vnmittelbar / dafür sie von Käys. Majest. Churfürsten vnd Ständen ins gemein erkannt wird / So kan sie je keinem andern Geist: Weltlichen Stand vnterworffen seyn/sonsten were sie nicht Vnmittelbar/sondern Mittelbar / Man wolte dann sagen/daß es diverso respectu wol geschehen könte / Aber dieser diversus respectus kan sie nicht gar dem Reich enziehen/ vnd sie einer andern Herrschafft vnterwürffig machen / Sondern müste doch respectu

 imme-

immedietatis einen weg als den andern ein vngemittelter Stand deß Reichs seyn vnd verbleiben.

32 In solcher Betrachtung seynd alle vngemittelte Ständ † ins gesampt Hohes vnd Nidriges Herkommens / Thuns / vnd Wesens/der Reichs Constitutionen von Pfandungen vnd Fahen/ von Arresten/Litigiosæ possessionis,Legis Diffamari, vnd wie sie Namen haben mögen/Als vngemittelte Ständ deß Reichs activè & passivè, vähig/vnd haben sich deren vnter sich / vnd gegen höhern Stands-Personen wircklich zu gebrauchen/ Daran sich niemals einiger Mangel ereygnet.

33 Nam in Constitutionibus † Imperii Status considerantur, ratione originis, & si nulla bona immediatè ab Imperio teneant & possideant,ut notatur in præjudiciis Cameralibus *sub rubr. Status Imperii*: Ubi tria præjudicia adducuntur, in quibus contra reos immediatè subjectos, ex dd. Imp. Constitutionibus processus decreti sunt, licet nulla bona ab Imperio habuerint. Exempla passim sunt obvia in Germania, in Principum, Comitum & Baronum familiis, in quibus natu minores, à majoribus fratribus excluduntur ab immobilibus, & certâ pecuniæ summâ contenti esse jubentur. Interim tamen Status Imperii nativitatis illorum consideratione habita manent, & tanquam tales ex d d. Imperat. constitut. agunt & conveniuntur, idq; quotidiana Cameræ praxis observat: modò non sint alterius Status subditi.

34 Dagegen überall nichts irret/daß in eben denselben † præjudiciis Cameræ gemeldet wird/ sub vocabulo, *Nobilitas*, quod Nobilitas quanquam conjunctim possit dici Status Imperii, tamen separatim unus vel alter non sit: Vnd daß solches durch die Narrata Imperatoris in mandato sine clausula, ad supplicationem Castell/rc. contra Crailsheimb/rc. die Abschaffung der Juden zu Rödellsee betreffend / decreto & emanato posita, will bewiesen werden/in diesen Worten: Dieweil dann Ihr (die von Crailsheimb) kein Stand deß Reichs seydt / noch als Privati einige Privilegia oder Regalia habt / noch erlangen köndt/ den 30 Janauarii, Anno 1580. außgangen.

35 Dann in allen † am Käyserl. Cammergericht außgehenden processen diß in acht zu nemen/daß in Verfassung derselben die Nar-

Narrata supplicationum pro processibus, verbotenus behalten/ und in substantialia concernentibus durchauß keine änderung geschicht auff das Beklagter/ wider welchen die Process erkannt worden/ex ipsis narratis sehen könne, an preces veritate nitantur, und ob die Process sub: & obreptitiè zuwegen gebracht seyn oder nicht/und hierauß mit desto mehrern Bestand darwider excipiren kan. Darumb seynd obangezogene Wort/in prætacto mandato sine clausula, keine Narrata Imperatoris, Sondern ipsius partis supplicantis, Wie die Käys. Majest. in allen erkanten und außgehenden Processen selbsten mit hellen klaren Worten gestehen und bekennen / Wann sie setzen: Unser und deß Heiligen Reichs lieber getrewer / hat uns unterthänigst supplicando vorgebracht/was gestalt/ꝛc. Darauff alsdann die Narrata supplicationis folgen.

Wird derhalben einer in supplicatione ein Stand genant/ So gibt man dem Beklagten in den erkañten und außgefertigten Processen eben dasselbe Prædicat: Wird dann narrirt, daß der Beklagt kein Stand sey/So behelt man in den außgehenden Processen eben dieselben Narrata, und wird nach Gerichtlich reproducirten Processen de veritate aut falsitate Narratorum disputirt, da sie den Falsch befunden/das Mandat widerumb cassirt, auffgehoben und vernichtet / und impetrant da benebenst in die Expensas condemnirt.

Derowegen solche und dergleichen Mandata, diese Clausulam, si preces veritate nitantur, vel à vitio sub & obreptionis salvari queant, allezeit in sich halten/und mit derselben condition zuverstehen seynd; Mag also ex narratis Mandatorum kein schließlich Argument genommen werden/ es sey dann / daß sie für waarhafftig erkannt/ & exceptionibus non obstantibus paritio per sententiam injungirt worden.

Also und gleicher gestalt seyn die narrata supplicationis in Mandato, Castel/ꝛc. contra Crailsheimb/ salva prælibata clausula, auch behalten worden. Diß gibt oder nimbt aber nichts dem Beklagten von Crailsheimb an seinem Stand und Herkommen: In hujusmodi enim casibus statur narratis, donec contrarium probetur: Zu dem haben obangezogene Wort in mehr berührtem Mandato, derenthalben nicht können übergangen werden/

den/dieweil in denselben das medium concludenti, darauff diß Mandat erkant worden/einig vnd allein bestanden.

Vber diß seynd viel angeregte narrata notoriè falsa, welches contrariis Exemplis in continenti ad oculum hat können demonstrirt werden/Sintemal † Land: ja Reichskündig/ daß viel Fränckische von Adel in Ihrer Bottmässigkeit Jüden wohnen haben.

36

37 Nicht weniger ist notorium, daß die von Adel † Ansehenliche Privilegia, auch wol Regalia vor Zeiten von den Römischen Käysern vnd Königen meritirt vnd erlangt haben / Inmassen auch in den zugelegten Investituris allerhand Regalia denen von Adel von Ihrer Fürstl. Gn. zu Würtzburgk selbsten etwan geliehen worden.

Darumb diese narrata, daß die von Crailsheimb kein Stand deß Reichs/ sondern Privati seynd / welche keine Regalia haben noch erlangen können/ tanquam subjectum inhabile, in quod Regalia cadere non possunt, gantz injuriôs vnd vngegründet seynd.

38 Ja/vnd wann gleich die † Nobilitas Franconiæ,tanquam universitas quædam vel corpus conjunctim considerata, für ein Stand deß Reichs wolte gehalten werden / So würde doch darumb nicht folgen/daß ein jeder vnter der Fränckischen Ritterschafft separatim kein Status Imperii seyn solte.

39 Dann/obwol nicht ohne/Quod Privilegium universitati † concessum, ad singulos de universitate non extendatur, alia enim est ratio universitatis, alia singulorum, Cravett. *Consil.* *383.n.10.* & per alia Jura vulgò nota.

40 So muß doch diese Juris † exclusio de tali concessione verstanden werden/quæ loco facta est; ut quando Privilegium conceditur Civitati vel Universitati tanquam certo loco,vnd gar nicht de concessione, quæ fit Universitati non tanquam loco, sed tanquam personis, sive ratione, intuitu, & contemplatione personarum, de ipsa Universitate. Tunc enim Privilegium Universitati concessum extenditur ad singulas personas ejusdem Universitatis, per distinctionem Bart. *in L. si finita. §. ex hoc edicto. ff. de damno infecto.* Imol. *n. 5. &* Alex. *in rubr. ff. soluto matrimonio. n. 13.* Ubi inquit hanc doctrinam

Bart.

Bart. indistinctè in beneficio in quo hic versamur, procedere idem tradit ipsemet Bart. *in L. 2. ff. de V. S.* quem D.D. communiter sequuntur, nam membra non debent † discrepare à 41
suo corpore, *c. cum non liceat. de praescript:* Quod enim Juris est in toto † quoad totum, idem juris esse debet, in quali- 42
bet ejus parte, quo ad partem. Quae argumentatio à toto † 43
ad partem non tantum est probabilis, sed etiam necessaria, frequens & utilis, teste Euerhardo, *in locis Legalib. à toto ad partem.*

Imò turpis est pars, † quae toto suo universo non corre- 44
spondet, tum enim non est in toto, sed extra totum. Cagnol. *in L. in toto. 114. ff. de R. J.* & plane vitiosa esset compositio, quam Decian. *respons. 19. n. 130. vol. 3.* Sorasmon. ex Quintiliano vocat. Quam Horatius de Arte Poetica statim in principio, hunc in modum deridet:

Humano capiti, cervicem pictor Equinam
Jungere si velit, & varias inducere plumas.
Undiq; collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem, mulier formosa supernè,
Spectatum admissi, risum teneatis amici.

Dieweil nun der Ritterschafft in Francken dieser Stand nicht tanquam loco (dann kein Ort in Francken zufinden/ der die Fränckische Ritterschafft heist) Sonder derselben tanquam personis ex quibus ordo Equestris Franconiae constat, von Käys. Majest. vnd Ständen deß Reichs zugeeignet wird/ so verbleibt es allhier auch billich bey obeingeführter Distinction Bart. daß nemlich Ein †. jeder vnter der Ritterschafft in Francken ein vngemit- 45
telter Stand deß Reichs seye/ Zu mehrer Bestättigung dessen/ ist insonderheit dahero gehörig/ Quod nomen, † Ritterschafft/ sit 46
collectivum, & quoties concessio fit pluribus sub nomine collectivo, collectivè vocati dicantur. Bart. *in L. re conjunctis. n. 11. ff. de Legat. 3.* Ruin. *Cons. 154. n. 5. vol. 1. & Cons. 140. n. 8. vol. 5.* Surdus *Cons. 439. n. 39.*

Nomine autem † collectivo vocati vel nominati, omnes 47
pro uno corpore habentur, quoties ordo successionis & affectionis inter eos non cadit, ut hic, *L. Si quis. ff. de usufr. accresc. L. si Titius. & L. interdum, in princ. ff. de vulgar. & Pupillar. subst.* & ibi DD. *L. si pater. & L. Qui quatuor. §. fin. ff. de Legat. 1.*

Bart. *in d. L. re conjunctis. quæſt. 2. & ibi* Jaſ. *n. 11. ff. de Legat. 3.* Gravett. *Conſ. 972. n 23.* Surdus *d. Conſ. 439. n. 39.* Weſenb.
48 *Conſ. 41. n. 42.* Hunc autem in modum † conjuncti omnes concurrunt, & concurſu partes ferunt, *L. conjunctiff. de Leg. 3.*

49 Will man aber † diß Vocabulum, **Ritterſchafft**/ nicht pro nomine collectivo, ſondern pro Appellativo halten/ ſo laufft es doch in Effectu auff Eins auß.

50 Nam vocati ſeu nominati † ſub vocabulo appellativo, non minus pro uno corpore habentur, ac illi qui collectivè nominati ſunt, *d. L. Si quis. ff de uſufr. accreſc. L. interdum ff. de hered. inſtit.* Cœpoll. *Conſ. 252. col. 2. & Conſ. 320. n. 6.* Surd. *d. Conſ. 439. n. 41.* Peregrin. *d. fideicommiſſ. art. 17. n. 21.*

51 Imò nominatim † vocati cenſentur, Ruin. *Conſ. 123. n. 3 volum. 2.* idq; expreſsè probare ait *in L. Titius. ff. de lib. & poſth.* Hippolyt. Riminald. *Conſ. 50. n. 29.* qui ad hoc allegat Cephal. *Conſil. 262. n 13.* & Curt. jun. *Conſ. 58. n. 5.*

52 Darumb diß Orts umb ſoviel weniger † zu zweiffeln/ dieweil die Käyſ. Maj. und Stände deß Reichs die Ritterſchafften/ welche pro immediato ſtatu zu halten / mit jhren eygendlichen Namen unterſchieden/ als die Fränckiſche/ Schwäbiſche / und die am Rheinſtrom/ damit man eygendliche wiſſe/ und nicht zweiffele/ welche unter die gefreyte Reichs Ritterſchafft gehörig ſeyn.

Perinde enim eſt, ac ſi Nobiles nominatim, & ſpecialiter eſſent expreſſi, ac pro talibus habiti propter certam eorum denominationem in Receſſibus Imperii factam, *arg. l. certum eſt. & ibi DD. ff. de reb. cred. L. ſtipulationem quadam. 74. §. certum eſt ff. de V. obligation.*

53 Hunc autem † in modum nominati æqualiter admittuntur, cum imperator ac Status Imperii æqualem affectionem erga eos habuiſſe cenſeantur, Caccialupus *Conſ. 14. inter Conſ. Alex. vol. 4 num. 10.* Socin. ſen. *Conſ. 113. col 1. lib. 1.* Decian. *reſponſ. 1. n. 211. vol 1.* ubi *ſub. n. 213* hanc deciſionem veriſſimam & realem dicit: Plures verò ſpecialiter nominatos æqualiter admitti tradit, Bart. *in L. ſi cognatis ff. de reb. dub.* Jaſ. poſt Alexand. & Fulgoſ. *in L. Gallus §. quidam rectè n. 26. & 27. ff. de lib. & poſth.*

54 Et conceſſa pluribus † omnibus æqualiter conceſſa dicuntur, *d. l. ſi quis. ne 7. ff. de uſufr. accreſc. L. quoties. 9. §. heres. verſ. ſi duo*

plures

plures ff. de hered. instit. l. cui fundus. 56. ff de condit. & demonst. L. in sin-
gulis. 76. ff. ad L. Falcid. &c. L. Lucius. 78. in princ. ubi Bart. *ff. ad Trebell.*
L. Reos. 11. §. cum in tabulis. & ibi DD. præsertim. Ronchegollus.
n. 15. usq. ad n. 63 ff. de duob. reis §. si plures. Inst. de hered. instit. Et plu-
res in eodem gradu † constituti, omnes pariter admittuntur, 55
Menoch. *Cons. 124. n. 10. & Cons. 434. n. 3.* Præsertim † si uno ora- 56
tionis contextu conjuncti, & nominati sunt, ut hoc casu no-
stro. *L. cum ita. §. in fideicommisso ff. de legat. 2. L. fin. C. de V. S. L. Seja*
§. Cajo. ubi Bart. *ff. de fund. instruct. Legat. L. si Legatarius §. fin. ubi quo-*
que Bart. *de leg. 3. L. quidam relegat. us. §. fin. cum L. seq. ff. de reb. dub.*
quam dicit mirabilem in hac materia, Jas. *in L. si pater. n. 8. ff. de*
vulg. & pupill. Wesenbec. *Cons. 41. n. 45.*

Nam una determinatio, † respiciens plura determinabi- 57
lia, omnia æqualiter determinare intelligitur, *l. Jam hoc jure. in*
princ. ubi Jas. *n. 8. n. 12. & n. 13. & in L. miles. §. decem. n. 4. ff. de re judicata*
& in d. L. Gallus §. quidam recte. de Liber. & posth. Bart. *in L. prætor.*
ait §. eritq. differentia ff. de vi bon. rapt. & DD. *alibi passim.*

Ob nun zwar jetztangezogene Recht mehrern theils in termi-
nis ultimarum voluntatum gedeutet/ so ist doch hingegen in acht
zunemen/ quod omnia privilegia † ultimis voluntatibus con- 58
cessa ad beneficia principum extendantur. Ita respondit Ro-
sin. *Cons. 388. n. 7.* quem sequitur Felin. *in c. ad audientiam. n. 6. de*
rescript. Et docet Carol. Tapia *in L. fin. ff. de constit. princ. part. 1. cap.*
6. n. 21. Et quod ab ultimis voluntatibus † ad Imperatoris be- 59
neficia arguant Juris nostri Interpp. tradit And. de Isern. *in c. 1.*
n. 14. ex quibus causis feud. amitt. Joan. à Plat. *in L. 1. n. 2. C. de excusat.*
artif. lib. 10. Tapia *cit. loco n. 23.*

Dieweil nun kein geringes beneficium † ist/ daß die Röm. 60
Käyser vnd Könige/ die Ritterschafft immediatè bey dem Heili-
gen Reich erhalten/ vnd wann denselben an jhrer Immedietet von
andern höhern Ständen hat abbruch geschehen wollen/ sie mit gros-
ser Sorgfältigkeit vertretten/ vnd darbey allergnädigst conservirt,
So haben obenangeführte Rechte auch allhier billich statt/ vnd was
dieselbe de ultimis voluntatibus disponiren, das wird man nit
wenigers in beneficiis principum müssen gelten lassen, Benefi-
cium † enim principis latissimè interpretandum, non tantum 61
quoad verba, sed etiam quoad res & personas, nec non quoad

tempus, locum, & omnes favores beneficiorum., *l beneficium 3.ff.de constit.princip.c.cum dilecti.de donat.c.cum tibi.de verb.Significat. cum similibus.* Donelli. *lib. 1. Comm. cap. 15.* uti Tapia *de constit. princip.part.1.cap.1.2.3. 4. 5. & 6.* prolixè satis in specie docet. Gestaltsam nicht allein die jetzt regierende Käyserl. Majest. unser allergnädigster Herr/ wolermelte Ritterschafft in Ihrer Majest: sonderbaren Schutz und Schirm / von newem allergnädigst an: und auffgenommen/und für ungemittelte Ständ erklärt/sondern es hat auch Käyser Rudolph der Andere/Allerlobseeligsten Angedenckens/im Jahr 1592. an das Käyserliche Cammergericht/wegen gedachter Ritterschafft / ein memorabile Rescriptum, lassen abgeben/Als sie sich bey Ihrer Majest. beklagt/daß man sich unterstünde/Sie unterm schein der Landsfürstlichen Obrigkeit umb ihre Freyheit zubringen/und zu Nachtheil der Käys. Majest. zu Landsassen zumachen/Dann/da haben Ihre Majest. dem Camergericht
62 alles Käyserlichen Ernstes befohlen/ Die † Exceptiones subjectionis wider sie nicht leichtlich zu attendiren,noch unterm schein der hohen Obrigkeit/wider ihre Freyheit zu sprechen / welches Rescript den 22 Novembr. Anno 1592. in pleno zu verlesen / verordnet worden/und noch bey Handen ist.

63 Was nun bißhero † de Statibus Imperii immediatis in favorem Nobilitatis tractirt worden / damit stimmet durchauß überein/ Herr Otto Melander, jetziger Zeit unter der Käyserl. Maj. fürtrefflichen Herren Reichs-Hof Räthen nit der geringste/ in seinem Commentario in Ordinat. Cameræ,*part.1.tit.6.* da er die Status Imperii, generaliter also beschreibt : Quod omnes sint Status Imperii, qui solum Imperatorem agnoscunt Superiorem, Principes, Prælati, Comites, Barones, & Nobiles immediatè subjecti, ac liberæ Civitates Imperii. Quem sequitur
64 Paurmeister/ *de Jurisdict. Lib.1.cap.6.n.2. vers.3. In negot.Imp.*

Dannenhero † Sie auch aller constitutionum Imperii fähig/wie obgehört/und auß der Cammer Gerichts Ordnung/*part. 2.*so woln auch auß angezogenen Herrn Meland.in processu Cam. *part 1.pag. 487.* weitläufftig zu vernemen/Aller massen sie auch ihre sonderbare Außträg unter sich habẽ/d.Ord. Cam.*part.2. tit.3. & 5.*

65 So contribuirn † auch die Befreyte Ritterschafften deß Reichs der Käys.Majest. und dem Heiligen Reich/gleich andern Ständen

Ständen/ob sie schon einen gewiesen Anschlag in deß Reichs matricul nicht haben/ so offt als Reichs contributiones verwilliget werden.

Dahero sie auch für freye vom Adel/vnd vngemittelte Ständ in allen Reichs Abschieden / von dem 1542 Jahr an / biß in das 1594. geacht/gemeynet/auch noch darfür erkant werden.

Wer nun † die Gefreyte Reichs-Ritterschafft / für vngemittelte Ständ deß Reichs nicht will passieren lassen/ der muß Vrsachen anzeigen/warumb sie keine immediati, Status Imperii seyen / dann/dieweil die Intentio Nobilium in fundamentalibus Legibus Imperii ob deducirter massen fundirt, darauß die affirmativa, daß sie vnmittelbare Stände deß Reichs seyn/ mit vestem vnabtreiblichen Grund behaupt worden/ So will dem Jenigen/ so sich damit nicht will contendiren lassen / inn allweg obligen / die Negativam, daß sie keine vngemittelte Ständ deß Reichs seyn mit starcken Argumenten vnd Beweissungen bewärlich darzuthun. 66

Es ist aber bereits Anregung geschehen/daß etliche der Meynung seyen/ Quod Equestris Ordo, collectivè consideratus, sit Status Imperii, sed non singuli ex isto ordine.

Ob nun wol in dieser objection schon oben begegnet worden/† So will doch dieselbe mit den Reichsstädten behauptet werden / dann gleich wie der Senatus & populus in Reichsstädten / einen Stand deß Reichs repræsentiren, Also sollen auch die vom Adel/ welche vnter der Ritterschafft begriffen / vnd gleich wie ein jeder Burger kein Stand deß Reichs ist/ Also auch kein Nobilis seorsim consideratus, für einen Stand können gehalten werden/ Aber diß ist eine iniqua comparatio, vnd mag allhie im geringsten keine Gleichheit inter Cives & Nobiles immediatos gezeigt werden/ Dann die Burger seynd dem Rath einer jeden Stadt vnterworffen / Darumb können sie für sich kein vngemittelte Stände seyn/ Aber die vom Adel seynd vnd bleiben Käys. Majest. vnd dem Reich ohne Mittel beygethan/ Darum̃ seynd vnd bleiben sie vngemittelte Glieder deß Reichs / ob sie schon vnter der Ritterschafft begrieffen seyn. 67

Will man aber je eine collationem inter ordinem Equestrem, & Civitates Imperii liberas anstellen / so muß man nicht

universum ordinem gegen einer Reichsstadt halten / Sondern man muß die Reichsstädt alle miteinander zusammen fassen / vnd dieselbe mit der Ritterschafft conferiren, Dann gleich wie das corpus Civitatum seine gewisse membra hat / vnd ein jede Reichs-Stadt tanquam membrum corporis, für sich ein vnmittelbarer Stand deß Reichs ist: Also ist auch die Gefreyte Reichs-Ritterschafft ein corpus distinctis suis membris constans, vnd ist ein jeder vnter der Ritterschafft ein Status immediatus Imperii. Vnd gleich wie die Reichsstädt von den Provincien oder Circuln / darinnen sie gelegen / in genere von einander vnterschieden / vnd dahero Fränckische / Schwäbische / Rheinländische / vnd Sächsische Reichsstädt genant werden / Also vnd gleicher gestalt wird die Reichsritterschafft auch von den Provincien oder Circuln / darinnen sie gesessen / vnterschieden / in die Fränckische / Schwäbische vnd Rheinländische Ritterschafft. Wie auch die Städte einer jeden Provintz in particulari vnd separatim mit Namen vnterschieden werden / Also wird die Ritterschafft durch die Adelliche Häuser vnd Geschlechter einer jeden Provintz auch distinguirt, Die Bürger aber einer jeden Stadt / die müssen mit eines jeden vom Adel vngemittelter Vnterthanen conferirt, vnd die comparatio also angestellt werden / daß gleich wie kein Bürger ein vnmittelbarer Stand deß Reichs ist / Also ist auch eines jeden immediati Nobilis subditus, kein Status immediatus.

68 Gleich aber wie der Fürsten Stand alle Fürsten † deß Reichs begreiffet / vnd ein jeder vnter denselben einen Statum Imperii repræsentirt: Vnd wie der Graven vnd Herren-Stand alle Grafen vnd Herren comprehendirt; vnd nichts desto weniger ein jeder Graf vnd Herr seorsim für sich allein ein Stand deß Reichs ist / Also fasset der Adeliche Stand (welcher die Gefreyte Reichs-Ritterschafft genennet wird) Alle vom Adel / die dem Reich ohn alles Mittel verwandt / in sich / vnd ist ein jeder vom Adel / welcher vnter die Reichs-Ritterschafft gehörig / disjunctim ein Stand deß Reichs.

69 Omnibus † enim Superiorem non recognoscentibus, Principis nomen competit; Andr. de Isern. & Afflict. *in Princip. proœm. Const. regni.* Idq; in Civitatibus liberis tradiderunt

Bart.

Bart. *in l. hostes in fin. ff. de captiv. & postlim. revers. & in L. 2 n. 2. ff. de Jure Fisci.* Tapia. *in rubr. tit. ff. de constit. Princ. c. 1 n. 9.*

Vnd eo respectu werden sie gleich gehalten / Et si Nobiles immediati Status Imperii non sunt, quo tandem loco erunt habendi?

Ja / Petrus de Andlo, *de Imp. Rom. lib. 1. cap. 16. & ult.* nennet † sie Proceres Imperii, darumb sie auch billich dafür zuhalten seyn. 70

Talia enim sunt † subjecta, qualia prædicata demonstrant, *L. 3. in princ. ff. de fund. instruct. Leg. L. Si defensor. §. qui Interrogatus. ff. de interrog. act. c. inter dilectos. de fide instrum. & ibi* glossa, Cardinal: & Felin. 71

Nam prædicatum † qualificat subjectum & subjectum intelligitur secundum naturam prædicati, Euerhard. *in loc. Legat. à nom. dignitatis, officii, vel appellativo, n. 3. & n. 1.* 72

Dann obwoln † die vom Adel Fränckischen/ Schwäbischen vnd Rheinischen Crayses ihre Correspondenz vnd Confœderation mit einander haben / Rittertäg vnd Zusammenkunfften/ vnter sich anstellen/ darauff deß Ritterstands Notdurfft / so wol in particulari, als in gemein vorgetragen / vnd in Berathschlagung gezogen wird. 73

So ist doch diese Confœderation † nicht Dedititia, sed æqualis per omnia, das ist / die Personen / welche in solcher Verbündnuß begriffen / seynd gleiches Stands / gleicher dignitäten vnd Adelichen Herkommens / vnd wird durch dergleichen Societät vnd Correspondenz die Ritterschafft ins gesampt in keinen höhern Stand gesetzt / als darinn ein jeder in particulari zuvor gewest / gleich andern Churfürsten / Grafen vnd Städten die jhre sonderbare Correspondenz Täg vnd Zusammenkunfften haben. 74

Seynd derowegen die vom Adel / absonderlich betrachtet / keine Stände deß Reichs so können sie den Ritterstand / vermittels dieser Verbündnuß / nicht zu den Dignitäten eines Reichs-Standes erheben / Quod enim † non habent, conferre nequeunt. 75
Lässt man aber die coadunirte Ritterschafft für einen Reichs-Stand passiren / in massen billich geschicht / So muß man einen jeden unter denselben auch dafür passiren lassen / Nullum enim est tertium

Weil

Welt eine andere Meynung hat es mit den confœderationibus, die vnter den Reichsstädten vnd jhren Vnterthanen / oder welche sich vnter jhre Jurisdiction begeben wollen/fürgehet.

Hæc enim est confœderatio inæqualis & dedititia.
76 Fœdus †namq; dedititium dicitur & inæquale, quod inter Magistratum & Subditos initur, qua de re consulendus est Bart. *in L. non dubito. & in L. hostes ff. de capt. & post l. Reversi. & in tractat. de repressaliis. q. 1. art. 3. n. 9. & ibi addit.* Socin. *in L. Si ex toto. n. 9. & 10. ff. de leg. 1.* Ancor. *Cons. 437. n. 1. & 3.* Castrens. *Cons. 313. n. 3. lib. 1.* Decian. *Cons. 360. n. 8.* Roland à Valle. *Cons. 1. n. 54. vol. 4.* Natta. *Cons. 301. n. 2.* Paris. *Cons. 16. n. 25. lib. 4.* Menoch. *de Arbitr. jud. quæst. 100. n. 12.*

Darauß nunmehr Augenscheinlich zuvernemen/ was für ein grosser Vnterschied sey/vnter dem Adelichen Corpore der Gefreyten Reichs-Ritterschafft/vnd einer Reichsstadt/ vnd dero angehörigen Burgern vnd Vntertahnen.

77 Diesem nach würd wider dem von Adel vngemittelten † Stand deß Reichs auß dem Gail. *Lib. 1. obs. 21. n. 2.* angezogen: Quod Staus Imperii eos vocemus, qui Cæsaris & communi procerum consensu in album sive matriculam Imperii recipiuntur ea lege, ut Imperio, occurrente necessitate certũ censũ in alba sive matricula expressum, pensitent, & sic alium Superiorem, quam Cæsarem, non recognoscunt. Quorum numero continentur omnes Electores & principes Germaniæ, tam Ecclesiastici quam seculares. Postea Comites & Barones, & postremò Liberæ Civitates Imperii, quæ in suis Rebus publicis vicem principis obtinent; Quem sequitur Paurmeister *de jurisdict. lib. 1. cap. 6. n. 3. & 4.* sibi contrarius, Matth. Stephan. *de jurisdictione part. 1. lib. 2. cap. 4. n. 27. 28. & 29.* Rüdinger. *singul. observ. 81. cent. 4.* tit. Stând deß Reichs *n. 27. 28. 29. & 30.* & pleriq; alii.

78 Hierauß inferiren vnd schliessen sie; Dieweiln die † Ritterschafften in deß Reichs Matricul nicht begriffen/ auch nicht zu den Reichstägen sollen beschrieben werden/ vielweniger jus sessuræ & suffragiorum, vnd daneben in jhren Territoriis merum & mixtum imperium & omnimodam jurisdictionem nit allzeit haben/vnd consequenter Cæsarem in jhrer Obrigkeit repræsentiren: So können vnd mögen sie für keine Reichs Stände geachtet/

achtet/vnd gehalten werden. Aber es läst sich ansehen/ † als wañ die jenigen/welche dem Gailio hierinnen folgen wollen / seine observation, darauß obangezogene Wort genommen / nit recht erwogen/vnd die Wort / *Horum numero inprimis continentur*, *&c.* übergangen hätten/ welche doch ein sondere Emphasin. 79

Nam dictio † *inprimis* non excludit, sed implicat casum magis dubitabilem, per gloss. penult. *in l. illud. ff. ad l. Aquil.* & habetur *in l. 1. C. ne filius pro patre & not. in l. qui se patris C. unde liber.* Decian. *respons. 30. vol. 3. n. 42.* qui licet loquatur in dictione, maximè tamen hæ voces, *inprimis, præcipuè, potissimum, præ cæteris, ante omnia, & maximè* æquipollent, & omnium una vis est & efficacia, quod vel ex Calepino notum est. 80

Pronomen quoq; relativum *Horum* ibidem positum, se refert ad status Imperii, ingenere etiam ad eos, qui in matriculam Imperii non sunt recepti, non verò ad eos tantum, qui in matriculâ reperiuntur, jus sessuræ & suffragiorum habent in Comitiis. Si enim ad hos tantum restringere voluisset hoc relativum, tautalogiæ & inanis repetitionis vitio laboraret hæc ejus Oratio, quæ ut dictum, sic est concepta.

Horum numero inprimis continentur principes, post Electores, Comites, Barones & civitates Imperiales. Horum autem numero inprimis Electores, Principes, Comites, Barones & Civitates Imperiales contineri non possunt, sed sunt illi ipsi Status, quibus matricula constat, & præter eos nemo in ea comprehenditur: ideoq; verba hæc: *Horum numero inprimis continentur*, *&c.* in hisce Statibus, qui matricula continentur, verificari non possunt; Necessario igitur ad alios Status Imperii, qui non sunt in matricula comprehensi, referenda erunt, inter quos hi inprimis recensentur, quorum in præcedentibus memoria fuit habita; atq; ita vocabulum, *Inprimis*, includit etiam illos status, qui non sunt immatriculati, & in Comitiis sessionem & vocem non habent; præsupponit igitur Gail. *cit. loco*, alios adhuc extare Status, extra matriculam, ut Nobiles immediati Imperii, nulli enim sunt alii, præter Hansaticas Civitates partim liberas, partim verò aliis Statibus certis conditionibus & pactis, subjectas.

81 Dann/ob sie gleich † keinen gewissen Anschlag in deß heiligen Reichs matricul haben / so contribuiren sie doch eben sowol der Käyserl. Majest. vnd dem Reich immediatè, gleich denen andern Ständen/die jhren gewissen Anschlag darinn haben / vnd wann Contributiones Imperii von den Immatriculirten Ständen verwilligt werden/ So lassen die Röm. Käyserl. Majest. mit der gefreyten Reichs Ritterschafft absonderliche Handlung pflegen / auch das jhrig darbey zuthun / bey deren willkührlichen wolgefallen eben so wol stehet / als bey andern Ständen/wie viel sie contribuiren wollen.

82 Wie auch † mit den Hansee Stätten geschicht/die jhre depedentiā imediatè vom Reich habē/ob sie gleich andern höhern Ständen in etwas verwandt seyn. Dann eatenus werden sie auch für vngemittelte Stände gehalten / quatenus Sie jhre Exemption vnd Freyheiten vom Heiligen Reich recognosciren, wie beedes/ so viel die Nobilitet vnd die Hansee Städt anlangt/auß den Recessibus Imperii de annis 1557. 1566. vnd 1594. gantz klärlich

83 zu vernehmen/ so haben auch nicht † alle die/ welche in der Reichs matricul jhren gewissen Anschlag haben/alsobald jhre Session vnd Stimmen auff Reichstägen / sondern vnter den höhern Fürstl. Ständen/die allein/welche regierende Herren seyn/ die aber keine regierende Fürsten sind / werden ad sessionem & suffragia nicht admittirt, bleiben aber doch nichts desto weniger Stände deß Reichs/ob sie schon keine Reichs Lehen haben / sondern etwan mit Geld oder andern particular Lehen abgetheilt worden.

84 So haben † auch nicht alle regierende Grafen/ Herren vnd Prælaten/ob sie gleich imatriculirt, vnd jhren gewissen Anschlag in der Reichs matricul, auch Reichs Graf- vnnd Herrschafften haben / auff den Reichstägen jhre Session vnd Stimmen. Dann vnter dem Grafen vnnd Herrn Stand haben die Schwäbische vnd Wetterauische Grafen allein zwo Stimmen/ wie auch die Prælaten/die Grafen vnd Herren/ aber im Land zu Francken/ am Rheinstrom / soviel deren vnter den Wetterauischen Grafen nicht begriffen/Item in Sachsen/vnd Westphalen / läßt mans zu keinem voto kommen / ob sie gleich zu Reichstägen beschrieben werden.

Sollen

Solten † darumb diese Grafen vnd Herrn nicht eben so wol 85
vngemittelte Ständ deß Reichs seyn / als die Schwäbische vnd
Wetterauische Grafen vnd Herrn/das würde Wertheimb/Castel/
Hohenlohe/Schaumburg/Oldenburg/von der Lipp/ Bentheimb/
Ostfrießland/vnd andern mehr/übel gesagt seyn.

Eben so wenig † kan mit Warheitsgrund behaupt werden/ 86
daß die gefreyte Reichsritterschafft darumb kein vngemittelte
Stände deß Reichs seyn sollen/dieweil sie keine Session vnd Stimmen in den Reichs versamlungen haben.

Daß aber † wolermelte Ritterschafft der Matricul nicht ein- 87
verleibt worden/vnd in keinen gewisen Anschlag kommen/ist diß die
Vrsach/daß Sie als Corpus universum keine Herrschafften insgemein haben/die in einen gewisen Anschlag hätten könen gebracht
werden/so haben auch singuli ex ordine Equestri mit einer gewisen Anzahl Volcks zu Roß vnnd Fuß nicht können belegt werden/
dieweil derselben vermögen nicht allemal beständig / vnnd solche
Corpora Unita nicht haben/die da allezeit vnverändert bey einer
familia verbleiben/sondern etwann durch Heyrath / vnd per contractus inter vivos, aut ultimam voluntatem ad alias familias,
si non in totum, saltem pro parte transferirt, oder dem Lehen
Herrn apert werden vnd heimfallen.

So ist auch hiebey † diß in acht zu nemen / daß die Reichs- 88
Hülff für Alters/ehe die Reichs Matricul Anno 1521. auffgerichtet worden/selten an Gelt sondern an Volck zu Roß vnd Fuß geleistet worden/vnd einem jeden Chur- Fürsten/ Grafen/Praelaten/
vnd Herrn / ein gewiese Anzahl zu Roß vnd Fuß auffgesetzt worden/darnach der Anschlag in deß Reichs Matricul hernacher auch
vngefähr proportionirt worden.

Darneben † hat man bey belegung der höhern Ständ auff 89
ihre beständige ansehenliche mächtige vñ einträgliche Churfürstenthumben/Praelaturen/Graf- vnd Herrschafften/welche dem Reich
imediatè verfangen/vnd nit auf die Personen gesehen/nach welchẽ
Intraden der Anschlag moderirt wordẽ/Nun wird auß den vralten
Matriculn schwerlich zu bescheinen seyn/das einem vom Adel eine
gewisse Anzahl zu Roß vnd Fuß were auffgesetzt worden / ausserhalb

halb was sie an Rossen/in Ansehung ihrer Lehen/die sie vom Reich haben/tanquam homines militares, dem Krieg selbsten gefolgt/ vnnd gegen einen gewissen Sold sich dem Reich zu gutem gebrauchen lassen.

90 Derowegen † auch denselben in der jüngsten Reichsmatricul Anno 1521. zu Wormbs auffgericht / nichts gewises hat können auffgesetzt werden dieweil man auß den vorigen matriculn nichts gewissers haben können/darnach die anzahl am Volck zu Roß vnd Fuß häte können proportionirt werden.

91 Also ist auch in ihren † Intraden/wie gemeldt/ keine gewisse beständigkeit zufinden gewest/darauff man eine gewise Rechnung häte machen können.

Derowegen dem Reich zuträglicher erachtet worden/ denen von Adel heimzustellen/wie weit sich eines jeden vermögē erstrecket/ vnd ihnen selbst einen Anschlag zu machen/was vnd wieviel ein jeder auß ihren mittel / dem Reich zu hülff in die Ritterruhen liefern vnd legen wolle/vnd könne / wie Anno 1500. bey bewilligung deß gemeinen Pfennings zusehen.

92 Darumb/† ob gleich die Fränckische/Schwäbische/vnd Rheinländische vom Adel/in matricula Imperii nicht gefunden werden/ auch keinen gewisen Anschlag darinn haben/ vnd zu Reichstägen/ als doch ehender wol geschehen/nicht sollen beschrieben werden/ weniger Sessionem & votum haben / so ist doch auß obdeducirten offenbar/daß sie nichts desto minder vngemittelte deß Reichs seyn/ vnd seyn können/dafür sie auch Besold. *in suo discursu de ord. Equestri n.fin.* Matth.Steph. *lib.2.de jurisdict.part.1.cap.4.n.27.& seqq.* Reinkingk *de regim.secul.& ecclesiast.lib.1.Class.4.c.1.* & alii quam plurimi richtig passiren lassen/ Ja / welche einer widrigen Meynung

93 seyn/† die müssen doch gestehen vnd bekennen/ Quod Nobiles immediati iisdem fruantur privilegiis & beneficiis , cum Statibus Imperii,quod latè probat Besold. *dict.discursu de ordin.Equestr n.10.& seqq.*

94 Cum igitur in effectu conveniant, meritò† inter se convenire censentur, & quidem simpliciter *per l.si non sortem.§.indebitam.& l.ex his.ff.de condict.indeb.l.1.in fin. & l.nihil refert.ff. de cond. sine causa.l.fideicommissa.§.si cui.ff.de leg.3.l.mulier ff.ad Sct. Trebell.l. 3.C.de instit.& substit.* Cravet, *Cons.657.n.19.vers.consequenter hic dicendum:*

cendum: Et quantæ sit efficaciæ † argumentum ab effectu, docet Everhard. in loc. legal. ab effectu statim in principio. 95

Inmassen sie auch in oneribus † den andern Ständen nach ihrer proportion, jederzeit gleich gehalten worden/ wie zusehen/ in der Ordnung deß Regiments/ de anno 1500. fol. 40. Vnd desselben Reichstags Abschied fol. 57. Abschied de anno 1512. §. Nach dem vns/ rc. fol. 81. Abschied de anno 1542. Demnach haben wir/ rc. fol. 57. Darinnen vermeldet wird/ daß die Käys. Maiest. mit der gefreyten Ritterschafft wollen handeln lassen/ in denselben gemeinen Anschlag auch zu willigen/ welches jhnen an jhren alten Herkommen/ Freyheiten vnd Gebrauch in alleweg vnnachtheilig seyn/ vnd jhnen gleich andern Ständen deß Käysers/ auch ein Schlüssel zu bewahrung solches Geldes zugestellt werden solle/ rc. Vnd andern obangezogenen Reichs Abschieden biß in das 1594. jahr. Derwegē sie billich vnter die Stände deß Reichs gezehlt werden. 96

Dritte Frag.

Ob/ vnd welcher gestalt/ auch wie weit vnd fern die Fränckische Ritterschafft deß Religion-Friedegs fähig sey?

DIese Frag muß auß dem Religion Frieden/ sowol in gemein als auß dem §. Vnd in solchen Frieden/ rc. insonderheit/ wie auch auß der observanz/ vnd Herkommen/ wie es bey den vngemittelten vom Adel biß anhero hierinnen gehalten worden/ entschieden werden.

Soviel den Religion Frieden ingemein anlangt/ † der ist nit für ein Geistlich/ sondern für ein purlauter Politisch Werck zuachten/ welcher zwischen der Röm. Käys. Maj. vnd den Catholischen Ständen eines: dann dem Evangelischen Ständen andern theils/ per modum contractus, pacificationis, & transactionis auffgericht/ vnd folgends in das heilig Römisch Reich/ als ein pragmatica sanctio, vnd fundamentalis lex Imperii publicirt worden. Darumb keinen theil vnter diesen beyden zustehet/ oder gebühret/ denselben seines gefallen in necem alterius, für sich zu interpretiren, zu trehen oder zu lencken/ noch etwan gar einen newen verstand welcher den Ständen deß Reichs/ bey auffrichtung desselben/ ne quidem per somnium, in den Sinn/ Hertz vnd Gedancken gekom- 97

kommen/noch kommen können/anzudichten / vielweniger ein theil
den andern davon gar außzuschliessen.

Dann/hat diese Macht Käyserl. Majest. auff den Reichstag
Anno 1566. zu Augspurg sich nicht zu vindiciren begehrt? viel-
weniger wurd man diß einen nidrigen Stand gut heissen.

98 Der Religion Fried aber † bestehet Hauptsächlich darinn/
daß kein Stand den andern bey der im Heiligen Reich zu gelassener
Religionen / derselben Lehr vnd Confession, Kirchengebrauch/
Ordnung vnd Ceremonien halb/ die sie auffgericht oder noch auff-
richten möchten/gewaltthätiger weiß überziehen/beschädigen/ ver-
gewältigen/oder in andere weg wider sein Gewissen / von derselben
tringen/oder durch Mandat/oder in einiger andern gestalt beschwe-
ren oder vernachtheilen solle / in welchen Worten einig vnd allein
99 † der Stände deß Reichs meldung geschicht/vnd doch darunter jhre
Vnterthanen begriffen werden/wie ex Antithesi, welche alsobald
darauff erfolgt offenbar/in diesen Worten: **Sondern bey sol-
cher Religion/auch jhren Haab vnd Gütern/Land vnd
Leuten / ruhig vnd friedlich sollen gelassen werden:**

Dann soll man einen nicht Thätlicher weiß vergewältigen/ so
muß man auch seine Haab vnd Güter Land vnnd Leut nicht an-
greiffen / sonsten ist schon der Fried gebrochen / vnd kan kein be-
stand haben.

100 Sicut enim † pro tutela corporis sui permissum est cuiq;
impunè se defendere, & si periculum evadere nequit, etiam
adversarium occidere, *per l. ut vim. ff. de just. & jure.* & ibi Dd.
Ita etiam pro conservatione rerum suarum licita est Defensio
etiam ad necem offendentis, gloss. *in d. l. ut vim. verb. nam jure ff.
de just. & jure. & per l. 1. C. unde vi.* & ibi Bart. *num. 21. & l. 8. §. cum
igitur. ff. de vi & vi armata.* Bart. *in l. furem. ff. ad l. Cornel. de Sicariis.*
Quem communiter sequuntur Dd. *in d. l. ut vim l. 4. §. Lex Duo-
decim tabularum. ff. ad l. Aquil. c. verum. de jurejur.* Farinac. *de Homi-
cidio. quaestion. 125. part. 2. & 3. per tot.* Ayrer *in process. Histor part. 1. c. 1.
101 Observ. 3. num. 11.* Quia res, bona ac † facultates nostræ, sunt
hominis substantia & vita, gloss. & Baldus *in l. Advocati. in vers.
vitam. Cod. de advocat. Divers. jud.* facit textus *in l. pecudum in fine.
102 ff. de usurp.* Et ideò justus metus † dicitur, qui nobis vel ex sola
amis-

amissione bonorum imminet. *c. Abbas. de iis qua vi met. caus. fiunt. c. frequens. de restit. spoliat. in 6.* Canonist. *in d. c. verum. de jurejur.*

Vnd wird † in bemeltem Religion Frieden durchauß keiner 103
Landfürstlichen hohen Obrigkeit gedacht/ sondern ist eben gnug/ daß die vngemittelte Stände in ihren Herrschafften/ Landen vnd Kirchen/ so darinn gelegen/ Reformation der Religion halber vorgenommen/ oder noch vornehmen möge. Ja es läst sich auß vorgehenden §. **Setzen demnach/ etc.** ansehen/ als ob die Ständ nit allein † sondern auch andere deß Reichs Gliedere vnter diesem Re- 104
ligion Frieden begriffen/ dann daselbst beedes / **Standt vnnd Glied/ etc.** neben einander gesetzt werden.

Damit aber aller zweiffel benommen wurde/ wie es mit denen vom Adel/ welche dem Reich ohne Mittel zugehörig/ zuhalten/ vnd nicht weniger/ als ein Graf vnd Herr den Landfrieden/ darauff der Religion Frieden gegründet/ turbiren könnten/ wann in Sie vnd die jhrige mit gewalt solte gesetzt werden / In causa † enim defen- 105
sionis nulla persona excipitur, sive Ecclesiastica, sive secularis, ne quidem superior, *c. qui peccat. 23. quaest. 4. l. Gracchus. Cod. ad l. Jul. de adult. c. 3. de sentent. excomm. c. 1. de homicid.* Angel. *in d. l. ut vim. ff. de just. & jure.* Bartholom. Romul. *in suo compendio homicidii part. 1. num. 27.* Prosper Farinac. *de Crimin. las. Majestatis. quaest. 112. Inspect. 3. num. 148. & seq.* Als haben Käyserl. Majest. ChurFürsten vnnd Stände (mit deren bewilligung der Religion Frieden auffgericht vnnd geschlossen worden) absonderliche Vorsehung thun wollen / daß auch † die freye Ritterschaff- 106
ten in guter Ruhe vnnd Sicherheit bey dem jhrigen verbleiben möchten.

Darauff sie in §. **Vnd in solchem Fried/ etc.** mit diesen formalibus in dem Religion Frieden auff- vnd angenommen/ damit gemeiner Fried desto beständiger hat mögen gehandhabt werden/ **vnd in solchem Frieden sollen die freye Ritterschafft/ welche ohne mittel der Käyserl. Majest vnd vns vnterworffen** auch begriffen seyn: Also vnd dergestalt/ **daß sie obbemeldter beeder Religion halben/ auch von niemanden vergewaltigt noch beschwerth sollen werden.**

Das

Das nun die gefreyte ReichsRitterschafft krafft dieses §. in ReligionFrieden begriffen / das wird verfehentlich der Stifft W...zburg nicht zu laugnen begehren/sondern man dessen beederseits eynig seyn/vnd ist biß dahero hierunter kein Streit erregt worden / sondern der Status Controversiæ bestehet einig vnd allein darinn/ob die von Adel in Ansehung ihrer Personen allein dieses Friedens fähig/daß sie der Religion halben für sich allein nicht angefochten worden/oder aber/ob sie auch ihre Kirchen vnd Schulen zu reformiren , die Evangelische Religion der Augspurgischen Confession gemeß darinn anzurichten/vnd ihre Vnterthanen sich auch dieser Sicherheit sollen zuerfrewen haben.

Allein/weil in angezogenen §. **Vnd in solchem Fried/rc.** Diese Wort beygesetzt/ **Also vnd der gestalt/daß Sie obbemeldter beeder Religion halben auch von niemand vergewaltigt/betrangt noch beschwerth sollen werden/ rc.** So will man vorgeben/diese Wort/ **Also vnd der gestalt/rc.** seyen allhier restrictivè gesetzt/ vnnd restringirten diese Freyheit der Religion præcisè auff die Personen der Ritterschafft/ derowegen sie auff ihre Vnterthanen nit köneen oder möchten extendirt werden. Man prætendirt ferners ex adverso , Es thue der Religion Fried in angeregten §. Ihrer deß Adels Vnterthanen durchauß kein meldung.

Weiters gibt man vor/sie die Reichs vom Adel seyen kein Status Imperii, der ReligionFried aber sey vnter Käys. Maj. vnd den Ständen deß Reichs auffgericht/darumb seyen die vom Adel dieses ReligionFriedens nicht durchauß/wie die Stände/ sondern allein secundum quid, fähig.

107 Aber dieses alles/ † vnd was auff solchen Schlag ferners wider die gefreyte ReichsRitterschafft mag erreget werden/hat keinen grund/vnd mag im Stand rechtens keines wegs bestehen / wann man vnpassionirt von dieser Frag judiciren will. Dann wer angezogenen §. **Vnd in solchem Fried/rc.** mit vnpartheyischen Augen ansehen will / dem kan nicht verborgen seyn/ daß in dem ersten theil desselben / die gefreyte Ritterschafft gleich den andern Ständen in dem ReligionFrieden begriffen worden.

108 Dann die Wort/ † **In solchem/rc.** seynd verba relativa, welche sich auff den ReligionFrieden referiren , allermassen derselben

selbe vnter den höhern Ständen werd beschlossen. Nam dispositio referens † est in dispositione relata cum omnibus suis conditionibus & qualitatibus, *per jura infra alleganda.* 109

Welches noch ferner bestättigt / das vocabulum, **Auch**/ etiam, in bemeldtem §. gesetzt/ibi, **auch begriffen seyn.**

Hoc enim vocabulum, † *etiam*, est similitudinis, & similem inducit dispositionem cum præcedenti, imò eandem ampliat & extendit, *l. extraneum. & ibi* Dd. *C. de vulgar. substit.* alia etiam collationis nota non expressa, *l. etiam. 18. ff. solut. matrim. rubr. C. etiam ob Chyrographar. pecun.* Schurf. *Consf. 89. n. fin. cent. 1. & cent 3. Consil. 11. num. 4.* & videat. Euerhard. *in loco à natur. dict. implicat. n. 1.* Hart. Pistor. *quæst. feud 30. lib. 2. num. 11.* Nun wird allhie billich auff den Religion Frieden vnnd dessen Capitula selbsten gesehen/was sie vermögen/die fürnembsten / darauff solcher Fried gegründet/ seynd diese: 110

Ersteres/ † daß kein Stand den andern der beyden Religionen halben mit der That soll vergewaltigen / sondern einer den andern bey seinen Haab vnd Gütern/Land vnd Leuten/ ruhig verbleiben lassen. 111

Anderes / † daß einen jeden Stand frey stehen soll / die Kirchen in seinem Lehen Hof vnd Landen gelegen / vnnd jhme gehörig/zu Reformiren, vnnd die Evangelische Religion der Augspurgischen Confession gemeß/darin einzuführen. 112

Dritteres / † daß die Geistliche Jurisdictio gegen den Evangelischen Ständen suspendirt seyn / vnnd kein Geistlicher Stand dem Weltlichen in Religions Sachen/ einigen Eintrag zuthun macht haben soll. 113

Derowegen / so werden alle diese vnnd andere pacificatæ Religionis Capita inn mehr angeregtem §. ersten Theils der freyen Ritterschafft auch zu geeygnet vnnd in dem wurd man leichtlich eynig seyn können.

Den andern Theil aber dieses §. betr. anfahend : **Also vnd der gestalt/ 2c.** Da ists so ferne das derselb die vorgehende disposition restringirt, das er auch dieselbe augire vnd amplire.

Hæ namq; dictiones, † **Also vnd der gestalt/ 2c.** *ita* 114

Mmm *quod, &c.*

quod,&c. non stant limitativè seu restrictivè ad præcedentia:
sed ampliativè & augmentativè. Augent enim, non dimi-
nuunt significatum dispositionis præcedentis, ut docet Bald.
in proœmio Gregor.11.col. Curt.sen. *in allegato Cons.49.n.40.vers.ratio*
hujus fundamenti. Socin. *Cons.103.num.7.& 8.& Cons.101 n.6.part.4.*
Paris. *Cons 90.n.26.& 27.lib.2.* Decian. *Cons.57.n.34.vol.2.* Zas. *Cons.*
115 *20.n.34.lib.2.* Sicut † enim dictiones, *Ita tamen*, restringunt,
limitant & modificant dispositionem, Salicet. *in l.ubi adhuc.*
vers.ita tamen.per illum textum C.de jure dotal. Zas. *d.Cons.20.n.34.*
116 *lib.2.* Pari modo dictiones illæ, † *ita quod*, ampliant & augent
præcedentem dispositionem, ut inquit Curt. sen. *in alleg.Cons.*
117 *49.n.40.vers.ratio hujus fundamenti.* Verba † igitur in favorem
Nobilium hic posita non debent detorqueri in illorum odiũ,
118 *l.quod favore.ff.de Legib.* Et inducta † ad augmentum non de-
bent operari limitationem & diminutionem *l.legata inutiliter*
ff.de Adimend. leg.l.nulla. & ibi Angel. *de legib.* Socin. *d.Consil.100.*
n.7.& 8.lib.4.

119 Das Augmentum † vnd ampliatio dictæ constitutionis
pacificatæ Religionis bestehet darinnen/daß die Stände/ welche
Sessionem & votum in Comitiis haben / den Religion Frieden
vnter sich geschlossen / vnd derwegen ad extraneos, die zu solchen
tractat vnd Schluß nicht adhibirt worden/nicht hätte mögen ex-
tendirt werden.

120 Demnach † aber die gefreyte Ritterschafft / welche vmb ihrer
förderern verdienst willen von dem Reich ihre Ehr vnd Würden/
auch den mehrern theil ihres Guts haben/wie die formalia deß Ab-
schieds im jahr 1500.zu Augspurg auffgericht sub rubrica, **Was
man mit den Ritterschafften handeln soll** / im Buchsta-
ben lauten.

121 Als † hat die Käyserl. Majest. vnd Churfürsten vnd Ständ/
deß Reichs obbenannt/eine notdurfft zu sein ermessen/solchen Reli-
gion Frieden auff dieselben auch zu extendiren, als die da pacem
publicam eben sowol als ein Graf vnnd Freyherr haben turbiren
können/vnd sonsten kein beständiger Fried im Reich können erhal-
ten werden/wann sie Religionis intuitu hätten mögen impunè
offendirt werden.

122 Diese Meynung der Stände gibt die particula, † Auch

che in diesen letzten theil mehr angeregten §. **Vnd in solchem Frieden/ꝛc.** repetirt wird klärlich zuerkennen/ ibi: **Daß Sie obbemelter beeder Religionen halbē/auch von niemand vergewältigt/betrangt noch beschwert sollen werden.**

Oben ist erwehnung geschehen: Das diß vocabulum, **Auch/** sit vox Similitudinis, & similem dispositionem inducat cum præcedenti, imò, quod eandem ampliet, & extendat, *per ibid. allegata*, quæ etiam vim comparandi imparia & implicativè habeat, *l. imperium. §. fin. ff. de jurisdict. §. item surdus. Instit. quibus non est permiss. fac. testam. & per jur. supr. cit.*

Nun kan allhie kein andere Comparatio, als zwischen obbemeldten Ständen vnnd den gefreyten Ritterschafften angestellt werden daß/wie besagte Stände der Religion / vnd deß Exercitii halben nit sollen vergewaltigt werden/also auch die Ritterschafften dessen sollen gesichert seyn/ vnd gleich wie erwehnte Stände bey ihren Haab vnd Gütern/auch Land vnd Leuten ruhig sollen gelassen werden / also auch die gefreyte Ritterschafften / darauß sich nun selbst ergibt/das dern vom Adel/Personen nicht allein/sondern auch ihre Haab vnd Güter/Land vnd Leut / vnd alle die ihnen angehören vnd zuversprechen stehen/im Religion Frieden begriffen seind/ vnd diese interpretatio muß allhier nothwendig statt finden / vnd admittirt werden/wofern der § **Vnd in solchem Fried/ꝛc.** einige Operation vnd Würckung haben soll / dann soll man einen nit vergewaltigen/beträngen/noch beschweren/ wie d. §. meldet/so muß man auch seine Haab vnd Güter Land vnd Leut in Ruhe vnd Frieden lassen/sonsten kan man nicht sagen/daß einer vnvergewältigt/vnbetrangt/vnd vnbeschwerdt gelassen wird / dannenhero einen jeden erlaubt/seine Haab vnd Güter/vnd was jhme angehört/ gleich seinem Leib vnd Leben zu beschützen/*de quo supra*. 123

Vnd sollen die gefreyte Ritterschafften/ gleich den andern Ständen nicht vergewältigt vnd betrangt werden/ solche Vergewaltigung aber der Ständ/nicht auff jhre Person allein/ sondern auch auff jhre Vnterthanen verstanden wird : So muß der Ritterschafft vergewältigung ebenmässig auch jhre Vnterthanen begreiffen / daß Sie allerdings der Religion halben vnangefochten bleiben sollen.

124 Uber diß/so ist auch † die Dictio, *Sic, ita*, relation, & inducit Relationem ad præcedentia, cum omnibus suis qualitatibus, Ruin. *Consil.170.n.2. & n.11.vol.2.* Roland. à Valle *Consil 34. n.24.volum.4.* Zas.*d.Cons.20.n.31.lib.2.* Nec non similitudinem cum præcedentibus, Hieron. Grat. *Cons.9.num.86.lib.1.* Schrad. *Consil. 14. num. 200 volum. 1. per text. in l.1. C.de probat.* Referens autem dispositio, in sæpè d. §. Und in solchem Frieden/ꝛc. est in dispositione relata cum omnibus suis qualitatibus, conditionibus & pactis, *ut sup. dict.* Imò omnes qualitates & conditiones in referente dispositione repetitæ intelliguntur, quæ in relata dispositione habentur, *l.si prior maritus ff.solut.matrim.l.1.§.si quis sub conditione ff.ut legat.nom.caveat.l.in summa ff.de re judic.*Bald.*in Auth.Sacramenta puberum.num.7.C.si advers.vendit.*Jason *in l.scire debemus in 3.notab.ff.de V.O.*Corset.*singul.275.* Perinde ac si expresse specialiter & nominatim omnium eorum, quæ in relata dispositione continentur repetitio in referente facta fuisset, *l.hæc venditio §.penult.ff.de contrah.empt.l.plurib.in princ.& ibi* Aretin.*ff.de Verb.Obl.* Ruin. *Cons.27.n.volum.1.* Corset.*dict.singul.276 per text.in l.omnes.Cod. de quadrien.præscript.*

125 Et ideo † referens in relato verè ac propriè comprehendi dicitur, *l.institutio ff.de condict.indeb.*Decian.*Cos.687.* Aymo Cravett. *Consil.639.num.7.*

126 Wann † nun der Religion Frieden mit allen seinen Clausulis, conditionibus & pactis nominatim den §. Und in solchem Frieden ꝛc. were einverleibt / und die gefreyte Ritterschafften/deren durchauß fähig erklärt worden/ wer wolte alsdann zweiffeln/ob dieselbe plenariè & per omnia gleich andern Ständen im Religion Frieden begriffen weren. Cum igitur hæc duo nominatim, vel per relationem in constitutione pacificatæ Religionis comprehendi in effectu æquiparentur : Idem jus in utroq; statuendum erit.

127 Nam persona † alteri exæquata eodem jure censetur, & extensio fit etiam in pœnis, *l. cum oratione ff.de excusat. tut. L. cum in adoptivis. Cod. de adoptionibus. c. cum dilectus & c. ad audientiam.de clerio.non resident.* Jason.*in l.1.col.2.ff.de vulgari & pup.& in l.si quis patris C.unde liberi.*Cravett.*Consil.333.num.18.* Et

æqui-

æquiparatorum † idem est judicium. *l. quid autem ff. si quis amiss. caus. testam. l. 2. commun. de legat.* Bart. & alii *in l. 1. in princ. ff. de leg. 1.* Und diß erfolgt nothwendig ex natura correlativorum, quæ est inter Dominum sive Magistratum & subditos. 128

Nam dispositum † in uno correlativorum, in alio quoq; correlativorum dispositum censetur, *l. cum emptor. ff. de rescind. vendit. l. si ab eo. ff. de Legitim. hæredib. l. 2. Cod. de indict. viduit. tollend.* Cravett. *Consil. 973. num. 33.* Baptista de S. Blasio *in suo tractatu correlativorum n. 1. cap. 3.* Euerhard. *in loc. de correlativis n. 10.* Quod procedit sive lex sive statutum loquatur in uno correlativorum simpliciter, vel per viam regulæ, Bart. *in l. ait prætor. §. eritq; differentia in fin. ff. de vi bonor. raptor.* Baptista de S. Blasio *cit. loc. ampliat. 108.* 129

Et non tantum in profanis verum etiam in spiritualibus, Anton. de Butr. *in c. translato. de constitut.* Ratio est: quia extensio de uno correlativorum ad aliud venit ex tacita dispositione facta in uno correlativorum, *l. fin. in pr. Codic. de indict. viduit. tollend.* Nam in habentibus Symbolum facilior est transitus, *L. sed cum patrono. 6. in princ. ff. de bonor. possess. l. in rem. §. item quæcunq; ff. de Rei vindicat. l. quidquid. ff. de adquir. rer. Domin. facit. §. ex non scripto. Instit. de jur. natur. Gent. & civil.*

Hinc lex nova corrigens in uno ex correlativis intelligitur corrigere etiam in alio; Et licet in correctoriis non sit licita extensio, *l. præcipimus C. de appellat.* ne quidem ex majoritate rationis, ut est communis Dd. sententia *in Auth. quas actiones C. de SS. Ecclesiis.* Tamen hoc fallit in correlativis, in quibus jura correctoria extenduntur de uno correlativo ad aliud etiã in pœnalibus, *per tradit.* à Jas. *in l. fin. C. de indict. viduit. tollend. n. 1. & 2.* quam *num. 3. ibidem* dicit communem. Etiamsi de altero correlativo nihil sit dictum, Gemin. *in cap. Cupientis. § Deniq;. & ibi gloss. de elect. in 6.* Jas. *in d. l. fin. C. de Indict. viduit. tollend. n. 3.* Imo privilegium singulariter & dispensivè uni ex correlativis concessum, extenditur ad aliud correlativum ex natura correlationis. Jas. *ibid. n. 11. per l. non tantum. ubi* Cuman. *ff. de re jud.* qui hunc textum ad hoc singularem prædicat, & dicit Jas. *cit. loc. n. 15.* se ita consuluisse in statuto Parmensi, quod prohibet maritum in ultima voluntate, vel quocunq; alio modo non posse ultra

centum libras Parmenſes relinquere, nulla uxoris mentione facta; Uxor inſtituerat maritum ex aſſe; quærebatur an prohibitio Statuti ad uxorem quoque eſſet extendenda, & non attento, quod caſus omiſſus habeatur pro omiſſo, & relinquatur diſpoſitioni juris communis, & quod Statutum non dicit, nec nos dicere debeamus. Et ſi ſtatuentes voluiſſent, idem juris eſſe in uxore, quod id facilè exprimere potuiſſent, dicit ſe in contrarium conſuluiſſe, ex hoc fundamento, quod Statutum correctorium loquens in viro, ratione correlationis intelligetur, idem quoq; in uxore diſponere, idq; per ſex aut ſeptem principalia argumenta: Nam inquit *ibid.n.29.* Unum correlativum dat intelligere aliud.

Dahero auch gehörig / quam primum Regna & Imperia
130 conſtituta ſunt, † quod Magiſtratus & ſubditi inter ſe tanquam
pater & liberi, Roland. à Valle *Conſ.18.n.18. Conſ.81.n.39. & 41. vo-
lum.2.* Cephal. *Conſ.28.n.47.* Modeſtin. Piſtor. *Conſ.9.n.10. & 11 lib.
2. Conſ. varior. Germ.36.n.10. & 11. lib.1.* Fich. *Conſ.137.n.2. lib.2.* Tan-
131 quam corpus † & membra, author. *lib. de poſtrem. motibus Galliæ,
fol.103.* tanquam paſtor & grex, Alban. *de poteſtat. papæ part.1.n.
43.* Roland. à Valle *d. Conſ.91.n.41 vol.2.* Piſt. *dict. Conſ.9.n.10. & 11.
132 lib.2.* Et tanquam † fœderati arctiſſimo illo & ſacro fœderis
homagialis contractu reſpectivè devinxerint, Specul. de Feud.
rubr. de homagio. n 3.6.7.8.11. & n.13. Jacob. de S. Georgio. *de homa-
gio. in princip. n.7. & 8.* Stephan. Jun. Brutus *de vindiciis contra Ty-
133 rannos. q.3. ubi fol. mihi.131.* docet, ſubditos † non ſervorum, ſed
fratrum loco habendos, *ex cap.17. Deut.* Quin & priſci Reges,
inquit, vocabantur Abimelech, h. e. pater meus Rex eſt, *1.
134 Chron. cap.28.* Nam Dominus † eſt communis pater ſubdito-
135 rum, Roland. à Valle *Conſ.15.n.16. vol.4.* Et ideò paterno † amo-
re nos debet complecti, idem Roland *Conſ.1.n.103. volum.1.* Eosq;
136 tanquam filios † & Nepotes tractare, *l ſi quis filium. ubi* Jaſ. *de in-
offic. Teſtam. & ibi* Paul. de Caſtro. Cravett. *Conſ. 264. n. 36. & 37.
137 Conſil.426.n.23. & Conſ.609.n.41. & 42.* & ab † omni injuria de-
fendere, Farinac. *oper. Crimin. part.5. tract. de homicid. q.125. num.316.*
138 ac † liberorum loco tueri, *arg. l.4. C. de defenſor. civit.* Nam, quoad
139 ſubditos † Magiſtratus patris vicem ſuſtinet, Menoch. *Conſ.28.
140 n.32.* non tantum † in politicis, verum etiam in Eccleſiaſticis

negotiis

negotiis *c.quando.23.q.4.* Ludolph.de Bebenb.*de jurib.Regni c.34. n.8.& 9.* Hieron.Balb.*de coronat p.25.* Petr.de Andlo *lib 2.c.18.pag 137.* Tuschus *sub.lit.R.conclus.333.n.10.* Matthias Stephan *de jurisd. p.1.c.1.membr.1.num.15* Dauth.*de testam.tit.qui testam.fac.poss.n.243*

Hinc est quod injuria † sive molestia illata subditis, con- 141
cernans jurisdictionem domini, ipsi Domino illata censeatur, eiq; actio injuriarũ quæratur & pro subdito agere possit, Bart. *in l.1.§.fin.ff.de injur tex.in c.scient.de elect.in 6.* Abb.*in c.licet causam 9.de probat.& ibi* Decius *n.12.*

Hoc amplius ex injuria † illata subdito potest dominus 142
agere ad emendam *c.Dominus 24.q.2.& not. in l.si judex.ff.de sentent.omn l.de jure ff.ad municipal.l generali.C.de Decurionibus.lib. 10.*
Guid.Pap.*decis.464.n.2.3.& 4.* Et si judex injuriantis † non fa- 143
ciat, ut ipsi subdito injuriato de injuria satisfiat, Dominus potest justitiam deneganti bellum movere. Innocent.*in c.dilectis filii.super verbo - Comitatus.de appellat.* Guid.Papa *singular.608.* Nam
quilibet Magistratus subditos † suos ab aliorum injuria vindi- 144
care tenetur, Rom.*19.l 1.§.12.ff.de off.præfsid.urbi*: idq; † non tan- 145
tum conserta manu extrajudicialiter, plenè Decian.& Cagnol. *in l.culpa caret ff.de reg.juris.* Vasq. *lib.1.Controvers.Illustr.c.4.n.20.&*
seqq. Sed etiam † in judicio : potest enim dominus agere 146
† pro subdito, Innoc.*in c.dilectis de appellat.& ibi* Philip.Franc.*n.5.* 147
Bald.*in c.1.§.injuria.n.5.de pace iuram. firmand.* & pro eo † appel- 148
lare, *c.dilecto.de appellat.* Guid.Pap.*quæst.203.n.2.& 3.* maximè si 149
ex molestia subdito illata aliquo modo impediatur utilitas domini, gloss.& Dd.*in c.4.in fin.de privileg.in 6.* Felin.*in c.audiis.n. 27.de præscript.* Papiens.*in form. libell.act. negat.super verb. dictumq; domum*, nam factum † subditi tangit Dominum , Archidiac. 150
in cap.Apostolica de Sent.& red.jud.in 6. Cyn.*in l. Si non convitii q.4. C.de iureiur.* Guid.Papa *d.q.464.n.4.* Ex hoc fonte procedit ,
quod domini † possint agere pro subditis ex constitutione pi- 151
gnorationis & arrestorum , si iniquè ab alio grauentur, prout
quotidie in Camera practicatur. Nam qui tangit † mem- 152
brum, totum corpus tangit, *l.vulgaris ff.de furtis.* Guid. Papa *d. q.464.n.1.in fin.* Gail.*1.Obs.125.n.3.4.5.6.& 7.& Obs.126.per tot.*

Diß wurd zu dem end allein angeregt/damit man sich zu erin-
nern/daß † die Obrigkeit vnd Vnterthanen nit allein correlativi, 153
sondern

sondern auch noch arctiori vinculo gegen einander verknüpfft
154 seynd/wie Vatter und Kinder/und das gleich wie † Nobilium liberi & familiæ deß Religion Friedens fähig/also auch ihre Unterthanen/davon nit mögen außgeschlossen werden. Nam, dispositum in uno, censetur etiam dispositum in connexo & dependente.

155 Hinc privilegium † uni pro se concessum, extenditur etiã ad suam familiã, *l. hujus ff. qui pot. in pign. l. administrantes. § 1 ff. de excus. tutor. text. notab. in l. 1 §. si vir aut uxor. ff. de SC. Syllanian.* Hyppolit. de Marsi. *in singular. 251.* Gail. *de P. P. lib. 1. c. 6. n. 21.*

156 Hinc etiam socius † gaudet privilegio Socii, *l. si quis qui duos ff. de liberat. legat.* Jas. *in l. si emancipati. n. 5. cum seq. C. de colat.* Gail. *dict. c. 6. n. 17.* Hyppolit. *dict. singul 251.*

157 So können auch die Ritterschafft † nicht sicher in ruhe und Frieden bey den ihrigen gelassen werden / wann ihre Unterthanen solcher Sicherheit nicht auch geniessen sollen/ Nam violentia subditis illata dominis illata censetur, *per supra allegata.*

158 Darumb dann alle † Constitutiones Imperii, so zu erhaltung beständiger Ruhe/ Fried und Einigkeit im Reich jemals auffgerichtet worden begreiffen auch eines jeden Unterthanen/ daß dieselbe nicht weniger unbetrangt sollen gelassen werden/ dann die Statuentes vernünfftig zuermessen gehabt/ daß sonsten kein beständiger Fried im Heiligen Reich köne und möcht erhalten werden.

159 Interest enim Domini, † ne subditi sui ab alio judicentur aut graventur, Gail *1. Observ. 126 num. 2 circa finem,* correspectiva
160 † namq; sunt individua, nec unum sine alio perire vel consistere potest, *l. etiam. §. ex causa ff. de minor. l. cum emptor ff. de rescind. vendit. l. Clemens § 1. ff. de hered. instit. l. si minor. ff de legat. 1. l. fin. ff. de acceptil.* Abbas *in Cons. 61. n. 2 lib. 2.* Alexand. *Consil. 111. col. 3. volum. 3.* Cravett. *Cons. 371. n. 5. & Cons. pro Genero n. 203. vers. correspectivor. &*
161 *alibi sæpè.* Nam pro † uno habentur, Cravett. *Cons. 461. num. 39.*
162 Et, ut est in proverbio, Lupus suos † catulos lambit, alienos verò mordet, quo Georg. Euerhard. *Consil. 56. num. 76. & 77. volum. 1.* usus est.

Dahero auch insonderheit dienlich / quandò duo invicem
163 adæquantur, † illud plus, quod una res habet quam altera, attribuatur alteri, & è converso, per doctrinam Bart. *in l. 1. n. 1. ff. de legat. 1.*

legat. 1. & ibi Paul. de Castro. Alex. & Jas. *per l. 2. Cod. commun. de legat.* quam dicit, communem Gribald *in suis communibus opin. verb. æquiparatio.* Et post factam adæquationem † non sunt 164
diversa, sed unum, quoad essentiam, licet quoad nomen diversa maneant, Bald. *in l. 1. §. 1 ff. V. O.* Barba *in addit. ad Bart. cit. loc. verb. pro cujus declaratione.*

Daß nun der † Ordo Equestris in dem Religion Frieden/ den 165
andern Ständen adæquirt, vnd gleich gehalten worden / ist auß obdeducirten vnzweiffenlich.

Was derwegen der Religion Frieden den Ständen in Religions Sachen mildiglich gibt vnd verstattet / eben dasselbe muß er auch geben vnd verstatten/ den gefreyten Ritterschafften / vnd solches krafft obangezogener Recht.

Endlichen † kompt zu gutem statten / das vnterschiedliche 166
Mitglieder vnter der Ritterschafften in Francken / die Kirchen vnd Schulen in jhrer Obrig: vnd Bottmässigkeit vor dem Passauischen Vertrag reformirt, vnd die Augspurgische Confession in denselben eingeführt/ dabey sie ruhig gelassen/ ehe man noch von einen beständigen Religion Frieden im Reich Teutscher Nation/ etwas gewust hat.

Darauß je offenbar / daß die Herren Bischoffe zu Würtzburg der Ritterschafft in Francken jhr Autonomiam vnd Libertatem propriis Legibus tàm in sacris, quā in prophanis vivendi, damals öffentlich gestanden/ vnd sie deren frey vngehindert geniessen lassen. Dann da jhre Fürstl. Gn. vermeynt hätten / die vom Adel dessen nicht befugt zuseyn, hätten sie sich jhrer Geistlichen Jurisdiction wider sie als Diœcesanus zweiffels ohne gebraucht/ vnd jhnen dasselbe zuthun/ keines wegs verstattet.

Sollen † nun diese vom Adel der Religion / vnnd deren 167
Exercitii wegen nicht betrangt werden/ so müssen sie je darbey ruhig gelassen/ vnd darwider nicht beschwert werden.

Das kan aber nicht geschehen / wann jhre Vnterthanen davon solten können vertrungen / vnnd diß Exercitium in jhren Kirchen widerumb abgeschafft werden / Sollen Sie aber Krafft Religion Friedens darbey vnbetrangt gelassen werden / wie von Rechtswegen geschehen soll vnnd muß / mit was

fug vnd schein Rechtens wollen dann die vom Adel / welche nach dem Passauischen Vertrag vnnd auffgerichten Religion Frieden Enderung in der Religion fürgenommen / vnd ihre Vnterthanen / von dem Exercitio Reformatæ Religionis der Augspurgischen Confession gemäß/verrtrungen vnd verstossen werden. Weil jhnen solche Reformatio auch nach dem Religion Frieden erlaubt?
168 Utrobiq; enim est eadem ratio,† ideò etiam idem jus in utroq; casu statuendum, *per vulg.*

Vnd was bedarff es viel disputirens/ dieweil vielangezogener §. **Vnd in solchem Frieden/**rc. seine richtige interpretationem
169 † vnd Verstand per observantiam uniformiter subsecutam längst bekommen/vnd nunmehr viel zu spat/erst zu zweiffeln/ob der gefreyten Reichs Ritterschafft Vnterthanen in dem Religion Frieden begriffen oder nicht? Dann für sich Reichskündig / daß die Fränckische vom Adel/vor vnd nach dem Religion Frieden in jhren Kirchen vnd Schulen eine Christliche reformation der Augspurgischen Confession ähnlich/für langen vnerdencklichen Jahren öffentlich fürgenommen/jhre Kirchen mit tauglichen Lehrern vnd Predigern bestellt / vnd den Gottesdienst Evangelischer Lehr gemeß verrichten lassen/deren sich jhre Vnterthanen bequemet/ die Kirchen besucht/Predigten angehört / vnd sich der hochwürdigen Sacramenten vnd Christlichen Ceremonien öffentlich gebraucht/ vnd deßwegen nie betrangt worden/ausserhalb was Occasione horum exulceratissimorum temporum vnterstanden.

Welche allgemeine durchgehende observantia nicht allein im Land zu Francken/sondern auch in Schwaben vnd am Rheinstrom bey denen vom Adel gantz richtig befunden wird/ die da von den benachbarten Geist: vnd Weltlichen Chur- vnd Fürsten/ob sie gleich in jhren Herrschafften gesessen, bey jhren Kirchen bestellungen/vñ Exercitio Augustanæ Confessionis vñ deren possession vel quasi so viel Jahr hero/so wol der Vnterthanen/als jhrer Personen halb/ gantz vnbetrangt / krafft Religion Friedens ruhiglich gelassen werden/welches gewißlich nicht geschehen were/ do man im geringsten hätte zweiffeln können/ob sie dessen befugt oder nicht.

Dardurch gedachtem §. eine beständige rechtmässige interpretatio gegeben worden/wie derselbe verstanden werden muß / dabey
170 es billich sein verbleibens hat. Nam interpretatio † quæ à posse[ssione]

session & observantia subsecuta sumitur, omnium efficacissima habetur, *l. si interpretat. l. minimè ff. de legib. l. certi juris. C. de jud.* Cravett. *Cons. 459. n. 21.* quia ab effectu descendit, Alban. *Consil. 59. n. 9. Cons. 62. n. 9. & Cons. 64. n. 3.* Crav. *Cons. 701. n. 57.* à quo sumptum † argumentum frequens est fortè & multum efficax, quia est probatio sensitiva, qua nulla est efficacior. Nam quærere rationem, ubi habemus sensum, est infirmitas intellectus, quia ex efficacia effectus arguitur potentia causæ efficientis, per tradita ab Euerhardo, *in loco ab effectu, statim in princ.* Quod procedit, etiamsi talis observantia sit injusta, Cuman. *Cons. 62. col. 1. vers. quinimò.* Abb. *in c. cum dilectus n. 2. de consuetud.* Cravett. *Consil. 492. n. 6. & Consil. 507. n. 19.* Et licet verba concessionis per talem interpretationem offendantur, satius † enim dicunt Juris 172 nostri Interpp. verba concessionis offendere, quam à tali interpretatione, quæ ab observantia subsecuta procedit, recedere, Socinus *Cons. 209. n. 4. lib. 2. & Cons. 66. n. 11. lib. 3.* Socin. jun. *Cons. 25. n. 12. lib. 2.* Cravett.. *Cons. pro genero, n. 317. ubi hac & alia in hanc sententiam accumulat.*

Non est necesse, ut talis observantia † sit præscripta lon- 173 gissimo tempore, sed sufficit ita aliquando observatum fuisse, Castrens. *Cons. 374. col. fin. lib. 1.* Aretin. *Consil. 11. n. 5.* Socin. *Consil. 111. n. 4. lib. 1.* Corn. *Cons. 188. col. fin. lib. 4.* Decius *in c. cum M. n. 7. de constit. & Cons. 156. col. fin.* Alex. *Cons. 107. n. 21. vol. 2.* Natta *Cons. 406. n. 26.* Cravett. *Cons. 118. n. 2. Cons. 592. n. 22. Consil. 624. n. 9. Consil. 70. num. 57.* ubi inquit, possessionem 10. annorum sufficere ad inducendum interpretationem ex observantia subsecuta, Imò *Cons. 766. n. 8.* asserit, id procedere etiamsi per tempus non longum ita observatum fuerit.

Nihil quoq; refert, sive ab observatione particulari sive generali totius regionis talis interpretatio desumatur, Bald. *Consil. 145. in fin. lib. 2.* Parisius *Cons. 7. n. 40. & seq. & Cons. 50. n. 41. lib. 3.* Gravett. *pro genero n. 317. circa fin.* talis enim causa antecedens præsumitur præsumtione Juris & de jure, qualis ex observantia subsecuta demonstratur, ut à primordio tituli formetur eventus, Cravett. *d. Cons. 624. n. 9. vers. 3. principaliter.* Et observantia subsecuta † rem dubiam declarat, & ostendit, quid 174 & quantum dispositioni cedat, *per alleg.* à Cravett. *d. Consil. 895. num. 22.*

num.22.& Consil.754.num.15. Quæcunq; enim possessa sunt ab his, quibus concessio facta est, sub concessione comprehenduntur, Cuman. *d. Cons.162.col.2.* Rom.*Consil.271.num.4.* Paul. de Castro *Cons.374.n.4.* Dec.*Cons.517.n.7.* Alban.*Consil.62.*

175 Den von Hirschhorn/† ein Mitgelied am Fränckischen Ritterord/ Odenwold/ erkennt Camera Imperialis für qualificirt, Klöster einzuziehen / do es nur ante terminum à quo beschehen were/ warumb wolte dann zweiffels walten / deß ein Nobilis immediatus nicht macht haben solte/ das jus religionis für seine Erb Unterthanen einzuführen.

176 Dieses bestättigt † die Röm. Käyserl. Majest. unser allergnädigster Herr / in dero ersten Befelch- Schreiben an Fürstl. Gn. zu Würtzburg vom 5. Octobr. Anno 1628. Darinnen Sie disertissimè statuirt und declarirt, das Ihrer Fürstl. Gn. nicht gebühre / deß Adels Unterthanen wider das herbringen/ und den ReligionFrieden also zu beschweren. Es haben Ihre Käyserl. Majest. deß Fränckischen Ritterorts Altmühl angehörigen Mitglieds/ Hanns Carl Fuchsen von Binbach/ unlängst fürgenomene Reformation seiner Kirchen und Unterthanen gegen dem Fürstl. Hauß Brandenburg mit dieser nachtrucksamen declaration selbsten vertheydigt / daß jhme und einem jeden freyen Adelsgenossen zugelassen / seine Kirchen und Unterthanen der jenigen beyderley Religion einer/ welche er amplectirt, zu conformiren. Beyde

177 † Fürsten und Herren Bischoffe zu Aystädt unnd Augspurg / die gleich so wol jhre Jura ordinariatus ac Diœcesis zu conserviren begeren/ schreiben an Heinreichen von Stein/ und Georg Christian von Bucholz Fürstl. Pfalzgräfischen Räth vom 6. Augusti Anno 1628. und bekennen darin außtrücklich/ das dem verstorbenen von Knöringen/ als einem gefreyten Adelichen Mitgelied deß Reichs/ freygestanden/ ein oder die andere Religion zu Wildenstein ob gleich ein filial der Pfarr Weidenbach einzuführen/ dißmals geschwigen/

178 was von den gantzen † Catholischen Bund für gesicherte versprechung gegen gemeiner Ritterschafft vor aller turbation beydes in Geist. un Weltlichen Freyheiten und herbringen beschehen/ so wolt worinnen bey dem Ulmischen und Maintzischen accord ex officio und negotiorum gestions weiß deß Adels zu gleicher weiß gedacht worden.

Dieweil

Dieweil † nun die vom Adel im Land zu Francken neben vnd mit den Ritterschafften in Schwaben vnnd Rheinstrom ins gemein den Religion Frieden jetzt berührter notoriè herkommener massen/practicirt, vnd so lange Jahr in quieta possessione vel quasi istius Juris, gewesen, vnd noch seyn/ vnd consequenter offt vnd viel berührter §. **Vnd in solchem Frieden/rc.** deß Religions Friedens seine gewisse vnfehlbare interpretation vnnd erklärung dahero erlangt/wer will dann zweiffeln / daß die gefreyte Reichs-Ritterschafften nicht weniger als andere Stände dieses heilsamen beneficii deß Religions Frieden tam activè quam passivè für sich vnd jhre Vnterthanen in allweg genießlich zuerfrewē haben. 179

Was nun etwan in contrarium obiicirt, vnnd fürgeruckt wird/ist allzumal ein sehr schlechter behelff / auch mehrern theils schon oben widerlegt worden/dann bißhero überflüssig bewärt.

Fürs erste/ quod dictiones, † *Ita quod*, præcedentem dispositionem non restringant nec limitent, sed demonstrent, amplient & extendant, vnd werden die etwan in contrarium her fürgesuchte Leges perperàm angezogen/als welche nit reden de dictionibus, *Ita quod*, sondern von denen/*Ita tamen*, welche Wort dispositionem præcedentèm restringiren, wie oben auß dem Saliceto, Curt. sen. vnd Zasio, dargethan worden. Derowegen es diß Orts keiner fernern confutation von nöthen / sondern man referirt sich bloßlich vnnd allein auff die textus juris, so an gegenseiten möchten angezogen werden / darauß wird sich dieses richtig befinden. 180

Darneben ist auch dieses schon refutirt, wan man sagen wolte/ quod casus omissus† pro omisso habeatur, & relinquatur dispositioni Juris communis, eâ namq; non habet locum in correlativis. Nam dispositum in uno correlativorū etiam in altero correlativo tacitè dispositū censetur, neq; locum vindicat, ubi relatio ad aliud est facta, nam per relationem ad aliud, specialiter quid expressum dicitur *per jur. supr. citat.* & vide Cravett. *Consil. 639. n. 7. vers. hoc amplius.* Et pro expresso habetur, quod dispositioni naturaliter inest, perinde ac si natura id ipsum loquatur quod omissum verbis est, *l. cum quid. cum ibi. not. ff. si cert. pet. l. Triticum. ff. de Verb. Obl. l. emptorem ff. de act. emt.* 181

Aretin.*in l.qui duos.col.2.ff.de vulgar.* Bald.*Conf.330.col.1.lib 3.* Crevett.*Conf.811.n.5* Quod vero in correſpectivis & correlativis nec non in relatione ad aliud naturaliter inſit in referente & alio correlativo, quod in relato vel uno correlativorum diſpoſitum ſupra luculenter eſt oſtenſum, hic igitur caſus pro omiſſo haberi nequit, etiamſi verbis non ſit expreſſus.

182 Nicht wenigers † iſt oben bey der zweitten Frag notdurfftiglich außgeführt/das die gefreyte ReichsRitterſchafft ein Status Imperii ſeye/vnd wann gleich daran einiger mangel noch erſcheinen ſolt/ſo kan man doch in keiner abredt ſeyn/daß dieſelbe eben die beneficia juris zugenieſſen/ dern ſich die andere Stände zugebrauchen.

Vorab iſt allhie wenig daran gelegen/wann ſie gleich kein Status Imperii ſeyn ſolten/ſondern were auff allen vngeſtandenen faſt zu jhren intent genug / daß ſie deß Religion Frieden durchauß fähig ſeyn/gleich andern Ständen/ſie repræſentiren nun perſonam principijs in ſuis Territoriis, oder nicht/das gibt oder nimbt dieſer
183 Sachen überal nichts. Ubi enim habemus † extrema non curamus media, *l.ſi eborus.§.penult. & fin.ff.de legat.3.l.quod ſi iterum ff.de adim.legat.* Imò probatis extremis, probantur etiam media, plenè Tuſchus *lit.M.concluſ.173.per tot.* & de medio idem judicatur quod de extremis, *l.Titia Seio §.Seja libertis.ff.de legat.2.* Bald.*in l.1.§.pro ſecundo.C.de caduc.tollend.* Dec.*reſponſ.22.n.2.vol.1.*

Wolten mehr andere argumenta pro parte negativa vorkommen/gewartet man zuvorderſt deren nachrichtſame Communication, vnd wird ſich re penitius inſpecta gewißlich auch befinden/ das ſie gleicher geſtalt durchauß vitiôs, ac in ſenſum planè perverſum auff der gegenſeiten inducirt, vnd das vielmehr die Affirmativa pro Nobilitate dardurch geſtärcket werde.

Die

Die vierdte Frag.

Ob deß H. Bischoff zu Würtzburg F. G. befugt / wolgedachte Fränckische Ritterschafft / vnd dero angehörige Vnterthanen in Reformatione & Exercitio Religionis Augustanæ Confessionis, vnd deren / wie auch deß Juris collectandi wolhergebrachter possession vel quasi, geklagter massen zu turbiren?

BEy dieser Frag hat man sich nicht lang auffzuhalten / weiln derselben bey vorgehenden dreyen Fragen jhre Decision in effectu schon gegeben / dann jhre Fürstl. Gn. zu Würtzburg musten sich dessen vnterstehen / entweder in Ansehung der Landsfürstl. Weltlichen hohen Obrigkeit / oder aber / der Geistlichen Jurisdiction, in dem die Fränckische von Adel sowoln in jhr Fürstl. Gn. Diœcesi, als der Landsfürstl. Obrigkeit / wo nicht alle / doch mehrern theils / gesessen zusein dargeben werden.

Die Weltliche Landsfürstl. Obrigkeit belangend / ist oben bey der ersten Frag außführung geschehen / ob gleich theils † vom Adel / 184
vnd dern Adeliche Ansitz Kirchen vnd Güter sollen damit vmbfangen seyn / daß sie doch als freye vnmittelbare Reichs vom Adel vnd jhre Vnterthanen / derselben ferners vnd weiters nicht / als was respectivè die Centliche Obrigkeit / vnd die Jurisdiction in causis feudalibus anlangt / vnterworffen / sondern von derselben im übrigen durchauß / ohne einigen respect, exemt vnd gefreyet seyn / auch niemand anders / als der Käys. Maj. vnd dem H. Reich ohne alles mittel subject, vnnd derwegen in effectu darfür zu achten seyn / als wann sie † nicht in / sondern extra Territorium Würtzeburgense, gesessen weren / darauß fölgig / gleich wie jhre Fürstl. Gn. zu 185
Würtzburg keinen vom Adel / der in jhren Territorio nit gesessen / vigore jurisdictionis secularis, in Exercitio Religionis, Eintrag zuthun befugt / also auch diesen klagenden Fränckischen vom Adel vnd deren Vnterthanen solches krafft derselben Jurisdiction eben so wenig mit einigem fug vnd beyfall Rechtens geschehen möge / man wolte dann fürgeben / das berührtes Exercitium Religionis der Augspurgischen Confession gemeß / were in deren vom Adel Vnter-

Vnterthanen Person ein hæresis, vnd ein solch maleficium, daß es am Leben zustraffen stünde/welche meynung es verschentlich nit haben wird/ sintemal das Exercitium Augustanæ Confessionis nicht allein durch den Religion Frieden im H. Reich expresse zugeniessen/sondern auch die Vnterthanen / welche sich zu der Röm. Catholischen Religion nicht bekennen wollen / das beneficium Emigrationis zum besten haben / vnd wann es jhnen gefällig/jhr Haußwesen an andere Oerter zu verrucken freystehet/ welches jhnen gewißlich nicht were vergönnet worden / wann sie für Ketzer oder Maleficanten hätten können gehalten werden.

Soviel aber die Geistliche Jurisdiction anlangen thut/ist bey der andern vnd dritten Frag bewehrlich dargethan. Daß die gefreyte † Reichs Ritterschafften vngemittelte Status vnd Glieder deß Heyligen Reichs seyen/vnd aller Beneficien vnd Gutthaten / wie auch in specie deß Religion Friedens / nicht weniger als die andere Ständ vnd Glieder deß Reichs sich nießlich zuerfrewen haben/vnd consequenter die Geistliche Jurisdiction gegen Sie vnd jhre Vnterthanen nicht weniger als gegen andern Ständen vnd deren angehörige in Religion Sachen durch den Religion Frieden suspendirt worden/darumb jhrer Fürstl. Gn. allhie recht vnd wol obiicirt werden kan / quod extra Territorium jus dicenti impunè non pareatur, &, quoad Rom. suam Cels. ædes liberas habeamus, vnd was in §. deß Religion Friedens : **Es soll auch kein Standt/**&c. disponirt, stehet / das nemblich kein Stand den andern/noch desselben Vnterthanen zu seiner Religion tringen/abpracticiren / oder wider jhre Obrigkeit in Schutz vnd Schirm nemen solle/in keine weg. Es möchte der Herr Bischoff zu Würtzburg sich auch dahin lenden wollen/vnd sagen/die Ritterschafft im Land zu Francken hätte kein abgesonderte Landschafft mit der Landsfürstl. Obrigkeit/welcher die Kirchen bestellung vnd Reformation der Religion anhängig seyn solle/sondern musten sich mehrern theils mit der Vogtheylichen Obrigkeit allein contentiren lassen/das übrige/als merum Imperium, Regalia vnd andere superioritatis Jura, solten seiner Fürstl. Gn. gebühren vnd zuständig seyn/Aber hierauff ist schon geantwortet / wie man zwar nit in abredt seyn könne/das jhre Fürstl. Gn. in dero Fürstenthumb † vnd über die jhrige die Landsfürstliche Obrigkeit / Regalia vnd alle superio-

186

187

rioritatis Jura statibus communicabilia zustehen/ das aber solche hohe Obrigkeit sich ad Loca & personas exemptas nicht extendiren lasse vnd sie darunter keines wegs begriffen seyn / ist bey der ersten Frag klärlich für Augen gestellet / quibus addi potest Vant. *de nullitat. ex defectu jurisdictionis n. 118.* Felin. *in c. Rudolphus num. 17. de rescriptis.* Natta *Consil. 643. num. 7.* Decian. *Consil. 51. num. 20. vers. nam & locus.* Wesenbec. *Consil. 33. num. 20.* qui unanimiter tradunt; Paria esse, non subiici & esse exemptum.

Es ist auch die klagende Ritterschafft gern geständig / † das dem Herrn Bischoffen zu Würtzburg in jhren Dörffern/Flecken/ Bottmässigkeiten zum theils die Centliche oder Fraißliche Obrigkeit gebühre / vnd das nicht alle vnd jede Adenliche Mitglieder dieselbe in herbringen haben/aber hierauß kan keines wegs erzwungen werden/das jhre Fürstl. Gn. darumb das jus præsidis sacrorum, darinnen gebühren thue. 188

Nam merum hoc Imperium, quod Domino Episcopo competit, est certa quædam species imperii & quædam potestas animadvertendi in facinorosos, *per l. Imperium. & ibi Dd. de jurisdict.* & dicitur merum respectu mixti, quod non sit cum jurisdictione mixtum, h. e. nullius alterius rei mixtum, sed ab eo separatum & purum, Jas. *in d. l. Imperium. num. 15. ff. eod.* h. e. nullius alterius rei mixturam habens, ut merum aurum, quod nihil alterius metalli habet, Polin *lib. 33. c. 1.* meræ nugæ, in quibus nihil seriі inest, Cic. *ad Attic. lib. 6.* merum jus, *l. 3. & ibi* Bald. *Cod. de obseq patron. præstand. l. inter tutores. C. de administ. tutel.* ita mera interpretatio, *l. fin. Cod. de leg.* mera liberalitas, *c. Statuum §. insuper. de Rescript. in 6.* Merum jus gentium *l. bona fidei. in princ. ff. depositi.* de quo latius Vasquius *illustr. controvers. part. 1. lib. 1. cap. 4. num. 2.*

Merum igitur Imperium non est conjunctum cum jurisdictione Magistratus in abstracto consideratum, si quidem in mero Imperio jus dicit lex ipsa non magistratus, *l. ordine. 15. ff. ad municip. l. 1. §. 4. ff. ad Turpill. l. si qua pœna. 224. in fin. ff. de Verb. S. l. Servos. §. final. C. ad L. Juliam de vi publ.*

Magistratus vero Jus quod est declarat eo ipso, quod de facto cognoscit & pronunciat, *l.penult.ff.de calumn.* Govean. *ad d.l.3.ff.de jurisdict.l.32.Si præses.ff.de pœn.l.Divus Pius.ff.ad l.Cornel. de falsis*, unde is, cui meri Imperii potestas competit ex lege ejusq; præscripto, non proprio arbitrio judicare dicitur, *d.l.si*
190 *qua pœna.224 ff.de V.S.* Hinc est quod à mero Imperio † ad jurisdictionem vel mixtum imperium aliaq; superioritatis jura arguere non liceat, Jas. *in d.l.3.n.24.ff.de jurisdictione* Chassanæ° *in Consuetud.Burgund.rubr.1.de just.in verbo justic.n.31.& seq.* Socin.
191 *in Consil.111.n.3.vol.1.* Sunt enim ut dictum † species diversæ & separatæ, à quibus non rectè fit illatio *l.fin.ff. de calumn.l.si prius ff.de aq pluv.arcend.*

192 So hat auch die Centliche † Obrigkeit/ihre gewisse Limites, über welche sie nit soll/kan oder mag extendirt werden/als Mordt/ Diebstall/Nothzwang/Brandt/vnd zwar alsdann allein / wann sie kund vnd offenbar seynd / vnd nicht auff inquisition beruhen/ Außweiß der alten CentReformation Episcopi Gothofridi zu Würtzburg/ de anno 1447. insonderheit aber gemeiner Ritterschafft hierüber besagenden Käyserlichen special privilegii, darzu
193 so were es im H.Reich gantz vnerhört / † das Reformatio Religionis dem Mero Imperio anhängig seyn solte / quippe quæ ei soli competit, ad quem jurisdictio generalis, mixtum imperium vnd die Vogtheyliche Obrigkeit spectat, & cujus subditi sunt illi, quibus Reformatio Religionis injungitur, uti decisum est in causa **Münster** contra **Würtzburg**/ & **Truchseß** contra eundem. Nam Religio est sequela jurisdictionis ut conclusum est in Camera per Dominos sacri senatus in causa Religionis, & videatur Adrian. Gylman. *part.1.tit.3. vot. 12.fol. 257.num.3.*

194 Dahero seind je vnd allwegen denn Vogtheylichen † Herrschafften/in specie denen Fränckischen vom Adel vielfältige Mandata vnd processus auff ihre geklagte Religionsbeschwerdten in Camera erkant/vnd mitgetheilt worden/teste dict. Gylman. *in præjudic. Cameralibus, verbo*: **Vogtheyliche Obrigkeit/ ꝛc.** ubi ita habet: Dubitandum fuit, utrum processus decernendi sint iis qui saltem habent die Vogtheyliche Obrigkeit/ & sunt in possessione Exercitii Religionis, & postmodum turbati à principe vel

vel Episcopo, sub prætextu meri Imperii: Et decretum, quod sic, cum inibi allegatis ulterioribus præjudiciis. Id quod etiã ex parte confirmant JCti Catholici, in tractatu de pace Religionis Dillingæ impresso. *cap.6.quæst.39.num.73.* Rosacorb. *pract. for.c.30.n.31.* Bid. *quæst.Nob.2.n.4.& seqq.* Quin imò in hanc sententiam inclinasse non modo ambos Episcopos zu Eystett vnd Augspurg / verùm etiam quondam Episcopum Julium Würceburgicum, satis apparet ex eorundem apud replicas ante hac productis æquè judicialibus ac extrajudicialibus confessionibus.

Zu gleicher weiß haben jetzt regierende jhre Fürstl. Gn. zu
Würtzburg in jhrer ebenmässig allbereit ad Acta gebrachter an-
fänglichen Resolution, so sie den Fränckischen Rittergesandten
vnter dero Fürstl. Decret am 11. Julii Anno 1628. übergeben /
kund gestanden/daß die Centbare † Obrigkeit mit dem Reforma- 195
tion werck nichts zuthun/vnd keine Attinentz oder Gemeinschaft
habe/welches utilissimè acceptirt wird.

Eben so wenig kan ex mero Imperio vel etiam † quibusdam 196
regaliũ speciebus, das Jus superioritatis inferirt, oder behauptet
werden/dann das Jus superioritatis † welches wir die Landsfürst- 197
liche Obrigkeit nennen / erfordert eine Universalem jurisdictio-
nem ac protectionem, gloss. *in procem.ff.in verbo: sanctionem.& ibi
latè* Bart. *col.1.& 2.* & idem Bart. *in l.1.§ per hanc.col.2.ff.de rei ven-
dicat.& in extra vagante ad reprimendum. in verbo.totius orbis.* Abb.
in c.significasti.in 2.notab.de præscript. Alex. *Cons.1 n.46 vol.5.* Socin.
in l.1.col.3.& 4.ff.de adquir.possess. Jacob. de S. Georgio *in Investi-
tur.verbo. investitu.* Jacob. Mandell. *Cons.62.n.2.& Cons.64.n.99.*
ubi inquit, jus superioritatis non respicere Dominium utile,
vel directum.

Ist derowegen das jus superioritatis † oder Landsfürstliche 198
Obrigkeit etwas mehrers vnd höhers/als das jus Gladii & Rega-
lium, & ideò Regalibus concessis non comprehenduntur su-
premæ jurisdictiones, quæ apud Imperatorem manent, Ro-
land. à Valle, post Bald. *Cons.1.n.115.vol.2.* Alex. *Cons.87.in fin. vo-
lum.6.* Borcholt. *tit.quæ sunt Regalia n.20.* Regalia enim præscribi † 199
possunt, *c.super quibusdam.§.præterea de V.S.* Mynsing. *cent.5. Ob-
serv.29.* Wesenb. *Cons.45.n.12.& Cons.60.n.2.* non verò jus † supe- 200

rioritatis, ne quidem tempore immemoriali, secundum Panor. *in c. cum non liceat n. 6. de praescript.* Alex. *in l. non videtur. 22. ff. de adquir. possess.* Roman. *Consil. 371. n. 5.* Jas. *Consil. 208. n. 2. vol. 2.* Cravett. *Cons. 673. n. 13.* ubi inquit, Jura aliqua Regalia apud Civitatem esse posse, salva manente jurisdictione principis, quam sententiam Panor. & aliorum comunem ait, Socin. *Cons. 275. n. 5. lib. 2.*

201 So sind auch † Exempla bekant / da etwann ein hoher Stand / regalia quaedam in eines andern Territorio habe / vnd stehet doch das Jus superioritatis einen weg als den andern dem Domino Territorii zu / bleibt es deßwegen wol dabey / daß das merum Imperium vnd regalia diversa jura, à Jure superioritatis seyen / vnd von einen auff das ander sich nicht inferiren noch
202 schliessen lasse. Hingegen aber ist † der Herr Bischoff zu Würtzburg denen vom Adel im Land zu Francken / soviel deren in ihrer Fürstl. Gn. Territorio seßhafft seyn mögen / neben der Exemption, auch der Vogteylichen Obrigkeit geständig.

Nun ist waar vnnd gewiß / das im Land zu Francken ein
203 Vogtsherr † genennet wird / qui imperat suis tanquam subditis jure superioritatis & Magistratus ordinarii, nam subditi adstringuntur ei soli praestare juramentum subjectionis & assecurationis, per quod juramentum subjectionis proprii oris confessione jurata, se subditos constituunt, quae subjectionis validissima probatio est, Mascard. *de probat. conclus. 946. n. 19. & 21.* Alexand. *Cons. 94. n. 2. vol. 5.* Schurf. *Cons. 35. num. 13. cent. 3.* Natta *Cons. 636. n. 64.* Menoch. *Cons. 191. n. 31. & Cons. 748. n. 38.* Surdus *Consil. 313. n. 66.* Gail. *de pignor. cap. 15. n. 7. & de Arrestis cap. 7. num. 10. & Observ. 35. n. 2. lib. 2.* Andr. Knichen *de sublimi jure territorii. cap. 4.*
204 *n. 174.* Voigteia igitur † continet omnem omninò jurisdictionem ad centenam non pertinentē vel aliàs expressè ab ea non exceptam, nimirum, alle Gebot / Verbot / hohe vnnd nidrige Frevel / Bussen / Stewer / Schatzung / Folg / Raiß / etc. Knichen. *cit. loco n. 120. 123. & n. 104.* Vnd bezeugt Matthias Wehnerus in suis observationibus, verbo, Vogtey / etc. neben deme es die Landrüchtige notorietet / daß über solche erzehlte noch viel andere Jura im Land zu Francken zu der Vogteylichen Obrigkeit gehörig seyn / als Erbhuldigung / Frohn / Dienst / Vngeld / vnd wer das Jus patrona-

tus

tus in seinen Pfarren vnd Kirchen hat / dem gebühre nit allein die præsentation, sondern auch die Collation, Immission, Installation, visitation, Examen ordinandorum, vnd Ordnung zugeben vnd zunehmen / da benebenst auch die Geistliche jurisdiction vnd cognition in Ehesachen/die Religion/vermög Religion Friedens in jhren Kirchen zu ändern/vnd das Exercitiũ Augustanæ Confessionis darinn anzurichten/vnverhindert der Centlichen Obrigkeit/Wildbahn/vnd Gleits/Item falsche Aydpflicht/Maaß/ Metzen/vnd Gewicht / bey den Wirthen/ Becken/Bawern/Müllern/ Metzlern/Krämern/vnd Webern/zustraffen / Marckstein zusetzen vnd außzugraben/Landscheit zumachen/Item seynd nicht schuldig zuverstatten/daß die Centhern Mandata vnnd andere Brieff in jhren Flecken vnd Dörffen anschlagen/ alle appellationes gehen von vrtheilen immediatè ad Cameram, alle Wildfäng vnd Bona vacantia stehen dem Vogtherrn zu/Item sie haben jhre Vnterthanen zu mustern/vnd jhnen Wehren aufflegen/ sie haben auch macht allerhand Handwercker in jhren Dörffern vnnd Flecken zu setzen / vnd Juden einzunehmen/deßgleichen Brewhäuser / Wirthshäuser vnd Backhäuser / Badstuben vnd Schmidtstatten anzurichten / Item sie haben jhren Vnterthanen vnd deren Kindern Vormundere vnd Pflegere zuverordnen/ Vormundrechnungen anzuhören/Item/Fuchs/Haasen/Rehe/ roth vnd schwartz Wildbred/ Hüner vnd Vögel zu jagen/hetzen vnd fangen/ auch viel andree als diese anjetzo nacheinander erzehlte Recht vnd Gerechtigkeiten welche also articulirte Jura den Vogtsherrn/ wie sie von dem Andrea Knichen, Matth. Wehnero, vnd andern bekundschafft/also werden sie tota die von jhnen den Vogtsherrn exercirt vnd geübt.

Dieweil dann oberzehlte Jura † denen vom Adel in Franconia, als Vogtsherrn/in jhren Gebieten / Obrig- vnd Bottmässigkeiten zustehen/vnd gebühren/dafür es nicht allein muß so lang gehalten werden/biß das contrarium docirt wird / allegati enim testes, si non plenè probant, saltem præsumptionem quandam inducunt, sondern es bestehet auch in der Landkündigen wissentlichen Waarheit vnd Beschaffenheit/so heist es/ quod notorium † non inficiat partis negatio, nec reddat rem dubiam. 205 206

Vnd ist demnach dieses ein vnfehlbare beweisung/† das denen vom Adel im Land zu Francken nicht allein mixtum Imperium 207

vnd Voigteja sondern auch omnimoda jurisdictio, omniaq; jura superioritatis (dempto mero Imperio, & si quæ sunt alia, quæ certis ac quibusdam locis ad Dominum Episcopum notoriè spectent) zustehen vnd gebüren wird. Hujus enim omnimodæ jurisdictionis & juris superioris vis in decernendo, prosequendo, jubendoq; consistit, veluti, jubere rem ratam haberi, judicio sisti, judicatum solvi, opus, quod factum, demoliri, damni infecti nomine cavere, in possessionem mittere, bonorum possessionem dare, in integrum restituere, sententias latas exequi, Advocatiæ & foro interdicere, multare, in vincula conijcere non obtemperantes, testes torquere in causa civili, Tabernas erigere, choreas concedere, de ponderibus & mensuris cognoscere, &c. prout hæc juris textibus & Dd. authoritatib⁹ latè probat Thomas Michaelis quondam Cameræ Imperialis Adsessor in sua disputatione de jurisdictione, *thes. 101. 102. & 103.*

208 Vnd † dieweil vnlaugbar war / daß die Fränckische Ritterschafft der Käyserl. Majest. vnd dem H. Reich immediatè contribuiren/ vnd jhre Vnterthanen nicht allein zu subcollectiren/ sondern auch in andern fürfallenden nöthen/ vnd zur Erhaltung deß gemeinen Wolstands in jhren Herrlichkeiten vnnd Gebieten mit Schatzungen zubelegen haben/ wie auß jhrer seits allbereit einkommenen Schrifften Privillegien vnd Documenten / mit mehrern/ specialiteten zuvernehmen/ so ist diß ein vnfehlbares Kennzeichen/ daß wolermeldte Ritterschafft superiores Magistratus, vnd die hohe Obrigkeit in jhren Territoriis seyen/ vnd keinen superiorem, als allein die Röm. Käys. Maj. vnd das H. Reich zu recognoscie-

209 ren haben. Nam jus collectandi † subditos supremæ jurisdictioni ac superioritati cohæret, Corn. *Cons. 199. n. 8. vol. 1.* Alex. *Cons. 35. n. 3. vol. 4.* Curt. jun. *Cons. 61 n. 9.* Portius *Cons. 203. in princ.* Afflict. *in c. 1. n. 21. quæ sunt regalia.* Boss. *de princip. n. 66.* hancq; magis receptam esse testatur Wesenb. *Cons. 45. n. 10.* vel saltem in-

210 ter majora † Regalia connumerandum erit, *propter text. in c. 1. verb. extra ordinaria collatio, tit. quæ sunt Regalia.* Qui autem vult negare, jus collectandi non probare subjectionem & superiorem jurisdictionem, is vehementiores & urgentiores probationes adferre tenetur, Tiraquell. *de retract. gentil. §. 1. gloss. 16. n. 7.*

quod

quod in collectis, quæ exiguntur à subditis, qui domicilium & bona habent, in territorio vel districtu collectas imperantis vix & ne vix quidem fieri poterit, *per jura sup. alleg. & alia quæ cumulatim adferri possent, si necesse esset.*

Ebenermassen sind jhre Fürstl. Gn. zu Würtzburg nicht in Abred/ daß die vom Adel hin vnd wider † patroni Ecclesiarum seyen/ 211
vnd das jus patronatus, sive nominandi, præsentandi, adeoq; conferendi, jhnen zustehe / wie sie nun vornemblich in krafft der Vogtheylichen jurisdiction (welcher das jus Religionis ac Reformationis angegenseiten dabevorn selbst bergelegt worden/ dessen sich ad Acta gezogen) zumal / als keinen Chur: oder Fürsten/ Geist: oder Weltlichen Stands/ sondern ohn alles mittel den H. Reich vnterworffen/vnd krafft solcher Reichs Immedietet, auch specificè in dem Religion Frieden begriffene vom Adel/ jhre Kirchen vnd Pfarren zu reformiren gehabt/wie noch: Also ist jhnen hierzu jhr habend jus patronatus, vmb soviel mehr vorträglich / cum non sint tantum Magistratus ejus loci ordinarius, sed etiã Ecclesiæ patroni, & juri patronatus vis defensionis & tutela insit. Nam duo vincula † plus ligant, quam unum *Auth. itáq; C. commun. de success.* Et funiculus triplex difficilius rumpitur *c. 1. ubi gloss. verbo, funiculus. de trenga & pace.* Wesenbec. *Consil. 4. num. 30. pag. 1.* 212

Dieweil auch die Fränckische Ritterschafft † im Religion Fried begriffen/gleich andern Ständen / wie oben zu männigliche billichen begnügen verhoffentlich erwisen / vnd krafft desselben das Jus præsidis sacrorum in jhren Flecken vnd Dörffern haben/so ist diß abermals eine vnfehlbare Prob der höchstẽ Regalien eines/welche von Käys. Majest. den Ständen deß Reichs hat können oder mögen communicirt werden. 213

A prima † enim origine rerum, Reges jus præsidis sacrorum sibi vindicasse, sacra pariter & humana jura, & historiæ testantur, totiusq; orbis observantia probat, test. Brun. *de sedit. cap. 6. concl. 5. & 6. n. 16. 17. & 18. lib. 1.* 214

So haben † auch die Fränckische vom Adel von jhren Vnterthanen die ordentliche Landstewer zuerheben/ welches in krafft der hohen Lands Obrigkeit geschicht. 215

Pen-

[illegible] in recognitionem superioritatis, Schurf[illegible] [illegible] Surdus *Conf.275.n.11.lib.2.* ideoq; † superiori[illegible] [illegible] Gail. *de Arrest.cap.6.n.26.* & sunt superiori[illegible] [illegible] Dominii & Eminentiæ signa & Symbula infal[illegible] [illegible] *C. de Episcop. & cleric.* Sylvan. *Conf.9.n.15* Tholoss. [illegible] [illegible] *1.n.11.* Petra *de fideicommiss.q.12.n.164.n.168. n.392.* & [illegible] *seq.* præstantur † enim in signum & recognitionem
218 [illegible] & humanæ subjectionis, *cap magnum.11.quæst.1.* nec non
219 universalis Dominii, Joh. Phil Monspel. *Conf 1.n.1.* Joh de
220 Amicis *Conf.&n.53.* Neben diesem ist die Musterung † und Fol[illegible] eine sequela collectarum, und hängt eines an dem andern / als[illegible] wer die Schatzung hat/der hat auch die Musterung und Folg / &
221 vice versa. Quæ lustratio & impositio † armorum proba[illegible] superioritatem, uti etiam delatio, & prohibitio armorum, ju[illegible] superioritatis denotat, Tholoss. *de Rep.cap.1,num.13.* Becc. *Consil.4.num.3.*

222 Uber diß alles so stehet † denn Fränckischen vom Adel zu/über die Gräntzsachen zu cognosciren/welches die Steinsatzung/Außwerffung und Landsscheidung immediatè auff dem Rucken träge[illegible] quæ cognitio ad superiorem pertinet, *cap.2 de offic.deleg.* Alex. *Conf.1.n.12.vol.7.*

223 Nicht weniger beweisen die Edicta † & proclamata, die sie in ihren Territoriis zu publiciren haben/das jus superioritatis, Bart. *in l.hostes ff.de capt.& postlim.revers.n 3.& seq.* Natta *Conf.636.n.77.* item bannimenta, etiamsi illis non sit paritum, ex Bald. Aretin. & Capic. probat Vantius *de nullitat.cap.ult.n.40.*

224 Ebener gestalt, † succedere in bonis morientium sine heredibus, & bona vacantia occupatæ superioris jurisdictionis est, *l.1.C.de bon.vacant.lib.10.l.quidam.96 §.quoties ff.de leg.1.* Mynsing. *Cent.67.n.2.& Cent.3.Obs 91.* Carol. Tapia *in l.final.part.1.cap.2.n.41.ff. de const.princ.* item Judæos recipere, Aurea bulla *tit. 9.* & Policeyordnung *de anno 48.tit.* Von den Juden und ihren Wucher/rc. & de anno 1577. tit.20.

Weiln nun alle nacheinander erzehlte und examinirte jura,
225 denen vom Adel im Land zu Francken in gemein und einem † jeden Vogtherrn insonderheit zustehen und gebühren/ der Herr Bischof aber sich der Ends und Orter dergleichen mit fug nit anzumassen[illegible]

so wird[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Stadt [illegible] leben vnd [illegible] will [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ihrer Fürstl. Gn. von Würtzburg auch [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Fränckische vom Adel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoad Reformationem, & Exercitii Religionis, nec non [illegible] collationis [illegible] [illegible] [illegible], sondern [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abzuweisen seyn. Solches ihrer Fürstl. Gn. [illegible] noch heut vnd [illegible] für Augen [illegible] [illegible] man [illegible] billich zufragen was doch die Vrsach sey/ daß die vom Adel im Land zu Francken/ vnter Chur-Maintz/ Chur- 416
Pfaltz vnd [illegible] Chur- vnd Fürstlichen Häusern Sachsen vnd Brandenburg/ wie auch in anderer Grafen vnd Weltlicher Herrn Territoriis gesessen/ vnd etwan vnter ihrer Fürstl. Gn. [illegible] gehörig/ bey der Reformation ihrer Kirchen vnd Schulen vnd Exercitio Religionis ruhig gelassen werde/ solches aber denē so in Fürstl. Würtzburgischen Territorio sitzen [illegible] nit will verstattet werden? Das auch die Ritterschafften in Schwaben/ vnd am Rheinstrom/ deß Religion Friedens gleich andern Ständen fähig geachtet werden/ sich auch dessen in ihren Obrigkeiten vnd Kirchen ruhig gebrauchen/ ob sie schon in der höhern Stände Territoriis seßhaffe seyn/ aber der Ritterschafft in Francken solches nicht will gegönnet werden/ vnd doch alle Reichs-Ritterschafften in obbenanten dreyen Creiß[illegible] vnter einer disposition vnd einerley Worten [illegible] begriffen seyn? Diese Ratio diversitatis wird schwer zu finden seyn/ vnd anzuzeigen vielleicht vnmüglich fallen/ dabey man es diser vierdten Frag halben für dißmal bewenden lest.

Die fünffte Frag.

Wie dem Herrn Bischoffen zu Würtzburg auff Ihrer Fürstl. Gn. eingewandte Entschuldigungs-Schirm- vnd Schutzschrifften zubegegnen?

WAn dann zwar diesem Theil lieb/ daß die jenige Schrifften vnnd Handlungen/ welche deß Herrn Bischoffen zu Würtzburg Fürstl. Gn. in dieser Sach bey dem Käyserl. Hof fürtragen lassen/ könte ersehen/ vnd ein Punct nach dem andern erwogen vnd widerlegt werden/ dieweiln aber der Ritterschafft auß

 der

[illegible] bet[illegible] 230
[illegible] were das für ein [illegible] wol-
[illegible] das selbe [illegible]
[illegible]
[illegible] gemeiner [illegible]
[illegible] sie vesten / da es nur
[illegible] Unterthanen mit ihren biß
[illegible] Jammern/ Seufftzen und Wehekla-
[illegible] ein solches nit
[illegible] auch darumb desto lieber [illegible] nachdem zumal
[illegible] disponirt [illegible] seiten be-
[illegible] erfolgen kan. [illegible]
[illegible] 231
erst [illegible] posteritet, si quis futura, mit [illegible]
den [illegible] wargenommen werden.

Sie wollen auch nicht eben die ursach passionirten Ministern zumessen / ob solten dieselbige Fürsten und Herren/ wider die schwä-chen der forcht Gottes zu wider/ und dem irrdischen Leben zufolg/ so gar keine [illegible] / wolten sie auch umb ihre mühsame Er-[illegible] da man es nur [illegible] sondern lassen es [illegible] dahin ge-stellet seyn/ daß GOtt über das gantze Vatterland Teutscher Na-tion regiere. Es mögen ihre Fürstl. Gn. zu Würtzburg mit ih-ren Unterthanen [illegible] der Religion halben machen und halten / wie es ihr gefällt/ [illegible] [illegible] und Pfarr [illegible] [illegible] ihrem [illegible] [illegible] Dorff / noch das [illegible] [illegible] selbst [illegible] [illegible] ihnen von [illegible] [illegible] [illegible] gedachte [illegible] daß sie [illegible] [illegible] Stiffts / also daß ihre Fürstl. Gn. [illegible]

 [illegible]

Es wird ferners dieses Argument angeführt / quod nulla [illegible] separatio Religionis in præjudicium ordinarii sit permissa, ubi Ecclesiastica Jurisdictio non est [illegible] allhier [illegible] es an dem allein [illegible] / daß nemblich die Ecclesiastica jurisdictio, vel jus Episcopale contra Nobilium subditos, nicht soll suspendirt seyn / Hoc opus hic labor, dieses muß Rever. Wirceburgensi bewiesen werden / die Affirmativa ist bey Erörterung der dritten Frag zu rechtlichem benügen bewährt. 233

An deme ist es / daß Ihr Fürstl. Gn. das Directum Dominium über dero Stifft lehenbaren Adelichen Häusern zustehet / denen vom Adel aber das utile Dominium mit der Vogteylichen Obrigkeit / auch wol insie der [illegible] Gerechtsame Lenfrenheit und Fraisch. 234

Aber allhier ist diß wol in acht zunehmen / † quod utile dominium potentius sit directo, und wo ein utilis Dominus ist / ihme selben tretten / vñ dem utili domino weichen muß / Bald. *in l. 1. q. 41. ff. de rer. divis.* Panor. *in c. cæterum. col. 2. de judic.* Brun. *Consil. 47. col. 2.* Roman. *in l. stipulat. alias in princ. ff. de V. O.* Ludens. *de principe notat. 227. incipit. Dux Meckelnburgensis infeudavit.* Curt. sen. *Consil. 74. col. 29.* Curt. jun. *Cons. 2.* Oldrad. *Cons. 224. col. 4.* ubi feudatarius dicitur habere † potentius jus, quam dominus directus, quia dominium utile præfertur directo, Gravett. *Consil. 411. n. 41.* In terminis asserit: Quod concessio jurisdictionis † vasallo facta ratione feudi [illegible] primitivè facta quoad ipsum dominum, idq; per jura [illegible] superius allegata probatum. 235 236 237

Wollen nun gleich [illegible] / [illegible] in [illegible] deme / [illegible] quod dominum [illegible] in primis causis subditorum vasalli [illegible] innuere, quod in secunda causa [illegible] Appellationem commissum [illegible] interpositis. So ist [illegible] Sachen [illegible] geholffen / weil allhie der Streit ist de causis primis [illegible] causis secundis. 238

Immassen auch diese Limitatio [illegible] Vasalli [illegible] statt und platz haben / qui sunt subditi [illegible] fassen; Quando vero non sunt subditi, ut Nobiles Franconiæ, tunc nec in prima, nec in secunda instantia dominus feudi se intromittere potest, sed Appellatio à sententiis 239

[illegible] Nobilium [illegible] ad Cameram [illegible]
consuetudine Germaniæ receptum est [illegible]
& observantia [illegible]

Es ist aber ein [illegible]
[illegible]
Episcopo, als [illegible]
[illegible]
[illegible] vnd in Camera [illegible] præjudicio [illegible]
[illegible]
240 [illegible]
dem directo dominio [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] feudum [illegible] dominus feudi [illegible] est expressus in Clement. [illegible] *de [illegible]* [illegible] Quem sequuntur omnes secundum Gail. *de pignorat.* [illegible] ubi ad hoc allegat Oldrad. Roland. à Valle, Natam. & alios, quibus add. Covar. [illegible] Adeò ut Jurisdictio Domini ad causas [illegible]
feudales [illegible] & restricta extendi vel prorogari ad causas non feudales nequaquam possit. Panormit. in d. c. *caeterum* [illegible] *de judic.* [illegible] *Praeposit.* [illegible] *apud quem & quos*, [illegible] quamdiu [illegible] commune. Ludolph. Schrad. *de feud. part.* [illegible] Ubi hanc conclusionem multis rationibus confirmat, vasallus siquidem nihil amplius debet, quam ad quod tenetur juramento, [illegible] Bu[illegible] *cent. 3.* [illegible] *Obs.* [illegible] *verb.* Handlohn. Darumb auch dieses Burckhardische fundament [illegible] Standrechtens nicht außstehen kan.

Noch ein ander fundament concernirt die filiale Ecclesias, und wird angeben / die Kirchen / welcher wegen allhier gestritten wird / seyen mehrern theils filiales, welche die von Adel von der Pfarr- und Mutter-Kirchen abgerissen / und mit Lutherischen Predicanten besetzt.

Wann aber [illegible] quod [illegible] accessorium sequatur naturam sui principalis, als hätten ihre Fürstl. Gn. sich befugt zu sein erachtet / dieselbe wider zu Mutterkirchen zubringen / und berührte Predicanten abzuschaffen [illegible] 156

[illegible]

[illegible] Geistliche Jurisdiction [illegible] worden.

[illegible]
ac [illegible]
und Pfarr [illegible] die [illegible]
[illegible] matrices Ecclesiae & filiales [illegible]
specie [illegible] von dem Stifft [illegible]
andern Herrschafften zu Lehen verliehen [illegible]
genthumblich [illegible] Lehenschafft [illegible]
der zugleich [illegible] worden. Neben diesem so ist in dem Religion-Frieden kein unterschied / unter den Kirchen gemacht / son- [illegible]

dern

vnd Voigteja sondern auch omnimoda jurisdictio, omniaq; jura superioritatis (dempto mero Imperio, & si quæ sunt alia, quæ certis ac quibusdam locis ad Dominum Episcopum notoriè spectent) zustehen vnd gebüren wird. Hujus enim omnimodæ jurisdictionis & juris superioris vis in decernendo, prosequendo, jubendoq; consistit, veluti, jubere rem ratam haberi, judicio sisti, judicatum solvi, opus, quod factum, demoliri, damni infecti nomine cavere, in possessionem mittere, bonorum possessionem dare, in integrum restituere, sententias latas exequi, Advocatiæ & foro interdicere, multare, in vincula conijcere non obtemperantes, testes torquere in causa civili, Tabernas erigere, choreas concedere, de ponderibus & mensuris cognoscere, &c. prout hæc juris textibus & Dd. authoritatibꝰ latè probat Thomas Michaelis quondam Cameræ Imperialis Adsessor in sua disputatione de jurisdictione, *thes. 101. 102. & 103.*

208 Vnd † dieweil vnlaugbar war / daß die Fränckische Ritterschafft der Käyserl. Majest. vnd dem H. Reich immediatè contribuiren / vnd ihre Vnterthanen nicht allein zu subcollectiren / sondern auch in andern fürfallenden nöthen / vnd zur Erhaltung deß gemeinen Wolstands in ihren Herzlichkeiten vnnd Gebieten mit Schatzungen zubelegen haben / wie auß ihrer seits allbereit einkommenen Schrifften Privilegien vnd Documenten / mit mehrern / specialiteten zuvernehmen / so ist diß ein vnfehlbares Kennzeichen / daß wolermeldte Ritterschafft superiores Magistratus, vnd die hohe Obrigkeit in ihren Territoriis seyen / vnd keinen superiorem, als allein die Röm. Käys. Maj. vnd das H. Reich zu recognosci-
209 ren haben. Nam jus collectandi † subditos supremæ jurisdictioni ac superioritati cohæret, Corn. *Cons. 199. n. 8. vol. 1.* Alex. *Cons. 35. n. 3. vol. 4.* Curt. jun. *Cons. 61 n. 9.* Portius *Cons. 203. in princ.* Afflict. *in c. 1. n. 21. quæ sunt regalia.* Bos. *de princip. n. 66.* hancq; magis receptam esse testatur Wesenb. *Cons. 45. n. 10.* vel saltem in-
210 ter majora † Regalia connumerandum erit, *propter text. in c. 1. verb. extra ordinaria collatio, tit. quæ sunt Regalia.* Qui autem vult negare, jus collectandi non probare subjectionem & superiorem jurisdictionem, is vehementiores & urgentiores probationes adferre tenetur, Tiraquell. *de retract. gentil. §. 1. gloss. 16. n. 7.*

quod

quod in collectis, quæ exiguntur à subditis, qui domicilium & bona habent, in territorio vel districtu collectas imperantis vix & ne vix quidem fieri poterit, *per jura sup. alleg. & alia quæ cumulatim adferri possent, si necesse esset.*

Ebenermassen sind ihre Fürstl. Gn. zu Würtzburg nicht in Abred/daß die vom Adel hin vnd wider † patroni Ecclesiarum seyen/ 211
vnd das jus patronatus, sive nominandi, præsentandi, adeoq; conferendi, ihnen zustehe / wie sie nun vornemblich in krafft der Vogtheylichen jurisdiction (welcher das jus Religionis ac Reformationis angegenseiten dabevorn selbst beygelegt worden/dessen sich ad Acta gezogen) zumal / als keinen Chur: oder Fürsten/ Geist: oder Weltlichen Stands/ sondern ohn alles mittel den H. Reich vnterworffen/vnd krafft solcher Reichs Immedietet, auch specificè in dem Religion Frieden begriffene vom Adel/ jhre Kirchen vnd Pfarren zu reformiren gehabt/wie noch: Also ist jhnen hierzu jhr habend jus patronatus, vmb soviel mehr vorträglich / cum non sint tantum Magistratus ejus loci ordinarius, sed etiã Ecclesiæ patroni, & juri patronatus vis defensionis & tutela insit. Nam duo vincula † plus ligant, quam unum *Auth. itáq; C. commun. de success.* Et funiculus triplex difficilius rumpitur *c. 1. ubi gloss. verbo, funiculus. de treuga & pace.* Wesenbec. *Consil. 4. num. 30. pag. 1.* 212

Dieweil auch die Fränckische Ritterschafft † im Religion Fried begriffen/gleich andern Ständen / wie oben zu männiglichs billichen begnügen verhoffentlich erwisen / vnd krafft desselben das Jus præsidis sacrorum in jhren Flecken vnd Dörffern haben/so ist diß abermals eine vnfehlbare Prob der höchstẽ Regalien eines/welche von Käys. Majest. den Ständen deß Reichs hat können oder mögen communicirt werden. 213

A prima † enim origine rerum, Reges jus præsidis sacrorum sibi vindicasse, sacra pariter & humana jura, & historiæ testantur, totiusq; orbis observantia probat, test. Brun. *de sedit. cap. 6. concl. 5. & 6. n. 16. 17. & 18. lib. 1.* 214

So haben † auch die Fränckische vom Adel von jhren Vnterthanen die ordentliche Landsteuer zuerheben/ welches in krafft der hohen Lands Obrigkeit geschicht. 215

216 Penduntur † enim in recognitionem superioritatis, Schurf,
217 *Consil 59 n.26 cent.1.* Surdus *Cons.275.n.11.lib.2.* ideoq; † superioritatem important, Gail. *de Arrest.cap.6.n.26.* & sunt superioris & sublimioris Dominii & Eminentiæ signa & Symbola infallibilia, *l.nulli.C.de Episcop.& cleric.* Sylvan. *Cons.9.n.15* Tholoss. *de Repub.lib.9.c 1.n.11.* Petra *de fideicommiss.q.12.n.164.n.168. n.392. &*
218 *n.405.cum seq.* præstantur † enim in signum & recognitionem divinæ & humanæ subjectionis, *cap magnum.11.quæst.1.* nec non
219 † universalis Dominii, Joh. Phil Monspel. *Cons.1.n.1.* Joh. de
220 Amicis *Cons.8.n.53.* Neben diesem ist die Musterung † vnd Folg eine sequela collectarum, vnd hängt eines an dem andern / also wer die Schatzung hat / der hat auch die Musterung vnd Folg / &
221 vice versa. Quæ lustratio & impositio † armorum probat superioritatem, uti etiam delatio, & prohibitio armorum, jus superioritatis denotat, Tholoss. *de Rep.cap.1,num.13.* Becc. *Consil.4.num.3.*

222 Vber diß alles so stehet † denn Fränckischen vom Adel zu / über die Gräntzsachen zu cognosciren / welches die Steinsatzung / Außwerffung vnd Landsscheidung immediatè auff dem rucken träget / quæ cognitio ad superiorem pertinet, *cap.2.de offic.deleg.* Alex. *Cons.1.n.12.vol.7.*

223 Nicht weniger beweisen die Edicta † & proclamata, die sie in jhren Territoriis zu publiciren haben / das jus superioritatis, Bart. *in l.hostes ff.de capt.& postlim.revers.n 3.& seq.* Natta *Cons.636.n.77.* item bannimenta, etiamsi illis non sit paritum, ex Bald. Aretin.& Capic. probat Vantius *de nullitat.cap.ult.n.40.*

224 Ebener gestalt / † succedere in bonis morientium sine heredibus, & bona vacantia occupatæ superioris jurisdictionis est, *l.1.C.de bon.vacant.lib.10.l.quidam.96 §.quoties ff.de leg.1.* Mynsing. *Cent.67.n.2.& Cent.3.Obs 91.* Carol. Tapia *in l.final.part.1.cap.2.n.41.ff. de const.princ.* item Judæos recipere, Aurea bulla *tit. 9.* & Policeyordnung *de anno 48.tit.* Von den Juden vnd jhren Wucher / ꝛc. & de anno 1577. tit.20.

Weiln nun alle nacheinander erzehlte vnd examinirte jura,
225 denen vom Adel im Land zu Francken in gemein vnd einem † jeden Vogtherrn insonderheit zustehen vnd gebühren / der Herr Bischoff aber sich der Ends vnd Oerter dergleichen mit fug nit anzumassen / so wird

[illegible] und [illegible] Fürstl. [illegible] Das auch die Ritterschafften in Schwaben und am Rheinstrom/ deß Religion-Friedens gleich andern Ständen fähig/ geachtet werden/ sich auch dessen in ihren Obrigkeiten von Niemand ruhig gebrauchen [illegible]

[illegible]

Von dem Herrn Bischoffen zu Würtzburg [illegible] Fürstl. Gn. [illegible] Schreiben [illegible] schrifften zugefüget.

M[illegible]

[illegible]

[illegible] consuetudine Germaniæ [illegible]
& observantia [illegible] magis [illegible]

[illegible]
[illegible]
Episcop [illegible]
[illegible] dann das [illegible]
[illegible] in Camera mit [illegible] præjudicio [illegible]
[illegible] das also [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Fundament [illegible] Bestand haben kan [illegible]
auch alles was darauff [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] daß die [illegible]schafft in
[illegible] ein jeder vom Adel [illegible] Unter-
[illegible] von [illegible] Obrig-
[illegible] Caus [illegible]
[illegible] angesehe-
[illegible] sed [illegible]
[illegible] Camera Imperiali [illegible]
[illegible]

[illegible] Würdigung [illegible]
[illegible] in vasallos [illegible]
[illegible] fundare observ[illegible]
[illegible] Augen/ quod enim [illegible]
[illegible] nullamque [illegible]

[illegible]

[illegible] Dannenhero auch dieses [illegible] nicht aufzuheben [illegible].

[illegible] fundament [illegible] Ecclesiae [illegible] und [illegible] Kirchen [illegible]

[illegible] principalis [illegible]

[illegible]

gen den Evangelischen Ständen [illegible]
chen in ihren Territoriis, Gebieten [illegible] und Herrschafften [illegible]
mirea, sie seyen [illegible] matrices oder [illegible]

Und wan unter denselben [illegible]
werden, so würde man den parochialibus [illegible]
so wol vorbehalten haben, als ihnen ihr [illegible]
welche die Geistliche in frembden Herrschafften [illegible]
specie reserviret worden, weil aber [illegible]
sie [illegible] sanctionem [illegible]
tem, der Weltlichen Obrigkeit Macht und [illegible]
ben, und können sie matrices Ecclesias vel filiales [illegible]
liabus reformiren, so ist ihnen [illegible]
zuziehen und zu reformiren.

Mit obangezogener Juris regul [illegible]
nicht gesetzlich auff die filiales Ecclesias [illegible]
obwol matrix & filiales Ecclesiae [illegible] vor der Zeit einen [illegible]
chum gehabt haben, welcher die divina [illegible]
administrirt, so hat doch dasselb seine [illegible]
et, und überdas [illegible] gewissen Antonium [illegible]
unterschiedlich [illegible] gegentheil [illegible]
daß die Unterthanen und Güter, so zu [illegible]
des Stiffts [illegible] in feudum [illegible]
[illegible] Ecclesia [illegible] Theil ist. [illegible]
[illegible] locum [illegible] accessorium [illegible]
[illegible] principali [illegible]
[illegible] accessorium [illegible]
[illegible] E. R. T. [illegible]
[illegible] regi[illegible]
[illegible] constituunt Prin[illegible]
[illegible] adminis[illegible]
[illegible] Licet enim [illegible]
[illegible] tatur, propter [illegible]
[illegible] substantia. Nam [illegible]
[illegible] licet una ex [illegible]
[illegible] respicientia, & [illegible]
[illegible] alterius. Mater enim [illegible]

hæretica, filia verò non; Mater potest esse adultera, filiæ virginitate salvâ, & vice versâ.

Allegata igitur regula non semper, sed plerunq; tantum procedit, *d. L. Si principalis. & ibi* Decius, *n.3.* & Cagnol. *n. 14. ff. d. R. J.* Ubi nimirum est eadem ratio in utroq;, diversa vero ratione interveniente, Regula perdit suum officium. Decius & Cagnol. *cit. loco.* Dyn. *in cap. accessorium. n.2. extr. eodem.*

Wie allhie zu sehen/ Quod Episcopus separaverit filiales † à matricibus Ecclesiis, & illarum utile Dominium in Nobiles Evangelicos transtulerit, quibus licentia Reformandi Ecclesias suas est concessa, quæ diversitas Religionis diversitatem causarum inducit, ac proinde sæpe allegatam regulam Juris cessare facit, haud secus ac filia, quæ à Patre suo est elocata & ex familia Patris, in aliam familiam translata, & potestati mariti sui nunc est subjecta. 249

Vnd hat Dominus Episcopus die filiales Ecclesias † hinweg geben/ wie kan denn gesagt werden/ daß sie dem Episcopo anders allein quoad directum Dominium zustehen? Was sollen sie aber den Vasallis nutzen/ wann sie dieselben nicht sollen zu reformiren vnd mit tüchtigen Predigern zubestellen? Was sollen auch die Prediger vnd Lehrer/ wann sie keine Zuhörer haben? Qui 250
igitur † vult antecedens, consequens etiam voluisse censetur. 251

Dieweil auch Dominus Episcopus Wirceburgensis † neben andern Geistlichen Ständen bey Auffrichtung deß Religion-Friedens jhme gefallen lassen / daß der Geistlichen Ständ Herrschafften Landen vnd Herrligkeiten suspendirt worden / so will sich je keines wegs gebüren/ das Jenige zu improbiren / was Jhre Fürstl. Gn. für so langen Jahren einmahl mit approbirt haben/ 252
Quod enim approbo † non improbo, nec ad jura alteri concessa regressus, ne quidem jure post liminii, amplius conceditur, *ad jura.* 253

Ist also solches Argument / so wol als voriges / den Herrn Bischoffen selbst zuwider / vnd vernichtet alles das Jenige / was für Jhr Fürstl. Gn. excusando, exculpando, & defendendo will eingewendet werden.

Dann seyn die Filiales † den Nobilibus vom Stifft Würtzburg zu Lehen angesetzt vnd gegeben / so ist je das utile dominium 254

in diese Vasallos transferirt worden/vnd hat es der Herr Bischoff nicht mehr/weil aber die Reformatio Religionis nicht dem Directo, sondern dem Utili Dominio anhängig / wie oben vnd dabevorn in dißseitiger replic, außführlich dargethan / So greiffen Ihre Fürstl. Gn. zu weit/wann sie sich deß Utilis Dominii, welches Sie nicht haben/anmassen/vnd den Vasallis, als Vogts- vnd Dorffs-Herrn hierinn einigen Eintrag thun wollen / bevorab/ da
255 oben deducirt, Quod illud Jus † Vasalligii, darinnen deß Herrn Bischoffs Fundament einig vnd allein bestehet/ non tribuat Jurisdictionem, nec secularem, nec Ecclesiasticam in Vasallos, nec etiam ei eandem in Ecclesiis filialibus reservet, cum ista Jurisdictio unà cum reliquis feudis concessa sit Vasallis privativè quoad utile dominium, *de quo supra & infra latius agetur.*

Diese Responsion auff gegenwertiges Argument läst man auff der Gegenseiten passiren/wann es Reichs-Lehen weren/ darinnen die vom Adel in Francken wolten Enderung in der Religion vornehmen/Ein anders soll es seyn in diesen Würtzburgischen Lehen-Gütern / darinn dem Lehen-Herrn vnd Fürsten deß Lands die Reformation zustehen soll/Aber dieses vermag überall nichts / wo keine Landsässerey herkommen / vnd eines Fürsten Lehen mit der Fürstl. Lands-Obrigkeit nicht behafftet/dann das laufft auff eines
256 auß/ feuda † esse immediatè sub imperio vel esse in territorio. *per suprà alleg.* Dieweil nun im Land zu Francken die Land-
257 sasserey † gar ein vnbekannt ding/so kan man ex adverso mit dieser Außflucht allhier nicht vorkommen.

258 An denen Orten aber/da die Landsasserey im Zwang † oder schwang/ vnd so wol die vom Adel als jhre ligende Güter/ Eygen vnd Lehen/damit behafftet/ also beedes die Vasalli vnd jhre Güter deß Lands-Fürsten Jurisdiction vnterworffen seyn/ da bleibt dem Lehen-Herrn die Reformation der Kirchen/ Krafft Religion-Friedens vnbenommen / Sondern müssen die Vasalli sich nach demselben richten / vnd mit der Religion in jhren Kirchen/ der Obrigkeit Verordnung gemäß/sich bequemen. Ein andere Meynung hat es mit denen dem heiligen Reich ohne Mittel angehörigen Reichs vom Adel. Dann obgleich jhre Lehen in andern Fürstenthumben belegen/ so seyn sie doch keiner frembden Lands-Fürstl. Obrigkeit vnterworffen / sondern gleich wie jhre Personen/ also auch

auch jhre fahrende vnnd ligende Güter seyn vnnd bleiben davon eximirt.

Bonum est Argumentum † de personis ad res ductum, dispositum enim de personis etiam ad res extenditur, ubi est eadem ratio in utroque, ut hic, *L. qui furere. & ibi* Bald. *ff. de statu hom. l. Si quis inquilinos 115. §. Si ita legatum ff. de legat. 1. L. Si quis filio exhaeredato. §. quod si quis vers. ergò. ff. de injusto rupto irrit.* gloss. *in L. cum quid ff. si cert. pet.* Euerhard. *in loco à persona ad res.* Nam persona † omnibus rebus dignior & potentior 259
est, *L. justißimè. 44. & ibi* gloss. *ff. de aedilit. edict. l. 2. ff. de statu homin. L. in pecudum. 28. § 1. ff. de usur. §. in pecudum, instit. de rer. divis. §. fin. & ibi* gloss. *Inst. de Jure nat. gent. & civ.* 260

Dignius † autem trahit ad se minus dignum, & ideò in 261
omnibus negotiis, illud, quod dignius, potentius & efficacius est, potissimum considerari, attendi, & ab illo quilibet actus denominationem accipere debet, *L. quaeritur. 10. & ibi DD. ff. de statu hom. L. Imperium. & ibi* Jason *n. 3. ff. de Jurisdict. L. domum. ff. de contrah. empt.* Bart. *in L. 1. § 1. Locat. & conduct.* Tiraquell. *de utroq. retractu. p. 1. §. 30.* gloss. *1. n. 9. & 10.* Menoch. *de recuper. possess. remed. 9. n. 15.*

So laufft deß Herrn Bischoffs intentio auch der allgemeinen Reichskündigen notorietät schnur stracks zuwider / dann viel Chur- vnd Fürsten / auch Gräfliche Häuser vnd andere Herren vnd Stände deß Reichs recognosciren etwan ansehentliche Lehen / von den Geistlichen Fürsten / welche bißweilen auch in der Geistlichen Stände Territorio gelegen / Solten darumben diese Vasalli in jhren Landen vnd Kirchen / die von einem Geistlichen recognoscirt werden vnd in dessen Territorio sie gelegen seyn / nit macht haben die Religion zu reformirn. Die Exempla plusquam notoria, Churfürstl. Pfaltz / Chur- vnd Fürstl. Hauß Sachsen / Brandenburgk: Herrschafft Hennenbergk / Grafen zu Wertheimb / Castel / Hohenlohe / vnd dergleichen mehr / bezeugen / directò das Contrarium, vnd lassen niemand daran zweiffeln / Dann wo keine Landsässerey ist / da seyn so viel vnterschiedliche Territoria, so viel Exempti in eines Geistl. oder auch Weltlichen Lands Fürstlichen Obrigkeit sich befinden.

261 Omnes enim † exempti in utrius Territorii ambitu conclusi, non sunt subditi, sed vicini. *per jur. in prima quaest. citat.*
263 Et ubi castrum seu villa, † cui regalia & jurisdictionalia sunt annexa, in feudum est concessa, omnia Jura connexa, titulo feudi in Vasallum translata censentur, Specul. *§. 1. n. 15. & ibi*, Joh. Andr. *in addit. incipit*: Bart. *in L. 1. n. 5. ff. de offic. praefect. urb.* & in specie concedi non possunt. Nam castrum † &
264 villa est quid universale, Bart. *in L. 1, in princip. n. 7. ff. de edend.* Abb. *in c. 5. de libell. oblat. & in c. cum ad sedem. de restit. spoliat.*

265 Cum universitate † autem etiam illa transeunt, quae particulariter concedi nequeunt, *L. 1. ff. de fund. dotal. L. quadam 62. ff. de acquir. rer. dom. c. cum Bertholdus. 18. de sent. & re judic. c. ex literis. & ibi.* Abb. *de jure patron.*

266 Quia donans † vel alio titulo lucrativo rem alicui concedens, intelligitur recipienti Jus illud, quod ille in ea re habet concessisse, nisi in specie quaedam Jura sunt exemta, *l. si domus. §. fin. & ibi.* Bart. Bald. Alex. Jas. & DD, *ff. de legat. 1. L. quod in rerum. §. 1. & ibi* Jas. & DD. *ff. eodem. L. uxor patrius. & ibi* Alex. & Jas. *C. de Legat.*

267 Was derwegen in tenore investiturae nicht † expressè excipirt worden / das alles stehet denen vom Adel zu / wie es der Herr Bischoff vorhin ante investituram gehabt / vnd gleich wie Chur-Fürsten Grafen vnd Herren in ihren Lehen Gütern die Kirchen zu reformiren haben / Also vnd gleicher gestalt seynd die vom Adel
268 dessen auch befugt. Nam majus † & minus specie non differunt, *L. scapham. ff. de Evict. L. fin. & ibi* Bart. *l. Imperium. n. 11. ff. de Jurisdict.* Dec. *in c. post cessionem. n. 2. de probat.* Et di-
269 versitas qualitatis † non constituit diversitatem specificam vel substantialem, *L. fin. & ibi* Bart. *ff. de fund. instr. & in d. L. Imperium. n. 11. ff. de Jurisdict. d. L. scapham, ff. de Evict.* Bald. *in*
270 *c. caeterum, n. 6. circ. fin. de Judic.* Sed de parvo & magno † regulariter idem statuitur. *L. & in majoribus C. d. appellat. c. novit. 13. de judic. c. de appell. 11. & ibi* Dec. *de appellat.*

271 So ist auch wenig daran gelegen / ob schon die Reformatio † in einer oder anderer filial-Kirchen erst nach dem Passawischen Vertrag vnd auffgerichten Religion-Frieden solte geschehen seyn / Dann den Herrschafften solches zu thun / vermög Religion-Friedens / erlaubt gewest. Ja /

Ja/es findet sich auß den Acten / daß die Reformationes in Nobilium Ecclesiis auch etwan vor gemeltem Passawischen Vertrag vnd ReligionFrieden fürgangen / vnd der Herr Bischoff solche nicht zu hindern begehrt / darauß offenbar/daß die Nobiles † auch vor dem ReligionFrieden ihre Autonomiam vnd Libertatem gehabt / die Kirchen zu reformiren / wieviel weniger soll Ihnen dann das zu thun benommen seyn / nach dem ReligionFrieden/darinnen Ihnen solches in specie zugelassen / Darbey diß wol in acht zu nehmen / daß ex parte Domini Episcopi den Nobilibus allhier gestanden wird / daß sie befugt seyn in feudis ab Imperio immediatè dependentibus ihre Kirchen zu reformiren/durch welche Confession † Ihre Fürstl. Gn. überzeugt werden/daß die vom Adel nicht blößlich ihrer Person halben im ReligionFrieden begriffen/ Sondern sie gleich andern Ständen sich dessen zu erfrewen haben. 272 273

Weiters wird pro fundamento gesetzt/ daß berührte Lehen/ welche in Episcopatu gelegen / vnd deren anhangende Jurisdictionalia † denen vom Adel nicht privativè, sondern cumulativè quoad Dominum concedentem sollen seyn übergeben worden/Derowegen Dominus Episcopus sich deren in ihren Bottmässigkeiten/ so viel deren vom Stifft zu Lehen gehen / auch zu gebrauchen/Aber hierauff ist schon geantwortet/ Licet Jurisdictio † regulariter & in dubio videatur concessa accumulativè quoad Dominum & non privativè, hoc tamen notabiliter fallit in Vasallo investito de feudo cùm Jurisdictione annexa, ut hic. Tunc enim Jurisdictio privativè concessa censetur, quoad Dominum concedentem, Bald. *in L. 1. q. 43. ff. de rer. div.* Aub. *in d. c. caeterum. & ibi* Felin. *n. 12 de judic.* Felin. *in c. pastoralis. de offic. Ordin.* Curt. Sen. *Cons. 75. in. 5. dub.* Curt. Jun. *Cons. 126. n. 4. lib. 3.* Bero. *Cons. 74. n. 8. lib. 1.* Cravett. *Cons. 411. n. 36. & n. 29.* ubi inquit, quando per concessionem † transferatur utile Dominium, quod tunc privativè dicatur translata Jurisdictio, quia apud duos in solidum esse nequit, Roland. à Valle *Cons. 48. n. 22. vol. 2.* quae jura ita accumulata habentur apud Menoch. *praesumpt. 11. n. 56. & 7. lib. 2.* ubi ait, DD. hinc concludere, Principem non posse exercere Jurisdictionem in homines sui Vasalli. So seynd auch die Lehen nach fürgenom- 274 275 276

277 mener † Reformation in den streitigen Kirchen offt vnd vielmals renovirt, vnd solche Reformation nicht geantert worden.

278 Es findet sich auch wie ob verstanden in etlichen † Lehen-Brieffen/ daß denen vom Adel etwan die Pfarren vnd Kirchen/ wie auch die filialia expressè seyn verliehen worden/ wie kan dann Dominus Episcopus dieselbe den Vasallis wider entziehen/ feloniâ nulla commissâ.

279 Zu diesem † will noch das eingewendet werden/ die Ritterschafft habe sich tempore pacificatæ Religionis pro immediatis

280 nicht angeben/ Aber da hat man billich zu zweiffeln/ † ob man den §. In solchem Frieden/ rc. offt angeregten Religions Frieden gelesen/ Dann darinn das Contrarium im Buchstaben offentlich bezeugt wird/ in diesen Worten: **Vnd in solchem Fried sollen die Freye Ritterschafft / welche ohne Mittel der Käys: Majest. vnd vns vnterworffen/ auch begrieffen seyn.** Wo aber die Freye Ritterschafft gesessen/ das lehret die Rubric. Reichs Abschieds Anno 1500. welches Rubrum also lautet: **Was man mit den Ritterschafften zu Francken/ Schwaben vnnd Rheinlanden handlen soll/ rc.** Idem repetitur in nigro, vnnd an andern vielen Orten der Reichs Abschied.

Weiter/ welche Fränckische vom Adel respectu feudorum ab Ecclesia recognitorum Stifftes Ritterschafft ratione Juris Vasallagii können genennet werden/ Diß benimbt jhnen nichts an

281 jhrer Vnmittelbarerkeit/ Frembd † aber ist dieses zuvernehmen/ daß die vom Adel zwar dem Reich immediatè contribuiren sollen/ Aber deren Vnterthanen vnd Lehenleut nicht / Sondern sie sollen Domino Episcopo contribuiren. Dann welcher

282 Stand † erlegt die Reichs Contributiones auß seinem selbst eygenen

283 Säckel oder ærario? Anfangs zwar ist es also gewest/ † Wann kein gemeiner Pfennig bewilligt worden / Sondern ein jeder Stand seinen Anschlag hat entrichten sollen / Aber im Jahr 1530. hat es den Ständen wollen zu schwer fallen / Darumb haben sie von Käys. Majest. erhalten / daß sie jhre Vnterthanen vmb Hülff vnd Stewer ersuchen mögen / Welches damals zwar

284 † nur ein charitativum subsidium, illudq; voluntarium gewesen/ Aber in folgenden Reichs Anlagen/ ist eine Subcollectatio

vnd

vnd † necessitas contribuendi darauß werden/ Warumb wolte 285
es dann nicht eben also mit den Vngemittelten vom Adel gehalten werden / daß sie jhre Lehenleut vnd Vnterthanen subcollectiren mögen / Weil utrobiq; eadem ratio militirt, vnd vnter denen vom Adel vnd jhren Vnterthanen vnd Lehenleuten es auch also von Alters herkommen/ vnd darob sonderbar privilegirt seyn.

Die Reservatio, † welche in den Reichs Abschieden zu geschehen pflegt/ begreifft alle Stände in gemein / dardurch zu bezeugen/ daß man niemand an seinen Rechten durch dieselbe ferners præjudiciren wolle/ als was die Abschied im Buchstaben mit sich bringen / vnd mag solche Reservatio nicht auff den Fürstenstand allein restringirt, Sondern muß auch auff alle vnd jede andere Ständ in gemein verstanden werden. Dann ein jede † dispositio hält die Clausulam tacitè in sich/ salvo Jure tertii, *ad Jura volissima*. 286 287

Es werden † dem RitterCorpori beydes die gehörige gar leidenliche ordinari Stewer / als auch die extra ordinari Anlagen vnnd Kriegs Contribution noch beharllich vorenthalten/ nicht allein von denen Ritter-Gütern / deren sich der Stifft zu seinen Handen bemächtigt/ wider das insinuirte Käyserl. special Privilegium, Sondern auch von denen Lehen Stücken/ die noch bey den Adelichen MitGliedern von jhren Vnterthanen vñ Lehenleuten zu Lehen empfangen vnd getragen werden. Es sind zwar vermög Käyserl. vnd Königl. Declaration deß Vnmittelbaren Adels RitterDienst † auff Persönliches Auffwarten eygentlich vermeynt / Allermassen dann auch vnter andern Obligen mit den RömerZug ehe dessen erfolgt. 288 289

Es ist aber wissend vnd bekannt/ daß solche Servitia † mixti generis seynd/ worzu spesa gehören will/ So nirgends anders woher/ als von den Gütern / welche originariè libertatem allodialem auff sich gehabt/ zu haben / wie es dann der Ritterschafft/ da die Bächlein aller Orten mit eussersten præjudiz deß von wenig Renten lebenden Adels abgeleitet würden / vmb so viel mehr vnmüglich wer/ die Servitia zu laisten/ weil vor vnerdencklichen/ auch vor wenig Jahren der Hochlöbliche † Stifft in feudis die Beybringung deß ersten Acquirenten nicht begehrt / Sondern posthabitâ mera facultate, so lang Schild vnd Helm vorhanden gewest/ 290 291

west / unfehlbarlich gantz Gnädige Belehnung verstattet / Ja da man schon Schildt vnd Helm begraben/vnd selbige dem Aschen vertrawet / Dannoch auß gnädigen guten Vornehmen / (worbey man sich allerseits wol befunden / vnd bey den lieben Vorfahren nicht absq; adminiculo sonderbaren mysterien in gemein Rühige vnd Friedliche Wolfahrt gespürt) mit den heimbgefallenen
292 Lehen dem refluxui gemäß / viel andere Adenliche † Familien, an statt der Abgestorbenen / lieber begabt / Als daß man ex parte Hochgedachtes Stiffts/die Adeliche Particular-Güter zu consolidiren/vñ selbige erst bey dem Ritter Orden hätte wollen vertretten lassen / Von welchem Herkommen aber jetzt abgesetzt werden will/ Worauß nun wider der Ritterschafft Willen vnd Danck / als denen die alte/ gnädige vnd vnterthänige Reciprocation multis parasangis annemlicher gewesen were/viel ein anders/ vnd so viel sich ereygnet/daß gedachte Ritterschafft den Privilegiis nach / an denen einmal in der matricul befindlichen Gütern sich halten
293 müssen/Sintemal neben dem † man jetziger Zeit den Acquirenten dociren/der Simultanischen Belehnung halb viel Mühe außstehen/ grossen Vnkosten mit Rechtfertigung auffwenden / vnd genädiger Investitur vieler Lehen ermangeln solle.

294 So werden † die von der Ritterschafft anjetzo noch dazu vielen Hundert zu dem Catholischen Bund gehörigen Reutern / neben der Käyserl. Majest. Einlägerung vnd Durchzügen dem höchst beschwerlichen Vnterhalt zu schaffen getrungen / nicht anderst / als wann in etlich hundert Jahren von höhern Ständen kein Ritter-Gut/ mit apertur, Kauffsfäll / oder in andere Weg eximirt worden were / Ja abermals nicht anders / als hätte der hochlöbliche Stifft seit jüngster / zwar vor Jahren auffgerichter Reichs matricul, am Vermögen so gar biß auff die Befügnuß eines moderation Begehrens ab: vnd hinwider die Ritter Ort scheinbarlich/vnd so weit zugenommen / daß man aller sechs Ort Anschlag (welchen die Allerhochlöbl. in GOtt ruhende Imperatores, zur Zeit/da die Ritterschafft beedes in Religion: vnd Prophan Frieden bey gutem Flor sich befunden / in Hungarischen gar selten sich zugetragenen / vnd dannoch nur auff 6 Monat mit An- vnd Abzug vermeynten Zügen auffs meiste mit einem Fahnen

Reuter

Reuter vorderst wider den Erbfeind Christlichen Namens limitiren/bestimmen vnd ansetzen lassen) gleichsam jetzo erhöhen müste.

Worinnen aber leider aller 6 Ort wegen das Gegenspiel zu ihrer Augenscheinlich obschwebenden ruin vnd eussersten grund Verarmung offenbar vnd am Tag ist.

Man läst sich auch schließlich vernehmen / daß in den reformirten Kirchen der Fränckische Ritterschafft auffgestellte Prediger mehrern theils rechten vnverfälschte Augspurgischen Confession, wie dieselbe anno 1530. Keyser Carolo V. übergeben worde/nit sollen zugethan/sondern vielmehr dem Calvinismo † ergeben seyn/dahero Ihre Fürstl. Gn. dieser Vrsach halb allein hierinn gebürende Reformation vorzunehmen befugt seyn wollen / ut sic esset Augustana Confessio, redintegretur Jurisdictio ordinarii. 295

Nun wird es sich in facto nicht allein keines Wegs befinden/ vnd derowegen hiermit candidè & sincerè widersprochen / Sondern es hat auch das Ansehen / daß dem Herrn Bischoffen die Cognition hierüber nicht zustehe/ welcher der rechte Verstand der in anno 1530. überreichten Augspurgischen Confession, vnd wer darunter begriffen sey oder nicht / Sondern wird über diesen erreugten Zweiffel der rechtmässig Theologische Außschlag anderer Orten zu erholen seyn / nemlich/ Gleich wie † die Röm: Käys. Majest. vnd Proceres Imperii, dieselbe im Reich approbirt vnd zugelassen/ Also wird eben denselben das Judicium billich heimgestellet/wer ein Confessions-Verwandter sey oder nicht / Darumb Ihrer Fürstl. Gn. von Würtzburg diesen majoribus Imperii judicibus hierinnen vorzugreiffen nicht gemeynt seyn werden/ Sonsten hätte man hochwichtig vnd mehr als erhebliche Vrsachen de incompetentia hujus Judicis notoriâ zu excipiren. 296

Zum vördersten aber ist sehr zu bedawren/ daß der Hochlöbliche Stifft Würtzburgk so sehr mit dem Adel im Land zu Francken zerfällt/ein Theil will gleichsam den Andern zu nahe kommen/ welches beyden Posterirenden viel inconvenientia an die Hand geben möchte.

Die vom Adel in dem Würtzburgischen Bisthumb seynd zwar guten theils dessen Lehenleut / aber der Anfang rühret von einer † Protection her/ welches die Imperatores doch salvis salvandis, haben geschehen lassen / jeztmals nichts von Mediat-Clöstern 297

zu reden/ welche jhrem Provinciali, vnd summo Pontifici, anderweitiger protection vnerwogen/ zugethan/ Warumb solte Romanus Imperator deterioris conditionis sein / als summus
298 Pontifex? In præjudicium Imperii † kan die Landsässerey/ oder ein Anfang derselben nicht statt haben.

Der Reichs Abschied ist deß Adels halben in puncto Religionis, vnd dero Vnterthanen/ sonsten nie gestritten worden / so haben ja die alte Herren Adsessores Cameræ den Reichs Abschied auch verstanden.

299 König Ferdinand † hat Anno 1555. in seiner Resolution den Adel fast höher gehalten/ als viel Ständ deß Reichs.

300 Worauß denn abzunemen / daß der Gefreyte Adel † seinen Anfang mit dem Keyserthumb genommen/ tantum abest, daß der terminus à quo erst mit den Privilegien anzusetzen / dann dieselbe nur pro attestationibus deß alten Herkommens zu halten seyn.

Jura parochalia gibt man an Ort vnd Enden/ da man es ein Zeit hero hat haben wollē/ auch ultrò absq; scandalo geschehē die Exercitia, keine Klag ist darwider einkommen / vnd in Eventum wird es an animadversionibus keines wegs ermangeln/ So wird dem Mittlern Eygenthumb nichts benommen/ kompt es zur apertur, so heist es: Resoluto jure Datoris, &c.

301 Die Erfahrenheit † bezeugts / daß an denen Orten/ wo jetzo die Adenliche Vnterthanen reformirt werden/ Jhrer Obrigkeiten einigen Gehorsamb nit mehr leisten wollen / da man doch in Religion Frieden dahin gesehen vñ geschlossen/ daß jeder Herrschafft in dero Gebiet das zugelassene Glaubens Bekänntnuß zu exerciren, vnd jhre Vnterthanen dahin zu weisen macht haben soll.

Wo würd einiger vom Adel bey solcher Reformations-ge-
302 stalt/ bey seinen † Gütern verbleiben können / Er wird vnd muß dieselbe/ als allbereit von vielen beschehen/ Nothdringlich vmb halb Gelt begeben / Hierzu finden sich schon Kauffleut genug / als Maintz/ Bamberg / Würtzburg/ Teutsch Orden/ Anspadt/ Fulda/ Gemeine Clöster / die allesampt nichts anders suchen/ als Jhre Fürstenthumb/ Land vnd Gebiet/ durch Adenliche Güter zu erwei-
303 tern. Da dann Nothhalben † das Fränckische Ritter Corpus dissolvirt, ausser Land getrieben / vnnd also ein End nemen muß/

Wel-

Welches ja der Käys. Majest. vnd dem Reich ein mercklich em-
ndlichen Abgang generiren muß.

Es ist genug/ † daß die Adenliche Herrschafften bey jhren 304
Subditis dadurch in contemptum kommen / daß man so grosse
Einlägerung von deß General Thylli Volck leyden muß/ da man
nur sein año 1627. etlich hundert Tausend Thaler auff die Schön-
bergische Reuter extraordinari Contribution spendirt, Es wol-
len die so vnerhörte biß auff Marck vnnd Bein einschneidende
Einlagerung noch nicht ab- sondern neben andern Aufsätzen vnd
Beläſtigungen vielmehr der gestalt zunehmen/ daß es vnmüglich/
solchen überauß grossen Last länger zu erschwingen/ Afflicto † non 305
est addenda afflictio, man hätte sich vielmehr einer Recompens
versehen.

Die Augspurgische † Confession gehet dahin/ daß man sich 306
in timore Dei Gesund vnd Kranck auff das leyden Christi soll
fundiren/ viel Catholische Christen thun es doch selbst/ wañ sie die-
se Welt segnen/ vnd abscheiden wollen.

Mit † der Calvinisterey ist man entschuldiget / dann Ihre 307
Fürstl. Gn. zu Würtzburgk von etlichen deß Adels Widerwertigẽ/
welche den Adel jhres / weder einen noch den andern von der Rit-
terschafft habenden privat rumoris nicht solten engelten lassen/
allzu mild berichtet worden.

Die zwo Religionen † stehen wol neben einander/ eine mun- 308
dert die ander zur Andacht auff / vnd hat Keyser Carl neben Key-
ser Ferdinando sehr weit gesehen. Solche gute Gedancken
seynd Anno 1608. ja auch 1613. vnd so gleichsamb Vorgestern
vorderst von den Catholischen zu Regenspurg approbirt worden.
Dahero die Gedancken/ als ob man metus causa die Religion zu-
gelassen/ für sich fallen thut.

Die Evangelische † sind kein Ketzer/ ist jhre Religion nicht 309
von Gott, so kan man sie außrotten/ Aber je mehr die Kirchen † be- 310
trangt wird/ je mehr triumphirt sie in jenem Leben / Nunquam
enim sic premitur, ut penitus opprimatur, Casaubon: *Exer-
cit. contra Baronium 15. diatrib. 14. circa finem*. Ist sie von
Menschen/ wird sie selbst fallen/ nach dem Gamalielischen Voto, A-
ctor. 5. v. 34. & seqq. Iliacos intra muros, &c. gibt zu erkennen/

Daß der AdamsFall in allen Sachen sich mercken lasse / vnd fol-
311 get † nicht / der Religion halben ist ein Krieg bißweilen ent-
sprungen / E. So muß abusus causâ usus auß dem Weg ge-
raumbt werden.

Vor dem GlaubenStritt / vnd ehe das Evangelium herfür geleuchtet / haben sich eben so wol grosse Krieg vnd erschröckliche motus ereygnet / welche zu etliche vnd Dreyssig weniger vnd mehr Jahren / in Burgund vnd anderstwo gewärt / Was hat es zu allen Zeiten wegen Italien für molestien gehabt / da man noch all eines Sinnes in der Religion war?

Es ist also causa non causa ut causa, wann man das Vngemach der Religion will zuschreiben / vnd so gar wider die Evangelische invehiren / Denen Victorien / welche Käyserl. Majest. erhalten / haben vermuthlich mehr Evangelische als Catholische beygewohnet / was ist dann für Vrsach / die Käyserl. Majest. wider die Evangelische also zu stimuliren?

Die Sechste Frag.

Was dieser Sachen secundum Leges fundamentales Imperii vnd nach Anleitung gemeiner beschriebener Recht vnd üblichen Herkommens im Reich Teutscher Nation für ein Außschlag zu geben.

WEr nun diß alles/so bißhero bey vorgehenden fünff Fragen in gemein/vnd einer jeden insonderheit der Länge nach deducirt worden/ mit vnpartheyischen Augen ansehen / vnpassionirt erwegen/vnd davon recht judiciren will/ der würd den Außschlag Rechtens bey sich bald finden können.

Dann ist die Fränckische † Ritterschafft sampt ihren Vnterthanen Haab vnd Gütern / wie auch ihren Pfarren vnd Kirchen von der Fürstl. Würtzburgischen Obrigkeit (die gemässene Centfäll vnd Jurisdiction in causis feudalibus inter Vasallos Ecclesiæ außgenommen) notabiliter eximirt, wie oben bey der Ersten in specie,vnd folgenden Fragen per discursum beweglich dargethan worden. 312

Seyn auch die vom Adel im Land zu Francken † vngemittelte Ständ vnd Glieder (quæ duo in hac nostra materia in effectu paria sunt) deß Reichs / in massen sie von Käys. Majest. Chur/Fürsten vnd Ständen deß Reichs dafür erkannt wird / wie bey der zweyten Frag zu sehen / vnnd in dem Religion Frieden/ Krafft §. Vnd in solchem Frieden/etc. dieselben gleich andern Ständen begrieffen/vnd ihre Kirchen gleicher gestalt zu reformiren/ihnen zugelassen worden / wie oben bey der dritten Frag mit mehrerm zu vernehmen. 313

Nichtes desto weniger hab hochbeklagter Herr Bischoff die klagende Ritterschafft wider solche kundtbare Recht vnd Gerechtigkeiten in viel Wege turbirt vnd vergwaltigt/So ist der Schluß bald zu machen / daß ihre Fürstl. Gn. so woln den Käyserl. Hof Inhibitorialn, als den vielfältigen Cameral-Mandaten vnd Pro-

cessen, zu wider gehandelt/ die darinn bestimbte Pœn stricto jure, damit verwircket / vnd derowegen deroselben quibuscunque exceptionibus non obstantibus, die paritio nicht allein mit geschärfften Ernst zu injungiren, Sondern die Attentata † ante omnia
514 zu revociren/ den Hauptstritt bey seiner ordentlichen rechtlichen Außführung gehöriger Ort vnd Enden vngesperrt vnd vngehindert zu lassen/vnd ferners nach vollführten RechtsStand zu erkennen vnd zusprechen sey / daß hochbeclagtem Herrn Bischoff nicht gezimet/ noch gebühret/ die von der Ritterschafft geclagter massen zu turbiren vnd zu spoliren/sondern daran zu viel vnd vnrecht gethan habe/vnd derwegen davon abzustehen/ was abgenommen/ cum omni sua causa & accessione zu restituiren, vnd alles widerumb in vorigen Stand zu richten vnd zu stellen / auch Cautionem de non amplius turbando, molestando & spoliando, in futurum horum jurium intuitu zu præstiren schuldig/vnd zu solchem allem/ wie auch in expensas zu condemniren seye.

* * *

Salvis, &c.

INDEX

INDEX CAPITUM

In Tractatu

De Muneribus &c.

contentorum.

Cap. VI.

INDEX

Rerum & Verborum memorabilium in Tractatu

De Muneribus &c.

contentorum,

Scriptus serie Alphabetica, & numerorum ratione fideliter subducta, diligenter ordinatus.

A.

Alpha

Austre-

Casum

Impe-

Collecta

Com.

&

E.

& Poli

Exacto-

Fide-

Fraide-

Jason

reci-

Lands-

maximè

Mili-

N.

Nobi-

à per-

O.

immu-

Privi-

remo-

Rusti-

Singula

V. Vaca-

SOLI DEO GLORIA.

Ami-

Amico

LECTORI

Salutem.

Quemadmodum, quod Varro, Lege Mœnia, apud Nonium in Spica, ait, nec in mala segete, non aliquod spicum bonum est, ita nec in bona nullũ nequam; *Id vero verius esse & nos in hoc Opere experimur: dum enim ultra decimum quintum à loco editionis disparati lapidem, quadam obrepunt errata, nonnulla etiam addenda occurrunt, quæ quia per absentiam in tempore inserere, illuq; mederi ipsi non potuimus, Tu amice Lector medicam adhibebis manum, adeóq; nequam spica evelles, cætera restitues, &, in Domino, bene valebis.*

Pag. 2. *lin.* 5. *&* 7. *leg.* [illegible] *lin.* 11. [illegible] *pag.* 3. *lin.* 3. *leg.* charitativ. *lin.* 6. *lege* excommunicationis. *pag.* 5. *lin.* 2[illegible]. *lege.* munerum *lin.* [illegible] *post verb* reputantur. *insere.* Bart. in Rubr. n. [illegible]. Cod de mulierib. & in quo loc. lib. [illegible] *& leg* charitativ. *lin. ult. leg.* omnia, *pag.* 6. *lin. ult. leg.* eruditiorem, *p* 1[illegible]. *n.* 1[illegible]. *leg.* interpretanda. *p.* 12. *n* 209. *leg.* voluntatis, *n.* 261 *insere.* n. 26[illegible]. Inter arma silent leges. *p* 13. *lin.* [illegible]. *leg.* refutatoriis. *lin.* 6. *leg.* amphibologicis. *p.* 14. *lin* 3. *leg.* munus. *lin.* 1[illegible]. *post verb.* privil. *insere,* 1. *lin.* 30. *post verb.* seqq. *insere* Sichard. ad l. si in nomine, 4. n 10 C. de testam. Finckelthaus. Observ. 34. n. 9. *p.* 15. *lin.* 6. *leg.* Calderin. *p.* 17. *lin* 22. *dele.* de. *lin.* 24. *leg.* personalia. *lin.* 32. *leg.* Covarruv. *p.* 18 *lin.* 27. *leg* Chassan. *p.* 2[illegible]. *lin.* 19 *leg* Huttenum. *p.* 22. *lin.* 13. *leg* Fulgos. *p.* 23. *lin.* [illegible]. *post verb.* hymno, *insere* Romani. *p.* [illegible] *lin. pen. leg.* imminutionem. *p.* 30 *lin.* 11. *post verb.* reputentur. *insere.* vocarentur. *p.* 31. *lin.* 20. *leg.* quisquis. *p.* 33. *lin.* 20. *dele* de feudis. *p.* 34 *lin.* [illegible]. *pro* lib. 12. *pone,* lib. 1. *lin.* 33. *leg.* quia, *p* 35. *lin.* [illegible]. *leg.* habeant. *p.* 36. *lin.* 26. *leg.* provocatoriæ. *p.* 37. *lin.* 15. *lege.* Bargalius. *lin.* 16. *lege.* Zanch. *lin.* 22. *lege.* [illegible] *lin.* 30 *lege.* Ein. & macht. *pag.* 41. *lin.* 6. *lege.* [illegible] *pag* 4[illegible]. *lin.* 26. *lege.* commoda. *lin.* 32. *leg.* numer. *p.* 4[illegible]. *lin.* 6. *post verb.* introducatur, *insere.* & literati. *p* 47. *lin* 29. *leg.* occæcatarem. *p.* 48. *lin* 1. *leg.* bis. *p.* 49 *lin.* 2 *leg.* nullus. *p.* 50. *lin.* 2. *pro* prædiis *leg.* quodvis. *lin.* 8. *leg.* portione. *p.* 52. *lin.* 2. *leg.* exaudiri, *lin.* 28. *leg.* un. *lin. pen. leg.* hoc. *p.* 53. *lin.* 3 *leg* detrectandum, *lin.* 28. *leg.* num. *lin.* 30. *leg.* Respublica. *p.* 55. *lin.* 4. *leg.* cerdonum. *p.* 56. *lin.* 26. *leg.* [illegible] *lin* 36. *lege.* Thyeste. *ibid. leg.* Pratejus. *p.* 56. *lin.* 6. *leg.* cum. *ibid. leg.* mulæ, *lin.* 20. *leg.* occurratur, *lin.* 21. *leg.* Damhouder. *p.* 59. *lin.* 9. *leg.* utroq; *lin.* 25. *leg.* ratione. *p.* 61. *lin.* 2. *leg.* Honded. *lin.* 6. *leg.* Cornazzan. *lin.* 27. *leg.* exoriretur, *p.* 62. *n.* 33. *leg.* vocantur, *n.* 43. *leg.* **gebott.** *pag.* 64. *num.* 118. *post verb.* im̃unitas. *insere,* non. *p.* 65. *n.* 203. *leg.* vicos *& n.* 214. *leg.* Rhenani **in drey Landschafftsort.** *p.* 66. *n.* 231. *leg.* habeant, *p.* 67. *n.* 291. *leg.* monet, *n.* 297. *post.* sunt. *insere.* sub. *n.* 336. *leg.* arcam. *p.* 68. *n.* 313 *leg.* quandoq;. &. Electores. *p.* 69. *n.* 394. *dele punctum. p.* 72. *lin.* 15 *post.* Consul. *dele punctum. lin.* 19. *leg* Bulenger. *p.* 73. *lin.* 28. *leg* Bellencin. *p.* 74. *lin.* 1. *post* molestia *insere.* n. *lin* 26. *post* durissimis. *insere* conqueri. *p.* 75. *lin ult. leg.* **gebott** *p* 76. *lin.* 1[illegible]. *leg.* nimirum. *p.* 77. *lin.* 1[illegible]. *del.* host. *p.* 7[illegible]. *lin.* 1. *leg.* dist. *lin.* 8. *leg.* præcipiunt. *lin.* 12. *leg.* faciant. *lin* 1[illegible]. *leg.* pendant. *p.* 84 *lin.* [illegible]4 *leg.* Stapleton. *p.* 85 *lin.* 1. *leg.* Cynus. *p* 88. *lin.* 22 *leg* Rüdinger. *p.* 92. *lin.* 6. *leg.* Ajello. *p.* 94. *lin.* 23. *leg.* **Freischlichen.** *p.* 9[illegible]. *lin.* 6. *leg.* ducatur, *lin.* 9. *leg.* Lauar.

lin. 10. *leg.* aequir. *lin.* 28. *post* refert. *dele punctum.* *p.* 96. *lin.* 5. *post* referuntur *dele punctum.* *lin.* 8. *post* Cravet. *insere punctum.* *lin.* 22 *leg.* occæcati. *lin.* 26. *leg.* erectæ. *p.* 97. *lin.* 1. *leg.* Cacheran. *lin.* 3. *pro* citationes *leg.* filaterias, *lin.* 28. *leg.* Encyclopæd. *lin. ult. post* Jason. *dele punctum.* *p.* 98. *l.* 31. *leg.* quas. *p.* 101. *l.* 12. *leg.* Schurf. *p.* 102. *lin.* 1. *leg.* velitat. *p.* 103. *lin.* 30. *leg.* Montan. *lin.* 35. *leg.* Landsassiorum. *p.* 104. *lin.* 10. *dele post* sequens, *comma item post.* adhuc, *lin.* 19. *leg.* deficiente. *p.* 105. *lin.* 16 *leg.* forent *p.* 106. *lin.* 16. *leg.* solle. *p.* 108. *lin.* 8. *leg* conspiciantur. *p.* 109 *lin.* 17. *leg.* invites, *lin.* 15. *dele post* contributiones *comma.* *p.* 113 *lin.* 27. *post.* in 6. *dele.* in. *p.* 114. *lin.* 1. *dele* 15. *p.* 115 *lin. pen. leg.* Coburg. *p.* 118. *lin.* 8. *leg.* illustr. *p.* 124. *lin.* 32. *leg.* Amad. *p.* 125. *lin.* 34. *leg.* Reschain. *p.* 126. *lin.* 3. *leg.* incomparabilis, *ibid. lin.* 10. *leg.* nostri. *p.* 128. *lin.* 24. *leg.* obest. *p.* 130. *lin.* 20. *leg.* Amman *ibid. lin.* 23. *leg.* Reutlingæ. *p.* 131. *lin.* 25. *leg.* emicat. *p.* 133. *lin.* 10 *post.* apostata. *insere comma.* *ibidem lin.* 17. *leg* solchen. *p.* 139. *lin.* 14. *leg.* nimium. *p.* 144. *lin.* 2. *leg* sic. *ibid lin.* 25. *leg.* Honded *ibid. lin.* 29. *leg.* Losæus. *p.* 145. *lin.* 16. *leg.* Amat. *p.* 146. *lin.* 5. *leg.* Imol. *p.* 147. *lin.* 4. *leg.* Alvarot. *p.* 148. *lin.* 13. *leg.* horridis *p.* 151. *lin.* 4. *leg* deprehenduntur. *lin.* 9. *leg.* Weisset. *lin.* 20. *leg.* aliquem. *p.* 153. *lin.* 17. *leg.* Glockgaw. *p.* 154. *lin* 4. *leg.* ratas *p.* 155. *lin.* 19. *leg.* Gravatus. *p.* 156. *lin.* 16. *leg* wird. *p.* 157. *lin.* 23. *dele. post* Bavaria. *comma. lin. ult. leg.* fundantibus. *p.* 164 *lin.* 25. *leg.* Gonnii. *p.* 166. *lin.* 21. *leg.* ἰσομήλοις. *lin.* 26 *insere.* de. *p.* 167. *lin.* 4. *leg.* cibaria *lin.* 6. *leg.* Alexand. *p.* 169. *lin. antep. leg.* præterea *p.* 172 *lin.* 13. *leg.* constitui. *lin. ult. leg.* filias. *p.* 173. *lin.* 18 *leg.* necessariò. *p.* 175. *lin.* 25 *pro.* 13. *leg.* 3. *p.* 179. *lin.* 5. *leg.* ἰσονόμοις. *lin.* 14. *leg* δυσεγκλήτων. *lin.* 3. *leg.* armata. *p.* 180. *lin.* 9. *leg.* Lanar. *p.* 181. *lin.* 8. *leg.* ibi. *lin.* 17. *leg.* Cacheran. *p.* 185. *lin.* 19. *leg.* wehr. *p.* 188. *lin.* 18. *leg* Rapotto. *lin.* 27. *leg.* cœnobii. *lin.* 28. *in fin. dele punctum* *p.* 191. *lin pen leg.* utpote. *p.* 192. *lin* 9. *leg.* facinus. *lin.* 11. *leg.* Devteron. *lin* 21. *leg.* Alborum. *p.* 193. *lin.* 5. *leg.* βλακκινόμοιοι. *lin.* 10 *post. n* 223. *insere.* Lansius in laudat. funebri Harpprechti. *lin.* 18. *leg.* manumissi. *lin.* 32. *leg.* aëri. *p.* 196. *lin.* 1. *leg.* Jnhaben. *p.* 199. *lin.* 1. *leg.* differte. *lin.* 5. *leg.* restinxeris. *p.* 200 *lin. ult leg* odi. *p.* 202. *lin. pen.* *leg* Gonnii *p.* 203. *lin.* 23. *leg.* silent. *p.* 205. *n.* 22 *leg.* unum *p.* 207. *lin.* 30 *leg.* incedant. *p.* 214. *lin.* 15. *leg.* succurritur. *p.* 221. *lin.* 19. *leg.* quendam. *p.* 222. *lin.* 22. *leg.* den. *p.* 223. *lin.* 23 *post.* part. 1. *insere* Molin de Consv. Paris. tit. 2. §. 76. gloss. 1. verb. droicts de vente. n. 27. & seqq. *lin.* 26. *post.* pretio. *fiat intervallum.* *p.* 224. *lin.* 28. *pro.* pauperes. *leg.* plures. *p.* 225. *lin* 27. *leg.* vnd. *p.* 226. *lin.* 3. *pro* D. *pone.* d. *p.* 232. *lin.* 35. *leg.* extraordinaria *p.* 232. *lin.* 18 *leg.* desideret. *p.* 234. *lin.* 1. *post.* part. *insere.* 1. *ibid lin.* 5. *pro.* ibi. *leg.* proinde. *p.* 238. *lin.* 10. *leg.* Mindan. *p.* 239. *n.* 7. *leg* apes. *lin.* 24. *n.* 148. *leg.* domuum. *p.* 242 *n.* 191. *leg.* immobilium. *p.* 244. *n.* 289 *post* *verb.* casibus. *insere.* non. *n.* 331. *leg.* respiciendum. *p.* 24 *n.* 408. *dele.* potestas. *ibid. n.* 413. *pro* neq; *leg.* item *p.* 247. *n.* 484. *leg.* ultra. *ibid n.* 517. *leg.* nullis. *p.* 251. *n.* 709. *leg.* naturaliter. *ibid.* *lin.* 11 *insere.* R. A. *p.* 255. *lin.* 22. *post.* lib. 1 *insere* ubi. *ibid. lin.* 30. *leg.* invectas. *p.* 267. *lin.* 12. *leg.* intest. *p.* 271 *lin.* 6. *leg.* ult. *p.* 272. *lin* 6. *post.* utpote. *insere.* quæ *p.* 274. *lin.* 18. *leg.* lit. *p.* 280. *lin.* 16. *leg.* Rennem. *p.* 290. *lin.* 3 *leg* nullibi *p.* 291. *lin.* 19 *leg.* præstant. *p.* 292. *lin* 24. *leg* sacrilegii. *p.* 299. *lin.* 2 *leg.* inferunt *lin.* 3 *leg.* Herbipolens. *p.* 305. *lin.* 27. *leg* cogitur. *p.* 311. *lin.* 25. *dele.* cum. *ibid. lin.* 34. *leg.* Benincas. *ibid. lin.* 36. *post verb.* seqq. *insere.* Repetita defensio pupill. Evangel. cap. 88. §. Soverdammen. *p.* 315. *lin.* 34. *leg.* teneantur. *p.* 317. *lin.* 3. *leg.* Benincas. *p.* 319. *lin.* 23. *leg* Rex. *p.* 323. *lin.* 9. *leg.* Canonicas. *p.* 324. *lin. pen. leg.* Benincas. *p.* 325 *lin.* 3 *leg.* Zanger. *lin.* 3. *leg.* Benincas. *p.* 326. *lin.* 30. *leg.* Bellencin. *p.* 328. *lin. antep. leg.* si. *p.* 331. *lin.* 32. *post* amator. *insere.* & juxta Juvenalem Satyra. 8.

Tota licet veteres exornent undiq; ceræ
Atria: Nobilitas sola est atq; unica virtus.

Pag. 332 *lin.* 7 *post.* præferendus. *insere* Guilielm. Cambden. in Cantio. fol. 219. *lin.* 17. *leg.* Murciæ *p.* 333. *lin antep. leg* hinc *p.* 336. *lin.* 6. *leg.* Benicas. *p.* 337. *lin.* 21. *leg.* ἐγκεκρυμμένοι. *lin.* 34. *post* habendæ. *insere* Chrysostom. homil. 3 de Lazaro & divite. Jacob. Lectius lib 1. præscript. Theolog. adversus τὰ πρῶτα ψευδῆ Codicis Fabriani in princ. fol. 19 & seqq.

p. 338

*p.*338.*lin.*8.*pro* ח, *substitue.* ה. *lin.*11.*post* nobilitabat. *insere.*Ecclesiast.33.vers.12.*lin.*12. *leg.*ἰσχυρὸν.*p.*339.*lin.*15.*leg.* Benincas.*p.*340.*lin.*9.*post* cap: *insere.* 6. part.*p.* 341 *lin.ult.leg.* Cocterio.*p.*342.*lin.*6.*leg.*Poetam.*lin.*8.*leg.*cooptavit.*p.*343 *lin.*12.*leg.*immunitatis.*p.*347. *lin.*20.*dele.*sunt.*p.*351.*lin.*14.*leg* Mazoll.*p.*352.*lin.*30.*leg.*tantum.*p.*355.*lin.*9.*leg.* Barul.*lin.* 31.*pro.*&.*leg.*sed.*p.*357.*lin.*8.*leg.*Anan.*lin.*13.*leg.*Longovall.*p.*359.*lin* 3.*leg.*certo *p* 361.*lin.* 28.*leg.*Gent.*p.*363.*lin.*30.*leg.* Kündliche.*p.*369.*lin.*2.*post.*&c.*insere.* (sine citatione siquidem & consensu eorundem non procederent. Archidiacon. in c.1.n.4. de immun. Eccles. Luc. de Penna in l.un.C. de superindict.lib.10. Lipsiens.inter varia. Cōs.36.n.28 tom.1.)*p.*370 *lin* 13.*leg.* solle.*p.*376.*lin.*17.*leg.*actutū *p.*378 *lin.*11.*post* quoq;.*insere.*quod.*lin.*13.*leg.*Boerius *lin.*32 *post.*parum *insere.*Salusthius de conjur. Catilin. in princ. *p.*379.*lin.*1. *leg.* Commissi.*lin.*12.*leg.*adæquationem *p.*382.*lin* 22.*post.*n.16.*insere.*ibiq; Harpprecht.n.2.&seqq. *p.*391.*lin.*22.*leg.*lib.*p.*392.*lin.*19.*leg.* πικρῶς.*lin.*20 *leg* δέῃ.*lin.*23.*leg.* λόγοις.*p.*393.*lin.*19.*leg.* nimium.*p.*394.*lin.*5.*leg.*propinquus.*p.*396.*lin.*13 *leg.* quod proinde.*p.*397.*lin.*12.*leg.*tandem.*p.*401.*lin.*12.*leg.*qui.*lin.*12.*insere.*contra Ducem Pomeraniæ. *p* 408.*lin.*2.*post verb.*clementia.*inser.* Joseph. Scaliger lib.2. Auson. lect. cap.15. Remus noster in notis ad Themist. Orat. 5. verb. εἰσφορὰν. & seq. *p.*409.*l.*8.*leg.*defoderemus.*p.*410 *l.*3.*leg.*hæretici. *p.*411.*lin.* 39.*leg.*Ecclesiarum.*p.*412 *lin.*1. *leg* dedititiū.*lin.*22.*leg.*reformant.*p.*422.*lin.*19. *leg* quod. *p.*426.*lin.*9.*leg.* zugeeignet.*p.*427.*lin.*30.*insere.*1.*p.*429 *lin.*16 *leg.* Tit.*lin.* 18. *leg* Cosmographiæ.*p.*434.*l.*10.*leg.*accresc.*p.*435.*lin.*3.*leg.*Ronchegallus *p.*436. *lin.* 23. *leg.* überein. *lin.*25.*leg.* Cameræ.*p.*437.*lin.*14.*leg.*contentiren.*p* 442.*lin.*11.*leg.* dependentiam.*p.*444. *lin* 8.*leg.*gewiesen.*p.*455.*lin.*6.*leg.*concernens.*p.*457.*lin.*2.*post* dicit. *dele.comma.lin.*19.*leg.* einen.*p.*460.*lin.*5.*leg.*ort.*lin.*8.*leg.*das.*lin.*18.*leg.* Bimbach.*lin.*26.*leg.* Heinrichen.*p.*464.*lin.* 22.*leg.*Rev.*lin.*30.*leg* Obrigkeit.*p.*465.*lin.*24.*leg.*Plin. *lin.*25.*post.*nihil.*dele.comma.lin.*32. *leg.*siquidem.*p.*468 *lin.*32.*leg.* 124. *p.*472.*lin.*5. & 15.*leg.*Tholos.*lin.*18.*leg.*occupare.*p.*473 *lin.*12.*leg.*Diœceses.*p.*474.*lin.*15.*leg.* beschulden.*p.*476.*lin.*5.*leg.* worden.*p.*477.*lin.* 18. *leg.* Laudens.*lin.*28.*leg.*videantur.*p.*479.*lin.*1.*leg.*casus *lin.*7.*leg* prærogari.*p.*481.*lin.* 14 *post voc.* patris *dele.comma.p.*483.*l.*32.*post voc.* bezeugen *dele.comma.p.*484.*l.*15.& 16.*post verb.* habet.*insere.comma.* *p.*487.*l.*15.*leg.*notissima.*p.*489.*l.*31.*leg.* dem.*p.*494.*lin.*15.*post voc.* futurum.*insere.comma.*

In Indice.

Lit. *A. paulò ante finem.legatur.*supprimens.*lit.* C. *verb* Cyrus.*leg.*institores. *in voc.* correlativa. *leg.*sunt.*lit.* *E.verb.* Exceptio confirmat *post voc.*casibus.*insere.*non. *lit.* *F.voc.* fructus non taxans.*post verb.*prædia.*insere comma.lit.* *H.* *voc.*Honestè. *in fin.insere.* petuntur. *lit.* *I.* *pro* Judicis *leg.* Judices.*lit.* *K.voc.* Kreiß.*pro* quod *leg.* quot.

Cætera, si qua erunt leviora, tuo Marte facilè corriges, meq; desuper excusatum habebis, & brevi plura è nostro penu expectabis.

FINIS.

c